

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

AYN RAND ATLAS VAZGEÇTİ

1. KİTAP

PEGASUS

ATLAS VAZGEÇTİ

✦ 1. Kitap ✦

İtirazsız

Pegasus Yayınları: 2489

Atlas Vazgeçti

1. Kitap

Ayn Rand

Özgün Adı: Atlas Shrugged

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan

Editör: Gizem Aldoğan

Düzeltili: Halûk Kürşad Kopuzlu

Sayfa Tasarımı: Ezgi Gültekin

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık

Sertifika No: 45121

Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A

Bayrampaşa/İstanbul

Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Kasım 2021

ISBN: 978-625-410-243-1

Türkçe Yayın Hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2021

Copyright © Ayn Rand, 1957

Bu eserin telif hakları 1985 yılında Eugene Winick, Paul Gitlin ve Leonard Peikoff tarafından yeniden tescil edilmiştir.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil, optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 45118

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.

Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han

No: 11/9 Taksim / İSTANBUL

Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46

www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

AYN RAND

ATLAS VAZGEÇTİ

◆ 1. Kitap ◆

İtirazsız

İngilizceden çeviren:

Belkıs Dişbudak

PEGASUS YAYINLARI

Frank O' Conner'a

YAZARIN ÖNSÖZÜ

“Benim hayatım, romanlarımdaki karakterlerin yaşamı gibidir,” diyor Ayn Rand. “Bir tek cümleden, ‘Ben ciddiym cümlesinden oluşmaktadır. Ben her zaman kitaplarımda sunduğum felsefeye göre yaşadım. Yarattığım kahramanlar için bu nasıl iyi sonuç verdiyse, benim için de iyi sonuç verdi.

Yazar olmaya dokuz yaşında karar verdim, yaptığım her şey o amaca hizmet etti. Ben kendi seçimimle ve inancımınla Amerika-lıyım. Avrupa’da doğdum ama Amerika’ya geldim çünkü bu ülke ahlaki fikirlerime uyuyordu; ayrıca insanın yazmakta tümüyle özgür olabileceği tek ülkeydi. Avrupa’da bir üniversiteden mezun olduktan sonra buraya tek başıma geldim.

Zor bir mücadele verdim, geçici işlerde çalışarak hayatımı kazandım, sonunda yazılarımı finansal başarı çizgisine ulaştırabildim. Bana hiç kimse yardım etmedi, ben de hiçbir zaman birilerinin bana yardım etmek gibi bir görevi olduğunu varsaymadım.

Üniversitede ana konum olarak tarihi, özel ilgi alanım olarak da felsefeyi seçmişim. Birincisini insanlığın geçmişiyle ilgili gerçek bilgileri edinmek için, gelecekteki yazılarım açısından seçmişim. İkincisini ise değerlerin objektif bir tanımını yapabilmek için almıştım. Sonunda, birincisinin öğrenilebilecek bir şey olduğunu ama ikincisinin benim tarafımdan yapılması gerek-

tiğini anladım. Bugün inandığım felsefeye de hatırlayabildiğim kadarıyla her zaman bağlıydım.

Yıllar içinde çok şey öğrendim; ayrıntılarla, belirli konularla, tanımlarla ve uygulamalarla ilgili bilgilerimi geliştirdim. Daha da geliştirmekte kararlıyım ama temel noktaları hiçbir zaman değiştirmek zorunda kalmadım. Benim felsefemin esası, insanın kahraman bir varlık olduğu, hayattaki manevi amacının kendi mutluluğu olduğu, en soylu faaliyetinin üretici başarıları olduğu, elindeki mutlak hakikatin de kendi mantığı olduğu yolundadır. Kabullenebileceğim tek felsefi derinlik, Aristo'ya dayanır. Gerçi onun felsefesinin pek çok bölümüne şiddetli itirazlarım var ama mantık kanunlarını ve insanın bilgi edinme yollarını tanımlayışı öyle büyük bir başarıdır ki bununla karşılaştırıldığında hataları önemsiz kalmaktadır. Ona olan saygımın ifadesini, *Atlas Vazgeçti*'nin üç ayrı bölümünün başlığında bulacaksınız.

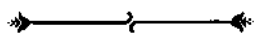
Ve bir de ithaf sayfasında minnet duyduğum bir başka kişinin adını andım. Bir erkekte ne gibi karakter değerleri aradığımı biliyordum. Böyle bir adamla karşılaştım ve yirmi sekiz yıldır da evliyiz. Adı Frank O'Connor.

Hayatın Kaynağı'nı keşfetmiş olan, oradaki fikirlerin daha geniş uygulamalarına ilişkin bana sayısız sorular soran tüm okurlarıma, o sorularına bu romanla cevap verdiğimi, *Hayatın Kaynağı*'nın aslında *Atlas Vazgeçti*'nin uvertürü olduğunu söylemek isterim.

Umarım hiç kimse bana, bu yazdığım türde insanların var olmadığını söylemez. Bu kitabın yazılmış ve yayınlanmış olması, onların gerçekten var olduğu yolundaki kanıtımdır.

Ayn RAND
1957

1. Kitap

İTİRAZSIZ

1 Tema

“John Galt kim?”

Işık azalıyor, Eddie Willers serserinin yüzünü pek de iyi göremiyordu. Serseri çok rahat bir sesle söylemişti bu sözü. İfade-siz bir sesle söylemişti. Ama sokağın karşı ucundaki mehtap gözlerine sarı pırıltılar düşürmüş, o gözler alaycı ve sakın bir ifadeyle dosdoğru Eddie’ye bakmıştı, sanki soru onun içindeki nedensiz tedirginliğe soruluyormuş gibi.

Eddie Willers gergin bir sesle, “Neden söyledin bunu?” diye sordu.

Serseri kapının kenarına dayandı, arkasındaki kırık cam gökyüzünün metalik sarısını yansıttı.

“Seni niye rahatsız ediyor?” diye sordu.

Eddie Willers, “Etmiyor,” diye terslendi.

Hemen elini cebine attı. Serseri onu durdurmuş, on sent istemişti. Ondan sonra da konuşmayı kesmemişti. Sanki vakit geçirmek, bir sonraki dakikanın sorunlarını ertelemek istiyor-muş gibi. Bugünlerde sokakta birilerinin on sent istemesine öyle sık rastlanıyordu ki açıklama dinlemeye gerek bile yoktu. Zaten Eddie’nin de bu serserinin sıkıntısını dinlemeye niyeti yoktu.

Suratı olmayan gölgeye on senti uzatarak, “Git al kahveni,” dedi.

İlgisiz bir ses, “Sağ olun bayım,” dedi ve surat bir an için öne eğildi. Rüzgâr yanığı, yorgunluk çizgileriyle dolu, alaycı bir teslimiyet ifadesi vardı. Bakışları zekiceydi.

Eddie Willers yürürken, günün bu saatinde niçin böyle se-bepsiz yere tedirginleşip ürktüğünü merak ediyordu. Hayır, dedi, ürkmek değil bu, korkacak hiçbir şey yok. Yalnızca kocaman, yaygınlaşmış bir beklenti var ama bunun kaynağı ya da içeriği

yok. Alışmıştı bu duyguya. Yine de bir açıklama bulamıyordu. Oysa serseri, Eddie'nin neler hissettiğini biliyormuş gibi konuşmuştu. Böyle hissetmesi gerektiğini biliyormuş, üstelik bunun sebebini de biliyormuş gibi.

Eddie Willers disiplinli bir hareketle omuzlarını dikleştirdi. Vazgeçmeliyim bundan, diye düşündü. Hayallere kapılıyordu. Bu duygu baştan beri mi vardı? Otuz iki yaşına gelmişti. Eski günleri düşünmeye çalıştı. Hayır, yoktu eskiden böyle bir duygu. Ne zaman başladığını hatırlayamıyordu. Birdenbire başlıyordu o duygu. Rastgele aralıklarla. Artık daha da sıklaşmaya başlamıştı. Alacakaranlık, diye düşündü. Nefret ediyorum alacakaranlıktan.

Bulutlar ve tam önlerindeki gökdelen silüetleri kahverengiye dönüşmekteydi. Eskimiş bir yağlıboya tablo gibi. Rengi solmaya yüz tutmuş bir şaheser gibi. Doruklardan aşağıya duvarlar boyunca uzun çizgiler halinde kir sızıp duruyordu. Bu kulelerden birinin yan tarafında, hareketsiz bir yıldırım hatırlatan bir çatlak vardı. Damların tepesini gökyüzünden kesip ayıran zikzaklı, yarım mızrak gibi bir çizgi oluşuyordu. Bir yanı hâlâ gurubun parıltısını yansıtıyordu. Diğer yanından altın boyalar çoktan soyulmuştu. Rengi ateşin yansıması gibi kırmızı ve sakindi. Yanmakta olan bir ateş değil, ölmekte olan bir ateş... Canlandırma konusunda iş işten geçmiş bir ateş.

Hayır, diye düşündü Eddie Willers. Gökyüzünün görünüşünde kaygılanacak hiçbir şey yoktu. Yine her zamanki gibi görünüyordu.

Yürürken kendine, ofise dönmekte geç kaldığını hatırlattı. Dönünce yapması gereken görev hoşuna gitmiyordu ama bunun yapılması şarttı. Bu yüzden oyalanmaya çalışmadı. Daha hızlı yürümek için kendini zorladı.

Bir köşeyi döndü. İki binanın karanlık silüetleri arasında, gökyüzünde asılı duran dev takvim, kapı aralığından görünüyormuşçasına ortaya çıktı.

New York belediye başkanının geçen yıl bir binanın tepesine diktirdiği takvimdi bu. Vatandaşların, gökdelene baktıklarında

hem haftanın gününü hem de günün saatini bilmeleri için koydurmuştu onu oraya. Kentin tepesinde, havada asılı duran, beyaz bir dikdörtgen. Sokaklarda yürüyen insanlara tarihi gösterip duruyordu. Bu akşam güneş batarken de 2 Eylül diyordu.

Eddie Willers gözlerini kaçırdı. O takvimin görünüşünden hiçbir zaman hoşlanmamıştı. Tanımlayamadığı, anlatamadığı bir biçimde tedirgin ediyordu onu takvim. O duygu da içindeki tedirginlikle ilişkili gibiydi. Aynı nitelikte bir duyguydu o da.

Takvimin önerdiği şeyi ifade eden bir atasözü ya da bir cümlelerin var olduğu aklına geldi birden. Ama ne olduğunu hatırlayamadı. Zihninde boş bir çerçeve gibi asılı kalan cümleyi yakalamaya çalışarak yürüyordu. O çerçeveyi dolduramadığı gibi fırlatıp atamadı da. Dönüp arkasına baktı. Beyaz dikdörtgen hâlâ damların tepesinde asılıydı. Sarsılmaz bir kesinlikle sözünü söylüyordu: 2 Eylül.

Eddie Willers gözlerini sokağa indirdi, kahverengi taş evlerden birinin önündeki işporta arabasında satılan sebzeler arasında, altın rengi havuçları, taze yeşil soğanları gördü. Açık bir pencereden temiz, beyaz bir tül perde dalgalanıyordu. Usta bir şoför yönetimindeki bir otobüsün köşeyi dönmesine baktı. Bir anda nedense içine güven olduğunu fark etti. Ardından da acaba neden bu tür şeylerin açıkta bırakılmaması, yukarıdaki boşluğa karşı korunması gerektiğini düşünüyorum diye meraklandı.

Beşinci Cadd'e'ye vardığında önünden geçtiği vitrinlerden gözlerini ayıramıyordu. İhtiyaç duyduğu, almak istediği hiçbir şey yoktu aslında ama sergilenen mallara bakmak hoşuna gidiyordu. İnsanların yaptığı, insanların kullandığı mallar olsun da ne olursa olsun. Varlıklı bir sokağın görünümü zevk veriyordu ona. Bu muhitte kepenk indirmiş, karanlık ve boş dükkânların sayısı dörtte bir bile değildi.

O anda aklına neden meşe ağacının geldiğini bilemiyordu. Ama gelmişti işte. Meşe ağacını, Taggart malikânesinde geçen çocukluğunu düşünüyordu. Çocukluğunun büyük bölümünü

Taggart'ların çocuklarıyla birlikte geçirmişti. Şimdi de onların yanında çalışıyordu. Babası ve büyükbabası da, onların babasının ve büyükbabasının yanında çalışmıştı zaten.

Ulu meşe ağacı, Hudson Nehri'ne bakan bir tepenin üzerindeydi. Eddie Willers yedi yaşındayken oraya gidip o ağaca bakmayı çok severdi. Yüzyıllardır oradaydı o ağaç. Eddie onun her zaman orada olacağını düşünürdü. Kökleri yamaca, parmaklarını toprağa daldırmış bir yumruk gibi sarılmıştı. Bir dev gelip onu tepesinden yakalasa herhalde havaya kaldıramaz, onunla birlikte tepenin tümünü, hatta dünyanın tümünü kaldırmak zorunda kalır, diye düşünürdü, sicimin ucundaki top gibi. Eddie meşe ağacının yanında kendini her zaman güvende hissedirdi. Hiçbir şeyin değiştiremeyeceği, tehdit edemeyeceği bir varlıktı o. Eddie'nin gözündeki en büyük güç simgesiydi.

Bir gece meşe ağacına yıldırım düştü. Eddie ağacı ertesi sabah gördü. Ortadan yarılmış, devrilmişti. Gövdesinin içine baktığında kara bir tünelin içine baktığını sandı. Gövde yalnızca boş bir kabuktu. Yüreği çok önceden çürüyüp gitmişti. Hiçbir şey yoktu içinde. Yalnızca ufacık bir rüzgârın esmesiyle kıpırdayan ince bir toz tabakası vardı, o kadar. Yaşam gücü yok olmuştu. Geride bıraktığı beden, onsuz ayakta kalmayı başaramamıştı.

Yıllar sonra, çocukları şoktan korumak gerektiğini, ölümle, acıyla ya da korkuyla ilk karşılaşmanın onlar için çok ciddi olduğunu duymuştu. Ama bu tür şeylerin onda yara izi bıraktığı söylenemezdi. O asıl şoku, sessizce durup ağaç gövdesinin deliğinden içeri bakarken yaşamıştı. Dev bir ihanetti bu... Korkunçluğu ise neye ihanet edildiğinin anlaşılamamasıydı. Kendisine değil, onu biliyordu. Güvenine de değil. Başka bir şeydi bu. Bir süre orada durmuş, hiç ses çıkarmamış, sonra dönüp eve yürümüşü. Ne o sırada ne de daha sonrasında hiç kimseye söz etmemişti bu olaydan.

Eddie Willers köşeye vardığında trafik ışığını değiştiren mekanizmanın gıcırtılı sesini duyunca başını iki yana salladı.

Kendi kendine kızılıyordu. Bu gece meşe ağacını hatırlaması için hiçbir neden yoktu. Artık hiçbir anlam ifade etmiyordu ona meşe ağacı. Yalnızca belli belirsiz bir hüznün belki, o kadar. Ta içinde bir anlığına hissedilen, sonra hemen yok olan bir damlacık acı. Pencere camında, aşağıya doğru soru işareti çizerek akan bir yağmur damlası gibi.

Çocukluğuyla bağlantılı hiçbir hüznün varlığına razı değildi. Anılarını çok seviyordu. Hatırladığı günlerin tümü, sabit ve parlak güneş ışıklarıyla dolu gibi geliyordu ona. O ışıklardan bazılarının bugüne bile uzanabildiğine inanıyordu. Işın gibi değil de daha çok noktalar halinde spot ışıkları gibi: işine, yapayalnız oturduğu apartman dairesine, varlığının o sessiz, titiz akışına bir anlık pırıltı katan spotlar.

On yaşındayken yaşadığı bir yaz gününü düşündü. O gün ormandaki bir açıklıkta, çocukluğunun en değerli arkadaşı, ona büyüyünce neler yapacaklarını anlatmıştı. Kelimeler sert ve pırlı pırlıydı, güneş ışığının kendisi gibi. Eddie hayranlık ve şaşkınlık içinde dinlemişti. Eddie'ye ne yapmak istediği sorulduğunda da Eddie hemen, "Doğru olanı," diye cevap vermiş, sonra da eklemişti. "Harika bir şey yapmak gerek... Yani ikimiz birlikte öyle bir şey yapmalıyız." "Ne peki?" diye sormuştu kız. Eddie, "Bilmiyorum," demişti. "İşte onu bulmamız gerek. Yalnız senin anlattıkların yetmez. Yani yalnızca iş hayatına girmek, hayatımızı kazanmak yetmez. Savaşlar kazanmak ya da insanları yangından kurtarmak, dağlara tırmanmak gibi bir şey yapmak gerek." "Neden?" diye sormuştu kız. Eddie şöyle cevap vermişti: "Papaz geçen pazar günü, her zaman içimizdeki en iyi şeye uzanmamız gerektiğini söylemişti. Bizim içimizdeki en iyi şey nedir sence?" "Bilmiyorum." Eddie, "Bulmamız gerek," demişti. Kız ise buna cevap vermemişti. Gözleri ötelere, tren yolunun ilerisine doğru bakıyordu.

Eddie Willers gülümsedi. "Doğru olanı," sözünü bundan yirmi iki yıl önce söylemişti. O günden beri de bu ilkeye zorluk

çekmeden, her zaman uymuştu. Öteki sorular zihninde soluklaşıp gitmişti aslında. Onları soramayacak kadar meşguldü çünkü. Ama insanın doğru olanı yapması gerektiğini hâlâ en açık gerçek olarak görüyordu. İnsanların nasıl olup da başka türlü davranmak isteyebileceğini hiç anlayamıyordu ama öyle davranabildiklerini öğrenmişti. Eddie'ye durum hâlâ çok basit, öte yandan çok anlaşılmaz görünüyordu. Her şeyin doğru olması gerektiğini anlamak kolaydı ama doğru olmayışını anlamak mümkün değildi. Doğru olmadığının farkındaydı. Köşeyi dönüp Taggart Transcontinental'in dev binasına ilerlerken kafasında bu vardı.

Bina o sokağın en yüksek ve en azametli yapısıydı. Eddie Willers bu binayı gördüğünde her zaman gülümserdi. Komşu binalardan farklı olarak, upuzun çizgiler halinde dizilmiş pencereleri hiç aralık vermezdi. Dik çizgileri gökyüzüne dalarken aşınmış köşeler, kenarlar göremezdiniz. Yıllar boyunca el sürülmeden öylece durmuş gibiydi. Eddie Willers içinden, her zaman da öyle duracak, diye düşündü.

Taggart binasına ne zaman girse içi rahatlar, bir güven duygusu hissederdi. Burası sağlamlığın ve gücün hüküm sürdüğü bir yerdi. Hollerinin tabanları mermerden yapılmış gibiydi. Aydınlatma sisteminin buzlu camlı dikdörtgenleri, som ışık dilimliydi. Camların gerisinde, kızlar sırayla daktilolarının başında oturur, tuşlara vurup dururken, hızlı giden trenlerin tekerlekleri gibi sesler çıkarırdı. Ara sıra da bunun hafif bir yankısıymış gibi, duvarlarda belli belirsiz bir titreşim hissedilir, bu titreşim binanın altındaki koca terminalin tünellerinden gelirdi. Trenler nice kuşaklardan beri buradan kalkıp koca kıtayı aşar, sonra dönüp gelir, yine burada dururdu. Taggart Transcontinental, diye düşündü Eddie. "Bir Okyanustan Bir Okyanusa." Çocukluğunun sloganıydı bu. Kutsal kitabın her emrinden daha pırıl pırıl, daha kutsaldı. Okyanustan okyanusa, ebediyen, diye aklından geçirdi Eddie Willers. Binanın ortasındaki kusursuz koridorlarda ilerlerken şirkete duyduğu sadakati yeniden hissediyordu. Şu anda

Taggart Transcontinental'ın başkanı James Taggart'ın odasına gidiyordu.

James Taggart masasında oturuyordu. Ellisine yaklaşmış gibi görünüyordu. Sanki ergenlik yaşlarından doğruca yaşlılığa sıçramış, arada gençlik diye bir şey yaşamamış gibiydi. Küçük, küstah bir ağzı, kel kafasına yapışan seyrek, ince telli saçları vardı. Vücudunun duruşunda, ince uzun yapısına meydan okuyan bir sarkıklık göze çarpıyordu. Soylu, özgüvenli bir zarafete göre yaratılmışken hımbıllığı seçmiş biri gibi. Yüzü beyaz, teni yumuşaktı. Gözleri de solgun, perdeli gibiydi. Bakışları yavaş hareket ediyor, hiçbir zaman tam olarak odaklanamıyor, her şeyin üzerinden kayarken, sanki o şeyin varlığından hoşlanmıyormuş gibi bir duygu yaratıyordu. İnatçı, tükenmiş bir hali vardı. Otuz dokuz yaşındaydı.

Kapının açıldığını duyunca başını tedirgin olmuş gibi kaldırdı.

“Beni rahatsız etme, beni rahatsız etme, beni rahatsız etme,” dedi.

Eddie Willers masaya doğru ilerledi ve sesini yükseltmek-sizin, “Ama bu önemli Jim,” dedi.

“Pekâlâ, pekâlâ, neymiş?”

Eddie Willers odanın duvarındaki haritaya baktı. Camın ardında durmaktan renkleri solmuştu. İçinden, acaba kaç yıl boyunca, kaç Taggart başkanı oturdu bunun önünde, diye merak etti. Taggart Transcontinental Demiryolları, New York'tan San Francisco'ya kadar tüm ülkeyi ağ gibi ören kırmızı çizgileriyle, kan dolaşımı sistemini andırıyordu. Sanki bir aşamada kanlar çoğalıp ana damarı çatlatmış, rastgele dal budak salıp ülkenin her yanını kaplamış gibi. Kırmızı çizgileriden biri, Cheyenne, Wyoming'den ayrılıp bükülüyor ve El Paso, Teksas'a doğru iniyordu; Taggart Transcontinental'ın Rio Norte Hattı. Son zamanlarda yeni bir çizgi eklenmiş, kırmızı hat El Paso'yu geçip güneye doğru uzatılmıştı. Bakışları o noktaya varınca Eddie Willers aceleyle başını çevirdi.

Yeniden James Taggart'a bakıp, "Konu Rio Norte Hattı," dedi. Taggart'ın bakışının, masanın köşesine doğru kayışını izledi. "Bir kaza daha oldu."

"Demiryolu kazaları her gün oluyor. Bunun için beni rahatsız etmek zorunda mısınız?"

"Ne demek istediğimi biliyorsun Jim. Rio Norte'nin işi bitti. Hat mahvolmuş durumda. Hem de tamamen."

"Yeni ray döşetiyoruz."

Eddie Willers bu cevabı hiç duymamış gibi devam etti. "O hat bitmiş. Orada tren işletmeye çalışmanın yararı yok. İnsanlar trenleri kullanmaktan vazgeçiyor."

"Görebildiğim kadarıyla bu ülkede, bazı hatlarını zararına çalıştırmayan hiçbir şirket yok. Bir tek biz değiliz. Bu ulusal bir durum... geçici bir ulusal durum."

Eddie durmuş sessizce ona bakıyordu. Taggart'ın Eddie Willers'ta hoşlanmadığı şey, dosdoğru insanların gözüne bakma huyuydu. Eddie'nin gözleri mavi, iri, soru soran gözlerdi. Sarı saçları, kare bir yüzü vardı. O inanılmaz dikkati ve apaçık, şaşır-mış gibi ifadesi olmasa pek de dikkat çekecek bir yüz değildi bu.

Taggart, "Ne istiyorsun?" diye terslendi.

"Sana bilmen gereken bir şeyi söylemeye geldim çünkü birinin sana söylemesi şarttı."

"Bir kaza daha olduğunu mu?"

"Rio Norte Hattı'nı gözden çıkaramayacağımızı."

James Taggart başını pek seyrek kaldırır. İnsanlara baktığı zaman genellikle göz kapaklarını kaldırır, kel alnının altından yukarıya doğru bakardı.

"Kim gözden çıkarıyormuş Rio Norte Hattı'nı?" diye sordu. "Gözden çıkarmak hiçbir zaman söz konusu değil. Öyle söylemenden rahatsız oluyorum. Çok rahatsız oluyorum."

"Ama altı aydır bir tek tarife saatine bile uyamadık. Hiçbir seferi, iri ya da ufak bir arıza çıkarmaksızın yapamadık. Ürünlerini

her zaman taşıdığımız müşterilerimizi birer birer kaybediyoruz. Daha ne kadar dayanabiliriz?”

“Sen kötümserin tekisin Eddie. İnancın yok. Kurumun moralini bozan da bu.”

“Yani Rio Norte Hattı konusunda hiçbir şey yapılmayacak mı diyorsun?”

“Öyle bir şey söylemedim. Yeni raylar gelir gelmez...”

“Jim, yeni ray falan olmayacak.” Taggart’ın göz kapaklarının yavaşça kalkışına baktı. “Şimdi Associated Çelik’in ofisinden geliyorum. Orren Boyle’la konuştum.”

“Ne dedi?”

“Bir buçuk saat konuştu ama bana tek bir düzgün cevap bile vermedi.”

“Onu ne diye rahatsız ettin? Sanıyorum ilk ray siparişinin teslim tarihi önümüzdeki aydan önce değil.”

“Daha evvel de üç ay önceydi.”

“Tahmin edilemeyen aksamalar bunlar. Hepsi Orren’in kontrolü dışında.”

“Daha evvel de altı ay önce teslim edilecekti. Jim, Associated Çelik’in o rayları teslim etmesini on üç aydır bekliyoruz.”

“Ne yapmamı istiyorsun? Orren Boyle’un şirketini ben yönetmem ya!”

“Daha fazla bekleyemeyeceğimizi anlamanı istiyorum.”

Taggart yarı alaycı, yarı temkinli bir sesle yavaşça, “Kız kardeşim ne dedi?” diye sordu.

“O yarından önce dönmeyecek.”

“Ee, ne yapmamı istiyorsun?”

“O senin kararın.”

“Eh, daha başka her ne söyleyeceksen, duymak istemediğim tek şey Rearden Çelik.”

Eddie hemen cevap vermedi ama sonra alçak sesle, “Pekâlâ Jim,” dedi. “Onu söylemeyeyim.”

“Orren benim arkadaşım.” Cevabı duymuyordu. “Senin bu davranışına bozuluyorum. Orren Boyle o rayları mümkün olan en kısa zamanda teslim edecektir. O teslim etmediği müddetçe de kimse bizi suçlayamaz.”

“Jim! Sen neden söz ediyorsun? Rio Norte Hattı’nın gitgide silindiğini görmüyor musun? Birileri bizi suçlasın ya da suçlamasın!”

“İnsanlar buna katlanırdı... mecbur olsalar katlanırlardı... Phoenix-Durango ortaya çıkmasaydı.” Eddie’nin yüzünün gerildiğini gördü. “Phoenix-Durango ortaya çıkana kadar hiç kimse Rio Norte Hattı’ndan şikâyet etmiyordu.”

“Phoenix-Durango harika bir iş yapıyor.”

“Phoenix-Durango denen şirketin kalkıp Taggart Transcontinental’la rekabet ettiğini düşünebiliyor musun! Daha on yıl önce yerel bir süt hattından başka bir şey değildi.”

“Ama şimdi Arizona, New Mexico ve Colorado nakliye trafiğinin çoğu ellerinde.” Taggart buna cevap vermedi. “Jim, şu anda Colorado’yu kaybedemeyiz. O bizim son umudumuz. Herkesin son umudu. Kendimizi toparlamazsak o eyaletteki her büyük müşteriye Phoenix-Durango kapacak. Wyatt Petrol kuyularını kaybettik bile.”

“Neden herkes Wyatt Petrol kuyularından söz edip duruyor hiç anlayamıyorum.”

“Çünkü Ellis Wyatt bir tür mucize adamdır ve...”

“Lanet olsun Ellis Wyatt’a da!”

O petrol kuyularının şu haritadaki kan damarlarıyla ortak bir yanı yok mu, diye düşündü Eddie birdenbire. Taggart Transcontinental’ın o kırmızı çizgilerinin yıllar önce birden ülkeyi kaplama biçimi de şimdi geriye bakınca inanılmaz gözüküyor muydu? Petrol kuyularının kara sıvıyı durmadan fışkırttığı, Phoenix-Durango’nun taşımaya yetişemediği bir hızla kıtanın petrolle kaplandığını görür gibi oldu. O petrol alanı, Colorado dağlarında bir kayalıktan ibaretti, çoktan tükendiği sanılıp terk edilmişti. Ellis Wyatt’ın babası ömrünün son yıllarında, kurulan

petrol kuyularından gelen azıcık parayla kıt kanaat yaşamıştı. Oysa şimdi, sanki birisi dağın bağına adrenalin enjekte etmiş gibi kalp yeniden atmaya başlamış, kara kan bir kere daha kayaların arasından fışkırmıştı. Kan, evet, diye düşündü Eddie Willers. Çünkü kanın görevi beslemek, hayat vermektir. Wyatt'ın yaptığı da oydu. Bomboş toprakları bir şokla yeniden hayata döndürmüştü. Değerini kimsenin fark edemediği o yerde yeni kasabalar doğmuş, yeni santraller açılmış, yeni fabrikalar kurulmuştu. Yeni fabrikalar, dedi Eddie içinden, eski dev sanayilerin taşıttığı maldan gelen nakliye geliri her yıl yavaş yavaş düşerken... Tüm petrol alanları birbiri ardına pompalarını durdurduğu sırada yepyeni ve zengin bir petrol alanı. Herkesin sığırlardan ve pancarlardan başka bir şey üretemez sandığı bir eyalet, yepyeni bir sanayi merkezi olmuştu. Bir tek adam yapmıştı bunların hepsini, üstelik sekiz yılda. Eddie Willers bu olayı, çocukken okul kitaplarında okuyup hiçbir zaman tam anlamıyla inanmadığı ülkenin eski günlerine ilişkin öykülere benzetiyordu. Keşke Ellis Wyatt'ı tanıyabilseydim, diye düşündü. Hakkında çok şey söyleniyordu ama aslında onunla tanışmış pek az kişi vardı. New York'a seyrek geliyordu. Otuz yedi yaşında olduğunu, çok çabuk öfkelenebildiğini duymuştu. Tükenmiş petrol kuyularını diriltmenin bir yolunu keşfetmiş, işe koyulup bunu başarmıştı.

“Ellis Wyatt ağgözlü piçin teki, tek derdi de para,” dedi James Taggart. “Hayatta para kazanmaktan daha önemli şeylerin de olduğuna inanıyorum ben.”

“Sen neden söz ediyorsun Jim? Bunun bizim konumuzla ne ilgisi...”

“Hem bize kalleşlik etti. Biz yıllarca Wyatt petrol bölgesine hizmet verdik. Yeterli düzeyde hizmet verdik. Yaşlı Wyatt'ın zamanında her hafta bir tanker tren yolluyorduk.”

“Bugün yaşlı Wyatt'ın zamanı değil Jim. Phoenix-Durango oraya günde iki tanker tren koydu, üstelik seferlerini zamanında tamamlıyorlar.”

“Eğer bize kendisiyle birlikte büyümemiz için zaman tanısaydı...”

“Onun ziyan edecek zamanı yok.”

“Ne bekliyor yani? Diğer tüm müşterileri feda edip, bütün ülkenin ihtiyaçlarını bir yana bırakıp tüm trenlerimizi ona mı verecektik?”

“Yo, hayır. Hiçbir şey beklemiyor. Yalnızca Phoenix-Durango’yla çalışıyor, o kadar.”

“Bence o gaddar, zararlı bir serseri. Herkesin gereğinden fazla değer verdiği sorumsuz bir zıppçıktı.” James Taggart’ın cansız sesinde birdenbire bu kadar yoğun bir duygu patlaması sezmek şaşırtıcıydı. “Onun o petrol kuyularının da işe yarar bir başarı olduğundan o kadar emin değilim. Bana sanki tüm ülkenin ekonomisini rayından çıkardığı gibi geliyor. Hiç kimse Colorado’nun bir sanayi eyaleti olmasını beklemiyordu. Her dakika her şey değişip durursa güvene, planlı bir büyümeye nasıl kavuşuruz?”

“Ulu Tanrım, Jim! O aslında...”

“Evet biliyorum, biliyorum, para kazanıyor. Ama bence bir insanın toplumdaki değerini ölçmek için kullanılabilecek kriter para olamaz. Petrole gelince... eğer Phoenix-Durango olmasa sürünerek bize gelirdi, tüm diğer müşterilerle birlikte sırasını beklerdi, payına düşen nakliyeden fazlasını da talep edemezdi. O tür yıkıcı rekabetle karşı karşıya gelmiş olmamız bizim suçumuz değil. Kimse bizi suçlayamaz.”

Eddie Willers göğsünde ve şakaklarında hissettiği basıncın, gösterdiği çabadan kaynaklandığını düşündü. Durumu açık seçik ortaya koymak istemişti. Öyle açık seçik olmalıydı ki Taggart’ın bunu idrak etmesini hiçbir şey engelleyemesin... Anlamamış olması, ancak kendisinin anlatamamasıyla mümkündü. Çok büyük çaba göstermişti ama yeniliyordu. Daha önceki tartışmalarında olduğu gibi. Neyi nasıl söylerse söylesin, hiçbir zaman ortak bir konu üzerinde konuşuyormuş gibi olamıyorlardı.

“Jim, sen ne diyorsun? Bizi kimsenin suçlamamasının önemi var mı? O hat darmadağın olurken!”

James Taggart gülümsedi. Zayıf bir gülümseme idi bu. Eğleniyor gibiydi ama soğuktu. “Dokunaklı, Eddie,” dedi. “Taggart Transcontinental’a bu adanmışlığın oldukça dokunaklı. Dikkat etmezsen tam anlamıyla feodal serflere döneceksin.”

“Zaten öyleyim Jim.”

“Ama sorabilir miyim, bu konuları benimle konuşmak senin görevin mi?”

“Hayır, değil.”

“O halde çeşitli konularla ilgilenmek için ayrı ayrı departmanlarımız olduğunu neden öğrenmiyorsun? Bütün bunları neden bu konularla ilgili kişiye söylemiyorsun? Neden başını kız kardeşimin omzuna dayayıp ona ağlamıyorsun?”

“Bak Jim, seninle konuşmak bana düşmez, bunu biliyorum. Ama neler olduğunu hiç anlayamıyorum. Danışmanların sana neler söylüyor, olan biteni niçin anlatmıyorlar, onu da bilemiyorum. O yüzden kendim söylemek istedim.”

“Çocukluktan gelen arkadaşlığımız bence de önemli Eddie. Ama acaba bu sana canının istediği zaman, hiç haber vermeden buraya dalma hakkı verir mi? Mevkinin düşününce, benim Taggart Transcontinental’ın başkanı olduğumu hatırlaman gerekmez mi?”

Fakat bu laf boşa gitti. Eddie Willers ona yine her zamanki gibi bakıyordu. İncinmiş değildi. Daha çok şaşırmışa benziyordu. Sormadan edemedi. “Yani Rio Norte Hattı konusunda bir şey yapmaya niyetin yok mu?”

“Öyle bir şey söylemedim. Hem de hiç söylemedim.” Taggart haritaya, El Paso’nun güneyindeki kırmızı çizgiye bakıyordu. “San Sebastian Madenleri üretime başlayıp Meksika hattımız para getirdikten sonra...”

“O konuya hiç girmeyelim Jim.”

Taggart döndü. Eddie’nin sesindeki alışılmamış öfke onu şaşırtmıştı. “Ne oldu ki?”

“Ne olduğunu biliyorsun. Kız kardeşin dedi ki...”

“Kız kardeşime de lanet olsun!”

Eddie Willers kıpırdamadı. Cevap da vermedi. Öylece durup dosdoğru karşıya bakmayı sürdürdü. Ama James’i görmüyordu. Odadaki hiçbir şeyi görmüyordu.

Bir an sonra selam verdi, odadan çıktı.

Girişte James Taggart’ın özel yardımcıları ışıkları söndürüyor, artık çıkmaya hazırlanıyorlardı. Ama şefleri olan Pop Harper hâlâ masasında, önündeki daktiloyu onarmakla meşguldü. Şirketteki herkesin izlenimi, Pop Harper’ın o köşede doğduğu ve oradan ayrılmaya hiç niyeti olmadığı yolundaydı. James Taggart’ın babasının zamanında da aynı görevde çalışmıştı.

Eddie Willers başkanın odasından çıkarken Pop Harper ona bir göz attı. Bilgece, ağır bir bakıştı bu. Eddie’nin binanın bu taraflarını ziyaret etmesinin hayra alamet olmadığıнын farkında olduğunu, bu ziyaretten bir sonuç çıkmadığını bildiğini ama hiç aldırmadığını da belli eden bir bakış. Kinizim dolu bir kayıtsızlık ifadesi... Eddie aynı ifadeyi sokağın köşesindeki serserinin yüzünde de görmüştü.

“Hey, Eddie, nerede yün fanila bulurum, söyleyebilir misin?” diye sordu. “Şehri köşe bucak aradım, hiçbir yerde yok.”

Eddie durdu. “Bilmiyorum,” dedi. “Neden bana soruyorsun?”

“Herkese soruyorum. Belki bir bilen çıkar.”

Eddie o boş ifadeli sıska yüze, ak saçlara tedirgin bakışlarla baktı.

“Soğuk bu bina,” dedi Pop Harper. “Bu kış daha da soğuk olacak.”

Eddie daktilodan çıkarılıp masaya dağıtılmış parçaları parmağıyla göstererek, “Ne yapıyorsun sen?” diye sordu.

“Yine bozuldu lanet olası şey. Tamire yollamaya gerek yok. Geçen sefer üç ayda zor tamir ettiler. Kendim toparlayayım dedim. Ama artık uzun süre dayanmaz herhalde.” Yumruğu klavyenin

üzerine iniverdi. “Sen çöp bidonunu boylamaya hazırsın dostum. Günlerin sayılı!”

Eddie irkildi. Hatırlamaya çalıştığı cümle buydu işte. Günlerin sayılı. Ama bu sefer de bunu niçin hatırlamaya çalıştığını unutmuştu.

“Yararı yok Eddie,” dedi Pop Harper.

“Neyin yararı yok?”

“Hiçbir şeyin. Her şeyin.”

“Neyin var Pop?”

“Yeni daktilo talebi doldurmayacağım. Yeniler tenekeden. Eskileri gittiğinde daktilo kullanmanın da sonu gelecek. Bu sabah metroda kaza vardı. Frenleri tutmamış. Evine git artık Eddie. Radyoyu aç, güzel bir müzik dinle. Unut arkadaşım. Senin sorunun, hiçbir zaman bir hobiyeye sahip olmayışın. Oturduğum binada biri yine merdivenin ampulünü aşırılmış. Göğsümde bir sancı var. Sabah öksürük hapı alamadım çünkü köşedeki eczane geçen hafta iflas etti. Teksas Batı Demiryolu da geçen ay iflas etti. Queensborough Köprüsü’nü dün geçici onarım için kapadılar. Off, ne yararı var? John Galt kim?”

Trende, pencerenin yanında oturuyordu. Başını arkaya atmış, tek bacağına karşısındaki boş koltuğa uzatmıştı. Hareketin hızından pencerenin çerçevesi titriyor, camın arkasında bomboş bir karanlık yatıyor, arada sırada ışık noktaları cama çizgi çizer gibi kayıyordu.

İnce, sımsıkı, dikiş çizgisi dümdüz bir çorabın heykelleştirdiği bacağına, tabanı belirgin kavisli ayağında ve yüksek topuklu ayakkabısında görünen kadınsı zarafete bakılınca bu tozlu trende bulunması için sebep yokmuş gibi bir hali vardı. Bu zarafet diğer nitelikleriyle de tutarsızdı. Pahalı, eskimiş devetüyü kabanı, zarif, gergin vücuduna rastgele sarılmıştı. Kabanın yakası kalkmış, geniş kenarlı şapkasına değiyordu. Kumral saçları omuzlarına kadar iniyordu. Yüzü keskin düzlemlerden oluşmuş gibi, ağzının biçimi belirgin, dudakları hiç esnekliği olmayan bir keskinlikle

kapalıydı. Ellerini mantosunun ceplerine sokmuştu. Hareketsizliğe itirazı varmış gibi, yay gibi gergin oturuyordu. Tavrı dişilikten çok uzaktı. Vücudunun farkında değilmiş, bunun bir kadın vücudu olduğundan habersizmiş gibiydi.

Oturduğu yerde müziği dinliyordu. Bir zafer senfonisiydi bu. Notalar yukarı doğru çıkıştaydı. Bir yükselişi ifade ederken kendileri de yükseliyordu. Yukarı doğru hareketin esası ve formuydu bu notalar. İnsan hareketlerinin hepsini kapsıyor gibilerdi, buna düşüncelerin yükselişi de dâhildi. Güneş patlaması gibi bir müzikti. Saklandığı yerden fırlıyor, açılıp yayılıyordu. Serbest kalmanın özgürlüğüne, bir amaç duygusunun heyecanına sahipti. Her şeyi tertemiz ediyor, geriye yalnızca engelsiz bir çabanın neşesini bırakıyordu. Seslerin arasında belli belirsiz bir yankı vardı, müzik nereden kurtulup çıktıysa orayı yalnızca o yankı biraz ifade ediyordu ama bunu da gülerек, şaşıarak yapıyor, içinde hiç çirkinlik ve acı olmayan, olmasına da asla gerek bulunmayan bir biçimde ifade ediyordu. Dev bir kurtuluşun şarkısıydı bu.

İçinden, yalnızca birkaç dakikalığına, diye düşündü. Bu devam ettiği sürece tamamen teslim olmakta bir sakınca yok. Her şeyi unutmak, yalnızca hissetmek için kendine izin ver. Haydi, bırak kontrolü, hepsi bu.

Zihninin bir köşesinde, müziğin altında bir yerde, tren tekerlerinin sesini duydu. Dengeli bir ritim tutturmuşlardı. Her dört vuruştan biri vurguluydu. Sanki bilinçli bir şekilde belirlenmiş bir amacı ifade ediyordu. Kendini rahat bırakabilirdi çünkü tekerlerin sesini duyabiliyordu. Senfoniye dinlerken, işte tekerlerin bu yüzden durmaksızın dönmesi gerek ve gittikleri yer de orası, diye içinden geçirdi.

Bu senfoniye daha önce hiç dinlememişti ama Richard Halley'nin bestesi olduğunu biliyordu. O şiddeti, o şahane yoğunluğu hissedebiliyordu. Temanın üslubunu da tanıyordu; duru, karmaşık bir melodiydi... Hem de artık kimsenin melodi yazmadığı bir zamanda... Vagonun tavanına bakarak öylece oturuyor ama

tavanı görmüyordu. Nerede olduğunu bile unutmuştu. Tam bir senfoni orkestrasını mı dinliyor, yoksa yalnızca temayı mı, onun bile farkında değildi. Belki de orkestrasyonu kendi kafasının içinde duyuyordu.

Richard Halley'nin tüm eserlerinde bu temanın öncü yankılarının bulunduğunu düşündü. Upuzun mücadelelerle dolu yıllardan geçip orta yaşa geldiğinde kazandığı şöhret onu sarsmış, devirip nakavt etmişti. Senfoniye dinlerken, işte bu herhalde onun tüm mücadelelerinin amacı olmalı, diye geçirdi içinden. Bestecinin eserlerindeki yarı imalı girişimleri, bunu vadeden müzik cümleciklerini, başlayıp da buna ulaşamayan melodi kırıklarını düşündü. Richard Halley bunu bestelediğinde kendisi... Birden doğrulup dimdik oturdu. *Ne zaman* bestelemişti bunu Richard Halley?

Tam o anda nerede olduğunu hatırladı, müzik sesinin nereden geldiğini ilk kez merak etti.

Birkaç adım ötede, vagonun uç tarafında bir görevli, havalandırmanın kontrollerini ayarlıyordu. Sarışın bir gençti. Bir yandan da senfoniye ıslıkla çalıyordu. Birdenbire anladı. Bu genç o parçayı bir süredir ıslıkla çalıyordu. Kendi duyduğu da ondan ibaretti.

Bir süre inanmaz bakışlarla baktı genç adama. Sonunda sesini çıkarmayı başardı ve sordu. "Islıkla çaldığınız şey nedir, lütfen söyler misiniz?"

Delikanlı döndü. Karşısında apaçık, doğrudan bir bakış, hevesli bir gülümseme vardı. Bir dostla sırrını paylaşıyor gibiydi. Hoş bir yüzdü bu. Çizgileri gergin ve sağlamdı. İnsanların yüzünde görmeye alıştığı, sorumluluktan kaçınıyormuş gibi görünen o gevşek kaslarla ilgisi bile yoktu.

Gülümseyerek, "Halley Konçertosu," dedi.

"Hangisi?"

"Beş numara."

Bir dakikanın sessiz geçmesine izin verdi, sonra yavaşça, büyük bir dikkatle konuştu. "Richard Halley yalnızca dört konçerto besteledi."

Delikanlının gülümsemesi kayboldu. Sanki sarsılıp gerçek dünyaya dönmek zorunda kalmıştı. Tıpkı kendisine de birkaç dakika önce olduğu gibi. Bir kepenk kapanmış gibi. Karşısında ifadesiz, kişiliksiz, kayıtsız, boş bir çehre kalmış gibi.

“Evet, tabii,” dedi. “Yanılmışım.”

“Neydi o müzik o zaman?”

“Bir yerlerde duyduğum bir şey.”

“Ne ama?”

“Bilmiyorum.”

“Nerede duydun?”

“Hatırlamıyorum.”

Çaresizlik içinde duraksadı. Delikanlı ilgisini kaybetmiş gibi arkasını dönmüştü.

“Halley temalarına benziyordu,” dedi genç kadın. “Ama onun bestelediği her notayı bilirim. Hiçbir zaman böyle bir şey besteledi.”

Hâlâ hiçbir ifade yoktu o yüzde. Delikanlı dikkatini gizleyerek sordu. “Richard Halley’in müziğini sever misiniz?”

“Evet. Çok severim.”

Genç adam bir an düşündü. Sanki tereddüt içindeydi. Sonra arkasına baktı. O çalışırken kaslarının ustalıkla hareketleri seyredilmeye değerdi. Sessizce çalışıyordu.

İki gecedir uyumadığı aklına geldi genç kadının. Ama kendine uyuma izni de veremezdi. Düşüneceği pek çok sorun vardı ve pek fazla zamanı da yoktu. Tren New York’a sabahın erken saatinde varacaktı. Zamana çok ihtiyacı vardı ama yine de, keşke tren daha hızlı gitse, diyordu. Oysa bu Taggart Comet treniydi. Ülkenin en hızlı treniydi.

Düşünmeye çalıştı, ama müzik zihninin kenarına takılıp kalmıştı. Durmadan onu duyuyordu. Akorlarıyla. Durdurulamayan bir şeyin adımları gibi... Başını öfkeyle iki yana salladı, şapkasını tutup fırlattı, bir sigara yaktı.

Uyumayacağım, diye düşündü. Yarın geceye kadar dayanabilirdi... Trenin tekerlekleri vurgulu bir ritimle çatırdıyordu. Bu sese öyle alışkındı ki bilinçli olarak duymadığı halde ses onun içinde bir tür huzur duygusu yaratıyordu... Sigarasını söndürdüğü anda bir tane daha yakmaya ihtiyacı olduğunu hissetti ama biraz beklemeye karar verdi. Birkaç dakika. Sonra yakabilirdi...

Uyuyakalmıştı. Birden sarsılarak uyandı. Bir terslik olduğunu biliyordu. Tersliğin ne olduğunu anlamadan önce hissetmişti bunu: Tekerlekler durmuştu. Vagon, mavimsi gece ışıklarının altında hareketsiz ve sessiz, öylece duruyordu. Kolundaki saate baktı. Durmak için bir neden yoktu. Pencereden baktı... Tren boş tarlaların ortasındaydı.

Koridorun karşı tarafında birinin koltuğunda kıpırdadığını duydu. "Ne zamandır duruyoruz?" diye seslendi ona.

Bir erkek sesi, "Yaklaşık bir saat," diye karşılık verdi.

Kalktı, adamın şaşkın bakışları arasında kapıya doğru koşmaya başladı.

Dışarıda soğuk bir rüzgâr esiyordu. Bomboş bir gökyüzünün altına bomboş topraklar serilmişti. Karanlıkta yaban otlarının hışırtısı duyuluyordu. Ta ileride, lokomotifin orada, birkaç erkeğin durup konuştuğunu gördü. Tepelerinde kırmızı bir sinyal lambası asılıydı.

Hızlı adımlarla onlara doğru yürüdü, hareketsiz tekerleklerin hizasını geçti. Yaklaşırken adamlar ona dikkat etmedi. Kırmızı ışığın altında tren görevlileri ve birkaç yolcu vardı. Konuşmayı da kesmişlerdi. Miskin bir kayıtsızlık içinde bekliyormuş gibi bir halleri vardı.

"Ne oldu?" diye sordu.

Makinist döndü. Şaşkındı. Sorulan sorunun tonu emir gibiydi; herhangi bir yolcudan beklenebilecek bir soruya benzemiyordu.

Genç kadın orada, elleri ceplerinde, kabanının yakası kalkık, rüzgâr saçlarını yüzüne savururken öylece duruyordu.

Makinist parmağıyla göstererek, “Kırmızı ışık, hanımefendi,” dedi.

“Işık ne zamandır kırmızı?”

“Bir saattir.”

“Ana güzergâhtan ayrıldık, değil mi?”

“Evet, öyle.”

“Neden?”

“Bilmiyorum.”

Kondüktör konuştu. “Bence bizi yoldan saptırmalarına gerek yoktu. O makas doğru çalışmıyordu, bu ise hiç çalışmıyor.” Parmağıyla kırmızı ışığı gösteriyordu. “Bence sinyal hiç değişmeyecek. Bozulmuş bu.”

“O halde ne yapıyorsunuz?”

“Değişmesini bekliyoruz.”

Onun şaşkın öfkesi karşısında ateşçi kıkırdadı, “Geçen hafta Atlantik Güney ekspresi makasta yan yola sapıp iki saat bekledi,” dedi. “Birinin yaptığı bir hata.”

“Bu Taggart Comet,” dedi genç kadın öfkeyle. “Comet hiçbir zaman geç kalmamıştır.”

Makinist, “Koca ülkede geç kalmamış bir tek bu kaldı,” diye mırıldandı.

Ateşçi, “Her şeyin bir ilki vardır,” diye ekledi.

Yolculardan biri, “Siz demiryolları hakkında hiçbir şey bilmiyorsunuz hanımefendi,” dedi. “Bu ülkede hiçbir sinyal sistemi, hiçbir makas görevlisi beş para etmez.”

O ise dönmedi, adama bakmadı, sözünü dosdoğru makiniste söyledi. “Sinyalin bozuk olduğunu biliyorsan niyetin ne o zaman?”

Makinist bu otoriter sestten hoşlanmamıştı. Bu kadının ses tonunun nasıl bu kadar doğal olabildiğini de anlamıyordu. Gençecik bir kıza benziyordu. Yaşının otuza vardığını ise yalnız ağzı ile gözleri belli ediyordu. Koyu gri gözleri dosdoğru bakıyor, insanı tedirgin ediyordu. Delici bakışları vardı. Bakışlar içinden geçtiği yerlerdeki önemsiz şeyleri ayırıp atıyor, önemlilerini fark

ediyordu. Bu yüz biraz da tanıdık geliyordu makiniste ama nerede gördüğünü hatırlayamıyordu.

“Hanımefendi, ben risk almak istemem,” dedi.

Ateşçi, “Görevimiz emir beklemek, onu demek istiyor,” diye açıkladı.

“Sizin göreviniz bu treni yürütmek.”

“Kırmızı ışığı geçerek değil ama. Işık dur diyorsa durmak zorundayız.”

Yolcu tekrar konuştu. “Kırmızı ışık tehlike demek hanımefendi.”

Makinist, “Risk almayız,” dedi. “Bundan kim sorumluydu, biz hareket ettiğimiz anda suçu bizim üstümüze atar. O halde biri bize yürüyün diyene kadar bekleriz.”

“Ya hiç kimse öyle bir şey demezse?”

“Er geç biri çıkar.”

“Ne kadar beklemek niyetindesiniz?”

Makinist omuz silkti. “John Galt kim?”

Ateşçi, kendini yine açıklama yapmak zorunda hissetti. “Yani demek istiyor ki... kimsenin cevap veremeyeceği soruları sormakta yarar yok.”

Genç kadın kırmızı ışığa, sonra karanlıklara doğru uzanan raylara baktı.

“Bir sonraki sinyale kadar dikkatle ilerleyin,” dedi. “O sinyal düzgünse ana hatta çıkın. Sonra açık gördüğünüz ilk ofisin önünde durun.”

“Öyle mi? Kim diyor?”

“Ben diyorum.”

“Siz kimsiniz?”

Çok kısa bir sessizlik oldu. Beklemediği bu soruya şaşırmıştı. Ama makinist de onun yüzüne daha bir dikkatli bakmaya başlamıştı. O cevap vermeye hazır olduğunda adam sesli bir nefes verdi: “Ulu Tanrım!”

Genç kadın cevap verirken sesi küçümseyici değildi. Yalnızca bu soruyla pek sık karşılaşmamış birinin sesine benziyordu.

“Dagny Taggart.”

Ateşçi, “Vay canına...” diyecek oldu, sonra hepsi sessizleştiler.

Dagny aynı otoriter sesle konuşmayı sürdürdü. “Ana hatta çıkın, sonra ilk açık ofiste treni durdurup beni bekleyin.”

“Başüstüne Bayan Taggart.”

“Bu kaybedilen zamanı telafî etmeniz gerekecek. Sabaha kadar vaktiniz var. Comet tarifeye uygun varmalı.”

“Başüstüne Bayan Taggart.”

Tam uzaklaşmak üzere dönüyordu ki makinist sordu: “Bir şey sorarlarsa sorumluluğu alıyor musunuz Bayan Taggart?”

“Alıyorum.”

Dönüp vagonuna doğru yürürken kondüktör de peşindeydi. Şaşkınlık içinde geveliyordu. “Ama... gündüz vagonunda bir tek koltukla seyahat ediyorsunuz Bayan Taggart. Neden? Niçin bize haber vermediniz?”

Dagny’nin yüzünde rahat bir gülümseme belirdi. “Resmiyete vaktim yoktu. Chicago’dan çıkarken kendi vagonumu 22 numaraya eklemişlerdi ama Cleveland’da indim... 22 de rötâr yapıyordu, o yüzden vagonun gitmesine izin verdim. Ardından Comet geldi, ben de bindim. Yataklıda yer kalmamıştı.”

Kondüktör başını iki yana salladı. “Ağabeyiniz... asla koltukta gitmezdi.”

Dagny güldü. “Evet, gitmezdi,” dedi.

Lokomotifin yanında duran adamlar onu seyrediyordu. Genç ateşçi de aralarındaydı. Parmağıyla uzaklaşan kadını göstererek, “Kim bu?” diye sordu.

Makinist, “Taggart Transcontinental’ı yöneten kişi o,” dedi. Sesindeki saygı samimiydi. “İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı.”

Tren sarsılır, düdüğün sesi tarlalar üzerinde uzaklaşıp ölürlen Dagny yine pencerenin yanındaki yerine oturmuş bir sigara yakıyordu. Ülkenin her yanı böyle çatlıyor, parçalanıyor, diye

düşündü. Her yerde, her an böyle şeyler olabilir. Ama içinde korku ya da kaygı yoktu. Duygulara zamanı kalmamıştı.

Bu da çözülmesi şart olan diğer sorunların arasında bir başka sorundu. Ohio bölümü şefinin işe yaramaz biri olduğunu, onun da James Taggart'ın arkadaşı olduğunu zaten biliyordu. Daha önce onu atmakta diretmemesi, yerine koyacak iyi birini bulmamış olmasındandı. İyi eleman bulmanın bu kadar zor olması şaşılacak şeydi. Ama yine de onu atmak gerek, diye düşündü. Yerine Owen Kellogg'u getirirdi. Kellogg genç bir makinistti. New York'taki Taggart Terminali yöneticisinin yardımcılarında biri olarak harika iş çıkarıyordu. Aslında o terminali yöneten de Owen Kellogg'du. Onun çalışmalarını zaman zaman seyretmiş, her seferinde de ne kadar işinin ehli olduğunu, şansı zayıf bir ocakta elmas arayan girişimci gibi nasıl ince zekâ pırıltıları sergilediğini görmüştü. Henüz bölümün şefliğine yükselemeyecek kadar gençti aslında. Dagny ona bir yıl daha tanımayı çok isterdi. Ama artık beklemeye vakit kalmamıştı. Döner dönmez onunla konuşmak zorundaydı.

Pencerenin dışında belli belirsiz görünen arazi geriye doğru daha hızlı kaymaya başlamıştı ve gri bir nehir gibi görünüyordu. Zihninde çözmeye çalıştığı problemlerin arasında, bir şeyler hissetmeye de zaman bulduğunu fark etti... Eylemin o katı, somut, zevk veren etkisi.

Comet'in Taggart Terminali tünellerine ıslıklı bir hışırtıyla dalması sırasında Dagny doğrulup dik oturdu. Tren burada yer altına girerken her seferinde bu hevesi, bu umudu, bu gizli heyecanı hissederdi. Sanki normal varoluş, biçimsiz şeylerin kötü basılmış bir fotoğrafıydı da bu duygu, keskin fırça darbeleriyle yapılmış, tertemiz, önemli, yapılmaya değer bir tabloydu.

Tünellerin içinde ilerlerken pencereden dışarı baktı. Çıplak beton duvarlar, boru ve tel demetleri, kırmızı yeşil ışıkların belirlediği kara deliklere doğru akan raylar. Başka hiçbir şey

yoktu. Bu görünümü hiçbir şey sulandırmıyordu. Böyle olunca da buradaki o çırılçıplak amacı ve onu başaran zekâyı hayranlıkla seyretmek mümkündü. Tepelerinde yükselen Taggart binasını düşündü. Gökyüzüne yükselen bina, dedi kendi kendine. Buralar o binanın kökleri idi. Toprağın içine sokulmuş, içleri oyuk kökler koca kenti besliyordu.

Tren durup o indiğinde, topuklarının altında beton platformu hissetti, kendini hafif, diri, eyleme hazır buldu. Hızlı hızlı yürümeye koyuldu. Sanki adımlarının hızı, hissettiği şeyleri biçimlendirecekmiş gibi. Bir yandan da ısıklık çaldığını biraz sonra fark etti... Çaldığı şey Halley'nin Beşinci Konçertosu'ydu.

Birinin kendisine baktığını hissedip döndü. Genç tren görevlisi kenarda durmuş, gergin bakışlarla onu izliyordu.

James Taggart'ın masasının karşısındaki koltuğun koluna ilişmişti. Kabanının önü açılmış, içinden yolculukta giydiği buruşmuş tayyörü görünüyordu. Eddie Willers odanın karşı tarafında oturuyor, ikide bir not alıyordu. Unvanı, işletmeden sorumlu başkan yardımcısının özel asistanıydı, başlıca işi de her türlü zaman kaybına karşı Dagny'nin "koruması" olmaktı. Bu tür görüşmelerde onun da bulunması talimatını vermişti çünkü böylelikle sonradan ona bir şeyler anlatma yükünden kurtuluyordu. James Taggart masasında oturuyordu. Kafasını omuzlarının arasına çekip saklamış gibiydi.

Dagny, "Rio Norte Hattı bir baştan bir başa koskoca bir enkaz," dedi. "Sandığımdan çok daha kötü durumda. Ama onu kurtaracağız."

James Taggart, "Tabii," diye karşılık verdi.

"Raylardan bazıları kurtarılabilir durumda. Bunlar pek fazla değil, çok da uzun süre dayanabileceklerini zannetmiyorum. Yeni rayları dağlık kesimlere döşemekle işe başlayacağız. İlk önce Colorado. Yeni raylar iki aya kadar geliyor."

"Öyle mi? Orren Boyle sana öyle mi..."

"Rayları Rearden Çelik'e ısmarladım."

Eddie Willers'tan yükselen o saklanmaya çalışılmış, boğulur gibi ses aslında alkış ve tezahürat isteğinin açığa çıkışıydı.

James Taggart hemen cevap vermedi. Sonunda, "Dagny, neden o koltuğa doğru dürüst oturmuyorsun?" diye sordu. Sesinde gizli bir inat vardı. "Hiç kimse iş toplantılarını bu biçimde yapmaz."

"Ben yaparım."

Dagny bekliyordu. James Taggart onun gözlerine bakmamaya çalışarak konuştu. "Rayları Rearden Çelik'e ısmarladım mı dedin?"

"Dün gece. Ona Cleveland'dan telefon açtım."

"Ama yönetim kurulu sana böyle bir yetki vermedi. Ben de vermedim. Bana danışmadın."

Dagny uzanıp telefon kulaklığını masanın üzerinden aldı ve ona uzattı. "Öyleyse Rearden'ı ara, siparişi iptal et," dedi.

James Taggart koltuğunda geri çekildi. "Öyle bir şey söylemedim," dedi öfkeyle. "Hem de hiç söylemedim."

"Yani sipariş geçerli mi?"

"Öyle de söylemedim."

Dagny döndü. "Eddie, Rearden Çelik'le imzalanacak anlaşmayı hazırlasınlar," dedi. "Jim imzalayacak." Cebinden buruşuk bir not kâğıdı çıkardı, Eddie'ye fırlattı. "Rakamlar ve şartlar burada yazılı."

James, "Ama yönetim kurulu..." diye başlayacak oldu.

"Yönetim kurulunun bu işle hiç ilgisi yok. Onlar sana ray alman için on üç ay önce yetki verdiler. Nereden alacağın seni ilgilendirir."

"Bence yönetim kuruluna böyle bir konuda fikrini ifade etme fırsatı vermeden bu tür bir karar vermek doğru değil. Hem sorumluluk neden bana yıkılıyor onu da anlamıyorum."

"Sorumluluğu ben alıyorum."

"Ya masrafların şimdiye kadarki..."

"Rearden'ın fiyatı, Associated Çelik'ten ucuz."

"Peki, ya Orren Boyle ne olacak?"

“O anlaşmayı iptal ettim. İptal etme hakkımız altı ay önce doğmuştu.”

“Ne zaman yaptın bunu?”

“Dün.”

“Ama onaylamam için beni aramadı.”

“Aramayacak.”

Taggart gözlerini masasının üzerinden ayırmadan oturuyordu. Dagny, onun Rearden’la iş yapmak zorunda kalmaktan niçin hoşlanmadığını merak etti, gösterdiği direnişin neden bu kadar garip olduğunu da merak etti. Rearden Çelik on yıl boyunca Taggart Transcontinental’a mal veren şirketlerin en başta geleni olmuştu. Yani Rearden fırınları açıldığından beri, Dagny ile James’in babaları Taggart’ın başkanıyken. On yıl boyunca rayların çoğu Rearden Çelik’ten gelmişti. Ülkede ısmarlanan şeyi vaktinde ve şartnameye uygun teslim edebilen firmaların sayısı çok fazla değildi. Rearden Çelik de onlardan biriydi. Dagny içinden, eğer deli olsaydım ağabeyimin Rearden’la iş yapmak istememesini, onun işini harika yapmasına yorardım, diye geçirdi. Ama böyle bir sonuca varmak istemiyordu çünkü bir insanın bu tür bir şey hissedilebileceğine inanamıyordu.

“Haksızlık,” dedi James Taggart.

“Nedir haksızlık?”

“İşlerimizi hep Rearden’a vermemiz. Bence başka birine de şans tanımamız gerekir. Rearden’ın bize ihtiyacı yok, zaten yeterince büyük. Daha küçük adamların büyüüp gelişmesine yardım etmeliyiz. Yoksa tekelleri teşvik etmiş oluruz.”

“Zırvalama Jim.”

“Neden hep Rearden’dan almak zorunda kalıyoruz?”

“Çünkü her zaman alabiliyoruz.”

“Henry Rearden’dan hoşlanmıyorum.”

“Ben hoşlanıyorum. Ama bunun ne önemi var? Hoşlan ya da hoşlanma. Bize ray lazım, verebilecek tek kişi de o.”

“İnsani unsur çok önemli. Sende insani unsurla ilgili hiçbir duygu yok.”

“Hayır, yok.”

“Rearden’a bu kadar büyük bir çelik ray siparişi verirsek...”

“Çelik olmayacak. Metal raylar olacak.”

Dagny karşısındakini küçük düşürecek tepkiler göstermekten her zaman kaçınırdı ama Taggart’ın yüzündeki ifadeyi görünce kuralını bozdu, bir anda gülmeye başladı.

Rearden Metal yeni bir alaşımdı. Rearden tarafından, on yıllık bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkarılmıştı. Rearden onu daha yeni yeni piyasaya sürüyordu. Hiç sipariş alamamış, müşteri bulamamıştı.

Taggart, Dagny’nin kahkaha sonrasında o ciddi ses tonunda konuşmaya başlamayı nasıl becerebildiğini anlayamıyordu. Sesi buz gibi ve sertti. “Boş ver Jim. Ne diyeceğini biliyorum. Daha önce hiç kimse kullanmadı. Hiç kimse Rearden Metal’i onaylamıyor. Hiç kimse ilgi duymuyor. Hiç kimse istemiyor. Ama buna rağmen raylarımız yine de Rearden Metal’den olacak.”

“Ama...” dedi Taggart, “ama... onu daha önce hiç kimse kullanmadı!”

Dagny’nin öfkeden konuşamaz halde olduğunu görünce Jim’in içinde bir tatmin duygusu belirdi. Duyguları gözlemlemekten hoşlanırdı. Duygular, karşıdaki kişinin bilinmeyen kişiliğinin karanlığına asılmış kırmızı ampuller gibiydi ve duyarlı noktaları işaretlerdi. Ama bir insan herhangi bir metal alaşımı konusunda nasıl duygulanabilirdi? O duygular ne anlama gelirdi? İşte bunları Jim anlayamıyordu, o nedenle de keşfini kullanamıyor, bundan yararlanamıyordu.

“En yüksek metalürji yetkililerinin görüş birliği içinde yaptıkları açıklamalara göre Rearden Metal konusunda kuşkular var, diyorlar ki...”

“Kes artık Jim.”

“E, sen kimin fikrine danıştın?”

“Ben kimsenin fikrine danışmam.”

“Neye dayanarak hareket ettin?”

“Mantığa.”

“Kimin mantığına dayandın?”

“Benimkine.”

“Ama bu konuda kime danıştın?”

“Hiç kimseye.”

“Peki, Rearden Metal hakkında ne biliyorsun?”

“Piyasaya çıkmış en harika şey olduğunu.”

“Neden?”

“Çünkü çelikten sert, çelikten ucuz ve bildiğimiz her metalden daha dayanıklı.”

“Ama böyle olduğunu kim söylüyor?”

“Jim, ben üniversitede mühendislik okudum. Bir şeyi görünce, gerçekten görürüm.”

“Ne gördün?”

“Rearden’ın formülünü ve bana gösterdiği test sonuçlarını.”

“Eh, işe yarayan bir şey olsaydı birileri onu kullanırdı, oysa hiç kimse kullanmadı.” James, Dagny’nin yüzündeki öfke parlamasını gördü, ürkek bir sesle devam etti. “İyi olduğunu nereden bilebilirsin? Nasıl emin olabilirsin? Nasıl karar verebilirsin?”

“Böyle şeylere birileri karar verir Jim. Kim olacak o?”

“Biz neden ilk olmak zorunda kalalım, onu anlayamıyorum. Hiç anlayamıyorum.”

“Rio Norte Hattı’nı kurtarmayı istiyor musun, istemiyor musun?” James Taggart bu soruya cevap vermedi. “Kazançlı olsa hattın her karışını hurdaya çıkarır, yeni baştan Rearden Metal’le yapardım. Çünkü her yanının değiştirilmesi gerekiyor. Hiçbir parçası fazla uzun dayanmaz. Ama paramız yetmez. Önce şu düştüğümüz çukurdan kurtulmalıyız. Kurtulmak istiyor musun, istemiyor musun?”

“Hâlâ ülkenin en iyi demiryoluyuz. Ötekilerin durumu çok daha kötü.”

“O halde çukurda kalmamızı mı istiyorsun?”

“Öyle söylemedim! Neden her şeyi böyle basitleştiriyorsun? Ayrıca para için kaygılanıyorsan parayı neden Rio Norte Hattı’nda ziyan etmek istediğini de anlamıyorum çünkü Phoenix-Durango o bölgelerdeki işlerimizi bizden kaptı. Yatırımımızı mahvedecek bir rakibe karşı savunmasız olduğumuz bir yere neden para harcayalım ki?”

“Çünkü Phoenix-Durango mükemmel bir demiryolu, ama ben Rio Norte’yi ondan da iyi yapma niyetindeyim. Çünkü gerekirse Phoenix-Durango’yu ezeceğim... Ama gerekmeyecek çünkü Colorado’da iki demiryolunun da servet kazanmasına yetecek kadar iş var. Ellis Wyatt’a yakın bir yere hat çekmek için tüm sistemi ipotek bile edebilirim.”

“Ellis Wyatt’ı dinlemekten usandım.”

James, Dagny’nin gözlerinin ona dönmesinden, sonra bir an sabit durup bakmasından hoşlanmamıştı.

“Ben harekete geçmek için acele etmemizi gerektirecek bir sebep göremiyorum,” dedi. Sesi gücenmiş gibi çıkıyordu. “Taggart Transcontinental’in şimdiki durumunda seni bu kadar telaşlandıracak ne görüyorsun?”

“Senin politikalarının sonuçlarını görüyorum Jim.”

“Hangi politikalar?”

“Associated Çelik’le aramızdaki on üç aylık tecrübe bunlardan biri. Meksika faciası da ikincisi.”

James Taggart aceleyle, “Associated Çelik anlaşmasını yönetim kurulu onayladı,” dedi. “San Sebastian Hattı’nı inşa etmemiz de yönetim kurulu kararıyla oldu. Hem ona neden facia dediğini de anlamıyorum.”

“Çünkü Meksika hükümeti senin hattını kamulaştırmak üzere.”

“Yalan bu!” Sesi neredeyse bir çığlık gibi çıkmıştı. “Hain dedikodulardan başka bir şey değil o. İşin içinde olanlardan edindiğim bilgiler...”

“Korktuğunu bu kadar belli etme Jim,” dedi Dagny tiksintiyle.

Taggart cevap vermedi.

Dagny, “Şimdi paniğe kapılmaktan bir fayda gelmez,” dedi. “Tek yapabileceğimiz darbeyi yumuşatmaya çalışmak. Kötü bir darbe olacak. Kırk milyon dolarlık bir zarar söz konusu ve bunun ardından kolay kolay toparlanamayacağımız ortada. Ama Taggart Transcontinental geçmişte öyle kötü koşullara dayandı ki! Buna da dayanmasını sağlayacağım.”

“Kesinlikle reddediyorum. Bir an için bile olsa San Sebastian Hattı’nın kamulaştırılması ihtimalini düşünmeyi kesinlikle reddediyorum!”

“Peki. Düşünme.”

Dagny sessiz kaldı. James Taggart savunmaya geçip, “Ellis Wyatt’a bir şans vermeye neden bu kadar heveslisin, onu da anlamıyorum,” dedi. “Oysa hiç fırsat verilmemiş yoksul bir ülkeye gelişme şansı tanımayı reddediyorsun.”

“Ellis Wyatt kimseden ona bir şans vermesini istemiyor. Ben de insanlara şans vermek için iş dünyasında değilim. Ben burada bir demiryolu işletiyorum.”

“Bu çok dar bir bakış açısı gibi geliyor bana. Koskoca bir millete yardım edeceğimiz yerde neden bir tek adama yardım edelim, anlayamıyorum.”

“Benim amacım ona ya da buna yardım etmek değil. Ben para kazanmak istiyorum.”

“Bu hiç de pratik bir tutum değil. Kâr uğruna bencil açgözlülük geçmişte kaldı artık. Çoktan görüş birliği sağlanmış olan yaklaşıma göre herhangi bir iş girişimi ancak toplumun çıkarlarını, kendi girişiminin çıkarlarından önde görürse...”

“Asıl konudan kaçınmak için daha ne kadar konuşacaksın Jim?”

“Hangi konu?”

“Rearden Metal siparişi.”

Taggart cevap vermedi. Sessizce oturup kız kardeşini inceledi. İncecik bedeni yorgunluktan çökmek üzereydi ama omuzlarının

düz çizgisi o bedeni dik tutuyordu. Omuzları dik tutansa bilinçli bir irade çabasıydı. Dagny'nin yüzünden pek az insan hoşlanırdı. Fazla soğuk bir yüzdü bu. Gözleri çok yoğun bakıyordu. Yumuşak bakışların çekiciliği ondan pek uzaktı. Koltuğun kolundan sarkan düzgün bacakları James Taggart'ı rahatsız etti, bundan sonra söyleyeceklerini engelledi.

Dagny hâlâ sessizdi. James Taggart sonunda sormak zorunda kaldı: "Bunu böyle telefonla ısmarlamaya bir anda mı karar verdin?"

"Altı ay önce karar vermiştim. Hank Rearden'ın üretime geçmeye hazır olmasını bekliyordum."

"Ondan *Hank* Rearden diye söz etme. Çok bayağı."

"Herkes öyle söz ediyor ondan. Konuyu değiştirme."

"Ona neden dün akşam telefon ettin?"

"Daha önce ulaşamadım."

"Neden biraz beklemedin? New York'a döndüğünde..."

"Çünkü Rio Norte Hattı'nı görmüştüm."

"Eh, benim bunu düşünmek için zamana ihtiyacım var. Konuyu yönetim kuruluna götürmem gerek, en iyi danışmanlara..."

"Zaman yok."

"Fikir geliştirmeme fırsat tanımadın."

"Senin fikrin umurumda değil. Seninle tartışacak değilim. Yönetim kurulunla da profesörlerinle de. Bir seçim yapman gerek, onu da şimdi yapmak zorundasın. Evet mi hayır mı?"

"Bu asla kabul edilemeyecek, kibirli, temkinsiz bir..."

"Evet mi hayır mı?"

"İşte senin de sorunun bu. Her şeyi *evet* ya da *hayır* haline dönüştürüyorsun. Hiçbir şey asla böylesine kesin değildir. Hiçbir şey mutlak değildir."

"Metal raylar kesindir. Onları alıp almayacağımız da."

Dagny bekledi. James Taggart cevap vermedi.

"Evet?" diye sordu Dagny.

James, "Sorumluluğu sen alıyor musun?" diye sordu.

"Alıyorum."

“Devam et öyleyse,” dedi, ardından hemen ekledi. “Ama risk tamamen sana ait. İptal etmiyorum ama yönetim kuruluna söyleyeceklerim konusunda da bir taahhüde girmiyorum.”

“Ne istersen onu söyle.”

Dagny gitmek üzere ayağa kalktı. James Taggart masanın üzerinden uzandı. Görüşmeyi bu kadar kesin sonlandırmakta isteksizdi.

“Herhalde farkındasındır, bu işin üstesinden gelmek için uzun bir süreç gerekiyor,” dedi. Kelimelerinde hemen hemen umut vardı. “O kadar da basit değil.”

“Tabii,” dedi Dagny. “Sana ayrıntılı bir rapor yollarım. Eddie onu hazırlar, sen de okumazsın. Eddie uygulamana yardımcı olur. Ben bu gece Philadelphia’ya, Rearden’i görmeye gidiyorum. Onunla yapacağımız çok iş var.” Sonra ekledi. “Bu kadar basit işte Jim.”

Kapıya doğru dönüyordu ki James Taggart’ın sesi yine duyuldu. Söylediği sözler konuyla şaşılacak kadar ilgisizdi. “Sana göre hava hoş çünkü sen şanslısın. Başkaları böyle yapamaz.”

“Nasıl yapamaz?”

“Bashkaları insandır. Duyguludur. Tüm hayatlarını metallere, motorlara adayamazlar. Sen şanslısın... Senin hiçbir zaman duyguların olmadı. Hiçbir zaman hiçbir şey hissetmedin.”

Dagny ona bakarken kara gözlerindeki ifade yavaşça şaşkınlıktan sakinliğe dönüştü, sonra bıkkınlığı andıran garip bir ifadeye geçti ama bu sonuncusunda şu anı ilgilendiren dayanma gücünden çok daha fazlası okunuyordu.

Alçak sesle, “Evet Jim,” dedi. “Herhalde hiçbir zaman hiçbir şey hissetmedim.”

Eddie Willers onun peşi sıra çıktı. Dagny kente döndüğünde Eddie dünyanın netleştğini, basitleştğini, yüzleşmesi kolay bir hale geldiğini hissedirdi... O şekilsiz, korkutucu anları unutturdu o dönünce. Dagny’nin kadın olduğu halde koskoca bir demiryolu şirketinin işletmesinden sorumlu başkan yardımcısı olmasını doğal bulan tek kişi Eddie’ydi. Dagny ona bir gün demiryolunu

kendisinin yöneteceğini söylediğinde ikisi de daha on yaşındaydı. Bu onu bugün nasıl şaşırtmıyorsa o gün ormandaki meydanda da şaşırtmamıştı.

Dagny'nin çalışma odasına gidi. Onu masasına oturmuş, kendisinin bıraktığı notlara bakarken gördüğünde arabasına binip motoru çalıştırdığı, tekerlerin dönmeye hazır olduğu anda hissettiği duyguları hissetti.

Tam odadan çıkacakken söylemeyi unuttuğu bir şey geldi aklına. "Terminalden Owen Kellogg seninle görüşmek için benden randevu istemişti," dedi.

Dagny şaşkınlıkla başını kaldırdı. "Bu çok komik. Ben de onu çağırıacaktım. Hemen gelsin, görmek istiyorum onu... Eddie," dedi birdenbire. "İşlere başlamadan önce söyle de Ayers Müzik Şirketi'nden Ayers'ı bağlasınlar bana."

Eddie inanamamış gibi bir sesle, "Müzik Şirketi mi?" dedi.

"Evet. Ona sormak istediğim bir şey var."

Bay Ayers'ın nazik ve heves dolu sesi ona nasıl bir yardımda bulunabileceğini sorduğunda Dagny, "Lütfen söyler misiniz, Richard Halley yeni bir piyano konçertosu besteledi mi? Beşinci Konçerto!" diye sordu.

"Beşinci bir konçerto mu? Yo, hayır Bayan Taggart, kesinlikle besteledi."

"Emin misiniz?"

"Evet, eminim Bayan Taggart. Sekiz yıldır hiçbir şey yazmıyor."

"Kendisi sağ mı?"

"Evet, yani, emin değilim aslında... sosyal hayattan tümüyle çekildi... ama ölseydi eminim duyardım."

"Bir şey yazmış olsa bilir miydiniz?"

"Elbette. İlk bilen biz olurduk. Tüm eserlerini biz yayınlıyoruz. Ama artık bestelemeyi bıraktı."

"Anlıyorum. Teşekkür ederim."

Owen Kellogg odasına girdiğinde Dagny ona tatmin olmuş bir ifadeyle baktı. Görünüşünü doğru hatırlayabildiği için

memnundu bir kere. Genç adamın yüzünde, trendeki görevlide gördüğü ifadenin aynısı vardı; Dagny'nin birlikte iş görebileceği birinin yüzüydü bu.

“Oturun Bay Kellogg,” dedi ama delikanlı masanın karşısında ayakta durmayı sürdürdü.

“Bir gün işimi değiştirmeye karar verirsem size haber vermemi istemiştiniz Bayan Taggart,” dedi. “Ben de size haber vermeye geldim. İşten çıkıyorum.”

Dagny'nin en beklemediği şey buydu. Bir an sessiz kaldı, sonra alçak sesle, “Neden?” diye sordu.

“Kişisel bir nedenle.”

“Burada çalışmaktan memnun değil miydiniz?”

“Memnundum.”

“Daha iyi bir teklif mi aldınız?”

“Hayır.”

“Hangi demiryolu şirketine gidiyorsunuz?”

“Hiçbir demiryolu şirketine gitmiyorum Bayan Taggart.”

“Öyleyse ne tür bir işe gireceksiniz?”

“Henüz ona karar vermedim.”

Dagny onu incelerken hafif bir tedirginlik hissetti. Genç adamın yüzünde hiçbir düşmanlık yoktu, gözleri dosdoğru Dagny'ye bakıyor, sorulara açık ve net cevaplar veriyordu. Saklayacak ya da gösterecek bir şeyi olmayan biri gibi konuşuyordu, yüzü saygılı ama ifadesizdi.

“O halde neden ayrılmak isteyesiniz?”

“Özel bir neden.”

“Hasta mısınız? Bir sağlık sorunu mu?”

“Hayır.”

“Kentten mi ayrılıyorsunuz?”

“Hayır.”

“Miras kaldı da o yüzden çalışmamaya mı karar verdiniz?”

“Hayır.”

“Hayatınızı kazanmak için yine çalışacak mısınız?”

“Evet.”

“Ama Taggart Transcontinental’da çalışmak istemiyorsunuz, öyle mi?”

“Doğru.”

“Bu durumda, herhalde size bu kararı verdirecek bir şey oldu. Nedir o?”

“Hiçbir şey olmadı Bayan Taggart.”

“Keşke bana söyleseniz. Bilmek istememin bir sebebi var.”

“Söylesem inanacak mısınız Bayan Taggart?”

“Evet.”

“Kararım üzerinde, buradaki işimle ilgili hiç kimsenin, hiçbir konunun ya da olayın etkisi olmadı.”

“Taggart Transcontinental’la ilgili belirli bir şikâyetiniz yok mu?”

“Yok.”

“O halde benim teklifimi duyunca kararınızı yeniden düşünmek isteyebilirsiniz.”

“Üzgünüm Bayan Taggart. Yapamam.”

“Aklımdan geçeni size söylememe izin verir misiniz?”

“Evet. İstiyorsanız.”

“Size yeni bir görev teklif etmeye, daha siz buraya gelmeden önce karar vermiştim desem bana inanır mısınız? Bunu bilmenizi istiyorum.”

“Sizin sözünüze her zaman inanırım Bayan Taggart.”

“Ohio bölümünün şefliği. İstiyorsanız sizindir.”

Genç adamın yüzü hiçbir tepki vermedi. Sanki bu sözlerin onun gözündeki önemi, demiryolu lafını ömründe duymamış bir vahşinin önemi kadardı.

“İstemiyorum Bayan Taggart.”

Dagny bir an sonra gergin bir sesle, “Kendi talebinizi kendiniz yazın Bay Kellogg,” dedi. “Fiyatınızı belirleyin. Kalmanızı istiyorum. Başka bir demiryolunun size teklif edeceği her şeyi ben de verebilirim.”

“Başka bir demiryolunda çalışacak değilim.”

“İşinizi çok sevdiğinizi sanıyordum.”

Genç adamda ilk defa bir heyecan belirtisi hissedildi. Gözleri birazcık irileşmiş, cevap verirken sesine garip ama sessiz bir vurgu gelmişti. “Seviyorum.”

“O halde söyleyin bana, sizi tutabilmek için ne söylemem gerekiyor?” Bu sözler ağzından öyle istemeden fırlamış, samimiyeti öylesine belli sözlerdi ki delikanlı bir an sanki bu sözlerden etkilenmiş gibi göründü.

“Belki de buraya gelip size ayrılacağımı söylemekle haksızlık ediyorum Bayan Taggart. Söylememi isteyişinizin, bir karşı teklif yapmanıza fırsat tanımam için olduğunu biliyorum. Gelişim belki pazarlığa açık olduğum izlenimi verdi. Ama değilim. Geldim çünkü ben... size verdiğim sözü tutmak istedim.”

Sesindeki o küçücük duraksama, Dagny’ye, ilgisinin ve teklifinin bu delikanlı için taşıdığı anlamı göstermeye yetmişti. Genç adamın verdiği karar, belli ki kolay bir karar değildi.

“Kellogg, sana teklif edebileceğim hiçbir şey yok mu?”

“Yok Bayan Taggart. Hiçbir şey yok.”

Kellogg çıkmak üzere döndü. Dagny ömründe ilk defa kendini çaresiz ve yenik hissediyordu.

“Neden?” diye sordu ama bu soru, karşısındaki gence yönelik değildi.

Genç adam durdu. Omuz silkti, hafifçe gülümsedi... Bir an için hayata dönmüştü. Bu gülümseme, Dagny’nin ömründe gördüğü en garip gülümsemeydi; içinde neşe, kalp kırıklığı, sonsuz acılar vardı. Sonunda cevap verdi.

“John Galt kim?”

2 Zincir

Birkaç ışıkla başladı. Taggart treni Philadelphia'ya yaklaşırken ilk önce karanlığın içinde birkaç seyrek ışık görüldü. Bomboş ovada, amaçsız gibi görünüyordu ışıklar. Ama amaçsız olamayacak kadar da güçlülerdi. Yolcular onları ilgisiz bakışlarla seyretti.

Derken bir yapının siyah silueti ortaya çıktı. Karanlık gökyüzünün önünde zor fark ediliyordu. Ardından raylara yakın kocaman, karanlık bir bina daha. Duvarlarındaki koca camlarda trenin ışıkları çizgiler çiziyordu.

Karşıdan gelen bir yük treni manzarayı sakladı, pencereleri gürültüyle doldurdu. Derken yolcular, yassı vagonların üzerinden gökteki belli belirsiz, kızılımsı ışığın altında, uzaklardaki binaları gördüler. Işık düzensiz kasılmalar halinde hareket ediyordu. Binalar soluk alıp veriyormuş gibi.

Marşandiz kaybolduğunda, buharlara sarınmış keskin kenarlı binalar belirdi. Birkaç güçlü ışık buharları deliyor, kendini göstermeyi başarıyordu. Buharlar da gökyüzü gibi kızıldı.

Bundan sonra ortaya çıkan şey binaya benzemiyordu. Kareler oluşturan kafes gibi çizgiler, aralarında camlar, sonra vinçler, makineler... Hepsi somut, birleştirici bir turuncu alevin içinde...

Yolcular kilometrelerce uzanan bir kente benzeyen manzaranın, insansız faaliyetlerle dolu karmaşıklığını kavrayamamıştı. Onlar sıkışık gökdelenlere benzeyen kuleleri, havada asılı gibi duran köprüleri, somut duvarlardan birdenbire fışkıran ateşleri görüyordu. Gecenin içinde hareket halinde olan ışıltılı silindirlere bakıyorlardı, o silindirler akkor halindeki metaldi.

Raylara çok yakın bir ofis binası görüldü. Damındaki kocaman neon tabela, tren geçerken vagonların içini aydınlattı. Tabelada REARDEN ÇELİK yazıyordu.

Ekonomi profesörü olan bir yolcu, yanındakine şu yorumda bulundu: “Sanayi çağımızın dev kolektif başarılarının yanında bireyin ne önemi kalır?” Gazeteci olan bir başkası da ileride sütununda kullanmak üzere notlar alıyordu: “Hank Rearden her dokunduğu şeye kendi adını kazıyan adamlardan. Buradan hareketle Hank Rearden’ın karakteri hakkında kendi düşüncenizi geliştirebilirsiniz.”

Tren karanlıklara doğru hızla ilerlerken uzun bir binanın ardından gökyüzüne kırmızı bir soluk fışkırdı. Yolcular buna hiç dikkat etmedi. Yeni bir parti çelik dökülmesi, onlara dikkat etmelerinin öğretildiği konular arasında değildi.

O parti, Rearden Metal’in aldığı ilk siparişin başlangıcını simgeliyordu.

Fabrikanın içindeki fırının başında duran insanlar, ilk parti sıvı metalin akışını seyrediyordu. Boşalan akıntının rengi, gün ışığının katıksız beyazı gibiydi. Kara buharlar kıvrılarak yükseliyor, içlerinde haşın kırmızı renkler görünüyordu. Fıskiyeler dolusu kıvılcım, atan nabızlar gibi fışkırdı. Sanki patlayan damarlardan çıkıyorlardı. Hava parçalanıyor gibiydi. Orada olmayan öfkeli alevleri yansıtıyor, kızıl benekler dönüp duruyor, insan yapısı kaplara sığmayacaklarını ilan ediyormuş gibi sütunları, kirişleri, köprüleri, vinçleri yutmaya yelteniyorlarmış gibi davranıyorlardı. Ama aslında sıvı metal hiç de şiddete eğilimli değildi. Uzun, beyaz bir kıvrımdı o. Saten dokusundaydı. Dostça gülümsemeyle ortalığı aydınlatıyor gibiydi. Kil ağızdan uslu uslu akıyor, iki yanında onu iki gevrek sınır tutuyor, sonunda altı metreden aşağıya dökülüp iki yüz ton alan bir hazneye doluyordu. Akıntının üzerinde yıldızlar dolaşıyor, o düzgün akıştan yükseldiklerinde dantel gibi zarif, çocukların pırıltılı oyuncakları kadar masum görünüyorlardı. Beyaz satenin aslında kaynamakta olduğunu anlamak için ona çok yakından ve dikkatle bakmak gerekiyordu. Zaman zaman fışkırmalar oluyor, yere dökülüyordu. Metaldi o fışkıranlar. Yere çarparken soğuyor, birden alevlere boğuluyorlardı.

İki yüz ton metal, çelikten daha sert olacaktı. Şu anda sıvı halde ve dört bin derece sıcaklığındaydı. Bu haliyle içinde bulunduğu binanın her duvarını, ona yakın adamların her birini yok etme gücüne sahipti. Ama yolculuğunun her santiminde, basıncının her kilosu ve içindeki her molekülün içeriği kontrol altındaydı, on yıl boyunca onunla uğraşan bilincin niyeti ona egemendi. Kızıl ışıltı çevrenin karanlığında dolanıyor, uzak bir köşede duran adamın yüzüne vuruyordu. Adam bir sütuna dayanmış seyreliyordu. Işıltı bir an gözlerine yansdı. Gözlerinin rengi ve niteliği, açık mavi buz gibiydi. Sonra ışıltı, metal sütunun kara dokusuna yükseldi, adamın kül sarısı saçlarının üzerinden geçti, geri döndü, trençkotunun kemerinde, ellerini soktuğu ceplerinde dolaştı. İnce uzun bir adamdı. Çevresindekilere göre hep fazla uzun olmuştu. Yüzü keskin hatlı, elmacık kemikleri çıkıktı. Yüzündeki çizgiler yaşlılıkla gelen türden değildi. Hep vardı o çizgiler onda. O yüzden, yirmi yaşındayken yaşlı görünmüştü, şimdi kırk beşine gelince de genç görünüyordu. Kendini bildi bileli ona hep yüzünün çirkin olduğu söylenmişti çünkü teslim olmayan, zalim izlenimi yaratan bir şey vardı yüzünde... ifadesiz olduğu için. Şimdi metale bakarken de ifadesizdi. Hank Rarden'dı bu adam.

Metal, içine dolduğu haznenin üst kenarına kadar yükseldi, sonra da küstah bir rahatlıkla taşmaya başladı. Derken göz kamaştıran beyaz akış, pırıl pırıl bir kahverengiye dönüştü, daha sonra da kapkara sarkıtlar haline geldi, dökülmeye başladı. Cüruf yoğun, kahverengi tepeler halinde kabuklanıyordu. Dünyanın yüzeyini andırmaya başlamıştı. Kabuk kalınlaşırken birkaç krater açıldı, içeride beyaz sıvının hâlâ kaynamakta olduğu gözüktü.

Bir vincin yukarıdaki koluna monte edilmiş kabininin içindeki bir adam yaklaştı, tek elinin hareketiyle bir levyeyi çekti, zincirlerin ucundaki çelik kancalar indi, hazneyi iki kulpundan yakaladı, bir kova süt kaldırıyormuş gibi kolaylıkla kaldırdı... İki yüz ton metal, dolmayı bekleyen kalıplara doğru uçmaya başladı.

Hank Rearden arkasına yaslandı, gözlerini yumdu. Vincin uğultusunun, kendi dayandığı sütunda meydana getirdiği titreşimi hissediyordu. Oldu bu iş, diye düşündü.

İşçilerden biri onu gördü ve yüzünde anlayış dolu bir gülümseme belirdi. Büyük bir kutlamaya ortaklık ediyor gibi. Uzun boylu, sarışın adamın bu gece burada bulunma sebebinin biliyordu. Rearden da ona gülümsedi. Alabildiği tek selam, o işçinin gülümsemesi olmuştu. Sonra yola koyuldu. Yine ifadesiz yüzü birine dönüşmüştü.

Tek eli cebinde yürüyordu. Parmakları bir bileziğin çevresine sarılmıştı. Bilezik Rearden Metal'dendi. Zincir biçimindeydi. Ara sıra parmakları kıpırdıyor, bileziğin dokusunu tekrar tekrar hissetmeye çalışıyordu. On yıl sürmüştü o bileziğin yapılması. On yıl çok uzun zaman, diye düşündü.

Yol karanlıktı. İki yanında ağaçlar vardı. Başını kaldırıncı yıldızlara karşı birkaç yaprak gördü. Yapraklar kurumuş, bükülmüştü. Düşmeye hazırdı. Uzaklarda, kırsal bölgeye saçılmış duran evlerin pencerelerinde ışıklar vardı ama ışıklar bile yolun ıssızlığına engel olamıyordu.

Sadece mutlu olduğu zamanlar kendini yalnız hissederdi. İkide bir dönüyor, arkaya, fabrika üzerindeki kızıl gökyüzüne bakıyordu.

Geçmiş on yıl değildi düşündüğü, o yıllardan geriye kalan, bu gece artık adını koyamadığı bir duygudan ibaretti içindeki. Ama sessiz, ciddi bir duyguydu bu, bir şeylerin toplamıydı. Nelerin toplamı olduğunu saymak artık gerekmiyordu. Ama hatırlanmayan parçalar da orada, o duygunun içindeydi...

Araştırma laboratuvarında ya da fabrikada, alevli fırınların karşısında geçen bitmez geceler vardı onların arasında...

Atölyede ya da evinde, formüllerle doldurduğu, sonra öfkeyle yırtıp attığı sayfalarca yazının arasında geçen geceler vardı...

Umutsuz bir savaşa katılacak askerleri saptar gibi birer birer seçtiği küçük bilim kadrosunun, tüm fikirleri tükettikleri halde

hâlâ ondan bir emir bekledikleri günler vardı. “Bay Rearden, bu yapılamaz...”

Yeni bir fikrin doğuşuyla yarıda kesilen yemekler, o fikrin hemen izlenmesi, denenmesi, testlerden geçirilmesi, aylarca üstünde çalışılması, sonra yeni bir başarısızlık olarak fırlatılıp atılması...

Konferanslardan, anlaşmalardan, ülkenin en iyi çelik fabrikasını işletmenin sorumluluğundan, yasak bir aşk yaşıyormuş gibi suçluluk duyarak çalınan dakikalar...

On yıl boyunca asla sınımsız tutunulan tek bir düşünce... Yaptığı, gördüğü her şeyin altında o düşünce yatıyordu. Kentin binalarına bakarken de tren yolundaki raylara bakarken de uzaklardaki çiftlik evinin penceresindeki ışığa bakarken de ziyafette bir meyveyi kesmekte olan güzel hanımın zarif ellerine bakarken de akli hep çeliğin yaptığından fazlasını yapabilecek bir metal alaşımındaydı... çelik, demire ne yaptıysa, çeliğe aynı şeyi yapacak olan o metalde...

Bir umudu ya da bir numuneyi fırlatıp atarken kendine yönelik eleştirileri ya da yorulduğunu asla kabul etmeyişi, duygular için zaman ayırmayışi, kendini zorlayıp, “yeterince iyi değil... hâlâ yeterince iyi değil...” çınlamalarının işkencesi arasında devam edebilmek için bulduğu tek gücün, bunun yapılabileceğine dair inancı olması...

Sonra başardığı gün... ve Rearden Metal’in ortaya çıkışı...

Bütün bunlar Hank Rearden’in içinde eriyip akkor haline gelmişti... Elindeki alaşım bir garipti... sakın bir duyguydu... karanlıkta içinden geçtiği kırsal bölgeye bakıp gülümsemesine yol açıyor, mutluluğun neden acı verdiğini merak ettiriyordu.

Bir süre sonra sürekli geçmişini düşündüğünün farkına vardı. O geçmişin bazı günleri önüne serilmişti; yeniden görülmek istiyorlarmış gibi. Fakat istemiyordu onlara bakmayı. Anıları gereksiz bir naz gibi görür, onlardan hoşlanmazdı. Sonra anladı... Bu gece onları düşünmesi, cebindeki metali onurlandırmak içindi. İşte o zaman dönüp o anılara bakma iznini verdi kendine.

Kaya çıkıntısının üzerinde durduğu, terin şakağından boynuna doğru iplik gibi aktığı günü gördü. On dört yaşındaydı. Minnnesota demir madenlerinde çalışmaya başladığı gündü. Göğsündeki yakıcı acıya rağmen nasıl soluk alınacağını öğrenmeye çalışıyordu. Kendine küfürler yağdırıyordu çünkü hiç yorulmayacağına dair karar vermişti. Bir süre sonra yine işine döndü. Acının durmak için yeterli bir neden olmadığına karar verdi.

Ofisinin penceresinde durup madene baktığı günü gördü. O sabah satın almıştı madeni. Otuz yaşındaydı. Aradan geçen yıllarda olup bitenin önemi yoktu. Acının önemi olmadığı gibi. Madenlerde, dökümhanelerde, kuzeydeki çelik fabrikalarında çalışmış, kendisi için seçtiği amaca doğru ilerlemişti. Bu işlerden tek hatırladığı, çevresindeki insanların hiçbir zaman ne yapacaklarını bilmedikleriydi. Oysa o her zaman ne yapması gerektiğini bilmişti. Bu kadar çok sayıda demir madeninin niçin kapandığını merak edişini hatırladı. İşte şu madenler de o gelip satın almadan önce kapanmak üzereydi. Uzaklardaki raf gibi kayalara baktı. İşçiler yolun ucundaki giriş kapısına yeni tabelayı asıyordu: Rearden Madeni.

Aynı ofiste bir gece, masasının üzerine serilmiş halini gördü. Vakit çok geç olmuş, elemanların hiçbiri kalmamıştı. Kimse görmeden orada öylece yatabilirdi. Yorgundu. Kendi vücuduyla bir mücadeleye girmiş gibiydi. Yılların getirdiği, o hiç kabullenmediği yorgunluk yetişmişti peşinden. Onu yakalamış, masasının üzerine sermişti. Hiçbir şey hissetmiyordu. Tek hissettiği, kıpırdamak istemediğiydi. Hissedecek gücü kalmamıştı. Acı çekecek gücü bile yoktu, içinde yakılabilecek ne varsa hepsini yakmıştı. Öyle çok şeyi başlatmak için öyle çok kıvılcım saçmıştı ki! Acaba biri de bana bir kıvılcım verir mi diye düşünüyordu... Tükenmişken, kendini bir daha doğrulamayacak gibi hissederken. Kendine bir soru sordu... Kim başlatmıştı, kim yola çıkarmıştı, kim ilerletmişti onu? O zaman kafasını kaldırdı. Yavaşça, ömrünün en büyük

çabasıyla bedenini de doğrulttu, dik oturdu, tek eli masaya dayalı, kolu titrer halde buldu kendini. O soruyu bir daha asla sormadı.

Bir tepede durup eskiden çelik fabrikası olan yapının enkazına baktığı günü gördü. Kapatılmıştı. Pes etmişlerdi. Kendisi orayı bir önceki gece satın almıştı. Kuvvetli bir rüzgâr esiyordu. Bulutların arasından gri bir ışık sızıyordu. O ışıktaki, vinçlerin üstündeki kızıl kahve renklerindeki pası, kurumuş kan gibi görmüştü... Parlak yeşil, capcanlı yaban otların duvarların dibindeki cam kırıklarının üzerinde bitmiş gibiydi. Uzaktaki giriş kapısında, insanların kara siluetlerini görüyordu. Bir zamanlar varlıklı bir kasaba olan bu yerde yaşayan işsizlerdi bunlar. Orada duruyor, kendisinin kapıya bıraktığı pırıl pırıl otomobile bakıyorlardı. Acaba şu tepede duran adam herkesin sözünü ettiği Hank Rearden mi, acaba madenin yeniden açılacağı söylentileri doğru mu, diye merak ediyorlardı. Gazetelerden biri, "Pennsylvania'da çelik üretimi belli ki sona erdi," diye yazıyordu. "Uzmanlar, Henry Rearden'ın girişiminin de umutsuz olduğu konusunda görüş birliği içinde. Sansasyonel Henry Rearden'ın sansasyonel sonuna yakında tanık olabiliriz."

Bunlar on yıl öncesinin olaylarıydı. Bu gece yüzünde hissettiği soğuk rüzgâr da o gecenin rüzgârını hatırlatıyordu. Arkaya bakmak üzere döndü. Fabrikanın üzerindeki kızılık gökyüzünde soluk alıp veriyordu... Bu da gün doğumu kadar hayat verici bir şeydi.

Onun durakları olmuştu bunlar. Bir ekspresin durmadan geçtiği ara istasyonlar gibi. O durakların arasındaki yıllardan hiçbir şeyi net olarak hatırlamıyordu. Yıllar bulanıktı. Hızlı giden aracın penceresinden görülüyormuş gibi.

Ne olmuşsa, ne acılar ve zorluklar yaşanmışsa hepsine değdi, diye düşündü... Çünkü acılar onu bugüne getirmişti. Bugün Rearden Metal'in ilk kazanı dökülmüştü. Taggart Transcontinental'ın rayları olacaktı o dökülen.

Cebindeki bileziğe dokundu. İlk dökülen metalden yaptırmıştı onu. Karısı için.

Bileziğe değdiğinde, “karım” dediği zaman düşündüğü şeyin soyut bir kavram olduğunu fark etti. Evli olduğu kadını düşünerek söylememiştii onu. Bir pişmanlık saplandı içine. Keşke bileziği yapmasaydı... Ardından kendine bu pişmanlıktan ötürü sitem etti.

Başını iki yana salladı. Şimdi eski kuşkların zamanı değildi. Bu gece herkesin her kusurunu bağışlayabilirmiş gibi hissediyordu çünkü mutluluk, arınmanın en güçlü maddesiydi. Her canlı varlığın bu gece onun iyiliğini istediğinden emindi. Birilerine rastlamak istiyordu. İlk yabancıнын karşısında, savunmasız ve apaçık durmak, “Bak bana,” demek istiyordu. “İnsanlar bir mutluluk sahnesi görmeye... benim bir zamanlar olduğum kadar aç,” diyordu kendi kendine. Çok anlamsız ve çok gereksiz görünen o gri ıstıraplardan anlık bir sıyrılma. İnsanların neden mutsuz olması gerektiğini hiçbir zaman anlayabilmiş değildi.

Karanlık yol belli belirsiz bir yokuşa dönüşmüş, tepeye tırmanmıştı. Durup arkasına baktı. Kırmızılık batıya doğru ince bir şerit halinde uzanıyordu. Onun yukarısında, kilometrelerce uzaktan görünen neon harfler vardı. Gökyüzünün karanlığına yazılmış yazı: REARDEN ÇELİK.

Dimdik durdu, yargılamanın sonucunu bekler gibi. Bu karanlık gecede, ülkedeki başka ışıklı yazıların da parladığını düşündü: Rearden Cevher, Rearden Kömür, Rearden Kireç. Geride bıraktığı günleri düşündü. Keşke hepsinin tepesine bir ışık daha yakmak mümkün olsaydı: Rearden Hayat.

Hızla döndü, yürümeyi sürdürdü. Eve yaklaşırken adımlarının yavaşladığını fark ediyor, keyfinin azaldığını hissediyordu. Evine girmekte belli belirsiz bir isteksizlik duyuyordu, oysa böyle bir şey de hissetmek istemiyordu. Hayır, diye düşündü. Bu gece olmaz. Bu gece anlayacaklar. Ama bilemiyordu. Neyi anlamalarını istediğini hiçbir zaman tanımlayamıyordu.

Eve yaklaştığında salonun penceresinde ışıklar gördü. Ev bir tepenin üzerindeydi. Karşısında kocaman, bembeyaz yükseliyordu. Çıplak bir hali vardı. Birkaç yarı kolonyal sütun, isteksiz bir süs-

leme gibi görünüyordu. Göstermeye değmeyecek bir çıplaklığın neşesiz görünümüne sahipti.

Salona girdiğinde karısının onu fark edip etmediğinden emin olamadı. Şöminenin yanına oturmuş konuşuyordu. Kolunun kavisi, ağzından çıkan sözleri zarafetle vurgularcasına, hareket halindeydi. Sesinde hafif bir duraksama duyunca fark edildiğini düşündü ama karısı başını kaldırmamıştı, cümlesine düzgün biçimde devam ediyordu, o yüzden emin olamadı.

“Ama kültürlü erkekler, pratik zekâdan sıkılır,” dedi. “Su tesisatı konusunda heyecanlanmak kesinlikle ona göre değil.”

Sonra karısı başını çevirdi, uzun odanın karşı ucunda, gölgeler arasında duran Rearden’a baktı, kolları kibarca iki yana açıldı, iki yanında iki kuğunun boynu varmış gibi göründü.

“Ah, sevgilim,” dedi eğlenceli, pırıl pırıl bir sesle. “Eve gelmek için biraz fazla erken değil mi? Süpürülecek cüruf, cilalanacak çubuk falan yok muydu?”

Hepsi ona döndü; annesi, kardeşi Philip ve eski dostları Paul Larkin.

“Üzgünüm,” diye cevap verdi Rearden. “Geç kaldığımın farkındayım.”

Annesi, “Üzgünüm deme,” dedi. “Telefon edebilirdin.” Rearden ona bakarken bir şeyler hatırlamak için kendini zorluyordu. “Akşam yemeğine burada olacağına söz vermiştin.”

“Ah, evet, vermiştim. Üzgünüm. Ama bugün fabrikada döküm yap...” Birden sustu. Eve gelip söylemek istediği şeyi söylemesini neyin engellediğini bilmiyordu. “Yani... unuttum,” demekle yetindi.

Philip, “Annem de onu demek istiyor,” dedi.

Karısı neşeyle, “Bırakın kendini toplansın, henüz tam anlamıyla burada değil, hâlâ fabrikada,” dedi. “Paltonu çıkar Henry.”

Paul Larkin evcil köpeklerin bakışıyla bakıyordu yüzüne. Rearden, “Merhaba Paul,” dedi. “Ne zaman geldin?”

“New York’tan beş otuz beşe atlayıp geldim.” Larkin kendisine yöneltilen dikkatten ötürü minnetle gülümsüyordu.

“Sorun mu var?”

“Bugünlerde sorunu olmayan mı var?” Larkin’in gülümsemesi bu sözün felsefi niteliğini vurgulamak istermiş gibi hazinleşti. “Ama hayır, özel bir sorun yok. Bir uğrayıp seni göreyim dedim.”

Karısı güldü. “Onu hayal kırıldığına uğrattın Paul.” Rearden’a döndü. “Bu aşağılık kompleksi mi yoksa üstünlük kompleksi mi Henry? Kimsenin seni sırf kendin olduğun için görmek isteyeceğine inanmıyor musun? Yoksa senin yardımın olmadan kimse idare edemez mi sanıyorsun?”

Rearden bunu öfkeyle reddetmek istedi ama karısı tatlı tatlı gülümsüyor, bunun yalnızca bir şaka olduğunu anlatmaya çalışıyormuş gibi davranıyordu. Ciddi olmayan sohbetlere katılmakta her zaman zorlanırdı Rearden. O yüzden cevap vermedi. Durmuş karısına bakıyor, hiçbir zaman anlayamadığı şeyleri merak edip duruyordu.

Lillian Rearden genelde güzel bir kadın olarak tanınırdı. Uzun boylu ve zarifti. Yüksek belli, ampir tarzı elbiseler ona çok yakışır, o da sık sık bu tür şeyler giyerdi. Profili minyatür figürlerinkini andırıyordu. Net ve iddialı hatları, açık kumral, dalgalı saçları vardı. Saçlarını klasik bir tarzda, basitçe şekillendirir, böylelikle saraylara özgü bir güzellik yansıtmayı başarırdı. Ama yüzünü döndüğünde insanlar küçük bir hayal kırıklığı yaşarlardı. Yüzü güzel değildi. Gözleriydi kusurlu olan. Soluk gözlerdi bunlar. Ne tam gri, ne tam kahverengi, ifadesiz ve cansız gözler. Rearden sık sık merak ederdi; her zaman bu kadar neşeli olduğuna göre yüzü neden neşeli olmuyordu acaba?

Onun inceleyici bakışlarına karşılık Lillian, “Daha önce tanışmıştık,” dedi. “Ama galiba emin değilsin.”

Annesi, “Yemek yedin mi Henry?” diye sordu. Sesinde siyemli bir sabırsızlık vardı. Sanki Henry’nin aç olması, ona açık bir hakaretmiş gibi.

“Evet... Hayır... Aç değilim.”

“Zili çalayım da sana bir şeyler...”

“Hayır anne, şimdi olmaz. Önemi yok.”

“Seninle de sorunum hep bu olmuştur.” Ona bakmıyor, kelimeleri havaya söylüyordu. “Senin için bir şeyler yapmaya çalışmak boşuna çünkü asla makbule geçmiyor. Hiçbir zaman doğru dürüst yemek yemeni sağlayamadım.”

Philip, “Henry, çok fazla çalışıyorsun,” dedi. “Sana iyi gelmiyor.”

Rearden güldü. “Hoşuma gidiyor.”

“O senin kendine söylediğin şey. Bir tür nevroz bu, biliyorsun. İnsan kendini işine boğuyorsa bir şeylerden kaçmaya çalışıyor demektir. Senin bir hobin olmalı.”

“Of Phil, Tanrı aşkına,” dedi Rearden. Hemen ardından da kendi sesindeki sinirlilikten pişmanlık duydu.

Philip’in sağlığı her zaman bıçak sırtındaydı ama doktorlar onun o sarkık vücudunda hiçbir belirgin aksaklık bulamamıştı. Otuz yedi yaşındaydı ama kronik yorgunluğu yüzünden görenler onu ağabeyinden daha büyük sanıyordu.

“Biraz da eğlenmesini öğrenmelisin,” dedi Philip. “Yoksa sıkıcı, dar görüşlü bir insan olacaksın. Zihni tek yönde çalışanlardan işte, bilirsin. Kendi kabuğundan çıkman, dünyaya bir bakman gerek. Hayatı büsbütün kaçırmak istemezsin böyle.”

Rearden içinde kabaran öfkeyle mücadele ederken kendine, bunun Philip’e özgü bir ilgi gösterisi olduğunu söylüyordu. Gücenmenin haksızlık olduğunu telkin ediyordu kendine. Bu insanların hepsi ona duyduğu ilgiyi belli etme peşindeydi. Keşke ilgi göstermek için seçtikleri şeyler bunlar olmasaydı, diye düşündü.

“Bugün oldukça iyi vakit geçirdim Phil,” diye gülümsedi. Philip bunun nedenini sormayınca da şaşırdı.

Keşke içlerinden biri sorsa, diyordu kendi kendine. Konsantre olmak zor gelmeye başlıyordu. Akan metalin görünümü hâlâ zihninde çakılıydı; bilincini dolduruyor, başka şeye yer bırakmıyordu.

“Özür dilemen gerekirdi ama bunu da beklemeyecek kadar akıllanmış olmam gerekir,” diyordu annesinin sesi. Rearden ona

döndüğünde annesinin o incinmiş ifadeyle yüzüne baktığını gördü. Savunmasızların sabrını anlatmaya çalışan bir bakıştı bu.

“Yemeğe Bayan Beacham gelmişti,” dedi.

“Efendim?”

“Bayan Beacham. Arkadaşım Bayan Beacham.”

“Öyle mi?”

“Sana onu anlatmıştım. Birkaç kere anlattım. Ama benim söylediğim hiçbir şeyi hatırlamazsın. Bayan Beacham seninle tanışmaya çok hevesliydi ama yemekten sonra gitmek zorunda kaldı, seni bekleyemedi. Bayan Beacham çok meşgul bir insandır. Sana kilise okulunda ne harika işler yaptığımızı anlatmak istiyordu. Metal işçiliği kurslarını anlatacaktı, harika demir kapı tokmaklarımızı gösterecekti. Küçük çocukları kendi başlarına yapıyor hepsini.”

Dengeli bir cevap verebilmek için tüm gücünü kullanıp kendini zorlaması gerekti. “Seni hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm anne.”

“Üzgün değilsin. Biraz çaba gösterseydin burada olurdun. Ama ne zaman kendin dışında biri için çaba gösterdin ki? Hiçbirimize ve hiçbirimizin yaptıklarına ilgi duymuyorsun. Faturaları senin ödemen her şeye yeter sanıyorsun, değil mi? Para! Tek bildiğin o. Bize tek verdiğin de o. Hiç zaman verdin mi bize?”

Eğer bu, oğlunu özlediği anlamına geliyorsa, sevgi demekti. Sevgi demekse, o zaman da... Rearden'ın sesinden tiksintisi belli olmasın diye böyle sessiz kalması haksızlıktı.

“Sana vız geliyor,” diye devam etti annesi. Yarı tükürüyor, yarı yalvarıyor gibiydi. “Lillian'ın bugün çok önemli bir sorun için sana ihtiyacı vardı ama ben ona, seninle konuşmak için beklemesinin bir işe yaramayacağını söyledim.”

Lillian, “Ah anne, önemi yok!” dedi. “Henry için önemi yok.”

Rearden ona döndü. Odanın ortasında, ayaktaıydı. Trençkotu hâlâ üstündeydi. Sanki hiç gerçeğe dönüşmeyecek bir gerçekdışılığa sıkışmış gibiydi.

Lillian neşeyle, “Hiç önemi yok,” dedi. Rearden onun sesinin özür dileyen bir ses mi, yoksa kibirlenen bir ses mi olduğunu anlayamadı. “İş değildi konu. Ticari olmayan bir şeydi.”

“Ne oldu?”

“Bir parti vermeyi düşünüyordum.”

“Parti mi?”

“O kadar korkma, yarın gece için değil. Çok meşgul olduğunu biliyorum ama bu parti üç ay sonrası için. Çok büyük, çok özel bir şey olmasını istiyorum. O yüzden o gece burada olacağına, Minnesota’da, Colorado’da, California’da olmayacağına söz verir misin?”

Lillian kocasına bir garip bakıyordu. Hem hafife alır gibi hem de aynı zamanda belli bir amacı varmış gibi konuşmaktaydı. Gülümsemesi hem masumiyet yansıtıyor hem de gizli bir kozu olduğunu ima ediyordu.

“Üç ay sonra mı?” dedi Rearden. “Ama biliyorsun ki ne tür bir acil iş çıkacağını, neyin beni şehir dışına sürükleyeceğini bilemem.”

“Evet, biliyorum! Ama ben de herhangi bir demiryolu yöneticisi, otomobil üreticisi ya da hurda satıcısı gibi senden erkenden bir resmî randevu alamaz mıyım? Senin için hiçbir randevusunu kaçırmaz diyorlar. Tabii ki gününü saptayacak olan sensin. Sana uyan bir gün olsun.” Rearden’a bakarken başını eğmiş, alnının altından onun upuzun boyuna yönelttiği bakışlarına bir dişilik niteliği gelmişti. Biraz rahat, biraz da temkinli şekilde sözlerine devam etti: “Ben 10 Aralık akşamını düşünmüştüm ama istersen dokuz ya da on biri de tercih edebilirsin.”

“Benim için fark etmez.”

Lillian yumuşak bir sesle, “10 Aralık bizim evlenme yıldönümümüz Henry,” dedi.

Hepsi onun yüzüne bakıyor, sanki o yüzde bir suçluluk ifadesi arıyordu. Ama gördükleri belli belirsiz, eğlenir gibi bir gülümseme oldu. Bunu bir tuzak olarak düşünmüş olamaz, diyordu Rear-

den kendi kendine. Çünkü çok kolay kurtulabilirdi bu tuzaktan. Unutkanlığıyla ilgili sorumluluğu reddetmek, Lillian'ı püskürtmek kolaydı. Karısı zaten elindeki tek silahın, Rearden'ın ona beslediği duygular olduğunun farkındaydı. Bu yüzden Rearden herhalde amacı benim duygularımı sınamak ve kendininkileri itiraf etmek olmalı, diyordu içinden. Parti vermek, Rearden'a göre bir kutlama biçimi değildi ama karısının tipik tercihiydi. Rearden'ın gözünde hiçbir şey ifade etmezken Lillian için kocasına ve evliliklerine sunabileceği en anlamlı jestti bu. Karımın standartlarını paylaşmıyor olsam bile niyetine saygı duymam gerek, diye düşündü. Aslında ondan gelecek herhangi bir jسته ilgi duyup duymadığını bile bilmiyordu. Onun kazanmasına izin vermeliyim, dedi kendi kendine. Çünkü Lillian kendisini kocasının insafına teslim etmişti.

Rearden gülümsedi. Açık, içinde hiç güceniklik olmayan, karısının zaferini kabullenen bir gülümseme. "Pekâlâ Lillian," dedi alçak sesle, "10 Aralık gecesi burada olacağıma söz veriyorum."

"Teşekkür ederim tatlım." Lillian'ın gülümsemesinde kapalı, esrarengiz bir nitelik vardı. Rearden o anda, acaba neden verdiğim tepkinin buradaki herkesi hayal kırıklığına uğrattığını hissediyorum, diye merak etti.

Eğer bana güveniyorsa, bana olan duyguları hâlâ canlıysa ben de onun güvenine karşılık vermeliyim, dedi kendi kendine. Söylemek zorundaydı. Kelimeler insanın zihnine odaklanan bir mercekti. Bu gece başka türlü kelimeler seçip kullanamazdı zaten. "Geç kaldığım için özür dilerim Lillian ama bugün fabrikada Rearden Metal'in ilk kazanını döktük."

Bir anlık sessizlik oldu. Sonra Philip, "Eh, güzel," dedi. Ötekiler hiçbir şey söylemedi.

Rearden elini cebine attı. Parmakları değdiği anda, o bileziğin başka her şeyi silip süpürdüğünü anladı. Sıvı metalin havadan dökülüşü sırasında hissettiği duyguları hissediyordu yine.

"Sana bir hediye getirdim Lillian."

Dimdik durduğunun farkında değildi. Bileziği onun kucasına bırakmak için kolunu uzattığında Haçlı seferinden dönen askerin, getirdiği ganimeti sevgilisine uzatışı gibi bir poza büründüğünün de farkında değildi.

Lillian Rearden bileziği aldı, dümdüz tuttuğu iki parmağının uçlarıyla kaldırdı, ışığa tuttu. Halkalar ağırdı, kaba yapılmıştı. Parıldayan metalin garip bir pırıltısı vardı. Rengi yeşilimsi maviydi.

“Nedir bu?” diye sordu.

“Rearden Metal’in ilk dökülen kazanından yapıldı.”

“Yani... demiryolunun bir tek rayı kadar değerli... mi demek istiyorsun?”

Rearden ona boş boş baktı.

Lillian bileziği şingirdattı, ışığın altında parıldattı. “Henry, bu gerçekten harika! Ne kadar orijinal! Köprü payandalarının, kamyon motorlarının, mutfak fırınlarının, daktiloların ve... neydi öteki tatlım? Çorba kazanlarının yapıldığı maddeden mücevher takınca New York’ta sansasyon yaratacağım.”

Philip, “Tanrım, Henry, amma da kibirlisin!” dedi.

Lillian güldü. “O çok duygusaldır. Tüm erkekler öyledir. Ama sevgilim, gerçekten çok makbule geçti. Mesele armağanda değil niyette, biliyorum.”

Rearden’ın annesi, “Bu bence katıksız bencillik,” deyiverdi. “Başka erkek olsa, karısına pırlanta bilezik getirirdi. Düşündüğü şey karısının memnuniyeti olurdu, kendininki değil. Buna karşılık Henry, yeni tür bir teneke yaptı diye, bunun herkesin gözünde pırlantadan daha değerli olacağına inanıyor, nedeni de onun yapmış olması. Beş yaşından beri böyle olageldi Henry. Görüp göreceğiniz en kibirli velet... büyüdüğünde de dünyanın en bencil yarattığı olacağını zaten biliyordum.”

“Yo, tatlı bir hareket bence,” dedi Lillian. “Çok hoş.” Bileziği masanın üzerine bıraktı. Ayağa kalkıp ellerini Rearden’ın omuzlarına dayadı, parmak uçlarında yükselip onu yanağından öptü.

Rearden kıpırdamadı, başını da ona doğru eğmedi.

Bir süre sonra döndü, paltosunu çıkardı, ateşin yanına, ötekilerden biraz uzağa oturdu. Korkunç bir yorgunluktan başka bir şey hissetmiyordu.

Onların sohbetini dinlemedi. Lillian'ın tartıştığını, onu annesine karşı savunmaya çalıştığını belli belirsiz duydu.

Annesi, “Ben onu senden daha iyi tanırım,” diyordu. “Hank Rearden'ın insana, hayvana ya da ota ilgi duyması için bir şekilde o şeyin kendisiyle ve işiyle ilgisi olması gerek. Tek önem verdiği odur. Ona biraz mütevazı olmayı öğretebilmek için elimden geleni yaptım ama ömrüm boyunca çabalasam da başaramadım.”

Annesine nerede ve nasıl yaşamak isterse yaşayabilmesi için sınırsız olanaklar sunmuştu Rearden. Neden gelip burada birlikte yaşamakta direttiğini anlayamıyordu. Başarılarının annesi için bir anlam taşıyacağını sanmıştı. Böylelikle aralarında bir bağ oluşurdu... Hem de Henry'nin tanıyabileceği türden tek bağ. Başarılı oğlunun evinde kendine bir yer istiyorsa bunu reddedecek değildi.

Philip, “Bizim Henry'nin bir azize dönüşmesini beklemek boşuna anne,” dedi. “Öyle yaratılmamış.”

Lillian, “Ah, ama yanılıyorsun Philip,” diye lafa girdi. “Çok yanılıyorsun! Henry'de bir azizin tüm nitelikleri var. Mesele de o zaten.”

Ne istiyorlar benden, diye kendine sordu Rearden. Neyin peşindeler? Rearden onlardan hiçbir zaman hiçbir şey istemişti. Ona sarılmak isteyen, hak iddia edenler onlardı. Bu talep görünüşte sevgi biçimindeydi ama buna dayanmak Rearden'a, her türlü nefrete dayanmaktan daha zor geliyordu. Kazanılmamış servetten nasıl nefret ederse amaçsız sevgiden de öyle nefret ederdi. Onu bilinmeyen bir sebepten ötürü sevdiklerini iddia ediyor ama onun sevilme nedeni olarak isteyebileceği her türlü şeyi reddediyorlardı. Bu durumda ondan nasıl bir cevap beklediklerini merak etti... bekledikleri onun cevabıysa tabii. Herhalde öyledir, diye düşünüyordu. Yoksa sürekli yakınmaların, sonu gelmeyen kayıtsızlık suçlamalarının bir nedeni olamazdı. Sürekli

bir kuşku havası... Sanki incinmeyi bekliyorlarmış gibi. Hiçbir zaman onları incitmek gibi bir niyeti olmamıştı. Ama onların sitem dolu beklentilerini, kendilerini korumak istermiş gibi tutumlarını her zaman hissetmişti. Ne söylese onları yaralıyordu. Konu Rearden'ın sözleri ya da hareketleri değil gibiydi... Sanki onun *varlığından* inciniyor gibilerdi. Delice şeyler hayal etme, diye azarladı kendini hemen sonra. Bu bulmacayı en ödünsüz adalet duygusuyla çözmeye çalıştı. Onları anlamadan suçlamayacaktı... Ama anlayamıyordu.

Seviyor muydu onları? Hayır, diye düşündü. Sevmek istiyordu ama o aynı şey değildi. Bir zamanlar her insanda görmeyi beklediği o ifade bulmamış potansiyel adına istiyordu bunu. Şu an onlar için hiçbir şey hissetmiyordu. Acımasız bir kayıtsızlık, o kadar. Bir kaybın pişmanlığı bile yoktu. Hayatının parçası olarak herhangi birine ihtiyacı var mıydı? Hissetmek istediği duyguyu özleyiyor muydu? Hayır, diye düşündü. Daha önce özlemiş miydi? Evet, dedi içinden. Gençliğimde... Ama artık değil.

Yorgunluk hissi büyüyordu. Bunun can sıkıntısı olduğunu fark etti. Nezaket göstermeli, bunu onlardan saklamalıydı. Hareketsiz oturuyor, uykusuyla savaşıyordu, durum artık fiziksel bir acıya dönüşmeye başlamıştı.

Göz kapakları iniyordu. Derken iki yumuşak, nemli parmağın eline dokunduğunu hissetti. Paul Larkin yanı başına bir iskemle çekmiş, onunla konuşmak üzere eğiliyordu.

“Sanayi bu konuda ne derse desin, umurumda değil Hank. Rearden Çelik’le elinde harika bir ürün var. Harika bir ürün. Bir servet kazandıracak sana. Elini sürdüğün diğer her şey gibi.”

Rearden, “Evet, kazandıracak,” dedi.

“Ben yalnızca... bir sorunla karşılaşmamamı umuyorum.”

“Nasıl bir sorun?”

“Şey, ne bileyim... Bugünlerde durumu biliyorsun... Bazı insanlar... ama kim nereden bilebilir... her şey olabilir.”

“Nasıl bir sorun?”

Larkin kambur oturuyor, o yumuşak, yakarış dolu gözleriyle bakıyordu. Kısa, tombul gövdesi savunmasız, sanki tamamlanmamış gibi görünüyordu. Biri dokunduğu anda içine saklanacağı bir kabuğa ihtiyacı varmış gibiydi. Duygulu gözleri, kaybolmuş bir çocuk gibi çaresizlik doluydu, sevimli gülümsemesi de o kabuğun yerine kullanılıyordu. Gülümsemesi, karşısındakini zayıflatıyordu. Kendini düşmanlarının insafına bırakmıştı sanki. Paul Larkin elli üç yaşındaydı.

“Halkla ilişkilerin çok iyi değil Hank,” dedi. “Basın her zaman sana karşı.”

“Ne olmuş?”

“Popüler biri değilsin yani.”

“Müşterilerimden bir şikâyet gelmiyor.”

“Demek istediğim o değil. Kendine iyi bir basın danışmanı bulmalısın, o seni kamuoyuna satmalı.”

“Neden? Benim sattığım şey çelik.”

“Ama kamuoyunu karşına almak istemezsin. Kamuoyu, biliyorsun... çok önemli olabilir.”

“Kamuoyunun bana karşı olduğunu sanmıyorum. Zaten olmuş ya da olmamış, bir anlamı olduğunu da sanmıyorum.”

“Gazeteler sana karşı.”

“Onların kaybedecek zamanı var. Benim yok.”

“Bu durumdan hoşlanmıyorum Hank. Hiç iyi değil.”

“Ne iyi değil?”

“Senin hakkında yazdıkları.”

“Ne yazıyorlar hakkımda?”

“Biliyorsun işte. Durdurulmazmışsın. Acımasızmışsın. Fabrikayı yönetirken kimseye söz hakkı tanımazmışsın. Tek amacın çelik yapmak ve para kazanmakmış.”

“Ama o gerçekten benim tek amacım.”

“Ama bunu söylememen gerekir.”

“Neden? Ne söylemeliymişim?”

“Eh, bilemiyorum... Ama senin fabrikaların...”

“Onlar *benim* fabrikalarım, öyle değil mi?”

“Evet ama... insanlara bunu fazla yüksek sesle hatırlatmamasın. Bugünlerde durum nasıl biliyorsun... Senin davranışlarını antisosyal buluyorlar.”

“Ne düşündükleri umurumda bile değil.”

Paul Larkin iç çekti.

“Ne oluyor Paul? Sözü nereye getirmeye çalışıyorsun?”

“Hiç... belli bir şey değil. Ama insan böyle zamanlarda ne olacağını bilemez... Öyle dikkatli olmak gerekiyor ki!”

Rearden sesli sesli güldü. “Beni kaygılandırmaya çalışmıyorsun değil mi?”

“Ben senin dostunum da ondan Hank. Arkadaşınım. Sana ne kadar hayran olduğumu bilirsin.”

Paul Larkin hiçbir zaman şanslı olamamıştı. Elini sürdüğü hiçbir şey iyi gitmemişti ama tam anlamıyla başarısız olduğu da söylenemezdi. İş adamıydı ama bir iş dalında tutunmayı beceremezdi. Şu ara madencilik gereçleri üreten küçük bir fabrikayla boğuşuyordu.

Yıllarca Rearden’a yapışmış, ona büyük bir hayranlık duymuştu. Ona danışmaya gelir, ondan zaman zaman borç isterdi ama bu pek de sık olmazdı. Yüksek miktarda para istemiyor ve her zaman da geri ödüyordu; yalnızca ara ara zamanını biraz aksattığı olurdu. Görünüşe göre insan ilişkilerindeki amacı da yaşamak için kan alır gibi, çok büyük canlılığa sahip birinden enerji almaya benziyordu.

Rearden ise Larkin’in çabalarını, kibrit taşımaya çalışan bir karıncaya bakıyormuş gibi seyrederdi. Ona ne kadar da zor geliyor, diye düşünürdü. Oysa benim için ne kadar kolay. Fırsat buldukça ona hep öğütler verir, sorunlarını dinler, sabırlı, nazik bir ilgi gösterirdi.

“Ben senin gerçek dostunum Hank.”

Rearden ona soru sorar gibi baktı.

Larkin bakışını kaçırdı. Kafasında bir şeyi kararlaştırmaya çalışıyor gibiydi. Bir süre sonra temkinli bir sesle, “Washington’daki adamın nasıl?” diye sordu.

“İyidir herhalde.”

“Emin olman gerek. Bu önemli.” Rearden’a baktı, acı bir görevi yerine getiriyormuş gibi aynı şeyi tekrar vurguladı. “Hank, bu çok önemli.”

“Herhalde.”

“Aslında sana bunu söylemeye geldim.”

“Özel bir nedeni var mı?”

Larkin önce düşündü, sonra görevini artık yerine getirdiğine karar verdi. “Yok,” dedi.

Rearden bu konudan hoşlanmıyordu. Kendisini çıkacak yasalardan koruyacak bir adamı olması gerektiğini biliyordu. Tüm sanayicilerin böyle birilerini tutması şarttı. Ama o, işin bu yönüne hiçbir zaman fazla dikkat etmemişti. Kendini bunun gerekli olduğuna inandıramamıştı. Ne zaman bu konuyu düşünmeye kalkışsa anlatamadığı tatsız bir duygu, belki yakıştıramama, belki sıkıntı, onu konuya eğilmekten alıkoymuyordu.

Yüksek sesle düşünerek, “Bir sorun var Paul,” dedi. “İnsanın bu iş için seçebileceği adamların hepsi öyle berbat tipler ki!”

Larkin gözlerini kaçırdı. “Hayat böyle!” dedi.

“Nedenini anlıyorsam ne olayım. Sen bana anlatabilir misin? Nesi var bu dünyanın?”

Larkin hüzne kapılmış gibi omuzlarını kaldırdı. “Soru sormak neye yarar? Okyanus ne kadar derin? Gökyüzü ne kadar yüksek? John Galt kim?”

Rearden birden dimdik doğruldu. “Hayır,” dedi kesin bir sesle. “Hayır, böyle hissetmek için hiçbir neden yok.”

Ayağa kalktı, işinden konuşurken yorgunluğu tümüyle yok olmuştu. Birdenbire içinde bir isyan duygusu kabardı. Kendi varoluş perspektifini yeniden yakalamak, meydan okurcasına ifade etmek için büyük bir ihtiyaç hissetti. Eve doğru yürürken

de bu duygu vardı içinde. Şu an ise isimlendiremediği bir tehdit altındaydı sanki o duygu.

Odada dolaşmaya başladı. Enerjisi geri dönüyordu.

Ailesine baktı. Şaşkın, mutsuz çocuklar gibiler, diye düşündü. Hepsi. Annesi bile. Kendisi, onların beceriksizliği karşısında güceniklik duymakla saçmalık ediyordu. Çaresizliklerindendi hepsi, kötülüklerinden değil. Onları anlamayı kendine öğretmesi gerekiyordu. Verecek bu kadar çok şeyi olduğuna göre! Onlar asla onun bu neşeli, sınırsız güç duygusunu paylaşamazdı.

Odanın karşı tarafından onlara baktı. Annesi ile Philip'in heyecanlı heyecanlı bir şeyler tartıştığını gördü. Ama aslında tartışmak için pek de heves duymadıklarını fark etti. Yalnızca ürküyorlardı. Philip koltuğa serilmiş, göbeği çıkmış, ağırlığı omuzlarına binmişti. Bu rahatsız poza, sanki bakanları rahatsız etmek için girmiş gibiydi.

Rearden ona yaklaşıp, "Neyin var Phil?" dedi. "Bitkin görünüyorsun."

Philip, "Zor bir gün geçirdim," diye homurdandı.

Annesi, "Çok çalışan bir tek sen değilsin," dedi Rearden'a. "Başkalarının da sorunları var... Belki milyar dolarlık, transsüperkontinental sorunlar olmayabilir ama..."

"Eh, bu çok iyi. Phil'in kendine ilgilenecek bir alan bulması gerektiğine her zaman inanmışımdır."

"İyi mi? Yani kardeşinin ter döküp sağlığını kaybetmesini görmek hoşuna mı gidiyor? Seni eğlendiriyor herhalde, öyle mi? Tahmin etmiştim."

"Yo, hayır anne. Yardım etmek isterim."

"Yardım etmen gerekmez. Hiçbirimiz için bir şey hissetmek zorunda değilsin."

Rearden kardeşinin ne iş yaptığını hiçbir zaman öğrenememiş, öğrenmek de istememişti. Philip'i üniversitede okutmuştu ama Philip hiçbir zaman belirli bir dala ilgi duymamış, karar verememişti. Rearden'ın standartlarına göre para kazanacak bir iş bulmak

istemeyen kişinin sorunu var demekti ama kendi standartlarını Philip'e empoze edecek de değildi. Kardeşini geçindirebilecek durumdaydı, üstelik ağırlığını da hiç hissetmezdi. Rahatına baksın, demişti yıllardır. Hayatını kazanma yükü olmaksızın yapacağı işi rahat rahat seçsin.

Sabırlı bir sesle, "Bugün neler yaptın Phil?" diye sordu.

"Senin ilgini çekemez."

"Çekiyor. O yüzden soruyorum."

"Yirmi kişiyi görmeye gitmem gerekti. Buradan ta Redding'e, Wilmington'a kadar her tarafta."

"Onları ne sebeple ziyaret ettin?"

"Küresel İlerleme Birliği için fon bulmaya çalışıyorum."

Rearden kardeşinin üye olduğu onlarca kuruluşun ne olduğu ya da neler yaptığı hususunda pek bir fikre sahip değildi. Philip'in bu sefer sözünü ettiği kuruluşu son altı aydır duyuyordu ama ne yaptıklarından emin değildi. Galiba psikoloji, folk müziği ve kooperatif çiftliklerle ilgili ücretsiz konferanslarla uğraşıyordu. Rearden bu tür gruplara pek saygı duymadığı için ne yaptıklarını da kardeşine sormamıştı.

Sessiz kaldı. Bir süre sonra Philip kendiliğinden devam etti. "Çok hayati bir program için on bin dolara ihtiyacımız var ama parayı bulmak ölümcül bir iş. İnsanlarda bir gram bile sosyal vicdan kalmamış. Bugün konuştuğum o şişko para babalarını düşündükçe... her kaprislerine o paradan fazlasını harcıyorlar ama birinden bile yüz dolar sızdıramadım. Hiçbir manevi görev duygusu yok adamlarda, hiç... Sen neye gülüyorsun?" Sesi öfkeliydi. Rearden karşısına dikilmiş sırtıyordu.

Ne kadar çocukça, ne kadar çaresizce ve kaba, diye düşünüyordu. İçine biraz da hakaret karışmış sözlerdi bunlar. Aynı hakareti iade edip Philip'i ezmek öyle kolaydı ki! Ezici olurdu evet, çünkü doğrudu. Bunu yapamazdı tabii. Herhalde zavallı budala benim insafıma sığınmış olduğunu biliyor, içini böyle yaralanmaya hazır durumda açtığına göre de söylemek zorunda

değilim, diyordu kendi kendine. Söylemeyişi en iyi cevap olur, o da bunu görmezden gelemez. Ne tür bir mutsuzluk içinde yaşıyor da böyle saçma sapan şeylerle uğraşıyor?

Sonra Rearden birdenbire Philip'in kronik sızlanmalarını delebileceğini, mutlu olmasını sağlayacak şekilde onu şaşırtabileceğini düşündü. Kardeşinin umutsuz arzularını gerçekleştirmek Rearden'ın elindeydi. İstedığının ne olduğundan bana ne, diye düşündü. Rearden Metal nasıl benimse, o arzular da onun. Metalin benim gözümde taşıdığı anlamı, bunlar da onun gözünde taşıyor. Bir kereliğine de sevinçli görelim onu... Belki bundan bir şeyler öğrenir. Mutluluk, saflaşmanın çaresidir dememiş miydim? Bu akşam kutlama yapıyorum ben. O da bunu paylaşsın. Onun için çok büyük, benim için çok küçük bir şey.

"Philip," dedi gülümseyerek. "Yarın benim ofisimden Bayan Ives'ı ara. Sana on bin dolarlık bir çek versin."

Philip ona boş boş baktı. Bakışlarında ne bir şaşkınlık ifadesi vardı ne de sevinç. Cam gibi gözlerin bomboş bakışıydı, işte o kadar.

"Ya," dedi Philip. Sonra ekledi. "Çok makbule geçecek." Sesinde hiç heyecan yoktu. Ağgözlülüğten gelen basit heyecan bile yoktu.

Rearden kendi duygularını anlayamıyordu. İçinde kurşun gibi, kof bir şey yıkılıyordu. Hem o yıkılan şeyin ağırlığını hem de boşluğunu bir arada hissedebiliyordu. Bunun hayal kırıklığı olduğunun farkındaydı ama neden bu kadar gri, bu kadar çirkin olduğunu bilemiyordu.

Philip kuru bir sesle, "Çok naziksin, Henry," dedi. "Şaşırdım. Senden bunu beklemiyordum."

Lillian, "Anlamıyor musun Phil?" diye söze karıştı. Sesi kristal gibiydi. "Henry bugün metalini dökmüş." Rearden'a döndü. "Bugünü ulusal tatil ilan edelim mi sevgilim?"

Annesi, "Sen iyi bir insansın Henry," dedi, sonra da ekledi. "Ama sadece bazen."

Rearden durmuş Philip'e bakıyor, sanki bir şey bekliyordu.

Philip gözlerini kaçırdı, sonra tekrar döndü, Rearden'ın bakışını karşıladı. Sanki o da ağabeyini inceliyordu.

"Aslında şanssızlara yardım etmek sana göre önemli değil, değil mi?" diye sordu Philip. Rearden inanamıyordu ama bu seste sitem vardı.

"Hayır Phil, hiç önemli değil. Ben yalnızca senin mutlu olmanı istedim."

"Ama o para benim için değil. Parayı kişisel bir amaçla toplamıyorum. Bu işte bencil hiçbir çıkarım yok." Sesi soğuktu, içinde hayırseverlik yapmasından gelen bir övünç vardı.

Rearden arkasını döndü. Aniden nefret dolu bir hisse kapılmıştı. Bu sözlerin ikiyüzlülüğünden ötürü değil, doğru olduklarını bildiği için. Philip bunları inanarak söylüyordu.

"Bu arada Henry, senden rica etsem, Bayan Ives bana parayı nakit olarak verebilir mi?" Rearden ona döndü. Şaşırılmıştı. "Bak, Küresel İlerleme Birliği çok ilerici bir gruptur, ülkedeki sosyal gerilemenin en kara unsurunun sen olduğunu da her zaman savunmuştur. O nedenle bağışçılar listesine adının girmesi bizim için utanç verici olur, birileri bizi Hank Rearden için çalışmakla suçlayabilir."

Philip'in yüzünde bir tokat patlatmak geliyordu içinden. Ama neredeyse dayanılmaz denilebilecek bir tiksinti duygusu, tokat atmak yerine gözlerini yummasına yol açtı.

"Peki," dedi alçak sesle. "Nakit olarak alabilirsin."

Uzaklaştı. Odanın öbür ucundaki pencereye yürüdü, oradan uzaklardaki fabrikanın pırıltısına baktı.

Arkasında Larkin'in sesini duyuyordu. "Ah, kahretsin Hank! Vermemeliydin bunu ona!"

Sonra Lillian'ın soğuk ve şen sesi geldi. "Ama yanıyorsun Paul! Öyle yanıyorsun ki! Bize ara sıra sadakalar fırlatmasa Henry'nin gururu ne duruma düşerdi? Daha zayıf insanlara tahakküm edemezse gücü neye yarardı? Bizi, bağımlıları olarak

3 Zirve ve Dip

Tavan bir mahzenin tavanıydı. Öyle ağır, öyle alçaktaydı ki insanlar odanın içinde dolaşırken eğilmek zorunda kalıyor, yapının ağırlığı omuzlarındaymış gibi davranıyordu. Taş duvarların oyuklarına yerleştirilmiş, koyu kırmızı deri kaplı yuvarlak localar vardı. Yılların eskitmesiyle ve nemin de katkısıyla aşınmış görünüyordlardı. Pencere yoktu. Yalnızca taşlardaki yarıklardan fışkıran mavi ışıklar vardı. Karartmalarda kullanılmasına izin verilen o ölü mavi ışığa benziyordu. Buraya daracık merdivenlerden inilerek giriliyordu. Yer altına girer gibi. New York'un en pahalı barıydı burası. Ve bir gökdelenin çatısındaydı.

Bir masada dört adam oturuyordu. Kentin altmış dört kat yukarısındalardı ama havanın ve mekânın özgürlüğü içinde değillerdi. Yüksek sesle konuşmuyorlardı. Kısmışlardı seslerini. Mahzendelermiş gibi.

“Koşullar böyle işte Jim,” dedi Orren Boyle. “İnsanın kontrolünün tümüyle dışında olan koşullar ve durumlar. O rayları çekmek için yapılması gereken her şeyi planlamıştık ama beklenmedik gelişmeler oldu. Kimse önleyemezdi. Bize bir şans tanısaydın Jim.”

James Taggart, “Tüm sosyal sorunların temel nedeni, birlik olamamamız gibi görünüyor,” dedi. “Kız kardeşim hissedarlardan bazılarını etkileyebiliyor. Bu insanların bozguncu taktiklerini alt etmek de her zaman mümkün değil.”

“Doğru söylüyorsun Jim. Birlik olamamak, sorun bu. Ben kesin olarak inanıyorum ki karmaşık sanayi toplumumuzda hiçbir şirket, diğer şirketlerin sorunlarının yükünü paylaşmadan başarılı olamaz.”

Taggart içkisinden bir yudum aldı, bardağı masaya bıraktı. “Keşke şu barmeni kovsalar,” dedi.

“Örneğin Associated Çelik’i düşün. Ülkenin en modern fabrikası, en iyi organizasyonu bizde. Bu bana tartışılmaz bir gerçek gibi geliyor çünkü geçen yıl *Globe* dergisinin Endüstriyel Etkinlik Ödülü’nü aldık. Demek ki elimizden geleni yaptığımızı, kimsenin bizi suçlayamayacağını iddia edebiliriz. Demir cevheri durumunun ulusal bir soruna dönüşmesi karşısında bizim elimizden bir şey gelmez ki Jim.”

Taggart hiçbir şey söylemedi. Dirseklerini masada iyice birbirinden ayırmış, öylece oturuyordu. Masa rahatsızlık verecek kadar küçüktü. Onun dirseklerini böyle açması, diğer üç arkadaşı için durumu daha da rahatsız hale getiriyordu ama onlar Taggart’ın bu imtiyazını sorgulamıyordu.

Orren Boyle, “Artık kimse cevher alamaz oldu,” dedi. “Madenler tükendi. Araç gereç eskimiş durumda, materyal kıtlığı var, nakliye zorluğu var, daha başka önlenemez problemler var.”

Paul Larkin, “Cevher sanayisi çöküyor,” diye söze katıldı. “Maden araç gereçleri dalını öldüren de bu.”

“Her iş dalının diğer iş dallarına bağımlı olduğu ispatlandı,” dedi Boyle. “Herkes diğerlerinin yükünü paylaşmalı.”

Wesley Mouch, “Bence bu doğru,” dedi. Ama kimse Wesley Mouch’a dikkat etmedi.

Orren Boyle, “Benim amacım serbest ekonominin korunması,” diye devam etti. “Serbest ekonominin şu anda bir sınav verdiğini hemen herkes söylüyor. Kendi sosyal değerini kanıtlayamaz, sosyal sorumluluklarını üstlenemezse kimse tahammül etmez ona. Bir kamu ruhu geliştiremediği takdirde işi bitiktir, benden söylemesi.”

Orren Boyle beş yıl kadar önce, nereden geldiği belli olmaksızın çıkıvermişti ortaya. O günden bugüne de ülkenin her büyük haber dergisine kapak olmuştu. İşe başlarken kendi koyduğu para yüz bin dolar, devletten aldığı kredi iki yüz milyon dolardı. Şimdi artık, nice küçük şirketi yutmuş dev bir şirketi yönetiyordu. Kendisi bunu, bireysel yeteneğin, dünyada başarılı

olmak için hâlâ bir şansa sahip olduğuna yorar, sık sık da bunu ifade ederdi.

“Özel mülkiyeti haklı gösteren tek şey kamu hizmetidir,” dedi Orren Boyle.

Wesley Mouch, “Bence bunu tartışmak bile gereksiz,” dedi.

Orren Boyle içkisini yutarken bir ses çıkardı. İri yarı bir adamdı. Canlı hareketleri vardı. Çizgi gibi görünen minik kara gözleri dışında onunla ilgili her şey hayat doluydu.

“Jim,” dedi. “Görünüşe göre Rearden Metal dev bir kandırmacaymış.”

“Hı hı,” dedi Taggart.

“Duyduğuma göre o konuda olumlu rapor veren bir tek uzman bile yokmuş.”

“Yok. Tek kişi bile.”

“Biz çelik rayları kuşaklardan beri geliştiriyoruz, ağırlıklarını artırıyoruz. Acaba bu Rearden Metal’in en ucuz çelikten bile daha hafif olacağı doğru mu?”

“Doğru,” dedi Taggart. “Daha hafif.”

“Ama bu gülünç Jim. Fiziksel olarak olanaksız. Senin ağır görev yapan, yüksek hızda trenleri taşıyan ana hatların için hele!”

“Doğru.”

“Ama sen felakete davetiye çıkarıyorsun.”

“Kız kardeşim çıkarıyor.”

Taggart kadehini iki parmağı arasında döndürmeye başlamıştı. Birkaç saniyelik bir sessizlik oldu.

Orren Boyle konuştu. “Metal Sanayileri Ulusal Konseyi bir karar aldı, Rearden Metal’in sorunlarını, kamuya gerçek bir tehlike oluşturma ihtimali açısından inceleyecek bir komite kurulacak.”

Wesley Mouch, “Bence bu akıllıca bir adım,” dedi.

Taggart’ın sesi birdenbire tizleşti. “Herkes aynı fikirde birleşince, oylar ittifakla olunca, bir tek kişi ne cesaretle karşı çıkabilir? Hangi hakla? Bunu bilmek istiyorum ben... hangi hakla?”

Boyle'un gözleri Taggart'ın yüzüne odaklandı ama salonun loş ışığında o yüzün çizgilerini net olarak görmek zordu. Soluk, mavimsi bir leke gördü, o kadar.

Boyle alçak sesle konuşmaya başladı. "Kritik kıtlık dönemlerinde ulusal kaynakları düşününce, hayati önemi olan hammadde-lerin özel girişimin sorumsuz deneyleri uğruna ziyan edildiğini görmek, cevherlerin..."

Sözlerini bitirmedi. Tekrar Taggart'a baktı. Ama Taggart sanki Boyle'un ne beklediğini biliyor, bu sessizliğin keyfini çıkarıyordu.

"Halkın, demir cevheri gibi doğal kaynaklar üzerinde önemli bir hakkı var Jim. Antisosyal birinin çıkıp da o kaynakları dik-katsizce, bencil biçimde ziyan etmesine halk kayıtsız kalamaz. Çünkü özel mülkiyet, toplumun tümüne ait olan malın emanet edilmesinden başka bir şey değildir."

Taggart, Boyle'a bakıp gülümsedi. Anlamlı bir gülümseme-ydi bu. Söyleyeceği sözler arasındaki bir şeyin, Boyle'un sözlerine cevap oluşturacağını ifade ediyor gibiydi. "Burada servis yap-tıkları içkide iş yok. Herhalde kalabalığın rahatsız etmesinden kurtulmak için ödediğimiz bir bedel bu da. Ama keşke karşı-larındakilerin bu konunun uzmanı olduğunu anlasalar. Kesenin ipi benim elimde olduğuna göre canım istediği zaman paramın karşılığını almak isterim."

Boyle cevap vermedi. Suratı asılmıştı. Sesine üst perdeden bir ciddiyet havası vererek, "Dinle beni Jim..." diye başladı.

Taggart gülümsedi. "Ne var? Dinliyorum."

"Jim, sen de aynı fikirdesindir eminim, dünyada tekelden daha zararlı bir şey yoktur."

"Evet," dedi Taggart. "Bir bakıma öyle. Ama öte yandan, gemlenmemiş rekabetin karmaşası da söz konusu."

"Doğru. Çok doğru. Bence doğru yol her zaman orta yoldur. Sivri uçları törpülemek toplumun görevidir, öyle değil mi?"

"Evet, öyle."

“Demir cevheri işini düşün. Ulusal üretim hızla düşüyor. Tüm çelik sanayisinin varlığını tehdit ediyor. Ülkenin her yanında çelik fabrikaları kapanıyor. Genel durumdan etkilenmeyecek kadar şanslı bir tek maden şirketi var. Üretimi bol ve teslimatı da programa uygun zamanda yapabiliyor. Peki, kim yararlanıyor bundan? Yalnızca sahibi, başka hiç kimse değil. Şimdi bu, adalete uygun mu sence?”

“Değil,” dedi Taggart. “Uygun değil.”

“Çoğumuz kendi demir madenlerimize sahip değiliz. Tanrı'nın doğal kaynaklarının üstüne konmuş, bir köşeyi ele geçirmiş adamlarla nasıl rekabet edebiliriz? Biz mücadele eder, bekler, müşterilerimizi kaybeder ve sonuçta iflas ederken onun çeliği her zaman vaktinde teslim etmesinde şaşılacak bir şey var mı? Tek bir adamın tüm endüstriyi mahvetmesine izin vermek kamuoyunun çıkarına mı?”

Taggart, “Değil,” dedi. “Hiç değil.”

“Bana öyle geliyor ki herkese demir cevheri açısından eşit fırsat tanıyacak bir ulusal politika olmalı, amaç da sanayinin tüm olarak korunması olmalı. Sence de öyle değil mi?”

“Sanırım.”

Boyle içini çekti, sonra ihtiyatlı bir tavırla konuştu. “Ama herhalde Washington'da ilerici sosyal politikaları anlayabilecek çapta pek fazla adam yok.”

Taggart yavaşça, “Var,” dedi. “Çok değiller, yaklaşması zor kişiler, ama var. Ben konuşabilirim belki onlarla.”

Boyle içkisini kaptı, bir yudumda dikip bitirdi. Sanki duymak istediği ne varsa hepsini duymuştu.

Taggart, “İlerici politikalardan söz ederken Orren,” dedi. “Kendine bir sor bakalım, bu nakliye zorlukları döneminde, bunca demiryolu iflas ederken, koskoca bölgeler demiryolu servisinden yararlanamaz duruma düşerken, zaten bir şirketin tarihsel önceliğe sahip olarak hizmet verdiği bölgeye yeni firmaların girmesi,

kaynakların israf edilmesine yol açan bir mükerrerlik yaratması, ortaya bir it dalaşı durumunun çıkması kamuoyunun yararına mı?”

Boyle anlayışlı bir tavırla, “Bak, bu sorun da düşünölmeye değır bir şey,” dedi. “Bunu Ulusal Demiryolları Birliğı’ndeki birkaç arkadaşımıla konuşabilirim.”

Taggart dalgın bir sesle, “Dostluklar,” dedi. “Dostluklar altından bile değırlidir.” Birdenbire Larkin’e döndü. “Sence de öyle değıl mı Paul?”

“Şey... evet,” dedi Larkin. Şaşırmıştı. “Evet, tabii öyle.”

“Ben de seninkilere güveniyorum.”

“Ha?”

“Senin çok sayıda dostun var, buna güveniyorum.”

Larkin’in neden hemen cevap vermediğini hepsi biliyordu. Omuzları bükölmüş, masaya doğru alçalmıştı. “Herkes ortak bir amaca asılırsa o zaman hiç kimsenin canının yanması gerekmez,” diye bağırdı birdenbire. Sesinde tutarsız bir çaresizlik vardı. Taggart’ın ona baktığını gördü, yakaran bir sesle, “Keşke kimsenin canını yakmak zorunda kalmasaydık,” dedi.

Taggart, “Bu antisosyal bir tutum,” diye geveledi. “Birini feda etmekten korkan insanların ortak amaçtan söz etmeye hakkı olamaz.”

Larkin aceleyle, “Ama ben tarih eğitimi almış biriyim,” dedi. “Tarihsel gerekliliğı kabul ederim.”

Taggart, “İyi,” dedi hemen.

“Dünyanın gelişim trendini saptırmam beklenemez, değıl mı?” yalvarıyor gibiydi Larkin. Ama bu yakarış kimseye yönelik değıldı. “Değıl mı?”

“Beklenemez,” dedi Wesley Mouch. “Sizi ve beni kimse suçlayamaz, eğer...”

Larkin başını öte yana çevirdi. Ürperiyor gibiydi. Mouch’a bakmaya dayanamıyordu.

Taggart hemen, “Meksika’da iyi vakit geçirdin mi Orren?” diye sordu. Sesi bir anda yükselmiş, normal bir sese dönüşmüştü.

Toplantılarının amacına ulaştığını hepsi anlamıştı artık. Buraya neyi anlamaya gelmişlerse anlamışlardı.

Boyle neşeyle cevap verdi. “Harika bir yer Meksika. Çok ilginç ve düşündürücü. Ama yemek zevkleri bir felaket. Midem fena bozuldu. Yine de ülkelerini ayağa kaldırmak için çok çalışıyorlar.”

“Durum nasıl orada?”

“Harika göründü bana, harika. Gerçi şu anda biraz... ama onlar geleceğe odaklanmış. Meksika Halk Devleti’nin geleceği harika. Birkaç yıla kadar bizi geçecekler.”

“San Sebastian Madenleri’ne kadar indin mi?”

Masadaki dört kişi doğrulup daha dik oturdu. Hepsi de San Sebastian Madenleri hisselerine büyük miktarda yatırım yapmıştı.

Boyle hemen cevap vermedi. Sonunda gereksiz derecede yüksek sesi patlayınca tuhaf bir an yaşandı. “Ha, tabii, tabii, en çok görmek istediğim şey oydu.”

“Ve?”

“Ve, ne?”

“İşler nasıl gidiyor?”

“Harika. Harika. O dağın bağrında kesinlikle dünyanın en zengin bakır rezervlerinden biri yatıyor!”

“Çok çalışıyor gibi görünüyorlar mıydı?”

“Ömrümde bu kadar hareketli bir yer görmedim.”

“Neyle meşgullerdi?”

“Eh, bilirsiniz, oradaki şef İspanyolca konuşan biri. İngilizcesini pek anlamadım ama çok çalıştıkları kesin.”

“Herhangi bir sorun var mı?”

“Sorun mu? San Sebastian’da yok, o kesin. Orası özel mülkiyette. Meksika’da son kalan özel mülk. Bu da bir fark yaratıyor, görünüşe göre.”

“Orren,” dedi Taggart ihtiyatla. “San Sebastian Madenleri’ni kamulaştıracaklarına ilişkin o söylentilerden ne haber?”

“İftira,” diye patladı Boyle. “Hain bir iftira. Kesinlikle eminim. Kültür bakanıyla ak am yemeği, öbür çocuklarla da bir sürü öğle yemeği yedim.”

Taggart suratını asarak, “Sorumsuz dedikoduları önleyecek bir yasa olmalı,” dedi. “Haydi, birer içki daha içelim.”

Garsona sinirli bir hareketle el salladı. Salonun karanlık bir köşesinde k  k bir bar vardı. Buru uk suratlı, ya lı barmen orada uzun süreler boyunca hiç k p rdamadan dururdu. Sipariş geldiğinde ise insanı delirtecek bir yava lıkla hareket ederdi. Görevi, müşterilerin rahatlamasına, iyi vakit geçirmesine hizmet etmekte ama davranışlarında, bir bunalımdan intikam alıyormu  gibi bir hava vardı.

Dört adam, garson içkileri getirinceye kadar sessizce oturdu. Masaya konan kadehler, yarı karanlığın içinde dört mavimsi ı ıltı gibiydi. Dört zayıf gaz alevi gibi. Taggart kadehine uzandı, birdenbire gülümsedi.

“Tarihsel gereklilik için verilen kurbanlara içelim,” diyerek Larkin’e baktı.

Bir anlık sessizlik oldu. Salon daha aydınlık olsa iki adam bakı ma yarı masındaymı  gibi görünecekti ama burada, birbirlerinin göz çukurlarına bakmakla yetiniyorlardı. Sonra Larkin kadehini eline aldı.

Taggart, “Bu parti benim çocuklar,” dedi, birlikte içtiler.

Kimse söyleyecek başka bir şey bulamıyordu. Boyle kayıtsız bir merakla konuştu. “Söylesene Jim, hep sormak istiyordum, senin güneye, San Sebastian Madenleri’ne giden tren servisine ne oluyor  yle?”

“Niye, ne demek istiyorsun? Nesi varmış?”

“Bilmiyorum ama günde yalnızca tek bir yolcu treni çalıştırmak biraz...”

“*Tek bir tren mi?*”

“...bana biraz cimrilik gibi geliyor. Hem de ne tren! O vagonlar herhalde sana büyük dedenden miras kalmış olmalı, o

da tepe tepe kullanmıştır herhalde. Odunla çalışan lokomotifi nereden buldun?”

“Odunla mı?”

“Evet, odunla. Daha önce hiç görmemiştim. Ancak fotoğraflarda görmüştüm. Hangi müzeden getirttin onu? Bak şimdi, haberin yokmuş gibi davranmaya çalışma, yalnızca bana nasıl bir numara peşinde olduğunu söyle.”

Taggart telaşla, “Elbette haberim var,” dedi. “Herhalde sana lokomotif sorunu yaşadığımız hafta rastlamış. Yeni lokomotiflerimizin siparişi verildi, teslimde biraz gecikme oldu. Lokomotif üreticileriyle ne sorunlar yaşıyoruz biliyorsun. Ama geçici bir durum.”

“Tabii,” dedi Boyle. “Gecikmeler önlenemez. Ama ömrümde bindiğim en garip trendi. Sarsılmaktan neredeyse iç organlarım yer değiştirecekti.”

Taggart’ın sessizleştiğini birkaç dakika içinde fark ettiler. Kendine ait bir sorunla uğraşıyor gibiydi. Hiç özür dilemeden birdenbire ayağa kalktığı anda onlar da kalktı. Bunun bir emir olduğunu kabullenmişlerdi.

Larkin zorla gülümseyerek, “Benim için bir zevkti Jim,” dedi. “Bir zevk. Büyük projeler böyle doğar, arkadaşlarla içilen bir içkiyle.”

Taggart soğuk bir sesle, “Sosyal reformlar yavaştır,” diye konuştu. “Sabırlı ve ihtiyatlı olmakta yarar vardır.” Ve ilk kez Wesley Mouch’a döndü. “Senin en sevdiğim yanın, fazla konuşmaman Mouch,” dedi.

Wesley Mouch, Rearden’ın Washington’daki adamıydı.

Taggart ile Boyle birlikte binanın kapısından çıktığında gökyüzünde gurubun izi hâlâ silinmemişti. Bu değişiklik ikisinde de hafif bir şaşkınlık yarattı. Barın karanlık ortamı, dışarıda karanlıkla karşılaşacakları beklentisine sebep olmuştu. Yüksek bir bina, gökyüzüne çevrilmiş bir kılıç gibi dikiliyordu. Onun arkasında da takvim asılıydı.

Taggart sinirli bir hareketle paltosunun yakasını yakaladı, sokakların soğuşundan korunmak için önünü ilikledi. Niyeti bu gece ofise dönmek değildi ama dönmek zorundaydı. Kız kardeşiyle konuşmalıydı. Boyle, “Önümüzde zor işler var Jim,” diyordu. “Zor bir girişim. Pek çok tehlikesi, zorlukları var, kaybedilebilecek şeyler de çok büyük...”

“Her şey, bunu mümkün kılacak insanları tanımaya bağlı,” dedi Taggart yavaşça. “Bilinmesi gereken şey, kimler mümkün kılabilir bunu?”

Dagny Taggart, günün birinde Taggart Transcontinental Demiryolu’nu yönetecek kişinin kendisi olacağına karar verdiğiğinde dokuz yaşındaydı. İki ray arasında tek başına durmuş, uzaklaşıp ileride bir noktada birleşen iki paralel çelik çizgiye bakarak kendi kendine seslendirmişti bu kararını. Rayların ormanlardan geçiş biçimi karşısında hissettiği şey, içine küstahlık karışmış bir zevkti. O raylar, eskiden beri orada olan ağaçların, çalılarla buluşmak üzere sarkan yeşil dalların, tek tek duran yaban çiçeklerinin dünyasına ait değildi ama oradaydı yine de. İki çelik ray, güneşin altında pırıl pırıldı. Kara traversler de tırmanmak zorunda olduğu merdivenlerin basamakları gibiydi.

Ani bir karar değildi bu, yalnızca çoktan beri bildiği bir şeyi kelimelere dökmüştü. Sözsüz bir anlaşmayla, sanki hiçbir zaman seslendirilmesi gerekmeyen bir yeminle bağlıymış gibi, Eddie Willers’la ikisi, çocukluklarının ilk bilinçli gününden itibaren kendilerini demiryoluna adanmışlardı.

Yakın çevresindeki dünyaya karşı sıkkın bir kayıtsızlık içindeydi. Çocuklara karşı da büyüklere karşı da. Aptal ve sıkıcı insanlar arasında dünyaya gelişini, bir süre sabırla dayanmak zorunda olduğu üzücü bir rastlantı olarak görüyordu. Başka bir dünyayı bir anlığına görmüştü. Onun oralarda bir yerde olduğunu biliyordu. Trenleri, köprüleri, telgraf tellerini, geceleri göz kırpan

sinyal ışıklarını yaratmış olan dünyaydı o. Beklemek zorundayım, diye düşünmüştü. Büyüdüğünde o dünyaya girecekti.

Demiryolunu neden sevdiğini kendine açıklamaya hiç çalışmamıştı. Başkaları neler hissederse hissetsin, onlarda bu duyguya karşılık gelen bir şey olmadığını biliyordu. Aynı duyguyu okulda, matematik derslerinde de hissetmişti. Sevdiği tek dersti matematik. Problemleri çözmenin heyecanını hissediyor, aşılacak sorunu görüp hiç çaba göstermeden aşınca içine gururla dolu bir sevinç doluyor, bir sonraki daha zor problemi beklemeye başlıyordu. Aynı zamanda bu tertemiz, çok net ve ıslıl ıslıl mantıksal bilim dalındaki rakiplerine de giderek artan bir saygı duymaya başlamıştı. Matematik çalışma konusundaki duyguları ilk baştan beri, “İnsanların bunu yaratmış olması ne harika bir şey. Ve benim de bu alanda bu kadar iyi olmam ne güzel!” şeklindeydi. Duyduğu hayranlık ve kendi yeteneğine duyduğu güven güçlenmeye başlamıştı. Demiryolu konusundaki duyguları da aynıydı. Bunu yaratan yeteneğe tapıyor, birilerinin o tertemiz zekâsına, mantığına hayranlık duyuyor, kendisinin bir gün bunu daha iyiye götüreceğine inandığını belli eden o gizli gülümsemeye de hayranlık duyuyordu. Çocukken hep demiryolunun, istasyonların yakınlarında dolanırdı. Ama o zamanlarda kendini mütevazı bir öğrenci gibi hissetse de yaşadığı gururun içinde günün birinde alnının teriyle kazanacağı gururun da izleri vardı.

Yeteneklerinden kimseye söz etmediği halde çocukluğunda ona çok sık söylenen cümlelerden biri, “Dayanılmayacak kadar kibirlisin,” sözüydü. Bir başka söz de, “Bencilsin,” olmuştu. Bunun ne anlama geldiğini sorduğunda ise hiçbir zaman doğru dürüst bir cevap alamıyordu. Yetişkinlere bakıyor, tanımlanmayan bir suçtan ötürü kendini suçlu hissetmesi gerektiğine nasıl inanabildiklerine şaşıyordu.

Büyüyünce demiryolunu yöneteceğini Eddie Willers’a söylediği zaman on iki yaşındaydı. Kadınların demiryolu yönetmediğini, birilerinin buna itiraz edeceğini akıl ettiğinde on beş yaşındaydı.

Cehennemin dibine, diye düşünmüş, bir daha da bu konu için kaygılanmamıştı.

On altı yaşındayken Taggart Transcontinental'da çalışmaya başladı. Babası buna izin verirken hem eğleniyor hem de ne olacağını merak ediyordu. Dagny küçük bir kasaba istasyonunda gece operatörü olarak iş hayatına adım atmıştı.

İlk birkaç yıl hep gece çalışmak zorunda kaldı. Gündüzleri de üniversitede mühendislik okuyordu.

James Taggart da demiryolundaki kariyerine aynı sıralarda başladı. O yirmi bir yaşındaydı. İlk işi halkla ilişkiler departmanındaydı.

Dagny'nin Taggart Transcontinental'i işleten erkekler arasında yükselişi hızlı ve itirazsız oldu. Dagny sorumluluk gerektiren görevleri alıyordu çünkü o görevleri alacak başka kimse yoktu. Çevresinde tek tük yetenekli erkek vardı ama her geçen yıl sayıları biraz daha azalıyordu. Amirler yetkilerini kullanmaktan korkuyor gibiydi. Zamanlarını karar vermekten kaçınmakla geçiriyorlardı. Dagny çevresindekilere ne yapılacağını söylüyor, onlar da yapıyordu. Yükselişinin her adımında, o görevi zaten unvanı almadan önce kendisi yapmaya başlamış oluyordu. Bomboş odalar arasında ilerliyor gibiydi. Hiç kimse karşı çıkmıyordu ona. Ama hiç kimse de ilerleyişini onaylamıyordu.

Babası bir yandan şaşıyor, bir yandan da onunla gurur duyuyor gibiydi ama hiçbir şey söylemiyordu. Ofiste ona bakarken gözlerinde bir hüznün fark ediliyordu. Babası öldüğünde Dagny yirmi dokuz yaşındaydı. Yaşlı adamın son sözleri, "Her zaman demiryolunu yönetecek bir Taggart çıkacaktır," olmuştu. Yüzüne garip garip bakmıştı sonra. Bu hem bir selam hem de bir merhamet işaretine benziyordu.

Taggart Transcontinental'ın çoğunluk hisseleri James Taggart'a kalmıştı. Demiryolunun başkanı olduğunda James otuz dört yaşındaydı. Dagny, yönetim kurulunun James'i seçmesini zaten bekliyordu ama bunu neden bu kadar hevesle yaptıklarını pek

anlayamamıştı. Gelenekten söz ediyorlardı. Başkanlığa her zaman Taggart ailesinin en büyük oğlu getirilmişti. James Taggart'ı seçmeleri, duvara dayanmış merdivenin altından geçmek istememek gibiydi; sanki batıl inançlarla ilgili bir korkuyu yansıtıyordu. James'in "demiryollarını popüler hale getirme" yeteneğinden, basında hakkında çıkan "iyi yorumlardan", "Washington ilişkilerinden" söz edip duruyorlardı. Yasama meclisinden işe yarayan sonuçlar alma konusunda olağanüstü becerikli görünüyordu.

Dagny bu "Washington yeteneği" denilen konu hakkında hiçbir şey bilmediği gibi böyle bir yeteneğin ne işe yaradığını bile anlamıyordu. Ama gerekli bir şey olduğu görünüyordu, o yüzden o da üzerinde durmadı. İş yapmanın pek çok tatsız taraflarından biri de buydu herhalde; kanalizasyonları temizlemek gibiydi. Birilerinin bu işleri yapması gerekiyordu ve James de bundan hoşlanıyordu herhalde.

Dagny hiçbir zaman başkanlığa heveslenmemişti. Onun tek derdi işletme departmanıydı. Zaman zaman hatlarda yolculuğa çıktığında birtakım yaşlı demiryolu çalışanı, Jim'den nefret eden bazı kişiler ona garip garip, babasının baktığı gibi bakıyor, "Demiryolunu yönetecek bir Taggart her zaman çıkacaktır," diyorlardı. Dagny de Jim'e karşı kendini güçlü hissediyor çünkü onun demiryoluna fazla zarar verecek kadar zeki olmadığını düşünüyordu. Zaten o ne zaman bir zarar verse Dagny durumu düzeltmeyi başarıyordu.

On altı yaşında operatör masasında oturup geçen Taggart trenlerinin ışıklarını pencereden seyrederken tam kendi istediği dünyaya girebildiğini düşünmüştü. Ondan beri geçen yıllarda durumun hiç de öyle olmadığını öğrendi. Mücadele etmek ve yenmek zorunda olduğu hasım, yarışmaya ve yenmeye degecek bir hasım değildi. Ve onu yenebilmesi, meydan okudukça gurur duyacağı üstün bir yetenek değildi. Beceriksizlikle mücadele ediyordu Dagny. Yayılıp giden gri bir pamuk gibi yumuşak ve şekilsiz bir şeydi bu; hiç kimseye karşı bir direnç gösteremezdi. Ama yine

de Dagny'nin yolunda bir engel oluşturmaya başarıyordu. Bunu neyin mümkün kıldığı bulmacasının karşısında çaresiz kalıyor, bu soruya cevap bulamıyordu.

İçinden zaman zaman sessiz çılgınlıkların yükselmesi yalnızca ilk yıllarda yaşadığı bir şeydi. İnsan yeteneğinin o tatlı pırıltısını özlemişti hep. Temiz, sağlam, ışıklı becerikliliği aramıştı. Bir süre akli kendisinden üstün olan bir dostun ya da düşmanın özlemini çekip durdu. Ama sonra o özlem geçti. Yapılacak işi vardı onun. Acı hissetmeye zamanı yoktu... Yani... fazla zamanı yoktu.

James Taggart'ın şirkete getirdiği politikanın ilk adımı, San Sebastian Hattı olmuştu. O konudan sorumlu pek çok insan vardı ama Dagny'nin gözünde, o girişimin üzerindeki imza tekti. Tüm diğer isimleri bastıran tek bir isim. Ve o imza, beş yıllık mücadelelerin, kilometrelerce uzanan ziyan olmuş rayların, Taggart Transcontinental'in ziyan ettiği paraları ifade eden sayfalar dolusu rakamların üzerinde, kanı durmayan, bir türlü iyileşmeyen bir yara gibiydi. Bu isim dünyanın tüm borsalarında görünüyordu. Bakır eriten fırınların kırmızı duman çıkaran bacalarında, gazetelerin skandal manşetlerinde görünüyordu... Tıpkı kuşaklar boyunca akıp gelen bir soyluluğu kanıtlayan parşömenlerde gözüktüğü gibi... Üç kıtadaki kadınların yatak odalarına yollanan buketlere iliştilmiş kartvizitlerde görüldüğü gibi.

Bu isim Francisco d'Anconia'ydı.

Yirmi üç yaşındayken ailesinin serveti ona miras kaldığında Francisco d'Anconia dünyanın bakır kralı olarak ün kazanmıştı. Şimdi otuz altı yaşına geldiğinde dünyanın en zengin adamı ve en şatafatlı çapkını olarak tanınıyordu. Arjantin'in en soylu ailelerinden birinin soyundan gelen son kişiydi. Sığır çiftliklerine, kahve plantasyonlarına, Şili'deki bakır madenlerinin de çoğuna sahipti. Güney Amerika'nın yarısı onundu, ABD'deki sayısız madeni de işin çerezi gibi kalıyordu.

Francisco d'Anconia durup dururken Meksika'daki çorak dağlık araziden kilometrelerce toprak aldığı anda orada çok zengin bakır

yatakları keşfettiği dedikodusu yayılmıştı. Kendi şirketinden hisse satma yolunda hiçbir çaba göstermemişti. Hisseler onun elinden yalvar yakar alınmış, o da başvurular arasından hangilerine iyilik etmek istiyorsa onları seçmişti. Francisco d'Anconia'nın mali yeteneklerinden "efsanevi" diye söz edilirdi. Hiçbir alışverişte onu alt eden olmamıştı. Her elini sürdüğü şeyle, attığı her adımla, o inanılmaz servetine yeni değerler ekliyordu ama tabii böyle bir zahmete girmeye karar verdiği zamanlarda. Onu en çok eleştirenler de fırsat çıktığında onun yeteneklerinden yararlanma, servetinden bir dilim koparma konusunda en çabuk harekete geçenlerdi. James Taggart, Orren Boyle ve arkadaşları da Francisco d'Anconia'nın, San Sebastian Madenleri adını verdiği projeye en büyük yatırımları yapmış hissedarlar arasındaydı.

Dagny, James Taggart'ı Teksas'tan ta San Sebastian'a kadar demiryolu döşemeye neyin sürüklediğini bir türlü anlayamıyordu. Belki kendi de bilmiyordur, diye düşünüyordu. Rüzgâr kesicisi olmayan bir arazi gibi her akıma açıktı çünkü Jim. Sonunda neye karar vereceği de rastlantılar sonucunda ortaya çıkıyordu. Taggart Transcontinental'ın yönetim kurulundan birkaç kişi bu projeye itiraz etmişti. Şirketin Rio Norte Hattı'nı yeniden inşa etmek için tüm kaynaklarına ihtiyacı olduğunu söylemişlerdi. Ama James Taggart şirketin yeni başkanıydı. Henüz bu göreve getirilişinin ilk yılı dolmamıştı. O kazandı.

Dagny, San Sebastian Hattı'nın yapılmaması için çok mücadele etmişti. Kim kulak verirse ona anlatıyordu derdini. Ama o sıralar henüz operasyon departmanında bir asistandı. Çok gençti, yetkisi yoktu, bu yüzden de sözünü kimseye dinletememişti.

O hattı inşa etmeye karar verenlerin ne amaçladığını o günlerde anlayamadığı gibi şimdi de anlayamıyordu. Yönetim kurulu toplantılarından birinde çaresiz bir azınlık üye gibi otururken, odanın genel havasında garip bir kaçınma eğilimi hissetmişti. Yapılan her konuşmada, ileri sürülen her iddiada vardı o hava.

Sanki aldıkları kararın gerçek nedeni hiç seslendirilmemiş, bunu herkes bilse de bir tek Dagny bilmiyormuş gibi.

Meksika'yla ticaretin gelecekteki önemine değinmişlerdi. Elde edilecek büyük nakliye gelirinden, sonu gelmez bakır rezervinin tek taşıyıcısı olma avantajından söz etmişlerdi. Bunu kanıtlamak için Francisco d'Anconia'nın geçmişteki başarılarını sayıp dökmüşlerdi. San Sebastian Madenleri'yle ilgili mineraloji verileri ellerinde yoktu. Hatta hemen hemen hiçbir tür veri yoktu. D'Anconia'nın açıkladığı bilgiler pek de açıklayıcı değildi. Ama zaten bu adamların verilere ihtiyacı yok gibiydi.

Uzun süre Meksika'nın ne kadar yoksul olduğundan, demiryollarına ne kadar ihtiyaç duyduğundan söz etmişlerdi. "Onlara hiçbir zaman şans tanınmadı. Şanssız bir ulusa gelişmesi için yardım etmek görevimizdir. Aslında her ülke, komşusu olan ülkenin bekçisidir," türünden sözler söylenmişti.

Dagny oturup dinlemiş, Taggart Transcontinental'ın terk etmek zorunda kaldığı nice hatları düşünmüştü. Koca şirketin geliri giderek düşüyordu. Bu uzun yıllardan beri böyleydi. Kafasından büyük onarım ihtiyaçlarını, tüm sistemin ne derece ihmal edildiğini geçiriyordu. Bakım ve onarım politikası aslında bir politika değildi. Lastik bantla oyun oynuyor gibilerdi. Lastiği geriyor, sonra biraz daha geriyor, biraz daha geriyorlardı.

"Bence Meksikalılar çok çalışkan insanlar ama ilkel ekonomileri yere vuruyor onları. Kimse onlara elini uzatmazsa nasıl sanayileşebilirler?" "Yatırım yapmayı düşünürken bence sırf maddesel faktörlere güvenmekten çok insanlarla ilgili bir risk almamız gerekir."

Levyesi kırıldığı için Rio Norte Hattı'nın yanı başında, bir çukurda yatan lokomotif gelmişti gözünün önüne. Bir istinat duvarı çökünce Rio Norte Hattı'nda trafiğin nasıl beş gün durduğunu hatırladı. Tonlarca kaya saçılmıştı rayların üzerine.

“İnsanoğlu nasıl kendini düşünmeden önce kardeşlerinin iyiliğini düşünmeliyse, bir ulus da kendini düşünmeden önce komşularını düşünmelidir.”

Yeni sahneye çıkan Ellis Wyatt’ı düşünmüştü o anda. İnsanlar onu yeni yeni fark etmeye başlıyordu. Ölmekte olan Colorado’yu hayata kavuşturma vaadi taşıyan tek hareket ondan geliyordu. Oysa Rio Norte Hattı’nın çöküşe doğru gidişine izin veriliyordu. Hem de tam kapasite çalışmasına ihtiyaç varken, o kapasite kullanılabilecekken.

“Maddesel açgözlülük her şey demek değildir. Maddesel olmayan idealleri de düşünmek gerekir.”

“Meksika halkının bir iki yetersiz raydan başka bir şeyi yokken, bizim koskoca bir demiryolları şebekesine sahip oluşumuz karşısında utandığımı itiraf etmek zorundayım.”

“Öz yeterlilik olarak ifade bulan eski ekonomi kuramı çoktan silinip gitti. Aç kalmış dünyanın ortasında tek bir ülkenin zenginleşmesine olanak yok.”

Dagny geçmişte Taggart Transcontinental’ı yaratmak için her bir ray parçasına, her bir çiviye, her bir dolara nasıl ihtiyaç duyulmuş olması gerektiğini ve o zamanlar bütün bunların ne kadar az bulunur şeyler olduğunu düşünmüştü.

Aynı toplantıda ve aynı konuşmalarda Meksika hükümetinin ne kadar etkin çalıştığından, nasıl her şeyi kontrol altında tuttuğundan da söz edilmişti. Meksika’nın çok parlak bir geleceği var, denmişti. Birkaç yıl içinde Meksika çok tehlikeli bir rakip haline gelecekti. “Meksika’da disiplin var,” deyip durmuştu yönetim kurulu üyeleri. Bunu söylerken de seslerinden, imrendikleri anlaşılıyordu.

James Taggart bitmemiş cümleler ve tanımlanmamış imalar kullanarak Washington’daki dostlarının (bunların adlarını hiç vermezdi) Meksika’da bir demiryolu hattı inşa edildiğini görmek istediklerini herkesin anlamasını sağlamıştı. Böyle bir hat, uluslararası diplomasi açısından da çok büyük bir önem taşıyacaktı.

Dünya kamuoyunun iyi niyeti, Taggart Transcontinental'ın yatırımının karşılığını nasılsa bol bol öderdi.

San Sebastian Hattı'nı otuz milyon dolar harcayarak inşaatme kararı o toplantıda alınmıştı.

Dagny toplantı salonundan çıkıp sokakların temiz, serin havasında yürürken kafasındaki boşluğun içinde durmadan tek bir söz çınılıyordu: *Git buradan, git, git...*

Şaşkınlıkla o sesi dinlemişti. Taggart Transcontinental'dan ayrılma fikri, olabilir saydığı şeyler arasında değildi. Korku ve dehşet içindeydi. Bu düşünceye karşı değil, kendisini böyle bir şeyi düşünmeye neyin ittiğine karşı. Başını öfkeyle iki yana sallamış, Taggart Transcontinental'ın ona her zamankinden daha çok ihtiyaç duyacağını düşünmüştü.

Yönetim kurulu üyelerinden ikisi istifa etmişti. İşletmeden sorumlu başkan yardımcısı da istifa etmiş, yerine James Taggart'ın arkadaşlarından biri getirilmişti.

Meksika çöllerine çelik raylar döşenirken bir yandan da Rio Norte Hattı'nda trenlerin hızını düşürmek için emirler çıkıyordu çünkü hat artık işe yaramaz haldeydi. Bir Meksika kasabasının asfaltlanmamış meydanındaki tozların arasında betonarme bir depo inşa edilmiş, mermer sütunlarla, aynalarla süslenmiş, bu arada Rio Norte Hattı'nda raylar ayrılıverdiği için, tanker vagonları taşıyan bir tren yamaçtan aşağı yuvarlanıp alev alev yanmış, enkaz haline gelmişti. Ellis Wyatt, bu kazanın James Taggart'ın iddia ettiği gibi "Tanrı'nın takdiri" olduğuna, önlenebilmesine imkân olmadığına ilişkin mahkeme kararını beklemedi bile. Petrolünün taşınması için Phoenix-Durango'yla anlaşma imzaladı. Phoenix-Durango küçük, henüz zorluklar içinde ilerlemeye çalışan bir şirketti ama işini iyi yapıyordu. Ve bu anlaşma, şirketi füze gibi ateşleyen bir etki yaptı. Phoenix-Durango bir anda Wyatt Petrol'e paralel olarak büyümeye başladı. Yakın vadilerideki fabrikalar da büyüyordu. Onların demiryoluyla aralarındaki bağlar

güçlenirken Meksika'nın mısır tarlaları arasına da ayda iki mil ray döşeniyordu.

Dagny, James Taggart'a istifa edeceğini söylediğinde otuz iki yaşındaydı. Üç yıldır işletme departmanını o yönetiyordu. Unvanı da kredisi de yetkisi de yoktu. James'in işletmeden sorumlu başkan yardımcısı unvanını taşıyan arkadaşını atlatarak işleri yapabilmek için saatler, günler, geceler ziyan ediyordu. Adamın hiçbir politikası yoktu. Departmanda verilen her karar Dagny'nin kararıydı ama adam o karara da olanaksız kılabilmek için elinden geleni yaptıktan sonra onay veriyordu. Dagny ağabeyine bir ültimatom çekti. James'in soluğu boğazına tılandı. "Ama Dagny, sen kadınsın! İşletme başkan yardımcısı bir kadın olur mu? Duyulmuş şey değil! Yönetim Kurulu asla izin vermez!"

"O zaman ben de giderim," demişti Dagny.

Hayatının geri kalanı boyunca ne yapacağını hiç düşünmemişti bile. Taggart Transcontinental'dan ayrılmak onun için bacaklarının ameliyatla kesilmesini beklemek gibi bir şeydi. Buna da dayanacağını, sonra elinde ne kaldıysa onunla yolunu çizeceğini düşünmüştü.

Yönetim kurulunun onu işletmeden sorumlu başkan yardımcısı yapmaya neden oy birliğiyle razı olduğunu hiçbir zaman anlayamadı.

Onlara San Sebastian Hattı'nı sunan kendisiydi. Göreve geldiğinde inşaat üç yıldır devam ediyor ama hattın ancak üçte biri döşenmiş bulunuyordu. O ana kadar harcanan para, tahsis edilmiş toplam miktarı aşmıştı. Hemen James'in arkadaşlarını kovdu, işi bir yılda bitirecek bir müteahhit firma buldu.

San Sebastian Hattı şu anda çalışıyordu. Sınırdan giren ticarete hiçbir artış yoktu. Bakır yüklü trenlerin de geldiği yoktu. Pek seyrek olarak dağlardan birkaç vagon mal paldır küldür geliyordu, o kadar. Francisco d'Anconia, madenlerin hâlâ hazırlandığını söylüyordu. Taggart Transcontinental zarar etmeye devam ediyordu.

Şimdi Dagny ofisinde oturmuş, nice akşam yaptığı gibi hangi branşların sistemi kurtarabileceği, bunu ne kadar çabuk başatabileceği sorununu düşünüyordu.

Rio Norte Hattı yeniden yapıldığında diğer hatları kurtaracaktı. Önündeki kâğıtlarda listelenmiş sonu gelmez zararlara bakarken Meksika girişiminin o uzun, anlamsız acılarını düşünmedi. Bir telefon konuşmasını düşünüyordu o. “Hank, bizi kurtarabilir misin? Bize en kısa zamanda, ödemede en uzun vadeyle ray verebilir misin?” Karşıdan tok, dengeli bir ses cevap vermişti. “Tabii.”

O olayı düşünmek şu anda Dagny’ye bir destekti. Masasında duran kâğıtların üzerinden uzandığında daha şimdiden toparlanmaya başladığını fark etti. İhtiyaç anında çökmeyeceğinden emin olduğu tek bir şey vardı en azından.

James Taggart, Dagny’nin ofisinin önündeki dış odadaydı, adım adım yaklaşıyordu. Yarım saat önce arkadaşlarıyla barda otururken hissettiği özgüveni hâlâ kaybetmiş değildi. Ama tam kapıyı açarken özgüveni eriyip gitti. Kapıdan kız kardeşinin masasına ilerlerken cezaya götürülen çocuklar gibiydi. Ömrünün sonuna kadar sürecektik gücenikliklerin hepsi kabarmıştı içinde.

Sayfalarca kâğıdın üzerine eğilmiş bir baş görüyordu. Masada duran lambanın ışığı, dolaşmış saç tellerini aydınlatıyordu. Beyaz bir bluz Dagny’nin omuzlarına yapışmıştı, elbisenin bol kıvrımları genç kadının ne kadar zayıf olduğunu belli ediyordu.

“Ne var Jim?”

“San Sebastian Hattı’nda ne numara çevirmeye çalışıyorsun?”

Dagny başını kaldırdı. “Numara mı? Neden?”

“Orada nasıl bir tarife uyguluyoruz ve ne tür trenler çalıştırıyoruz?”

Dagny güldü. Gülüşü şen, biraz da kuşkucuydu. “Başkanlık ofisine yollanan raporları gerçekten okumalısın Jim. En azından arada sırada.”

“Ne demek istiyorsun?”

“San Sebastian Hattı’nda bu programı üç aydır uyguluyoruz.”

“Günde *tek bir yolcu treni* mi?”

“...sabahları. İki gecede bir de bir yük treni.”

“Ulu Tanrım! Hem de bu kadar önemli bir hatta ha?”

“O önemli hat, çalışan iki trenin bile parasını çıkaramıyor.”

“Ama Meksika halkı bizden gerçek hizmet bekliyor!”

“Eminim bekliyorlardır!”

“Trenlere ihtiyaçları var onların!”

“Ne yapmak için?”

“Kendi... yerel sanayilerini geliştirmek için. Onlara nakliye imkânı tanımazsak kalkınmalarını nasıl beklersin?”

“Kalkınmalarını beklemiyorum.”

“O senin kişisel görüşün. Programı azaltma kararını vermeye ne hakkın vardı anlayamıyorum. Yalnız bakır trafiği bile her şeyin parasını çıkarmaya yetecek.”

“Ne zaman?”

James ona baktı. Yüzünde, incitici bir şey söylemeye hazırlanan insanların mutluluğu vardı. “Bakır madenlerinin başarısından kuşku duymuyorsun, değil mi? Hele de işleten Francisco d’Anconia ise?” Bu adı vurgulayarak söylüyor, gözlerini Dagny’nin yüzünden ayırmıyordu.

Dagny konuşmaya başladı. “O belki senin arkadaşın olabilir ama...”

“*Benim* arkadaşım mı? Ben onu *senin* arkadaşın sanıyordum.”

Dagny dengeli bir sesle, “Son on yıldır değil,” dedi.

“Çok kötü, öyle değil mi? Ama yine de dünyanın en zeki işletmecilerinden biri. Hiçbir girişiminde başarısız olmadı... Yani iş girişiminde demek istiyorum. O madenlere kendi parasından milyonlar yatırdığına göre herhalde onun kararına güvenebiliriz.”

“Francisco d’Anconia’nın değersiz bir serseriye dönüştüğünü ne zaman anlayacaksın?”

James kıkır kıkır güldü. “Ben onu baştan beri öyle görüldüm zaten... Yani kişiliği, karakteri açısından. Ama sen benim

görüşümü paylaşmazdın. Sen hep tam tersini düşünürdün. Ah Tanrım, hem de nasıl tersi! Herhalde o konudaki kavgalarımızı hatırlıyorsundur, değil mi? Onun hakkında söylediğin bazı şeyleri sana tekrar etmemi ister misin? Neler yaptığına gelince, onları ancak tahmin edebilirim.”

“Francisco d’Anconia’yı mı tartışmak istiyorsun? Buraya onun için mi geldin?”

James’in yüzünde yenilginin öfkesi belli oldu... Nedeni de Dagny’nin yüzünde hiçbir ifade belirmemesiydi. “Niçin geldiğimi bal gibi biliyorsun!” diye terslendi. “Meksika’daki trenlerimiz hakkında inanılmaz şeyler duydum.”

“Ne gibi şeyler?”

“Orada ne tür vagonlar çalışıyor?”

“Bulabildiklerimin en kötülerini.”

“Bu bir itiraf mı?”

“Sana yolladığım raporlara da yazmıştım.”

“Odunlu lokomotifler kullandığın doğru mu?”

“Eddie onları Louisiana’da, birilerinin terk ettiği demiryolu deposunda buldu. Şirketin adını bile öğrenememiş.”

“Ve sen de Taggart trenleri olarak onları çalıştırıyorsun, öyle mi?”

“Evet.”

“Ne işler peşindesin sen? Neler oluyor? Neler olduğunu bilmek istiyorum.”

Dagny sakın bir sesle, dosdoğru onun yüzüne bakarak konuştu. “Eğer bilmek istiyorsan söyleyeyim, San Sebastian Hattı’nda külüstür çer çöpten başka hiçbir şey bırakmadım, onu bile mümkün olduğu kadar az bıraktım. Getirilebilecek her şeyi geri getirdim... Lokomotifleri, onarım aletlerini, daktilolarla aynaları bile çıkardım Meksika’dan.”

“Ne diye?”

“Hattı kamulaştırdıkları zaman o yağmacılar hiçbir şey bulamazın diye.”

James Taggart ayağa fırladı. “Bu iş yanına kalmayacak! Bu sefer kalmayacak! Bu kadar alçakça, yüz kızartıcı bir davranışı... hem de birkaç haince dedikodu yüzünden! Oysa elimizde iki yüz yıllık anlaşmamız var ve...”

“Jim,” dedi Dagny yavaşça. “Sistemin hiçbir köşesinde gözden çıkaracak bir tek vagonumuz, lokomotifimiz, hatta bir ton kömürümüz bile yok.”

“Buna izin veremem. Yardımımıza ihtiyaç duyan dost bir ulusa bu türlü haince bir politika uygulanmasına asla izin vermem. Materyalist açgözlülük her şey değildir. Hayatta maddi olmayan şeyler de vardır... Sen onları hiç anlamasan bile!”

Dagny önüne bir bloknot çekti, kalemi eline aldı. “Pekâlâ Jim. San Sebastian Hattı’nda kaç tren çalıştırmamı istiyorsun?”

“Ha?”

“Gerekli dizelleri ve çelik vagonları bulmak için hangi hatlarımızdan hangi seferleri çekeyim?”

“Hiçbir seferi kaldırmanı istemiyorum!”

“O zaman Meksika için malzemeyi nereden bulacağım?”

“O seni ilgilendirir. *Senin* işin.”

“Ben bulamıyorum. Kararı sen vermek zorundasın.”

“Bu da senin her zamanki hilelerinden biri... Sorumluluğu bana atmak!”

“Senden emir bekliyorum Jim.”

“Beni o şekilde tuzağa düşürmene izin vermem!”

Dagny kalemi elinden düşürdü. “O halde San Sebastian programı şimdiki haliyle kalıyor demektir.”

“Hele gelecek ayki yönetim kurulu toplantısına kadar bekle. İşletme departmanının yetkisini ne kadar aşabileceği konusunda kesin bir karar isteyeceğim onlardan. Bunların cevabını vermek zorunda kalacaksın.”

“Veririm.”

James Taggart kapıyı arkasından kapatmadan Dagny önündeki işe eğilmişti bile.

Çalışması bittiğinde kâğıtları kenara itip başını kaldırdı. Pencerenin dışında gökyüzü kapkaraydı. Kent sanki yapımında hiç taş kullanılmamış, pırıl pırıl bir ışık deniziydi. İsteksiz bir hareketle kalktı. Yorulmayı küçük bir yenilgi sayıyor, bundan hoşlanmıyordu ama bu gece yorulduğunun farkındaydı.

Dış ofis karanlık ve boştu. Elemanlar evlerine gitmişti. Bir tek Eddie Willers kalmıştı. Koca odanın köşesinde, ışıklı bir cam kutuya benzeyen bölmesindeydi. Dagny çıkarken ona el salladı.

Asansörden lobide inmesi gerekirken Taggart Terminali'ne gitti. Evine giderken buradan geçmek hoşuna gidiyordu.

Garı eskiden beri tapınağa benzetirdi. Ta yukarılardaki tavana baktığında dev granit sütunların taşıdığı tonozları belli belirsiz gördü. Yukarılardaki pencerelerin dışı kapkaranlıktı. Tavan tıpkı bir katedralin ihtişamına sahipti; koşuşan, çalışan insanları gökyüzünün hışmından korumak istermiş gibi serilmişti üstlerine.

Ana salona hâkim ama gelip geçen yolcuların pek dikkat etmediği şey, demiryolunun kurucusu Nathaniel Taggart'ın kocaman heykeliydi. O heykelin farkında olan bir tek Dagny kalmış, hiçbir zaman da onu olağan saymamıştı. Bu salondan geçerken heykele bakmak, onun bildiği tek dua biçimiydi.

Nathaniel Taggart, New England taraflarından gelmiş meteliksiz bir serüvenciydi. Kıtayı bir baştan bir başa geçen bir demiryolu inşa etmişti. Hâlâ duruyordu o hat. Taggart'ın o hattı inşa etmesinin öyküsü ise efsaneleşmişti çünkü insanlar bu öyküyü anlamayı yeğlememiş, böyle bir şeyin mümkün olabileceğine inanmamayı seçmişti.

Başkalarının onu durdurma hakkını hiçbir zaman kabullenmemiş bir insandı o. Amacını seçer, ona doğru ilerlerdi. Yolundan hiç sapmaz, tren rayları gibi dümdüz giderdi. Borç istemez, tahvil vermez, sübvansiyona yanaşmaz, arazi bağıışı almaz, devletten yasama ödünleri beklemezdi. Parayı, ona sahip olan insanlardan bulur, kapı kapı gezer, bankerlerin maun kapılarından ıssız yerlerdeki çiftlik evlerinin kapılarına kadar hepsini çalardı.

Kamu yararından hiçbir zaman söz etmezdi. İnsanlara yalnızca, yaptığı bu demiryolundan çok büyük kâr elde edebileceklerini söyler, bunun gerekçelerini anlatırdı. Nedenleri çok geçerliydi. Onu izleyen kuşaklar boyunca Taggart Transcontinental hiçbir zaman iflas etmeyen, hisselerinin çoğunluğu kurucusunun soyundan gelenlerin elinde kalmış nadir demiryolu şirketlerinden biri olagelmişti.

“Nat Taggart” ismi, Nathaniel sağken ün kazanmamıştı. Tersine, adı kötüye çıkmış denebilirdi. Bu isim saygıyla telaffuz edilmez, direnç dolu bir merakla dile getirilirdi; ona hayranlık duyan varsa bile bu daha çok başarılı bir hayduda duyulan hayranlık gibi bir şeydi. Ama yine de servetinin bir kuruşu bile zorla ya da sahtekârlıkla elde edilmiş değildi. Hiçbir suçu yoktu; servetini kendi başına kazanması ve bunun böyle olduğunu da asla unutmaması dışında.

Hakkında pek çok hikâye fısıldanırdı. Orta batı bölgesinde bir eyalet meclisi üyesini öldürdüğü anlatılırdı. O meclis üyesi, Taggart’a verilmiş bir ruhsatı iptal etmeye kalkmıştı. Hem de raylar yarı yarıya döşendikten sonra. Birkaç meclis üyesi bir araya gelmiş, Taggart’ın hisselerine el koyup bunları ucuza satarak para kazanmaya karar vermişti. Nat Taggart cinayetle suçlanmış ama suçu hiçbir zaman kanıtlanamamıştı. O günden sonra bir daha eyaletlerin yasama meclisi üyeleriyle sorun yaşamamıştı.

Nat Taggart’ın pek çok kez kendi demiryolu üzerinde hayatını tehlikeye attığı anlatılırdı ancak bir keresinde hayatından daha fazlasını tehlikeye atmıştı. Deli gibi fon arıyordu. Demiryolunun inşaatı askıya alınmış durumdaydı. Ona devletten kredi öneren kibar bir beyefendiyi merdivenden üç kat aşağıya yuvarlamıştı. Ardından da ondan nefret eden ama karısına hayranlık duyan bir milyonere gitmiş, karısını teminat gösterip borç almıştı. Borcunu vaktinde ödemiş, teminatı vermek zorunda kalmamıştı. Bu anlaşma karısının da rızasıyla yapılmıştı. Karısı güney eyaletlerinden birinin en soylu ailelerinden birine mensup dünya güzeli

bir kadındı. Nat Taggart meteliksiz bir serüvenciyken onunla kaçtı diye ailesi kızlarını reddetmişti.

Dagny bazen Nat Taggart'ın onun büyük dedesi olduğuna üzülürdü. Ona karşı duyguları, aynı aileden olmayı kendisinin seçmediği diğer akrabalarına duyduğu sevgiden farklıydı. Bu sevginin amcalara, dedelere borçlu olduğumuz bir sevgiymiş gibi düşünülmesini istemezdi. Kendi seçmediği şeylere sevgi duyma yeteneği yoktu Dagny'nin. Birileri öyle bir şey beklediğinde de hoşlanmazdı. Ama kendine bir büyük dede seçecek olsa yine gidip Nat Taggart'ı seçerdi, hem de duyduğu tüm saygı ve minnetle.

Nat Taggart'ın heykeli, bir ressamın yaptığı eskizden kopya edilmişti. Görünüşünün neye benzediği konusunda tek işaret de o eskizdi. Çok ileri yaşlara kadar yaşamıştı ama onu, o resimdeki hali dışında, yani gençliği dışında düşünmeye imkân yoktu. Dagny çocukken o heykel onun için ilk kutsallık fikrini temsil etmişti. Onu kiliseye ya da okula yolladıklarında, insanların o sözcüğü kullandığını duyduğunda, bunun anlamını bildiğini düşünür, gözünün önünde o heykel canlanırdı.

Genç bir adamın heykeliydi bu. İnce vücudu, keskin hatlardan oluşan bir yüzü vardı. Başını tutuşu, sanki karşısına bir zorluk çıkmış, o da o zorluğu aşma yeteneğinden keyif alıyormuş gibiydi. Dagny'nin hayattaki en büyük arzusu da başını onunki gibi dik tutabilmektir.

Bu gece de terminalde ilerlerken heykele baktı ve bir an duraksadı. Sanki adını koyamadığı bir yük birdenbire hafıflemiş, belli belirsiz bir hava akımı alnına değmiş gibi oldu.

Salonun bir köşesinde, ana girişin hemen yanında küçük bir gazete standı vardı. Sahibi sessiz sakin, iyi yetiştirilmiş, terbiyeli bir adamdı. Yirmi yıldan beri o tezgâhta dururdu. Bir zamanlar bir sigara fabrikasının sahibiyken iflas etmiş, yabancılardan oluşan bu kalabalığın ortasındaki bu küçük standın yalnızlığını seçmişti. Ailesinden de dostlarından da kimse sağ kalmamıştı. Tek zevki sayılabilecek bir hobisi vardı; Kendi özel koleksiyonu

için dünyanın her yanından sigara toplardı. Bugüne dek var olmuş her markayı bilirdi.

Dagny gardan çıkarken o standı uğramaktan hoşlanırdı. Adam sanki Taggart Terminali'nin bir parçasıydı. Orayı koruyamayacak kadar yaşlanmış bir bekçi köpeği gibiydi ama varlığının sadakatiyle güven veriyordu. Dagny'nin yaklaştığını gördüğü zaman yaşlı adam sevinirdi çünkü kendini, isimsiz kalabalığın arasından yaklaşan ceketli, eğik şapkalı bu genç kadının önemini bilen nadir insanlardan biri sayar, bundan zevk alırdı.

Dagny bu akşam da bir paket sigara almak üzere durdu. "Koleksiyon nasıl," diye sordu. "Yeni bir şeyler var mı?"

Adam hazin hazin gülümsedi, başını iki yana salladı. "Yok Bayan Taggart. Dünyanın hiçbir yerinde yeni marka çıkmadı. Eskiler bile teker teker batıyor. İyi satılan beş altı tane ancak kaldı. Oysa düzinelerce vardı. İnsanlar artık yeni hiçbir şey yapmıyor."

"Yapacaklar. Bu geçici bir şey."

Adam ona baktı, cevap vermedi. Sonra konuştu. "Sigaraları severim Bayan Taggart. İnsanın ateşi elinde tutması fikri hoşuma gider. Tehlikeli bir kuvvet olan ateş, insanoğlunun elinde evcilleştirilmiştir. İnsanın yalnız başına oturup sigarasının dumanına bakarak düşünmesini sık sık merak ederim. Böyle zamanlardan ne büyük şeyler çıkmıştır! İnsanoğlu düşünürse zihninde bir noktada ateş parlar. Elindeki sigaranın ateşi de bunun bir ifade biçimidir."

Dagny elinde olmadan, "Hiç düşünüyorlar mı ki?" dedi, sonra sustu. Bu soru onun kişisel sıkıntılarından biriydi. Bunu tartışmak istemiyordu.

Yaşlı adam sanki o ani duraklamayı fark etmemiş, anlamamış gibi davrandı ama konuyu tartışmadı. Onun yerine, "İnsanlardaki bu değişiklik hiç hoşuma gitmiyor Bayan Taggart," dedi.

"Ne gibi?"

"Bilemiyorum. Ama onları yirmi yıldır seyrediyorum ve değişimi de fark ediyorum. Buradan telaşla geçerlerdi. Seyretmesi harikaydı. Nereye gittiğini bilen, oraya varmak için acele eden

insanların telaşındı o. Şimdi de acele ediyorlar ama korktukları için. Onları güden şey amaç değil korku. Hiçbir yere gitmiyorlar. Yalnızca kaçıyorlar. Neden kaçıp kurtulmak istediklerini bildiklerini de pek sanmıyorum. Birbirlerine bakmıyorlar. Geçerken birine değince irkiliyorlar. Çok fazla gülümsüyorlar ama çirkin bir gülümseme biçimi bu. Neşe değil de yalvarma gibi. Dünyaya neler oluyor anlayamıyorum.” Omuzlarını kaldırdı. “Eh, zaten... John Galt kim?”

“Bu çok anlamsız bir cümle!”

Dagny kendi sesinin sertliğine şaşırdı birden. Hemen özür dilemeye çalıştı. “O anlamsız sözden hoşlanmıyorum. Anlamı ne ki? Nereden çıkmış o söz?”

“Hiç kimse bilmiyor,” dedi adam yavaşça.

“İnsanlar neden bunu söyleyip duruyor? Ne anlama geldiğini de bilen yok ama yine de biliyormuş gibi kullanıyorlar.”

“Bu sizi neden rahatsız ediyor?” diye sordu adam.

“Onu söylerken anlatmaya çalışıyormuş gibi göründükleri şeyden hoşlanmıyorum.”

“Ben de öyle Bayan Taggart.”

Eddie Willers akşam yemeklerini Taggart Terminali’ndeki personel kafeteryasında yedi. Binada Taggart yöneticilerinin gittiği bir restoran da vardı ama Eddie orayı sevmezdi. Kafeterya sanki demiryolunun bir parçasıymış gibi gelirdi ona. Orada kendini evinde gibi hissedirdi.

Kafeterya yerin altındaydı. Duvarlardaki beyaz fayansların ışıkları yansıtip gümüş nakışlara benzettiği kocaman bir salondur burası. Tavanı yüksekti. Tezgâhları pırıl pırıl cam ve kromdu, bu da geniş ve aydınlık bir duygu veriyordu.

Eddie’nin ara sıra bu kafeteryada buluştuğu bir demiryolu işçisi vardı. Yüzünden hoşlanıyordu adamın. Bir keresinde rastlantı sonucu sohbete başlamış, sonra da karşılaştıklarında birlikte yemeyi âdet edinmişlerdi.

Eddie adamın adını ya da işini sorup sormadığını hiç hatırlamıyordu. Pek aman aman bir görevi olamazdı çünkü giysileri kaba kumaştan, yağ lekeli şeylerdi. O adam Eddie için bir kimlik değil hayatının tek anlamlı konusuna, Taggart Transcontinental'a yoğun ilgi duyan sessiz bir mevcudiyetti.

O gece aşağıya geç saatte inen Eddie yarı boş salonun bir köşesindeki masada o adamı gördü. Mutlu mutlu gülümseyip elini salladı, tepsisini doldurup o masaya yöneldi.

Masada Eddie kendini pek rahat hissetti. Uzun günün stresi akıp gider gibi oldu. Masanın karşısındaki işçinin o dikkatli gözlerine bakarken hiçbir yerde konuşmadığı kadar rahat konuşabilir, hiç kimsenin önünde kabullenemeyeceği şeyleri kabullenebilir, yüksek sesle düşünebilirdi.

"Rio Norte Hattı bizim son umudumuz," dedi Eddie Willers. "Ama bizi kurtaracak. En azından bir hattımız iyi durumda olacak. Hem de en çok ihtiyaç olan yerde. İşte bu, geri kalanını da kurtarmaya yardımcı olacak... Komik, değil mi? Taggart Transcontinental'ın son umudundan söz etmek yani. Biri sana meteor düşüp dünyayı mahvedecek dese ciddiye alır mısın? Evet, ben de almam. *Bir Okyanustan Bir Okyanusa, Ebediyen*. Çocukluğumuzda hep bunu duyarak büyüdük. O da, ben de. Yo, o zaman *ebediyen* demiyorlardı ama demek istedikleri oydu. Biliyorsun, ben büyük adam falan değilim. Demiryolunu kendim kuramazdım. Devrilip giderse de onu geri getiremem. Ben de onunla beraber yuvarlanmak zorundayım. Ama aldırma sen bana. Bu sözleri neden söylüyorum onu bile bilmediğim yok. Bu akşam biraz fazla yorgunum herhalde. Evet, çok geç saate kadar çalıştım. Kalmamı benden o istemedi ama kapısının altından ışık geliyordu, ötekiler gittikten çok sonra bile. Evet, artık evine gitti. Sorun mu? Ofiste her zaman sorun vardır. Ama o kaygılı değil. Bizi yine kurtarabileceğini biliyor... Durum kötü tabii. Kazaların sayısı senin duyduğundan fazla. Geçen hafta yine iki dizel lokomotif kaybettik. Biri eskimişti, öteki yeniydi. Kafa kafaya çarpıştılar.

... Evet, yeni lokomotif siparişi verdik tabii. United Locomotive Works'e. Ama onları iki yıldır bekliyoruz. Teslim edecekler mi, bilmiyorum. Tanrım, öyle çok ihtiyacımız var ki o lokomotiflere! Ne kadar önemli olduğunu bilemezsin. Her şeyin kalbi o... Ne gülüyorsun? Evet, dediğim gibi, durum kötü. Ama en azından Rio Norte işi tamam. İlk gelen raylar birkaç hafta içinde oraya gidiyor. Bir yıl dolduğunda ilk treni yeni raylar üzerinde yola çıkaracağız. Bu sefer bizi hiçbir şey durduramaz. ... Elbette biliyorum rayları kimin döşeyeceğini. Cleveland'dan McNamara. San Sebastian Hattı'nı bitiren müteahhit. O adam işini bilen biri. Demek ki güvendeyiz. Ona güvenebiliriz. Pek fazla iyi müteahhit kalmadı. Çok acelemiz var ama hoşuma da gidiyor. Ofise her zamankinden bir saat erken geliyorum, yine de onu benden önce gelmiş buluyorum. Her zaman ilk o geliyor... Efendim? Yok, geceleri ne yaptığını bilemem. Fazla bir şey yapmıyordur herhalde... Hayır, kimseyle çıkmaz. Çoğu zaman evinde oturur, müzik dinler. Plak çalar... Hangi plaklar olduğundan sana ne? Richard Halley. Bayılır Richard Halley'nin müziğine. Demiryolu dışında sevdiği tek şey odur."

4 Sağlam Lokomotif

İtici güç, diye düşündü Dagny akşam ışığında Taggart binasına bakarken. İlk ihtiyaç oydu: lokomotif. O binayı ayakta tutmak için, sağlam ve sarsılmaz kılmak için hareketlendirici bir güç gerekiyordu. Bina aslında granit direkler üzerinde durmuyordu. Kıtanın bir başından bir başına gidip gelen lokomotifler üzerinde duruyordu.

Belli belirsiz bir kaygı hisseder gibi oldu. New Jersey'deki United Locomotive Works fabrikasından yeni dönüyordu. Şirketin başkanını görmeye gitmişti oraya. Ama hiçbir şey öğrenememişti. Ne gecikmelerin nedenini ne de dizel lokomotiflerin ne zaman hazır olacağını. Şirketin başkanı ona iki saat boyunca laf anlatmıştı. Ama cevaplarının hiçbirisi Dagny'nin sorularıyla ilgili değildi. Dagny ne zaman konuyu somutlaştırmaya çalışsa adamın tavrına, onun düzeyine inmeye çalışıyormuş gibi sitemli bir hava geliyor, ona sanki herkesin bildiği bir görgü kuralını ihlal ediyormuş gibi davranıyordu.

Fabrikanın içinden geçerken bahçenin bir köşesine bırakılıp terk edilmiş dev bir makine görmüştü. Bunun bir zamanlar takım tezgâhı olduğu belliydi. Ama çok uzun zaman önce. Şimdi kimse satın almazdı o türüsünü. Eskimiş değildi, sadece ihmalden çürümüştü. Paslanmış ve her yanından kirli, kara yağlar akmıştı. Dagny hemen başını diğer tarafa çevirdi. Bu tür görüntüler onu her zaman kör eder, içinde delice bir öfkenin patlamasına yol açardı. Nedenini bilmiyor, kendi duygularını tanımlayamıyordu. Yalnızca bu öfkenin içinde haksızlığa karşı bir çığlığın varlığını hissediyordu. O çığlık eski bir makine parçasına değil, çok daha başka şeylere cevaptı.

Ofisine girdiğinde elemanlarının gitmiş olduğunu gördü. Ama Eddie Willers hâlâ oradaydı. Dagny'yi bekliyordu. Dagny

ona bakar bakmaz bir şeyler olduğunu hemen anladı. Eddie'nin halinden, onu sessizce odasına kadar izleyişinden belliydi bir sıkıntı olduğu.

"Ne oldu Eddie?"

"McNamara işi bıraktı."

Dagny ona boş boş baktı. "Ne demek bıraktı?"

"Bıraktı. Emekli oldu. Bu işi yapmayı bıraktı."

"McNamara mı? Bizim müteahhidimiz mi?"

"Evet."

"Ama buna imkân yok!"

"Biliyorum."

"Ne olmuş? Neden?"

"Kimse bilmiyor."

Dagny çok yavaş hareketlerle mantosunun düğmelerini çözdü, masasına oturdu ve eldivenlerini çekip çıkarmaya koyuldu. Sonra konuştu. "En başından başla, Eddie. Otur."

Eddie alçak sesle anlatmaya başladı ama hâlâ ayaktaydı. "Baş mühendisiyle telefonda konuştum, Cleveland'dan arayıp haber verdi. Söylediği o kadar. Başka bir şey bilmiyordu."

"Ne söyledi?"

"McNamara'nın ofisi kapatıp gittiğini."

"Nereye?"

"Bilmiyor. Bilen yok."

Tek eliyle eldivenin iki boş parmağını sıkı sıkı kavradığını fark etti. Onu elinden yarı yarıya çıkarmış, sonra unutmuştu. Çekip çıkardı, masanın üzerine attı.

Eddie devam ediyordu. "Toplam değeri milyonları bulan bir yığın anlaşmayı orta yerde bırakıp gitmiş. Gelecek üç yıl için müşterileri bekleme listesindeymiş..." Dagny hiçbir şey söylemedi. Eddie alçak sesle devam etti. "Anlayabilsem... belki korkmazdım. Ama bu anlaşılmayacak bir şey." Dagny hâlâ sessizdi. "Adam ülkenin en iyi müteahhidiydi."

Birbirlerine baktılar. Dagny'nin söylemek istediği şey, “Ah Tanrım, Eddie!” gibi bir şeydi. Fakat bunun yerine çok sakin ve dengeli bir sesle, “Kaygılanma,” dedi. “Rio Norte Hattı için bir başka müteahhit buluruz.”

Ofisten çok geç çıktı. Binanın kapısından çıkıp kaldırıma ayak basarken duraksadı, sokağa baktı. Birdenbire tüm enerjisinin, amacının, arzularının tükendiğini hissetti. Sanki bir motor... çatırdayarak durmuştu.

Binaların arkasından gökyüzüne belli belirsiz bir pırıltı yayılıyordu. Binlerce bilinmeyen ışık vardı orada; kentin soluğu, yani elektrik. Dinlenmek istiyordu Dagny. Dinlenmek ve bir yerlerde onu neşelendirecek bir şeyler bulmak istiyordu.

İşi onun sahip olduğu, istediği tek şeydi. Ama bazen de, tıpkı bu gece olduğu gibi, birdenbire garip bir boşluk hissediyordu. Aslında boşluk değil de sessizlik. Umutsuzluk değildi, hareketsizlikti. Sanki içinde hiçbir şey mahvolmamış ama her şey durmuş gibi. O an için dışarıda neşelenecek bir şeyler bulmak istiyor, şahane bir şeyin karşısında seyirci olmaya hevesleniyordu. O şeyi yapan kendisi olmayacaktı. Ama kabullenecekti. Başlatmayacak ama cevap verecekti. Yaratmayacak, hayran olacaktı. Devam edebilmek için buna ihtiyacım var, diye düşündü. Neşe insanın yakıtıydı.

Dagny her zaman için kendi mutluluğunun hareketlendirici gücü olmuştu (bunu düşününce gözlerini yumup hafifçe gülümsedi). Ve şimdi ilk kez, bir kereliğine bir başkasının başarısının gelip onu taşımamasını istiyordu. Karanlık çayırılarıdaki insanlar nasıl geçen trenin pencerelerindeki ışıklardan hoşlanırsa (o tren, Dagny'nin başarısıydı), tren nasıl onlara güven verirse, kendisi de bir an için bir şeye göz atıp, kolunu sallayıp, *işte birisi bir yere gidiyor*, diyebilmek istiyordu.

Yavaş yavaş yürümeye koyuldu. Elleri mantosunun ceplerindeydi ve eğik taktığı şapkasının gölgesi yüzüne vuruyordu. Çevredeki binalar öyle yüksekti ki bakışları gökyüzüne ulaş-

mıyordu. Çok emek gerektirmişti bu kenti inşa etmek! Ne çok şey sunabilirdi insana!

Bir dükkânın kapısının üstünde hoparlör vardı ve sokaklara avaz avaz haykırıyordu. Kentin bir yerinde verilen konserden yapılan bir radyo yayınıydı bu. Biçimden yoksun, upuzun bir gıcırta gibiydi. Sanki kumaşlar yırtılıp parçalanıyordu. Melodisiz, armonisiz, ritimsiz oldukları için bir arada tutunamayan, saçılıp giden seslerdi. Eğer müzik duyguysa ve duygu da düşünceden kaynaklanıyorsa, o zaman bu olsa olsa bir kaos çılgılığıydı; mantıksızlığın, çaresizliğin, insanın pes etmesinin sesi.

Dagny yürümeyi sürdürdü. Bir kitapçı vitrininin önünde durdu. Vitrine, patlıcan renginde ciltlenmiş kitaplar piramit gibi yığılmıştı. Kitabın adı okunabiliyordu: *Akbaba Deri Değiştiriyor*. Kenara konmuş bir karta, “Yüzyılın romanı” diye yazılmıştı. “Bir iş adamının açgözlülüğünün derin incelemesi. İnsanoğlunun ne kadar alçalabileceğinin korkusuz bir açıklaması.”

İlerleyip bir sinemanın önünden geçti. Sinemanın ışıkları bir blokun yarısını dolduruyor, havada koca bir fotoğraf ve harfler göze çarpıyordu. Fotoğrafta gülümseyen bir genç kadın vardı. Yüzüne bakınca, yıllardır hep aynı yüzü görmenin yorgunluğunu hissediyordu insan. O yüzü ilk defa görüyor olsa bile aynı duyguyu hissetmek zorunda kalıyordu. Harflerin mesajı da şöyleydi: “...en büyük soruya cevap veren çarpıcı dram: Kadın gerçeği söylemeli mi?”

Daha sonra bir gece kulübünün önünden geçti. Taksiden bir çift sendeleyerek iniyordu. Kızın gözleri bulanık bakıyordu. Yüzü ter içindeydi. Üzerine deri bir pelerinle zarif bir tuvalet giymişti. Tuvaletin bir omzu ev kadınlarının sabahlığı gibi kaymış, memesinin gereğinden fazlasını ortaya çıkarmıştı. Bir cesaret gösterisi değildi bu, kayıtsızlığın işaretiydi. Kavalyesi onu yönlendirmek için çıplak kolundan tuttu. Yüzündeki ifade, romantik bir serüvene hazırlanan bir erkeğin ifadesi değildi. Daha çok, duvarlara ahlaksız yazılar yazan çocuğun yüzüydü.

Ne bulmayı bekliyordum ki, diye düşündü yürümeye devam ederken. Böyle yaşıyordu insanlar. Ruhlarının, kültürlerinin, eğlencelerinin özü buydu. Yıllardır bundan başka bir şey görebilmiş değildi.

Evinin bulunduğu sokağın köşesinde durup bir gazete aldı, sonra yürüyüp evine girdi.

Oturduğu daire bir gökdelenin en üst katında, iki odalı bir yerdi. Salonun köşe penceresinin camı, orayı hareket halinde bir gemi gibi gösteriyordu. Kentin ışıkları, kara çelikten ve taştan oluşmuş dalgalar üzerinde fosforlu yakamozlar gibiydi. Lambayı yaktığında uzun üçgen gölgeler duvarlara düştü, tek tük eşyaların biçimleri vurgulandı.

Dagny odanın ortasında, gökyüzü ile kentin arasında, yapayalnız durdu. Bu gece tatmak istediği duyguyu ona verebilecek tek bir şey vardı. Bulabildiği tek zevk oydu. Fonografi çalıştırdı, Richard Halley'nin plaklarından birini çalmaya başladı.

Dördüncü konçertoydu bu. Halley'nin bestelediği son eserdi. İlk ezgiler sokağın manzarasını belleğinden siliverdi. Konçerto dev bir isyandı. Dev bir işkenceye karşı itiraz dolu bir haykırıştı. Acı çekmeye itiraz ediyordu. Kurtulma ve özgür kalma mücadelesinin inkârıydı. Sanki bir ses, *acıya gerek yok*, diyordu. *O halde neden acıların en büyüklerini çekenler, acının kaçınılmazlığını kabul etmeyenler oluyor? Sevgiyi ve neşenin sırrını elinde tutan bizler neden buna mahkûm ediliyoruz? Ve bizi mahkûm eden kim?* İşkence sesleri bir meydan okumaya dönüşüyor, acının ifadesi, bunu bile dayanmaya değer kılan ta uzaklardaki hayale yönelmiş bir ilahi oluyordu. İsyanın şarkısıydı bu müzik. Ve umarsız bir savaşın.

Hiç hareketsiz, gözlerini yummuş oturuyor, dinliyordu.

Richard Halley'ye ne olduğunu bilen yoktu. Hayat hikâyesi, büyüklüğe ödenen bedeli gösterip büyüklük kavramını lanetlemenin bir özeti gibiydi. Yıllar boyunca salaş yerlerde, bodrumlarda yaşamıştı. Coşkun renklerle dolu müziği, onu hapseden eski gri duvarlar arasına sıkışmış kalmıştı. Sıvası dökülen apartmanların

ışıksız merdivenlerini çevreleyen duvarların grisi... Donmuş tesisat borularının, leş kokan bir mezeci dükkânındaki sandviçin rengi... Müziği dinleyen insanların bomboş gözleri... Şiddetin verdiği rahatlama yoksun bir mücadeleydi bu. Bilinçli bir düşman bulabilme şansından da yoksundu. Sağır bir duvara vurup durmaktan başka çaresi yoktu. Ses izolasyonu yapılmış bir duvara hem de.

Her darbeyi, her melodiyi, her çılgılığı yutup yok eden bir kayıtsızlık! Seslere hiç kavuşmadıkları zarafeti kazandıran bir adam için sessizliğin savaşı. Unutulmuşluğun, yalnızlığın sessizliği. Bir orkestra bir yerde bestelediği eseri çalarken, o oturmuş karanlıklara bakar, ruhunun radyo anteninden çıkıp titreşimlerle tüm kente yayıldığını bilirdi. Ama o titreşimleri alacak hiçbir radyo açık değildi.

Eleştirmenlerden biri, “Richard Halley’nin müziğinde bir kahramanlık niteliği var,” demişti. Bir başkası, “Richard Halley’nin müziği, zamanımızın özellikleriyle uyumsuz,” demişti. “O müzikte bir esrime hali var. Bugünlerde kimin umurunda ki böylesi bir coşkunluk?”

Herhangi bir ödülün anlam taşıyabileceği zamandan en az yüzyıl sonra bir parka dikilen heykelle ödüllendirilen nice kişinin hayatı gibi bir hayattı onunki de. Ne var ki Richard Halley yeterince erken ölmemişti. Tarih kurallarına göre hiç görmemesi gereken geceyi de görecek kadar yaşamıştı. Kırk üç yaşındaydı, yirmi dört yaşındayken bestelediği Phaeton Operası’nın açılış gecesi idi. Eski Yunan destanının öyküsünü, kendi amacına ve anlamına uyacak biçimde değiştirmişti. Phaeton, Helios’un genç oğluydu. Babasının at arabasını çalmış, iddialı bir cesaretle yola çıkıp güneşi gökyüzünden kovalamaya kalkışmıştı. Halley’nin operasında Phaeton, efsanede olduğu gibi yanıp ölmüyordu. Başarıyordu girişimini. On dokuz yıl önceki o gece, opera sahnelenmiş, bir tek gecenin sonrasında da yuh sesleri arasında afişlerden

inmişti. O gece Richard Halley sabaha kadar kentin sokaklarında yürüyüp durmuş, bir soruya cevap aramış, bulamamıştı.

On dokuz yıl sonra aynı opera yeniden sahnelendiğinde, opera binasının görüp göreceği en büyük alkışlarla kapamıştı perdesini. Binanın eskimiş duvarları bu coşkuyu içeride tutmaya yetmemişti. Alkışlar ve tezahürat lobileride, merdivenlerde, sokaklarda yankılanmış, o sokaklarda on dokuz yıl önce yürüyen çocuğa ulaşmıştı.

O coşkun, alkışlı gecede Dagny de izleyiciler arasındaydı. Richard Halley'nin müziğini çok önceden tanıyan az kişiden biriydi ama Halley'yi daha önce hiç görmemişti. Onun sahneye zorla çıkarılışına baktı. Alkışlayan, haykıran, el sallayan kalabalığın karşısındaydı. Uzun boylu, incecik, kır saçlı bir adamdı. Hiç kıpırdamadan duruyordu. Eğilmiyor, gülümsemiyor, öylece durmuş kalabalığa bakıyordu. Yüzünde bir soruyu çözmeye uğraşıyormuş gibi bir ifade vardı.

Ertesi sabah bir eleştirmen şöyle yazmıştı: "Richard Halley'nin müziği insanlığın ortak malıdır. İnsanlığın büyüklüğünün ürünü ve ifadesidir." Bir papaz şöyle söylemişti: "Richard Halley'nin hayatı aynı zamanda ilham verici bir ders. Korkunç bir mücadele yaşadı ama ne önemi var? Kardeşlerinin hayatını zenginleştirebilmek, onlara büyük müziğin güzelliğini takdir etmeyi öğretmek için yine o kardeşlerin elinde onca acıyı, haksızlığı, istismarı yaşamış olması çok anlamlı ve soylu bir olaydır."

Operanın açılış gecesinden sonra Richard Halley kendi isteğiyle emekliye ayrılmıştı.

Hiçbir açıklama yapmamıştı. Yayıncılarına yalnızca kariyerinin sona erdiğini söylemekle yetinmişti. Eserlerinin telif haklarını onlara mütevazı bir bedel karşılığında satmıştı, oysa o telif haklarının ona bir servet kazandırabileceğini biliyordu. Çekip gitmiş, adres falan da bırakmamıştı. Sekiz yıl önce olmuştu bütün bunlar. O zamandan beri de onu gören olmamıştı.

Dagny başını arkaya yaslamış, gözlerini kapamış, Dördüncü Konçerto'yu dinliyordu. Kanepenin köşesine yarı uzanmış haldeydi. Vücudu rahat ve hareketsizdi. Ama gerilimi, sakın görünen yüzünde ağzının biçimini etkiliyordu. Özlem dolu bir gerilim vardı dudaklarında.

Bir süre sonra gözlerini açtı. Kanepeye fırlattığı gazeteyi gördü. Dalgın bir tavırla ona uzandı, arkasını çevirdi, manşetlerden kaçınmaya çalıştı. Ama gazete elinden düşüp açıldı. Baş sayfada tanıdığı bir yüz çarptı gözüne. Sonra da haberin başlığı. Hemen gazeteyi katlayıp yana fırlattı.

Francisco d'Anconia'nın yüzüydü gördüğü. Manşette d'Anconia'nın New York'a geldiği duyuruluyordu. Ne olmuş yani, diye düşündü. Onu görmek zorunda değildi ki! Yıllardır görmemişti zaten.

Şimdi oturmuş yerde duran gazeteye bakıyordu. Okuma onu, dedi kendi kendine. Ardından, yüzü hiç değişmemiş, diye düşündü. Her şey değiştikten sonra bir yüz nasıl değişmeden kalabilirdi? Keşke gülümseyen bir resim olmasaydı yayınladıkları, diye geçirdi içinden. O tür bir gülümseme gazete sayfalarına yakışmıyordu. Varoluşun şerefini gören, bilen, yaratabilen birinin gülümsemesiydi bu. Büyük bir zekânın alaycı, meydan okuyan gülümsemesiydi. Okuma, dedi yine kendine. Şimdi okuma en azından. Bu müzik çalarken olmaz... Ah, bu müzik çalarken hiç olmaz!

Sonunda uzanıp gazeteyi aldı, açtı.

Yazıda Sinyor Francisco d'Anconia'nın, kaldığı Wayne-Falkland Oteli'nde basına bir röportaj vermeyi kabul ettiği anlatılıyordu. New York'a iki önemli nedenden ötürü geldiğini söylemişti gazetecilere: Biri Cub Club'daki bir vestiyer kız, ikincisi de Üçüncü Cadde'deki Moe's mezesinin ciğer sosisiydi. Bay ve Bayan Gilbert Vail'in yaklaşan boşanma davasından hiç söz etmemişti. Soylu geçmişe sahip çok güzel bir kadın olan Bayan Vail, birkaç ay önce kibar ve genç kocasına ateş etmiş, Francisco d'Anconia için kocasından kurtulmak istediğini de herkese açıklamıştı. Ba-

sına gizli aşkını ayrıntılarıyla anlatmış, geçen yılbaşı gecesini d’Anconia’nın Ant Dağları’ndaki villasında nasıl geçirdiğini de uzun uzadıya tarif etmişti. Kocasını ise vurulduktan sonra sağ kalmayı başarmış, boşanmak üzere mahkemeye başvurmuştu. Kadın da kocasının milyonlarının yarısını almak üzere bir başka dava açmış, ayrıca kocasının özel hayatıyla karşılaştırıldığında kendi özel hayatının masum gözükeceğini söylemişti. Gazeteler haftalardır bu hikâyeye doluydu. Ama Sinyor d’Anconia’nın bu konuda söyleyeceği hiçbir şey yoktu. “Bayan Vail’le ilişkinizi inkâr mı ediyorsunuz?” diye sorulduğunda, “Ben hiçbir zaman, hiçbir şeyi inkâr etmem,” demişti. Ama gazeteciler onun şu ara apansız kente gelişine oldukça şaşırılmıştı. Skandalın en kötü bölümleri manşetlerde patlarken buralarda olmak isteyeceği hiç akıllarına gelmemişti. Demek ki yanılmışlardı. Francisco d’Anconia gelişinin nedenlerine bir yenisini daha eklemiş, “Saçmalığa tanık olmak istedim,” demişti.

Dagny gazetenin elinden yere kaymasına izin verdi. Öne eğik oturmuş, kafasını kollarına dayamıştı. Hiç kıpırdamıyordu. Ama dizlerine sarkan saç telleri ikide bir ani sarsıntılarla titriyordu.

Halley’nin müziğinin harika akışı devam ediyor, odayı doldurup camları deliyor, kentin üzerine yayılıyordu. Duyuyordu Dagny müziği. Kendi mücadelesi, kendi çılgılığıydı o.

James Taggart oturduğu dairenin salonunu süzerken saatin kaç olduğunu merak etti. Kalkıp saatini aramaya üşeniyordu. Yalın ayak, üstünde buruşuk pijamasıyla koltukta oturuyordu. Terlik aramak da zahmetli işti. Gri göklerin ışığı hâlâ uykulu olan gözlerini acıtıyor, kafasının içinde az sonra baş ağrısına dönüşecek tatsız bir ağırlık hissediyordu. Öfkeyle, neden salona geldiğini merak etti. Ha, evet, hatırlamıştı. Saatin kaç olduğunu öğrenmek istiyordu.

Koltuğun kolu üzerinden sarktı, uzak bir binanın tepesindeki saati gördü. Öğlen olmuştu. On ikiyi yirmi geçiyordu.

Yatak odasının açık duran kapısından, Betty Pope'un banyoda dişlerini fırçaladığını duydu. Korsesi yerde uzanıyordu. Diğer giysilerinin durduğu sandalyenin hemen yanında. Açık pembe bir korseydi. Lastikleri kopuk kopuktu.

“Çabuk ol, tamam mı?” diye seslendi sinirli bir sesle. “Giyinmem gerek.”

Kadın cevap vermedi. Banyo kapısını açık bıraktığı için James onun dişlerini fırçaladığını duyuyordu.

Dün geceyi hatırladı, bunları niçin yaptığını sordu kendi kendine. Ama cevap aramak fazla zahmetliydi.

Betty Pope turuncu ve mor kareli geceliğinin eteklerini savurarak salona geldi. Taggart içinden, gecelikle felaket görünüyor, diye düşündü. Binici kılığında çok daha iyiydi. Gazetelerin sosyete sayfalarındaki fotoğrafları da iyi sayılırdı. İnce bir kızdı. Sırf kemikten ve eklemlerden oluşmuştu. Yüzü çirkin, cildi kötüydü. En iyi ailelerden birinin soyundan geldiği için de küstah ve aşağılayıcı bir tavrı vardı.

“Of, kahretsin,” diye söylendi Betty. Bunu söylemesinin pek de bir anlamı yoktu. “Jim, tırnak makasın nerede? Ayak tırnaklarımı düzeltmem gerek.”

“Bilmiyorum. Başım ağrıyor. Tırnaklarını evde kes.”

Kadın kayıtsız bir sesle, “Sabahleyin iştah kaçırıcı bir halin oluyor,” dedi. “Salyangoza benziyorsun.”

“Kessene sesini!”

Kadın odada amaçsızca dolaştı. “Eve gitmek istemiyorum,” dedi duygusuz bir sesle. “Sabahlardan nefret ediyorum. İşte yeni bir gün daha geldi ve yapacak hiçbir şey yok. Öğleden sonra Liz Blane'in evinde çaya davetliyim. Eh, eğlenceli olabilir çünkü Liz cadının tekidir.” Bardaklardan birini eline aldı, içindeki içki kalıntısını dikip içti. “Birini çağırıp havalandırmanı tamir ettirsene. Kokuyor burası.”

“Banyoda işin bitti mi?” diye sordu Taggart. “Giyinmem gerek. Bugün önemli bir işim var.”

“Buyur gir. Bence hava hoş. Banyoya sen oradayken de girebilirim. Acele ettirilmekten hoşlanmam.”

Taggart tıraş olurken Betty’nin açık banyo kapısının dışında giyindiğini görüyordu. Korseyi çekmek için bir hayli uğraşması gerekti. Sonra çoraplarını giyip korsenin jartiyerlerine tutturdu, üstüne de çirkin bir tüvit tayyör geçirdi. Kareli geceliğini, bir moda dergisindeki ilandan seçmişti. Bazı durumlarda gerekli bir üniforma olarak görüyordu onu. Belirli bir amaç için giymişti, şimdi de atacaktı.

Aralarındaki ilişkide de benzer bir nitelik vardı. Hiçbir ihtiras, arzu, zevk ya da utanç içermeyen bir ilişkiydi bu. Onlara göre seks eylemi zevk de değildi, günah da. Hiçbir anlamı yoktu. Kadınlarla erkeklerin birlikte yatması gerektiğini iştmişlerdi, onlar da öyle yapıyorlardı.

“Jim, beni bu akşam Ermeni lokantasına götürsene,” dedi birdenbire. “Şiş kebaba bayılıyorum.”

“Götüremem.” Yüzündeki sabunun arasından çıkan sesi kızgındı. “Yoğun bir gün var önümde.”

“İptal etsene!”

“Neyi?”

“Her neyse onu.”

“Yapamam, önemli canım. Yönetim kurulu toplantısı var.”

“Of, o lanet olası demiryolu için bu kadar sıkıntıya girme. Çok can sıkıcı. İş adamlarından nefret ederim. Renksiz insanlar.”

Jim cevap vermedi.

Betty ona sinsi bakışlarla baktı, konuştuğunda sesi biraz daha canlı çıktı. “Jock Benson diyor ki demiryolu için fazla kaygılanmasan da olurmuş çünkü her şeyi yöneten kız kardeşinmiş.”

“Ya, öyle mi söyledi?”

“Bence kız kardeşin korkunç biri. Kadınların çeşitli rollere kalkışması, iş kadınıymış gibi havalara girmesi çok kötü. Hiç kadınsı değil. Kendini ne sanıyor acaba?”

Taggart eşiğin ötesine adım attı, kapının kulpuna dayanıp Betty Pope'u inceledi. Yüzünde belli belirsiz bir gülümseme vardı. Alaycı ve kendine güvenen bir gülümseme. İşte, aramızda bir ortak bağ varmış, diye düşünüyordu.

"Belki bilmek ilgini çeker sevgilim," dedi. "Bugün öğleden sonra kız kardeşimin ayağının altına muz kabuğunu koyacağım."

"Olamaz!" dedi Betty. "Sahi mi?"

"İşte o yüzden yönetim kurulu toplantısı bu kadar önemli."

"Onu gerçekten kovacak mısınız?"

"Hayır. Öyle bir şey hem gerekli değil hem de iyi olmaz. Yalnızca haddini bildireceğim. Beklediğim fırsat çıktı sonunda."

"Bir açığını mı yakaladın? Yoksa skandal falan mı var?"

"Yo, hayır. Sen anlayamazsın. Yalnızca... fazla ileri gitti, haddini bildirmek gerek. Bağışlanmayacak bir numaraya kalkıştı, hem de hiç kimseye danışmadan. Meksikalı komşularımıza karşı ciddi bir hakaret denebilir. Yönetim kurulu bunu duyunca işletme departmanı ile ilgili birkaç yeni kuralı hemen kararlaştıracak, o zaman da kız kardeşimi yönetmek biraz daha kolaylaşacak."

"Zekisin Jim."

"Giyinsem fena olmayacak." Sesi keyifliydi. Lavaboya dönerken neşeli bir sesle, "Belki de akşam seni şiş kebab yemeye götürürüm," dedi.

O sırada telefon çaldı.

Taggart ahizeyi kulağına götürdüğünde santral görevlisi Mexico City'den şehirlerarası arandığını bildirdi.

Telefondaki histerik ses, Meksika'daki siyasi danışmanın sesi idi.

"Bir şey yapamadım Jim!" dedi danışman. "Elimden bir şey gelmedi! Hiçbir uyarı almamıştık, yemin ederim. Hiç kimse kuşkulandı, hiç kimse bunu beklemiyordu. Ben elimden geleni yaptım, beni suçlayamazsın Jim. Apansız, yıldırım düşmüş gibi oldu! Karar bu sabah, beş dakika önce alındı. Hiç uyarı yapma-

dılar! Meksika Halk Cumhuriyeti, San Sebastian Madenleri ile San Sebastian Demiryolu'nu kamulaştırdı.”

“...ve bu nedenle de yönetim kurulunun sayın üyelerine paniğe kapılmak için hiçbir sebepleri olmadığını belirtmek isterim. Bu sabahki olay çok üzücü ama Washington'ın dış politikasını biçimlendiren iç süreçlerle ilgili edindiğim bilgilere göre hükümetimizin Meksika Halk Cumhuriyeti'yle bir anlaşmaya varacağı kesin. Bu durumda istimlak edilen mallarımız için de yeterli tazminatı alacağız.”

James Taggart uzun masanın başında ayakta duruyor, yönetim kurulu üyelerine hitap ediyordu. Sesi tekdüze, sözleri dikkatle seçilmişti. Güven kavramını öne alan bir konuşma yapıyordu.

“Ama bildirmekten memnuniyet duyduğum husus, bu olasılığı önceden hesaplayıp Taggart Transcontinental'ın çıkarlarını koruyabilmek için her önlemi almış olduğumdur. Birkaç ay önce işletme departmanımıza, San Sebastian Hattı'ndaki seferleri günde bir trene indirmeleri, iyi cins lokomotif ve vagonları oradan çekmeleri, taşınabilir tüm araç gereci de alıp getirmeleri konusunda talimat vermiştim. Meksika hükümeti birkaç ahşap vagondan ve eski püskü bir lokomotiften başka hiçbir şey alamadı. Bu kararım, şirketimizi milyonlarca dolarlık zarardan korudu. Gerçek rakamlar kesinleşince sizlere sunacağım. Ama hissedarlarımız haklı olarak bu işin sorumluluğunu taşıyanların, ihmallerinin bedelini ödemesini bekleyecektir. Bu nedenle San Sebastian Hattı'nı inşa etmemizi öneren ekonomi danışmanımız Bay Clarence Eddington'ın ve Mexico City'deki temsilcimiz Bay Jules Mott'un istifasını istememizi öneriyorum.”

Masanın çevresindekiler onu dinliyordu. Ne yapmaları gerektiğini değil, olup bitenleri temsil ettikleri kişilere nasıl anlatacaklarını düşünüyorlardı. Taggart'ın konuşması onlara ihtiyaçları olan malzemeyi sağlamıştı.

Taggart ofisine döndüğünde Orren Boyle onu bekliyordu. Yalnız kaldıkları anda Taggart'ın havası değişti. Masasına oturup yığıldı, yüzü gevşedi, bembeyaz kesildi.

"Eeee?" diye sordu.

Boyle ellerini bir çaresizlik ifadesiyle iki yana açtı. "Soruşturdum Jim," dedi. "Bir hile yok. D'Anconia o madenlerde kendi parasından on beş milyon dolar batırmış oldu. Hayır, bir numara yok. Kimseyi dolandırmamış. Kendi parasını koymuş, şimdi de kaybetmiş."

"Peki bu konuda ne yapacakmış?"

"Onu bilemiyorum. Bilen kimse de yok."

"Herhalde dolandırılmaya razı olacak hali yoktur, değil mi? Buna razı olmayacak kadar akıllıdır. Gizli bir kozu vardır mutlaka."

"Umarım vardır."

"Dünyanın en kurnaz dolandırıcılarını kandırmış biridir o. Bir grup Meksikalı politikacının aldığı karara mı razı olacak? Mutlaka onların bir açığını yakalamıştır, son gülen o olacaktır. Biz de buna katılmak zorundayız!"

"Sana kalmış Jim. Onun arkadaşı olan sensin."

"Arkadaşmış! Lanet olsun! Nefret ediyorum ondan."

Sekreterini çağırmak üzere zile bastı. Sekreter güvensiz adımlarla içeri girdi. Mutsuz görünüyordu. Genç bir delikanlıydı ama artık ergenlik çağında da sayılmazdı. Renksiz bir yüzü ve kibar, yoksullara özgü terbiyeli bir hali vardı.

"Bana Francisco d'Anconia'dan randevu aldın mı?" diye sordu Taggart.

"Hayır efendim."

"Lanet olsun. Sana telefon edip randevu al demiştim."

"Alamadım efendim. Denedim ama..."

"Yine dene."

"Yani randevuyu alamadım demek istiyorum efendim."

"Neden alamadın?"

"Vermedi."

“Yani beni görmeyi kabul etmedi mi demek istiyorsun?”

“Evet efendim, onu demek istiyorum.”

“Beni kabul etmiyor mu?”

“Etmiyor efendim.”

“Kendisiyle mi konuştun?”

“Hayır efendim, sekreteriyle konuştum.”

“Ne dedi sana? Yani o ne demiş?” Genç adam kararsızdı. Deminkine oranla daha bile mutsuz görünüyordu. “Ne demiş?”

“Sinyor d’Anconia sizin can sıkıcı biri olduğunuzu söylemiş Bay Taggart.”

Kabul edilen teklif, “Anti İt Dalaşı Kuralı” adını taşıyordu. Ulusal Demiryolları Birliği üyeleri oylarını verirken, bir sonbahar akşamının geç saatlerinde, kocaman bir salonun loşluğunda oturuyor, birbirlerine pek bakmıyorlardı.

Ulusal Demiryolları İttifakı, söylentilere göre demiryolları sanayisini korumak üzere kurulmuş bir örgüttü. Bu işi ortak bir amaç uğruna işbirliği yapma metotları geliştirerek başaracaklardı. Her üye sektörün çıkarlarını kendi çıkarlarının üzerinde tutacağına yemin edecekti. Sektörün çıkarları da çoğunluk oyuyla kararlaştırılacaktı ve alınan çoğunluk kararına her üye uymak zorundaydı.

İttifakı kuranlar, “Aynı sanayinin üyeleri birbirini desteklemeli,” diyordu. “Hepimizin sorunları da çıkarları da düşmanları da aynı. Birbirimizle didişirken enerjimiz ziyan oluyor. Oysa dünyaya karşı ortak bir cephe oluşturmamız gerekir. Çabalarımızı birleştirecek hepimiz büyüyebilir, daha çok kazanabiliriz.” Kuşkucu biri çıkmış, “Bu ittifak kime karşı?” diye sormuştu. Cevabı hemen verilmişti tabii: “Hiç kimseye karşı değil. Ama ille o türlü ifade etmek istiyorsan söyleyeyim; nakliyecilere, bize araç gereç satanlara ya da kim bizi istismar etmeye kalkarsa ona karşı. İttifaklar kime karşıdır ki?” Kuşkucu, “Ben de onu merak ediyorum işte,” demişti.

Anti İt Dalaşı Kuralı yıllık genel kurul toplantısında oylamaya sunulduğunda, kamuoyuna da ilk defa açıklanmış oluyordu. Ama üyelerin hepsi daha önce bu karardan haberdar olmuştu. Konu uzun zamandan beri kulislerde konuşuluyor, hele son birkaç aydır ısrarla tartışılıyordu. Koca salonda oturan adamlar, büyük demiryollarının başkanlarıydı. Anti İt Dalaşı Kuralı'nı hiç sevmemiş, keşke hiç ortaya atılmasaydı, demişlerdi. Ama oylamaya sunulduğunda yine lehte oy kullandılar.

Oylama öncesinde yapılan konuşmalarda hiçbir demiryolunun adı geçmemişti. Tüm konuşmalar yalnız kamu yararından söz ediyordu. Nakliye yetersizliğinden kamu çıkarlarının tehdit altında olduğu, demiryollarının birbirleriyle rekabet yüzünden zayıf düştükleri, it dalaşı nedeniyle sanayinin tehlikede olduğu söyleniyordu. Gerçi demiryolu hizmetlerinin durdurulduğu bazı bölgeler de vardı ama nice yerde de iki ya da daha çok demiryolu, içlerinden birine ancak yetecek işler için rekabete girmişti. Seferlerin durdurulduğu alanlarda yeni demiryolu şirketleri için büyük fırsatlar vardı. Gerçi o alanların şimdilik pek bir ekonomik çekiciliği yoktu ama kamu bilincine sahip bir demiryolu, oraların zorluk içindeki halklarına ulaşım sağlamaktan ancak sevinç duyabilirdi çünkü ne de olsa bir demiryolunun amacı kamu hizmetiydi, kâr değil.

Ardından, büyük ve gelişmiş demiryolu sistemlerinin kamu yararı için şart olduğu söylendi. Bunlardan birinin çökmesi ulusal bir felaket olurdu. Böyle bir sistemin, uluslararası iyi niyete katkıda bulunma çabası yüzünden zarara uğraması durumunda bu sıkıntıyı atlatmak için kamu desteği almaya hakkı olduğu ifade edildi.

Hiçbir demiryolunun adı verilmedi. Ama oturum başkanı konuyu oylamak üzere elini havaya kaldırdığında herkes dönüp Dan Conway'e, yani Phoenix-Durango'nun başkanına baktı.

Teklif ret oyu veren yalnızca beş kişi vardı. Ama teklifin kabul edildiği başkan tarafından açıklandığında ne alkış du-

yuldu ne memnuniyet sesleri. Hatta en küçük bir hareketlilik bile olmadı. Son ana kadar her biri, birinin çıkıp onları bundan kurtaracağını ummuştu.

Anti İt Dalaşı Kuralı, ülkenin yasama meclisinin çoktan çıkardığı yasaları daha iyi uygulayabilmek için getirilmiş “isteğe bağlı bir öz kontrol” önlemi olarak tarif ediliyordu. Bu kurala göre Ulusal Demiryolları İttifakı üyelerinin “yıkıcı rekabet” diye tanımlanan uygulamalara yönelmesi yasaktı. Sınırlandırılmış bölgelerde yalnızca tek bir demiryolunun çalışmasına izin verilecekti. Bu tür bölgelerde öncelik, bölgede çalışmaya daha önceden başlayan şirkete ait olacaktı. Yeni gelenler, o şirketin alanına tecavüz etmiş sayılacak ve kendilerine kararın tebliğ edilmesinden itibaren dokuz ay içinde o bölgedeki çalışmalarına son vereceklerdi. Ulusal Demiryolları İttifakı, hangi bölgelerin sınırlandırılmış bölge olacağına karar verme yetkisini elinde tutacaktı.

Toplantı sona erdiğinde herkes çabucak oradan çıkmaya çalıştı. Özel sohbetler, dostça oyalanmalar olmadı. Koca salon çok kısa sürede boşaldı. Hiç kimse Dan Conway’le konuşmadı, hatta hiç kimse dönüp ona bakmadı.

Binanın lobisinde James Taggart, Orren Boyle’la karşılaştı. Buluşmak için randevulaşmış değillerdi ama Taggart, şişman adamı mermer duvarın önünde görür görmez, daha yüzünü görmeden tanımıştı. Birbirlerine yaklaştılar. Boyle konuşurken yüzündeki gülümseme her zamanki kadar yatıştırıcı değildi. “Ben üstüme düşeni yaptım. Şimdi sıra sende Jimmy,” dedi. Taggart suratını asıp, “Senin buraya gelmen gerekmiyordu, neden geldin?” diye sordu. Boyle’un cevabı kısa oldu. “Biraz eğlenmek için!”

Dan Conway sıra sıra dizilmiş boş sandalyelerden birinde oturuyordu. Temizlikçi kadın salonu toparlamak için geldiğinde o hâlâ oradaydı. Kadın seslenince söz dinleyip kalktı, kapıya doğru yollandı. Ara yolda kadının yanından geçerken elini cebine daldırıp biraz arandı, ona bir beş dolar bulup verdi. Sessizce, kadının

yüzüne bakmadan. Ne yaptığını bilmiyor gibi bir hali vardı. Bahşış verilmesi gereken bir yerde sanıyordu herhalde kendini.

Ofisin kapısı ardına kadar açılıp James Taggart içeri daldığında Dagny hâlâ masasındaydı. James bu odaya ilk defa böyle giriyordu. Yüzünden ateşler çıkıyor gibiydi.

Dagny onu, San Sebastian Hattı'nın kamulaştırılmasından beri görmemişti. James konuyu Dagny'yle konuşmaya çalışmamış, Dagny de bir şey söylememişti. Öyle gösterişli biçimde haklı çıkmıştı ki kelimelere gerek olmadığını düşünüyordu. Yarı neza-ketten, yarı acıma duygusundan, ağabeyine olaydan çıkarılması gereken sonuçları da söylememişti. Mantıklı bir insan bir tek sonuç çıkarabilirdi bu olaydan. James'in yönetim kurulunda yaptığı konuşmayı duymuştu aslında; tiksintiyle gülümsemiş, omuz silkip geçmişti. Eğer Dagny'nin başarılarını kendine mal etmek herhangi bir sebeple işine yarıyorsa, o zaman herhalde bundan sonra onu rahat bırakırdı.

"Kendini bu demiryolu için bir şeyler yapabilen tek kişi sanıyorsun, değil mi?" diye patladı James.

Dagny ona şaşkınlıkla baktı. James'in sesi pek tiz çıkıyordu. Dagny'nin masasının karşısına dikildiğinde heyecandan fazlasıyla gergindi.

"Benim bu şirketi batırdığımı düşünüyorsun, öyle mi?" diye devam etti. Bağırıyordu. "Bizi kurtarabilecek tek kişi sensin ha? Meksika zararını telafi etmek için benim hiçbir şey yapamayacağımı zannediyorsun!"

Dagny yavaşça, "Ne istiyorsun?" diye sordu.

"Sana bazı haberler vermek istiyorum. Aylar önce sana sözünü ettiğim, Ulusal Demiryolları İttifakı'nın Anti İt Dalası Kuralı'nı hatırlıyor musun? O fikri beğenmemiştin. Hatta hiç beğenmemiştin."

"Hatırlıyorum. Ne olmuş?"

"Kabul edildi."

"Ne kabul edildi?"

“Anti İt Dalaşı. Birkaç dakika önce. Toplantıda. Dokuz ay sonra artık Colorado’da Phoenix-Durango diye bir şey olmayacak.”

Dagny ayağa fırlarken masadaki cam kül tablası yere düşüp kırıldı.

“Sizi ahlaksız piçler!”

James hiç hareket etmeden duruyor, gülümsüyordu.

Dagny titrediğini belli ettiğinin, ona açık verdiğinin, savunmasız kaldığının farkındaydı. James bundan çok zevk alıyor olmalıydı ama Dagny umursamıyordu. Tam o sırada James’in yüzündeki gülümsemeyi fark etti. Bir anda bütün öfkesi yok oldu. Hiçbir duygu kalmamıştı içinde. O gülümsemeyi buz gibi, kişisellikten uzak bir merakla inceledi.

Karşı karşıya duruyorlardı. James ilk defa ondan korkmuyormuş gibi görünüyor, sevinçten dört köşe bir ifadeyle bakıyordu. Bu olay onun gözünde, bir rakibi yok etmekten çok daha derin anlamlar taşıyordu. Dan Conway’e karşı bir galibiyet değil, Dagny’ye karşı bir galibiyetti bu. Ne bakıma öyle olduğunu bulamıyordu ama James’in bildiğinden emindi.

Bir an için aklından bir şey geçti. Karşısında duran James Taggart’ın ve onu gülümseten şeyin içinde, kendisinin hiç kuşulanmadığı bir sır gizliymiş gibi geldi ona. O sırrı anlaması, öğrenmesi hayati önem taşıyordu. Ama o düşünce birden kayboldu, silindi gitti.

Dönüp dolabın kapağını açtı, mantosunu kaptı.

“Nereye gidiyorsun?” Taggart’ın sesi alçalmıştı. Hayal kırıklığına uğramış, hatta biraz kaygılanmış gibiydi.

Dagny cevap vermedi. Hızla ofisten çıkıp gitti.

“Dan, onlarla mücadele etmek zorundasın. Ben yardım ederim sana. Senin için tüm gücümle savaşıyorum.”

Dan Conway başını iki yana salladı.

Masasında oturuyordu. Önünde yalnızca solmuş bir sümen vardı. Odanın köşesinde zayıf bir ışık yanıyordu. Dagny

dosdoğru Phoenix-Durango'nun New York ofisine koşmuştu. Conway oradaydı. Dagny ilk girdiğinde nasıl oturuyorsa hâlâ aynı pozda oturuyordu. Dagny geldiğinde gülümsemiş, "Garip, senin geleceğini tahmin etmiştim," demişti. Sesi nazik ama cansızdı. Birbirlerini pek iyi tanımazlardı. Colorado'da birkaç kere karşılaşmışlardı, o kadar.

"Hayır," dedi Dan Conway. "Yararı yok."

"Bunu imzaladığın ittifak anlaşması için mi söylüyorsun? O geçerli olmaz. Buna resmen gasp derler. Hiçbir mahkeme dikkate almaz onu. Eğer Jim yine o yağmacı sloganının, 'kamu yararı' lafının arkasına saklanmaya kalkışırsa o zaman ben tanık kürsüsüne çıkıp yemin eder, Taggart Transcontinental'ın tüm Colorado trafiğini taşıyamayacağını söylerim. Mahkeme senin aleyhinde bir karar alırsa bir üst mahkemeye gider, on yıl boyunca itirazlarını sürdürürsün."

"Evet... yapabilirim. Sonunda kazanır mıyım belli olmaz ama deneyebilirim. Demiryolunu daha birkaç yıl elimde tutabilirim. Ama... hayır, benim düşündüğüm, işin hukuk yanı değil. Mesele o değil."

"Nedir öyleyse?"

"Bu mücadeleyi istemiyorum Dagny."

Dagny ona inanmaz bakışlarla baktı. Conway'in bu sözü daha önce hiçbir zaman söylemediğine yemin edebilirdi. Bir insan hayatının bu kadar ileri bir döneminde kendini nasıl değiştirebilirdi?

Dan Conway ellisine yaklaşıyordu. Bir şirketin sahibinden çok, bir mühendisin sert ve keskin hatlı, sağlam, inatçı yüzü vardı onda. Bir savaşçının yüzüne sahipti. Diri, güneş yanığı bir teni, kırılamaya başlayan saçları vardı. Arizona'da zayıf durumda bir demiryolunu devralmıştı. Geliri başarılı bir bakkal dükkânından bile az olan bir demiryolu. Ama onu güneybatı bölgesinin en iyi işletmesi haline getirmeyi başarmıştı. Az konuşur, seyrek kitap okurdu, üniversiteye de gitmemişti. İnsanların çabaları onun pek

ilgisini çekmezdi. İnsanların kültür dediği şeyden onda eser yoktu. Ama demiryollarını bilirdi.

“Neden istemiyorsun mücadele etmeyi?”

“Çünkü bunu yapmaya hakları vardı.”

“Dan,” dedi Dagny. “Sen aklını mı kaçırdın?”

Conway ruhsuz bir sesle, “Ben ömrümde sözümünden dönmedim,” dedi. “Mahkemelerin ne karar vereceği beni ilgilendirmiyor. Ben çoğunluğun kararını kabul etmeye söz verdim. Şimdi kabul etmeliyim.”

“Çoğunluğun sana bunu yapmasını bekliyor muydun?”

“Hayır.” Yüzü bir an sarsılıyormuş gibi göründü. Alçak sesle konuşuyor, Dagny’ye bakmıyordu. O çaresiz şaşkınlık hissi henüz içinde çok tazeydi. “Hayır, beklemiyordum. Bir yıldır bundan söz ettiklerini duyuyordum ama inanmamıştım. Oylama yapılırken bile buna inanmıyordum.”

“Ne bekliyordun?”

“Sandım ki... Hepimiz kamu yararı için çaba göstermeliyiz demişlerdi. Ben Colorado’da yaptığım şeylerin iyi olduğunu düşünüyordum. Herkesin iyiliğine yani.”

“Ah, seni sersem! Seni zaten bunun için cezalandırdıklarını görmüyor musun? İyi olduğu için!”

Conway yine başını iki yana salladı. “Anlayamıyorum,” dedi. “Şimdi bakıyorum ama bir çıkış yolu göremiyorum.”

“Kendini mahvetmeye razı olmak için mi söz verdin onlara?”

“Hiçbirimiz için seçenek yok sanıyorum.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Dagny, şu anda bütün dünya korkunç bir durumda. Bilmiyorum ama bir şeyler çok ters. İnsanlar bir araya gelip bir çıkış yolu bulmak zorunda. Ama hangi yolun seçileceğine kim karar verebilir? Ancak çoğunluk bu yetkiye sahiptir. Herhalde karar vermenin tek doğru yolu o olmalı. Ben başka bir yol göremiyorum. Besbelli birinin kurban edilmesi gerek. O da benmişim meğer.

Şikâyet etmeye hakkım yok. Haklar onlardan yana. İnsanların bir araya gelmesi gerek.”

Dagny sakın konuşabilmek için çaba harcadı. Öfkeden titriyordu. “Eğer bir araya gelmenin bedeli buysa, ben herhangi bir insanla aynı gezegende yaşamak istiyorsam ne olayım! Eğer ötekiler yalnızca bizi yok ederek hayatta kalabileceklerse, o zaman onların hayatta kalmasını niçin isteyelim ki? Kendini yok etme kavramını hiçbir şey haklı gösteremez. Hiçbir şey onlara, insanları kurban durumuna düşürme hakkını da vermez. En iyileri yok etmek hiçbir şekilde ahlaka sığmaz. Hiç kimse iyi olduğu için cezalandırılmaz. Kimse yeteneği yüzünden cezalandırılmaz. Eğer öylesi doğru olacaksa birbirimizi katletmeye başlayalım çünkü bu durum, dünyada doğru diye, hak diye hiçbir şeyin olmadığı anlamına gelir.”

Conway cevap vermedi. Dagny’yi çaresiz bakışlarla seyrediyordu.

Dagny, “Eğer dünya öyle bir yer olursa biz içinde nasıl yaşayabiliriz?” diye sordu.

Conway, “Bilmiyorum...” diye fısıldadı.

“Dan, sen gerçekten bunun hak olduğuna, doğru olduğuna inanıyor musun? Yani gerçekten, derinden derine, yüreğinin içinde inanıyor musun bunun hak olduğuna?”

Conway gözlerini yumdu, “Hayır,” dedi. Sonra Dagny’ye baktı, Dagny o gözlerde ilk defa işkence işaretleri okudu. “Burada oturmuş onu anlamaya çalışıyordum. Bunun hak olduğuna, doğru olduğuna inanmam gerek, biliyorum ama inanamıyorum. Sanki doğrudur demeye dilim varmıyor. Oradaki hattın her traversini, her rayını, her sinyal lambasını, her köprüsünü, orada geçirdiğim her geceyi yeniden görüyorum...” Başı sarktı, sonra kollarının üzerine düştü. “Ah Tanrım, öyle büyük haksızlık ki!”

“Dan!” dedi Dagny sıkılı dişleri arasından. “Mücadele etmelisin.”

Conway başını kaldırdı. Gözleri boş bakıyordu. “Hayır,” dedi. “Yanlış olur. Bencillik etmiş olurum.”

“Of, bırak bu içi boş kalıpları! Bunun saçma olduğunu biliyorsun!”

“Bilmiyorum...” Sesi çok yorgundu. “Şurada oturmuş bunu düşünmeye çalışıyordum... Artık neyin doğru olduğunu bilmiyorum...” Sonra ekledi. “Galiba aldırmiyorum da.”

Birdenbire Dagny, bundan sonra söyleyeceği hiçbir şeyin işe yaramayacağını anladı. Dan Conway bir daha asla eylem adamı olmayacaktı. Bundan nasıl bu kadar emin olabildiğini de bilmiyordu. Şaşkın bir sesle, “Daha önce mücadelede hiç pes etmemiştin,” dedi.

“Hayır, herhalde etmemiştim...” Alçak sesle, kayıtsız bir şaşkınlıkla konuşuyordu. “Fırtınalarla, sellerle, heyelanlarla, ray hasarlarıyla boğuştum... Nasıl yapılacağını biliyordum ve yapmaktan hoşlanıyordum. Ama bu tür bir savaş... benim yapamayacağım bir şey.”

“Neden?”

“Bilmiyorum. Dünyanın neden böyle olduğunu kim bilebilir? John Galt kim?”

Dagny yüzünü buruşturdu. “O halde ne yapacaksın?”

“Bilmiyorum...”

“Yani...” Dagny birden sustu.

Dan onun ne demek istediğini anlamıştı. “Yo, her zaman yapacak bir şey vardır...” Fakat inançsız konuşuyordu. “Herhalde yalnız Colorado ile New Mexico’yu sınırlı bölge ilan edeceklerdir. Arizona’daki hattı yine işletebileceğim.” Sustu, sonra ekledi. “Yirmi yıl önce olduğu gibi... Eh, beni meşgul eder. Artık yoruluyorum Dagny. Vakit ayıramadığım için fark edemedim ama herhalde yoruluyorum.”

Dagny hiçbir şey söyleyemedi.

Dan aynı kayıtsız sesle, “Onların hizmetten yoksun bölgelerine yeni hatlar yapacak değilim,” dedi. “Bana teselli ödülü diye bunu

yutturmaya çalıştılar ama bence bu yalnızca laf. Yüzlerce kilometre alanda hiçbir şey yoksa, yalnızca kendi karnını doyurabilen birkaç çiftçi varsa oraya demiryolu yapılamaz. Demiryolu yapıp parasını çıkaramazsın. Parası çıkarılamayacak şeyi kim neden yapsın ki? Akla uygun gelmiyor. Ne dediklerini bilmiyorlar.”

“Boş ver onların yoksun bölgelerini! Ben asıl seni düşünüyorum.” Sonunda adını koymak zorunda kalmıştı. “Sen ne yapacaksın?”

“Bilmiyorum... Aslında yapmaya vakit bulamadığım çok şey var. Balık tutmak mesela. Hep sevdim balık tutmayı. Belki kitap okumaya başlarım, bunu hep istemiştim. Daha rahat yaşarım artık herhalde. Balığa çıkarım, dedim ya. Arizona’da birkaç güzel yer var. Sakin ve huzurlu. Arazi kilometrelerce gidiyor, tek bir insana rastlamıyorsun...” Başını kaldırıp baktı, sonra konuşmaya devam etti. “Boş ver. Neden benim için kaygılanasın ki?”

“Sen değil, bu aslında... Dan,” dedi birdenbire. “Umarım biliyorsundur, sana yardım etmeyi teklif etmem senin hatırın için değildi.”

Dan gülümsedi. Zayıf, dostça bir gülümsemeydi bu. “Biliyorum,” dedi.

“Nedeni acıma da değil yardım da değil, o tür çirkin şeylerin hiçbirisi değil. Bak, niyetim Colorado’da seninle kıran kırana çatışmaktı. Müşterilerini çalmak, seni zorlamak, köşeye sıkıştırmak, gerekirse de bölgeden dışarı atmak istiyordum.”

Conway yavaşça güldü. Bu sözleri beğenmişti. “Çok da uğraşman gerekecekti bunun için,” dedi.

“Ama gerekli olacağını sanmıyordum. Orada her ikimize de yer var diye düşünüyordum.”

“Evet. Vardı.”

“Yine de eğer yer olmadığı ortaya çıkarsa seninle savaştım. Kendi hattımı seninkinden iyi duruma getirebilirim seni yenecektim, ondan sonra sana ne olduğu da hiç umurumda olmayacaktı. Ama bu... Dan, artık bizim Rio Norte Hattı’na

bakmak bile istemiyorum... Tanrım, Dan, bir yağmacıya dönüşmek istemem.”

Conway bir an ona sessizce baktı. Bakışları sanki uzaktan bakıyor gibiydi. Yavaşça konuştu. “Sen yüz yıl erken doğmalıymışsın evlat. O zaman bir şansın olurdu.”

“Daha neler. Ben kendi şansımı kendim yaratmak niyetindeyim.”

“Senin yaşındayken benim de niyetim oydu.”

“Sen başardın.”

“Öyle mi?”

Dagny oturduğu yere çakılmış gibiydi. Kıpırdayamıyordu.

Conway doğrulup dikleşti, emir veriyormuş gibi sert bir sesle, “Sen o Rio Norte Hattı’na baksan iyi edersin, hem de bu işi çabuk yapman gerek,” dedi. “Ben oradan çıkmadan hattı hazırlamak zorundasın. Yapmazsan bu Ellis Wyatt’ın da oradaki diğerlerinin de sonu olacaktır, oysa onlar bu ülkede artık bulamayacağın kadar yaman insanlar. Bunun olmasına izin veremezsin. Artık her şey senin omuzlarında. Benim rekabetim ortadan kalktıktan sonra o bölgede işlerinizin çok daha zorlaşacağını ağabeyine anlatmaya çalışmak boşuna. Ama sen ve ben... biliyoruz. O yüzden, hemen yap. Zaten ne yaparsan yap sen yağmacı olmayacaksın. Hiçbir yağmacı o bölgede demiryolu çalıştırma işini sürdüremez. Sen orada ne kazanırsan hak etmişsin demektir. Ağabeyin gibi keneleri anmaya değmez zaten. Bundan böyle her şey sana bağlı.”

Dagny ona bakıyor, böyle bir insanı neyin yenilgiye uğratabileceğini merak ediyordu. Bunu James Taggart’ın yapmış olamayacağının farkındaydı.

Conway’in de kafasındaki bir başka soruya cevap arar gibi ona baktığını gördü. Sonra Conway gülümsedi, Dagny inanamayarak o gülümsemede hüznün ve acıma izleri gördü.

“Bana acımasan iyi edersin,” dedi Conway. “Bence ikimiz arasında, önünde zor günler olan asıl sensin. Hem bence sana inen darbe benimkinden de ağır olacak.”

Dagny fabrikaya telefon açmış, o gün öğleden sonra Hank Rearden'la görüşmek için bir randevu almıştı. Telefonu kapatıp önündeki Rio Norte haritasına eğilirken kapı açıldı. Dagny başını kaldırdı. Şaşırmıştı. Odasının kapısının habersiz açılmasına alışkın değildi.

İçeri giren adam bir yabancıydı. Genç, uzun boylu biriydi, genel havasında şiddeti akla getiren bir şey vardı ama Dagny bunun ne olduğunu bilemedi çünkü adamın ilk dikkat çeken yanı, hemen hemen kibir seviyesine varan kendine hâkim olma kabiliyetiydi. Kara gözleri, dağınık saçları vardı. Giysileri pahalı ama eskiydi. Sanki ne giydiğine aldırmıyor gibiydi.

“Ellis Wyatt,” diye tanıttı kendini.

Dagny istemeden ayağa kalktı. Dış ofiste onu birilerinin neden durdurmadığını ya da durduramadığını şimdi anlıyordu.

“Oturun Bay Wyatt,” diye gülümsedi.

“Gerekmez.” Adam gülümsemedi. “Uzun görüşmeler yapmam.”

Dagny yavaşça, hareketlerini bilinçli olarak yavaşlata yavaşlata kendi yerine oturdu, arkasına yaslandı, karşısındaki adama baktı.

“Evet?” dedi.

“Sizi görmeye geldim çünkü anladığıma göre bu kokuşmuş kuruluştaki kafası çalışan tek kişi sizsiniz.”

“Sizin için ne yapabilirim?”

“Bir ultiatomu dinleyebilirsiniz.” Tane tane konuşuyor, her hecenin hakkını veriyordu. “Taggart Transcontinental’ın dokuz ay sonra Colorado’da trenlerini, benim işimin gereğine uygun biçimde çalıştırmasını bekliyorum. Phoenix-Durango’ya oynadığınız o kalleşçe oyun eğer kendinizi bir çaba göstermekten kurtarmak içinse, bunun yanınıza kâr kalmayacağını haber veriyorum. Bana gereken kalitede hizmet veremediniz, ben de sizden bir şey talep etmedim, gidip istediğimi bana verebilen birini buldum. Şimdi beni sizinle iş yapmaya mecbur ediyorsunuz. Bana seçenek tanımayarak kendi şartlarınızı empoze etmek istiyorsunuz. Kendi

işimi, sizin beceriksizliğinizin düzeyine indirmemi bekliyorsunuz. Yanlış hesap yaptığınızı bildirmek istiyorum.”

Dagny yavaşça, çaba göstererek konuştu. “Colorado’daki hizmetlerimiz konusunda neler yapma niyetinde olduğumu söyleyeyim mi size?”

“Hayır. Tartışmalara ve niyetlere ilgi duymuyorum. Ben ulaşım bekliyorum. Bunu nasıl sağlayacağınız sizin sorunuz, benim değil. Ben yalnızca size bir uyarıda bulunuyorum. Benimle iş yapmak isteyen ya benim koşullarımla yapar ya da hiç yapamaz. Beceriksizliğe ödün vermem. Çıkardığım petrolü taşıyarak para kazanmak istiyorsanız siz de kendi işinizde, benim kendi işimde olduğum kadar iyi olmak zorundasınız. Bunun anlaşılmasını istiyorum.”

Dagny alçak sesle, “Anlıyorum,” dedi.

“Ültimekonomumu neden ciddiye almanız gerektiğini size kanıtlamak için zaman ziyan edecek değilim. Bu çürük kuruluşu işler durumda tutacak kadar zekânınız varsa, o kadarını da kendiniz bulup çıkarabilirsiniz, ikimiz de biliyoruz ki Taggart Transcontinental eğer Colorado’da beş yıl önce verdiği hizmetin aynısını sürdürürse bu benim mahvolmam anlamına gelir. Niyetinizin o olduğunu da biliyorum. Yapabildiğiniz süre boyunca benim sırtımdan beslenmeyi, beni bitirince de kemirecek başka bir kadavra aramayı bekliyorsunuz. Günümüzde insanlığın çoğunun niyeti bu. İşte benim ültimekonomum: Şu anda beni mahvetmek sizin gücünüz dâhilinde; belki gitmek zorunda kalabilirim ama eğer gidersem hepinizi de birlikte aşağıya çekeceğimi bilmenizi istiyorum.”

Dagny’nin içinde, bu zılgıtı yerken sakın kalmasını sağlayan uyuşma duygusunun çok derinlerinde bir acı belirdi. Küçük bir nokta halindeydi, ufak bir yanık gibi acıyordu. Ona, birlikte çalışmak için yıllarca hep onun gibi birini arayıp durduğunu söylemek istedi. Senin düşmanların benim de düşmanlarım, demek istedi. Ben onlardan biri değilim, demek istedi. Ama bunu yapama-

yacağını biliyordu. Taggart Transcontinental'ın sorumluluğunu taşıyor, o isim altında yapılan her şeyden sorumlu bulunuyordu. Şimdi kendini haklı göstermeye hakkı yoktu.

Dimdik oturuyordu, bakışları onunkiler kadar dengeli ve açıktı. Sakin bir cevap verdi. "İhtiyaç duyduğunuz nakliye alacaksınız Bay Wyatt."

Adamın yüzündeki belli belirsiz şaşkınlığı gördü. Bu cevabı beklemediği belliydi. Belki de Dagny'nin söylemediği şeylere daha çok şaşmıştı. Dagny savunmalara yönelmemiş, özürler ve bahaneler sıralamamıştı bir kere. Wyatt birkaç saniye Dagny'yi sessizce inceledi. Ondan sonra deminki kadar sert olmayan bir sesle konuştu.

"Peki. Teşekkür ederim. İyi günler."

Dagny başını hafifçe eğdi. Wyatt da selam verdikten sonra odadan çıktı.

"İşte hikâye bu Hank. Rio Norte Hattı'nı on iki ayda tamamlamak için imkânsız denebilecek bir program hazırlamıştım. Şimdi işi dokuz ayda bitirmek zorundayım. Senin bize rayları teslim süren bir yıldı. Dokuz ayda verebilir misin? Bunu yapmanın insanoğlu için mümkün olan bir yolu varsa yap lütfen. Yoksa da bitirmek için başka yollar aramak zorundayım demektir."

Rearden masasında oturuyordu. Soğuk mavi gözleri, yüzünün düzlemleri arasında birer yatay çizgi gibi kısılmıştı. Yarı kapalıydı gözleri. Dengeli bir sesle, hiç vurgulamadan cevap verdi.

"Yaparım."

Dagny arkasına yaslandı. Bu kısacık cümle bir şok etkisi yaratmıştı. Yalnız rahatlatma değildi o duygu. Bunun gerçekten yapılacağına dair başka hiçbir garantiye gerek olmadığının o anda anlaşılması söz konusuydu. Ne kanıt gerekiyordu artık Dagny'ye ne soru ne de açıklama. Karmakarışık bir sorun, ne söylediğini iyi bilen şu adamın ağzından çıkan üç heceyle çözümlenmişti.

“Rahatladığını o kadar belli etme.” Rearden’ın sesi alaycıydı. “Çok fazla belli etme en azından.” Kısılmış gözleri, gizli bir gülümsemeyle Dagny’ye bakıyordu. “Taggart Transcontinental’ı avucuma aldığımı düşünebilirim.”

“Onu zaten biliyorsun.”

“Biliyorum. Bedelini de sana ödetmek niyetindeyim.”

“Buna zaten hazırdım. Kaça?”

“Bugünden sonra teslim edilecek her tona yirmi dolar ekstra.”

“Oldukça yüksek Hank. Bana verebileceğin en iyi fiyat bu mu?”

“Değil. Ama alacağım para bu. İki katını da istesem öderdin.”

“Evet, öderdim. Sen de isteyebilirdin. Ama istemeyeceksin.”

“Nedenmiş?”

“Çünkü Rio Norte Hattı’nın yapılmasına ihtiyacın var. O hat Rearden Metal’in ilk şovu olacak.”

Rearden yüksek sesle güldü. “Doğru,” dedi. “İltimas yaptıрма konusunda boş hayallere kapılmayan biriyle iş yapmak güzel.”

“Sen durumdan yararlanacağını söylediğinde beni rahatlatan ne oldu biliyor musun?”

“Ne oldu?”

“Bu seferlik bana iyilik yapma numarasına kalkışmayan biriyle iş yapıyor olmak.”

Rearden’ın gülümsemesine belirgin bir ifade karışmıştı; keyifti bu. “Hep açık oynuyorsun, değil mi?” diye sordu.

“Senin de başka türlü davrandığını hiç görmedim.”

“Ben buna yalnız benim gücüm yeter sanıyordum.”

“Ben de o anlamda pek güçsüz sayılmam Hank.”

“Bir gün seni o anlamda güçsüzleştireceğim sanıyorum.”

“Neden?”

“Bu hep istediğim bir şeydi.”

Dagny, “Çevrende yeterince korkak yok mu?” diye sordu.

“İşte o yüzden bunu denemek hoşuma gidecek,” dedi Hank. “Çünkü tek istisna sensin. Demek senin sıkışık durumunda, sizdirabileceğim her kuruş kârı elde etmemi doğru buluyorsun.”

“Elbette. Budala değilim. Bu işi beni rahat ettirmek için kurduğuna inanacak da değilim.”

“Keşke öyle olsaydı, demiyor musun?”

“Ben süt çocuğu değilim Hank.”

“O paraları ödemek sana zor gelmeyecek mi?”

“O benim sorunum, senin değil. O rayları istiyorum.”

“Ton başına yirmi dolar fazlaya mı?”

“Yeter Hank.”

“Peki. Raylarını alacaksın. Ben de fahiş kârımı alacağım... ya da ben alamadan Taggart Transcontinental batacak.”

Dagny hiç gülümsemeden konuştu. “O hattı dokuz ayda bitirmezsem Taggart Transcontinental gerçekten batacak.”

“Orayı sen işlettikçe batmaz.”

Rearden gülümsemediği zamanlarda yüzü taş kesiliyor, bir tek gözleri canlı kalıyordu. Soğuk, parlak bir gözlemcilik okunuyordu o gözlerde. Ama gözlemlerinin sonunda neler gördüğünü anlamak mümkün değil, diye düşündü Dagny. Belki kendisi bile bunu bilmiyor olabilirdi.

“İşini zorlaştırmak için her şeyi yaptılar, değil mi?”

“Evet. Taggart sistemini kurtarmak için Colorado’ya güveniyordum. Şimdi Colorado’yu kurtarmak da bana kaldı. Dokuz ay sonra Dan Conway hattını kapatacak. Benimki hazır değilse artık bitmesine gerek bile kalmaz. O adamları bir gün bile nakliyesiz bırakamayız, nerede kaldı bir hafta ya da bir ay. Büyüme hızlarına bakınca hem onları durdurmak hem de devam etmelerini beklemek olanaksız. Saatte iki yüz mille giden motoru durdurmaya çalışmak gibi olur bu.”

“Biliyorum.”

“İyi bir demiryolu işletebilirim. Ama kıtanın bir başından bir başına, turp yetiştirmesini bile beceremeyen çiftçiler için bunu

yapamam. Ellis Wyatt gibi adamların trenlerimi doldurmasına ihtiyacım var. Demek ona dokuz ayın sonunda trenini ve raylarını vermek zorundayım. Bunu yapmam şart.”

Rearden keyifle gülümsedi. “Bu konuda duyguların çok güçlü, öyle değil mi?”

“Senin değil mi?”

Cevap vermedi ama gülümsemeyi sürdürdü.

Dagny hemen hemen öfkeyle, “Seni kaygılandırıyor mu bu?” diye sordu.

“Hayır.”

“Yani bunu anlayamıyor musun?”

“Benim rayları çıkaracağımı, senin de hattı dokuz ayda bitireceğini biliyorum.”

Dagny gülümsedi, rahatlamıştı. Yorgundu, biraz da suçluluk duyuyordu. “Evet. Yapacağımızı biliyorum. Jim ve arkadaşları gibi insanlara kızmaktan bir yarar gelmez, onun da farkındayım. Böyle şeylere vaktimiz yok. İlk önce onların yaptıklarını düzeltmem gerekecek, ondan sonra da...” Durdu, düşündü, başını iki yana salladı, sonra omuz silkti. “Ondan sonra... onların önemi kalmayacak,” dedi.

“Evet öyle. Kalmayacak. Anti İt Dalaşı meselesini ilk duyduğumda midem bulanmıştı. Ama o lanet olası piçler için kaygılanma.” Bu sözler Dagny’yi şaşırttı çünkü söylerken Rearden’in yüz ifadesi taş gibi ve sakindi. “Sen ve ben hep burada olacağız ve ülkemizi, onların davranışlarının zararlarından kurtaracağız.” Ayağa kalktı, odada dolaşırken konuştu. “Colorado duracak değil. Sen çıkaracaksın onları çukurdan. Sonra Dan Conway ve diğerleri de dönecek. Bu çılgınlıklar geçici bir şey. Devam edemez. Delilik bu. Kendi kendini devirecek. Sen ve ben bir süre için daha çalışmak zorundayız, o kadar.”

Dagny onun upuzun boyuyla odada dolaşmasına bakıyordu. Bu ofis çok yakışıyordu ona. İçinde ihtiyaç duyduğu bir iki parça eşyadan başka bir şey yoktu. Onlar da basitleştirilmiş, esas amaç-

larına indirgenmişti. Hepsi son derece pahalıydı. Malzeme ve tasarım kalitesi harikaydı. Bir motora benziyordu bu oda. Pencere camlarının oluşturduğu kutu içinde bir motor. Ama Dagny çok şaşırtıcı bir ayrıntıyı da fark etti. Dosya dolabının üzerinde yeşimden bir vazo vardı. Som yeşimden oyma, koyu yeşil, yüzeyi düz bir vazo. O düzgünlük insanın içinde ona dokunma isteği uyandırıyor. Bu odada bu vazo... şaşılacak bir şeydi. Geri kalan eşyaların ciddiyetiyle uyumsuzdu. Âdeta bir şehvet simgesi idi.

“Colorado harika bir yerdir,” dedi Rearden. “Ülkenin en harika yeri olacak. Benim kaygı duyup duymadığımdan emin değilsin, öyle mi? O eyalet benim en iyi müşterim oluyor. Kendi nakliye trafiğinin raporlarını okumaya vakit ayırsan bilirdin.”

“Biliyorum. Okudum.”

“Birkaç yıla kadar oraya bir fabrika kurmayı düşünüyorum. O zaman sana ödedikleri nakliye masrafları ceplerinde kalır.” Dagny’ye baktı. “Bunu yaparsam, çok büyük çelik navlununu kaybedersin.”

“Sen yap. Ben sana gereken malzemeyi, işçilerinin ihtiyacı olan erzakı, senin peşinden oraya gelecek fabrikaların mallarını taşısam da yeter. Hem belki senin çeliğini kaybettiğimi fark edecek vakit bile bulamam... Ne gülüyorsun?”

“Harika bir şey.”

“Hangisi?”

“Günümüzde herkesin gösterdiği tepkileri senin göstermemen.”

“Ama yine de bugün için Taggart Transcontinental’ın en büyük müşterisi sensin, onu söylemek zorundayım.”

“Bilmiyor muyum sanıyorsun?”

“İşte o yüzden de hiç anlayamadığım şey, Jim’in neden...” Birden sustu.

“...benim işime zarar vermeye çalıştığı, değil mi? Çünkü senin ağabeyin Jim budalanın teki de ondan.”

“Öyle. Ama dahası da var. Bunca aptallıktan daha beter bir şey var.”

“Onu anlamaya çalışarak vaktini ziyan etme. Bırak ne yaparsa yapsın. Hiç kimse için tehlike yaratamaz. Jim Taggart gibi insanlar dünyada kalabalık eder, o kadar.”

“Herhalde öyle.”

“Bu arada, eğer rayları erken veremem desem ne yapardın?”

“Yan hatlardan herhangi birini söküp malzemesini taşır, yine de Rio Norte Hattı’nı zamanında bitirirdim.”

Rearden yine güldü. “İşte bu yüzden Taggart Transcontinental için kaygılanmıyorum. Ama eski yan yollardan ray taşımak zorunda kalmayacaksın. Ben bu işte olduğum sürece gerek yok.”

Dagny o anda, Hank Rearden’ın duygusuz biri olduğunu düşünmekle çok yanıldığını fark etti. Adamın tüm davranışlarının altında yatan temel şey zevk almaktı. Onun yanındayken kendini her zaman hafiflemiş ve rahatlamış hissediyordu. Rearden da paylaşıyordu bu duyguları. Gerilimsiz, çabasız ve rahat konuşabildiği tek kişi oydu. İşte bu akıl, benim saygı duyduğum bir akıl, diye düşündü. Yarışmaya değer bir hasımdı o. Ama yine de aralarında her zaman garip bir mesafe duygusu vardı. Kapalı bir kapı duruyordu ortalarında. Rearden’ın davranışlarında, kişisellikten uzak bir hava vardı, içindeki bir noktaya ulaşmak mümkün değildi.

Rearden pencerenin önüne gelince durmuştu. Bir an dışarıya baktı. “İlk parti rayların size bugün teslim edileceğini biliyor musun?” diye sordu.

“Elbette biliyorum.”

“Gel buraya.”

Dagny ona yaklaştı. Rearden parmağıyla sessizce işaret etti. Uzaklarda, fabrika binalarının ötesinde bir dizi vagon yan tarafta bekliyordu. Tepelerine bir vinç dikilmişti. Hareket halindeydi vinç. Mıknatısıyla demet demet rayları havaya kaldırdı. Bulutlu gökyüzünde güneş yoktu ama raylar yine de pırıl pırıldı. Yeşilimsi mavi renktelerdi. Vinç bir vagonun tepesinde durdu, indi, hafifçe titredi, rayları kasaya bıraktı. Sonra görkemli bir kayıtsızlıkla

yeniden hareket etti. Sanki devin biri, insanların ve dünyanın üzerinde bir yere geometrik bir teorem çiziyordu.

Pencerede durmuş hiç konuşmadan, dikkatle seyrediyorlardı. Yeni bir parti yüklenene kadar Dagny hiç konuşmadı. Ondan sonra da ağzından ilk çıkan söz raylarla, demiryoluyla, vaktinde bitirmekle ilgili olmadı. Doğadaki yeni bir olguyu selamlıyormuş gibi konuştu.

“Rearden Metal...” dedi.

Rearden bunu fark etti ama bir şey söylemedi. Dagny’ye baktı, sonra yine pencereye döndü.

“Hank, bu harika bir şey.”

“Evet.”

Çok net söylemişti bunu. Çok açık. Sesinde iltifatın yarattığı keyif de tevazu da yoktu. Dagny bunun ona saygı anlamı taşıdığını biliyordu. Bir insanın bir insana sunabileceği saygının en derin ifadesiydi o. Kendi büyüklüğünü kabullenecek kadar açık olabilme ve bunun anlaşıldığını bilme.

Dagny devam etti. “Bu metalin neler yapabileceğini, neleri mümkün kılacağını düşünüyorum da... Hank, bugün dünyamızda olan en önemli şey bu. Ama kimse farkında değil.”

“Biz farkındayız.”

Birbirlerine bakmadılar. Durup vinci seyrettiler. Dagny uzak-taki lokomotifin önünde TT harflerini görebiliyordu. Taggart sisteminin en önemli hattının raylarını da görebiliyordu.

“Yapabilecek bir fabrika bulur bulmaz Rearden Çelik’ten lokomotifler ısmarlayacağım,” dedi.

“Gerekecektir. Rio Norte Hattı’nda trenlerini ne kadar hızlı çalıştırıyorsun?”

“Şimdi mi? Saatte kırk kilometre yapabilirsek şanslı sayılırız.”

Rearden vagonları işaret etti. “Şu raylar döşenince trenlerini dört yüz kilometre hızla bile çalıştırabilirsin istersen.”

“Yaparım. Birkaç yıl sonra. O zaman vagonlarımız da Rearden Metal’den olur, çeliğin yarı ağırlığında ve iki katı kadar güvenli olur.”

“Hava yollarına dikkat etmelisin. Rearden Metal’den bir uçak üzerinde çalışıyoruz. Kendi ağırlığı hemen hemen hiç olmayacak, çok şeyi kaldırabilecek. Nakliye işinde hava taşımacılığı çok ilerleyecek.”

“Bu metalin her tür motora neler yapabileceğini, bundan böyle ne tür şeyler tasarlanabileceğini düşünüyordum.”

“Metali tel kafeslerin yapımında kullandıklarını düşünebiliyor musun? Çitlerde ve kümeslerde. Bir millik çit birkaç sent tutacak ama iki yüz yıl dayanacak. Sonra mutfak aletleri... Birkaç kuruşa alınacak, kuşaktan kuşağa kalacak. Transatlantikleri torpidolar delemeyecek.”

“Rearden Metal’den iletişim tellerinin testlerini yaptırdığımı söylemiş miydim?”

“Ben öyle çok test yaptırıyorum ki insanlara bu metalden neler yapılabileceğini, nasıl yapılabileceğini göstermeye vaktim olmayacak.”

Metalden ve getireceği olanaklardan konuşmayı sürdürdüler. Sanki bir dağın doruğunda durmuş, aşağıdaki sınırsız ovaya, her yöne giden yollara bakıyorlardı. Ama tüm konuştukları matematiksel kesinliğe ilişkindi. Rakamlar, ağırlıklar, basınçlar, dirençler, maliyetler...

Dagny ağabeyini de Ulusal İttifakı da unutmuştu. Her sorunu, her kişiyi, her olayı geride bırakmıştı. Bu olaylar zaten her zaman bulutlu olurdu onun zihninde. Hızla geçerdi onların içinden. Tam anlamıyla gerçek olduklarını hiçbir zaman algılamazdı. Asıl gerçek buydu. Bu net şemalar, amaç duygusu, hafiflik, umut. Böyle yaşamayı beklemişti o hep. Bundan eksikğine bir saat bile ayırmak istememişti.

Dönüp Rearden’a baktığı anda Rearden da ona bakmak üzere dönüyordu. Birbirlerine çok yakın duruyorlardı. Dagny onun

gözlerinde kendininkine benzer duygular gördü. Eğer sevinç, varoluşun amacı ve çekirdeğiye, insana zevk veren şey her zaman kişinin en derin sırrı olarak korunuyorsa, şu anda birbirlerini çıplak görmüş sayılmaları gerektiğini düşündü.

Rearden bir adım geriledi ve garip, duygusuz bir sesle, “İki serseri gibiyiz, öyle değil mi?” dedi.

“Neden?”

“Manevi amaçlarımız, niteliklerimiz yok da ondan. Sadece maddi şeylerin peşindeyiz. Tek önem verdiğimiz bu.”

Dagny ona bakıyor ancak anlayamıyordu. Ama Rearden sanki onun içinden daha arkalara bakıyordu. Dagny kendi kendine, keşke bunu söylemeseydi, diye geçirdi aklından. Aslında onu rahatsız eden, yapılan suçlama değildi. Kendini hiçbir zaman o gözle görmemişti. İnsanları doğuştan suçlu ve günahkâr sayan bir inanca hiçbir zaman sahip olmamıştı. Ama yine de içinde belli belirsiz bir tedirginlik vardı. Ona bu sözü söyleten şey her neyse, tehlikeli şeylere gebeydi. Rearden o sözleri laf olsun diye söylememişti. Ama söylerken sesinde duygu da yoktu. Ne yakarış vardı ne de utanç. Bir gerçeği ifade eder gibi bir kayıtsızlıkla söylemişti bunları.

Dagny ona bakmayı sürdürürken korkularının yatıştığını hissetti. Rearden fabrikaya bakıyordu. Yüzünde suçluluk yoktu. Kuşku yoktu. O sarsılmaz özgüvenden başka hiçbir şey yoktu.

“Dagny,” dedi bir anda. “Biz ne olursak olalım, dünyayı döndüren de biziz, kurtaracak olan da biz olacağız.”

5 d'Anconia'ların Zirvesi

İlk fark ettiği şey gazete oldu. Eddie'nin elindeydi. Odaya girerken gazeteyi sımsıkı tutuyordu Eddie. Dagny onun yüzüne baktı; bir şaşkınlık ifadesi vardı.

“Dagny, çok meşgul müsün?”

“Neden?”

“Biliyorum, ondan söz etmekten hoşlanmıyorsun ama burada görmem gereken bir şey var bence.”

Dagny bir şey söylemeden gazeteyi almak üzere elini uzattı.

Baş sayfadaki habere göre Meksika Halk Cumhuriyeti, San Sebastian Madenleri'ni aldıktan sonra bu madenlerin hiçbir değerinin olmadığını anlamıştı. Bu arazi açıkça değersizdi. Beş yıldır yapılan işleri ve harcanan milyonları haklı gösterecek hiçbir şey yoktu ortada. Sonuçsuz kazılardan başka hiçbir şey yoktu. Birkaç ince bakır damarı vardı ama bunların değeri, çıkarmak için harcanacak parayı bile karşılamazdı. Bölgede değerli hiçbir rezerv yoktu, olmasını beklemek için de bir neden yoktu. Meksika Halk Cumhuriyeti şimdi vardıkları bu bulgular ışığında acil toplantılar yapıyor, gücenkliğini ifade ediyor, kendini aldatılmış hissediyordu.

Dagny'yi izleyen Eddie, onun okumayı bitirdikten çok sonra da gazeteye bakmayı sürdürdüğünün farkındaydı. Bir tür korkuyu sezmekte haklı olduğunu biliyor ama onun bu yazıda korkulacak ne gördüğünü bilemiyordu.

Bekledi. Dagny başını kaldırdı. Eddie'ye bakmadı. Gözleri derin düşüncelere konsantre olmuştu. Sanki çok uzaklardaki bir şeyi görebilmeye çalışıyordu. Eddie alçak sesle, “Francisco budala değil,” dedi. “Ona başka ne dersin de, hangi yozlaşmışlıklara yönelmiş olursa olsun, bunun nedenini anlamaya çalışmaktan

çoktan vazgeçtim, budala olmadığı kesin. Bu tür bir hata yapmasına olanak yok. Mümkün değil. Anlamıyorum.”

“Ben anlamaya başlıyorum.”

Dagny dikleşti. Tüm vücudunu dolaşan bir ürperme canlandırmıştı onu. “Wayne-Falkland’ı ara, o piçi görmek istediğimi söyle,” dedi.

Eddie sitem dolu bir sesle, “Dagny, o Frisco d’Anconia,” diyecek oldu.

“O eskidendi.”

Akşamın erken saatiydi. Dagny, Wayne-Falkland’a yürümeyi seçti. Eddie istenen telefonu ettikten sonra, “Ne zaman isterse gelsin, diyor,” mesajıyla ona dönmüştü. Bulutların altındaki yüksek pencerelerde ilk ışıklar belirdi. Gökdelenler sanki terk edilmiş deniz fenerleri gibiydi. Artık hiçbir geminin geçmediği bomboş denizlere, ölüp giden zayıf sinyaller gönderiyorlardı. Birkaç kar tanesi, boşaltılmış dükkânların karanlık cephesinden geçerek düştü, kaldırımların çamuru arasında erimeye koyuldu. Sokaklarda kırmızı ışıklar yanıyor, dizi dizi uzaklaşıp gözden kayboluyordu.

Acaba neden içimden koşma isteği geliyor, neden koşmam gerektiğini hissediyorum, diye merak etti. Yo, bu sokakta koşamazdı. Ancak Hudson kıyısındaki yeşil bir tepeden aşağı koşabilirdi. Taggart malikânesinden aşağıya. Eddie ona, “Frisco d’Anconia geliyor!” diye bağırınca koşardı aşağıya. İkiisi birlikte koşarak iner, aşağıdaki yoldan yaklaşan arabaya doğru uçarlardı.

Çocukluklarında gelişile olay yaratan, hatta büyük olay yaratan tek konuk oydu. Onu karşılamaya koşmak üçü arasında bir yarış haline gelmişti. Yamacın bir yerinde, ev ile aşağıdaki yolun aşağı yukarı tam ortasında bir huş ağacı vardı. Dagny ile Eddie, aynı anda yukarıya, onlara doğru koşan Francisco’dan önce o ağaca varmaya çalışırdı. Onca ziyarette, onca yaz mevsiminde, bir kere bile huş ağacına daha önce varamamışlardı. Hep Francisco önce varırdı oraya. Ağacı geçtikten bir hayli sonra karşılaşarlardı

ve o, kollarını açarak ikisini durdururdu. Her zaman kazanırdı Francisco, her şeyi kazandığı gibi.

Annesi ile babası, Taggart ailesinin eski dostlarıydı. Tek çocukları oydu, onu da dünyanın dört bir tarafına göndererek eğitip yetiştiriyorlardı. Söylentilere göre babası, Francisco'nun ileride tüm dünyayı kendi özel alanı olarak görmesini istemişti. Bu yüzden Dagny ile Eddie onun kışı nerede geçireceğinden hiçbir zaman emin olamazdı. Ama disiplinli, Güney Amerikalı bir eğitmen onu her yaz mevsiminde bir ay kalmak üzere Taggart Malikânesi'ne getirirdi.

Francisco kendisine arkadaş olarak Taggart'ların çocuklarının seçilmesini çok doğal kabul etmişti. Bu çocuklar Taggart Transcontinental'ın vârisleriydi. Tıpkı kendisinin de d'Anconia Bakır'ın vârisi olduğu gibi. Bir keresinde Dagny'ye, "Biz dünyada kalmış son aristokrasinin temsilcileriyiz," demişti. "Para aristokrasisi." Bunu söylediğinde daha on dört yaşındaydı. "Tek gerçek aristokrasi bu. Tabii insanlar bunun ne anlama geldiğini anlarsa... ki anlamıyorlar!"

Kendine göre bir kast sistemi vardı onun. Francisco'nun gözünde Taggart çocukları, Jim ile Dagny değil, Dagny ile Eddie'ydi. Jim'in varlığını kabullenmeye nadiren yanaşırdı. Eddie bir keresinde ona, "Francisco, sen bir tür asilsin, değil mi?" diye sormuştu. O da, "Henüz değil," diye karşılık vermişti. "Benim soyadımın bu kadar uzun ömürlü olmasının tek sebebi, hiçbirimize doğuştan d'Anconia olduğunu düşünme hakkının tanınmamasıdır. Bizden günün birinde bir d'Anconia olmamız beklenir." Adını söylerken sanki bunu duyanların tokat yemiş gibi olmasını, bu sesi duyunca bir unvan kazandıklarına inanmasını bekliyormuş gibiydi.

Büyük büyük büyük dedesi Sebastian d'Anconia, İspanya'dan yüzyıllar önce ayrılmıştı. O sıralarda İspanya, dünyanın en etkin ülkesi, Sebastian da oranın en gururlu kişilerinden biriydi. Ülkeden ayrılmasının nedeni, engizisyon lordu onun düşüncelerini beğenmediği, bir ziyafette ona düşüncelerini değiştirmesini

önerdiği içindi. Sebastian d'Anconia elinde tuttuğu şarap kadelerini engizisyon lordunun suratına çalmış, sonra yakalanmadan kaçmayı başarmıştı. Servetini, malikânesini, mermer sarayını ve sevdiği kızı geride bırakıp yeni bir dünyaya doğru yola çıkmıştı.

Arjantin'deki ilk evi, Ant yamaçlarında bir ahşap kulübeydi. Kapının üzerine çakılmış gümüş d'Anconia armasına güneş düşüp onu kavurur, bu arada Sebastian d'Anconia ilk madeninde bakır bulmak için kazılar yapardı. Elinde kazmayla yıllar geçiriyor, şafaktan karanlık basana kadar kayaları parçalıyor, yanında birkaç serseri yardımcısıyla birlikte ter döküp duruyordu. Bu yardımcıları, İspanyol ordusundan ve hapishanelerden kaçanlar ile açlıktan ölmek üzere olan Kızılderililerdi.

İspanya'dan ayrılışından on beş yıl sonra Sebastian d'Anconia sevdiği kızı yanına çağırttı. Kız da onu beklemişti. Geldiğinde gümüş aile arması, mermer bir sarayın, kocaman bir araziye ait bahçelerin ve uzaklarda görülen kırmızı çukurlarla dolu dağ yamaçlarının arması olmuştu. Sebastian onu kucağına alıp eşikten geçirerek yeni evine soktu. Aslında Sebastian son görüşmelerinden bu yana daha da gençleşmiş görünüyordu.

Francisco, Dagny'ye, "Benim atalarım ile senin ataların birbirlerini tanısalar pek severlerdi," demişti.

Dagny çocukluk yılları boyunca hep gelecekte yaşamıştı. İleride kavuşacağını düşündüğü dünyadaydı. O dünyada hiç tiksinmeyeceğine, sıkılmayacağına inanıyordu. Ama en azından her yılın bir ayında özgürdü. Bir ay boyunca şimdiki zamanda yaşayabiliyordu. Francisco d'Anconia'yı karşılamak üzere yamaçtan aşağı koşarken kendini zindandan çıkmış gibi hissedirdi.

"Merhaba Slug!"

"Merhaba Frisco!"

Başlangıçta takma isimlerinden ikisi de tedirgin olmuştu. Dagny ona öfkeyle, "Ne demek istiyorsun sen?" diye sormuştu. O da, "Belki bilmiyorsundur, o kelimenin bir anlamı da lokomotif kazanındaki büyük ateş demek," diye karşılık vermişti.

“Nereden öğrendin onu?” “Taggart Demir’den bir bey söyledi.” Beş dil bilirdi Francisco. İngilizcesi aksansız ve kibardı, içine argo kelimeleri bilinçli olarak karıştırırdı. Dagny de ona takılan isme cevap olsun diye Frisco adını takmıştı. O da yarı eğlenen, yarı tedirgin bir edayla gülmüştü. “Siz barbarlar belki güzelim kentinizin adını bayağılaştırmayı tercih etmiş olabilirsiniz ama bari bunu bana yapmasaydınız.” Sonunda yine de alışmışlardı takma adlarına, hatta sevmişlerdi bile.

Olay birlikte geçirdikleri ikinci yaz başlamıştı. Francisco on iki, Dagny on yaşındaydı. O yaz Francisco her sabah ortadan kayboluyor, nereye gittiğini kimse bilmiyordu. Şafak sökmeden bisikletine atlayıp gidiyor, terasta kurulan beyaz örtülü, kristal bardaklı öğle yemeği sofrasına yetişiyordu. Davranışı nazik, geliş saati uygun, takındığı pozlar fazlaca masumdu. Dagny ile Eddie ona soru sorduklarında gülmüş, açıklama yapmayı reddetmişti. Bir keresinde onu izlemeye çalışmışlardı. Sabahın o saatinde ortalık enikonu soğuktu. Şafak da henüz sökmemişti. Ama sonunda pes etmiş, vazgeçmişlerdi. Francisco izlenmek istemiyorsa onu kimse izleyemezdi.

Bir süre sonra Bayan Taggart kaygılanmaya başlamış, işin aslını öğrenmeye karar vermiş, Francisco’nun işe girip çalışmaya başladığını öğrenmişti. Çocuk işçi çalıştırma yasağını nasıl deldiğini Tanrı bilirdi. İstasyon görevlisiyle gayriresmî bir anlaşma yapmıştı ve Taggart Transcontinental’da bavul taşıyıcısı olarak çalışıyordu. İstasyon on beş kilometre kadar uzaktaydı. Bayan Taggart şahsen kalkıp geldiğinde istasyon yöneticisi afallamıştı. İşe aldığı bavul taşıyıcısının Taggart’ların konuğu olduğunu bilemezdi. Çocuk istasyonda Frankie diye çağrılıyordu. Bayan Taggart da onun tam adını açıklamamayı seçti. Yalnızca çocuğun işe girerken annesi ve babasından izin almadığını belirtti, derhal işten çıkmasını istedi. İstasyon sorumlusu çocuğun gidişine üzölmüştü. Frankie’nin ömründe çalıştırdığı en iyi işçi olduğunu söylüyordu. “Keşke işe devam edebilseydi,” diyordu. “Belki de

annesi ve babasıyla anlaşabiliriz.” Bayan Taggart zayıf bir sesle, “Korkarım olmaz,” diye karşılık vermişti.

Onu eve getirdiğinde de, “Francisco, baban bunu bilse ne derdi?” diye sormuştu.

“Babam iyi çalışıp çalışmadığımı öğrenmek isterdi. Başka da bir şeyle ilgilenmezdi.”

“Ah! Ben ciddiym Francisco.”

Francisco terbiyeli bir ifadeyle bakıyordu ona. Bu kibar hali, yüzyıllarını seçkin salonlarda geçirmiş bir ailenin mirasıydı. Ama gözlerindeki bir şey, Bayan Taggart’ın bu terbiyeden yine de kuşku duymasına yol açmıştı. Francisco konuştu. “Geçen kış d’Anconia bakırlarının kargo gemisine kamarot olarak girdim. Babam beni üç ay aramış. Yine de eve döndüğümde bana sorduğu tek soru bu oldu.”

Jim Taggart, “Demek kışlarını böyle geçiriyorsun,” diye gülümsemişti. Gülümsemesinde, tiksirmek için bir sebep bulabilmiş olmanın mutluluğu vardı.

Francisco, “O geçen kıştı,” diye cevap vermişti sevimli bir tavırla. Masum ifadesi de rahat ses tonu da hiç değişmemişti. “Bir önceki kışı da Madrid’de geçirdim. Alba Dükü’nün evinde kaldım.”

Dagny, “Neden demiryolunda çalışmak istedin?” diye sormuştu.

Karşılıklı durmuş birbirlerine bakıyorlardı. Dagny’nin bakışlarında hayranlık, Francisco’nunkileride alaycılık vardı. Ama hain bir alay değildi bu, sanki bir selamlama gibiydi.

“Nasıl bir şey olduğunu öğrenmek için Slug,” demişti. “Ve sana da Taggart Transcontinental’da senden önce ben çalıştım diyebilmek için.”

Dagny ile Eddie kışlarını yeni beceriler öğrenmeye çalışmakla geçirir, yazın Francisco’yu şaşırtmayı amaçlarlardı. Bir kere olsun onu yenmek, alt etmek istiyorlardı. Ama hiçbir zaman başaramamışlardı bunu. Topa sopayla vurmayı ona gösterdiklerinde, daha önce hiç oynamadığı halde onları beş dakika seyretmiş,

“Galiba ana fikri anladım, bir deneyeyim,” demiş, sopayla topu meşe ağaçlarının üzerinden çayırın ta öbür ucuna yollamıştı.

Jim’e doğum günü için bir sürat teknesi verildiğinde hepsi iskelenin üzerine dikilmiş, hocanın Jim’e verdiği dersi dinlemişlerdi. Daha önce hiçbirinin böyle bir şey kullanmışlığı yoktu. Mermi biçiminde, bembeyaz bir sürat teknesiydi bu. Suyun üzerinde sallanıp duruyor, ardından köpükler çıkıyor, motoru hıçkırıklarla sarsılıyor, hoca da Jim’in yanına oturmuş, ikide bir direksiyonu Jim’in elinden devralıyordu. Jim birdenbire başını kaldırmış, hiçbir neden yokken Francisco’ya, “Sen daha iyisini yapabilir misin?” diye seslenmişti.

“Yaparım.”

“Bir dene o halde!”

Sürat teknesi geri dönüp içindeki iki kişi inince direksiyona Francisco geçmişti. İskeleye bulunan hocaya, “Bir dakika bekleyin, şuna bir bakmak istiyorum,” demiş, sonra adamcağız kıpırdamaya fırsat bulamadan tekne nehrin ortasına doğru fırlamıştı. Silahtan çıkan mermi gibi. Onlar neye uğradıklarını anlayana kadar motor hız kazanmıştı. Uzaklara, güneşe doğru gidiyor, küçülüyordu. Dagny onu üç düz çizgi olarak algılamaya başlamıştı: Arkasındaki sular, motorunun çılgılığı, bir de direksiyondaki sürücünün hedefe nişanlanması.

Babası gözden kaybolan sürat teknesinin arkasından bakarken gözlerindeki ifade ilginçti. Hiçbir şey söylemiyor, öylece durmuş bakıyordu. Dagny bu bakışları daha önce de gördüğünü hatırlıyordu. Francisco’nun on iki yaşındayken, yüksek bir kayaya tırmanmak için kurduğu asansör sistemine bakarken. O gün Dagny ile Eddie’ye, kayanın tepesinden Hudson Nehri’ne dalmasını öğretiyordu. Bay Taggart geldiğinde Francisco’nun aldığı notlar ve yaptığı hesaplar hâlâ sayfalar halinde ortalığa saçılmış durumdaydı. Dagny’nin babası kâğıdı alıp bakmış, sonra sormuştu. “Francisco, sen kaç yıl cebir okudun?”

“İki yıl.”

“Bunu yapmayı kim öğretti sana?”

“Onu ben kendi kendime buldum.”

Dagny o sırada babasının elinde tuttuğu buruşuk kâğıtlarda diferansiyel denklemlerin bulunduğunu bilmiyordu.

Sebastian d’Anconia’nın vârisleri kesintisiz bir “ilk oğullar” dizisi halinde devam ediyordu, hepsi de o ismi taşımayı bilmişlerdi. Ailenin geleneğine göre d’Anconia’lardan biri devraldığı aile servetini artırmadan ölürse ailenin yüz karası sayılırdı. Kuşaklar boyunca böyle bir olay hiç yaşanmamıştı. Arjantin efsanelerinden birine göre d’Anconia’ların eli, ermişlerin mucizevi gücüne sahipti. Ama iyileştirme gücü değil üretme gücüydü söz konusu olan.

Tüm d’Anconia vârisleri olağanüstü yetenekli insanlardı ama hiçbirisi Francisco d’Anconia kadar gelecek vadetmemişti. Sanki yüzyıllar, ailenin niteliklerini ince eleklerden geçirmiş, işe yaramayacak, önemsiz, zayıf şeyleri atmış, katıksız istidadı ayırmıştı. Sanki rastlantılar bir kereliğine, rastlantıya yer tanınmamış bir birey yaratmıştı.

Francisco ne işe kalkışsa başarılı olurdu. Herkesten iyi iş çıkarır, üstelik bunu pek bir çaba göstermeden yapardı. Tavrında ve bilincinde hiçbir kibir veya kasılma yoktu. Karşılaştırma ve ölçme eğilimi de yoktu. Genel tutumu, “Ben senden iyisini yaparım,” biçiminde değildi. Yalnızca, “Ben yapabilirim,” biçimindeydi. Yapmak deyince de en iyisini yapmaktan söz ediyor demekti.

Babasının o iddialı eğitim planında hangi meslekler kapsama alınmışsa Francisco’ya hangi konuyu öğrenmesi emredilmişse, hepsini çabasız bir keyifle, eğlene eğlene öğreniyordu. Babası tapıyordu ona. Ama bunu dikkatle saklıyordu. Aile ağacının en parlak fenomenini yetiştirdiği bilincini de sakladığı gibi. Francisco’dan, d’Anconia’ların zirvesi diye söz ediliyordu.

Bayan Taggart bir keresinde, “D’Anconia’ların aile armasındaki slogan nedir bilmiyorum ama Francisco onu değiştirip, ‘Ne için?’ yapacaktır,” demişti. Kendisine herhangi bir faaliyet önerildiğinde ilk sorduğu soru her zaman buydu. Buna geçerli

bir cevap alamazsa hiçbir şey onu harekete geçiremezdi. Yazları o bir aylık süreyi roket gibi uça uça geçirir ama birisi onu uçuşunun ortasında durdurursa her saniyenin hesabını vermeye hazır olurdu. İki şey imkânsızdı Francisco için: Biri hareketsiz durmak, öbürü de amaçsız hareket etmektir.

Giriştiği her işte Dagny ile Eddie'ye, "Haydi öğrenelim," ya da "Haydi yapalım," derdi. Eğlence biçimi olarak bir tek bunu bilirdi.

Kayanın yüzüne tırmanan asansörü yapmaya kalkıştığında da, "Yapabilirim," demişti. Sonra sarp kayaya sarılmış, metal kazıkları oraya çakmış, kolu hep tempolu hareket etmiş, bileğindeki sargıdan kendisinin hiç farkında olmadığı kanlar sızıp durmuştu. "Hayır, sırayla yapamayız, Eddie, sen çekici kullanacak kadar büyük değilsin. Sen şu otları çekçek arabasına yükleyip götür, yolumu açık tut, geri kalanını ben yaparım... Ne kanı? Ha, o bir şey değil, dün kesilmişti. Dagny, eve koş, bana temiz bir sargı bezi getir."

Jim seyretmişti onları. Onu hep yalnız bırakırlardı ama genellikle biraz öteden seyrettiğini de görürlerdi. Francisco'yu hep tuhaf bir dikkatle izlerdi Jim.

Francisco oradayken Jim pek konuşmazdı. Ama sonra Dagny'yi kısıtırır, garip garip gülümseyerek, "Havalara giriyorsun," derdi. "Sanki kendi kararlarını verebilen demir bir kadınmışsın gibi! Sen omurgasız bir bulaşık bezisin, o kadar. O kasıntı serserinin sana emirler vermesine izin vermen iğrenç. Seni küçük parmağında çevirebiliyor. Hiç gururun yok. Bir ıslık çalıyor, koşup ona hizmet ediyorsun! Şımarık veledin pabuçlarını neden boyamıyorsun?"

"Çünkü boya demedi," diye karşılık veriyordu Dagny de.

Francisco istese her yerel yarışmada her oyunu kazanabilirdi. Ama yarışmalara hiç katılmazdı. İstese gençler kulübünü yönetebilirdi. Ama kulübün yakınından bile geçmez, onların dünyadaki en ünlü servetin vârisini üye olarak kaydetme çabalarını

görmezden gelirdi. Dagny ile Eddie onun tek arkadaşlarıydı. Onlar da kendileri mi Francisco'ya sahip, yoksa o mu onlara sahip, hiç bilemezdi. Zaten fark etmiyordu, her iki kavram da mutlu ediyordu onları.

Üçü her sabah yeni maceralara doğru yola çıkardı. Bir keresinde Bayan Taggart'ın ahabası olan yaşlıca bir edebiyat öğretmeni onları hurdalıktaki bir yığının tepesinde görmüştü. Bir otomobil bulmuş onu parçalara ayırıyorlardı. Öğretmen bunu görünce durmuş, başını iki yana sallayarak Francisco'ya, "Senin durumundaki bir genç, zamanını kütüphanelerde dünya kültürünü sindirerek geçirmeli," demişti. Francisco da cevap olarak, "Ben ne yapıyorum sanıyorsunuz?" demişti.

Yakınlarda fabrika yoktu ama Francisco, Dagny ile Eddie'ye, Taggart trenlerine biletsiz binip uzak kasabalara gitmeyi de öğretmişti. Oralarda çitlere tırmanıyor, pencerelere asılıyor, başka çocukların film izlemesi gibi makinelerin çalışmasını seyreliyorlardı. Dagny zaman zaman, "Taggart Transcontinental'ı yönettiğim gün..." diye konuşurdu. Francisco da, "Ben d'Anconia Bakır'ı yönettiğim zaman..." derdi. Geri kalanını birbirlerine anlatmak zorunda kalmazlardı. Her biri bir diğerinin ne amaçladığını biliyordu.

Bazen demiryolu kondüktörleri yakalıyordu onları. İstasyon müdürü telefonu açıp Bayan Taggart'ı istiyor, "Burada üç küçük serseri var, diyorlar ki sizin..." Bayan Taggart içini çekerek, "Evet, doğru söylemişler," diyordu. "Lütfen onları geri gönderin."

Bir keresinde Taggart istasyonunda, rayların yanı başında dururlarken Eddie, "Francisco," demişti. "Sen dünyanın her köşesini dolaştın. Dünyada en önemli şey nedir?" Francisco parmağıyla lokomotifin önündeki TT amblemini göstermiş, "Budur," demişti. Ardından da, "Keşke Nat Taggart'ı tanıyabilseydim," diye eklemişti.

Francisco, Dagny'nin ona baktığını fark etmişti o sıra. Başka bir şey söylememişti. Ama birkaç dakika sonra daracak, nemli

patikadan ormana doğru giderlerken konuşmaya başlamıştı. “Dagny, ben armaya her zaman saygı duyarım. Soyluluk simgelerine her zaman taparım. Zaten aristokrat olmam gerekmiyor mu? Ama aslında güve yeniği anılarla on kere el değiştirmiş tek boynuzlu atlar hiç umurumda değil. Günümüzün arması ya sokaklardaki ilan panolarında ya da popüler dergilerin sayfalarındadır.” Eddie hemen, “Ne demek istiyorsun?” diye sormuştu. “Sanayi markalarından bahsediyorum Eddie,” demişti Francisco. O yaz henüz on beş yaşındaydı.

“Ben d’Anconia Bakır’ı yönetmeye başlayınca...” “Madencilik ve mineraloji okuyorum çünkü d’Anconia Bakır’ı yöneteceğim güne hazırlanmalıyım...” “Elektrik mühendisliği öğreniyorum çünkü elektrik üretim şirketleri d’Anconia Bakır’ın en iyi müşterileri...” “Felsefe öğreneceğim çünkü d’Anconia Bakır’ı korumak için ona ihtiyacım olacak...” İşte bunlar Francisco’nun sözleriydi.

Jim bir keresinde ona, “Sen d’Anconia Bakır’dan başka bir şey düşünmez misin?” diye sormuştu.

“Hayır.”

“Bana sanki dünyada daha başka şeyler de varmış gibi geliyor.”

“Onları da başkaları düşünsün.”

“Bu çok bencil bir tutum değil mi?”

“Öyle.”

“Sen ne peşindesin?”

“Para.”

“Zaten yeterince paranız yok mu?”

“Atalarımın her biri, yaşadığı süre içinde d’Anconia Bakır’ın üretimini yüzde on artırdı. Ben yüzde yüz artırmak niyetindeyim.”

“Ne için?” diye sormuştu Jim. Francisco’nun sesini ve konuşma biçimini taklit ediyordu.

“Ölünce cennete gitmek istiyorum... orası da ne cehennem-deyse artık! Ve giriş parasını karşılayabilmek istiyorum.”

Jim gururla, “Oraya giriş için sevap gerek,” demişti.

“İşte ben de onu demek istiyorum James. Ben de sevapların en büyüğüne sahip olayım istiyorum; para kazanmış bir adam olmak.”

“Her salak para kazanabilir.”

“James, kelimelerin bir de gerçek anlamları olduğunu günün birinde öğrenmek zorundasın.”

Francisco gülümsüyordu. Bu gülümseme pırıl pırıl bir alaycılıkla doluydu. Dagny onlara bakarken birdenbire Francisco ile kendi ağabeyi Jim arasındaki farkı görmüştü. İkisi de kararlılıkla gülümsüyordu. Ama Francisco’nun gülüşü çok daha büyük şeyleri görebildiği içindi. Oysa Jim, hiçbir şeyin büyük olmamasını, büyük kalmamasını istiyormuş gibi gülümsüyordu. Bir gece de Francisco ve Eddie’yle birlikte korulukta yaktıkları kamp ateşinin başında otururlarken fark etmişti Francisco’nun gülümsemesindeki özel niteliği. Ateşin parıltısı onları, ikide bir aydınlanan ağaç gövdelerinin, dalların, bir de uzaktaki yıldızların arasına hapsedmişti. Dagny sanki bunların ötesinde hiçbir şey yokmuş gibi hissediyordu. Yalnızca kapkara boşluk, bir de insanın soluğunu tıkayan ürkütücü bir vaat... bir gelecek. Ama gelecek, Francisco’nun gülümsemesi gibi olacak, diye düşünüyordu. Geleceğin anahtarı oradaydı. Nasıl bir şey olacağı da oradan belliydi. Çam dallarının altındaki kamp ateşinin aydınlığında, onun gülümsemesinde. Birdenbire kendini dayanılamayacak kadar mutlu hissetti. Dayanılamayacak kadardı çünkü çok dolu doluydu ve kendisi bunu ifade etme yolunu bulamıyordu. Eddie’ye baktı. Eddie de Francisco’ya bakıyordu. O da kendine göre Dagny’yle aynı şeyleri hissediyordu.

Haftalar sonra, hatta Francisco gittikten sonra Dagny, Eddie’ye, “Francisco’yu neden seviyorsun?” diye sormuştu.

Eddie şaşırılmış göründü. Duygularının sorgulanabileceği hiç aklına gelmemişti. “Kendimi güvende hissetmemi sağlıyor,” diye karşılık vermişti.

Dagny de, “Bendeyse heyecan ve tehlike hissi uyandırıyor,” demişti.

Ertesi yaz Francisco on altı yaşındaydı. Nehrin yanındaki kayanın tepesinde duruyorlardı. Şortları ve gömlekleri tırmanış sırasında yırtılmıştı. Başlarını eğmiş, Hudson Nehri’ne bakıyorlardı. Havanın açık olduğu günlerde, uzaklarda New York’un gözüktüğünü duymuşlardı. Ama onlar yalnızca üç renk ışığın bir araya gelip oluşturduğu bir sis görebiliyordu yalnızca. O renkler de nehrin, gökyüzünün ve güneşin renkleriydi.

Dagny bir kayanın üzerinde diz çöktü, öne eğildi ve kenti görebilmek için gözlerini zorladı. Rüzgâr saçlarını yüzüne savuruyordu. Omzunun üzerinden geriye baktı, Francisco’nun uzaklara bakacağı yerde ona baktığını gördü. Garip bir bakışı vardı. Yoğundu. Gülümseliyordu. Dagny bir an hareketsiz kaldı, avuçları açılıp kayanın üzerine dayandı, kolları bedeninin ağırlığını taşıyabilmek için kasıldı. Onun bakışı nedense kendi duruşunu fark etmesine yol açmıştı. Yırtık gömlekten Francisco’nun omzu görünüyordu. Dagny’nin uzun, güneş yanığı, çiziklerle dolu bacakları kayadan aşağı sarkmıştı. Öfkeyle ayağa kalktı, gerileyip Francisco’dan uzaklaştı. Başını arkaya attığında gözlerindeki güceniklik, onun ciddi bakışlarıyla karşılaştı. Delikanlının bakışlarının bir suçlama ve bir düşmanlık içerdiğine inanmıştı. Sesinde gülümseyen bir meydan okuma tonuyla sormak zorunda kaldı.

“Benim neyimden hoşlanıyorsun?”

Francisco güldü. Dagny şaşkınlık içinde, kendisini hangi şeytanın dürtüp de bu soruyu sordurduğunu merak ediyordu. “İşte şundan hoşlanıyorum,” dedi Francisco. Parmağıyla uzaktaki Taggart istasyonunu gösteriyordu.

“O benim değil ama.” Dagny hayal kırıklığına uğramıştı.

“Benim hoşlandığım şey, bir gün senin olacağı.”

Dagny gülümsedi, kendi sevinici içinde onun yine kazandığını onayladı. Francisco’nun ona neden garip garip baktığını bilmiyor ama bedeniyle, içinde var olan bir şey arasında kavrayamadığı

bir bağlantıya tanık olduğunu seziyordu. İşte o bağlantı, günün birinde o rayları yönetmesini sağlayacak gücü getirecekti.

Francisco birdenbire, “Bakalım New York’u görebilecek miyiz?” dedi ve onu kolundan yakalayıp kayanın kenarına sürükledi. Kolunu biraz da bükmişti. Dagny onun bunu fark etmeden yaptığını düşünüyordu. Dagny bu yüzden Francisco’ya yaslanarak durmak zorundaydı. Uzaklara baktılar ama ışıktan oluşan bir sis dışında başka hiçbir şey göremediler.

O yaz Francisco gittikten sonra Dagny bu seferki gidişin, çocukluğun sınırını çizdiğini düşünmüştü. Francisco sonbaharda üniversiteye başlayacaktı. Ardından Dagny’nin sırası gelecekti. İçine korkunun heyecanı karışmış hevesli bir sabırsızlık hissediyordu. Bilinmeyen bir tehlikenin içine atlanmış gibi. Yıllar önce onu kayanın tepesinden Hudson Nehri’ne dalarken gördüğü gün, dimdik durup az sonra kara suların yüzüne çıkacağından emin beklemesi, ardından onu kendisinin izleyeceğini bilmesi gibi.

Korkuyu bir kenara bıraktı. Francisco için tehlikeler, harika performanslar için birer fırsattan başka bir şey değildi. Kaybedebileceği hiçbir savaş yoktu. Onu yenebilecek hiçbir düşman yoktu. Derken aklına, birkaç yıl önce duyduğu bir söz geldi. Garip bir sözdü. Duyduğu gün saçma bulduğu bu sözleri unutmamasına kendisi de şaştı. Söyleyen adam, yaşlı bir matematik öğretmeni idi. Babasının arkadaşıydı. Yazlıktaki evlerine tek bir kez ziyarete gelmişti. Dagny hoşlanmıştı adamın yüzünden. Bir akşamüstü terasta otururlarken, adam Francisco’yu göstererek Dagny’nin babasına dönmüş, gözlerinde derin bir hüznle, “Bu çocuk çok kırılgan durumda,” demişti. “Aşırı bir zevk kapasitesi var. Zevke çok az fırsat tanıyan bir dünyada... ne yapacak o kapasiteyle?”

Francisco, babasının onun için uzun süre önce seçtiği büyük bir Amerikan okuluna gitmişti. Şu dünyada ayakta kalmış en saygın öğrenim kurumuydu: Cleveland’daki Patrick Henry Üniversitesi. O kış New York’a Dagny’yi görmeye gelmedi. Oysa tek bir gece yolculuğunu göze alsa gelebilirdi. Birbirlerine mektup

da yazmadılar. Daha önce de hiç yazmamışlardı. Ama Dagny onun yazın bir süre için köydeki eve geleceğini biliyordu.

O kış birkaç kere içinde çözemediği korkular belirdi. Öğretmenin sözleri ikide bir aklına geliyor, açıklayamadığı bir uyarı gibi görünüyordu. O sözleri unutmaya çalıştı. Francisco'yu düşündüğü zamanlar, gelecekten alınmış bir avans gibi, yazın bir ay daha yaşayacağını hayalini kuruyordu. Bu da ileride gördüğü dünyanın gerçek olduğunun kanıtıydı. Çevresindeki insanların dünyası öyle olmasa da.

“Merhaba Slug!”

“Merhaba Frisco!”

Tepenin üzerinde durmuş, onu yeniden görmenin keyfini yaşarken birdenbire birlikte başkalarına karşı ayakta tuttukları dünyanın niteliğini kavradı. Bir anlık bir duraksamaydı bu yalnızca. Pamuklu kumaştan dikilmiş etekliğinin rüzgârla uçup dizlerine çarptığını hissediyordu. Güneş göz kapaklarını ısıtıyordu. Öyle büyük bir zevk hissediyordu ki tabanlarını yere gömercesine bastırırdı. Rüzgârın onu havaya uçuracağını düşünüyordu.

Birdenbire gelen bir özgürlük ve güven duygusuydu bu çünkü onun hayatındaki olaylarla ilgili hiçbir şey bilmediğini fark etmişti. Hiçbir zaman bilmemişti, hiçbir zaman da bilme ihtiyacı duymayacaktı. Tesadüflerin, şansın dünyası (yani ailelerin, yemeklerin, okulların, amaçsız insanların, tüm yükü adı konmamış bir tür günaha doğru sürüklediği dünya) onların dünyası değildi. O dünya Francisco'yu değiştiremezdi. Önem taşıyamazdı. O hiçbir zaman kendilerine olanlardan söz etmemiş, her zaman neler düşündüğünü, neler yapacağını anlatmıştı... Dagny ona sessizce baktı. Sanki içinden bir ses şöyle diyordu: Var olan şeyler değil, bizim yapacağımız şeyler... Biz durdurulamayız... Sen ve ben... Seni kaybetmekten korktuğum için bağışla beni. Kuşkumu bağışla. Onlar sana asla ulaşamaz... Bir daha asla senin için korkmayacağım...

O da durmuş, bir an Dagny'ye bakmıştı. Dagny'ye bu bakış, uzun süreli bir ayrılık sonrasında verilmiş bir selam gibi görünmedi. Yılın her anında onu düşünmüş birinin bakışını gördü. Emin olamazdı. Bir anlık bir şeydi. Öyle kısıydı ki daha Dagny fark ettiği anda Francisco dönüyor, parmağıyla huş ağacını gösteriyor, çocuksu oyunların ses tonuyla konuşmaya başlıyordu.

“Keşke daha hızlı koşmayı öğrenebilsen. Hep seni beklemek zorunda kalıyorum.”

Dagny neşeyle, “Bekleyecek misin beni?” diye sordu.

O da gülümseyerek, “Her zaman,” diye karşılık verdi.

Tepeye tırmanıp eve doğru giderlerken Francisco, Eddie'yle konuşuyor, Dagny sessizce onun yanında yürüyordu. Aralarında yeni bir bağ oluştuğunu hissetmişti. Garip ama bu yepyeni bir yakınlıktı.

Ona üniversiteyle ilgili hiç soru sormadı. Yalnızca üniversiteyi sevip sevmediğini sordu.

Francisco, “Bugünlerde bir yığın fasa fiso öğretiyorlar,” dedi. “Ama sevdiğim birkaç ders de var.”

“Orada arkadaş edindin mi?”

“Evet, iki tane.”

Başka da bir şey anlatmadı.

Jim, New York'ta üniversitede okuyordu ve son sınıfa geçmişti. Okumak ona garip, titrek bir kavgacılık niteliği kazandırmışa benziyordu. Sanki yeni bir silah bulmuş gibiydi. Francisco'ya bir keresinde hiçbir neden olmadan çattı. Onu çayırın ortasında durdurdu, yalnız kendini haklı gören saldırgan bir sesle, “Artık üniversiteli olduğuna göre ideallerle ilgili de bir şeyler öğrenmen gerek bence,” dedi. “Kendi bencil açgözlülüğünü unutman, sosyal sorumluluklarını da biraz düşünmen gerek çünkü bence sana miras kalacak o milyonlar aslında sırf sen keyif süresin diye değil. Onlar sana bir emanet. Şanssızlar ve yoksullar için harcanmalı o. Bence bunu anlayamayan insan, en yozlaşmış insan tipine örnektir.”

Francisco nezaketle cevap verdi. “Sana danışılmadan fikirlerini söylemen pek tavsiye edilebilecek bir davranış değil James. Sessiz kalmakla, karşındaki kişinin gözünde ne gibi bir değere sahip olduğunu anlama utancından kendini kurtarabilirsin.”

Uzaklaşırken Dagny ona sordu. “Dünyada Jim gibi çok insan var mı?”

Francisco güldü. “Pek çok.”

“Sen buna bozulmuyor musun?”

“Hayır. Onlarla ilişki kurmak zorunda değilim. Neden soruyorsun?”

“Çünkü bence onlar bir şekilde tehlikeli... Nasıl olduğunu bilemiyorum...”

“Ulu Tanrım, Dagny! James gibi birinden korkmamı mı bekliyorsun?”

On gün sonra ikisi yalnız başlarına ormanda, nehrin kıyısında dolaşırken Dagny, “Francisco, en yozlaşmış insan kimdir?” diye sormuştu.

“Amaçsız insandır.”

Dagny ağaçların sütun gibi gövdeleri arasından, ileride birdenbire açılan o parlaklığa bakıyordu. Orman loş ve serindi ama dış dallar, akarsudan yansıyan o sıcak, gümüş rengi güneş ışıklarını alıyordu. Şimdiye kadar çevresindeki doğa manzaralarına hiç önem vermemişken bu görüntünün şimdi niçin kendisine ona bu kadar büyük bir zevk verdiğini merak etti. Bu yaşadığı zevkin neden bu kadar farkındaydı? Kendi hareketlerinden, yürürken eklemlerinin kıpırdanışından neden bu kadar zevk alıyordu? Francisco’ya bakmak istemedi. Gözlerini ondan uzak tuttuğu zaman, onun yanı başındaki varlığının daha da yoğunlaştığını hissediyordu. Kendisiyle ilgili o gerilimli farkındalık aslında ondan geliyormuş gibi. Güneş ışınları nasıl sudan yansıyarak geliyorsa, tıpkı öyle.

Francisco, “Sen kendini nitelikli buluyorsun, değil mi?” diye sordu.

“Her zaman.” Ona bakmadan konuşmuş, sesi meydan okur gibi çıkmıştı.

“Eh, kanıtladığını göreyim öyleyse. Bakalım Taggart Transcontinental’da ne kadar yükseleceksin. Sen ne kadar nitelikli olursan ol, daha çok çaba gösterdiğini, daha iyiye ulaşmak istediğini görmek isterim. Bir hedefe varmak için kendini zorladıktan, tükendikten sonra da kendine yeni bir hedef seçtiğini görmek isterim.”

“Sana bir şeyler kanıtlamak isteyeceğimi de nereden çıkarıyorsun?”

“Cevap vermemi istiyor musun?”

“Hayır,” diye fısıldamıştı Dagny. Gözleri uzaklara, nehrin karşı kıyısına çakılmış gibiydi.

Francisco’nun güldüğünü duydu. Bir süre sonra Francisco, “Dagny,” dedi. “Hayatta yalnızca işinde ne kadar iyi olduğunun önemi var, başka hiçbir şey bunun kadar önemli değil. Hiçbir şey. Yalnızca bu. Başka ne olacaksa, hepsi bundan kaynaklanacaktır. İnsanlık değerinin tek ölçüsüdür bu. Gırtlğından aşağı tıkmaya çalışacakları bütün o etik kurallar, aslında insanların gerçek değerini çalmak isteyen sahtekârların bastığı kalp paralar gibidir. Altın standardını tutturabilen tek ahlak sistemi de işinin ehli olmaktır. Büyüyünce ne demek istediğimi anlayacaksın.”

“Şimdiden biliyorum. Ama... Francisco, neden bunu görebilen bir tek sen ve ben varız?”

“Başkaları seni neden ilgilendirsin ki?”

“Çünkü ben her şeyi anlamaktan hoşlanırım ve insanlarda da anlayamadığım bir şeyler var.”

“Ne gibi?”

“Örneğin ben okulda hiçbir zaman popüler olmadım ve bu beni hiçbir zaman rahatsız etmedi. Ama sanırım şimdi nedenini anladım. İnanılamayacak bir neden. Beni sevmemelerinin nedeni, bir şeyleri kötü yaptığım için değil, tersine, iyi yaptığım için. Sınıfta her zaman en iyi notları ben aldığım için sevmiyorlar

beni. Çalışmama bile gerek yok. Ben her zaman A alırım. Yani sence okulun en popüler kızı olabilmek için her dersten D almaya mı çalışmam gerekiyor?”

Francisco durdu, dönüp ona baktı, sonra Dagny’nin suratına bir tokat attı.

Dagny’nin hissettiği her şey tek bir saniyeye sığıdı. Ayağının altında yer sarsılırken içinde bir duygu patlaması oldu. Ona başka biri vursa o insanı hemen öldürürdü ve bunun farkındaydı. Ona bunu yapabilecek gücü sağlayan şiddet dolu öfkeyi hissetti. Ama bir yandan da bunu Francisco’nun yapmış olmasından gelen çılgınca bir zevk duydu. Yanağındaki o acıdan ve dudağının köşesinden gelen kan tadından müthiş bir zevk almıştı. Francisco’yla ve kendisiyle, Francisco’nun amacı ile ilgili o anda kavradığı şeyden de büyük bir zevk duydu.

Baş dönmesi geçsin diye ayaklarını yere sımsıkı bastı, başını dikleştirdi, ilk defa onun eşiti olarak, yepyeni bir güçle karşısına dikilirken yüzünde alaycı bir zafer gülümseyişi vardı.

“Seni o kadar mı incittim?” diye sordu.

Francisco bu soru karşısında şaşırılmıştı. O soru da o gülümseme de çocukça şeyler değildi. “Evet... eğer hoşuna gidecekse,” diye cevap verdi.

“Gidiyor.”

“Bunu bir daha asla yapma. Hiçbir zaman o tür şakalar yapma.”

“Aptallaşma. Popüler olmaya önem verdiğimi de nereden çıkarıyorsun?”

“Büyüdüğün zaman bu söylediğinin ne kadar iğrenç bir şey olduğunu anlayacaksın.”

“Şimdi de anlıyorum.”

Francisco ani bir hareketle döndü, mendilini çıkardı, nehrin suyuna batırdı. “Gel buraya,” dedi buyurur gibi.

Dagny gülerken bir adım geriledi. “Yo, olmaz. Böyle kalsın istiyorum. Umarım davul gibi şişer. Hoşuma gidiyor.”

Francisco ona uzun uzun baktı. Sonra yavaşça, son derece içten bir sesle, “Dagny, sen bir harikasin,” dedi.

“Hep öyle düşünüyorsun sanıyordum.” Sesi küstah denilecek kadar rahattı.

Eve döndüğünde annesine, düşüp dudağını yardığını söyledi. Ömründe söylediği tek yalan da o oldu. Francisco’yu korumak için yapmamıştı bunu. Her nedense bu olayı, ikisinin arasında kalması gereken, paylaşılmayacak kadar değerli bir sırmış gibi hissettiği için yapmıştı.

Ertesi yaz Francisco geldiğinde Dagny on altı yaşındaydı. Onu karşılamak üzere yamaçtan aşağı koşmaya başlamış, sonra birdenbire durmuştu. O da bunu görmüş, durmuş, bir an uzaktan birbirlerine bakmışlardı. Sonra yokuş yukarı, Dagny’ye doğru yürüyen o olmuştu. Çok yavaş adımlarla. Dagny de durup beklemişti onu.

Francisco yaklaşıncı Dagny masum masum gülümsemiş, onunla yarışmaya, yarışı kazanmaya hiç niyetlenmemiş gibi davranmıştı.

“Belki bilmek hoşuna gider, demiryolunda işe girdim,” demişti. “Rockdale’de gece operatörüyüm.”

Francisco gülmüştü. “Pekâlâ, Taggart Transcontinental, şimdi yarış başlıyor. Bakalım kim kazanacak... Sen mi Nat Taggart’ı, yoksa ben mi Sebastian d’Anconia’yı daha çok onurlandıracağız?”

O kış Dagny hayat tarzını daha da sadeleştirmiş, geometrik bir çizimin parlak basitliğine indirgemişti. Birkaç doğru çizgi... Her gün kentteki mühendislik kolejine gidiş geliş, sonra her gece Rockdale istasyonuna gidiş geliş, bir de odasının dört duvarı. Motor çizimleriyle, çelik yapıların eskizleriyle, tren tarifeleriyle dolu bir oda.

Bayan Taggart kızına mutsuz bir şaşkınlıkla bakıp duruyordu. Onun hayatındaki bütün eksiklikleri hoş görebilirdi ama bir tanesi vardı ki onu hoş göremezdi: Dagny erkeklere ilgi duyduğuna dair hiçbir işaret vermiyordu. Hiçbir romantik eğilimi yok gibiydi. Bayan Taggart aşırılıklardan hoşlanmayan bir insandı. Gerekirse

diğer uca dönük bir aşırılıkla başa çıkmaya hazırlıklıydı. Ama böylesinin çok daha kötü olduğunu düşünüyordu. Kızının on yedi yaşına geldiği halde etrafında dolaşan bir hayranı bile olmadığını kabullenmek onu utandırıyordu.

Arkadaşları meraklı sorular sorduğunda hazin hazin gülümseyerek, “Dagny ile Francisco d’Anconia,” diyordu. “Yo, aralarında bir aşk yok. Buna ancak bir tür sanayi karteli denebilir. İlgilendikleri tek şey buymuş gibi görünüyor.”

Bayan Taggart bir akşam, konukların önünde James’in kardeşine şöyle dediğini duymuştu. “Dagny, sana büyük büyükanemizin adı verilmiş ama bence sen o güzelliğiyle ünlü Dagny Taggart’tan çok Nat Taggart’a benziyorsun.” Bayan Taggart en çok neye üzüldüğünü anlayamamıştı. James’in böyle bir şey söylemiş olmasına mı yoksa Dagny’nin bunu sevinçle, iltifatmış gibi kabullenmesine mi?

Kızıyla ilgili herhangi bir karara varmaya fırsat bulamayacağını düşünüyordu. Dagny telaşla eve giren, telaşla evden çıkan biriydi. İncecik bedeni bir deri cekete sarınmış, yakası kalkık, uzun ve güzel bacaklarının çevresinde kısa eteğiyle odanın içinden hızla geçerken erkeksi bir ifadesi vardı. Ama hızlı ve gergin olmakla birlikte, yine de garip biçimde meydan okurcasına kadınsıydı.

Bazen Bayan Taggart, Dagny’nin yüzünde bir ifade yakalıyor, o ifadeyi bir türlü tanımlayamıyordu. Neşeden çok daha fazlası vardı o yüzde. Öyle katıksız ve saf bir keyif ifadesiydi ki bu Bayan Taggart bunda bir anormallik görüyordu. Hiçbir genç kız, hayatta hüznün yerini keşfedemeyecek kadar duygusuz olamazdı. Sonunda kızının hiçbir duyguya sahip olmadığına karar verdi.

Bir keresinde, “Dagny,” dedi ona. “Hiç eğlenmek, hoşça vakit geçirmek istemiyor musun?” Dagny annesine inanmaz bakışlarla bakmış, “Ben ne yapıyorum sanıyorsun ki?” diye sormuştu.

Kızının yaşı geldiğinde topluluğa resmen takdim edilecek olması Bayan Taggart’ı bir hayli kaygılandırıyordu. New York sosyetesine Bayan Dagny Taggart’ı mı takdim ediyor, yoksa

Rockdale istasyonunun gece operatörünü mü tanıtıyor, emin olamıyordu. Daha çok ikincisi doğruymuş gibi geliyordu ona. Zaten Dagny'nin böyle bir fikri kesinlikle reddedeceğinden de oldukça emindi. Dagny durumu anlaşılmaz bir hevesle, çocuksu bir havada kabul ettiğinde adamakıllı şaşırmıştı.

Dagny'yi partiye gitmek üzere giyinmiş gördüğünde bir kere daha şaşırdı. Ömründe ilk defa kadınsı bir elbise giymişti. Beyaz şifondan, kabarık etekleri bulut gibi uçuşan bir şeydi. Bayan Taggart onun kabul edilmez bir çelişki gibi görünmesini beklerken o dünya güzeli bir kız gibi görünüyordu. Her zamankinden hem daha büyük yaşta hem de daha ıslıl ıslıl bir masumiyet içindeymiş gibiydi. Aynanın karşısında dururken başını tutuşu... herhalde Nat Taggart'ın karısı böyle bir havada hareket ederdi.

Bayan Taggart yumuşacık, sitem dolu bir sesle, "Dagny," dedi. "İstedğin zaman ne kadar güzel olabildiğini görüyor musun?"

Dagny hiç şaşırmadan, "Evet," diye karşılık verdi.

Wayne-Falkland Otel'i'nin balo salonu Bayan Taggart'ın talimatına göre dekore edilmişti. Bayan Taggart bir ressam kadar zevk sahibiydi. O akşam salon bir harikaydı. "Dagny, bazı şeylere dikkat etmeyi öğrenmeni istiyorum," dedi annesi. "Işıklar, renkler, çiçekler, müzik. Bunlar senin sandığın gibi göz ardı edilebilir şeyler değil." Dagny mutlu mutlu cevap verdi. "Ben onları hiçbir zaman ihmal edilebilir bulmadım." Bayan Taggart ilk defa aralarında bir bağın varlığını hissetti. Dagny ona bir çocuğun minnet dolu güveniyle bakıyordu. Bayan Taggart, "Bunlar hayatı güzel kılan şeylerdir," dedi. "Bu akşamın senin için çok güzel olmasını istiyorum Dagny. İlk balo herkesin hayatının en romantik olayıdır."

Bayan Taggart en büyük şaşkınlığı, Dagny'yi ışıkların altında, balo salonuna bakarken gördüğünde yaşadı. Karşısındaki bir çocuk değildi. Bir genç kız da değildi. Öyle özgüvenli, öylesine tehlikeli sayılacak kadar güçlü bir kadındı ki Bayan Taggart bir an için ona şaşkınlık dolu bir hayranlıkla baktı. Sıradanlığın,

sinikliğin, ilgisizliğin yaygın olduğu bu çağda, herkes kendini etten değil de kıymadan oluşmuş gibi taşırken Dagny'nin bu duruşu hemen hemen ahlak dışı görünüyordu çünkü yüzyıllar önce bir balo salonunun kapısında durup içeriye bakan bir kadına benziyordu. Sanki vücudunu yarı çıplak olarak, erkeklerin hayran olması amacıyla sunuyormuş ama o çağda böyle bir şeyin cesaret işi olduğunu biliyormuş gibi. Bu tür bir hareket o çağda ancak bir tek anlam taşıyabilirdi, o da nadir bulunan serüvendi. Bayan Taggart kendi kendine gülümseyerek, üstelik bu kız, benim cinsel kapasitesi olmadığına inandığım kız, diye düşündü. Birdenbire içi rahatlamış, böyle bir şeyin içini rahatlatmasına daha da şaşırmıştı.

Ancak bu rahatlama yalnızca birkaç saat sürdü. Akşamın sonu geldiğinde Dagny'yi balo salonunun bir köşesinde gördü. Merdiven tırabzanına çıkıp oturmuştu. Sanki bahçe çitiydi orası. Sanki üstünde pantolonu vardı. Bacakları şifon elbisenin altında sallanıp duruyordu. Karşısındaki iki çaresiz gençle konuşuyordu. Yüzünde bomboş bir ifade vardı.

Arabayla eve dönerken ikisi de konuşmadı. Ama birkaç saat sonra Bayan Taggart sezgisel bir dürtüyle kalkıp kızının odasına gitti. Dagny pencerenin önünde duruyordu. Üzerinde hâlâ o beyaz elbisesi vardı. Elbise hâlâ incecik bir vücuda destek özelliği taşıyor gibiydi. Ama şu anda o vücut elbiseye göre fazla küçük gibiydi. Omuzlar sarkıktı. Pencerenin dışında bulutlar sabahın ilk ışıklarıyla grileşiyordu.

Dagny döndüğünde Bayan Taggart onun yüzünde yalnızca şaşkın bir çaresizlik gördü. Sakindi yüzü. Ama o yüzdeki bir şey Bayan Taggart'a, keşke kızımın hüznüyle tanışmasını hiç dilemeseydim, dedirtiyordu.

"Anne, sence her şey tersine mi?" diye sordu Dagny.

"Efendim?" Bayan Taggart şaşırmıştı.

"O anlattığın şeyler. Işıklar ve çiçekler. Onların romantizm yaratmasını mı bekliyorsun... Ters olması gerekmez mi?"

“Tatlım, ne demek istiyorsun?”

“Orada olaydan zevk alan bir tek kişi yoktu,” dedi Dagny. Sesi cansızdı. “Herhangi bir şey düşünen, hisseden kimse de yoktu. Sağda solda dolaşüyor, her yerde söyledikleri o sıkıcı lafları tekrar ediyorlardı. Herhalde ışıkların ve çiçeklerin bir şeyler canlandıracağını düşünüyor olmalılar.”

“Tatlım, sen her şeyi fazla ciddiye alıyorsun, insanın bir baloda entelektüel olması gerekmez. Yalnızca neşeli olması yeter.”

“Nasıl? Aptal gibi davranarak mı?”

“Demek istediğim... örneğin genç erkeklerle tanışmak hoşuna gitmedi mi?”

“Hangi erkekler? On tanesini bir arada ezemeyeceğim bir tek erkek yoktu orada.”

Birkaç gün sonra Rockdale istasyonundaki masasında otururken Dagny kendini pek hafif, pek rahat hissediyordu. O partiyi düşündü, uğradığı hayal kırıklığı karşısında tiksintiyle omuz silkti. Sonra başını kaldırdı. İlkbahardı. Dışarıdaki karanlıkta ağaç dalları yaprak doluydu. Hava sakın ve ılıktı. O partiden ne bekliyordum ki, diye sordu kendi kendine. Bilmiyordu. Şu anda eski masanın üzerine abandığında yine aynı şeyi hissetti. Nesnesi olmayan bir beklenti duygusu kabarıyordu içinde. Ilık bir sıvı gibi. Tembel bir hareketle masaya yaslandı. Yorgunluk hissetmiyordu ama çalışma isteği de yoktu.

O yaz Francisco geldiğinde Dagny ona partiyi anlattı, nasıl hayal kırıklığına uğradığını söyledi. Francisco sessizce dinlerken hep başkalarına yönelttiği o alaycı bakışlarını ilk defa Dagny’ye dikmişti. Çok fazla şey görüyormuş gibi bir bakıştı bu. Dagny sanki demin ağzından çıkan sözlerin, Francisco’nun çok daha başka şeyleri de anlamasına yol açtığını hissetti.

Francisco’nun yanından erken ayrıldığı akşam da aynı bakışları görmüştü onun gözlerinde. İkisi yalnızdı. Nehrin kıyısında oturuyorlardı. Dagny’nin Rockdale’deki işi bir saat sonra başlıyordu. Gökyüzünde ince uzun ateş çizgileri göze çarpıyordu.

Suyun üzerinde de kızıl kıvılcımlar tembel tembel yüzüyordu. Francisco epeydir sessizdi. Dagny birdenbire ayağa kalmış, ona artık gitmesi gerektiğini söylemişti. Francisco onu durdurmaya çalışmamıştı. Dirseklerini çimenlere gömüp arkasına yaslanmış, ona hiç kıpırdamadan bakmıştı. Gözleri sanki onun amacını biliyor gibiydi. Dagny öfkeyle yamaçtan eve doğru tırmanırken, acaba beni kalkıp gitmeye iten neydi, diye merak ediyordu. Bilmiyordu aslında. Birdenbire bir tedirginlik hissetmişti işte. O duyguyu o ana kadar tanıyamamıştı. Bir beklenti duygusuydu o...

Her gece evden Rockdale'e kadar olan sekiz kilometrelik yolu arabayla gidip geliyordu. Şafak vakti eve dönüyor, birkaç saat uyuyor, sonra ev halkıyla birlikte o da uyanıyordu. Uyuma isteği yoktu. Günün ilk ışıkları belirirken yatmak üzere soyunduğunda yeni başlayan günle yüzleşmek için gergin, neşeli, nedensiz bir sabırsızlık hissedirdi.

Francisco'nun alaycı bakışını bir kere de tenis kortunda gördü. O oyunun nasıl başladığını hatırlamıyordu. Birlikte sık sık tenis oynarlardı, her seferinde de Francisco kazanırdı. Bu sefer kazanmaya ne zaman karar verdiğini hatırlayamıyordu. Ama kendi kararını fark ettiğinde o duygu artık bir karar ya da bir istek olmaktan çıkmış, içinde kabaran sessiz bir öfkeye dönüşmüştü. Neden kazanması gerektiğini bilmiyordu. Bunun neden bu kadar şart olduğunu da bilmiyordu. Tek bildiği kazanması gerektiği ve kazanacağıydı.

Oynamak kolay görünüyordu. Sanki kendi iradesi silinip gitmişti ve oyunu da bir başkasının gücü yönetiyordu. Francisco'ya bakıyordu. Uzun boylu, hızlı, hareketli... Beyaz gömleğinin kısa kolları kollarının bronzluğunu daha da vurguluyordu. Dagny onun hareketlerindeki beceriyi gördükçe içinde küstahça bir keyif yükseliyordu çünkü yeneceği, alt edeceği şey aslında oydu. Bu durumda onun her ustalıkla hareketi, Dagny'nin kendi zaferi oluyordu. Francisco'nun vücudunun pırıl pırıl üstünlüğü, Dagny'nin zaferiydi.

Yorgunluğun verdiği acıyı hissetmeye başladı. Fakat bunu acı olarak algılamıyordu. Yalnızca ara sıra şurasına burasına giren batma gibi bir şeydi... Ona vücudunun o bölümünü hissettiriyor, bir an sonra yok oluyor, unutuluyordu. Kollarının omuzlarıyla birleştiği yerler, kürek kemikleri, kalçaları (şortu ikide bir tenine yapışıyordu), topu karşılamak üzere fırlarken bacak kasları ikide bir acıyor ama bir an sonra ayaklarının yere ne zaman bastığını bile unutuluyordu. Göz kapakları sızlıyor, gökyüzü kapkara kesiliyor, top o karanlığın içinden beyaz bir alev gibi ona doğru uçuyor, o anda ayak bileğinden yukarıya doğru kılıç gibi bir acı yükseliyor, sırtına tırmanıyor, fişkırıp havaya çıkıyor, topu Francisco'nun bedenine savuruyordu... Dagny görkemli bir zevk içindeydi çünkü vücuduna saplanan acı, kendi vücudundan başlayıp onunkinde son bulmak zorundaydı... Francisco da Dagny kadar yoruluyordu. Bunu ona da yapıyordu işte. O da bunun aynısını hissediyordu. Kendisi sürüklüyordu onu buna. Şu anda bedeninde hissettiği kendi acısı değil, Francisco'nun acısıydı.

Onun yüzünü görebildiği anlarda aslında güldüğünü fark ediyordu. Dagny'ye sanki durumu anlıyormuş gibi bakıyordu. Oynayış biçimi, kazanmak için değil, Dagny'nin işini daha da zorlaştırmak içindi. Vuruşları hırçındı. Dagny'yi koşturup duruyordu. Kendi puan kaybetmeye razı oluyor, bunu da Dagny'nin bir *backhand* için kıvrılıp büküldüğünü görmek için yapıyordu. Çakılmış gibi duruyor, Dagny'nin, onun vuramayacağını düşünmesini sağlıyor, son anda kolunu uzatıp topu öyle bir güçle geri yolluyordu ki Dagny bunu asla karşılayamayacağını anlıyordu. Bir daha hiç hareket edemeyecekmiş gibi hissediyordu kendini. Ölene kadar. Bir topa son anda yetişip smaç yaparken kendini kortun öbür yanında bulması garipti. O topa sanki parçalamak istiyormuş gibi vurmuştu. Sanki topun aslında Francisco'nun suratı olmasını diliyormuş gibi.

Bir kerecik daha, diye düşündü. Bu seferki kol kemiklerini çatırdatacak olsa bile... Fazlasıyla gergin, şişmiş boğazından ke-

sık kesik çekebildiği hava büsbütün kesilecek olsa bile... Fakat Dagny ondan sonra hiçbir şey hissetmedi. Ne acı ne de zorlanan kaslar, yalnızca onu yenmek zorunda olduğu, onu yorgunluktan tükenmiş, yıkılır durumda görmenin şart olduğu... Böylece ondan bir saniye sonra ölmekte özgür kalırdı artık.

Kazandı. Belki de Francisco bu sefer gülmekten kaybetmişti. Fileye doğru yürüdü. Dagny hareketsiz duruyordu. Francisco raketini karşıdan onun ayaklarına fırlattı. Sanki onun ne istediğini biliyormuş gibi. Korttan çıkıp çimenlere yürüdü, oraya varınca yıkılıp boylu boyunca uzandı, başını koluna dayadı.

Dagny ona yavaşça yaklaştı. Tepesinde dikildi, ayaklarının dibinde yatan vücuda baktı. Ter içindeki gömleğe, kıvrık duran kolun üzerine yayılmış saç tellerine baktı. Francisco başını kaldırdı. Gözleri Dagny'nin bacaklarından başlayıp yavaşça yukarıya tırmandı, şortunu, bluzunu geçip gözlerini buldu. Alaycı bakış, giysilerinin de beyninin de içini görebiliyor gibiydi. Sanki aslında kendisinin kazandığını söylüyordu.

O gece Rockdale'deki masasında oturmuş, eski istasyon binasında tek başına pencereden gökyüzüne bakıyordu. Gökyüzünün en sevdiği saatiydi bu. Üstte kalan pencere doğramalarının rengi yavaşça açılıyor, alt doğramaların hemen dışındaki raylar da gümüş ipliklere dönüşüyordu. Lambayı kapattı, hareketsiz dünyanın üzerindeki ışığın sessiz hareketini seyretti. Hiçbir şey kıpırdamıyordu. Ağaç dallarında tek bir yaprak oynamıyordu. Gökyüzü yavaşça rengini kaybetti, ışıldayan su gibi oldu.

Telefonu da sessizdi bu saatte. Sanki sistemin her yeri hareketsizleşmişti. Birdenbire dışarıdan yaklaşan ayak seslerini duydu. Sesler kapıya yakın yerdeydi. İçeriye Francisco girdi. Daha önce buraya hiç gelmemişti ama Dagny onu gördüğüne şaşırmadı.

“Bu saatte niye uyanıksın?” diye sordu.

“Canım uyumak istemedi.”

“Buraya nasıl geldin? Arabanın sesini duymadım...”

“Yürüyerek geldim.”

Birkaç saniye geçti, Dagny ona niçin geldiğini sormadığını, sormak da istemediğini düşündü.

Francisco odada dolaştı, duvarlara asılı konşimentolara, takvimde Taggart Comet'i insanın üstüne fırlayacakmış gibi gururla atılır şekilde gösteren resme baktı. Evindeymiş gibi rahat görünüyordu. Sanki buranın kendilerine ait olduğunu hissediyordu. Birlikte nereye gitseler hep böyle hissederdilerdi. Ama bu gece onun canı konuşmak istemiyor gibiydi. Dagny'ye işiyle ilgili birkaç soru sordu, ondan sonra sessiz kaldı.

Dışarıda ışığın artmasıyla hareket de başladı, telefon ikide bir çalıp sessizliği yırtar oldu. Dagny işine dönmüştü. Francisco köşede oturuyordu. Tek bacağına sandalyenin kol yerine atmış, bekliyordu.

Dagny hızlı hızlı çalışıyordu. Kafasının içi duru ve netti. Ellerin harıl harıl işlemesinden zevk alıyordu. Akıllı telefonun o tiz sesinde, tren numaralarında, vagon numaralarında, sipariş numaralarındaydı. Başka hiçbir şeyin farkında değildi.

Ama ince kâğıtlardan biri yere uçup da Dagny onu almak üzere eğildiğinde birdenbire o anın, o anki kendi hareketinin yoğun biçimde bilincindeydi. Giydiği gri keten eteğin, gri bluzunun kıvrılmış kolunun, kâğıda uzanan çıplak kolunun farkındaydı. Kalbinin birdenbire, beklenti anlarında olduğu gibi hiç nedensiz, apansız durduğunu hissetti. Kâğıdı alıp masasına, işine döndü.

Hemen hemen gündüzdü artık. İstasyondan bir tren durmadan geçti. Sabah ışığının saflığı içinde tren sanki havada gidiyor, yere temas etmiyordu. İstasyon binasının tabanı titredi, pencerelerde camlar sarsıldı. Dagny trenin geçişini bir heyecan gülümsemesiyle seyrediyordu. Francisco'ya göz attı. O da aynı gülümsemeyle Dagny'ye bakıyordu.

Operatör gelince Dagny istasyonu ona devretti, ikisi birlikte sabahın serin havasına çıktılar. Güneş henüz doğmamıştı. Dagny hiçbir yorgunluk hissetmiyordu. Sanki yatağından yeni kalkıyordu.

Arabasına doğru yürürken Francisco, “Eve yürüyerek gidelim,” dedi. “Daha sonra gelip arabayı alırız.”

“Peki.”

Hiç şaşırılmamıştı. Sekiz kilometrelik yolu yürümekten de çekinmiyordu. Doğal geliyordu bu ona. O anın garip gerçekliğine uygundu. Her şeyden kopuk, yakın ama temassız bir gerçeklik. Bir sis duvarının içindeki parlak bir ada gibi. İnsanın sarhoşken hissettiği o güçlenmiş, sorgusuz gerçeklik gibi.

Yol ormandan geçiyordu. Ana yoldan sapmış, kilometreler boyunca kıvrılarak giden orman yolunda ilerliyorlardı. Çevrelerinde başka bir insanın varlığına dair hiçbir belirti yoktu. Hendeklerde çalılar büyümüşü ve bu durum, medeniyetle aralarındaki kilometrelerce mesafeye, yılların uzaklığını da ekliyordu. Toprağın üzerinde alacakaranlığın pusu kalmıştı ama ağaç gövdeleri arasındaki boşluklarda pırıl pırıl yapraklar göze çarpıyor, ormanı daha bir aydınlatıyordu. Hareketsizdi yapraklar. Ve yürümeye devam ettiler. Hareketsiz dünyanın içindeki tek hareket onlardı. Dagny birdenbire çoktan beri tek kelime etmediklerini fark etti.

Bir açıklığa varmışlardı. Dimdik, duvar gibi kayalar arasında, kuyu gibi bir boşluğun dibindeydi açıklık. Çimenler arasından bir dere akıyor, ağaçların dalları yeşil perdeler gibi yerlere kadar iniyordu. Derenin şıptısı sessizliği daha da vurguluyor, ta uzaklardaki gökyüzü, burayı daha da saklı gösteriyordu. Yukarılarda, tepenin üzerinde, güneşin ilk ışıkları belli olmaya başlamıştı.

Durup birbirlerine baktılar. Dagny bunun böyle olacağını zaten bildiğini o anda, Francisco’yla birlikte anladı. Francisco onu kavradı, Dagny dudaklarını onun ağzında buldu, kendi kollarının da şiddet dolu bir cevap verip onu yakaladığını fark etti ve ilk defa Francisco’nun bunu yapmasını ne kadar çok istediğini anladı.

Dagny o bir anlık isyanı ve korku imasını hissediyordu. Francisco onu sımsıkı kavramış, kendi bedenini onunkine gergin, amaç dolu bir ısrarla yaslamıştı. Ellerini onun göğüslerinde gezdiriyor, sanki onun vücudunun sırlarını, onun sahibiymiş gibi tanımaya

çalışıyordu. Bu sarsıcı yakınlaşmanın, Dagny'nin rızasına, iznine ihtiyacı yoktu. Dagny kendini çekip uzaklaşmaya çalıştı ama ancak onun yüzünü, gülümsemesini görebilecek kadar gerileyebildi. O gülümseme Dagny'ye, o izni çoktan verdiğini söyler gibiydi. Kaçıp kurtulması gerektiğini düşündü ama tam tersine, Francisco'nun başını çekerek kendi dudaklarına eğen de o oldu.

Korkunun işe yaramayacağını biliyordu. Francisco ne istiyorsa onu yapacaktı. Dagny'ye bir tek şey dışında hiçbir olanak bırakmamıştı, o şey de Dagny'nin en çok istediği şeydi, yani boyun eğmekti. Francisco'nun amacını bilinçli olarak kavramadığı gibi, bu konudaki müphem bilgisi de silinip gitmişti. Şu anda böyle şeylere inanacak gücü yoktu. Kendiyle ilgili şeylere bile inanacak gücü yoktu. Tek bildiği, korktuğuydu ama yine de ona haykırır gibiydi: Bana sorma, benden isteme, yap artık!

Bir an ayaklarını gerdi, karşı koymaya yeltendi ama Francisco dudaklarını onunkilere bastırıyordu... Birlikte yere yuvarlanırken bile dudakları birbirinden ayrılmadı. Dagny hareketsiz yatıyordu. Önce sakin, sonra titreşimli bir nesne gibi olmuştu. Basit, tereddütsüz, verdiği dayanılmaz zevkten ötürü hak sayılan...

Francisco daha sonra, ağzından ilk çıkan sözlerle, olayın adını her ikisi için de koymuş oldu, anlamını açıkladı. "Bunu birbirimizden öğrenmek zorundaydık," dedi. Dagny yanında uzanan ince uzun vücuda baktı. Francisco siyah pantolon, siyah gömlek giymişti. Dagny'nin gözleri onun tokalı kemerine takıldı, benliğine bir duygu bıçak gibi saplandı. Bir gurur soluğuna benziyordu o duygu. Francisco onun vücudunun sahibiydi. Sırtüstü yatıyor, gökyüzüne bakıyor ve kıpırdamak için hiçbir istek duymadığı gibi, bu andan sonra daha başka bir zaman bulunabileceğini de düşünmüyor ya da bilmiyordu.

Dagny eve dönüp yatağına uzandı. Çıplaktı çünkü vücudu artık tanımadığı bir zevk objesine dönüşmüştü. Vücudu, geceliği değdiremeyecek kadar değerliydi. Ve çıplak olmak ona zevk veriyordu, sanki Francisco'nun vücudu yatağa serilmiş beyaz çarşaflara

da değmiş gibi oluyordu. Bunu düşününce uyumak istemediğini fark etti. Dinlenmek istemiyor, ömründe tattığı en harikulade yorgunluğu kaybetmek istemiyordu. Son düşüncesi, mutluluktan daha büyük bir duyguyla ilgili anlık bir farkındalığı ifade etmek istediği ama etmeyi başaramadığı zamanlara ilişkindi. *İnsanın tüm dünyadaki en büyük şansı sevmek, böyle bir dünyada var olmak.* Yeni öğrendiği eylemin de bunu ifade etmenin yolu olduğunu düşündü. Bu belki çok önemli bir düşünce olabilirdi ama kendisi bunun farkında değildi. Acı kavramının silinip yok olduğu bir evrende hiçbir şey ciddi ve önemli olamazdı. Vardığı sonucun doğru olup olmadığını tartamadı çünkü artık uyumuştı. Yüzünde belli belirsiz bir gülümseme vardı. Sessiz odası sabahın ışıklarıyla doluydu.

O yaz Francisco'yla ormanda, nehir kıyısındaki saklı köşelerde, terk edilmiş bir kulübede, evin bodrumunda defalarca buluştu. Böyle zamanlar, bir güzellik duygusu hissetmeyi öğrendiği tek zamanlardı. Tavanın kütüklerine, uğuldayan havalandırma makinesinin çelik levhasına bakarken... Pantolonlar, pamuklu kumaştan yazlık elbiseler giyyordu ama onunla yan yana dururken, kollarıyla ona sarılmışken, kendini ona teslim ederken, verdiği zevkle Francisco'nun onu çaresizliğe itme gücünü kabul ederken olduğu kadar dişilik hissettiğini hatırlamıyordu. Francisco icat edebildiği her şehveti öğretti ona. Bir keresinde, "Vücutlarımızın bize bu kadar zevk verebilmesi ne harika, değil mi?" demişti. Çok mutlu ve son derece masumlardı. İkisi de bu sevincin günah sayılmasını asla kabul edemeyecek insanlardı.

Sırlarını başkalarından sakladılar. Utanç verici bir suç olarak değil, yalnızca kendilerine ait olan, kimsenin tartışma ya da değerlendirmeye hakkına sahip olmadığı bir şey olduğu için. Dagny insanların gözünde seksin çirkin bir zaaf olduğu, insanın aşağılık yanıyla ilgili olduğu, bundan pişmanlık duyulması gerektiği yolundaki genel doktrini bilmiyor değildi. Onun arınmışlık

duygusu seksten değil, böyle düşünen insanlarla temas etmekten uzak durmasına yol açıyordu.

O kış Francisco ara sıra onu görmeye New York'a geldi. Hiç habersiz, haftada iki kere uçağa atlayıp Cleveland'dan gelebiliyor, ardından aylarca ortadan kaybolabiliyordu. Dagny odasında yere, halının üzerine oturup çizimleri, eskizleri çevresine yayarak çalışıyor, o sırada kapı vurulunca ters bir sesle, "Meşgulüm!" diye sesleniyordu. Onun, "Öyle mi?" dediğini duyunca da ayağa fırlıyor, kapıyı ardına kadar açıp onu karşısında görüyordu. Sonra hemen Francisco'nun kentte, sakın bir mahallede kiraladığı bir apartman dairesine gidiyorlardı. Bir keresinde Dagny şaşkınlık içinde, "Francisco, ben senin kadınıyım, öyle değil mi?" diye sormuştu. Francisco da gülmüştü. "Evet, öylesin," diye karşılık vermişti. Dagny o anda zevce payesi verilen bir kadının yaşadığı gururu yaşıyordu.

Onun gelmediği aylar boyunca Dagny hiçbir zaman acaba bana sadık mı yoksa değil mi, diye düşünmedi. Nedenini bilemeyecek kadar genç olmasına rağmen Francisco'dan emindi: Ayrımsız arzular ve seçici olmayan ilişkiler ancak seksi ve kendilerini kötü sayan insanların yönelebileceği bir şeydi.

Francisco'nun hayatıyla ilgili pek az şey biliyordu. Üniversitede son sınıfı okuyordu Francisco. Bundan pek söz etmezdi ve Dagny de ona soru sormazdı. Onun çok fazla çalıştığını tahmin ediyordu çünkü bazen yüzünde, kendini ve enerjisini sonuna kadar zorlayan insanların o tuhaf, parlak ifadesini görüyordu. Bir keresinde Dagny böbürlenerek onu alaya almış, kendisinin Taggart Transcontinental'da eski elemanlardan biri olduğunu, oysa onun daha hayatını kazanmaya başlamadığını ileri sürmüştü. Francisco da, "Babam okul bitene kadar d'Anconia Bakır'da çalışmama izin vermiyor," demişti.

"Sen söz dinlemeyi ne zaman öğrendin?"

“Onun arzularına uymak zorundayım. D’Anconia Bakır’ın sahibi o... Ama dünyadaki bütün bakır madenleri onun değil.” Bunu söylerken gülümseyişinde gizli bir keyif var gibiydi.

Dagny hikâyeyi ertesi sonbahara kadar öğrenemedi. Francisco mezun olmuş, Buenos Aires’e gidip babasını kısa bir süre ziyaret ettikten sonra New York’a dönmüştü. Dagny’ye son dört yıldır iki tür eğitim aldığını söyledi. Biri Patrick Henry Üniversitesi’ndeki dersler, öbürü de Cleveland’ın dışındaki bir bakır dökümhanesiydi. “Bilgiyi kendi kendime öğrenmekten hoşlanıyorum,” demişti. Dökümhanede fırın operatörünün çırağı olarak çalışmaya on altı yaşındayken başlamıştı. Şimdi ise yirmi yaşındaydı ve oranın sahibiydi. İlk mülkünün tapusunu, yaşı konusunda küçük bir hile yaparak alabilmişti. O gün aynı zamanda üniversite diplomasını da aldığı gündü. Her iki belgeyi birlikte babasına yollamıştı.

Dagny’ye dökümhanenin bir fotoğrafını gösterdi. Küçük, gösterişsiz bir yerdi burası. Yılların, şanssız mücadelelerin sonucunda yıpranmış eski bir yer. Ön kapısının üzerine, hayalet gemiye çekilmiş yeni bir bayrak gibi, “d’Anconia Bakır” levhası asılmıştı.

Babasının New York’taki halkla ilişkiler temsilcisi çileden çıkmıştı. “Ama Don Francisco, bunu yapamazsınız! Bu ismi böyle bir mezbelenin üzerine takmak!” Francisco da ona, “Benim kendi adım o,” diye karşılık vermişti.

Babasının Buenos Aires’teki ofisi çok geniş bir odaydı. Resmî bir tarzda döşenmişti ama moderndi. Laboratuvar havasındaydı. D’Anconia Bakır’ın sahip olduğu çeşitli tesislerin fotoğrafları, duvarların tek süsüydü. Bunlar dünyanın en büyük madenleri, cevher yatakları, dökümhaneleriydi. Francisco oraya gittiğinde, babasının tam karşısına rastlayan duvarda, şeref mevkisinde, Cleveland’daki dökümhanenin yeni tabelasıyla çekilmiş resmini gördü.

Babasının gözleri fotoğraftan ayrıldı, masasının karşısında ayakta duran Francisco’ya döndü. “Biraz erken değil mi?” diye sordu.

“Dört yıl boyunca yalnızca ders dinlemeye dayanamazdım.”

“Orayı satın alırken ilk peşin ödemeyi yapacak parayı nereden buldun?”

“New York borsasında oynadım.”

“Ne? Kim öğretti sana onu?”

“Hangi sanayi girişimlerinin başarılı olup hangilerinin olmayacağını görebilmek o kadar da zor değil.”

“Borsada oynayacak parayı nereden buldun?”

“Bana yolladığınız harçlıklardan ve kazandığım paralardan.”

“Borsayı izlemeye nasıl zaman buldun?”

“Aristo’nun teorisinin diğer metafizik sistemlere etkileri konusundaki tezimi yazarken.”

Francisco o sonbaharda New York’ta çok kısa bir süre kaldı. Babası onu Montana’daki d’Anconia madenine şef yardımcısı olarak yolluyordu. Gülümseyerek Dagny’ye, “Babam pek hızlı yükselmemin iyi olmayacağını düşünüyor,” dedi. “Ben de ondan, bana hemen inanmasını isteyecek değilim. Eğer benden bunu kanıtlamamı istiyorsa, yaparım.” İlkbaharda Francisco geri döndü. Ama bu sefer d’Anconia Bakır’ın New York ofisinin başına geçti.

Dagny bunu izleyen iki yıl boyunca onu pek sık görmedi. Francisco’nun nerede olduğunu her zaman bilemiyordu. Görüşmelerinin ertesi günü bile hangi kentte, hangi kıtada olduğu belli değildi. Hep beklenmedik zamanda çıkageliyordu. Dagny de çok hoşlanıyordu bundan çünkü böylelikle Francisco onun hayatının sürekli bir parçası oluyordu. Karanlık dünyasında her an ortaya çıkacak saklı bir ışık gibi.

Dagny onu ofisinde, masasının başında gördüğü zaman ellerini hep hız motorunun direksiyonundaymış gibi algılıyordu. Francisco işlerini de aynı düzgün, tehlikeli, ustalıklı hızla yürütüyordu. Ama bir küçük olay Dagny’nin zihninde bir sarsıntı olarak kalmıştı. Francisco’ya uymayan, yakışmayan bir şeydi bu. Bir akşam onu, ofisinin penceresinde durmuş, kentin kış manzarasına özgü kahverengi alacakaranlığa bakar görmüştü. Uzun süre kıpırdamamıştı Francisco. Yüzü sert ve gergindi. Onda gö-

rebileceğini asla düşünemeyeceği bir duygunun ifadesi vardı o yüzde: acı, çaresiz bir öfke. “Dünyada bir terslik var,” dedi. “Hep vardı. Kimsenin adını koymadığı, açıklamadığı bir şey.” Ancak Francisco bunun ne olduğunu Dagny’ye söylemedi.

Dagny onu tekrar gördüğünde bu olayın hiçbir tortusu kalmamıştı. Mevsim ilkbahardı. Birlikte bir restoranın terasında duruyorlardı. Dagny’nin gece elbisesinin ince ipek kumaşı rüzgârda uçuşuyor, onun siyah, resmî takım elbisesine değiyordu. Kente bakıyorlardı. Arkalarındaki yemek salonunda, Richard Halley’nin bir konser etüdü çalınıyordu. Halley’nin adını bilenlerin sayısı pek fazla değilse de ikisi onun müziğini keşfetmiş, çok sevmişti. Francisco, “Uzaktaki gökdelenleri aramamız gerekmiyor, değil mi?” demişti. “Biz ulaştık onlara.”

Dagny gülümsedi, “Bence onları geçiyoruz,” diye karşılık verdi. “Biraz korkutucu... çok büyük bir hızla hareket eden bir asansörde gibiyiz.”

“Öyle ama neden korkuyorsun? Bırak hızlansın. Neden bir sınır olsun ki?”

Babası öldüğünde Francisco yirmi üç yaşındaydı ve D’Anconia malvarlığını devralmak üzere Buenos Aires’e gitmişti. Dagny onu üç yıl görmedi.

Başlangıçta Francisco düzensiz aralıklarla ona mektuplar yazıyordu. Mektuplarında d’Anconia Bakır’dan, dünya pazarlarından, Taggart Transcontinental’in çıkarlarını ilgilendiren konulardan söz ediyordu. Mektuplar kısaydı. Elle yazılmıştı. Genellikle geceleri yazıldıkları belliydi.

Dagny onun yokluğunda mutsuz değildi. O da bir başka krallığın gelecekteki kontrolüne yönelik ilk adımlarını atıyordu. Sanayi liderleri arasında konuşulanları, özellikle babasının arkadaşlarının söylediklerini duyuyordu. Bu genç d’Anconia’ya dikkat etmek gerektiğini söylüyorlardı. O bakır şirketi eskiden de büyüktü ama bundan böyle Francisco’nun yönetimi altında dünyayı silip süpüreceğe benziyordu. Dagny bu sözleri duyunca gülümsüyordu.

Bazen içinde birdenbire, ona yönelik şiddetli bir özlem kabarıyordu ama bu yalnızca sabırsızlıktı, acı değildi. Dagny bu duyguyu bir kenara itiyor, onlara her istediklerini, hatta birbirlerini getirecek bir geleceğe doğru çaba gösterdiklerinin bilinci içinde, güven hissini kaybetmiyordu. Derken Francisco'nun mektupları kesildi.

Dagny yirmi dört yaşındayken, bir ilkbahar günü Taggart binasındaki ofisinde çalışıyordu. Masasındaki telefon çalmaya başladı. Çok iyi tanıdığı o ses, "Dagny, ben Wayne-Falkland Otelindeyim," diyordu. "Bu akşam gel, birlikte yemek yiyelim. Yedide." Bunu hiç selamsız söylemişti. Sanki daha dün görüşmüşler gibi. Dagny kendini toparlayabilmek için bir iki saniyeye ihtiyaç duydu, böylelikle bu sesin ona ne çok anlam ifade ettiğini anlamış oldu. "Peki Francisco," diye karşılık verdi. Başka bir şeye ihtiyaçları yoktu. Dagny telefonu kapatırken onun dönüşünün doğal olduğunu, kendisinin bunu zaten hep beklediğini ama onun adını telaffuz etme ihtiyacı hissedeceğini beklemediğini, telaffuz ederken hissettiği bıçak gibi saplanan mutluluğu da beklemediğini düşünüyordu.

O akşam Francisco'nun oteldeki odasına girdiğinde aniden durdu. Francisco odanın ortasında durmuş ona bakıyordu... Dagny onun gülümsemesinin çok yavaş yayıldığını görüyordu. Hemen hemen isteksizceydi. Sanki gülümseme yeteneğini kaybetmiş, şimdi yeniden bulduğuna şaşıyormuş gibi. Bakışı bir yalvarmaydı sanki. Hiç ağlayamayan bir erkeğin imdat isteyen ağlamasıydı. Dagny girdiğinde Francisco sanki eski selamı tekrarlamaya karar vermişti. "Merha..." diye başlamış ama lafını bitirmemişti. Onun yerine bir an sonra, "Çok güzelsin Dagny," demişti.

Bunu sanki acı duyuyormuş gibi söylüyordu.

"Francisco, ben..."

Francisco başını iki yana salladı. Birbirlerine hiçbir zaman söylemedikleri sözlerin söylenmesine izin vermek istemiyordu; ikisi de bilse bile, şu anda kafalarının içinde duysalar bile.

Yaklaştı, onu kollarına aldı, dudaklarından öptü, uzun süre kollarında tuttu. Dagny onun yüzüne baktığında güvenle gülümsediğini gördü. Bu gülümseme, artık kendini kontrol altına aldığını belirtiyordu. Yalnız kendini değil, her şeyi. İlk anda gördüklerini hemen unutmamasını emrediyordu Dagny'ye. Francisco, "Merhaba Slug," dedi.

Dagny hiçbir şeyden emin değildi. Yalnızca tek bir şey vardı; hiç soru sormamalıydı. Gülümsedi, "Merhaba Frisco," dedi.

Her değişikliği anlayabilirdi ama bu gördüklerini anlayamıyordu. Francisco'nun yüzünde hiçbir hayat kıvılcımı yoktu. Eğleniyormuş gibi bir ifade de yoktu. Anlamı okunmaz bir yüz vardı karşısında. İlk gülümsemesindeki o yakarış, aslında bir zaaf yakarışı değildi, Francisco acımasız gözükken bir kararlılık havası edinmişti. Dayanılmaz yüklerin ağırlığı altında dimdik duran bir adam gibi davranıyordu. Dagny asla inanamayacağı bir şeyi görüyordu: Francisco'nun yüzünde acı çizgileri belirmişti. İşkence görmüş gibiydi.

"Dagny, benim yaptığım hiçbir şeye şaşırma," dedi. "Gelecekte yapabileceğim şeylere de şaşırma."

Sunduğu tek açıklama bu oldu. Ondan sonra, açıklanacak hiçbir şey yokmuş gibi davranmaya başladı.

Dagny belli belirsiz bir kaygıdan fazlasını hissedemedi. Francisco yanındayken kaderden korkmaya olanak yoktu. O güldüğünde Dagny yine Hudson kıyısındaki ormandalarmış gibi hissetti. Hayır, değişmemişti. Hiçbir zaman değişemezdi.

Yemek odaya getirildi. Avrupa sarayları gibi tasarlanmış lüks otel odasında, aşırı pahalılığın getirdiği buz gibi resmiyet içinde kurulmuş sofranın başında onun karşısına oturmak, Dagny'ye oldukça komik geliyordu.

Wayne-Falkland tüm kıtalarda tek tük kalmış kibar otellerin en seçkiniydi. Kadife perdelerine, kartonpiyerlere, çok kollu şamdanlarına bakıldığında işleviyle çelişir bir hali vardı. Buraya parası yetenler ancak New York'a, tüm dünyayı ilgilendiren iş-

leri bağlamaya gelmiş iş adamları olabilirdi. Dagny servis yapan garsonların bu konuya olağanüstü bir saygı gösterdiklerini ama Francisco'nun bunu fark etmediğini görüyordu. Kayıtsız ve rahattı. D'Anconia Bakır'ın Sinyor d'Anconia'sı olmaya çoktan alışmıştı.

Ama Dagny onun işinden söz etmemesini garip buldu. Tek ilgisinin bu olacağını sanıyordu. Onunla ilk paylaşmak isteyeceği konu iş olmalıydı. Oysa hiç değinmiyordu. Tersine Dagny'yi kendi işini anlatmaya yönlendirdi. İşinde nasıl ilerlediğini, Taggart Transcontinental konusunda neler hissettiğini anlattı. Dagny bunları ona her zaman anlattığı gibi anlattı. Yüreğindeki ihtiraslı adanmışlığı anlayacak kişinin Francisco olduğundan emindi. Francisco hiçbir yorumda bulunmadı ama dikkatle dinledi.

Garsonlardan biri radyoda yemek müziği bulup açmıştı. Konuşurken müziğe hiç dikkat etmiyorlardı. Ama birdenbire bir çatırtı sesi odayı doldurdu. Sanki yer altından bir bomba, duvarları bile titretiyormuş gibi oldu. Yarattığı şok, sesin yüksekliğinden değil, kalitesinden kaynaklanıyordu. Halley'nin yeni bestelediği Dördüncü Konçerto başlamıştı.

Sessizce oturup bu isyan ifadesini dinlediler... Acıyı kabul etmek istemeyen yüce kurbanların zafer marşıydı bu. Dinlerken Francisco'nun gözleri kente dönmüştü.

Hiç uyarısız, çok acayip bir sesle bir soru sordu. "Dagny, sana Taggart Transcontinental'ı bırak, cehennemin dibine gitsin desem, yani şirketi ağabeyin devraldığı zaman nasıl batacaksa şimdiden batsın desem bana ne derdin?"

Dagny öfkeyle, "Benden intihar etmemi istesen ne derdim gibi bir soru bu," diye karşılık verdi.

Francisco sessiz kaldı.

Dagny terslendi. "Niye söylüyorsun bunu? Bu konuda şaka yapmazsın sanıyordum. Senin yapacağın bir şey değil bu."

Francisco'nun yüzünde şakadan, mizahtan eser yoktu. Son derece ciddi cevap verdi. "Tabii. Sormamalıydım."

Dagny kendini toplayıp ona işiyle ilgili sorular sormaya başladı. Francisco sorulara cevap veriyor ama kendiliğinden hiçbir şey eklemiyordu. Dagny ona sanayicilerin yorumlarını, d'Anconia Bakır'ın onun yönetiminde pırıl pırıl parlamasını nasıl belediklerini anlattı. Francisco cansız bir sesle, "Evet, doğru," dedi.

Dagny birdenbire onu neyin harekete geçirdiğini anlamadan, "Francisco, New York'a neden geldin?" diye sordu.

"Beni çağıran bir arkadaşı görmeye."

"İş mi?"

Francisco, Dagny'nin omzunun üzerinden uzağa bakıyordu. Yüzünde acı bir gülümseme vardı ama sesi çok hüzünlü çıktı. "Evet."

Dagny yatakta, onun yanında uyandığında vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Aşağıdaki kentten hiçbir ses gelmiyordu. Odanın sessizliği bir an için hayatı askıya alınmış gibi gösterdi. Dagny mutluluktan ve yorgunluktan rahatlamış halde tembel tembel döndü, Francisco'ya baktı. O sırtüstü yatıyordu. Yastık sırtını biraz dikleştirmişti. Penceredeki göğün sisli pırlıltısı önünde Dagny onun profilini gördü. Uyanıktı. Gözleri açıktı. Dayanılmaz acılar içindeymiş gibi ağzını sımsıkı kapamıştı. Çektiği acıya dayanıyor, bunu saklamak için de bir çaba göstermiyordu.

Dagny kıpırdayamayacak kadar korkmuştu. Francisco onun bakışını hissetti, döndü. Birden ürperir gibi oldu, battaniyeyi üzerinden çekip Dagny'nin çıplak vücuduna baktı, sonra öne doğru devrildi, yüzünü onun göğüsleri arasına gömdü. Dagny'yi omuzlarından yakaladı, titreyerek ona sarıldı. Dagny onun boğuk çıkan sözlerini duydu.

"Vazgeçemem! Yapamam!"

"Neden?" diye fısıldadı Dagny.

"Senden."

"Ama neden..."

"Ve her şeyden."

"Niçin vazgeçesin ki?"

“Dagny! Yardım et kalayım. Reddedeyim. O haklı olsa bile!”
Dagny dengeli bir sesle sordu. “Neyi reddedeceksin Francisco?”

Francisco cevap vermedi. Yalnızca yüzünü onun sinesine daha sıkı gömdü.

Dagny hiç hareketsiz yatıyordu. Tek farkında olduğu şey, tedbirli olması gerektiği idi. Onun başını göğsüne yaslamış, eliyle saçlarını yavaşça okşuyordu. Gözleri odanın tavanında, karanlıkta zor görülebilen kartonpiyerlerdeydi. Korkudan uyuşmuş durumda, öylece bekliyordu.

Francisco inledi. “Doğrusu o, ama yapması öyle zor ki! Ah Tanrım, öyle zor ki!”

Bir süre sonra başını kaldırdı, doğrulup oturdu. Titremesi geçmişti.

“Ne oldu Francisco?”

“Sana söyleyemem.” Sesi samimi, açık, acısını gizlemeye çalışmayan ama artık sahibinin sözünü dinlemeye başlamış bir sestti. “Duymaya henüz hazır değilsin.”

“Sana yardım etmek istiyorum.”

“Edemezsin.”

“Reddetmene yardım etmemi istemiştin.”

“Reddedemem.”

“O halde izin ver de seninle paylaşayım.”

Francisco başını iki yana salladı.

Oturmuş Dagny’ye bakıyordu. Bir soruyu kafasında tartar gibiydi. Sonra başını yine iki yana salladı. Kendi sorusuna cevap bulmuş bir hali vardı.

“Ben bile dayanabileceğimden emin değilken sen nasıl dayanırsın?” dedi. Şimdi sesine yeni bir tını gelmişti, o da şefkatti.

Dagny yavaşça, büyük bir çabayla, haykırmamak için kendini zor tutarak, “Francisco, bilmek zorundayım,” dedi.

“Beni bağışlar mısın? Biliyorum, korkuyorsun. Bu çok zalimce bir şey. Ama hatırım için yapar mısın bunu? Bu konuyu bırakır mısın? Öylesine bırak, bana hiçbir şey sorma.”

“Ben...”

“Benim için tek yapabileceğin bu. Yapar mısın?”

“Evet Francisco.”

“Benim için korkma. Yalnız bir kere, bugün oldu. Bir daha böyle bir şey asla olmayacak. Giderek... kolaylaşacak.”

“Eğer ben hiç...”

“Hayır. Uyu sevgilim.”

Francisco bu sözcüğü ilk defa kullanıyordu.

Sabah olduğunda Dagny'nin yüzüne dosdoğru baktı, onun kaygılı bakışlarından kaçmaya çalışmadı ama konuya ilişkin bir şey de söylemedi. Dagny onun sakin yüzünde hem bir dinginlik hem de ıstırap gördü. Acı çeken bir insanın gülümsemesine benzer bir ifade vardı yüzünde, oysa gülümsemiyordu. Garipti ama bu ifade onu daha da genç gösteriyordu. İşkenceye dayanan birine benzemiyordu. İşkencenin dayanmaya değer olduğunu görebilen birine benziyordu.

Dagny ona soru sormadı. Ayrılmadan önce bir tek şey söyledi. “Seni bir daha ne zaman göreceğim?”

Francisco cevap verdi. “Bilmiyorum. Beni bekleme Dagny. Bir daha karşılaştığımızda beni görmek istemeyeceksin. Yapacağım şeyler için bir gerekçem var. Ama sana o gerekçeyi söyleyemem, sen de beni lanetlemekte haklı olacaksın. Lanetleyeceksin beni, evet. İncineceksin. Bunun seni çok fazla incitmesine izin vermemeye çalış. Sana bunları söylediğimi hatırla, tek söyleyebileceğimin bu olduğunu da bil.”

Bir yıl kadar Dagny ondan hiç haber almadığı gibi, onun hakkında bir şey de duymadı. Dedikoduları duymaya, gazetelerdeki haberleri okumaya başladığında önceleri bunlara inanmadı. Bunların Francisco d’Anconia’yla ilgili olduğuna inanamazdı. Ama bir süre sonra inanmak zorunda kaldı.

Valparaiso Limanı’nda, yatında verdiği partiyi okudu. Konuklar mayoluydu. Gece boyunca güverteye şampanya ve gül yaprakları yağdırılmıştı.

Cezayir çölündeki evde verdiği partiyi okudu. İncecik buz kalıplarından bir baraka yaptırmış, kadın konukların her birine kakım şal hediye etmişti. Bu işin bir tek şartı vardı. Buz duvarlar eridikçe konuklar önce şallarını, sonra tuvaletlerini, ardından da üzerlerinde kalan her şeyi çıkaracaklardı.

Seyrek olarak giriştiği iş faaliyetlerini okudu. Her girişimi göze batacak kadar başarılıydı. Her faaliyetinde rakiplerini mahvetmeyi başarmıştı. Ama bunları kırk yılda bir, spor olsun diye yapıyor gibiydi. Bir anda ortalığı talan ediyor, sonra bir iki yıl sanayi dünyasından kayboluyor, d'Anconia Bakır'ı yöneticilerinin eline bırakıyordu.

Bir röportajda Francisco'nun şöyle dediğini okudu: "Neden para kazanmaya çalışayım ki? Var olan para, üç kuşak torunlarımın benimki kadar keyifli bir yaşam sürmesine yeter."

Onu bir kere gördü. New York'ta, bir büyükelçinin verdiği davette. Francisco nezaketle eğilerek onu selamladı, ona gülümsedi ama bakışlarında sanki geçmiş diye bir şey yokmuş gibi bir ifade vardı. Dagny onu kenara çekti, tek bir soru sordu. "Francisco, neden?"

"Ne neden?"

Dagny bunun üzerine yalnızca başını çevirdi.

"Seni uyardım," dedi Francisco. Ve Dagny de bir daha onu görmeye çalışmadı.

Yine de sağ kalmayı başardı. Bu zorluğun altından kalkmayı başarabilmesinin sebebi, acı çekmeye inanmamasıydı. O çirkin "acı duyma" duygusuna karşı şaşkın bir güceniklik hissediyordu. O duygunun önem kazanmasına izin vermedi. Acı çekmek mantığın kazaya uğramasıydı. Onun hayat anlayışı içinde buna yer yoktu. Acının önem kazanmasına izin vermeyecekti. Gösterdiği direnişe bir isim koyamadığı gibi, o direnişin kaynağı olan duyguyu da isimlendiremiyordu. Ama kafasında, bulamadığı kelimelerin yerine koyduğu başka kelimeler vardı. Ciddiye alınamaz, içinde bir çığlıktan başka hiçbir şey kalmadığı zamanlarda bile, keşke

aklını kaybetsem de aklım bana doğru olamayacak şeyin doğru olduğunu söyleyemese dediği zamanlarda bile, kafasındaki kelimelerin bunlar olduğunu biliyordu. Ciddiye alınamaz... Bunu tekrarlayıp duruyordu. Acı ve çirkinlik hiçbir zaman ciddiye alınmamalıydı.

Mücadele etti. İyileşti. Yıllar onu, anılarını kayıtsızca hatırlayabilecek hale getirdi, ondan sonra da anılarla karşılaşma ihtiyacını hissetmez oldu. O iş bitmişti ve artık onu ilgilendirmiyordu.

Hayatına başka erkekler girmedi. Bunun onu mutsuz edip etmediğini bilmiyordu. Bilmeye vakti olmamıştı. Kendi istediği o tertemiz, pırıl pırıl yaşama duygusunu içinde buluyordu. Bir zamanlar Francisco da aynı duyguyu verirdi ona. İşle ve kendi dünyasıyla bir arada gelen bir duyguydu bu. Daha sonra tanıştığı erkeklerin hepsi, ilk balosunda tanıdığı erkeklerden farklı değildi.

Anılarıyla yaptığı savaşı kazanmıştı. Geriye tek bir tür işkence kalmıştı. Yıllar hiç değiştirememişti onu. O işkence de, “Niçin?” kelimesinden çıkıyordu.

Francisco ne tür bir trajediyle karşılaşmış olursa olsun kurtulmak için neden en çirkin yolu seçmiş ve neden bayağı alkolikler gibi davranmaya yönelmişti? Onun tanıdığı çocuk asla işe yaramaz bir korkak haline gelemezdi. Kimseyle ölçülemeyecek bir akıl, dehasını parti salonlarına gömemezdi. Oysa Francisco’nun yaptığı buydu. Bunun hiçbir açıklaması olmadığı için Dagny’nin içi rahat edemiyor, onu huzur içinde unutmayı beceremiyordu. Francisco’nun eskiden nasıl biri olduğunu çok iyi biliyor, bundan hiç kuşku duymuyordu. Şimdi ne hale geldiğini de biliyordu. Oysa bunların her biri, diğerini olanaksız kılmalıydı. Zaman zaman kendi mantığından kuşkuluyor, bazen de mantık denen şeyin varlığından kuşku duyuyordu. Ama böylesi kuşku duyulamaz, kendisi de kimsenin böyle bir kuşku duymasına izin veremezdi. Yine de hiçbir açıklama yoktu, bir neden yoktu, bir nedeni düşündürecek ipucu yoktu. On yılın her gününde arasa da cevabın en küçük bir imasını bile bulamamıştı.

Gri akşam ışığı altında yürür, boş dükkânların önünden Wayne-Falkland Otel'i'ne yaklaşırken hayır, diye düşündü. Hayır, hiçbir açıklama olamazdı. Kendisi de zaten bir cevap aramaya-caktı. Artık önemi yoktu.

Bu öfke tortusu, içinden incecik ve titreyerek yükselen o duygu, aslında az sonra göreceği adama yönelik değildi. Bir inançsızlığa karşı yükselen bir itiraz çılgılığıydı. Bir zamanlar büyüklük diye tanımlanabilecek bir şeyin şimdi yok edilmesine itirazdı.

Binalar arasındaki bir aralıktan Wayne-Falkland'ın kulelerini gördü. Ciğerlerinde ve bacaklarında bir şok hissetti, bir an olduğu yerde durdu. Daha sonra yine dengeli adımlarla ilerlemeye başladı.

Mermer lobide asansörlere doğru yürüdü, üst katta kadife halılı, sessiz koridorlarda ilerledi, her adımda biraz daha soğuklaşan öfkeden başka hiçbir şey hissetmedi.

Odanın kapısını vururken içindeki duygunun öfke olduğundan emindi. İçeriden, "Girin," diyen sesi duydu. Kapıyı tuttuğu gibi açıp girdi.

Francisco Domingo Carlos Andres Sebastian d'Anconia'nın yakışıklı olup olmamasının hiç bir önemi yoktu. Dagny odaya girdiğinde başka hiç kimseye bakmanın mümkün olmadığını fark etti. Onun o ince uzun yapısında başka türlü bir kibarlık vardı. Modern olamayacak kadar otantikti. Hareket ettiğinde sanki arkasında uçuşan bir pelerini varmış gibi bir hava yaratıyordu. İnsanlar onu tarif ederken sağlıklı bir hayvanın canlılığına sahip olduğunu söylüyordu ama bunun pek de doğru olmadığını aslında daha o anda biliyorlardı. Ondaki sadece sağlıklı bir insanın canlılığıydı. Bu öyle ender görülen bir şeydi ki hiç kimse tanımlayamıyordu. Onda emin olmanın gücü vardı.

Francisco'nun tipini kimse Latin diye tarif etmezdi ama bu kelime ona yine de uyuyordu. Bugünkü anlamında değilse bile asıl anlamında. İspanya'yla ilgili anlamında değil ama Roma'yla ilgili anlamında. Vücudu bir tutarlılık misaliydi. İnceliği, sıırım gibi kasları, uzun bacakları, hızlı hareketleri hep tutarlı bir ta-

sarımı simgeliyordu. Yüz hatlarında bir heykelin inceliği vardı. Saçları siyah ve düzdü, arkaya taranmıştı. Koyu teni gözlerinin şaşırtıcı rengini daha da vurguluyordu. Duru, katıksız bir maviydi gözleri. Yüz ifadesi apaçıktı. Duyguları değiştikçe yüzünden okunuyor, sanki saklayacak hiçbir şeyi yokmuş gibi görünüyordu. Mavi gözler sakin ve sabitti. Kafasından geçen düşünceleri hiç belli etmiyordu.

Salonda yerde oturuyordu. İnce, siyah renkli, ipek pijamaları vardı üstünde. Halının üzerine yaydığı bilyeler anayurdunun yarı değerli taşlarıydı. Karneol ve kaya kristaliydi bunlar. Dagny girdiğinde ayağa kalkmadı, oturduğu yerden baktı ona. Elindeki kristal bilye yere bir gözyaşı gibi düştü. Francisco gülümsedi. Çocukluğundan beri hiç değişmeyen o gururlu, hatta küstah, pırıl pırıl gülümsemesi belirdi yüzünde.

“Merhaba Slug!”

Dagny elinde olmaksızın, çaresiz ve mutlu bir sesle cevap verdiğini fark etti. “Merhaba Frisco!”

Onun yüzüne bakıyordu Dagny. Tanıdığı bir yüzdü bu. Sürdüğü hayat da birlikte geçirdikleri son gece Dagny’nin tannık olduğu şeyler de hiç belli değildi. Yüzünde trajedi işareti yoktu, acı yoktu, gerilim yoktu... Yalnız alaycı bir ifade vardı. Olgunlaşmış, tehlikeli bir anlam kazanmıştı o ifade de. Önceden kestirilemeyecek tehlikeli bir alaycılığa dönüşmüş gibiydi. Bir de ruhunun suçluluk duymayan dinginliği okunuyordu. Ama buna imkân yok, diye düşündü Dagny. Bu ifade onda başka her şeyden daha büyük bir şok yaratıyordu.

Francisco’nun gözleri üzerindeydi. Dagny’nin eski mantosunun önü açıktı, omuzlarından kayıyor gibiydi. İncecik vücudunu gri bir tayyör sarıyordu. Ofis üniforması gibi bir şeydi bu onun için.

“Buraya bu kılıkta gelişin ne kadar güzel olduğunu fark etmeyeyim diyeyse yanlış hesap yapmışsın. Çok güzelsin. Kadın olduğu halde zeki olan bir yüz görmek ne kadar hoş, keşke sana

söyleyebilseydim. Ama duymak istemezsin. Buraya geliş nedenin onu duymak değil çünkü.”

Bu sözler birçok bakımdan uygunsuzdu. Ama öyle hafif bir duyguyla sarf edilmişlerdi ki Dagny gerçekliğe dönmeyi başarmıştı. Yani öfkeye, ziyaretinin nedenine. Ayakta duruyor, yerde oturan Francisco’ya bakıyordu. Yüzünde hiçbir ifade yoktu. Ona kişisel bir şey sunmak istemiyordu. Gücenmişlik bile olsa. “Buraya sana bir soru sormaya geldim,” dedi.

“Sor.”

“Gazetecilere, *New York’a saçmalığı seyretmeye geldim* dediğinde hangi saçmalık vardı aklında?”

Francisco yüksek sesle güldü. Beklenmedik bir şeyden zevk alma olanağını pek seyrek bulan biri gibiydi.

“İşte senin bu yanını seviyorum Dagny. Şu anda New York kentinde yedi milyon insan var. Bu yedi milyonun içinde, o haberde Vail boşanma skandalından söz etmediğim bir tek senin aklına geldi.”

“Neden söz ediyordun?”

“Senin aklına hangi alternatif geldi?”

“San Sebastian fiyaskosu.”

“O olay Vail boşanma skandalından çok daha eğlenceli, değil mi?”

Dagny savcılar gibi ciddi, acımasız bir sesle konuştu. “Onu bilerek yaptın. Kasıtlı olarak... umursamadan!”

“Mantonu çıkarıp otursan daha iyi olmaz mı sence?”

Dagny sözlerindeki yoğunluğun bir hata olduğunu hemen anladı. Soğuk bir tavırla döndü, mantosunu çıkarıp kenara fırlattı. Francisco ona yardım etmek için ayağa kalkmadı. Dagny bir koltuğa oturdu, Francisco ise hâlâ yerdeydi. Birbirlerine uzaklardı ama yine de Dagny’nin ayaklarının dibinde oturuyormuş gibi bir havası vardı.

“Neyi kasıtlı olarak yapmışım?” diye sordu.

“San Sebastian komplosunu, tamamını.”

“Niyetim neymiş peki?”

“Ben de onu bilmek istiyorum.”

Francisco kıkır kıkır güldü. Sanki Dagny ondan, çözüme ulaşmak için bir ömür uğraşmak gereken bir fizik problemini bir çırpıda anlatmasını istemiş gibi.

Dagny, “San Sebastian Madenleri’nin değersiz olduğunu biliyordun,” dedi. “Bu işe kalkışmadan çok önce biliyordun.”

“O halde neden kalkıştım?”

“Hiçbir şey kazanmadım demeye kalkma sakın. Biliyorum. Kendi parandan da on beş milyon dolar batırdığını biliyorum. Ama yine de... bilerek yaptın.”

“Böyle bir şey yapmayı sence neden istemiş olabilirim?”

“Hayır. Olacak şey değil.”

“Öyle mi? Sana göre benim harika bir aklım, harika bilgi birikimim, harika bir üretme yeteneğim var, demek ki giriştiğim her işte mutlaka başarılı olmak zorundayım. Ondan sonra da Meksika Halk Cumhuriyeti için yeterli çaba göstermekte isteksiz davrandığımı söylüyorsun. Akıl almaz, değil mi?”

“Daha o araziyi almadan önce Meksika’yı yönetenlerin bir hırsızlar güruhu olduğunu biliyordun. Onların hatırı için bir madencilik projesi başlatmak zorunda değildin.”

“Hayır, öyle bir zorunluluğum yoktu.”

“Meksika hükümeti öyleymiş ya da böyleymiş, o da hiç umurunda değildi çünkü...”

“O noktada yanılıyorsun.”

“... çünkü o madenlere er geç el koyacaklarını biliyordun. Sen aslında Amerikalı hisse sahiplerinin peşindeydin.”

“Bu doğru.” Dosdoğru Dagny’nin yüzüne bakıyordu. Gü-lümsemiyordu. Yüzünde dürüst bir ifade vardı. Sonra ekledi. “Bu da gerçeğin bir bölümü.”

“Geri kalanı nedir?”

“Peşinde olduğum tek şey o değildi.”

“Başka ne vardı?”

“Onu kendin bulup çıkarmalısın.”

“Buraya gelişim, amacını anlamaya başladığımı sana söylemek içindi.”

Francisco gülümsedi. “Anlamış olsan buraya gelmezdin.”

“O da doğru. Anlamıyorum ve herhalde hiçbir zaman da anlamayacağım. Yalnızca bir bölümünü sezebilmeye yeni başlıyorum.”

“Hangi bölümünü?”

“Her türlü yozlaşmışlığı denedin, Jim ve arkadaşları gibi insanları dolandırmanın heyecanını tatmak istedin. Kıvranımlarını görmek için. Böyle bir şeyden zevk almak için insanın ne tür bir yozlaşmışlığın içine batması gerekir, bilemiyorum ama New York’a bunu görmeye geldin, üstelik tam zamanında.”

“Büyük çapta bir kıvranma gösterisi sahnelediklerine kuşku yok. Özellikle de ağabeyin James.”

“Onlar beş para etmez budalalar ama bu olayda tek suçları sana güvenmek oldu. Senin ismine ve onuruna güvendiler.”

Francisco’nun yüzünde aynı dürüst ifadeyi yine gördü, samimi olduğunu da anladı. “Evet,” dedi Francisco, “Güvendiler. Bunu biliyorum.”

“Sen de bunu eğlenceli mi buluyorsun?”

“Hayır. Hiç eğlenceli bulmuyorum.”

Bilyelerle oynamaya devam ediyordu. Dalgın, kayıtsız tavrıyla ara sıra bir atış yapıyordu. Dagny bir anda, yaptığı atışların ne kadar iyi nişanlandığını, hedefi nasıl bulduğunu, ellerinin nasıl da yüksek bir beceri düzeyine sahip olduğunu fark etti. Bileğinin ufacık bir hareketiyle o taş damlasını halının öbür ucuna, oradaki bir başka taş damlasına yolluyor, çarpma sesini dinliyordu. Onun çocukluğunu hatırladı. *Yaptığım her şeyi mükemmel yapacağım* diyeşi çınladı kulağında.

“Hayır,” dedi yine. “Eğlenceli bulmuyorum. Ağabeyin James ve arkadaşları zaten bakır madenciliğinden hiç anlamaz. Para kazanma sanatı hakkında bir şey bildikleri de yok. Öğrenme-

nin gerekli olduğunu düşünmemişler. Bilgiyi gereksiz, yargıyı da feda edilebilir görmüşler. Bakmışlar ki dünyada ben varım, üstelik de bilmeyi kendi onurum saymışım, benim onuruma güvenebileceklerini düşünmüşler. İnsan bu tür bir güvene ihanet etmez, değil mi?”

“Yani demek ki bilerek ihanet ettin, öyle mi?”

“O kararı kendin vereceksin. Onların güveninden ve benim onurumdan söz eden sendin. Ben artık o açılardan düşünmüyorum...” Omuz silker gibi bir hareket yapıp ekledi. “Ağabeyin James’le arkadaşları bana vız geliyor. Onların teorisi yeni bir şey değildi. Yüzyıllardır da iyi sonuç vermişti. Ama kusursuz sayılamaz. Bir tek noktayı görmezden geldiler. Benim beynime binip gitmek kolay gözüktü onlara. Çünkü benim yolculuğumun hedefinin servet kazanmak olduğunu varsaydılar. Tüm hesaplarını, benim para kazanmak isteyeceğim varsayımına dayandırdılar. Ya benim istediğim o değilse?”

“Eğer o değilse, neydi istediğin?”

“Bana bunu hiç sormadılar. Zaten benim amaçlarımı, hedeflerimi ya da isteklerimi sormamak, onların teorisinin ayrılmaz bir parçası.”

“Madem para kazanmak istemiyordun, ne gibi bir niyetin olabilirdi ki?”

“Pek çok niyetim olabilirdi. Örneğin para harcamak olabilirdi.”

“Parayı toslayacağı kesin olan bir şeye harcamak mı?”

“O madenlerin sorun çıkaracağını nereden bilecektim?”

“Bilmemen nasıl mümkün olabilir?”

“Çok basit. Hiç düşünmeyerek.”

“Yani o projeyi hiç düşünmeden mi başlattın?”

“Yo, pek sayılmaz. Ama ya yanılmışsam? Ben de insanım alt tarafı. Bir hata yapmışım. Başarısız olmuşum. İşi yüzüme gözüme bulaştırmışım.” Bileğini hafifçe oynattı, kristal bilyelerden biri ışıldayarak fırladı, odanın öbür köşesindeki kahverengi bir bilyeye çarptı.

“İnanmıyorum,” dedi Dagny.

“Öyle mi? Ama günümüzde insanlık hali diye nitelendirilen şeye benim neden hakkım olmasın? Herkesin hatalarının bedelini ödeyen ben olacağım ve benim bir tek hata yapmaya bile hakkım olmayacak, öyle mi?”

“Bu sözler sana hiç uymuyor.”

“Öyle mi?” Francisco halının üzerine tembel tembel uzandı. “Bu işi bilerek yaptıysam en azından bir amacım varmış diye beni daha az ayıplayacağını fark etmemi mi istemiştin? Demek ki beni serseri olarak görmeyi hâlâ başaramıyorsun, öyle mi?”

Dagny gözlerini yumdu. Onun güldüğünü duyuyordu. Dünyanın en neşeli sesi vardı o gülüşte. Gözlerini aceleyle açtı ama Francisco’nun yüzünde zalimlikten hiç iz yoktu. Yalnızca saf bir gülüş.

“Amacım mı? Bunun amaçların en basiti olabileceğini düşünmek istemiyor musun? Yani bir anlık bir heves olabileceğini?”

Hayır, diye düşünüyordu Dagny. Hayır, olamaz. Bu doğru değil. Hele de böyle gülebiliyorsa, böyle görünebiliyorsa. Bulutsuz bir neşe, sorumsuz budalaların harcı değildir. Pürüzsüz bir manevi huzur, avarelerin becerebileceği şey değildir. Böyle gülebilmek ancak en derin, en ciddi düşüncelerin sonucunda ortaya çıkabilir.

Onun yerde, halının üzerinde uzanmış durumuna baktığında Dagny hemen hemen hiç ihtirasa kapılmadan kendi anılarını düşündü. Siyah pijama vücudunun ince uzun çizgilerini vurguluyor, açık yakası da düzgün, genç, bronz tenini gösteriyordu. O vücudu siyah pantolon, siyah gömlek giymiş halde şafak vakti çimenlerin üzerinde, kendi yanı başında düşündü. Hâlâ hissedebiliyordu onu. Birdenbire yakınlıklarının coşkusu hatırladı. Bu anılar ona şimdi çirkin gelmeliydi ama gelmiyordu. Bilincine ulaşacak gücü olmayan, kendisinin de yok edecek güce sahip olmadığı duygu, yine de içine pişmanlık ve umut karışmamış bir gururdu.

Kendisini bile şaşırtan bir duygu yansıması sonucunda, aklına son zamanlarda kendisine böyle katıksız neşe duygusu veren bir başka şey geldi nedense.

Dagny kendi yumuşak sesini duydu. “Francisco, ikimiz de Richard Halley’nin müziğini sevdik...”

“Hâlâ seviyorum.”

“Sen Halley’yle hiç karşılaştın mı?”

“Evet. Neden?”

“Beşinci bir konçerto yazıp yazmadığını biliyor musun?”

Francisco taş kesilmiş gibi hareketsizdi. Dagny onun şoklara karşı bağışıklık geliştirdiğine inanırdı ancak belli ki öyle değildi. Ama deminden beri söylediği bunca söz arasında nasıl olup da bir tek bunun Francisco’ya ulaşabildiğini hiç anlamamıştı. Yine de yalnızca bir saniye sürdü. Sonra Francisco dengeli bir sesle konuştu. “Yazdığını neden düşündün?”

“Yazdı mı?”

“Yalnızca dört tane Halley konçertosu olduğunu biliyorsun.”

“Evet. Ama bir tane daha yazdı mı diye merak ettim.”

“Yazmayı bıraktı.”

“Biliyorum.”

“O halde seni ne dürttü de sordun?”

“Öylesine aklıma geldi. Ne yapıyor şimdi? Nerede?”

“Bilmiyorum. Onu uzun zamandır görmedim. Beşinci bir konçertonun varlığını sana düşündüren neydi?”

“Var demedim. Yalnızca merak ettim.”

“Şu anda Richard Halley’yi neden düşündün?”

“Çünkü...” Dagny davranışlarındaki kontrolü bir nebze de olsa kaybetmeye başladığını hissediyordu. “Çünkü zihnim Richard Halley’nin müziğinden Bayan Gilbert Vail’e sıçramayı başaramıyor.”

Francisco güldü. Rahatlamıştı. “Ha, şu mesele. Bu arada, benimle ilgili haberleri izliyorsan, Bayan Gilbert Vail’in hikâyesinde küçük bir tutarsızlık fark ettin mi?”

“Okumuyorum öyle şeyleri.”

“Okumalıydın. Ant Dağları’ndaki villamda birlikte geçirdiğimiz geçen yılbaşı gecesini çok güzel tarif etmiş. Doruklarda mehtap, açık duran pencerelerden sarkan sarmaşıklar arasında görülen kan kırmızısı çiçekler. Sen bu tabloda bir terslik görüyor musun?”

Dagny, “Bunu sana benim sormam gerekirdi, ben de sormayacağım,” dedi.

“Yo, ben hiçbir terslik görmüyorum... Yalnızca geçen yılbaşı gecesi ben El Paso-Teksas’ta, Taggart Transcontinental’a ait San Sebastian Hattı’nın açılışına başkanlık ediyordum. Sen o törene gelmemeye karar vermiş olsan bile yine de hatırlaman gerekir. Kollarımı ağabeyin James’in ve Sinyor Orren Boyle’un omuzlarına atmış halde fotoğrafım yayınlanmıştı.”

Dagny bir an soluksuz kaldı. Bunun doğru olduğunu hatırlıyordu. Gazetelerde Bayan Vail’in dediklerini gördüğünü de hatırlamıştı.

“Francisco... ne anlama geliyor bu?”

O sesli sesli güldü. “Kendi sonuçlarını kendin çıkar Dagny.” Yüzü ciddiydi. “Peki... neden Halley’nin beşinci bir konçerto yazdığını düşündün? Neden senfoni ya da opera demedin de özellikle konçerto dedin?”

“Bu seni neden rahatsız ediyor?”

“Etmiyor,” dedi Francisco yumuşak bir sesle. “Onun müziğini hâlâ seviyorum Dagny.” Sonra yine hafife alır gibi konuşmaya başladı. “Ama o müzik başka bir çağa ait. Bizim çağımız insana farklı türde bir eğlence sağlıyor.”

Francisco sırtüstü döndü, ellerini başının altında kenetledi, tavanda oynayan bir filmi seyrediyormuş gibi yukarıya baktı.

“Dagny, Meksika Halk Cumhuriyeti’nin San Sebastian Madenleri konusundaki davranışını seyretmek eğlenceli değil miydi sence? Hükümetin açıklamalarını ve onların gazetelerinde çıkan başyazıları izledin mi? Benim cüretkâr bir hilebaz olduğumu, onları kandırdığımı söylüyorlar. El koydukları şeyin başarılı bir

maden olacağını ummuşlardı. Onları böyle hayal kırıklığına uğratmaya hakkım yoktu. Hükümetin bana dava açması gerektiğini söyleyen o uyuz bürokrati da okudun mu?”

Francisco yattığı yerde güldü. Kollarını halının üzerinde iki yana açtı. Vücudu haç gibi olmuştu. Silahsız, tam manasıyla teslim olmuş, çok rahat ve çok genç görünüyordu.

“Bana kaç mal olmuş olursa olsun, değdi. O gösterinin fiyatını ödemeye gücüm yetiyordu. Eğer bu işi bilerek yaptıysam İmparator Neron’u bile alt ettim demektir. Yanan bir kenti seyretmenin lafı mı olur... Cehennemin kapağını açıp içini insanlara göstermenin yanında!”

Doğruldu, birkaç bilye aldı, avucunda dalgın dalgın salladı. Bilyeler sağlam taşlara özgü bir ses çıkarmaya başlamıştı. Dagny birden Francisco’nun bilyelerle oynamasının bilinçli bir gösteri olmadığını fark etti. Sabırsızlıktı onu buna iten. Uzun süre bir şey yapmadan duramıyordu.

“Meksika Halk Cumhuriyeti hükümeti bir bildiri yayınladı,” dedi. “İnsanlardan sabırlı olmalarını, zorluklara bir süre daha katlanmalarını istedi. Görünüşe göre San Sebastian Madenleri’nin sahip olduğu bakır rezervi, merkezî planlama konseyinin yaptığı planlara dâhilmiş. Herkesin yaşam standardını yükseltecek, her erkeğe, kadına, çocuğa her pazar günü kızarmış domuz yeme fırsatı verecekmiş. Şimdi planlamacılar halktan hükümeti suçlamamalarını, zenginlerin yozlaşmışlığını suçlamalarını istiyor çünkü ben onların beklediği gibi açgözlü bir kapitalist olmak yerine sorumsuz bir zampara olduğumu göstermişim. Nereden bilebilirdik, diye soruyorlar. Onlara ihanet edeceğimi nereden bilebilirlermiş? Doğru tabii. Nereden bilebilirlerdi?”

Dagny onun bilyelere dokunmasına baktı. Kendisi farkında değildi. Gözleri uzaklara bakıyordu. Ama Dagny bu hareketin onu rahatlattığını sezebiliyordu. Parmakları ağır ağır hareket ediyor, taşların dokusunu duyuşsal bir zevkle hissediyordu. Dagny bunu kaba değil tersine çok çekici buluyordu. Sanki şehvet fi-

ziksel değilmiş de ruhun ince bir detayından geliyormuş gibi, diye dũřũndũ birdenbire.

“ũstelik tek bilmedikleri de o değil,” diye devam etti Francisco sũzlerine. “Daha başka şeyler de ȳğrenecekler. San Sebastian alışanları için lojmanlar konusu var. O lojmanlara sekiz milyon dolar harcandı. elik karkas yapılar. Su tesisatı, elektriği, soğutma dũzeni, hepsi tamam. Ayrıca bir okulu, bir kilisesi, bir hastanesi, bir de sineması var. Nehirden topladıkları odun parçalarından, teneke artıklarından yapılmış evlerde yaşamaya alışık insanlar için. Orayı yapmış olmamın ȳdũlũ, canımı kurtarabilmem. Özel bir ȳdũldũ bu. ũnkũ rastlantı sonucu, Meksika Halk Cumhuriyeti’nin yerlisi olarak doğmamıştım. O lojmanlar da onların planlarının bir parçasıydı. İlerici devlet konutlarının bir ȳrneęi. Ama o elik karkas evler aslında kartondan. Őstlerine taklit aħřap cilası çekilmiş. Bir yıl daha dayanmazlar. Su boruları da bizim madencilik ekipmanının çoğu gibi eskicileriden alınma. Bu adamların kullandığı ana hammadde kaynağı, Buenos Aires ve Rio de Janeiro’nun ȳp alanları. Borulara beş ay ȳmũr daha biebilirim. Elektrik sistemine de altı ay. Dȳrt bin fit yũkseklięindeki kayalara ulaşan o harika yollarımız, hani şu Meksika Halk Cumhuriyeti’ne hediye ettiklerimiz iki kışı ancak çıkarır. Ucuz imentodan. Altlarında beton yok. İstinat duvarı da boyalı suntadan. Bir heyelan oldu mu tamam. Kilise sanıyorum dayanacak. Ona ihtiyaçları olacak zaten.”

“Francisco,” diye fısıldadı Dagny. “Bunu bilerek mi yaptın?”

Francisco başını kaldırdı. Dagny onun yũzũnde sonsuz bir bezginlik ifadesi gȳrũnce şaşırdı. “Bilerek yapmışım, ihmalden yapmışım, aptallıktan yapmışım, hiç farkı olmadığını gȳrmȳyor musun? Hepsinde yine aynı unsur eksik.”

Dagny titriyordu. Tũm kararlılığına, kontrolũne rağmen, “Francisco!” diye bağırdı. “Eğer dũnyaya neler olduğunu gȳrũyorsan, eğer şu sȳyledięin şeyleri gerçekten anlıyorsan bunlara gũlemezsin! Hele sen! Herkesten çok sen savaşmalısın onlarla!”

“Kimlerle?”

“Yağmacılarla. Dünyada yağmacılığı mümkün kılanlarla. Meksika planlamacıları ve onlar gibilerle.”

Francisco’nun gülümsemesinde tehlikeli bir şeyler vardı. “Hayır tatlım. Asıl seninle mücadele etmem gerek.”

Dagny ona boş boş baktı. “Ne söylemeye çalışıyorsun?”

“Diyorum ki San Sebastian lojmanları sekiz milyon dolara çıktı.” Bu sözcükleri yavaş bir tempoda, vurgulayarak söylüyordu. Sesi sertti. “O karton evlere ödediğimiz parayla çelik yapılar da alabilirdik. Öteki mallar için de öyle. Paralar bu tür yöntemlerle zenginleşip duran insanlara gitti. Bu tipler uzun süre zengin kalamaz. Para ancak girebileceği yollara yönelir, en verimli değil, en yoz alanlara akar. Günümüz standartlarına göre verecek en az şeyi olan insan en çok kazanıyor. O paralar da en sonunda San Sebastian Madenleri’ne benzer projelerde batacak.”

Dagny büyük bir çabayla, “Yapmak istediğin bu mu?” diye sordu.

“Evet.”

“Bunu mu eğlenceli buluyorsun?”

“Evet.”

“Senin adını düşünüyorum...” Dagny bunları söylerken beyninin bir yanı da ona, bu tür sitemlerin işe yaramayacağını haykırıyordu. “Senin aile geleneğine göre her d’Anconia aile servetini genişleterek teslim eder.”

“Ha, evet. Atalarımın doğru zamanda doğru şeyi yapma konusunda dikkate değer bir yeteneği vardı. Hep doğru yatırımları yaparlardı. Tabii yatırım sözü de izafî bir şey. Neyi gerçekleştirmek istediğine göre değişir. Örneğin San Sebastian’a bak. Bana on beş milyon dolara patladı. Ama o on beş milyon, Taggart Transcontinental’ın kırk milyonunu, James Taggart ve Orren Boyle gibi hissedarların otuz beş milyonunu da çekip götürdü, ikincil sonuçlarda da yüzlerce milyon daha batacak. Yatırımın geri dönüşüne bakarsan sonuç hiç de fena değil, değil mi Dagny?”

Dagny dimdik oturuyordu. “Ağzından çıkanların farkında mısın?”

“Kesinlikle! Senden önce davranıp sitem edeceğin sonuçları bir bir sayayım mı? Bir kere, Taggart Transcontinental’ın o saçma sapan San Sebastian projesindeki kaybını telafi edebileceğini sanmıyorum. Sen belki telafi edilebilir sanıyorsun ama edilemez. İkincisi, San Sebastian ağabeyinin Phoenix-Durango’yu ezip silmesine yardımcı oldu... Elde kalmış tek iyi demiryoluydu o.”

“Bunların hepsinin farkında mısın?”

“Çok daha fazlasının da.”

“Peki sen...” Bunu neden söylemek zorunda olduğunu bilmiyor, yalnızca kapkara ve sert gözlerin ona bakışını hatırlıyordu. “Ellis Wyatt’ı tanıyor musun?”

“Tabii.”

“Bunun onu nasıl etkileyeceğini hiç düşündün mü?”

“Evet. Bundan sonra ilk silinen o olacak.”

“Sen bunu... eğlenceli mi buluyorsun?”

“Meksikalı planlamacıların başarısızlığından çok daha eğlenceli.”

Dagny ayağa kalktı. Yıllardır onu yozlaşmış biri olarak kabul ediyordu. Bundan korkuyor, bunun üzerinde düşünüyor, unutmaya çalışıyor, bir daha hiç düşünmemek için çaba gösteriyordu. Ama yine de yozlaşmışlığın nerelere kadar vardığını tahmin edememişti.

Ona bakmıyordu. Ağzından neler çıktığını bilmiyordu. Aslında hecelediği onun geçmişte sarf ettiği sözlerdi: *Kim kimi daha fazla onurlandıracak? Sen mi Nat Taggart’ı, yoksa ben mi Sebastian d’Anconia’yı?*

“Ama o madenlere dedemin adını verdiğimi anlamıyor musun? Bence böylesi bir onur hoşuna giderdi.”

Dagny’nin görme yeteneğini yeniden kazanması biraz zaman aldı. Nankörlüğün anlamını hiçbir zaman bilmemiş, böyle bir şeyle karşılaşmanın neler hissettiğini de öğrenememişti. Fakat artık artık öğrendiği kanısındaydı.

Francisco da kalkmış saygılı bir tavırla ayakta bekliyor, ona gülümsüyordu. Fakat soğuk bir gülümsemedir bu. Mesafeli ve kapanıktı.

Dagny titriyordu ama önemi yoktu. Onun ne gördüğüne, ne tahmin ettiğine, neye güldüğüne aldırımıyordu.

Düz ve öfkesiz bir sesle, “Buraya geldim çünkü hayatını bu hale getirmene bir sebep bulmak istiyordum,” dedi.

Francisco ciddi bir tavırla, “Sana nedenini söyledim,” diye karşılık verdi. “Ama inanmak istemiyorsun.”

“Seni hep eskiden olduğun gibi gördüm. Onu unutmadım. Şimdi böyle olman... akla mantığa uymuyor.”

“Öyle mi? Peki çevrende gördüğün dünya uyuyor mu?”

“Sen dünyanın yıkabileceği biri değildin.”

“Doğru.”

“O halde... neden?”

Francisco omuzlarını kaldırdı. “John Galt kim?”

“Öf, bayağı sözleri bırak!”

Francisco ona baktı. Dudaklarında bir gülümsemenin iması vardı ama gözleri sakın, dürüst ve... bir an için insanı tedirgin edecek kadar gözlemciydi.

“Neden?” diye tekrarladı Dagny.

Francisco’nun yanıtı, yıllar önce bir gece bu otelde verdiği cevabın aynısıydı: “Duymaya hazır değilsin.”

Onu kapıya kadar geçirmedir. Dagny eliyle tokmağı tuttuğu anda durup döndü. Francisco odanın öbür ucunda durmuş ona bakıyordu. Tüm kimliğine ve kişiliğine bakıyor gibiydi. Dagny bu bakışın anlamını fark etti, hareketsiz kaldı.

Francisco, “Hâlâ seninle yatmak istiyorum,” dedi. “Ama bunu yapabilecek kadar mutlu bir insan değilim.”

“Mutlu değil misin?” Dagny şaşırmıştı.

Francisco güldü. “Şaşırdığın şey ikinci söylediğim mi yani?” Önce bekledi ama Dagny’den ses çıkmadı. “Sen de istiyorsun, değil mi?”

Dagny tam *hayır* diyecekken gerçeğin bundan da beter olduğunu fark etti. “Evet,” dedi soğuk bir sesle. “Ama ne istediğimin benim gözümde önemi yok.”

Francisco gülümsedi. Gülümsemesinde beğeni vardı. Bunu itiraf etmenin ne kadar cesaret gerektirdiğinin farkındaydı.

Ama konuşmaya başladığında artık gülümsemedi. O sırada Dagny kapıyı açtı. “Çok cesursun Dagny. Günün birinde usanacaksın bundan.”

“Neden usanacağım? Cesaretten mi?”

Ama Francisco cevap vermedi.

6 Ticaret Dışı

Rearden alnını aynaya yasladı, düşünmemeye çalıştı.

Ancak bu yolla dayanabilirdi. Aynanın serinletici temasına odaklanmaya uğraştı, insanın zihnini boşaltmayı nasıl başara-bileceğini merak etti. Hele kendisi gibi, tüm ömrü boyunca en önemli görevinin mantığını kullanmak olduğuna inanan biri için. Hiçbir çabanın onun kapasitesini aşamayacağından emin olmasının nedenlerini merak etti. Buna rağmen beyaz, resmî gömleğinin önüne birkaç siyah inciyi yapıştıracak gücü kendinde bulamıyordu.

Evlilik yıldönümüydü bugün. Partinin, Lillian'ın isteği üzerine bu gece verileceğini aylardır biliyordu. Kendisi söz vermişti Lillian'a. O zamanlar arada çok uzun bir süre olduğunu gördüğü için kendini güvende hissetmiş, zamanı geldiğinde partide bulunurum zaten, diye düşünmüştü. Aşırı yüklü programındaki her görev gibi bunu da gerçekleştirecekti. Ardından üç ay boyunca günde on sekizer saat çalışmış, bu arada yaklaşan partiyi mutluluk içinde unutmuştu, ta ki yarım saat öncesine kadar. Yemek saatini epey geçtiğinde sekreteri odasına girmiş, ciddi bir sesle, "Partiniz, Bay Rearden," demişti. Rearden, "Ulu Tanrım!" diye bağırıp ayağa fırlamış, telaşla eve koşmuş, merdivenlerden deli gibi üst kata tırmanmış, üstündekileri yırtarcasına çıkarıp kıyafetini değiştirken yalnızca acele etmesi gerektiğini düşünmüş, asıl amacı hiç düşünmemişti. Sonunda giyinmenin nedeni zihninde aydınlanınca da aniden durmuştu.

Sen işinden başka hiçbir şeye aldırımıyorsun. Bu sözü ömrü boyunca hep dinlemişti. Mahkûm edici bir yargı kararı gibiydi. İş konusunun bir tür sır gibi, utanılacak bir kült gibi görüldüğünün her zaman farkında olmuştu. Bu konuyu, ilgilenenler dışındaki masum kişilere zorla anlatmak kötüydü. Gerçi iş yapılacaktı ama

bunun sözü hiç edilmeyecekti. İşten konuşmak, daha yüce duyarlılıklara bir hakaretti. Eve dönmeden önce insanlar ellerine bulaşmış makine yağlarını nasıl yıkamak zorundaysa, bir salona girmeden önce de zihnindeki iş kalıntılarını yıkayıp arındırmak zorundaydı. Kendisi hiçbir zaman böyle şeylere inanmasa da ailesinin inancını doğal kabul etmişti. Çocukluktan beri alıştığı bir şeymiş gibi, bunu hiç sorgulamamıştı. Kendini en sevdiği konuya karanlık bir dinin müridi gibi adayalı, insanlar tarafından dışlandığının, onlardan hiçbir anlayış göremeyeceğinin bilincine varalı yıllar olmuştu.

Karısına işiyle ilgisiz bir varoluş biçimi sağlamanın kendi görevi olduğunu kabullenmişti. Ama bunu hiçbir zaman başaramamış, hatta başaramadığı için suçluluk bile duyamamıştı. Ne kendini değiştirmeye zorlayabilirdi ne de karısı onu kınadığı zaman onu suçlayabilirdi.

Lillian'a aylardır hiç vakit ayırmamıştı. Hayır, diye düzeltti sonra. Yıllardır ayırmamıştı. Sekiz yıllık evlilikleri boyunca hiç ayırmamıştı. Onun ilgilendiği şeylere ilgi duyamıyordu. Neye ilgi duyduğunu merak edip öğrenmeye bile yetmiyordu ilgisi. Lillian'ın kalabalık bir arkadaş grubu vardı. Duyduğuna göre bu dostlar ülkenin kültürünün merkezine yerleşmiş isimlerdi. Ama kendisi onlarla tanışmaya vakit bulamadığı gibi, şöhretlerini nelere borçlu olduklarını bile merak edip öğrenmemişti. Yalnızca o kişilerin, gazete bayilerinin rafa dizdiği dergilerin kapaklarını süslediğini biliyordu. Lillian'ın bu davranışa bozulmakta haklı olduğunu düşünüyordu. Lillian kocasına kötü davranırsa da buna hakkı vardı, Rearden bunu da hak etmişti. Ailesi ona kalpsiz diyorsa doğrudu.

Hiçbir konuda kendini kayırmazdı. Fabrikada bir sorun çıksa ilk önce kendisinin neyi yanlış yaptığını merak ederdi. Kendinden başka kimsede suç aramazdı. Yalnız kendinden kusursuzluk beklerdi. Şimdi de acıyamıyordu kendine. Suçu hemen üstlendi. Aradaki fark, fabrikada hemen yanlış düzeltmek üzere harekete

geçerken, burada öyle yapmamasıydı. Gözleri kapalı, alnını aynaya dayamış dururken, yalnızca birkaç dakika daha, dedi içinden.

Aklının içinde dolaşarak ikide bir ona kelimeler yollayan şeyi durduramazdı. Buna kalkışmak, patlayan su borusundan fışkıran suları çıplak eliyle durdurmaya çalışmak gibi olurdu. Yarı sözcük yarı resimden oluşmuş acı veren fiskiye damlaları beynine çarpıp duruyordu... Saatlerce, diye düşündü. Konuklar sarhoşsa bakışları matlaşıp aptallaşana kadar; ayıksa da gözleri sıkıntıdan kapanacak hale gelinceye kadar. Kendisi bunların hiçbirini fark etmemiş gibi, onlara söyleyecek bir şeyler arayacaktı. Ama yoktu söyleyecek bir şeyi. Oysa hiçbir açıklama yapmadan birdenbire istifa edip giden dökümhane şefinin yerine birini bulabilmek için saatlerce araştırma yapmak zorundaydı. Hemen yapmalıydı bu işi. Giden şef gibi adamlar kolay bulunmuyordu. Dökümhanede işler aksamaya başlarsa... Yo, döktükleri Taggart raylarıydı... Ailesinin ona bakarken işle ilgili bir ize rastladıklarında yüzlerinde beliren o sistemi, suçlamayı, sonsuz sabırsızlığı görür gibi oldu. Sessiz kalmakla kurtulamıyordu bundan. Hiç konuşmadığı takdirde Rearden Çelik'in onun için ne büyük anlamlar ifade ettiğini anlayacaklarını ummak boşunaydı. İçkiye aldirış etmiyormuş gibi davranmaya çalışan alkoliklere benziyordu, insanlar onun bu utanç verici zaafına karşı küçük gören bir alaycılık takınıyordu. Yemek sofrasında annesi, "Dün gece iki buçukta geldiğini duydum, neredeydin?" diye sorardı. Lillian da, "Fabrikada tabii," diye cevap verirdi. Başka eşlerin, "Köşedeki meyhanede tabii," deyişi gibi. Ya da Lillian yüzünde bilgiç bir yarı gülümsemeyle sorardı ona. "Dün New York'ta ne yapıyordun?"

"Arkadaşlarla bir davetteydim."

"İş mi?"

"Evet."

"Ah, tabii." Sonra Lillian başını çevirir, başka bir şey söylemezdi. Bir seks partisine katılmış olsa davranışlarını sanki daha çok onaylayacakmış gibi görünürdü. Cevheri taşıyan gemi

Michigan Gölü'nde, fırtınada battığında binlerce ton Rearden cevheri yok oldu ama eğer kendisi, gemilerin sahibi olan o şirkete onarımlar için gerekli parçaları bulma konusunda yardım etmese kesin iflas edeceklerdi. Üstelik Michigan Gölü'nde başka gemi işleten de yoktu.

Lillian parmağıyla salonun köşesindeki sehpa ile kanepelerin düzenlenişini işaret ederek, “Şu köşe mi?” diye sormuştu. “Hayır Henry, yeni değil hiçbir. Ama herhalde üç haftada farkına vardığın için sevinmem gerekir. Ünlü bir Fransız sarayındaki düzenlemenin taklidini oluşturmaya çalışmıştım. Ama böyle şeyler seni asla ilgilendiremez tatlım çünkü içlerinde borsa puanı yok, hem de hiç yok.” Altı ay önce bakır siparişi vermişti ama mallar hâlâ gelmemişti. Söz verdikleri tarih üç kere ertelenmişti. “Elimizden bir şey gelmiyor Bay Rearden.” Bir başka şirket bulmalıydı. Bakır bulabilmek gün geçtikçe hem daha zor hem de daha güvenilmez bir hal alıyordu. Philip, annesinin bir arkadaşına laf anlatırken hiç gülümsemezdi. Herhalde yeni katıldığı bir derneği anlatıyor olurdu. Ama Henry'yle konuşurken, “Yo, sen önem vermezsin Henry. Konu işle ilgili değil, ticaret dışı bir konu,” derken, yüzünün gevşek kaslarında kasıntı bir gülümsemenin iması belirirdi. Detroit'teki o müteahhit, üstlendiği fabrika onarımında Rearden Metal kullanmaya niyetliydi. Detroit'e uçup adamla yüz yüze görüşmesi gerekirdi. Bir hafta önce yapmalıydı o işi. Ya da bu gece gitmeliydi... Akıllı kömür fiyatlarına kaydığında, annesi kahvaltıda masasında, “Dinlemiyorsun,” diye sitem ediyordu. O sıra ona, dün gece gördüğü rüyayı anlatıyor olurdu annesi. “Hiçbir zaman, kimseyi dinlemezsin sen. Kendinden başka hiçbir şeye ilgi duymazsın, insanlara hiç önem vermiyorsun... Şu dünyada yaşayan hiç kimseye.” Fabrikadaki çalışma odasında, masasının üzerinde bekleyen rapor, Rearden Metal'den yapılmış bir uçağın test sonuçlarıyla ilgiliydi. Şu anda o raporu okumayı belki de dünyadaki her şeyden çok istiyordu. Üç gündür rapor masada

yatıyordu. El sürülmemiş halde. Zaman bulamamıştı onu okumaya. Keşke şimdi okusaydı da...

Başını hırsıyla iki yana salladı, gözlerini açtı, aynadan bir adım uzaklaştı.

Elini gömleğinin inci düğmelerine uzatmak istedi ama eli çekmeceli dolabın üzerinde duran postaya uzandı. Acil oldukları için seçilmiş zarflardı bunlar. Bu gece okunmaları gerekiyordu. Ofiste okumaya zaman bulamamıştı. Tam çıkacağı sırada, sekreteri hepsini son anda ceketinin cebine tıkaştırmıştı. O da soyunurken zarfları çekmece dolabının üzerine koymuştu.

Bir gazete kupürü uçup yere düştü. Baş makaleydi bu. Sekreteri kırmızı kalemle öfkeli işaretler koymuştu üzerine. Başlığı okudu: *Fırsat Eşitliği Sağlamak*. Okumak zorundaydı o yazıyı. Son üç aydır bu konuda çok fazla şey söyleniyordu. Tehlikeli denecek kadar fazla.

Eline alıp okudu. Aşağıdan konuşma ve zoraki gülüşme sesleri geliyor, ona konukların gelmekte olduğunu hatırlatıyordu. Parti başlamıştı. Az sonra aşağıya inecek, ailesinin o acı, sitem dolu bakışlarıyla yüzleşecekti.

Yazıya göre üretimin düştüğü, piyasaların küçüldüğü, insanların hayatlarını kazanma fırsatlarının azaldığı bugünlerde, bazılarının hiç işi yokken, bir tek kişinin birkaç iş girişimine sahip olmasına izin vermek haksızlıktı. Bir avuç insanın tüm kaynakları sahiplenmesine, ötekilere hiç şans tanımamasına izin verilmemeliydi. Evet, rekabet toplum için gerekliydi ama hiç kimsenin, diğerlerinin rekabet edemeyeceği düzeye kadar yükselmesine izin verilmemesi de toplumsal bir zorunluluktan. Yeni sunulan bir yasa teklifinden söz ediyordu yazı. Şirketlerin birden fazla iş girişimine sahip olmasını yasaklayan bir yasa.

Rearden'ın Washington'daki temsilcisi Wesley Mouch, kaygılanmamasını söylemişti. Mücadelenin sert olacağını ama teklifin sonunda reddedileceğini bildirmişti. Rearden bu tür mücadeleleri hiç anlamazdı. Böyle konuları Mouch'a ve adamlarına bırakırdı.

Washington'dan yolladıkları raporları okumaya, masraflar için istedikleri çekleri imzalamaya bile zor zaman ayırabiliyordu zaten.

Rearden inanmıyordu böyle bir yasanın kabul edilebileceğine. Buna inanması mümkün değildi. Ömrü boyunca metallerin, teknolojinin, üretimin temiz gerçeğiyle uğraşmış bir insan olarak, insanın dikkatini rasyonel olana, mantıksal olana yöneltmesi gerektiğine inanmıştı. Çılgınlıklara yöneltmek olmazdı. İnsan doğru olanı aramalıydı çünkü doğru cevap her zaman kazanırdı. Mantıksız olan, yanlış olan, büyük haksızlıklar içeren yaklaşımlar sonuç veremez, başarılı olamazdı, ancak kendini tüketirdi. Bu tür bir yasayla mücadele etmek ona abes, hatta biraz utanç verici geliyordu. Sanki çelik karışımlarını numeroloji formülleriyle hesaplayan biriyle rekabet etmesi istenmiş gibi.

Kendine sık sık bunun tehlikeli bir konu olduğunu söylemişti. Ama yazının histerik çılgınlıkları içinde hiçbir duygu uyandırmadı. Oysa Rearden Metal'in laboratuvar test raporlarındaki onda birlik bir değişiklik, hevesle ya da heyecanla yerinden fırlamasına yeterdi. Onun dışındaki konulara harcayacak enerjisi yoktu.

Kupürü buruşturup çöp sepetine fırlattı. İsteyken hiç hissetmediği yorgunluğun, o kurşun gibi ağırlığın yaklaştığını hissediyordu. O duygu sanki hep pusuda bekliyor, dikkati başka konulara döndüğü anda yakasına yapışıyordu. Şu anda tek isteği yatıp uyumaktı.

Partiye katılmak zorundayım, dedi kendi kendine. Ailesinin ondan bunu istemeye hakkı vardı. Kendi için değilse bile, onların hatırı için, onların anladığı tür zevklere alışmak zorundaydı.

Bunun onu neden hiç heveslendiremediğini merak etti. Oysa ömrü boyunca, ne zaman bir eylemin doğru olduğuna inansa o yola yönelme isteği de otomatik olarak içinde uyanırdı. Ne oluyor bana, diye düşündü. Doğru olanı yapmakta niçin isteksizlik duyuyordu? Bu davranış manevi çöküşün işareti değil miydi? Kişi kendi suçunu bilse, yine de buz gibi ve kayıtsız kalsa...

Hayatının motoru olan, gurur nedeni olan ilkelere ihanet etmiş sayılmaz mıydı?

Kendine cevap bulmak için zaman tanımadı. Hızlıca giyinme işini halletti.

Dimdik duruyordu. Hareketlerinde her zamanki otoriter hava vardı. Siyah smokin ceketinin cebinden beyaz mendilinin kenarı görünüyordu. Ağır adımlarla merdivenlerden inip salona yürüdü. Kendisini seyredenlerin beklentisine uygun olarak, tam “büyük sanayici” gibi görünüyordu.

Basamakların dibinde Lillian’ı gördü. Limon sarısı tuvaletinin soylu çizgileri zarif vücudunu vurguluyor, onu her şeyin kontrolünü elinde tutan biri gibi gösteriyordu. Rearden gülümsedi. Karısını mutlu görmek hoşuna gidiyordu... O mutluydu, bu partiyi haklı gösteren bir neden bulunmuş demektir.

Lillian’a yaklaştı. Ama sonra birden durdu. Lillian mücevher kullanımı konusunda zevkli olduğunu her zaman sergiler, hiçbir zaman bu işi aşırıya kaçırılmazdı. Ama bu gece inanılmaz mücevherlere bürünmüştü. Pırlanta bir gerdanlık, küpeler, broşlar... Kolları ise bunlarla çelişki oluşturacak kadar çıplak görünüyordu. Sağ bileğinde tek bir takı vardı. Rearden Metal’den yapılmış bilezik. Işıl ısl taşlar, bileziği ucuz dükkânlardan alınmış çirkin bir taklit gibi göstermişti.

Rearden bakışlarını bilezikten onun yüzüne kaydırırken, karısının da ona baktığını gördü. Gözlerini kısmıştı. Rearden o gözlerdeki ifadeyi göremiyordu. Hem örtülü hem de amaç duygusuyla dolu bir bakışa benziyordu. Saklı bir şey, güvenli durumunu bayrak gibi sallayarak ilan ediyormuş gibi.

Bileziği onun bileğinden kopararak çıkarmak geldi içinden. Ama onun yerine, Lillian’ın neşeli sesiyle onu tanıştırdığı konuğa eğilerek selam verdi. Yüzünde hiçbir ifade yoktu.

Dr. Pritchett biraz ileride, bir grup konuğa fikirlerini aktarıyordu. “İnsan, ha? Nedir ki insan? Kimyasal maddelerin bir bileşimidir ama bir büyüklük hayaline kapılmıştır.”

Dr. Pritchett kristal tabakların birinden bir kanepe aldı, onu iki parmağıyla tutup kaldırdı, hiç ısırmadan ağzına attı.

“İnsanoğlunun metafizik özentileri inanılacak gibi değil,” diye devam etti. “Sefil bir protoplazma parçası... İçi çirkin kavramlarla, zalim küçük duygularla dolu. Ama kendini önemli sayıyor! Aslında biliyor musunuz, dünyadaki tüm sorunların da nedeni bu.”

Otomobil fabrikatörünün karısı samimiyetle, “Ama çirkin ya da zalim olmayan kavramlar hangileri profesör?” diye sordu.

“Hiçbiri,” dedi Dr. Pritchett. “İnsanın kapasitesinin yeteceği kavramların hiçbiri.”

Genç bir adam kararsız bir sesle, “Ama eğer hiç iyi kavramlarımız yoksa, var olanların çirkin olduğunu nereden biliyoruz?” diye sordu. “Yani hangi standartlara göre buna karar veriyoruz?”

“Standart falan yok.”

Bu söz dinleyenleri susturdu.

Dr. Pritchett devam etti. “Geçmişin düşünürleri konuya çok yüzeysel yaklaşıyordu. Bu yüzden felsefenin amacını tanımlamak bizim yüzyılımıza kalmış. Felsefenin amacı, insana hayatın anlamını bulmasında yardımcı olmak değildir. Ortada hiçbir amaç olmadığını ona kanıtlamaktır.”

Kömür madeni sahibinin kızı olan çok güzel bir kadın gücenmiş bir sesle, “Kim söyleyebilir bize böyle bir şeyi?” diye sordu.

“İşte ben söylemeye çalışıyorum,” dedi Dr. Pritchett. Kendisi üç yıldır Patrick Henry Üniversitesi felsefe bölümünün başındaydı.

Lillian Rearden yaklaşıyor, mücevherleri ışıkların altında pırıl pırıl parlıyordu. Yüzündeki ifade, belli belirsiz bir gülümsemenin imasını taşıyor gibiydi. Saçlarındaki sabit dalgalara uygun bir ifadeydi bu.

Dr. Pritchett, “İnsanı böyle huysuzlaştıran, anlam konusundaki ısrarı zaten,” dedi. “Evrenin koskoca akışında bunun hiçbir önemi olmadığını anladığı zaman, kendi faaliyetlerine hiçbir önem atfedilemeyeceğinin bilincine ulaştığı zaman, kendisinin yaşamış

ya da ölmüş olmasının önemi olmadığını kavradığı zaman çok daha... yönetilebilir olacak.”

Omuz silkti, elini yeni bir kanepeye uzattı. Bir iş adamı tedirgin bir sesle, “Profesör, ben size aslında fırsat eşitleme yasası hakkında ne düşündüğünüzü sormuştum,” dedi.

“Ha, o mu?” dedi Dr. Pritchett yüksek sesle. “Ama o yasadın yana olduğumu zaten söylemiştim. Çünkü ben serbest ekonomiden yanayım. Serbest ekonominin var olması için rekabetin var olması şarttır. O nedenle de insanları rekabet etmeye zorlamak gerekir. Demek ki insanları özgür olmaya zorlamak için onları kontrol etmek zorundayız.”

“Ama bakın... bu sözde bir çelişki yok mu?”

“Yüksek felsefe düzeyinden baktığınızda... yok. Eski model düşüncelerin statik tanımlarını aşmamız, onun ötesini görmeyi öğrenmeniz gerek. Evrende hiçbir şey statik değildir. Her şey akış halindedir.”

“Ama eğer mantıklı bakarsak...”

“Mantık, tüm batıl inançların en naif olanıdır aziz dostum. Bu yaklaşım, çağımızda yaygın kabul görmektedir.”

“Ama anlamıyorum, nasıl olur da...”

“Siz bir şeylerin anlaşılabilir olması gerektiği yolundaki yaygın hayale kapılmışsınız. Evrenin çelişkilerinden oluştuğunu kavrayamıyorsunuz.”

Deminki ev kadını, “Nelerin çelişkisi?” diye sordu.

“Kendinin.”

“Nasıl yani?”

“Sevgili hanımefendi, düşünürlerin görevi açıklamalar yapmak değil, hiçbir şeyin açıklanamaz olduğunu göstermektir.”

“Evet, tabii ama...”

“Felsefenin amacı bilgiyi aramak değil, bilgiye ulaşmanın insanlar için imkânsız olduğunu kanıtlamaktır.”

Genç kadın, “Ama onu kanıtladığımız zaman geriye ne kalacak?” diye sordu.

Dr. Pritchett saygılı bir sesle, “İçgüdüler,” dedi.

Odanın öbür ucunda da bir grup toplanmış, Balph Eubank’i dinliyordu. Eubank bir koltuğun koluna ilişip dimdik oturmuş, yüzüyle vücudunun en ufak bir rahat ortamda hemen yayılma eğiliminde olduğunu saklamaya çalışıyordu.

“Geçmişin edebiyatı yüzeysel ve sahteydi,” diyordu. “Hayatı iyi gösteriyor, böylelikle hizmet ettiği zenginleri memnun etmeye çalışıyordu. Ahlak, serbest irade, başarı, mutlu sonlar, bir tür kahraman olarak sunulan insan. Bunların hepsi çok gülünç geliyor bize. Çağımız, ilk defa edebiyata derinlik getirmiş bulunuyor, hayatın asıl gerçeğini ortaya seriyor.”

Beyaz tuvalet giymiş çok genç bir kız çekingен bir sesle sordu. “Hayatın asıl gerçeği nedir Bay Eubank?”

“Acı çekmek,” dedi Balph Eubank. “Yenilmek ve acı çekmek.”

“Ama... neden? İnsanlar mutlu... en azından bazen mutlu. Öyle değil mi?”

“O mutluluk, yüzeysel duygulara sahip kişilerin hayalidir.”

Kız utanıp kızardı. Bir rafineriyi miras olarak devralmış kadın suçlu bir ses tonuyla konuştu. “İnsanların edebiyat zevkini yükseltmek için neler yapmamız gerek Bay Eubank?”

“İşte o... çok büyük bir sosyal sorun.” Eubank çağın edebiyat lideri olarak tanımlanan biri idi ama ömründe üç binden fazla satmış hiçbir kitap yazmışlığı yoktu, “Ben şahsen çözümün, edebiyata uygulanacak bir fırsat eşitleme yasasında yattığını düşünüyorum.”

“Sanayiyle ilgili teklif edilen o yasa yı onaylıyor musunuz? Ben o konuda ne düşünmem gerektiğinden pek de emin değilim.”

“Elbette onaylıyorum. Kültürümüz bir materyalizm çukuruna batıp gömüldü. İnsanlar materyalist üretim ve teknolojik hileler peşine düşüp tüm manevi değerlerini kaybetti. Çok fazla rahata erdi. Bazı mahrumiyetleri öğreterek onları daha soylu bir hayata geri döndürebiliriz. Bu nedenle insanların maddesel açlığına bir sınır koymamız gerekir.”

Kadın özür diler gibi bir sesle, “Bunu hiç bu açıdan düşünmemiştim,” dedi.

Mort Liddy, “Ama fırsat eşitleme yasasını edebiyata nasıl uygularsın Ralph?” diye sordu. “Bunu da ilk defa duyuyorum.”

“Benim adım Balph,” dedi Eubank öfkeyle. “İlk defa duyuyorsun çünkü bu benim fikrim.”

“Tamam, tamam, niyetim kavga etmek değil, tamam mı? Yalnızca sordum.” Mort Liddy gülümsedi. Zamanının çoğunu, böyle sinirli sinirli gülümseyerek geçirirdi. Besteciydi. Filmler için eski tarz müzikler, az sayıda dinleyiciler için de modern senfoniler bestelerdi.

Balph Eubank, “Çok kolay uygulanır,” dedi. “Bir yasa olmalı, tüm kitapların satışını on binle sınırlamalı. O zaman edebiyat pazarı yeni yeteneklere, taze fikirlere, ticari olmayan yazılara açılır. İnsanların aynı çerçöpten bir milyon tane satın alması yasaklanırsa daha iyi kitapları satın almak zorunda kalırlar.”

Mort Liddy, “Orada haklı bir yanın var,” dedi. “Ama bu da yazarların gelirine zarar vermez mi?”

“Versin, daha iyi. Zaten amacı sadece para kazanmak olmayanların yazmasına izin verilmeli.”

Beyaz elbiseli genç kız, “Ama Bay Eubank,” dedi, “ya bir kitabı almayı on binden fazla insan isterse?”

“On bin okur her kitaba yeter.”

“Benim demek istediğim o değil. Ya insanlar almak isterse?”

“Onun önemi yok.”

“Ama kitapta anlatılan iyi bir öyküyse ve...”

Balph Eubank tiksintiyle, “Konu denilen şey edebiyatın ilkel bir bayağılığıdır,” dedi.

Dr. Pritchett salonun karşı tarafından gelip bara doğru yürürken bir an duraksayıp söze karıştı. “Çok doğru. Nasıl felsefenin bayağılığı mantıksa, bu da öyle.”

Mort Liddy, “Müzikteki bayağılığın da melodi olması gibi,” dedi.

Lillian Rearden yaklaşıp onların yanında durdu. “Nedir bu gürültü?” diye sordu.

Balph Eubank, “Lillian, bebeğim,” diye sızlandı. “Yeni romanımı sana ithaf edeceğimi söylemiş miydin?”

“Ah, çok teşekkür ederim şekerim.”

Zengin kadın, “Yeni romanınızın adı ne?” diye sordu.

“*Kalp Bir Sütçüdür.*”

“Neden söz ediyor?”

“Çaresizliklerden.”

Beyaz elbiseli genç kız, “Ama Bay Eubank,” dedi yine. “Eğer her şey çaresizlikse, uğrunda yaşayacak ne var?”

Balph Eubank ciddiyetle, “Kardeş sevgisi,” dedi.

Bertram Scudder bara yaslanmıştı. İnce uzun yüzü içe doğru çökmüş gibiydi. Yalnız ağzı ve gözleri dikkat çekiyor, küre biçiminde üç karartı olarak beliriyordu. *The Future* adlı derginin editörüydü. Hank Rearden’la ilgili bir makale yazmış, başlığını da “Ahtapot” koymuştu.

Bertram Scudder boş kadehini eline aldı, sessizce barmene doğru itti, doldurulmasını istediğini belli etti. Yeni konan içkiden bir yudum aldı, Philip Rearden’ın önündeki boş kadehi fark etti. Philip hemen yanı başındaydı. Bertram barmene başparmağıyla Philip’in kadehini işaret etti. Philip’in öbür yanında duran Betty Pope’un önündeki boş kadehe aldırış etmemişti. Bertram Scudder gözlerini Philip’in bulunduğu yöne doğru çevirip, “Bak, arkadaş,” dedi. “Hoşuna gitse de gitmese de Fırsat Eşitleme Yasası ileriye doğru atılmış büyük bir adımdır.”

Philip tevazu dolu bir sesle, “Hoşuma gitmeyeceğini nereden çıkardınız Bay Scudder?” diye sordu.

“Eh, biraz acıtacak, öyle değil mi? Toplumun upuzun kolu, buradaki ordövrlerin faturasını azıcık tıraşlayacak.” Elini bara doğru salladı.

“Benim buna itirazım olacağını nereden çıkardınız?”

“Yok mu?” Bertram Scudder’ın bunu sorarken sesinde meraktan eser yoktu.

Philip heyecanla, “Yok!” dedi. “Ben her zaman kamu çıkarlarını her türlü kişisel yararların üstünde saymışımdır. Zamanımı ve paramı Küresel İlerleme Birliği’ne, onların fırsat eşitleme yasasına sundukları desteğe adanmışımdır. Bence tüm fırsatları bir kişinin kapması, diğerlerine hiçbir şey bırakmaması tümüyle haksızlıktır.”

Bertram Scudder onu düşünceli gözlerle incelerken bile gözlerinde pek belirgin bir ilgi yoktu. “Eh, doğrusu istisna sayılacak kadar nazıksınız,” dedi.

Philip gururla, “Bazı insanlar ahlaki konuları adamakıllı ciddiye alır,” diye karşılık verdi ona.

Betty Pope, “Neden söz ediyor Philip?” diye sordu. “Birden fazla iş girişimine sahip kimseyi tanımıyoruz ki! Tanıyor muyuz?”

Bertram Scudder artık usanmış gibi bir sesle, “Öf, boş ver!” dedi.

Betty Pope saldırgan bir havaya girmişti. “Fırsat Eşitleme Yasası yüzünden neden bu kadar fırtına koptuğunu anlayamıyorum,” derken sanki ekonomi uzmanıymış gibi bir havayla konuşuyordu. “İş adamları buna neden itiraz etsin, onu da anlayamıyorum. Onların da yararına bu. Herkes yoksul olursa, ürettikleri mallara alıcı bulamazlar. Ama bencilliği keser, istiflediklerini paylaşırlarsa çok çalışıp daha fazlasını üretme şansını bulurlar.”

Scudder, “Ben sanayicileri neden düşünmemiz gerektiğini bile anlayabilmiş değilim,” dedi. “Geniş halk kitleleri ihtiyaç içindeyse ve hâlâ da ortalıkta mallar bulunabiliyorsa mülkiyet belgesi denilen bir kâğıt parçasının insanları durdurmasını beklemek aptallık. Mülkiyet hakları batıl inançtan başka bir şey değil. Eldeki mülk ancak, onu kapmayanların nezaketi ve terbiyesi sayesinde elde tutulmayı sürdürebilir. Başkaları onu her an kapabilir. Madem kapabiliyorlar, neden kapmasınlar ki?”

Claude Slagenhop, “Kapmalılar,” dedi. “İhtiyaçları var o mallara. Tek dikkate alınacak kriter, ihtiyaç olmalı. İnsanlar ihtiyaç

içindeyse, önce kapacağımızı kapmalı, ancak ondan sonra konuyu konuşmaya başlamalıyız.”

Claude Slagenhop sessizce yaklaşmış, Scudder’ı belli belirsiz hareketlerle yana itıştırerek Philip’le ikisinin arasında kendine yer açıp yerleşmişti. Slagenhop uzun boylu olmadığı gibi, şişman da değildi ama dört köşe, sıkı bir vücudu vardı, burnu da kırıktı. Küresel İlerleme Birliği’nin başkanıydı.

“Açlık beklemez,” diye devam etti sözüne. “Fikirler hava cıvadır. Ama boş mide, somut bir gerçektir. Yaptığım tüm konuşmalarda söylemişimdir, fazla lafa gerek yok. Toplum şu anda iş fırsatları bulmakta sıkıntı çekiyor. Demek ki var olan fırsatları kapmaya hakkımız var. Hak dediğin, toplum için iyi olandır.”

Philip birdenbire, aşırı tiz bir sesle, “Zaten o madeni tek başına, kendi elleriyle kazmış olamaz, değil mi?” diye haykırdı. “Yüzlerce işçi çalıştırdı. İş yapan onlar. Neden kendini o kadar iyi sanıyor ki?”

İki adam dönüp ona baktı. Scudder tek kaşını havaya kaldırmıştı, Slagenhop’un yüzündeysen hiçbir ifade yoktu.

Betty Pope birden hatırlamış gibi, “Aman Tanrım!” deyiverdi.

Hank Rearden salonun oldukça loş bir ucunda, bir pencere kenarında duruyordu. Birkaç dakikalığına kimsenin ona dikkat etmeyeceğini umuyordu. Ona yaşadığı psikik tecrübeleri anlatan orta yaşlı bir kadından yeni kurtulmuştu. Pencereden dışarıya bakıyordu. Ta uzakta Rearden Çelik’in kızılığı gökte pırıl pırıldı. Bir an onu seyredip rahatladı. Dönüp salona baktı. Evini hiçbir zaman sevmemişti. Lillian’ın seçtiği bir evdi burası. Ama bu gece, gece kıyafetlerinin değişip duran renkleri salonu siliyor, oraya parlak bir neşe havası katıyordu. İnsanları neşeli görmekten hoşlanırdı... Her ne kadar bu tür bir neşe biçimini pek anlayamasa da!

Çiçeklere, kristal bardakların ışıltılarına, kadınların çıplak kollarına ve omuzlarına baktı. Dışarıda soğuk bir rüzgâr vardı. Bomboş alanları süpürüp duruyordu. Bir ağacın ince dallarının

büküldüğünü gördü. Yardım dileyen kollar gibi. Ağaç, madenin parıltısının tam önündeydi.

İçinde uyanan duyguya isim bulamadı. Bu duygunun nede-nini, niteliğini, anlamını ifade edecek bir sözcük yoktu. Birazı sevinçti ama ağırlığı olan, ciddi bir duyguydu aslında. Şapka çıkarmak gibi bir şey. Ama kime... onu bilemiyordu.

Tekrar kalabalığın arasına döndüğünde gülümsüyordu. Derken gülümsemesi bir anda yok oldu. Kapıdan yeni bir konuğun girdiğini görmüştü: Dagny Taggart.

Lillian onu karşılamak üzere kapıya yönelirken konuğunu dikkatle inceliyordu. Daha önce de karşılaşmışlardı. Seyrek olarak rastarlardı birbirlerine. Dagny Taggart'ı tuvalet giymiş halde görmek Lillian'a garip geliyordu. Siyah bir elbise, üzerinde de pelerin gibi tek koluna düşen bir şal. Diğer kolu çıplak kalıyordu. Tuvaletin tek süsü de o çıplak omuzdu. Dagny'yi genellikle tayyörler içinde gören insanlar hiçbir zaman onun vücudunu düşünmezdi. Siyah elbise fazlasıyla dekolte görünüyordu çünkü Dagny'nin omuz hatlarının çok narin ve güzel olduğunu keşfetmek şaşırtıyordu insanı. Çıplak kolunun bileğindeki pırlantalı bilezik de ona fazlasıyla kadınsı bir hava vermişti... Zincirlenmişliğin simgesi gibiydi çünkü.

Lillian Rearden, "Bayan Taggart, sizi burada görmek ne büyük sürpriz," derken yüzünün kasları bir gülümsemenin hareketlerini yerine getiriyordu. "Benden gelen bir davetiyenin sizi ağır meşguliyetlerinizden uzaklaştırabileceğini ummaya cesaret edememiştim. Lütfen bunu bir iltifat saymama izin verin."

Kız kardeşiyle birlikte James Taggart da içeriye girmişti. Lillian sanki yeni fark etmişti onun da geldiğini.

"Merhaba James. İşte bu da popüler olmanın bir cezası oluyor. Kardeşini görmenin şaşkınlığı içinde insan seni göremiyor."

James hafifçe gülümseyerek, "Popülerlikte kimse senin seviyene ulaşamaz Lillian," diye karşılık verdi. "Seni görmemezlik de edemez."

“Ben mi? Ah! Ama ben kocamın gölgesindeki ikinci yere çoktan razıyım. Büyük adamların eşlerinin, yansıma ışıkla yetinmesi gerektiğini biliyor, tevazu gösteriyorum. Sizce de öyle değil mi Bayan Taggart?”

Dagny, “Hayır,” dedi. “Bence öyle değil.”

“Bu bir iltifat mı, yoksa bir sitem mi Bayan Taggart? Ama elimden başka bir şey gelmeyeceğini itiraf edersem beni bağışlayın lütfen. Size kimleri tanıştırayım? Korkarım yazarlar ve ressam-lardan başka sunacak kimsem yok, eminim onlar da ilginizi pek fazla çekemez.”

“Hank’i bulup bir merhaba demek isterdim.”

“Elbette. James, hani bir ara Balph Eubank’le tanışmak-tan hoşlanacağını söylemiştin, hatırlıyor musun? Hah, evet, işte orada... Ona Bayan Whitcomb’un davetinde son kitabını çok beğendiğini söyleyeyim.”

Dagny salonda ilerlerken, onu neyin dürtüp de Hank Rearden’ı bulmak istiyorum dediğini anlayamıyordu. Oysa onu daha kapıdan girdiği anda görmüştü.

Rearden upuzun salonun karşı ucundaydı. Durmuş Dagny’ye bakıyordu. Dagny ona yaklaşıırken, o ileriye doğru adım atmadı.

“Merhaba Hank.”

“İyi akşamlar.”

Rearden eğilerek selam verirken tavrının resmiyeti de üzerindeki giysilere uyuyordu. Gülümsemedi.

Dagny neşeyle, “Beni bu akşam davet ettiğin için teşekkür ederim,” dedi.

“Geleceğini bilmiyordum.”

“Öyle mi? O halde Bayan Rearden’ın beni hatırladığına sevindim. Bir istisna yaratmak istemiştım.”

“İstisna mı?”

“Partilere pek sık gitmem.”

“İstisna için bu partiyi seçmenize memnun oldum.” Bu sözün sonuna, “Bayan Taggart,” sözcüklerini eklememişti ama sesi sanki eklemiş gibi bir hava yaratıyordu.

Tavrındaki resmiyet öyle beklenmedik bir şeydi ki Dagny buna uyum sağlamayı başaramıyordu. “Sizi kutlamak istedim,” dedi.

“Evlilik yıldönümümü mü?”

“Ah, evlilik yıldönümün müydü? Bilmiyordum. Tebrikler Hank.”

“Neyi kutlamak istemiştin?”

“Kendime bir mola fırsatı tanıyayım, demiştim. Kendimin ve... senin onuruna.”

“Hangi nedenle?”

Dagny’nin aklında, Colorado Dağları’nın kayalıklarını aşacak yeni demiryolu hattı vardı. Giderek ilerliyor, uzaklardaki Wyatt Petrol yataklarına doğru akıyordu. Dagny zihnindeki hayalde, mavimsi yeşil rayları donmuş topraklar üzerinde, kuru otlar ve çıplak kayalar arasında, yarı aç yaşayanların çürüyen gecekondularının yanı başından geçerken görebiliyordu.

“Rearden Metal rayların ilk yüz kilometresinin şerefine,” dedi.

“Makbule geçti,” dedi Rearden. Fakat sesinin tonu sanki, “Adını bile duymadım,” der gibiydi.

Dagny söyleyecek başka bir şey bulamadı. Sanki yabancı biriyle konuşuyormuş gibi hissediyordu.

Sessizliklerini neşeli bir ses bozdu. “Ah, Bayan Taggart! Her zaman söyledim, Hank Rearden her mucizeyi başarır, derdim. İşte bir örneği daha!”

Tanıdıkları bir iş adamı, yüzünde sevinç ve şaşkınlık dolu bir gülümsemeyle yaklaşıyordu. Nakliye fiyatları ve çelik teslimatlarıyla ilgili olarak üçü sık sık acil durum toplantıları yaparlardı. Adam Dagny’ye bakarken, gördüğü değişiklik karşısında yüzünde açık bir şaşkınlık vardı. Rearden’ın bu değişikliği fark etmediğini sanmıştı.

Dagny adamın selamına karşılık vererek güldü, bu ifadeyi Rearden'ın yüzünde göremediği için beklemediği bir hayal kırıklığına uğradığını kendi kendine itiraf etmeye hiç vakit ayırmadı. Adamla birkaç cümle konuştu. Dönüp baktığında Rearden gitmişti.

Balph Eubank, James Taggart'la konuşurken gözleri uzaktaki Dagny'deydi. "Demek ünlü kız kardeşin bu," dedi.

Taggart sesinde belli belirsiz bir sitemle, "Kız kardeşimin meşhur biri olduğunu bilmiyordum," diye karşılık verdi.

"Ama sevgili dostum, iktisadi alanda eşine sık rastlanmayan bir fenomen o. İnsanların sürekli ondan söz etmesi çok normal. Senin kız kardeşin, yüzyılımızın hastalığının bir semptomu gibi. Makine çağından kalma bir enkaz. Makineler insanların insanlığını yok etti, onu topraktan uzaklaştırdı, doğal becerilerinden kopardı, ruhunu öldürdü, onları duyguları olmayan birer robota çevirdi. Örneği de ortada. Nakış işleyip çocuk doğurmak gibi güzel şeylerle uğraşmak yerine demiryolu işleten bir kadın."

Rearden konuklar arasında dolaşıyor, kimsenin onu tuzağa düşürüp bir sohbet başlatmaması için elinden geleni yapıyordu. Odayı süzdü, yanına yaklaşmak isteyeceği hiç kimseyi göremedi.

"Hey, Hank Rearden, kendi ininizde yakından bakınca hiç de o kadar kötü biri gibi görünmüyorsunuz. Arada sırada bir basın toplantısına çağırırsanız belki de bizi kendi tarafınıza çekersiniz."

Rearden döndü, konuşana inanmaz gözlerle baktı. Genç bir gazeteciydi bu. Lakayıt tiplerdendi. Boyalı basın denen, oldukça radikal bir gazetede çalışıyordu. Sesindeki laubalilik, Rearden'a kabalık etmesinin, aslında onun bu tarz kişilerle ilişki kurmak istemeyeceğini bilmesinden kaynaklandığı izlenimini yaratıyordu.

Rearden onu fabrikaya asla sokmazdı. Ama adam Lillian'ın konuğuydu. Bu nedenle ev sahibi olarak kendini kontrol etmeye çalıştı ve kuru bir sesle, "Ne istiyorsunuz?" diye sordu.

"Kötü değilsiniz. İstidatlısınız. Teknolojik istidat. Ama tabii Rearden Metal konusunda size katılmıyorum."

"Sizden katılmanızı istemedim."

“Eh, Bertram Scudder dedi ki sizin politikanız...” Adam aynı kavgacı sesiyle söze başlarken parmağını bara uzatmıştı ama birden sustu. İstedikinden ileri gittiğini yeni fark etmiş gibiydi.

Rearden bara dayanmış duran derbeder adama baktı. Onu Lillian tanıştırmıştı ama Rearden adamın adına dikkat etmemişti. Birden dönüp uzaklaştı. Çömez gazetecinin peşinden gelmesine olanak tanımayan bir hava yaratmayı başarmıştı.

Lillian bir grupta konuşurken Rearden’ın yaklaştığını görünce onun yüzüne baktı, sonra sessizce kenara, kimsenin konuşmalarını duyamayacağı bir yere çekildi.

Rearden parmağıyla göstererek, “Şu adam *The Future*’daki Scudder mı?” diye sordu.

“Evet, o.”

Rearden karısına sessizce baktı. İnanamamıştı. İnanmaya başlamasına izin verecek düşünceye ulaşabilmek için nasıl bir düşünsel rota izlemesi gerektiğini bile bulamıyordu. Lillian’ın gözlerine dikkatle baktı.

“Onu buraya nasıl davet edersin?” diye sordu Rearden.

“Bak Henry, gülünç olmayalım. Dar görüşlü olmak istemezsin, değil mi? Başkalarının fikirlerine hoşgörülle bakmayı, onların ifade özgürlüğüne saygı göstermeyi öğrenmen gerek.”

“Benim evimde mi?”

“Lütfen kasıtlılık etme.”

Rearden cevap vermedi. Ama bunun nedeni, gözünün önünde beliren iki tablonun tüm dikkatini çelmesi idi. “Ahtapot” başlıklı makale belirmişti zihninde. Yazarı Bertram Scudder. O yazı, fikirlerin sergilenmesi değil, bir kova çirkefin boşaltılmasıydı. İçinde tek bir gerçek yoktu. Uydurulmuş bir gerçek bile yoktu. Müstehzi ifadeler, gereksiz sıfatlar, kanıta gerek duymaksızın suçlamanın kirli hainliği, o kadar. Onun yanındaki tablo da Lillian’ın profiliydi; Rearden’ı onunla evlenmeye iten o gururlu yalınlık.

Karısının varlığını yeniden fark ettiğinde o görüntünün kendi zihninde olduğunu anladı çünkü Lillian'ın yüzü ona dönmüş, gözleri onu izliyordu. Apansız gerçek dünyaya döndüğü anda o gözlerde gördüğü şeyin keyif olduğunu düşündü. Ama bir an sonra... kendine deli olmadığını, demek ki bunun mümkün olmayacağını söylüyordu.

“İlk defa olarak bu...” duygusallıktan uzak bir belirginlikle, çirkin bir kelime kullandı, “pisliği benim evime davet ediyorsun ama artık son defa davet etmiş oldun.”

“Sen nasıl böyle konu...”

“Benimle tartışma Lillian. Tartışırsan onu şimdi dışarı atarım.”

Rearden karısına cevap vermesi için bir saniye tanıdı. Belki itiraz eder, ona bağırıp çağırır diye. Fakat Lillian sessiz kaldı. Hâlâ ona bakıyordu ama yanakları biraz içeriye göçmüş gibiydi.

Işık, ses ve parfüm bulutları arasında kör gibi uzaklaşırken Rearden içinde dehşet duygusunun buz gibi temasını hissetti. Lillian'ı düşünmesi, onun kişiliğiyle ilgili bulmacaya bir cevap araması gerektiğini biliyordu çünkü bu görmezden gelemeyeceği bir aydınlanma olacaktı. Ama onu düşünmedi. Dehşeti içinde hissetmesi, o cevabın çoktan önemini kaybettiğini bilmesindendi.

O bezginlik seli yine geliyordu. Dalgalar halinde onun gelişini duyuyordu. Bu sel, içinden değil, dışarıdan geliyor, salonun içine yayılıp duruyordu. Bir an için kendini yapayalnız, gri bir çölün ortasında, yardıma muhtaç hissetti... Ona yardım edecek hiç kimse yoktu.

Birden durdu. Salonun öbür ucunda, giriş kapısının oradaki ışığın altında, uzun boylu, küstah tavırlı bir adamın, içeri girmeden önce bir an duraksadığını görüyordu. Bu adamla hiç karşı karşıya gelmemişti ama gazete sayfalarının tüm kötü şöhrete sahip çehreleri arasında en nefret ettiği yüz buydu. Francisco d'Anconia gelmişti.

Rearden aslında Bertram Scudder gibi adamları düşünmeye vakit ayırmazdı. Ama hayatının her saatini, kaslarının ya da

zihninin zor çabalardan acı duymaya başladığı her gururlu sa-
nıyesini, Minnesota Madenleri'nden yükselip çabalarını altına
çevirme yolunda attığı her adımı, paraya ve paranın anlamına
duyduğu o büyük saygının her zerresini düşündüğünde, miras
olarak devraldığı büyük armağanı hak etmesini bilmeyen bu ser-
seriye duyduğu tiksinti de bir dayanak kazanıyordu. İşte, insan
ırkının en tiksinti verici örneği orada duruyor, diye düşündü.

Francisco d'Anconia'nın içeri girip eğilerek Lillian'ı selamla-
dığını, sonra kalabalığa karıştığını gördü. Daha önce hiç girme-
diği bu salonun sahibiymiş gibi bir havası vardı. Başlar dönüyor,
yüzler ona çevriliyordu. Sanki yürürken o başları ve bakışları
iplik bağlarla çekiyormuş gibiydi.

Rearden bir kere daha Lillian'a yaklaştı, hiç öfkelenmeden,
nefretini sesine alaycı bir tonla yansıtarak, "Bunu da tanıdığını
bilmiyordum," dedi.

"Birkaç partide karşılaşmıştım."

"O da mı arkadaşlarından biri?"

"Ne münasebet!" Sesinden gerçekten gücenmiş olduğu an-
laşılıyordu.

"O halde neden davet ettin onu?"

"Çünkü o adam bu ülkedeyken onu çağırmadan parti ve-
rirsen o parti önemli bir parti olmaz. Gelirse tatsız oluyor tabii.
Gelmezse de ev sahibesine sosyal bir kara leke bulaşıyor."

Rearden güldü. Lillian gafil avlanmıştı. Genelde böyle şey-
leri asla kabullenmezdi. "Bak," dedi Rearden yorgun bir sesle.
"Partini bozmak istemem ama o adamı benden uzak tut. Sakın
getirip tanıştırmaya falan kalkışma. Onunla tanışmak istemiyo-
rum. Bunu nasıl becereceksin bilemem ama usta bir ev sahibesi
olduğuna göre bir çaresini bul."

Dagny, Francisco'nun yaklaştığını görünce olduğu yerde hare-
ketsiz kaldı. Francisco eğilerek onu selamladı, yanında durmadan
geçti. Ama Dagny, Francisco'nun o anı zihninde durdurduğunu
biliyordu. Belli belirsiz gülümsediğini de görmüştü. Anladığını

ama kabullenmek istemediğini bilerek vurgular gibiydi. Dagny başka tarafa döndü. Akşam boyunca onunla bir daha karşılaşmayacağını umuyordu.

Balph Eubank, Dr. Pritchett'in çevresindeki gruba katılmıştı. Suratını asmış konuşuyordu. "Yo, insanların yüksek felsefe düzeyini anlamasını bekleyemezsin. Dolar peşinde koşanların elinden kültür denilen şeyi alıp kurtarmak gerek. Edebiyat konusunda ulusal bir sübvansiyon gerekiyor bize. Ressamlara satıcı muamelesi edilmesi, eserlerin sabun gibi satılmak zorunda olması da çok utanç verici bir şey."

Francisco d'Anconia, "Yani sabun gibi *satılmayıştan* mı şikâyet ediyorsunuz?" diye sordu.

Onun yaklaştığını görmemişlerdi. Sohbet birden kesildi. Sanki bıçakla kesilmişti. Gruptakilerin çoğu onunla hiç tanışmamıştı ama hepsi de onun kim olduğunu hemen anladı.

Balph Eubank öfkeyle, "Benim demek istediğim..." dedi ama sonra ağzını kapadı. Dinleyicilerinin yüzündeki hevesli ilgiyi görüyordu ancak artık bu ilgi felsefeye yönelik değildi.

Francisco, Dr. Pritchett'i eğilerek selamladı. "Ah, merhaba Profesör," dedi.

Dr. Pritchett selamı alırken ve ardından birkaç kişiyi onunla tanıştırtırken sesinden bu durumdan hoşlanmadığı anlaşılıyordu.

Gruptaki evli kadın, "Çok ilginç bir konuyu tartışıyorduk," dedi. "Dr. Pritchett bize hiçbir şeyin, hiçbir şey olmadığını söylüyordu."

Francisco çok ciddi bir ifadeyle, "Bu konuda herkesten çok şey bildiğine hiç kuşku yok," dedi.

Kadın, "Dr. Pritchett'i bu kadar iyi tanıdığınızı tahmin etmezdim Sinyor d'Anconia," dedi, profesörün bu söz karşısında neden bozulduğunu ise hiç anlayamadı.

"Dr. Pritchett'in ders verdiği Patrick Henry Üniversitesi'nin mezunlar derneğindenim. Ama benim öğretmenim, ondan öncekileridendi; Hugh Akston."

Genç bir kadın şaşkınlıkla, “Hugh Akston mı!” diye lafa girdi. “Ama buna olanak yok Sinyor d’Anconia! Yaşınız elvermez. Ben onu... geçen yüzyılın önemli isimlerinden sanıyordum.”

“Belki manen öyle hanımefendi. Ama gerçek anlamda öyle değil.”

“Ama onu yıllar önce öldü sanıyordum.”

“Yo, hayır. Kendisi hâlâ sağ.”

“O halde neden artık adını hiç duymuyoruz?”

“Dokuz yıl önce emekli oldu.”

“Ne garip, değil mi? Politikacılar ya da film yıldızları emekli olunca bunu gazetelerin baş sayfalarında okuyoruz. Ama bir filozof emekli olunca insanlar duymuyor bile.”

“Sonunda duyuyor.”

Bir genç adam şaşkınlıkla, “Ben Hugh Akston’ı, artık kimse-nin okumadığı şu klasiklerden sanıyordum,” dedi. “Hani yalnızca felsefe tarihi okurken sırası gelenlerden. Geçenlerde bir makale okuyordum, ondan mantığın son büyük savunucularından biri diye söz ediyordu.”

Kadınlardan biri, “Ne dersi verirdi Hugh Akston?” diye sordu.

Francisco, “*Bir şey* olan her şeyi öğretirdi,” diye cevapladı.

Dr. Pritchett kupkuru bir sesle, “Öğretmeninize olan bağlı-lığınız çok güzel Sinyor d’Anconia,” diye söze karıştı. “Sizin de öğrettiği şeylerin pratikteki bir sonucu olduğunuzu varsayabilir miyiz?”

“Öyleyim.”

James Taggart gruba yaklaşmış, fark edilmeyi bekliyordu.

“Merhaba Francisco.”

“İyi akşamlar James.”

“Seni burada görmek ne güzel bir rastlantı! Seninle görüş-meyi çok istiyordum.”

“Bu da bir yenilik işte. Genellikle pek istemezsin.”

“Yine şaka ediyorsun. Eski günlerdeki gibi.” Taggart ya-vaşça gruptan çekiliyor, Francisco’yu da yanına çekebileceğini

umuyordu. “Çok iyi biliyorsun ki bu salonda seninle konuşmak istemeyecek tek kişi bile yoktur.”

“Sahi mi? Oysa ben tam tersi doğrudur diye düşünme eğilimindeyim.” Francisco gerçekten de onu biraz izlemiş ama konuşulanları diğerlerinin de duyabileceği bir uzaklıkta durmuştu.

“Seninle temas edebilmek için her çareye başvurdum,” dedi Taggart. “Ama... ama koşullar başarıya ulaşmamı engelledi.”

“Sana randevu vermediğimi benden mi saklamaya çalışıyorsun?”

“Şey, yani... neden kabul etmedin beni?”

“Benimle ne konuşmak isteyebileceğini bilemedim.”

“San Sebastian Madenleri’ni tabii!” Taggart’ın sesi biraz yükselmişti.

“Ne olmuş ona?”

“Bak Francisco, bu iş ciddi. Bu bir rezalet, eşi görülmemiş bir rezalet... kimse de bir anlam veremiyor. Ne düşüneceğimi bilemiyorum. Bu olayı hiç mi hiç anlamıyorum. Bilmeye hakkım var.”

“Hakkın mı var? Biraz demode konuşmuyor musun James? Ama... nedir bilmek istediğin?”

“Bir kere şu kamulaştırma olayı... Ne yapacaksın o konuda?”

“Hiçbir şey.”

“Hiçbir şey mi?”

“Herhalde bir şey yapmamı sen de istemezsin. Benim madenlerime de senin demiryoluna da halkın iradesi sonucu el kondu. Halkın iradesine karşı çıkmamı istemezsin, değil mi?”

“Francisco, bu olay hiç komik değil!”

“Bence de.”

“Bana bir açıklama borçlusun! Hissedarlarına bu berbat olayı anlatmak zorundasın! Neden değersiz bir madeni seçtin? Onca milyonu neden ziyan ettin? Bu ne tür bir ahlaksız soygundu?”

Francisco ona nazik bir şaşkınlıkla bakıyordu. “Ama James,” dedi. “Ben senin bu işi onaylayacağını sanıyordum.”

“Onaylamak mı?”

“San Sebastian Madenleri’ni, en yüksek ahlaki ideallerden birinin gerçekleşmesi olarak göreceğini sanıyordum. Geçmişte ne kadar sık görüş ayrılığına düştüğümüzü hatırlayınca, senin ilkelere göre davrandığımı gördüğün zaman sevinirsin sanmıştım.”

“Neden söz ediyorsun sen?”

Francisco başını üzgün üzgün iki yana salladı. “Benim davranışımı neden ahlaksız bulduğunu anlayamıyorum. Bu davranışımı, tüm dünyanın tavsiye edip durduğu şeyi uygulama yolunda dürüst bir çaba olarak algıyorsun sanmıştım oysa. Herkes bencilliğin kötü bir şey olduğunu söylemiyor mu? Ben de San Sebastian projesinde tümüyle bencillikten uzak bir davranış benimsedim. İnsanın kendi çıkarlarının peşinde koşması kötü değil mi? Benim o olayda hiçbir kişisel çıkarım yoktu. Kâr peşinde koşmak kötü değil mi? Ben kâr peşinde koşmadım, zararı göze aldım. Herkes durmadan, bir sanayi kuruluşunu haklı gösteren amaç üretim değil, elemanlarını yaşatmaktır deyip durmuyor mu? San Sebastian Madenleri bu durumda sanayi tarihinin en başarılı girişimi sayılır. Hiç bakır üretmediler ama oradan bir günde iş yapmadan kazandıklarını ömürleri boyunca çalışmakla kazanamayacak binlerce insanı beslediler. İş sahibinin bir parazit, bir sömürücü olduğu konusunda hemen herkes görüş birliği içinde değil mi? İşi işçilerin yaptığını, üretimi onların mümkün kıldığını söyleyip durmuyorlar mı? Ben hiç kimseyi sömürmedim. San Sebastian Madenleri’ni kendi gereksiz varlığımla rahatsız etmedim. Orayı esas önemli insanların eline bıraktım. O mülkün değeri konusunda yargılarda bulunmadım. Bir madencilik uzmanına değerlendirttim. Çok iyi bir uzman sayılmazdı ama o işe çok ihtiyacı vardı. İşe adam alırken önemli olan ihtiyaçtır, adamın yeteneği değildir demiyorlar mı? Bir şeyi elde etmek için tek yapman gereken, ona ihtiyaç duymandır, demiyorlar mı? Ben çağımızın tüm ahlak ilkelerini uyguladım. Bir takdir, bir minnet, bir onurlandırma bekliyordum. Neden bana lanetler yağdırıldığını hiç anlayamıyorum.”

Kulak kabartanların sessizliği içinde tek duyulabilen, Betty Pope'dan bir anda yükselen kıkırdama sesi oldu. Hiçbir şey anlamış değildi ama James Taggart'ın yüzündeki o çaresizlik dolu öfkeyi görmüştü.

Herkes Taggart'a bakıyor, bir cevap vermesini bekliyordu. Konu onları pek ilgilendirmese de yalnızca birinin utanmasını seyretmek eğlendiriyordu onları. Taggart üstten bakan bir gülümseme ifadesi takınmayı başardı.

"Bunları ciddiye almamı bekliyor olamazsın," dedi.

Francisco cevap verdi. "Bir zamanlar bunu hiç kimsenin ciddiye alamayacağına inanmıştım. Yanılmışım."

"Saçmalık bu!" Taggart'ın sesi yükselmeye başlıyordu. "Kamusal sorumluluklarını böyle düşüncesiz bir tutumla silkelemen kabul edilemez!" Hızla uzaklaşmak üzere döndü.

Francisco omuz silkti, ellerini iki yana açtı. "Görüyorsun ya, benimle konuşmak istemeyeceğini düşünmekte haklıymışım," dedi.

Rearden tek başına, salonun öbür ucunda dikiliyordu. Philip onu fark etti, yaklaştı ve Lillian'a el sallayıp ona da gelmesini işaret etti.

"Lillian, sanırım Henry iyi vakit geçirmiyor," diye gülümsedi. Gülümsemesinin alaycı mı olduğu, Rearden'a mı, yoksa Lillian'a mı yönelik olduğu pek belli olmuyordu. "Bu konuda bir şeyler yapabilir miyiz?"

"Çok saçma," dedi Rearden.

Lillian, "Keşke ne yapılabileceğini bilseydim Philip," dedi. "Henry'nin gevşemesini, kendini rahat bırakmasını her zaman istedim. Ama her konuda öylesine ciddi ki. Kaskatı bir püriten. Keşke onu bir tek kere sarhoş görsem, der dururdum. Ama artık pes ettim. Sen ne önerirsin?"

"Pek bilemiyorum! Ama burada yapayalnız durması hiç hoş değil."

“Kes artık,” dedi Rearden. Onların duygularını incitmek istemediğini düşünüyordu ama yine de eklemekten edemedi. “Tek başıma kalabilmek için ne büyük çaba sarf ettiğimi bilemezsin.”

“İşte, görüyorsun ya!” Lillian, Philip’e gülümsüyordu. “Hayattan ve insanlardan zevk almak, bir ton çelik dökmek kadar kolay değil. Entelektüel düşünceler piyasalarda öğrenilemiyor.”

Philip kıkırdadı. “Beni kaygılandıran entelektüel düşünceler değil. Sen o püritenlikten ne kadar eminsin Lillian? Senin yerinde olsam özgür kalıp çevreye bakmasına izin vermezdim. Bu gece burada çok fazla güzel kadın var.”

“Henry sadakatsizliğe vakit ayıracak, öyle mi? Ona iltifat ediyorsun Philip. Cesaretini de fazla abartıyorsun.” Rearden’a soğuk soğuk gülümsedi, sonra uzaklaştı.

Rearden kardeşine baktı. “Sen ne halt ettiğini sanıyorsun?”

“Öf, püriten rolünü bırak! Hiç şaka kaldırmaz mısın, sen?”

Dagny kalabalığın içinde amaçsızca dolaşırken bu daveti niçin kabul ettiğini merak ediyordu. Bulduğu cevap onu şaşırttı: Hank Rearden’ı görmek istediği için. Kalabalığın arasından ona bakarken çelişkiyi ilk kez fark etti. Diğer insanların yüzleri, yer değiştirebilecek yüz hatlarının bir toplamı gibiydi. Her yüz, diğer bir yüze benzer bir anonimliğin içinde eriyor, fiziksel olarak da zaten bunun böyle olması gerekiyormuş gibi görünüyordu. Rearden’ın yüzü ise düzlemlerden oluşuyordu; açık mavi gözlüydü, kül rengi saçları vardı, buzlara özgü bir sertliğe sahipti. Hatlarının ödünsüz kesinliği, ötekilerin arasından geçerken sanki sisler arasından geçiyormuş da üzerine ışık düşmüş gibi gösteriyordu onu.

Dagny’nin gözleri istemeyerek durmadan ona dönüyordu. Ama onun, kendi bulunduğu tarafa baktığını hiç görmemişti. Rearden’ın ondan bilerek kaçtığına inanamazdı. Böyle bir şey için hiçbir geçerli sebep yoktu. Ama yine de böyle yaptığından hemen hemen emindi. Ona yaklaşmak, yanıldığını kendine kanıtlamak geliyordu içinden. Ama bir şey durdurdu onu. Kendi isteksizliğini de anlayamadı. Rearden annesiyle ve annesinin iki arkadaşıyla

konuşuyor, bunu sabırla sürdürüyordu. Annesi, oğlunun onlara, gençliğinin mücadelelerini anlatmasını istiyordu. Rearden onun istediğini yaparken içinden, bir bakıma benden gurur duyuyor herhalde, diye düşünüyordu. Ama annesinin tavrındaki bir şey, sanki o mücadeleler sırasında oğluna hep destek vermiş, başarısının asıl kaynağı kendisiymiş gibi bir hava yaratıyordu. Sonunda annesi onu azat ettiğinde Rearden kurtulduğuna sevindi, bir kere daha pencere kenarındaki sığınağına çekildi.

Bir süre orada durdu, fiziksel bir desteğe yaslanır gibi yalnızlığına yaslandı.

Yanı başında yabancı, pes bir ses, “Bay Rearden,” dedi. “Kendimi tanıtmama izin verin. Adım d’Anconia.”

Rearden şaşırarak döndü. D’Anconia’nın tavrında ve sesinde daha önce nadiren rastladığı bir nitelik vardı; gerçek, otantik bir saygı.

“Nasılsınız?” diye karşılık verdi. Sesi kuruydu ama cevap vermişti en azından.

“Bayan Rearden’in beni size tanıتما görevinden kaçınmaya çalıştığını gözlemledim, sebebini de tahmin edebiliyorum. Evinizden ayrılmamı tercih eder misiniz?”

Bir anlık sessizlikten sonra Rearden sesinde tehdide benzer bir kısıklıkla, “Ne yapmaya çalışıyorsunuz?” dedi.

“Uğrunda çalıştığınız kişilerin niteliğine dikkatinizi çekmeye çalışıyorum.”

“Bunu düşünüp söylemek için de ömründe bir gün bile çalışmamış biri olmak gerekiyor herhalde.” Rearden’in sesindeki aşağılamaya bir rahatlama da karışmıştı. Başlangıçta hasmının karakteriyle ilgili yargısından emin olamamış, kuşku duymuştu ama şimdi yine kendini çok emin hissediyordu. “Bir insan, sizin hepimizi sırtında taşısa bile aslında ancak kendisi için çalışır desem, bunu anlayamazsınız. Şu anda ne düşündüğünüzü tahmin edeyim. Haydi, durmayın, söyleyin. Ben bencilim, kibirliyim, kalpsizin,

zalimin biriyim. Öyleyim. Başkaları için çalışma zırvalığına hiç tahammülüm yok. Kimse için çalışmıyorum.”

Francisco’nun gözlerinde ilk defa kişisel bir tepki gördü Rearden. Genç ve hevesli birinin bakışları vardı karşısında. Francisco cevap verdi. “Bu söylediklerinizin arasında bir tek şey yanlış, o da herhangi bir kimsenin bunu kötü olarak nitelemesine izin vermeniz.” Rearden’in inanmaz sessizliği içinde Francisco eliyle salonu gösterdi. “Onları taşımayı neden gerekli buluyorsunuz?”

“Çünkü onlar sağ kalmaya çalışan bir tomar sefil çocuk... Umutsuzca, beceriksizce çabaları, oysa ben... ben o yükü hissetmiyorum bile.”

“Neden bunu onlara söylemiyorsunuz?”

“Neyi?”

“Onlar için değil de kendiniz için çalıştığınızı.”

“Biliyorlar.”

“Ha, evet, biliyorlar. Bu salondakilerin her biri biliyor. Ama sizin bildiğinizi sanmıyorlar. Tüm çabalarının amacı da sizin bunu bilmenizi önlemek.”

“Benim ne düşündüğüme neden önem versinler ki?”

“Çünkü bu savaşta herkes kendi tutumunu açıklamak zorunda.”

“Savaş mı? Ne savaşı? Kırbaç benim elimde. Ben silahsızlarla savaşmam.”

“Onlar silahsız mı? Size karşı bir silahları var onların. Tek silahları o, ama korkunç bir silah. Bir ara onun ne olduğunu kendinize sorun.”

“Bunun işaretini nerede görüyorsunuz?”

“Sizin bu kadar mutsuz olmanız gibi kabul edilemez bir gerçekte.”

Rearden herhangi bir kimseden gelecek siteme, hakarete, lanetlemeye dayanabilirdi. Ama kabul edemeyeceği bir tek insani tepki varsa o da acımaydı. Buz gibi bir öfke onu şimdiki zamana döndürdü. İçinde kabaran duygunun niteliğinin bilincine

varmamak için kendisine karşı savaş vererek konuştu. “Ne tür bir oyun oynuyorsunuz? Amacınız nedir?”

“Diyelim ki... size ihtiyacınız olan kelimeleri, ihtiyaç duyacağınız gün için, şimdiden vermek.”

“Benimle bu konuda konuşmayı neden isteyebilirsiniz?”

“Hatırlayacağınızı umduğum için.”

Rearden içindeki duyguları, kendine bu konuşmadan zevk alma izni vermenin öfkesi olarak yorumluyordu. İçinde belli belirsiz bir ihanete uğrama duygusu, bulanık ve bilinmeyen bir tehlikenin iması vardı. “Sizin ne olduğunuzu unutmamı mı bekliyorsunuz?” diye sorarken demin unuttuğu şeyin bu olduğunu biliyordu.

“Beni düşünmenizi hiç beklemiyorum.”

Rearden’ın kabullenmek istemediği duygu, öfkesinin altında, seslendirilmemiş ve düşünülmemiş olarak kaldı. Kendisi onu ancak bir acının iması olarak algıladı. Eğer o duyguyla yüzleşmiş olsa kulağında hâlâ Francisco’nun sözlerinin çınlamakta olduğunu da bilecekti: “Bunu sunabilecek tek kişi benim... eğer kabul ederseniz...” Kelimeleri duydu, o pes sesin garip sayılacak kadar ciddi tonunu dinledi, kendi verdiği izah edilmez cevabı da işitti. İçindeki bir şey, evet diye haykırmak, kabul ettiğini, buna ihtiyaç duyduğunu bu adama söylemek istiyordu. Ama ihtiyaç duyduğu şeyin adı yoktu. Minnet değildi bu. Zaten adamın da bunu istemediğini biliyordu.

Konuştuğunda, “Sizinle konuşmayı ben istemedim,” dedi. “Kendiniz istediğinize göre duymak zorundasınız. Benim gözümde bir tek tür insan yozlaşmışlığı vardır... O da amaçsız insandır.”

“Çok doğru.”

“Başka her türlüşünü bağışlayabilirim. Onlar kötülük değil, yalnızca çaresizlik. Ama siz... siz bağışlanamayacak türdensiniz.”

“Ben de sizi bağışlama günahına karşı uyarmak istiyordum.”

“Hayatta bir insanın eline geçebilecek en büyük şansa sahiptir. Ne yaptınız o şans? Bütün bu söylediklerinizi anlayabilecek aklınız varsa nasıl gelip benimle konuşmaya kalkarsınız?”

O Meksika olayındaki sorumsuz yıkımınızdan sonra insanların yüzüne nasıl bakabilirsiniz?”

“Eğer istiyorsanız, beni o olaydan ötürü kınamaya hakkınız var.”

Dagny pencerenin köşesinde durmuş onları dinliyordu. Onu fark etmemişlerdi, ikisini bir arada görünce yaklaşmış, karşı koymadığı ve açıklayamadığı bir içgüdüyle yakına sokulmuştu. Bu iki adamın birbirine ne söylediğini bilmek ona son derece önemli gözüküyordu.

Ancak son birkaç cümleyi duyabilmişti. Francisco’nun azar işiteceği hiç aklına gelmezdi. Her çatışmada her hasmı alt edebilecek biriydi o. Ama öylece duruyor, hiçbir savunma yapmıyordu. Bunun kaygısızlıktan olmadığını anlamıştı Dagny. O yüzü çok iyi tanıdığı için, sakın kalmanın büyük çaba gerektirdiğini de anlıyordu. Yanağındaki kasın belli belirsiz gerildiğinin farkındaydı.

Rearden, “Başkalarının yetenekleri sayesinde yaşayan onca kişi arasında, gerçek parazit yalnızca sizsiniz,” dedi.

“Böyle düşünmenizi sağlayan sebepleri ben yarattım.”

“O halde insan olmanın anlamı konusunda konuşmaya ne hakkınız var?”

“Haklı olarak küstahlık saydığınız bir davranışla sizi gücendirdiğim için üzgünüm.”

Francisco eğilip selam verdi, uzaklaşmak üzere döndü. Rearden istemeyerek, soracağı sorunun duyduğu öfkeyle çeliştiğini fark etmeyerek konuştuğunda ağzından çıkan sözler aslında bu adamı durdurmak, orada tutmak için bir yakarıştı. “Benim hakkımda neyi öğrenmek istiyordunuz?”

Francisco döndü. Yüzündeki ifade değişmemişti; hâlâ ciddi ve nazik bir saygı ifadesiydi. “Öğrendim,” diye karşılık verdi.

Rearden onun kalabalığın arasında uzaklaşmasını izledi. Elinde kristal tabak tutan bir uşak ve bir kanepe daha alan Dr. Pritchett, Francisco’yu görmesini engelliyordu. Rearden karanlıklara doğru baktı. Orada da rüzgârdan başka bir şey görünmüyordu.

Rearden pencere oyuğundan çıktığında Dagny ilerleyip yaklaştı, ona gülümsedi, açıkça onu konuşmaya davet etti. Rearden durdu. Dagny'ye sanki istemeyerek durmuş gibi geldi, sessizliği bozmak için çabucak konuştu. "Hank, buraya bunca talancı entelektüeli neden topladın? Ben bunları kendi evime sokmam."

Aslında niyeti bunu söylemek değildi. Ama ne söylemek istediğini de bilmiyordu. Daha önce Rearden'ın karşısında kelime bulamadığını hiç hatırlamıyordu.

Rearden'ın gözlerinin kısılmasını kapanan bir kapı gibi hissetti. Sonra Rearden soğuk bir sesle cevap verdi. "Onları bir partiye davet etmemek için hiçbir neden göremiyorum."

"Yo, ben konuk seçimini eleştirmek istemedim. Ama... şey... içlerinden hangisinin Bertram Scudder olduğunu öğrenmemeye çalışıyordum. Öğrenirsem yüzüne tokat atmak zorunda kalacağım çünkü." Sesinin rahat çıkması için çaba gösteriyordu. "Burada olay çıkarmak istemem ama kendimi kontrol edebileceğimi de sanmıyorum. Biri bana onu Bayan Rearden'ın davet ettiğini söylediğinde inanamadım."

"Ben kendim davet ettim."

"Ama..." Dagny'nin sesi küçülüverdi. "Neden?"

"Bu tür şeylere önem vermem."

"Özür dilerim Hank. Bu kadar hoşgörülü olduğunu bilmiyordum. Ben değilim çünkü."

Rearden hiçbir şey söylemedi.

"Partileriden hoşlanmadığını biliyorum. Ben de hoşlanmam. Ama bazen merak ediyorum... Belki de partileriden zevk almak üzere yaratılmış olan aslında yalnızca bizleriz."

"Korkarım benim bu alanda yeteneğim yok."

"Böylesi için yok tabii. Ama sence burada gerçekten zevk alan hiç kimse var mı? Her zamankinden daha akılsız ve amaçsız olmaya çalışıyorlar, o kadar. Hafif ve önemsiz havalara giriyorlar... Biliyor musun, bence insan ancak kendini çok önemli hissederse gerçek anlamda hafifler."

“Bilemem.”

“Yalnızca ara sıra beni tedirgin eden bir düşünce... İlk baloma gittiğimde düşünmüştüm. Partiler kutlama için, diye düşünürüm hep. Kutlamalar da ancak kutlayacak bir şeyi olanlar içindir.”

“Hiç böyle düşünmemiştim.”

Dagny kendi sözcüklerini onun soğuk ve resmî havasına uyduramıyor, onun bu haline de bir türlü inanamıyordu. Birlikte her zaman rahat olmuşlardı. Görüşmelerini hep Rearden’ın ofisinde yapmışlardı. Oysa Rearden şu anda deli ceketi giymiş biri gibiydi.

“Hank, duruma şöyle bak. Şu insanların hiçbirini tanımasan çok güzel olmaz mıydı? Işıklar, giysiler, bunu mümkün kılmak için kullanılan hayal gücü...” Gözleri salondaydı. Rearden’ın ise onun bakışlarını izlemediğinin farkında değildi. Rearden sadece Dagny’nin çıplak omzundaki gölgelere bakıyordu. Saçlarının arasından geçen ışıkların oluşturduğu o yumuşak, mavi gölgelerdeydi gözleri. “Neden bunları aptallara bırakıyoruz? Bizim olmalıydı bu.”

“Ne anlamda?”

“Bilemiyorum... Ben partilerin heyecanlı, parlak, nadir bulunan bir içki gibi olması gerektiğini düşünmüştümdür hep.” Güldü. Gülüşünde bir hüznün de vardı. “Ama içki de içmem. O da normal anlamında kullanılmayan bir başka sembol.” Rearden sessizdi. Dagny ekledi. “Belki de bizim gözden kaçırdığımız bir şey var.”

“Ben farkında değilim.”

Apansız gelen bir boşluk duygusu içinde, Rearden’ın anlamadığına ve cevap vermediğine şükretti Dagny. Çok fazla şeyi açığa vurduğunu belli belirsiz hissediyor ama neyi açığa vurduğunu da bilemiyordu. Omuz silkti, bu hareketin yaydığı dalga omzunun kıvrımından hafif bir ürperti gibi kaydı. Kayıtsız bir sesle, “Bu benim eskiden beri var olan bir hayalim,” dedi. “Bir iki yılda bir geri dönen bir ruhsal durum. Son yayınlanan çelik fiyatları endeksini gördüğüm anda hepsini unutuyorum.”

Dönüp uzaklaşırken Rearden’ın gözlerinin onu izlediğinin de farkında değildi.

Salonda ilerlerken kimseye bakmıyordu. Yakılmamış bir şöminenin önünde baş başa vermiş küçük bir grup gördü. Oda soğuk değildi ama o insanlar sanki yanmamış ateşten bile bir rahatlık duygusu alıyormuş gibi oraya kümelenmişti.

“Nedendir bilmem, karanlıktan korkmaya başlıyorum. Şu anda değil, tek başımayken. Beni korkutan şey gece. Gecedен korkuyorum.”

Konuşan evlenmemiş ama yaşını da almış bir kadındı. İyi terbiye görmüşlüğüne ek olarak umutsuzluğu da dışarı yansıyor. Gruptaki üç kadınla iki erkek şık giyinmişti. Yüzleri gergin ve bakımlıydı. Ama kaygılı bir tedbirlik havası yayıyor, normalden bir ton daha kısık bir sesle konuşuyorlardı. Yaş farkları eriyip yok oluyor, hepsini aynı gri tükenmişlik bulutu örtüyordu. Her yerdeki saygın gruplarda görülen bir durumdu bu. Dagny duraksayıp dinledi.

“Ama hayatım, bu seni neden korkutsun ki?” diye soruyordu içlerinden biri.

Kadın, “Bilmiyorum,” dedi. “Sokak serserilerinden, soygunculardan falan korkuyor değilim. Ama geceleri uyuyamıyorum. Ancak şafağın ışıkları belirlediği zaman uykuya dalabiliyorum. Çok garip. Her akşam ortalık kararmaya başladığında, bu sonuncusu, diye düşünüyorum. Bu sefer sabah olmayacak.”

Yaşlı kadınlardan biri, “Maine sahilinde yaşayan kuzenim de bana aynı şeyi yazmıştı,” dedi.

İlk konuşan kadın devam etti. “Dün gece de silah seslerinden uyuyamadım. Açık denizde bütün gece silahlar atıldı. Işık falan görünmüyordu. Hiçbir şey yoktu. Yalnızca patlama sesleri. Aralıklıydı patlamalar. Atlas Okyanusu üzerindeki sisin içinde bir yerlerden geliyordu.”

“Gazetede bu sabah öyle bir şey okumuştum. Kıyı Koruma’nın hedef tatbikatı varmış.”

Kadın, “Yo, hayır,” dedi. “Kıyıda oturan herkes biliyor o seslerin ne olduğunu. Ragnar Danneskjöld’dü. Sahil Güvenlik onu yakalamaya çalışıyordu.”

Bir kadının şaşkınlıktan soluğu boğazına tıkanır gibi oldu. “Ragnar Danneskjöld, Delaware Körfezi’nde, öyle mi?”

“Evet. Hem ilk gelişi de değil, diyorlar.”

“Yakalamışlar mı onu?”

“Hayır.”

Erkeklerden biri, “Onu hiç kimse yakalayamaz,” diye söze karıştı.

“Norveç Halk Cumhuriyeti başına bir milyon dolar ödül koydu.”

“Bir korsan için bu çok büyük para.”

“Korsanın biri yedi denizde fınk atarken, dünyada düzen, güvenlik ve planlama gibi şeyler nasıl gerçekleştirilebilir ki?”

Kadın, “Dün gece neyi ele geçirdi, biliyor musunuz?” dedi. “Fransa Halk Cumhuriyeti’ne yolladığımız yardım malzemesini taşıyan o koca gemiyi.”

“Çaldığı malları ne yapıyor?”

“Ha, işte onu bilen yok.”

“Bir zamanlar bir denizci tanımıştım. Onun saldırdığı bir gemide bulunmuş, kendisini de gözüyle görmüş. Ragnar Danneskjöld’ün altın rengi saçları olduğunu, yüzünün de dünyadaki en korkunç yüz olduğunu söylemişti. Hiçbir duygudan eser bulnamayan bir yüz. Kalpsiz doğmuş bir kişi varsa odur, diyordu.”

“Benim bir yeğenim de bir gece Ragnar Danneskjöld’ün gemisini görmüştü. İskoçya açıklarında bir yerde. Gözlerine inanmadığını yazdı bana. İngiltere Halk Cumhuriyeti’nin donanmasında bu kadar iyi bir gemi yok, diyordu.”

“Söylendiğine göre Norveç’in fiyordlarından birinde saklanıyormuş, onu orada ne Tanrı ne de kul bulabilir, diyorlar. Vikingler Ortaçağ’da oralarda saklanırmış.”

“Portekiz devleti de başına ödül koymuş. Türkiye de.”

“Norveç’te olayın ulusal bir skandala dönüştüğü söyleniyor. Oranın en soylu ailelerinin birinden geliyormuş. Aile kuşaklar önce servetini kaybetmiş ama isimleri en soylular arasında. Şatolarının enkazı hâlâ duruyor. Babası piskoposmuş. Oğlunu reddetmiş, ardından da aforoz etmiş. Yine de etkisi olmamış.”

“Ragnar Danneskjöld’ün bu ülkede eğitim aldığını biliyor muydunuz? Tabii, öyle! Patrick Henry Üniversitesi’nden mezunmuş.”

“Olamaz!”

“Öyle öyle. İstersen kontrol edebilirsin.”

“Beni asıl rahatsız eden... Biliyor musunuz, bundan hiç hoşlanmıyorum. Tam burada, bizim sularımızda belirmesi hiç hoşuma gitmiyor. Böyle şeyler ıssız yerlerde olur sanırdım. Yalnız Avrupa’ya özgü şeyler bunlar. Ama onun gibi büyük bir haydudun modern çağda Delaware’de operasyona kalkışması!”

“Nantucket açıklarında da görülmüş. Bar Harbor’da da. Ayrıca gazetelere bunları yazmamaları söylenmiş.”

“Neden?”

“Donanmanın onunla başa çıkamadığını halktan saklamaya çalışıyorlar.”

“Hiç hoşuma gitmiyor bu. Garip bir duygu. Karanlık çağlardan kalma bir şey gibi.”

Dagny başını kaldırdı. Francisco d’Anconia birkaç adım ileride duruyor, gergin bir merakla ona bakıyor, gözlerinde alaycı pırıltılar okunuyordu.

Kadın alçak sesle, “Garip bir dünyada yaşıyoruz,” dedi.

Kadınlardan biri renksiz bir sesle, “Bir makale okumuştum,” dedi. “Sorunlu dönemlerin bizim için iyi olduğunu yazıyordu. İnsanların yoksullaşması da iyiymiş. Yoksulluğu kabullenmek ahlaki bir davranışmış.”

Bir başkası, buna pek de inanmadığını gösteren bir sesle, “Herhalde öyledir,” dedi,

“Kaygılanmamalıyız. Bir konferans dinlemiştim, kaygılanmanın ya da birilerini suçlamanın işe yaramayacağını söylüyordu.

Onun yaptıkları karşısında kimsenin elinden bir şey gelmez. Olaylar onu öyle yapmış. Zaten bunlara karşı hiçbir şey yapamayız. Tahammül etmeyi öğrenmek zorundayız.”

“Neye yarar ki zaten? İnsanın kaderi nedir? Her zaman için o kader, ümit etmektir. Ama sonunda elde edememek olmuştur, öyle değil mi? Asıl bilge insan, ümit etmeye kalkışmayandır.”

“İşte benimsenecek tutum.”

“Bilemiyorum... Artık neyin doğru olduğunu anlayamıyorum... Nasıl bilebiliriz?”

“Eh, John Galt kim ki?”

Dagny olduğu yerde döndü, onlardan uzaklaşmak üzere adımını attı. Kadınlardan biri onu izliyordu.

“Ama ben biliyorum,” dedi kadın. Sesi bir sır paylaşıyormuş gibi yumuşak, esrarengizdi.

“Neyi biliyorsunuz?”

“John Galt’ın kim olduğunu.”

Dagny durakladı, gergin bir sesle, “Kimmiş?” diye sordu.

“Adı John Galt olan birini şahsen tanıyan biriyle karşılaştım. Büyük teyzemin eski bir dostuydu. Oradaymış, olayı da gözüyle görmüş. Atlantis efsanesini bilir misiniz Bayan Taggart?”

“Neyi?”

“Atlantis’i.”

“Eh... biraz.”

“Kutsanmışların adası. Yunanlar binlerce yıl önce öyle diyorlarmış oraya. Atlantis için, kahraman ruhların, dünyanın başka hiçbir yerinde rastlanmayacak kadar büyük bir mutluluk içinde yaşadıkları yer, diyorlarmış. Oraya yalnız kahramanların ruhları girebilirmiş, üstelik oraya ölmeden ulaşırlarmış çünkü içlerinde hayatın sırrını taşıyor olurlarmış. Atlantis o zaman bile kayıpmış, insanlar onun yerini bilmezmiş. Ama Yunanlar onun var olduğunu biliyorlarmış. Bulmaya çalışmışlar onu. Bazıları, orası yer altındadır, dünyanın ortasında saklıdır, diyorlarmış. Ama çoğu, oranın bir ada olduğuna inanıyorlarmış. Batı okyanusunda ışıklı

bir ada. Belki de düşündükleri şey Amerika'ydı. Hiçbir zaman bulamamışlar. Daha sonra yüzyıllar boyunca insanlar bunun yalnızca bir efsane olduğunu söylemiş. Hiç inanmamışlar ama aramayı da hiç kesmemişler. Çünkü bulmaları gereken şeyin o olduğunu biliyorlarmış."

"Ee, John Galt ne olacak?"

"John Galt orayı bulmuş."

Dagny'nin ilgisi sönüvermişti. "Kimmiş o?"

"John Galt bir milyoner. Paha biçilmez bir servetin sahibi. Bir gece yatıyla Atlas Okyanusu ortalarında yol alırken dünyaya gelmiş gelecek en berbat fırtınalardan biriyle boğuşuyormuş. Bu sırada orayı bulmuş. Derinlerdeymiş, insanlar ulaşamasın diye battığı o yerdeymiş. Galt, Atlantis'in kulelerinin okyanus dibinde pırıl pırıl parladığını görmüş. Öyle bir manzaraymış ki bu insan onu bir kere görünce bir daha dünyanın geri kalanını görmek istemiyormuş. John Galt gemisini batırmış, tüm mürettebatıyla birlikte derinliklere gömülmüş. Hepsi de isteyerek yapmışlar bunu. Tek kurtulan da benim tanıdığım kişi."

"Ne kadar ilginç."

Kadın gücenik bir sesle, "Dostum olayı kendi gözleriyle görmüş," dedi. "Yıllar önce olmuş. Ama John Galt'ın ailesi olup bitenleri örtbas etmiş."

"Servetine ne olmuş? Ben Galt serveti diye bir şey duyduğumu hiç hatırlamıyorum."

Kadın kavgacı bir sesle, "Onunla birlikte batmış," dedi. "İnanmak zorunda da değilsiniz."

Francisco d'Anconia, "Bayan Taggart inanmasa da ben inanıyorum," diye söze karıştı.

İkisi birlikte dönüp baktılar. Francisco d'Anconia peşlerinden gelmiş, yüzünde abartılı bir saflık ifadesiyle dikilmiş bakıyordu.

Kadın öfkeyle, "Siz ömrünüzde hiçbir şeye inandınız mı Sinyor d'Anconia?" diye sordu.

"Hayır hanımefendi."

Kadın bir hışımla uzaklaşırken Francisco arkasından kırırdadı. Dagny buz gibi bir sesle, “Komik olan ne?” diye sordu.

“Komik olan, şu budala kadının kendisi. Söylediklerinin doğru olduğunun farkında değil.”

“Buna inanmamı mı bekliyorsun?”

“Hayır.”

“O halde neyi bu kadar komik buluyorsun?”

“Burada pek çok komik şey buluyorum. Sen bulmuyor musun?”

“Hayır.”

“Eh, komik bulduğum şeylerden biri de bu işte.”

“Francisco, beni rahat bırakır mısın?”

“Bıraktım zaten. Bu akşam ilk sen bana bir şey söyledin, farkında değil misin?”

“Neden beni izleyip duruyorsun?”

“Meraktan.”

“Hangi konuda?”

“Eğlenceli bulmadığın şeylere verdiğin tepkiler konusunda.”

“Benim bir şeylere tepki vermem seni niçin ilgilendiriyor?”

“Bu da benim hoşça vakit geçirme tarzım... Bu arada söyleyeyim, sen hoşça vakit geçirmiyorsun, değil mi Dagny? Ayrıca burada seyredilmeye değer tek kadın da sensin.”

Dagny meydan okurcasına, dimdik duruyordu çünkü Francisco’nun ona bakışı öfkeli bir uzaklaşmayı gerektirecek türdendi. Dagny her zaman durduğu gibi duruyordu. Gergin ve dik, başı sabırsızlıkla yana eğilmiş. Bir iş yöneticisinin dişilikten uzak pozuydu bu. Ama çıplak omzu, siyah elbisenin içindeki vücudun kırılğanlığını açığa vuruyor ve onu kelimenin en gerçek anlamıyla bir kadına dönüştürüyordu. Gururlu gücü, karşısına çıkacak kişinin üstün gücüne meydan okurken, kırılğanlığı o meydan okumanın çökebileceğini hatırlatıyordu. Kendisi bunun farkında değildi. Bunu görebilecek kimseyle de karşılaşmamıştı.

Francisco onun vücudunu süzerek, “Dagny, ne müthiş bir ziyankârlık!” dedi.

Dagny dönüp uzaklaşmak zorunda kaldı. Yıllardır ilk defa kızardığını hissediyordu. Nedeni de bu sözlerin akşam boyunca hissettiği şeyi isimlendirdiğini o anda anlamasındandı.

Düşünmemeye çalışarak koşar adım gidiyordu. Onu müzik durdurdu. Radyodan apansız yükselmişti ses. Dagny, Mort Liddy'nin radyoyu açtığını fark etmişti. Açtıktan sonra da kollarını arkadaşlarına doğru sallayarak, "İşte bu! İşte bu! Dinlemenizi istiyorum!" diye bağırmaya başlamıştı.

Gürültülü müzik, Halley'nin Dördüncü Konçertosu'nun girişiydi. İstıraplı bir zaferle yükseldi, acıyı inkâr ederek uzaklardaki bir amaca yönelmiş ilahisini seslendirdi. Sonra notalar kesiliverdi. Sanki müziğin üzerine bir avuç çamur ve çakıl fırlatılmış, yuvarlanma sesleri ve damlama şırıltıları başlamıştı. Halley'nin konçertosu, popüler bir şarkıya dönüştürülmüştü. Ezgisi parçalanmış, deliklerine hıçkırıklar dolmuştu. Gökemli neşe ifadesi, kıkırdayan bir gümbürtü haline gelmişti. Ama ona biçim veren yine de Halley'nin ezgisiydi. Gümbürtüyü taşıyan omurga, o ezgiydi.

"Çok iyi, değil mi?" Mort Liddy arkadaşlarına gururla ama ürkeklikle gülümsüyordu. "Çok iyi, ha? Yılın en iyi film müziği. Bana ödül getirdi. Uzun süreli bir anlaşma sağladı. Evet, *Arka Bahçemdeki Cennet* için yaptığım müzik bu."

Dagny durmuş salona bakıyordu. Bir duyusu ötekinin yerini alabilirmiş gibi, görüntü sanki sesi silip yok edebilirmiş gibi. Başını yavaşça çevirdi, bir yere bir çıpa atabilmeyi umdu. Francisco'nun kollarını kavuşturup bir sütuna yaslandığını gördü. Dosdoğru ona bakıyor, gülüyordu.

Titreme böyle, dedi Dagny kendine. Çık buradan. Kontrol altında tutamayacağı bir öfkenin yaklaştığını hissediyordu. Hiçbir şey söyleme. Hiçbir şey. Dengeli adımlarla yürü. Çık buradan.

Yürümeye başlamıştı. Tedbirli adımlarla, çok yavaş ilerliyordu. Lillian'ın sesini duyup durdu. Lillian aynı şeyi bu akşam

defalarca söylemişti. Aynı soruyu, hep aynı şekilde cevaplamıştı. Ama Dagny ilk defa duyuyordu.

Lillian, “Bu mu?” diyerek kolunu uzatmış, madenî bileziğini iki şık hanıma gösteriyordu. “Yo, hayır, hurdacıdan almadım. Bu kocamdan çok özel bir armağan. Eh, tabii çok güzel durmuyor. Ama aslında paha biçilmez bir şey sayılmak zorunda. Onu sıradan bir pırlanta bilezikle değiştirmeye her an hazırım elbette. Ne var ki hiç kimse öyle bir teklifte bulunmuyor. Çok ama çok değerli olduğu halde. Neden mi? Hayatım, bu bilezik Rearden Metal’den yapılmış ilk nesne.”

Dagny odayı görmüyor, müziği duymuyordu. Kulak zarlara baskı yapan şey bir ölüm sessizliği idi. Ne önceki saniyeleri biliyordu ne de bunu izleyecek saniyeleri düşünebiliyordu. Olaya karışanları da bilmiyordu. Kendini de Lillian’ı da Rearden’ı da yaptığı hareketin anlamını da... Bir anda olup bitmişti her şey. Gözleri mavimsi yeşil metaldeydi.

Bir anda bir şeyin bileğinden sökülüp çıkarıldığını hissetti, ardından kendi sesinin o sükûnet içinde konuştuğunu duydu. Çok sakın bir sesti bu, sanki bir iskeletin sesiydi. “Sandığım kadar korkak değilseniz değişirsiniz o zaman.”

Avucunu uzatmış, pırlanta bileziğini Lillian’a sunuyordu.

Bir kadın sesi, “Ciddi olamazsınız Bayan Taggart,” dedi.

Lillian’ın sesiydi bu. Gözleri dosdoğru Dagny’nin gözlerine dikilmişti. Dagny o bakışları gördü. Lillian deminki sözlerin ciddi olduğunu çok iyi biliyordu.

“Verin bileziği bana,” dedi Dagny. Avucunu daha da yukarıya kaldırmıştı. Pırlantalar ışıltı ışıltıydı.

Bir kadın, “Korkunç bir şey bu!” diye bağırdı. Bu çılgınlığın bu kadar net duyulması garipti. Çevrelerine biriken insanları Dagny o zaman fark etti. Hepsi sessizdi. Dagny artık sesleri de duyabilmeye başlamıştı. Müziği işitiyordu. Halley’nin çorba edilmiş konçertosu uzaklarda bir yerde çalınıyor gibiydi.

Rearden'ın yüzünü gördü. Onun içindeki bir şey de şu müzik gibi karışmıştı besbelli. Dagny bunun ne olduğunu anlamadı. Rearden durmuş onlara bakıyordu.

Lillian'ın dudakları kıvrıldı, ağzı yukarı dönük bir hilal biçimini aldı. İfadesi bir gülümsemeye benziyordu. Lillian metal bileziğin klipsini açtı, onu çıkarıp Dagny'nin avucuna bıraktı, pırlanta bileziği aldı.

“Teşekkür ederim Bayan Taggart,” dedi.

Dagny'nin parmakları metalin çevresine kapandı. Onu hissediyor, başka da hiçbir şey duymuyordu.

Rearden yaklaşırken Lillian döndü. Rearden pırlanta bileziği onun avucundan aldı, Lillian'ın bileğine taktı, sonra karısının elini dudaklarına götürüp öptü.

Dagny'ye bakmıyordu.

Lillian neşeyle güldü, salon da yeniden normal haline geri döndürdü.

Dagny dönüp baktı. Kendini sakın ve özgür hissediyordu. Üzerindeki baskı kalkmıştı artık. Dışarı çıkma isteği de silinip gitmişti.

Madeni bileziği bileğine taktı. O ağırlığın tenine yüklediği duygudan hoşlanmıştı. Nedense kadınsı bir gurur da duyuyordu. Daha önce hiç hissetmediği bir şey, bu özel süsü takarken görülme isteği.

Uzaklardan tek tük gücenik sesler duyuyordu: “Ömrümde gördüğüm en küstah hareket... Hainlik bu... Lillian'ın onun tek-lifini kabul ettiğine sevindim... Müstahak ona, madem birkaç bin doları havaya savurmak istiyor...”

Akşamın geri kalanı boyunca Rearden sürekli karısının yakınında oldu. Onun sohbetlerine katıldı, onun arkadaşlarıyla gülüştü. Birdenbire hayran, duyarlı, bağlı bir koca oluvermişti.

Bir ara elinde tepsi, Lillian'ın grubundaki birilerine içki taşıyordu. Kimse onun bu kadar gayriresmî bir hareket yaptığını görmüş değildi, zaten üzerine yakışmamıştı da. Dagny ona o

anda yaklaştı, durdu, başını kaldırıp yüzüne baktı. Sanki ofiste yalnızlarmış gibi davranıyordu. Dagny bir yönetici gibi başını havaya kaldırmıştı. Rearden da başını eğmiş ona bakıyordu. Onun baktığı noktadan, Dagny kolundaki metal bilezik dışında sanki çıplak gibi görünüyordu.

“Özür dilerim Hank,” dedi. “Ama yapmak zorundaydım.”

Rearden’ın gözleri ifadesizliğini korudu. Ama Dagny yine de onun içinden geçen duyguları çok iyi anladığını fark etti. Dagny’nin yüzüne bir tokat atmak istiyordu.

Rearden soğuk bir sesle, “Gereksizdi,” dedi ve sonra yürüyüp uzaklaştı.

Rearden karısının yatak odasına girdiğinde vakit çok geçti. Lillian henüz uyumamıştı. Başucunda bir lamba yanıyordu.

Lillian yatağında, yeşil keten çarşaflar arasında, yeşil başucu yastıklarına yaslanmıştı. Giydiği lizöz açık yeşil satendendi. Vitrin mankeni gibi kusursuz biçimde giymişti onu. Lizözün eteklerindeki kıvrımlar, içine krepon kâğıdı geçirilmiş gibi dik dikti. Elma çiçeği rengindeki gece ışığı başucu masasındaki kitaba düşüyordu. Kitabın yanında bir bardak meyve suyu ile cerrah aletleri gibi parıldayan makyaj malzemeleri duruyordu. Lillian’ın kolları porselen tonundaydı. Dudaklarında açık pembe bir ruj vardı. Parti sonrasında hiçbir yorgunluk belirtisi göstermiyordu, ama yorulabileceğine dair bir hayat belirtisi de göstermiyordu. Oda bir dekoratörün hazırladığı, “uyumaya hazırlanan hanımefendi” dekorundaydı, bozulamazdı.

Rearden hâlâ takım elbisesini çıkarmamıştı. Kravatını gevşetmiş, alnına bir tutam saç düşmüştü. Lillian ona şaşırmadığını belli eden gözlerle baktı. Odasında geçirdiği şu son saatin onu nasıl etkilediğini biliyor gibiydi.

Rearden ona sessizce baktı. Bu odaya çoktandır girmemişti. Orada dururken, keşke şimdi de girmeseydim, diye düşünüyordu.

“Konuşmak âdetten değil midir Henry?”

“İstersen.”

“Keşke madenden o becerikli teknisyenlerinden birini yolasan da kazana bir baksa. Tam parti sırasında söndü, farkında mısın? Simons yeniden yakana kadar çok uğraştı... Bayan Weston diyor ki aşçımız çok marifetliymiş. Ordövlere bayılmış... Balph Eubank senin hakkında çok tuhaf bir şey söyledi, sen bir Haçlı Seferi şövalyesiymişsin, tüy yerine de bir fabrika bacan varmış... Francisco d’Anconia’dan hoşlanmamana sevindim. Ben de ona tahammül edemiyorum.”

Rearden buraya neden geldiğini açıklamaya kalkışmadı, yenilgisini saklamaya yönelmedi, hemen çıkıp o yenilgiyi kabullenmeyi de istemedi. Birdenbire, Lillian’ın neyi tahmin edip neler hissettiği konusu önemini kaybetmişti. Pencereye yürüyüp dışarı baktı.

Benimle evlenmeyi neden kabul etti ki, diye düşünüyordu. Bu soruyu kendine, sekiz yıl önceki düğün gününde sormamıştı. O günden bu yana, ıstıraplı yalnızlık sürelerinde pek çok kere sormuş ama cevap bulamamıştı.

Mevki için değil, diye düşündü. Para için de değil. Her ikisine de sahip eski bir aileden geliyordu Lillian. Gerçi soyadı en seçkinler arasında değildi, serveti de oldukça mütevazı sayılırdı ama New York sosyetesinin en üst katlarına kabul edilmesi için her ikisi de yeterliydi. Rearden onu orada görmüştü. Dokuz yıl önce Hank Rearden, Rearden Çelik’in başarı rüzgârını ardına alıp New York’a bomba gibi dalmıştı. Kentin uzmanlarına göre böyle bir başarı imkânsızdı. Rearden’ı çarpıcı kılan şey, kayıtsızlığıydı. Sosyeteye girme iznini parayla satın almaya çalışmasını belediklerini, onu reddetmenin zevkini yaşamaya heveslendiklerini bilmiyordu. Onların hayal kırıklığına uğradığını fark etmeye de zamanı olmamıştı.

Ondan bazı iyilikler bekleyen insanların davet ettiği birkaç sosyal topluluğa istemeyerek katılmıştı. Bu topluluklardaki nazik ve terbiyeli davranışının, onu küçümsemeye hazırlanan insanların seviyesine inme çabası olduğunu kendisi bilmiyordu ama

onlar anlamıştı. Bu insanlar, başarı çağının artık çok gerileride kaldığına inanıyordu aslında.

Lillian'ın ona çekici gelen yanı sadeliğiydi. Daha doğrusu sadeliği ile davranışı arasındaki çelişkiydi. Rearden hiçbir zaman birinden hoşlanmamış, kimsenin ondan hoşlanmasını da beklememişti. Şimdi ise karşısındaki kadın besbelli onu izliyor ama bunu belirgin bir isteksizlikle yapıyordu. Sanki bu işi iradesi dışında yapıyormuş, içindeki arzuyu istemiyormuş gibiydi. Buluşmalarını o ayarlıyor, sonra buluştuklarında soğuk davranıyor, sanki onun bunu anlamasını da istemiyormuş gibi davranıyordu. Az konuşuyordu. Esrarengiz bir havası vardı. Rearden'a, onun gururlu mesafeliliğini asla aşamayacağını söyler gibiydi ama bir yandan eğleniyor, sanki kendisinin ve Rearden'ın arzularıyla alay ediyordu.

Rearden pek çok kadın tanımişti. Amacına doğru ilerlerken gerek dünyayı, gerekse kendi içinde var olup da o amaçla ilgili olmayan her şeyi kenara itmişti. İşine adanmışlığı, her an uğraştığı o ateşler gibiydi. Tek bir metalin beyaz akışı dışındaki her katkı maddesini, her küçük elementi yakıp yok eden bir ateş. Yarım yamalak ilgilere yer yoktu. Ama zaman zaman ani bir arzu yükselişi hissediyor, bu da öylesine güçlenebiliyordu ki sıradan bir karşılaşmayla giderilemiyordu. Yıllar içinde o duyguya nadiren teslim olmuştu. Her seferinde, hoşlandığını sandığı kadınlarla yaşamıştı bu teslimiyeti. Ama sonunda öfkeli bir boşluk duygusuyla ayrılmıştı oradan. Çünkü ne türden olduğunu bilmediği bir zafer duygusu aramış, cevap olarak ise ancak bir kadının sıradan bir zevki kabullenişini görmüştü. Kazandığı bu şeyin bir anlamı olmadığını çok iyi biliyordu. Ayrılırken içinde bir amaca ulaşma duygusu yerine küçülmüşlük, bozulmuşluk duygusu oluyordu. Arzularından nefret etmeye başladı. Onunla mücadele etti. Arzularının tümüyle fiziksel olduğu doktrinine inanmaya başladı. Bilincin değil, maddenin arzuları. Bedeninin özgür seçim olanağına sahip olmasına, bu seçimi zihnine da-

nışmadan yapabilmesine isyan ediyordu. Ömrünü madenlerde, fabrikalarda geçirmiş, maddeyi zihninin gücüyle boyunduruk altına almaya, ona istediği biçimi vermeye alışmıştı. Kendi bedenini kontrol edememeye dayanamıyordu. Bununla mücadele etti. Cansız doğaya karşı verdiği her savaşı kazanmıştı ama bu seferki savaşta kaybediyordu.

Lillian'ı istemesi, onu fethetmenin zor olması yüzündendi. Kendisine üstüne basacağı bir kaide sunulmasını bekleyen, bunu hak ettiğine inanan bir kadına benziyordu. Rearden da bu nedenle onu yatağa sürüklemek istemişti. Aşağıya çekmek, diyordu buna içinden. Bu sözler ona karanlık bir zevk veriyordu; kazanmaya değer bir zafer duygusu gibi.

Neden aynı zamanda bu kadına karısı olma unvanını vermeyi istediğini, neden bundan gurur duyduğunu anlayamıyor, bunu kendi içindeki gizli bir yozlaşmışlığa yoruyordu. Duyguları ciddi ve pırıltılıydı. Bir kadına sahip olmakla onu onurlandırmak istiyor gibiydi. Lillian, Rearden'ın zihninde varlığını hiç bilmediği bir imaja uyuyordu. Zarafeti, gururu, arılığı görüyor, gerisini kendi içinden tamamlıyordu. Gördüğü şeyin ise yalnızca bir yansıma olduğunun farkında değildi.

Lillian'ın New York'tan kalkıp onun ofisine geldiği günü hatırlıyordu. Kendi isteyerek gelmiş, Rearden'dan ona fabrikayı gezdirmesini istemişti. Lillian sorular sorduğunda Rearden onun sesindeki yumuşak ve hevesli hayranlık tonunu fark etmişti. Onun zarif varlığının, fırının alevleri önünden geçişine bakmış, yerlerdeki su birikintileri arasında çınlayan yüksek topukların sesini duymuştu. Yanı başında kararlı adımlarla dolaşmıştı Lillian. Sıcak çelik boşaltılırken gözlerindeki ifade tıpkı Rearden'ın gözlerindeki gibiydi. O gözler Rearden'ın yüzüne döndüğünde de yine aynı ifadeye sahipti ama yoğunluğu artıyor, sahibini çaresiz ve sessiz durumda bırakıyordu. O akşam yemek yerlerken Lillian'a evlenme teklif etmişti.

Evlendikten epey bir süre sonra bunun işkenceden başka bir şey olmadığını kendine itiraf etmek zorunda kaldı. Bunu itiraf ettiği geceyi hâlâ hatırlıyordu. Yatağın yanında durup Lillian’a bakarken, bileklerinin damarları gerilmiş halde, bu itirafı nasıl yaptığını unutmamıştı. Bu işkenceyi hak ettiğini, dayanması gerektiğini söylüyordu kendine. Lillian ona bakmıyordu. Saçlarını düzeltmekle meşguldü. Sonunda, “Artık uyuyabilir miyim?” diye sordu.

Hiçbir zaman itiraz etmemişti. Hiçbir zaman hiçbir şeyi reddetmemişti. O ne zaman isterse razı olmuştu. Kocasının malı olan cansız bir varlık haline dönüşmenin kabul edilmiş bir kural olduğuna inanmış gibi uyuyordu o kurala.

Hiç sitem etmiyordu. Erkeklerin, evlilikteki gizli ve çirkin taraflara ilişkin küçültücü içgüdülere sahip olması onun için normaldi. Bu nedenle de hoşgörülü davranıyordu. Kocasının yaşadığı yoğun tecrübe karşısında eğlenir gibi bir küçümsemeyle gülümsüyordu. Bir keresinde ona, “Gördüğüm en gurursuz eğlence,” demişti. “Ama zaten erkeklerin hayvanlardan daha üstün olduğu fikrini hiçbir zaman benimsememişim.”

Rearden’in ona duyduğu arzu, evliliklerinin ilk haftası içinde ölmüştü. Geriye kalan, yok etmeyi başaramadığı bir ihtiyaçtı. Ömründe geneleve gitmiş değildi. Bazen kendi kendine, oraya gittiğinde duyacağı kendisine yönelik nefretin, karısının odasına girdiği zamanlardan daha beter olacağını söylüyordu.

Karısını genellikle kitap okurken buluyordu. O geldiğinde Lillian sayfa arasına beyaz bir kurdele koyarak kitabı hemen kapatıyordu. Rearden soluk soluğa, gözleri hâlâ kapalı, sırtüstü yatarken Lillian ışığı yakıyor, kitabı eline alıyor, okumayı sürdürüyordu.

Rearden işkenceyi hak ettiğini çünkü bir daha asla ona elini sürmemeye karar verdiği halde bu kararına uyamadığını içinden tekrarlayıp duruyordu. Kendisinden de nefret ediyordu bu yüzden. Artık hiçbir zevk ya da anlam içermez hale gelmiş, yalnızca bir

kadın vücuduna olan ihtiyaca dönüşmüş olan duygudan nefret ediyordu. Herhangi bir vücuttu ihtiyaç duyduğu. Sarıldığı sürece hangi kadına ait olduğunu unutmak istediği bir vücut. Bu ihtiyacın bir yozlaşmışlık olduğunu kabul etti.

Lillian'ı suçlamıyordu. Ona karşı tatsız, kayıtsız bir saygı vardı içinde. Kendi arzusuna duyduğu nefret, kadınların arı ve duru olduğuna, böyle bir kadının da fiziksel zevke ulaşamayacağına ilişkin doktrini kabul etmesine yol açıyordu.

Evlilik yılları boyunca sessizce acı çekerken, kendine düşünme izni vermediği bir konu vardı: sadakatsizlik. Söz vermişti bir kere. O sözü tutmakta kararlıydı. Lillian'a sadakat değildi bu. Onursuzluktan korumak istediği, Lillian'ın kişiliği değildi. *Kendi* karısının kişiliği.

Şu anda pencerenin önünde dikilirken bunu düşünüyordu. Onun odasına girmeyi istememişti. Mücadele etmişti. Bu gece niçin dayanamayacağını bildiğinden mücadele daha da sert olmuştu. Sonra onu görünce bir anda anlamıştı. Ona elini sürmeyecekti. Bu gece onu buraya sürükleyen neden, olayı imkânsız kılan nedenle aynıydı.

Hareketsiz duruyordu. Arzulardan arınmıştı. Kendi bedenine, bu odaya, hatta burada bulunuşuna karşı kayıtsızlığı rahatlatıyordu onu. Ona arkasını dönmüştü. O cilalı namusu görmüyordu artık. Saygı duyması gerektiğini düşünüyordu ama duyduğu şey tiksintiydi.

“Ama Dr. Pritchett'in dediğine göre üniversitelerimiz ölüyor-
muş çünkü et paketleyenlerin, çelik dökeneğin verdiği sadakalara
muhtaçmış.”

Peki, Lillian neden evlenmişti onunla? Bu gevrek, diri ses herhalde rastgele konuşmuyordu. Onun buraya neden geldiğini biliyordu. Başucu masasından ojeyi alıp sakın sakın tırnaklarına sürmeye başlamasının onu nasıl etkileyeceğini biliyordu. Partiden söz ediyordu. Ama Bertram Scudder'ın da Dagny Taggart'ın da adını anmıyordu.

Ne ummuştı Rearden'la yapacağı evlilikten? Karısının içinde onu böyle hareket etmeye iten buz gibi bir amacın varlığını hissetti ama bunda suçlayacak bir şey bulamadı. Lillian hiçbir zaman onu kullanmaya kalkışmamıştı. Ondan hiçbir talepte bulunmamıştı. Sanayiden gelen güçte hiçbir prestij görmemiş, bunu hiçbir zaman umursamamıştı. Kendi arkadaşlarını tercih etmişti. Para peşinde değildi. Çok az harcardı. Paralarının rahatça yeteceği hovardalıklara düşkün değildi. Onu suçlamaya, aralarındaki bağı koparmaya hiç hakkı olmadığına karar verdi. Evlilik ilişkisinde onurlu bir kadındı. Kocasından hiçbir maddi talebi yoktu.

Rearden dönüp ona yorgun bakışlarla baktı.

“Bir daha parti verirken kendi arkadaşlarıyla yetin,” dedi. “Benim arkadaşım saydığın insanları davet etme. Onlarla sosyal ortamda karşılaşmaktan hoşlanmıyorum.”

Lillian güldü. Şaşırmış ve memnun olmuştu. “Seni suçlamam sevgilim,” dedi.

Rearden başka hiçbir şey söylemeden dönüp odadan çıktı.

Ne istiyor benden, diye düşünüyordu. Ne peşinde Lillian? Ancak bildiği, tanıdığı evrende bu soruya bir cevap yoktu.

7 Sömürenler ve Sömürülenler

Raylar kayaların arasından petrol kulelerine, petrol kuleleri de göklere doğru tırmanıyordu. Dagny köprünün üzerinde durup tepenin doruğuna, güneşin oradaki metal parıltılarına düştüğü yere baktı. Sanki Wyatt Petrol'ün karları üzerinde beyaz bir meşale yanıyordu.

İlkbaharda bu raylar, Cheyenne'den gelen hatla buluşacak, diye düşündü. Gözlerinin kulelerden başlayıp aşağıya inen, köprüyü ve kendi durduğu yeri geçip devam eden mavimsi yeşil rayları izlemesine izin verdi. Başını çevirip o rayları duru havanın içinde kilometrelerce izledi. Raylar, dağın yamacında geniş kavisler çiziyor, ilerideki vinç, sırf kemiklerden ve sinirlerden oluşmuş bir kol gibi gökyüzüne doğru dikiliyordu.

Mavimsi yeşil çubuklarla yüklü bir traktör yanından geçip ilerledi. Ta aşağılardan matkapların sesi sürekli bir titreşim halinde geliyordu, insanlar metal kablolarla asılıp sallanarak kanyon duvarının dimdik taş duvarını kesiyor, köprüye destek kurmaya çalışıyordu. Rayların ilerisinde de çalışan adamları görebiliyordu. Elektrik bağlantı noktalarıyla uğraşan bu adamların kol kasları gerilmişti.

Müteahhit Ben Nealy, “Kas gücü, Bayan Taggart,” demişti ona. “Dünyada ne kurmaya kalkarsanız kalkın, kas gücü gerekir.”

Görünüşe göre McNamara gibi bir müteahhit bulmak mümkün değildi. O da bulabildiğinin en iyisini tutmuştu. Taggart kadrosundan hiçbir mühendise güvenip de bu işin yönetimini teslim edemezdi. Yeni metal konusunda onların hepsi kuşkucuydu. Baş mühendis, “Doğrusu Bayan Taggart, bu işe daha önce hiç kimse kalkışmadığına göre bunun benim sorumluluğuma verilmesi hakkaniyete uymaz,” demişti. Dagny de, “Sorumluluk benim,”

diye karşılık vermişti adama. Kırk yaşlarındaydı baş mühendis. Mezun olduğu üniversitenin verdiği cakayı hâlâ etrafa yayıyordu. Bir zamanlar Taggart Transcontinental'ın baş mühendisi, sessiz, kır saçlı, kendi kendini yetiştirmiş bir adamdı. Diğer demiryollarının hiçbirinde onun seviyesine erişebilecek birileri yoktu. Ama beş yıl önce istifa edip gitmişti.

Köprünün üzerinden aşağıya baktı. Dagny dağların arasına sıkışmış beş yüz metre derinliğindeki çatlağın tepesinde, incecik çelikten bir kirişin üzerinde duruyordu. Aşağıda kurumuş dere yatağının çizgilerini görebiliyordu. Yığılı gibi duran kayalardan başka yüzyıllık ağaçlar da vardı. Acaba bu kayalar, bu ağaç gövdeleri ve bu kaslar, kanyona köprü kurabilir mi, diye düşündü. Mağaralarda yaşayanların çağlar boyunca bu kanyonun dibinde çıplak yaşayıp durdukları da nereden aklına gelmişti şimdi?

Başını kaldırıp Wyatt Petrol alanına baktı. Raylar kuyuların arasına dalıyordu. Karlar üzerinde makasların küçük levye disklerini görebiliyordu. Madendendi levyeler, ülkenin her yanında bunlardan binlercesi vardı ve bunlar kimsenin dikkatini çekmezdi. Ama buradakiler güneşin altında pırıl pırıldı, renkleri de mavimsi yeşildi. Bunlar uğruna Connecticut Amalgam Levye ve Sinyal Şirketi Başkanı Bay Mowen'in hiçbir amacı olmayan itirazlarına saatlerce cevap yetiştirmek zorunda kalmış, alçak sesle, dengeli, sabırlı konuşmalar yapmıştı. "Ama Bayan Taggart, Sevgili Bayan Taggart! Şirketim sizin şirketinize kuşaklardır hizmet verir. Dedeniz benim dedemin ilk müşterisiydi. İsteddiğiniz her şeyi yapmayı çok istediğimizden kuşku duymamalısınız ama... levyeler Rearden Metal'den mi olsun demiştiniz?"

"Evet."

"Ama Bayan Taggart! O metalle çalışmak zorunda kalmanın ne anlama geleceğini düşünün. O maddenin dört bin derecenin altında hiç erimediğini biliyor musunuz? Ne? Harika mı? Eh, belki imalatçılar için iyi bir şey olabilir ama benim düşündüğüm de bu işin yeni bir fırın gerektireceği. Tümüyle yeni bir üretim

süreci gerek. Adamlar eğitilmeli, programlar değişmeli, kurallar düzenlenmeli, her şey altüst edilmeli, ondan sonra da iyi olacak mı, olmayacak mı ancak Tanrı bilir! ... Nereden biliyorsunuz Bayan Taggart? Daha önce hiç yapılmadığına göre nasıl bilebilirsiniz ki? ... O metal iyidir de diyemem, kötüdür de diyemem. ... Yo, hayır, sizin dediğiniz gibi deha ürünü müdür, yoksa nice kişinin, yani pek çok kişinin dediği gibi koskoca bir aldatmaca mıdır, bilemem Bayan Taggart. Hangisi olursa olsun, bir şey fark edecek de diyemem çünkü ben kim oluyorum ki bu tür bir işte böyle bir riske gireyim?”

Dagny o zaman siparişinin fiyatını iki katına çıkarmıştı. Rearden, Mowen'ın adamlarını eğitmek üzere iki metalürji mühendisi yollamıştı. Onlara sürecin her adımını öğretecek, gösterecek, açıklayacaklardı. Eğitim aldıkları süre boyunca Mowen'ın adamlarının maaşlarını da Rearden ödemişti.

Ayakları altındaki rayların çıkıntılarına baktı, o geceyi hatırladı. Rearden Metal'den ray yapmayı kabul eden tek şirket, Illinois'deki Summit Döküm Şirketi'ydi, o gece o şirketin iflas ettiğini duymuştu. Hem de siparişinin henüz yarısını bile teslim etmemişken. Anında uçağa atlayıp Chicago'ya gitmiş, üç avukatı, bir yargıcı ve bir eyalet milletvekilini yataklarından kaldırmış, ikisini rüşvete ikna edip geri kalanları da tehdit ederek bir acil durum permisi almıştı. Bu permii kimse meşru yollardan çürütemezdi. Gidip firmanın kapısındaki asma kilidi söktürmüş, rastgele bir araya getirilmiş, yarı iş kıyafetli işçi grubunu sabaha kadar çalıştırmıştı. Gün doğduğunda işçiler yine işbaşında kalmış, çalışmaya devam etmişti. Başlarında bir Taggart mühendisi ile bir de Rearden metalürji mühendisi vardı. Rio Norte Hattı'nın onarımı bu sayede mümkün olabilmişti.

Matkapların seslerini dinledi. Çalışmalar bir ara, köprü putrellerinin delinmesi durduğunda kesilmişti. Ben Nealy gücenmiş gibi, “Çarem yoktu Bayan Taggart,” demişti. “Matkap başları ne kadar çabuk aşınıyor biliyorsunuz. Siparişini vermiştim ama

Incorporated Tool bir sorun yaşadı. Onların da elinden bir şey gelmezdi. Associated Çelik onlara çelik teslimini geciktirmiş. Beklemekten başka hiçbir çaremiz yoktu. Sinirlenmenin yararı yok Bayan Taggart, elimden gelenin en iyisini yapıyorum.”

“Ben seni bir işi yapasın diye tuttum, elinden gelenin en iyisini yapasın diye değil... O da ne demekse.”

“Bu çok garip bir söz. Hiç hoş olmayan bir tavır Bayan Taggart. Hem de hiç!”

“Incorporated Tool’u unut. Çeliği de unut. Rearden Metal’den yapılmış matkap başları ısmarla.”

“Kesinlikle olmaz. O lanet olası maddeyle sizin raylarda yeterince sorun yaşadım zaten. Kendi aletlerimi de rezil edemem.”

“Rearden Metal’den gelen matkap başı, çelikten daha uzun ömürlü olur.”

“Belki.”

“İsmarla dedim sana.”

“Parasını kim verecek?”

“Ben.”

“Yapacak firmayı kim bulacak?”

Dagny hemen Rearden’a telefon açmıştı. Rearden da vakit geçirmeden, çoktan kepenk indirmiş, terk edilmiş bir alet fabrikası bulmuş, orayı bir saat içinde son sahibinin akrabalarından satın almıştı. Bir gün geçmeden yeniden açılmıştı fabrika. Hafta sonunda da Rearden Metal’den yapılmış matkap başları Colorado’ya getirilip teslim edilmişti.

Dagny köprüye baktı. Kötü yoldan çözümlenmiş bir sorunun temsilcisiydi bu köprü... Ama artık o kadarını kabullenmek zorundaydı. Kara uçurumun tepesinde, dört yüz metre boyundaki çelik köprü, Nat Taggart’ın oğlunun zamanında yapılmıştı. Güvenli hizmet vereceği ömrünü çoktan aşmış, önce çelik parçalarıyla, sonra demirlerle, daha sonra tahtalarla yamanmıştı. Yamaların maliyetine değmeyecek durumdaydı. Buraya Rearden Metal’den yeni bir köprü yapmayı çok düşünmüştü. Baş mühendisten tasa-

rım ve maliyet tahmini istemişti. Gelen tasarım, çelik köprü için yapılmış planın, daha güçlü metale göre kabaca indirgenmişti. Maliyet ise projeyi imkânsız kılıyordu.

Adam gücenik bir sesle, “Özür dilerim Bayan Taggart,” demişti. “Metalden yararlanmamışsın derken ne demek istediğinizi tam anlayamıyorum. Bu plan, kayda geçmiş en iyi köprülerin bir adaptasyonu. Başka ne bekliyordunuz?”

“Yeni bir inşa tarzı.”

“Nasıl yani? Nasıl bir inşa tarzı?”

“Demek istediğim, insanlar çeliği bulduğunda onunla ahşap köprülerin kopyalarını yapmaya kalkışmadı.” Sonra bezgin bir sesle ekledi. “Eski köprünün beş yıl daha dayanmasını sağlayacak projenin bir maliyetini çıkar bana.”

“Peki Bayan Taggart.” Adamın sesine neşe gelmişti. “Çelik de takviye ederiz...”

“Rearden Metal’le takviye edeceğiz.”

Buz gibi bir ses duyuldu: “Başüstüne Bayan Taggart.”

Dagny karla kaplı dağlara baktı. New York’tayken zaman zaman yaptığı iş zor gelirdi ona. Bazen çalışma odasında bir an zihni boşalır, daha fazla esnetemeyeceği zamanın sınırlılığı karşısında umutsuzluktan kendini felç olmuş gibi hissederdi. Bazen acil randevular peş peşe yığılır, eskimiş lokomotifleri, çürüyen vagonları, bozulan sinyal sistemlerini, düşen gelirleri konuşmak zorunda kalırken, kafasının içinde hep Rio Norte inşaatının son acil sorunu olurdu. Konuşurken gözünün önünde mavimsi yeşil raylar belirirdi. Bir gazete haberinin onu rahatsız etmesi üzerine fark edip telefona sarılır, baş müteahhidi arar, “Adamlarına nereden yemek alıyorsun?” diye sorardı. “Tahmin etmiştim. Denver’daki Barton&Jones dün iflas etmiş. Hemen başka bir yemek şirketi bulsan iyi edersin, yoksa açlık krizi yaşayacaksın.”

O hattı kendisi, New York’taki masasından inşa ediyordu. Zor gelmişti. Ama şimdi artık rayları seyrediyordu. Uzuyordu raylar. Hat zamanında bitecekti.

Keskin, aceleci ayak sesleri duyup döndü. Rayların üzerinden bir adam yaklaşıyordu. Uzun boylu, genç biriydi. Şapka giymediği için siyah saçları rüzgârda uçuşuyordu, işçilerin giydiği deri ceketlerden giymişti ama işçiye de benzemiyordu. Yürüyüşünde çok farklı bir özgüven vardı. Dagny onu ancak yaklaşıncaya tanıyabildi. Ellis Wyatt'tı gelen. Dagny onu ofisine geldiği günden bu yana görmemişti.

“Merhaba Dagny.”

Bir anlık şaşkınlıkla, o iki kelimenin ifade etmek istediği her şeyi anladı. Bağışlama, anlayış, saygı. Bir selamdı bu.

İşlerin bu kadar yolunda gitmesi karşısında çocuklar gibi güldü.

“Merhaba,” diyerek elini uzattı.

Wyatt o eli, normal selamın gerektirdiğinden biraz daha uzun süre tuttu. Aralarında bir anlaşma, bir imza yer almıştı.

“Nealy’ye söyle, Granada geçidindeki üç kilometrelik yere yeni kar çitleri koysun,” dedi Wyatt. “Eskileri çürümüş. Bir fırtına daha olsa dayanamazlar. Ona bir döner sapan yolla. Elindeki makine, evinin arka bahçesini bile süpüremeyecek bir şey. Kar fırtınaları yakında başlar buralarda.”

Dagny bir an düşündü. “Bunu ne kadar sık yapıyorsunuz?” diye sordu.

“Neyi?”

“Çalışmaları seyretmeye gelmeyi.”

“Ara sıra. Vaktim oldukça. Neden?”

“Heyelan gecesi burada mıydınız?”

“Evet.”

“Raporlar bana geldiğinde rayların üstünü ne kadar çabuk ve ustaca temizlemişler diye şaşmıştım. Nealy’nin sandığımdan daha becerikli biri olduğunu düşünmeye başlamıştım.”

“Değil.”

“Günlük malzemeyi taşıma sistemini de siz mi organize ettiniz?”

"Tabii. Adamların günün yarısını gerekli aleti arayıp bulmakla harcıyordu. Ona söyle, su depolarından gözünü ayırmasın. Sular bu aralar donabilir. Ona yeni bir su dağıtım sistemi alabilir misin, bir bak. Elindeki sistemin halini beğenmiyorum. Kablo sistemini de bir kontrol et."

Dagny ona bir an baktı. "Sağ ol Ellis," dedi.

Wyatt gülümseyip yoluna devam etti. Dagny onun köprü üzerinden yürümesine, sonra yokuş yukarı, petrol alanına doğru tırmanmasına baktı.

"Kendini buranın sahibi sanıyor, değil mi?"

Olduğu yerde döndü. Şaşırmıştı. Ben Nealy'nin yaklaştığını hiç fark etmemişti. Adam işaret parmağıyla Ellis Wyatt'ı gösteriyordu.

"Nerenin?"

"Demiryolunun Bayan Taggart. Sizin demiryolunuzun. Ya da belki bütün dünyanın. Öyle sanıyor."

Ben Nealy yumuşak, sarkık yüzlü, şişman bir adamdı. Gözleri inatçı ve boş bakışlıydı. Karların mavimsi ışığında teni tereyağı renginde görünüyordu.

"Ne diye buralarda dolanıp duruyor?" diye sordu. "Sanki her şeyi bir o biliyor, başka kimse işini bilmiyor. Kibirli ve gösterişçi. Kim sanıyor kendini?"

Dagny sesini hiç yükseltmeden, "Lanet olsun sana," dedi.

Nealy, ona bunu söyleten şeyin ne olduğunu hiçbir zaman anlayamadı. Ama aslında benliğinin bir parçası, kendine özgü bir biçimde ne olduğunu anlıyordu. Dagny'yi asıl şaşırtan şey, adamın bundan hiç etkilenmemesi oldu. Hiçbir şey söylemedi Nealy.

Dagny ileride duran vagonu işaret ederek bezgin bir sesle, "Senin ofise gidelim," dedi. Sonra, "Birini çağır da not alsın," diye ekledi.

Yola koyulurlarken Nealy telaşla, "Çapraz bağlantılar ne olacak Bayan Taggart?" diye sordu. "Sizin ofisten Bay Coleman

onay vermişti. Fazla kabuklu diye bir şey de söylemedi. Hiç anlamıyorum, neden...”

“Onları yenile diyorum.”

İki saat boyunca sabırlı olmaya çalıştıktan, talimat verdikten, açıklamalar yaptıktan sonra vagondan inerken çok yorgundu. Aşağıdaki toprak yola park etmiş bir otomobil gördü. İki kişilik siyah bir arabaydı bu. Pırıl pırıl ve yeniydi. Yeni arabalar nerede olsa şaşırtıyordu insanı. Pek sık rastlanan bir şey değildi.

Dagny çevresine bakındı, köprünün dibinde duran uzun boylu adamı görünce soluğu tikanır gibi oldu. Hank Rearden'dı bu. Dagny onu Colorado'da görmeyi hiç beklemiyordu. Elinde defteri ile kalemi, hesaplara gömülmüştü Rearden. Giysileri de arabası gibi, hem de aynı nedenle dikkat çekiyordu. Aslında basit bir trençkot ile kenarı eğik bir şapka giymişti ama bunlar öyle kaliteli, etraftaki herkes de öyle kılıksızdı ki... Ayrıca bu giysileri çok doğal ve rahat taşıdığı için de garip duruyordu her şey.

Dagny birdenbire kendini ona doğru koşarken buldu. Tüm yorgunluğu uçup gitmişti. Derken bir anda, onu partiden bu yana hiç görmediğini hatırladı. Olduğu yerde durdu.

Rearden onu gördü, elini salladı. Memnun, şaşkın bir selamlamaydı bu. Sonra ona doğru ilerledi. Gülümsüyordu.

“Merhaba,” dedi. “İşin başına ilk gelişin mi?”

“Beşinci. Üç ay içinde.”

“Senin burada olduğunu bilmiyordum. Kimse söylemedi bana.”

“Günün birinde dayanamayacağını biliyordum.”

“Dayanamamak mı?”

“Yani burayı görmek isteyecektin. Bu senin metalin. Nasıl buluyorsun?”

Rearden çevresine bakındı. “Demiryolu işini bırakmak istersen haberim olsun.”

“Beni işe mi alacaksın?”

“Ne zaman istersen.”

Dagny bir an ona baktı. “Bunun ancak yarısı şaka Hank. Sanırım hoşuna da giderdi... yani gelip senden iş istesem. Beni karşında müşteri olarak değil de elemanın olarak görmek. Bana emirler verip uygulamamı beklemek.”

“Evet. Hoşuma giderdi.”

Dagny taş gibi bir ifadeyle, “Sakin çelik işini bırakma,” dedi. “Sana demiryolunda iş vereceğime söz veremem.”

Rearden güldü. “Deneme bile,” dedi.

“Neyi?”

“Kurallarını benim koyduğum savaşları kazanmaya çalışma.”

Dagny cevap vermedi. Bu sözlerin içinde yarattığı duygu karşısında duraklamıştı. Tam duygu da denilemezdi buna. İsimlendiremediği ve anlayamadığı bir keyfin getirdiği fiziksel çalkantı gibiydi.

Rearden, “Bu arada benim de ilk gelişim değil,” dedi. “Dün de buradaydım.”

“Sahi mi? Neden?”

“Bir iş için Colorado’ya gelmiştim, gelip buraya da bir bakayım dedim.”

“Ne işler peşindesin sen?”

“Neden bir şey peşinde olduğumu düşünüyorsun ki?”

“Buraya sırf bakmaya gelmezsin. Hele de iki kere!”

Rearden yine güldü. “Doğru.” Parmağıyla köprüyü gösterdi. “Şunun peşindeyim.”

“Ne olmuş ona?”

“Hurdalığa layık.”

“Bilmiyor muyum sanıyorsun?”

“Bu köprünün onarımı için ısmarladığın Rearden Metal parçaların şartnamesini gördüm. Paranı ziyan ediyorsun. Bir iki yıl dayanacak onarıma harcayacağın parayla yeni Rearden Metal köprünün maliyeti arasındaki fark o kadar küçük ki bu müzeli harikayı burada tutmaya karar vermeni anlayamıyorum.”

“Rearden Metal’den yeni köprüyü ben de düşündüm. Mühendislerimden maliyet tahmini istedim.”

“Ne dediler sana?”

“İki milyon dolar.”

“Ulu Tanrım!”

“Sen ne diyorsun?”

“Sekiz yüz bin.”

Dagny ona baktı. Rearden’ın boş konuşmayan biri olduğunu biliyordu. Sakin kalmaya çalışarak, “Nasıl?” diye sordu.

“Şöyle...”

Defteri uzatıp gösterdi. Dagny orada karalanmış ama birbirine bağlanmamış kavramlar gördü. Pek çok şekil vardı. Birkaç kaba çizim oluşturunuyorlardı. Dagny olayı, daha o açıklamayı bitirmeden anlamıştı. Bu arada oturduklarını, oradaki buz kayasına ilişip üşümeye başladığını fark etmemişti. Birkaç kâğıt parçasının üzerine eğilmişlerdi. Binlerce ton navlunun boşluk üzerinden taşınmasını mümkün kılacak çareye bakıyorlardı. Rearden bu arada keskin ve duru sesiyle, kuvvetleri, hızları, yükleri, rüzgâr basınçlarını anlatıyordu. Makas kırışlarıyla desteklenecek köprü dört yüz metre boyunda olacaktı. Rearden yeni tip bir kırış düşünmüştü. Daha önce hiç yapılmamış bir şeydi bu. Rearden Metal’in hafifliği ve kuvveti olmadan da yapılması mümkün değildi zaten.

“Hank,” dedi Dagny. “Bunu iki gün içinde mi icat ettin?”

“Yok canım! Bunu Rearden Metal’i elde etmeden çok önce düşünmüşüm. Köprüler için çelik üretirken hesaplamıştım ama birtakım başka şeyler arasında, bunu yapabilecek kadar güçlü bir metal de istiyordum. Buraya da senin sorununu kendi gözümle görmeye geldim.”

Dagny’nin elini kaldırıp gözünün önünden kaydırıldığını, uğrunda bunca yorucu ve neşesiz bir savaş verdiği şeyi sanki silmeye çalıştığını görünce sesli sesli güldü.

“Bu henüz kaba bir resim,” dedi. “Ama sanırım ne yapabileceğini gördün.”

“Neler görebildiğimi anlatamam bile Hank.”

“Zahmet etme, biliyorum.”

“Taggart Transcontinental’ı ikinci kere kurtarıyorsun.”

“Eskiden daha iyi bir psikolog olduğumu düşünüyorum.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Taggart Transcontinental’ı kurtarmak niçin umurumda olsun ki? Rearden Metal’den bir köprü yapıp tüm ülkeye göstermek istediğimi bilmiyor musun?”

“Evet Hank. Biliyorum.”

“Bir yığın insan, Rearden Metal rayların güvensiz olduğundan yakınıp sızlanıyor. Ben de onlara sızlanacak gerçek bir şey vereyim diyorum. Rearden Metal’den köprü yapalım da görsünler bakalım.”

Dagny ona baktı, katıksız bir sevinçle güldü.

Rearden, “O da ne öyle?” diye sordu.

“Hank, böyle bir durumda insanlara böyle bir cevap verecek senden başka kimseyi tanımıyorum.”

“Ya sen? Sen de bu cevaba benimle birlikte katılmak, kopacak yaygarayı seyretmek istemeyecek misin?”

“İsteyeceğimi biliyorsun.”

“Evet, biliyorum.”

Rearden, Dagny’ye baktı, gözleri kısıldı. O, Dagny gibi gül-müyordu ama gözlerindeki ifadenin anlamı aynıydı.

Dagny birdenbire partideki son karşılaşmalarını hatırladı. İnanılmaz bir anıydı bu. Bir aradayken hissettikleri rahatlık, o garip, hafif duygu, bu duyguyu ikisinin de başka bir yerde asla bulamayışı düşmanlık hislerini olanaksız kılan bir şeydi. Ama Dagny o partinin gerçekten yaşandığını bilirken Rearden sanki hiç olmamış gibi davranıyordu.

Uçurumun kenarına yürüdüler, birlikte karanlık derinlik-lere, onun ötesinde kayaların yeniden yükselişine baktılar, sonra gözlerini Wyatt Petrol kulelerine düşen güneş ışığına doğru kaldırdılar. Dagny donmuş taşlar üzerinde, ayakları açık, dimdik

duruyor, bedenini rüzgâra karşı sertleştirmeye çalışıyordu. Omzunun arkasında Rearden'ın göğsünün hatlarını dokunmadığı halde hissedebiliyordu. Rüzgâr bacaklarını üsütüyordu.

"Hank, sence onu zamanında yetiştirebilir miyiz?"

"Tabii. Başka her türlü köprüden daha kısa zamanda, daha az emekle yapılacak. İzin verirsen benim mühendisler temel şemayı kurup ofisine yollasınlar. Sana hiçbir yükü olmadan. Bir göz at, paran yetişir mi kararını ver. Yetiştirecektir. O zaman senin üniversiteli çocuklara verirsin, ayrıntıları işlerler."

"Ya metal?"

"Ben metali çekerim. Başka bütün siparişleri fabrikadan atma pahasına bile."

"Çok kısa sürede bile çekebilir misin?"

"Hiçbir siparişini beklettim mi?"

"Hayır. Ama bugünlerde neler olduğuna bakınca... belki elinden gelmez."

"Sen kiminle konuştuğunu sanıyorsun? Orren Boyle'la mı?"

Dagny güldü. "Peki. Çizimler mümkün olduğu kadar çabuk gelsin. İnceleyip kırk sekiz saat içinde sana cevabımı veririm. Benim üniversiteli çocuklara gelince, onlar..." Kaşlarını çatıp sustu. "Hank, bugünlerde iyi eleman bulmak neden bu kadar zor?"

"Bilmiyorum..."

Rearden'ın gözleri dağların göğe karşı oluşturduğu çizgilerdeydi. Uzaktaki vadiden ince bir duman yükseliyordu.

"Colorado'nun yeni kasabalarını ve fabrikalarını gördün mü?" diye sordu.

"Evet."

"Harika bir şey, değil mi? Ülkenin her köşesinden gelip burada toplanan insanların nasıl kimseler olduğunu görmek! Hepsi genç, hepsi sıfırdan başlıyor, sonra dağları deviriyorlar."

"Ya sen hangi dağları devirmeye karar verdin?"

"Neden?"

"Senin ne işin var Colorado'da?"

Rearden gülümsedi. “Maden alanlarına bakıyorum.”

“Ne tür?”

“Bakır.”

“Ulu Tanrım, iş yükün az mı geliyor?”

“Karmaşık bir iştir, farkındayım. Ama bakır arzı güvenilir hale geldi. Koca ülkede bir tane bile güvenilir şirket kalmamışa benziyor. D’Anconia Bakır’la iş yapmak da istemiyorum. O zamana kadar hiç güvenim yok.”

“Seni suçlayamam.” Dagny gözlerini kaçırmıştı.

“Eh, madem işi yapacak sağlam biri yok, kendi bakır madenim olsun diyorum. Demir cevherimi kendim çıkardığım gibi. Onca gecikmelerle, fiyaskolarla işlerimi yürütemem. Rearden Metal için çok bakıra ihtiyacım var.”

“Madeni bulup aldın mı?”

“Henüz almadım. Çözülmesi gereken birkaç sorun var. Adam bulmak, teçhizat bulmak gerek, sonra nakliye işi...”

“Haa...” Dagny güldü. “Benden hat çekip ray döşememi mi isteyeceksin?”

“Olabilir. Bu eyalette nelerin mümkün olabileceğini önceden bilmek mümkün değil. Burada her türlü doğal kaynağın var olduğunu biliyor muydun? El sürülmemiş durumda, öylece bekliyorlar. Ya fabrikaların büyüme hızı! Her gelişimde kendimi on yaş daha genç hissediyorum.”

“Ben öyle hissetmiyorum.” Dagny doğuya, dağların ötesine bakıyordu. “Taggart sisteminin geri kalanıyla arada ne büyük bir çelişki olduğunu düşünüyorum. Her yıl taşıyacak yük azalıyor, daha az şey üretiliyor. Sanki... Hank, nesi var bu ülkenin?”

“Bilmiyorum.”

“Okulda bize söyledikleri şeyleri hatırlıyorum. Güneş giderek enerji kaybediyor, her yıl biraz daha soğuyor, diyorlardı. Ben de o sıralar, dünyanın son günlerinin nasıl olacağını düşünür dururdum. Galiba... böyle olacak. Ortalık soğuyacak ve her şey duracak.”

“Ben o hikâyeye hiçbir zaman inanmadım. Güneş tükenmeden önce insanoğlu onun yerine kullanacak başka bir şey bulur diye düşünürüm.”

“Öyle mi? Çok garip. Ben de öyle düşünürdüm.”

Rearden ileride yükselen duman sütununu gösterdi. “İşte sana yeni güneş. Ötekileri de bu besleyecek.”

“Eğer durdurulmazsa.”

“Sence durdurulabilir mi?”

Dagny ayağının altındaki raylara baktı. “Hayır,” dedi.

Rearden gülümsedi, o da raylara baktı, sonra gözlerinin hat boyunca kaymasına izin verdi. Sanki bir an için ikisi, Dagny’nin gördüğü fotoğraf içinde duruyordu. Rearden’in profili ve mavimsi yeşil renkte uzanan çizgiler.

“Başardık, değil mi?” dedi Rearden.

Harcanmış her çabaya, uykusuz geçen her geceye, umutsuzluğa karşı yönlendirilmiş her sessiz saldırıya karşı Dagny’nin tek istediği şey işte bu andı. “Evet,” dedi. “Başardık.”

Uzaklara baktı, yan hattaki eski vinci gördü, vinci kablolarının eskidiğini, yenilenmesi gerektiğini düşündü. Duyguların ötesine geçmenin getirdiği o büyük netlik işte buydu. Bu ancak hissedilebilecek her şeyi hissettikten sonra elde edilebilen bir ödüldü. Ulaştıkları başarı, onu bir anlığına bilinçlendirmek, birlikte ona sahip olmak... Bundan daha ileri bir yakınlık, bir paylaşım olabilir miydi? Şimdi artık şu anın getirdiği en basit, en sıradan kaygılara yönelebilirdi çünkü artık görüş alanı içindeki hiçbir şey anlamsız olamazdı.

Bu duygularından emin olmasını neyin sağladığını merak etti. Rearden birdenbire olduğu yerde dönüp arabasına doğru yürümeye başladı. Dagny peşinden yürüdü. Birbirlerine bakmıyorlardı.

Rearden, “Bir saate kadar doğuya doğru yola çıkıyorum,” dedi.

Dagny parmağıyla arabayı gösterdi. “Bunu nereden aldın?”

“Buradan. Hammond marka. Colorado’da bir şirket. Hâlâ iyi araba yapmaya devam eden bir tek onlar kaldı. Daha yeni aldım. Bu gelişimde.”

“Harika bir şey.”

“Öyle, değil mi?”

“New York’a kadar bununla mı gideceksin?”

“Hayır, yükleyip yollayacağım. Buraya kendi uçağımla gelmiştim.”

“Öyle mi? Ben Cheyenne’den karayoluyla geldim. Hattı görmek istiyordum. Ama eve mümkün olduğu kadar çabuk dönmem gerek. Beni de götürür müydün? Seninle uçakta dönebilir miyim?”

Rearden hemen cevap vermedi. Dagny o bir anlık boşluğu hemen fark etti. “Üzgünüm,” dedi Rearden sonunda. Dagny o sesteki katılığın gerçek mi, yoksa kendi hayali mi olduğunu merak etti. “New York’a dönmüyorum. Minnesota’ya gidiyorum.”

“Ha, peki. O zaman ben de bugün kalkan tarifeli uçakta bir yer bulmaya çalışacağım.”

Kıvrılan yol üzerinde uzaklaşıp kaybolan arabanın arkasından baktı. Bir saat sonra arabayla havaalanına gitti. Havaalanı bir dağ dizisinin dibinde, ufacık bir pistti. Kaskatı toprağın üzerinde yer yer karlar vardı. Bir ışık direği yan tarafta göze çarpıyor, kabloları yerlerde sürünüyordu. Diğer direkler fırtınada devrilmişti.

Oradaki tek görevli yaklaştı, onu karşıladı. “Hayır Bayan Taggart,” dedi üzüntüyle. “Bir sonraki güne kadar uçak yok. Kıta uçuşu yapan uçaklar iki günde bir kalkıyor, biliyorsunuz. Bugün kalkacak olan da buraya gelemenden Arizona’ya mecburi iniş yaptı. Yine motor arızası...” Sonra ekledi. “Keşke buraya daha erken gelseydiniz. Demin Bay Rearden özel uçağıyla New York’a doğru yola çıktı.”

“Ama New York’a gitmiyordu, öyle değil mi?”

“Yo, kendisi öyle söyledi.”

“Emin misiniz?”

“Bu akşam orada bir randevusu olduğunu söyledi.”

Dagny doğu ufuklarına boş gözlerle bakarken hareketsizdi. Aklına hiçbir açıklama gelmiyordu. Bir ima, bir sezgi... Rearden'ın bu tavrını anlama yolunda hiçbir işaret yoktu.

“Lanet olsun böyle işle!” diye patladı James Taggart. “Geç kalacağız.”

Dagny şoförün üzerinden ilerilere, cam sileceğinin sulu kardan arındırıp temizlediği kısımdan dışarı bakıyordu. Önlerinde sıralanmış hareketsiz arabaların siyah, eskimiş, ıslaklıktan parlayan tepeleri vardı. Çok uzaklarda, alçak düzeydeki bir kırmızı ışık, yolda çalışma yapıldığını gösteriyordu.

Taggart sinirli sinirli, “Her sokakta bir terslik var,” dedi. “Neden birileri düzeltmiyor bunları?”

Dagny arkasına yaslandı, pelerininin yakasını biraz daha kapatmaya çalıştı. Güne sabahın yedisinde, ofisindeki masasının başında başlamıştı, şimdi günün sonuna doğru kendini pek yorgun hissediyordu, işi tamamlamadan yarıda bırakmış, eve koşup giyinmek zorunda kalmıştı çünkü Jim’e, New York İş Konseyi’nin akşam yemeğinde bir konuşma yapmak üzere söz vermişti. “Bizden Rearden Metal’le ilgili bir konuşma yapmamızı istiyorlar,” demişti Jim. “Sen bunu benden çok daha iyi yaparsın. Ortaya iyi bir savunma koymamız önemli, Rearden Metal’le ilgili öyle çelişkili argümanlar ileri sürülüyor ki!”

Şimdi arabada ağabeyinin yanında otururken bu konuşmayı yapmayı kabul ettiğine pişmandı Dagny. New York sokaklarına bakarken metal ile zamanın arasındaki, Rio Norte Hattı’ndaki raylar ile geçen günler arasındaki mücadeleyi düşünüyordu. Arabanın hareketsiz durması sinirlerini geriyor, bir saatin bile önemi varken bir akşamı ziyan etmenin suçluluğu onu eziyordu.

Taggart, “Rearden her yandan saldırıya uğrarken belki birkaç dostu ihtiyacı vardır,” dedi.

Dagny ona inanmaz bakışlarla baktı. “Yani ondan yana mı tavır alacaksın?”

James Taggart hemen cevap vermedi. Belirsiz bir sesle sordu. “Metal Sanayileri Konseyi Özel Komitesi’nin şu raporu...” diye mırıldandı. “Ne düşünüyorsun o konuda?”

“Ne düşündüğümü bal gibi biliyorsun.”

“Rearden Metal kamu güvenliğine yönelik bir tehdittir diyorlar. Kimyasal bileşimi sağlam değil, bu yüzden kolay kırılır diyorlar. Moleküler bozulma halinde her an hiçbir uyarı olmadan çatlayabilir diyorlar...” Sustu. Sanki cevap dileniyordu. Dagny cevap vermedi. James kaygıyla sordu. “Sen o konuda fikrini değiştirmedin, değil mi?”

“Hangi konuda?”

“O metal konusunda.”

“Hayır Jim, fikrimi değiştirmedim.”

“Onlar uzman ama. Yani o komitedeki adamlar... En önde gelen uzmanlar... Ülkenin her yanındaki üniversitelerden türlü akademik unvanları var.” Sesi mutsuzdu. Kardeşine, o adamlardan ve onların vardıkları hükümden kuşku duymasını sağlayacak bir şeyler söylemesi için yalvarır gibiydi.

Dagny ona şaşkınlıkla baktı. Jim’e uymuyordu bu tutum.

Araba birden sarsıldı, yavaşça ilerledi, patlamış ana su borusunun ve onunla ilgili kazının yanından geçti. Çukurun yanında, yeni yerleştirilecek künkler duruyordu. Üstlerinde markası vardı: Stockton Dökümhanesi, Colorado. Dagny bakışlarını çevirdi. Keşke Colorado’yu hatırlamasaydım, diye düşünüyordu.

Taggart sefil bir sesle, “Anlayamıyorum...” dedi. “Ulusal Metal Sanayileri Konseyi’nin en üst düzey uzmanları...”

“Ulusal Metal Sanayileri Konseyi’nin başkam kim Jim? Orren Boyle, değil mi?”

Taggart ona bakmadı ama ağzı açıldı. “Eğer o salak zannediyorsa ki...” diye söze başlarken vazgeçti, sözünü yarıda bıraktı.

Dagny köşedeki sokak lambasına baktı. İçi ışıqla dolu bir toptu bu. Fırtınadan korunmuş durumda asılı duruyor, duvarları ve pencereleri, çatlamış kaldırımları aydınlatıyordu. Bu sokak-

ların tek koruyucusu gibiydi o ışık. Sokağın sonunda, nehrin karşısında, bir fabrikanın pırıltısına karşı, bir elektrik santralinin silueti görünüyordu. Bir kamyon geçip görüşünü engelledi. Santrali besleyen kamyonlardan biriydi. Pırıl pırıl boyalıydı, üzerinde de harfler vardı: Wyatt Petrol, Colorado.

“Dagny, Detroit’teki inşaat çeliği işçilerinin sendika toplantısındaki tartışmaları duydun mu?”

“Duymadım. Ne tartışmasıymış?”

“Tüm gazetelerde vardı. Üyelerinin Rearden Metal’le çalışmasına izin verip vermemeyi tartışmışlar. Bir karara varamamışlar ama Rearden Metal konusunda riske girmeye hazırlanan müteahhide o kadarı da yetmiş. Siparişini iptal etmiş. Çabucak! Ya şimdi de... herkes olumsuz kararlar alırsa?”

“Alsınlar.”

Karanlıkta görünmeyen bir kulenin tepesine doğru bir ışık noktası belirmişti. Bu büyük bir otelin asansörüydü. Araba binanın önündeki yoldan geçti. Birkaç adam sandık içinde ağır bir cihazı, kamyonun bodruma indirmekle uğraşıyordu. Sandığın üzerinde bir isim okunuyordu: Nielsen Motor, Colorado.

James Taggart, “New Mexico ilkokul öğretmenleri konvansiyonunda alınan o karardan hiç hoşlanmadım,” dedi.

“Hangi karar?”

“Rio Norte Hattı bittiğinde çocukların trenle gelip gitmesine izin vermeyecekler çünkü hattı güvensiz buluyorlar... Açık açık da söylemişler... Taggart Transcontinental Hattı, demişler. Bütün gazeteler bundan bahsediyordu. Bizim için çok kötü reklam... Dagny, onlara cevap vermek için ne yapmamız gerek sence?”

“Rio Norte Hattı’nda ilk treni çalıştırmamız gerek.”

Taggart uzun süre sessiz kaldı. Tuhaf biçimde sinmişti. Dagny durumu hiç anlayamıyordu. Taggart’ın kibir değildi. Kardeşine karşı, o sevdiği otoritelerin kelimelerini kullanmıyordu. Güvence dilenir gibi bir havaya girmişti.

Bir araba hızla yanlarından geçti. Dümdüz, güçlü bir hareket, parlak bir gövde. Dagny o arabanın markasını biliyordu: Hammond, Colorado.

“Dagny, biz... biz o hattı vaktinde bitirecek miyiz?”

Jim’in sesinde bu duygusal tonu işitmek garipti. Resmen hayvani bir korku vardı o seste.

Dagny, “Bitiremezsek Tanrı bu kente yardımcı olsun!” diye karşılık verdi.

Araba bir köşeyi döndü. Kentin siyah damlarının yukarısında takvim görünmüştü. Üzerine vuran spot ışığı, 29 Ocak’ı gösteriyordu.

“Dan Conway itin teki!”

Bu sözler birden patlamıştı. Taggart’ın onları içinde tutmaya artık gücü yetmiyor gibiydi.

Dagny ona şaşkın şaşkın baktı. “Neden?”

“Bize Phoenix-Durango’nun Colorado hattını satmayı reddetti.”

“Umarım sen...” Dagny susmak zorunda kaldı. Yeniden konuştuğunda bağırmamak için sesini duygusuz çıkarmaya çalışıyordu. “O hattı satın almak için Conway’e gitmedin herhalde, değil mi?”

“Tabii ki gittim!”

“Orayı... sana satmasını... bekliyor olamazsın.”

“Neden satmasın?” Jim’in histerik kavgacılığı geri dönmüştü. “Ona başka herkesin verebileceğinden fazla para teklif ettim. Hattı söküp atma masrafımız olmayacaktı. Olduğu gibi kullanabilirdik. Hem bizim için çok iyi reklam olurdu. Kamuoyuna saygı duyduk ve Rearden Metal’den vazgeçtik, diyebilirdik. Harcanan paranın her kuruşuna değerdi. Ama reddetti adi herif. Bir metrelik rayın bile Taggart Transcontinental’a satılmayacağını söyledi. Parça parça ayırıp önüne gelene satacakmış. Arkansas ya da Kuzey Dakota’nın atla çekilen trenlerini işletenlere zararına satmaya razıymış. Benim teklif ettiğimin çok altında fiyatlara! Piç! Kâr etmek bile istemiyor! Çevresine üşüşen akbabaları da bir

görsen! Başka hiçbir yerden böyle ray alamayacaklarını domuz gibi biliyorlar!”

Dagny başını eğmiş oturuyordu. James’e bakmaya dayanamıyordu.

“Bence bu, Anti İt Dalaşı yasasının ruhuna aykırı,” dedi James öfkeyle. “Sanırım Ulusal Demiryolları Birliği’nin amacı, var olan gerekli sistemleri korumaktı, Kuzey Dakota serserilerini korumak değil. Ama şimdi konuyu oylamaya sunamıyorum çünkü hepsi oraya gitti, rayları kapışmak için birbirlerine karşı fiyat kırıp duruyorlar!”

Dagny yavaşça konuşurken sanki kelimelerine eldivenle dokunmayı tercih eder gibiydi. “Rearden Metal’i savunmamı niçin istediğini şimdi anlıyorum.”

“Ne demek istediğini hiç...”

“Kes sesini Jim,” dedi Dagny yavaşça.

Taggart bir an sessiz kaldı, sonra başını arkaya atıp mırıldandı. “Rearden Metal’i savunma işini iyi becermeni dilerim çünkü Bertram Scudder seni alaya alabilir.”

“Bertram Scudder mı?”

“O da bu geceki konuşmacılar arasında.”

“Konuşmacılar ara... Başka konuşmacıların da olacağını söylememiştin.”

“Şey... ben... Ne fark eder ki? Ondan korkmuyorsun herhalde!”

“Burası New York İş Konseyi ve siz kalkıp Bertram Scudder’ı davet ediyorsunuz, öyle mi?”

“Neden olmasın? Sence de kurnaz bir adım değil mi? Aslında o, iş adamlarına düşman falan değildir. Daveti de kabul etti. Biz demokratça davranmak ve tüm tarafları dinlemek istiyoruz... Belki de onu kendi tarafımıza kazanabiliriz. Ee, ne bakıyorsun öyle? Sen onu alt edebilirsin, değil mi?”

“Onu alt etmek mi?”

“Yayında. Radyoda yayınlanacak. Onunla konuyu münazara edeceksin... Münazara başlığı şu: Rearden Metal açgözlülüğün ölümcül bir ürünü mü!”

Dagny öne eğildi, camdan kısmı açıp emrini verdi. “Durdur arabayı!”

James’in ne dediğini duymadı. Sesinin bağırtı düzeyine yükseldiğini ancak fark edebiliyordu. “Bekliyorlar! O yemekte beş yüz kişi var, ulusal radyo bağlantısı da hazır! Bana bunu yapamazsın!” Dagny’nin kolunu yakaladı, “Neden ama?” diye haykırdı.

“Seni sersem, onların sorusunu münazara edilebilir saydığımı mı sanıyorsun?”

Araba durdu, Dagny atlayıp koşmaya başladı.

Bir süre sonra ilk fark ettiği şey ayakkabılarıydı. Yavaş yavaş, normal adımlarla yürümeye başladı. Siyah pabuçlarının tabanından buz gibi soğuğu hissetmesi garipti. Saçlarını alnından arkaya itti, avucunda eriyen kar damlalarını hissetti.

Sakindi artık. O kör edici öfke yok olmuştu. Gri bir yorgunluktan başka hiçbir şey hissetmiyordu. Başında hafif bir ağrı vardı. Karnının aç olduğunu fark etti, iş konseyinde akşam yemeği yemeye gittiğini hatırladı. Yürümeyi sürdürdü. Bir şey yemek istemiyordu. Bir yerde bir kahve içebilir, taksiye atlayıp evine dönebilirdi.

Çevresine bakındı. Görünürlerde taksi falan yoktu. Bu mahalleyi tanıımıyordu. Pek iyi bir semte benzemediği ortadaydı. Sokağın karşı tarafında boş bir alan gördü, terk edilmiş bir parktı burası. Çevresinde, uzaktaki gökdelenlerden dökülmüş gibi görünen fabrikaların bacaları göze çarpıyordu. Eskimiş birkaç evin penceresinde ışıklar gördü. Tek tük köhne dükkânlar vakit akşam olduğundan kapalıydı. East Nehri’nin sisleri de iki blok kadar uzaktaydı.

Kent merkezine doğru yeni bir hızla yola koyuldu. Karşısında bir harabenin karanlık görüntüsü belirdi. Eskiden iş hanıydı bu bina. Uzun zaman önce. Çıplak çelik iskeletin içinden gökyüzü

görünüyordu. Dökülmüş tuğlaların boşluklarında, geri kalan tuğlaların köşeli çizgileri belliydi. Enkazın gölgesinde bir küçük lokanta, ölü devin köklerinden beslenerek yaşamaya çalışan bir otu andırıyordu. Pencereleeri ışııl ışııldı. Oraya girdi.

Temiz bir tezgâh gördü. Kenarları parlak kromdandı. Pırıl pırıl metal bir konteynerden, kaynayan kahvenin kokuları yayılıyordu. Tezgâhta birkaç aylak oturuyordu. Servisi sağlam yapılı, yaşlıca bir adam yapıyordu ve temiz, beyaz gömleğinin kollarını dirseklerine kadar sıvamıştı. İçerinin ılık havası Dagny'ye aslında iliklerine üşüdüğünü fark ettirdi ve içinde bir minnet duygusu kabardı. Siyah kadife pelerinine sarındı, tezgâha geçip oturdu.

“Bir kahve lütfen,” dedi.

Adamlar ona meraksız gözlerle baktılar. Gece kıyafeti giymiş bir kadının bu mütevazı yere girişi onları şaşırtmamıştı. Bugünlerde hiçbir şey, hiç kimseyi şaşırtmaz olmuştu zaten. Lokantanın sahibi tepkisiz, siparişi yerine getirmek üzere döndü. Kayıtsızlığında soru sormayacak bir anlayış okunuyordu.

Dagny tezgâhta oturan dört kişinin dilenci mi yoksa çalışan insanlar mı olduğunu anlayamamıştı. Kıyafetleri de tavırları da bir şey belli etmiyordu. Dükkânın sahibi kahveyi getirip onun önüne koydu, Dagny avuçlarıyla fincanı kavradı, o sıcaklıktan zevk aldı.

Çevresine bakındı, her zamanki profesyonel yaklaşımıyla, on sent karşılığında bu kadar çok şey alabilmenin ne güzel olduğunu düşündü. Gözleri paslanmaz çelik kahve silindirinden ayrılıp ızgaraya, cam raflara, emaye musluğa, mikserin krom bıçaklarına döndü. Dükkân sahibi ekmek kızartıyordu. Makinenin yürüyen bandının ekmekleri öne çıkarışı Dagny'nin hoşuna gitti. Sonra tost makinesinin üzerindeki yazıyı okudu: Marsh, Colorado.

Başı tezgâha dayadığı kolunun üzerine düştü.

Yanı başındaki serseri, “Yararı yok hanımefendi,” dedi.

Dagny başını kaldırmak zorunda kaldı. Konuşan adama ve kendine gülümsemeden edemedi.

“Yok mu?” dedi.

“Yok. Unutun. Yalnızca kendinizi kandırıyorsunuz.”

“Hangi konuda?”

“Bir şeylerin değeri olduğu konusunda. Hepsi toz, hepsi. Toz ve kan. Size pompaladıkları rüyalara kanmayın. O zaman incinmezsiniz.”

“Hangi rüyalara?”

“Gençliğinizde size anlattıkları masallara... İnsan ruhuyla falan ilgili. İnsan ruhu diye bir şey yok. İnsan da hayvanlardan biri. Zekâsı yok, ruhu yok, ahlaki değerleri yok. Yalnız iki yeteneği olan bir hayvan; biri yemek, öbürü üremek.”

Adamın çökük yüzü, bir zamanlar zarif olabilecek ama şimdi göçmüş hatları, boş bakan gözleri hâlâ bir kibarlığın kalıntısını yansıtıyordu. Sanki bir din adamıydı ya da sanat tarihi profesörüydü de uzun yıllarını kimsenin uğramadığı müzelerde meditasyon yaparak geçirmişti. Dagny onu neyin mahvettiğini merak etti. İnsanı ne tür bir hata bu hale getirebilirdi?

“Siz hayatta bir güzellik, bir büyüklük, bir tür üstün başarı arayarak yaşıyorsunuz,” dedi adam. “Sonunda ne buluyorsunuz? İçki kanepeli otomobil ya da yaylı şilteler yapmak için bir yığın makine.”

Kamyon şoförüne benzeyen bir başka adam, “Neyi varmış yaylı şiltenin?” diye sordu. “Siz ona aldırmanın hanımefendi. Kendi sesini duymaya bayılır. Zararsızdır.”

“İnsanın tek yeteneği, bedeninin ihtiyaçlarını karşılama yolunda hiç de soylu olmayan bir kurnazlık,” dedi yaşlı serseri. “Bunun için zekâyı ihtiyaç yok ki. İnsanın zihniyle, ruhuyla, idealleriyle, sınırsız ihtirasıyla ilgili hikâyelere inanmayın.”

Tezgâhın ucunda oturan bir genç, “Ben inanmıyorum,” dedi. Tek omzu yırtık bir pardösü giymişti. Köşeli ağzını sanki acı dolu bir hayat biçimlendirmişti.

“Ruh mu?” dedi yaşlı serseri. “İmalatta da sekste de ruha ihtiyaç yoktur. İnsanın da tek derdi o ikisi. Madde... İnsan bir

tek onu bilir, ona önem verir. Büyük sanayilerimiz de buna tanık. Uygarlık dediğimiz şeyin tek eseri onlar. Amacı, ilgisi, ahlaki duyguları hayvanlarınkine denk olan adi maddeciler yapmış hepsini. On tonluk kamyon yapmak için ahlaka ihtiyaç var mı?”

“Ahlak nedir?” diye sordu Dagny.

“Doğruyu yanlış ayırt etme, gerçeği görme yeteneği, bunların gösterdiğini yapma cesareti, iyi olana adanma, ne pahasına olursa olsun iyinin yanında yer alma dürüstlüğü. Ama onu da nerede bulacaksın?”

Genç delikanlı yarı güler, yarı alay eder gibi bir ses çıkardı. “John Galt kim ki?”

Dagny kahvesini içti. Sıcak sıvının damarlarını yeniden hayata döndürdüğünden başka bir şey hissetmeden içti, bitirdi hepsini.

Ufak tefek, kasketini kaşına indirmiş bir serseri, “Ben biliyorum,” dedi.

Onu kimse duymadı, kimse de önem vermedi. Delikanlı Dagny’ye bir tür hınçla, kasıtlı bir yoğunlukla bakıyordu.

Birdenbire, “Korkmuyorsun sen,” dedi. Buna hiçbir açıklama da eklemedi. Bitkin sesinde hafif bir şaşkınlık vardı.

Dagny ona baktı. “Hayır,” dedi. “Korkmuyorum.”

Serseri, “Ben, John Galt’ın kim olduğunu biliyorum. Bir sır aslında ama ben biliyorum,” dedi.

Dagny pek de ilgi duymadan, “Kimmiş?” diye sordu.

Serseri, “Bir kâşif, gelmiş gelecek en büyük kâşif. Gençlik çeşmesini bulan adam,” diye yanıtladı.

Yaşlı serseri, “Bir fincan daha ver,” dedi. “Sade olsun.” Fincanını tezgâhın üzerinde uzağa itiyordu.

“John Galt onu yıllarca aramış. Okyanusları, çölleri aşmış, unutulmuş madenlere inmiş, dünyanın kilometrelerce altında dolaşmış. Ama sonunda onu bir dağın tepesinde bulmuş. O dağa çıkmak on yılını almış. Vücudunda ne kadar kemik varsa kırılmış, ellerinin derisi yüzülmüş, evini, adını, aşkını kaybetmiş. Ama

tırmanmış. Orada gençlik çeşmesini bulmuş. Onu aşağıya indirip insanlara vermek istemiş. Ama bir daha aşağıya inmemiş.”

“Neden inmemiş?” diye sordu Dagny.

“Çünkü onun aşağıya getirilemeyeceğini anlamış.”

Rearden’ın masasının karşısında oturan adamın yüz çizgileri pek belirgin değildi. İfadesi her türlü vurgudan uzaktı. İnsan ne o yüzde belirli bir imaj bulabiliyor ne de adamın kişiliğine dair bir işaret görebiliyordu. Tek özelliği kocaman burnuydu. Yüzüne göre biraz fazla iri bir burundu bu. Davranışları çekingendi ama altında bilinçli bir tehdidin iması yatıyordu. Bu tehdidin fark edilmesini istediği belliydi. Rearden bu ziyaretin anlamını çözememişti. Adamın adı Dr. Potter’dı. Devlet Bilim Enstitüsü’nde pek iyi tanımlanmayan bir görevde çalışıyordu.

Rearden üçüncü kez, “Ne istiyorsunuz?” diye sordu.

“Sizden olayın toplumsal yönünü düşünmenizi istiyorum,” dedi adam yumuşak bir sesle. “İçinde yaşadığımız çağa dikkat etmenizi istiyorum. Ekonomimiz buna hazır değil.”

“Neye?”

“Ekonomimiz son derece hassas bir denge üzerine kurulu. Onu çökmekten kurtarmak için hepimiz güçlerimizi birleştirmek zorundayız.”

“Peki benim ne yapmamı istiyorsunuz?”

“Bunlar dikkatinizi çekmek istediğim fikirler. Ben Devlet Bilim Enstitüsü’ndenim Bay Rearden.”

“Daha önce de söylemiştiniz. Ama benimle ne konuda görüşmek istediniz?”

“Devlet Bilim Enstitüsü, Rearden Metal konusunda çok iyi düşüncelere sahip değil.”

“Onu da söylemiştiniz.”

“Bu sizin dikkate almanız gereken bir faktör değil mi?”

“Değil.”

Ofisin geniş pencereleri ardında hava kararmaya başlıyordu. Günler kısalmıştı. Rearden, adamın burnunun biçimsiz gölgesinin yanağına düştüğünü gördü. Solgun gözler ona bakıyordu. Belirsiz bir bakıştı bu ama bir amacı olduğu da belliydi.

“Devlet Bilim Enstitüsü ülkenin beynini temsil eder Bay Rearden.”

“Öyle deniyor.”

“Herhalde kendi yargılarınızı onlarınkine rağmen öne sürmek istemezsiniz.”

“İsterim.”

Adam Rearden’a yardım istiyormuş gibi baktı. Sanki Rearden çok önceden anlaması beklenen yazılmamış bir kuralı ihlal etmiş gibi. Ama Rearden yardım sunmadı.

“Bilmek istediğiniz bu kadar mı?” diye sordu.

Adam, yatıştırmak isteyen bir sesle, “Konu yalnızca zaman meselesi Bay Rearden,” dedi. “Yalnızca geçici bir erteleme. Ekonomimize istikrara kavuşma şansı tanıyın. İki yıl bekleyebilirsiniz...”

Rearden güldü. Neşeyle, tiksintiyle güldü. “Demek bunun peşindesiniz, öyle mi? Rearden Metal’i piyasadan çekmemi istiyorsunuz. Neden?”

“Yalnızca birkaç yıl için Bay Rearden. Şeye kadar...”

“Bakın,” dedi Rearden. “Şimdi ben size bir soru sorayım. Bilim adamlarınız, Rearden Metal’in benim iddia ettiğim gibi olmadığına mı karar verdi?”

“Öyle bir karara varmadık.”

“Kötü olduğuna mı karar verdiler?”

“Sosyal yönünü düşünmek gerek. Biz ülkenin tümünü düşünüyoruz. Kamu yararıyla ve şu an içinde bulunduğumuz korkunç krizle ilgili kaygılarımız...”

“Rearden Metal iyi mi, değil mi?”

“Konuya giderek yükselen telaş verici işsizlik açısından baktığımızda...”

“Rearden Metal iyi mi?”

“Şu çelik kıtlığı döneminde bir çelik şirketinin çok fazla büyümesine izin vermeyi göze alamayız. Bu çok az üreten şirketlerin batmasına sebep olabilir, dengesiz bir ekonomi yaratır ve...”

“Soruma cevap verecek misiniz?”

Adam omuzlarını kaldırdı. “Değere ilişkin sorular izafidir. Rearden Metal iyi değilse bu, kamunun fiziksel anlamda tehlikeyle yüz yüze olduğu manasına gelir. Eğer iyiye... o zaman da toplumsal tehlike var.”

“Bana Rearden Metal’in fiziksel tehlikesiyle ilgili bir şey söyleyecekseniz buyurun söyleyin. Geri kalanını boş verin. Ben o dili anlamam.”

“Ama herhalde toplumsal refah kavramı...”

“Bırakın onları.”

Adam şaşkın, kaybolmuş gibi görünüyordu. Sanki ayaklarının altındaki toprak çekilmişti. Bir an sonra çaresizlik içinde, “Sizin önemli bulduğunuz nedir öyleyse?” diye sordu.

“Piyasa.”

“Nasıl yani?”

“Rearden Metal’in bir piyasası var, ben de bundan tam olarak yararlanma niyetindeyim.”

“O piyasa biraz varsayım değil mi? Metalinize kamuoyunun tepkisi pek cesaret verici olmadı. Taggart Transcontinental’dan gelen sipariş dışında başka hiçbir büyük sipariş...”

“Halkın bu metali beğenmeyeceğini düşünüyorsanız o zaman niçin kaygılanıyorsunuz?”

“Halk beğenmezse zararınız büyük olur Bay Rearden.”

“O benim sorunum, sizin değil.”

“Oysa daha işbirlikçi bir tavır benimzerseniz, birkaç yıl beklemeye razı olursanız...”

“Neden bekleyeyim?”

“Ama Devlet Bilim Enstitüsü’nün şu sıra Rearden Metal’in metalürji sahnesine çıkmasını onaylamadığını söylemiştim.”

“Ben bunu neden umursayayım?”

Adam içini çekti. “Çok zor bir insansınız Bay Rearden.”

Kararan gökyüzü ağırlaşıyor, sanki pencere camlarının dışında yoğunlaşıyordu. Adamın silueti, ofisteki keskin hatlı mobilyalar arasında eriyip amorflaşıyor gibiydi.

Rearden konuştu. “Size bu randevuyu verdim çünkü çok önemli bir şey konuşmak istediğinizi söylediniz. Söyleyeceğinizin hepsi buysa şimdi lütfen beni bağışlayın. Çok işim var.”

Adam sandalyesinde arkasına yaslandı. “Sanırım Rearden Metal araştırmalarıyla on yıl uğraştınız,” dedi. “Bu size ne kadar mal oldu?”

Rearden bakışlarını ona çevirdi. Bu sorunun konuyu hangi yöne götüreceğini anlayamamıştı. Ama adamın sesinde yine de gizlenmeyen bir ima vardı. Sesi katılaşmıştı.

“Bir buçuk milyon dolar,” dedi Rearden.

“Kaç paraya satarsınız?”

Rearden bir an sessiz kaldı, buna inanamıyordu. “Neyi?” diye sordu alçak sesle.

“Rearden Metal’in tüm haklarını?”

“Bence buradan çıksanız iyi olur.”

“Böyle davranmaya hiç gerek yok. Siz iş adamısınız. Ben de size bir iş teklifinde bulunuyorum. Kendi fiyatınızı kendiniz biçin.”

“Rearden Metal’in *hakları* satılık değil.”

“Ben çok büyük miktarlarda paradan söz edebilecek durumdayım. Devletin parası bu.”

Rearden hiç kıpırdamadan oturuyordu. Yanaklarının kasları gerilmişti ama bakışları kayıtsızdı. Yalnızca karanlık bir merak vardı bakışlarında.

“Siz iş adamısınız Bay Rearden. Reddetmeyi göze alamayacağınız bir teklif bu. Bir kere çok büyük olumsuzluklarla mücadele ediyorsunuz. Kamuoyunu karşınıza alıyorsunuz. Rearden Metal’e yatırdığınız her kuruşu kaybetme olasılığınız var. Diğer taraftan sizi bu risklerden ve sorumluluklardan kurtarabilir, etkileyici bir kâr elde etmenizi de sağlayabiliriz. Hemen elde edilebilecek bir

kâr. Önümüzdeki yirmi yıl boyunca metali satarak elde edebileceğiniz kârdan çok daha fazlası.”

“Devlet Bilim Enstitüsü bilimsel bir kuruluş, ticarî bir kuruluş değil,” dedi Rearden. “Bu kadar korktukları şey ne?”

“Çirkin ve gereksiz kelimeler kullanıyorsunuz Bay Rearden. Ben bu tartışmayı dostça bir havada devam ettirmeye çalışıyorum. Bu konu oldukça önemli.”

“Bunu anlamaya başlıyorum.”

“Size açık çek veriyoruz. Anlamışsınızdır, sınırsız bir hesaptan gelen bir çek. Başka ne isteyebilirsiniz? Fiyatınızı söyleyin.”

“Rearden Metal’in satışı tartışmaya açık değil. Başka söyleyeceğiniz bir şey kaldıysa lütfen söyleyin ve gidin.”

Adam arkasına yaslandı, Rearden’a inanmaz gözlerle bakıp sordu. “Neyin peşindesiniz?”

“Ben mi? Ne demek istiyorsunuz?”

“Sizin amacınız para kazanmak değil mi?”

“Evet.”

“Mümkün olan en yüksek kârı elde etmek istersiniz, değil mi?”

“Evet.”

“O halde neden yıllarca mücadele etmeyi, kazancınızı ton başına birkaç sent düzeyine sıkıştırmayı seçiyorsunuz da Rearden Metal için önerilen serveti kabul etmiyorsunuz? Neden?”

“Çünkü o benim. Bu kelimenin anlamını biliyor musunuz?”

Adam derin bir nefes çekip ayağa kalktı. “Umarım bu kararınızdan pişman olmazsınız Bay Rearden,” dedi. Sesi ise sanki bunun tam tersine inanıyor gibiydi.

Rearden, “İyi günler,” dedi.

“Size şunu söyleyeyim; Devlet Bilim Enstitüsü, Rearden Metal’in aleyhine bir resmî bildiri yayınlatabilir.”

“O da onların kararı.”

“Böyle bir bildiri işlerinizi daha da zorlaştıracaktır.”

“Ona hiç kuşku yok.”

“Doğabilecek diğer sonuçlara gelince...” Adam omuz silkti. “Günümüz, insanların işbirliği yapmayı reddedeceği gün değil. Bu çağda herkesin dostlara ihtiyacı var. Siz de pek sevilen biri değilsiniz.”

“Ne söylemeye çalışıyorsunuz?”

“Eminim anlıyorsunuzdur.”

“Anlamıyorum.”

“Toplum karmaşık bir yapıdır. İncecik ipliklere asılmış, kararı bekleyen öyle çok şey var ki! Bu konulardan birinin ne zaman karara bağlanacağı ve hassas dengeler içinde karar faktörünün ne olacağı asla bilinemez. Anlatabildim mi?”

“Hayır.”

Dökülen çeliğin kızıl alevleri akşam ışığı içinde göğe doğru fıskırdı. Turuncu bir pırıltıydı bu, koyu altın rengindeydi. Yan-sıması Rearden’ın masasının arkasındaki duvara vurdu. Sonra ışık yavaşça Rearden’ın alnının üzerinden kaydı. Yüzünde bir huzur vardı.

“Ulusal Bilim Enstitüsü gerçekten de bir devlet kuruluşudur Bay Rearden. Mecliste bekleyen bazı yasalar var. Onlar her an kabul edilebilir. İş adamlarının durumu bugünlerde oldukça kritik. Eminim beni anlıyorsunuzdur.”

Rearden ayağa kalktı. Gülümsüyordu. Tüm gerilimi kaybolmuş gibiydi.

“Hayır Dr. Potter,” dedi. “Anlamıyorum. Anlasam sizi öldürmek zorunda kalırdım.”

Adam kapıya doğru yürüdü, sonra durdu, Rearden’a bu sefer basit, insancıl bir merakla baktı. Rearden duvarda kıpırdayan ışıkların önünde hareketsiz duruyordu. Rahattı. Elleri ceplerindeydi.

Dr. Potter, “Aramızda kalmak üzere, bana söyler misiniz...” dedi. “Yalnızca merakımdan soruyorum. Bunu neden yapıyorsunuz?”

Rearden alçak sesle cevap verdi: “Söylerim. Ama anlayamazsınız. Bunu yapıyorum çünkü Rearden Metal *iyidir*.”

Dagny, Bay Mowen'in ne yapmaya çalıştığını bir türlü anlayamıyordu. Amalgam Makas ve Sinyal Şirketi birdenbire siparişi karşılayamayacaklarını bildiren bir yazı yollamıştı. Arada herhangi bir olay yoktu. Dagny neyin değiştiğini anlayamıyor, onlar da hiçbir açıklamada bulunmuyordu.

Hemen Connecticut'a, Bay Mowen'la şahsen görüşmeye gitmişti ama görüşmeden çıkan tek sonuç, zihninde daha ağır, daha yoğun bir şaşkınlık ve bocalama olmuştu. Bay Mowen artık Rearden Metal'den levye yapmayacaklarını ifade etmişti. Açıklama olarak da gözlerini Dagny'nin gözlerinden kaçırarak, "Çok fazla insan buna karşı," demişti.

"Neye? Rearden Metal'e mi, yoksa sizin levyeleri o metalden yapmanıza mı?"

"Her ikisine de herhalde. İnsanlar bundan hoşlanmıyor. Sorun istemiyorum."

"Ne tür bir sorun?"

"Hiçbir türde bir sorun istemiyorum."

"Rearden Metal'in aleyhinde olan tek bir gerçek şey duyduunuz mu?"

"Eh, neyin gerçek olduğunu kim bilebilir? Metal Sanayileri Konseyi'nin kararında deniyor ki..."

"Bakın, siz ömrünüz boyunca metallerle çalışmış birisiniz. Son dört aydır da Rearden Metal'le çalışıyorsunuz. Bugüne kadar elinizin değdiği en harika şeyin o olduğunu bilmiyor musunuz?" Adam cevap vermiyordu. "Bilmiyor musunuz?" Adam gözlerini kaçırdı. "Neyin doğru olduğunu bilmiyor musunuz?"

"Lanet olsun Bayan Taggart, ben iş adamıyım. Küçük bir adamım. Tek istediğim para kazanmak."

"İnsan parayı nasıl kazanır sizce?"

Dagny aslında bunların işe yaramayacağını biliyordu. Bay Mowen'in yüzüne bakıyor ama onun gözlerini bir türlü yakalayamıyordu. Bir keresinde kendini تنها bir bölgedeki raylar üzerinde bulduğu zaman da böyle hissetmişti. Fırtınadan telefon

tellerinin koptuğu, iletişimin kesildiği, kelimelerin boş bir sese indirgendiği gün.

Tartışmanın yararı yok, diye düşündü. Tartışmayı kabul etmeyen ama ret de etmeyen insanlarla uğraşmanın yararı yoktu. New York'a dönmek için bindiği trende tek başına otururken Bay Mowen'in da önemi yok, diyordu kendi kendine. Artık hiçbir şeyin önemi yoktu. Önemli olan tek şey, makas şalterlerini yapacak bir başka üretici bulmaktı. Kafasında bir liste dolusu isimle mücadele ediyordu. En kolay razı edilebilecek, rüşvet verilebilecek ya da yalvarılabilecek olanın hangisi olduğuna karar vermeye çalışıyordu.

Kendi ofisine adım attığı anda bir şeyler olduğunu anladı. O olağandışı sessizliği fark etmiş, elemanların o girer girmez dönüp baktığını, sanki bekledikleri ve korktukları şey buymuş gibi davrandıklarını görmüştü.

Eddie Willers ayağa kalktı, Dagny'nin odasının kapısına doğru yürümeye başladı. Onun anlayacağını, peşinden geleceğini biliyor gibiydi. Dagny içinden, sorun her neyse keşke Eddie'yi bu kadar yaralamasaydı, diye düşündü.

Dagny'nin ofisine girip yalnız kaldıklarında Eddie alçak sesle, "Devlet Bilim Enstitüsü," diye başladı söze. "Bir bildiri yayınlamışlar, insanları Rearden Metal kullanımına karşı uyar-mışlar. Radyoda yayınlandı. Akşam gazetelerinde de var."

"Ne diyorlar?"

"Dagny, onlar bir şey *demiyor!* Hiçbir şey söylemiyorlar. Ama konu ortada... Yani hem var hem yok. İşin korkunç yanı da o zaten."

Eddie'nin çabası, sesini yükseltmemeye dönüktü. Kelimelerini kontrol edemiyordu. Ömründe ilk defa kötülükle karşılaşmış bir çocuğun durumu inkâr etme çılgılığı gibi, şaşkınlık ve inanmazlıkla dolu bir güceniklik taşıyan kelimeler zorla çıkıyordu ağzından.

"Ne diyorlar Eddie?"

“Onlar... Kendin okuman gerek.” Eliyle masasına bıraktığı gazeteyi gösterdi. “Rearden Metal kötüdür demiyorlar. Güvenilmez, tehlikeli falan da demiyorlar. Yaptıkları şey...” Elleri iki yana açıldı, sonra bir çaresizlik hareketiyle yana sarktı.

Dagny ne yapıldığını bir bakışta gördü. Gözleri şu cümleleri okuyordu: “Bir süre ağır kullanımın sonunda ani bir çatlağın görülmesi mümkünse de bu sürenin uzunluğu tahmin edilememektedir... Bir moleküler reaksiyon ihtimali hâlâ bilinmiyor olmakla birlikte tümüyle ihtimal dışı da sayılamaz... Metalin gerilme gücü çok iyi gözükmeyle birlikte olağanüstü baskı durumundaki davranışıyla ilgili bazı sorular da saf dışı bırakılamaz... Metalin kullanımının yasaklanması talepleri her ne kadar hiçbir dayanak bulamasa da niteliklerinin daha uzun süre incelenmesi yararlı olacaktır.”

“Bununla mücadele edemeyiz. Cevap da verilemez buna,” dedi Eddie. Çok yavaş konuşuyordu. “Tekzip isteyemeyiz. Onlara kendi testlerimizi gösterip bir şey de kanıtlayamayız. Hiçbir şey söylememişler ki! Reddedilebilecek, onları mesleki açıdan utandıracak hiçbir şey söylememişler. Korkak işi bunlarınki. Dolandırıcılardan ya da şantajcılardan bekleyebileceğin bir tutum. Ama Dagny! Ulusal Bilim Enstitüsü bu!”

Dagny yavaşça başını salladı. Doğrulduğunda gözleri pencerenin dışında, uzaklarda bir noktaya dikilmiş gibiydi. Karanlık sokağın sonunda bir elektrik sinyali yanıp yanıp sönüyor, sanki ona haince göz kırpıyordu.

Eddie gücünü topladı, komutana rapor veren asker gibi konuştu. “Taggart hisseleri düştü. Ben Nealy işi bıraktı. Yol ve Ray İşçileri Ulusal Kardeşliği, üyelerinin Rio Norte Hattı’nda çalışmasını yasakladı. Jim kentten ayrıldı.”

Dagny mantosunu ve şapkasını çıkardı, kararlı adımlarla yürüyüp masasının arkasındaki koltuğa oturdu.

Önünde duran kahverengi büyük zarfı hemen gördü. Köşesinde Rearden Çelik’in amblemi vardı.

Eddie, “O zarf sen çıktıktan hemen sonra özel kuryeyle geldi,” dedi.

Dagny elini zarfın üzerine koydu ama onu açmadı, içinde ne olduğunu biliyordu. Köprünün çizimleriydi bunlar.

Bir süre sonra, “Kim yayınlamış bildiriyi?” diye sordu.

Eddie onun yüzüne bakıp hafifçe gülümsedi. Başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi. “Onu da düşündüm. Enstitüye şehirlerarası telefon açıp sordum. Hayır, bildiri enstitünün koordinatörü Floyd Ferris’in ofisinden yayınlanmış.”

Dagny hiçbir şey söylemedi.

“Ama yine de! O enstitünün Başkanı Dr. Stadler. Enstitü demek, o demek. Bundan haberi olmaması düşünülemez. İzin vermiş olmalı. Yapıldıysa onun adına yapılmıştır. Dr. Robert Stadler... Hatırlıyor musun? Biz üniversitedeyken dünyanın büyük isimlerinden konuşurduk, büyük zekâlardan... Onun adını da sayardık, ayrıca...” Birden sustu. “Özür dilerim Dagny. Bir şeyler söylemenin işe yaramayacağını biliyorum. Ama...”

Dagny elleri kahverengi zarfın üzerinde öylece oturuyordu.

“Dagny,” dedi Eddie alçak sesle. “Ne oluyor insanlara? Bu bildiri nasıl kazanabiliyor? Bir çamur atma manevrası olduğu öyle aşikâr ki! Öyle kallesçe ki! Akli başında biri bunu görünce hemen çöpe atar diye düşünürdüm. Nasıl oluyor da...” Sesi umutsuz bir isyanın etkisiyle çatlıyordu. “Nasıl kabul ediyorlar bunu? Okumamışlar mı? Görmemişler mi? Hiç düşünmüyorlar mı? Dagny! İnsanların içinde böyle davranmalarına izin veren şey nedir? Ve biz bununla nasıl bir arada yaşayacağız?”

“Sus Eddie,” dedi Dagny. “Sus. Korkma.”

Devlet Bilim Enstitüsü binası, New Hampshire Nehri’nin kıyısındaki ıssız tepelerin üzerindeydi. Konumu nehir ile gökyüzünün arasında, tam ortada gibiydi. Uzaktan bakıldığında bakir ormanda tek başına kalmış bir anıta benziyordu. Ağaçları özenle dikilmiş, yolları park gibi döşenmişti. Birkaç kilometre uzakta küçük bir

kasabanın damları görünüyordu. Ama hiçbir şeyin fazla yaklaşıp binanın görkemini bozmasına izin verilmemişti.

Duvarlarının beyaz mermeri klasik bir ihtişam sağlıyordu ona. Dikdörtgenlerden oluşan bileşimi, modern bir tesisin temizliğini ve güzelliğini yansıtıyordu. İlham dolu bir binaydı bu, insanlar nehrin karşı tarafından ona saygıyla bakar, onu o binanın hatlarındaki karaktere sahip birine dikilmiş bir anıt olarak görürlerdi. Kapı girişinin üzerinde mermere oyulmuş bir ithaf göze çarpardı: “Korkusuz zihne. İhlal edilmemiş gerçeğe.” Binanın sessiz kanatlarından birinde, çıplak bir koridorda, kapı üstlerindeki pirinç levhalardan birinde bir isim yazılıydı: Dr. Robert Stadler.

Dr. Robert Stadler daha yirmi yedi yaşındayken kozmik ışınlarla ilgili tezini yazmış, daha önceki bilim adamlarının inançlarını kökten yıkmıştı. Onun izinden gelenler de hangi alanı incelemeye yönelirse yönelsin, çabalarını hep onun başarılarına dayandırarak başlatmıştı. Otuz yaşındayken çağın en büyük fizikçisi olarak tanınıyordu Stadler. Otuz iki yaşına geldiğinde Patrick Henry Üniversitesi henüz şöhretini yeni yeni kazanırken, oradaki fizik kürsüsünün başına geçmişti. Bir yazar onun hakkında şöyle yazmıştı: “Belki de incelediği mucizeler arasında hiçbiri Dr. Robert Stadler’in beyni kadar büyük bir mucize olamaz.” Bir keresinde Dr. Robert Stadler bir öğrencisinin sözünü şöyle düzeltmişti: “Özgür bilimsel araştırma mı? Birinci sıfat gereksiz o cümlede.”

Dr. Robert Stadler kırk yaşına geldiğinde ulusa hitap etti, Ulusal Bilim Enstitüsü’nün kurulması gerektiğini söyledi. “Bilimi, doların boyunduruğundan kurtarın,” diye yakardı. Konu bıçak sırtındaydı. Adı duyulmamış bir grup, bir yasa taslağını sessizce devreye sokmuş, meclis işlemlerinin pek çoğundan geçmesini de sağlamıştı. Ama bu yasayla ilgili bazı tereddütler, kimsenin gerçek anlamda tanımlayamadığı bazı kuşkular vardı. Dr. Robert Stadler’in adı, ülkeyi tezdeki kozmik ışınlar gibi etkiledi, her engeli deldi. Millet o beyaz mermer anıtı, en büyük insanına kişisel bir armağan olarak dikti.

Dr. Stadler'ın enstitüdeki ofisi küçük bir odaydı. Sıradan bir şirketteki muhasebeci odası gibi bir şeydi. Çirkin sarı meşeden ucuz bir masa, bir dosya dolabı, iki koltuk, üzerine tebeşirle matematik formülleri yazılmış bir kara tahta. Dagny boş duvarın önünde duran koltukta otururken buranın kibir ve zarafet karışımını içerdiğini düşünüyordu. Kibir vardı çünkü sahibi bu odaya razı olacak kadar büyüktü; zarifti, yani sahibinin gerçekten de başka bir şeye ihtiyacı yoktu.

Dr. Stadler'la daha önce de birkaç kere karşılaşmıştı. Bu karşılaşmalar ya önde gelen iş adamlarının ya da mühendislik derneklerinin önemli bir ilkeye katkı için verdiği şöenlerde olmuştu. O davetlere Dagny de tıpkı Dr. Stadler gibi isteksiz gitmiş ama adamın gelip onunla çene çalmaktan hoşlandığını fark etmişti. Bir keresinde, "Bayan Taggart," demişti doktor ona. "Ben zekâyla karşılaşmayı hiç beklemem. Şimdi onunla burada karşılaşmaksa şaşırtıcı bir rahatlama getiriyor." Dagny bu ofise gelirken kafasında o cümle vardı. Şimdi oturmuş, bilim adamını yalnızca bir bilim adamı gibi seyrediyordu... Hiçbir şeyi varsaymayarak, duyguları bir kenara atarak, yalnızca gözlemlemeyi ve anlamayı bekleyerek.

"Bayan Taggart," dedi adam neşeyle. "Meraklandırınız beni. Daha önce olmamış şeylerin gerçekleşmesi bana hep böyle hissettirmiştir. Kural olarak, konukları kabul etmek benim için ıstıraplı bir görevdir. Sizi burada gördüğüme bu kadar sevinmem beni gerçekten şaşırttı. İnsanın bir vakumdan anlayış çekmeye çalışmadan konuşabilmesi ne büyük bir değişiklik, biliyor musunuz?"

Masasının kenarına oturdu. Davranışları neşeli ve sıcaktı. Pek uzun boylu sayılmazdı. İncecik olması ona genç bir hava veriyordu. Zayıf yüzü zaten yaşını belli etmeyen çehrelerdendi. Güzel bir yüz değildi ama geniş alnı ve ela gözleri öyle bir zekâ yansıtıyordu ki insan başka hiçbir şeye dikkat edemiyordu. Gözlerinin köşelerinde mizah çizgileri, ağzının köşelerinde de belli belirsiz acı çizgileri

vardı. Yaşı elliye gelmiş birine hiç benzemiyordu. Tek yaşlanma belirtisi, hafifçe ağarmaya başlamış saçlarıydı.

“Kendinizden söz edin biraz,” dedi. “Size hep sormak istemişimdir, ağır sanayi gibi hiç olmayacak bir kariyeri neden seçtiniz? Dahası o insanlara nasıl dayanabiliyorsunuz?”

“Çok zamanınızı almayacağım Dr. Stadler.” Nazik, mesafeli ancak samimi bir tonda konuşuyordu Dagny. “Buraya gelmeme neden olan konu son derece önemli.”

Doktor güldü. “İşte iş adamı nitelikleri. Hemen konuya girmemi istiyorsunuz. Eh, nasıl arzu ederseniz. Ama benim zamanımı ziyan etme konusunda üzölmeyin. Zamanım sizindir. Neydi görüşmek istediğiniz? Ha, evet. Rearden Metal. Çok iyi bildiğim bir konu sayılmaz ama sizin için elimden bir şey gelirse...” Eli davetkâr bir tavırla hareket etti.

“Bu enstitü tarafından yayınlanan, Rearden Metal’le ilgili bildiriği biliyor musunuz?”

Doktor kaşlarını belli belirsiz çatı. “Evet. Duymuştum.”

“O yazıyı okudunuz mu?”

“Hayır.”

“Rearden Metal’in kullanımını önleme amacıyla yazılmıştı.”

“Evet, evet, o kadarını anlamıştım.”

“Bana bunun sebebini söyleyebilir misiniz?”

Doktor ellerini iki yana açtı. Güzel elleri vardı. İnce ve uzun, kemikli. Zihinsel enerji ve güç ifade eden eller. “Gerçekten bilemiyorum. Bu iş Dr. Ferris’in alanı. Eminim yeterli bir sebebi vardır. Dr. Ferris’le konuşmak ister miydiniz?”

“Hayır. Rearden Metal’in metalürjik yapısını tanıyor musunuz Dr. Stadler?”

“Eh, evet, biraz. Ama söylesenize bana, bu konu için neden kaygılanıyorsunuz?”

Dagny’nin gözlerinde kısa süreli bir şaşkınlık parıltısı belirdi. Mesafeli tonunu değıştirmeden cevap verdi. “Rearden Metal’den yapılmış raylarla bir hat döşüyorum ve...”

“Ah, tabii! Onu da duymuştum. Bağışlayın beni ama gazeteleri gerektiği kadar düzenli okuyamıyorum. O hattı yapan sizin şirketinizdi, değil mi?”

“Şirketimin sağ kalması o hattın bitirilmesine bağlı. Ve sanıyorum eninde sonunda... ülkenin sağ kalması da ona bağlı olacak.”

Doktorun göz uçlarındaki gülme çizgileri derinleşti. “Böyle bir sözü gerçekten inanarak sarf edebilir misiniz Bayan Taggart? Ben sarf edemem.”

“Bu olayla ilgili olarak mı?”

“Herhangi bir olayla ilgili olarak. Bir ülkenin geleceğinin nasıl olacağını hiç kimse bilemez. Hesaplanabilir bir konu değil bu. Anlık olaylara bağlı bir kaos. Yani her şey mümkündür.”

“Sizce bir ülkenin var olabilmesi için üretim şart mıdır Dr. Stadler?”

“Eh, elbette. Evet.”

“Bizim hattımızın inşası, enstitü bildirisinin yayınlanması sonrasında durdu.”

Adam gülümsemedi, cevap da vermedi.

“O bildiri Rearden Metal’in yapısıyla ilgili sizin düşüncenizi mi yansıtıyor?” diye sordu Dagny.

“Okumadım demiştim.” Sesinde şimdi hafif bir keskinlik vardı.

Dagny çantasını açtı, bir gazete kupürü çıkardı, ona uzattı. “Şunu okuyup bana bunun bilimsel bir dille yazılıp yazılmadığını söyler misiniz?”

Doktor kupüre şöyle bir göz attı, tiksintiyle gülümsedi, sonra kâğıdı iğrenmiş gibi yana fırlattı. “İğrenç, değil mi?” dedi. “Ama insanlarla uğraşırken elden ne gelir?”

Dagny ona anlamayan bakışlarla baktı. “Bu bildiriye onaylamıyor musunuz?”

Doktor omuzlarını kaldırdı. “Benim onaylayıp onaylamamamın önemi yok.”

“Rearden Metal’le ilgili siz şahsen bir sonuca vardınız mı peki?”

“Şey, metalürji aslında tam da benim... nasıl diyeyim, benim ihtisas dalım değil.”

“Rearden Metal’le ilgili verileriden hiçbirini gördünüz mü?”

“Bayan Taggart, sorularınızın amacını anlayamıyorum.” Sesi biraz sabırsızdı.

“Rearden Metal konusunda sizin yargınızı bilmek istiyorum.”

“Hangi amaçla?”

“Basına açıklayabilmek için.”

Doktor ayağa kalktı. “Buna imkân yok.”

Dagny düşüncesini anlatabilmeyi amaçlayan gerilimli sesiyle, “Kesin bir karar verebilmeniz için gereken her türlü bilgi ve veriyi sağlayacağım,” dedi.

“O konuda kamuya beyanda bulunamam.”

“Neden?”

“Durum böyle bir sohbette ele alınamayacak kadar karışık.”

“Ama eğer Rearden Metal’in gerçekten çok değerli bir ürün olduğunu bulgularsanız ve...”

“Onunla ilgisi yok.”

“Rearden Metal’in iyi olup olmamasının konuyla ilgisi yok mu?”

“Verilerin dışında daha başka şeyler de var.”

Dagny doğru duyduğundan emin olamadan sordu. “Bilim, verileriden başka hangi konularla ilgileniyor?”

Adamın dudaklarının köşesindeki çizgiler keskinleşip bir gülümseme ifadesi yarattı. “Bayan Taggart, siz bilim adamlarının sorunlarını anlamıyorsunuz.”

Dagny yavaşça, gerçeği kelimeler ağzından çıkarken anlıyormuş gibi konuştu. “Bence siz Rearden Metal’in aslında ne olup olmadığını biliyorsunuz.”

Doktor yine omuzlarını kaldırdı. “Evet. Biliyorum. Gördüğüm enformasyona göre gerçekten dikkate değer bir şey. Çok

parlak bir başarı... teknoloji açısından.” Odanın içinde sabırsız adımlarla dolaşmaya başlamıştı. “Hatta günün birinde Rearden Metal’in dayanabileceği sıcaklıklara dayanacak bir laboratuvar makinesi sipariş etmek de isterim. Benim gözlemlemek istediğim fenomenler açısından çok değerli olacaktır. Benim deney konum, parçacıkların hareket hızı, ışık hızına yaklaştığı zaman...”

“Doktor Stadler,” dedi Dagny yavaşça. “Gerçeği biliyorsunuz ama yine de açıkça söylemeyi reddediyorsunuz, öyle mi?”

“Bayan Taggart, soyut bir söz kullanıyorsunuz, oysa biz pratik gerçeklerden söz ediyoruz.”

“Biz bilimsel bir konudan söz ediyoruz.”

“Bilim mi? Olayla ilgili standartları birbirine karıştırmıyor musunuz? Ancak katıksız bilim alanına girildiği zaman gerçekler mutlak kriter haline gelir. Oysa uygulamalı bilimden, teknolojiden söz ederken işe insanlar karışır, insanlar karışınca da devreye gerçeğin ötesinde bazı fikirlerin girmesi kaçınılmazdır.”

“Hangi fikirler?”

“Ben teknolog değilim Bayan Taggart. İnsanlarla uğraşma konusunda ne yeteneğim var ne de hevesim. Pratik konular denilen alana karışamam.”

“O bildiri sizin adınıza yayınlandı.”

“Benim onunla hiçbir ilgim olmadı.”

“Bu enstitünün adı sizin sorumluluğunuzda.”

“Bu çok haksız bir varsayım.”

“İnsanlar sizin adınızın bu enstitünün her hareketinin teminatı olduğuna inanıyor.”

“İnsanların ne düşündüğü konusunda ben bir şey yapamam... Eğer bir şey düşünüyorlarsa tabii!”

“Sizin bildirinizi kabul ettiler. Oysa o bir yalandı.”

“İnsan halkla uğraşırken, nasıl olur da aynı zamanda gerçekle uğraşabilir?”

Dagny çok yavaşça, “Sizi anlayamıyorum,” dedi.

“Gerçekle ilgili sorular sosyal alana girmez. Hiçbir ilkenin toplum üzerinde etkisi olamaz.”

“O zaman insanların hareketlerini yönlendiren nedir?”

Doktor yine omuzlarını kaldırdı. “O anın şartları.”

“Dr. Stadler,” dedi Dagny. “Sanırım size, inşa ettiğimiz hattın durdurulmasının anlamını ve sonuçlarını söylemem gerek. Kamu güvenliği adına durduruldu, nedeni de gelmiş geçmiş en iyi rayı kullanıyor olmam. Altı ay içinde o hattı tamamlayamazsam ülkenin en iyi sanayi bölgesi nakliyesiz kalacak. Çökertilecek. Nedeni de en iyisi olmaları, başkalarının da o servetin bir parçasını kapmak istemeleri.”

“Belki bu kötü, haksız ve gelecek açısından kara bir şey olabilir ama toplumsal hayat böyledir. Birileri kural gereği haksız yere feda edilir. İnsanlar arasında yaşamının başka yolu yoktur. Bir kişi buna karşı ne yapabilir?”

“Rearden Metal’le ilgili gerçeği açıklayabilirsiniz.”

Dr. Stadler cevap vermedi.

“Bunu beni kurtarmak için yapın diye size yalvarabilirim. Ulusal felaketi önlemek için yapın diye de yalvarabilirim. Ama yapmayacağım. Bunlar geçerli nedenler olmayabilir. Aslında bir tek neden var: Yapmanız gerek çünkü bu doğru.”

“O bildiri için bana danışılmadı!” Bu bir çılgılık gibi, ağzından istemeden fırlamıştı. “Buna izin vermezdim! Bu işten ben de hoşlanıyor değilim! Ama kamuoyuna açıklama yapamam!”

“Size danışılmadı mı? O halde bu bildirinin ardında yatan nedenleri öğrenmek istemeniz gerekmez mi?”

“Şimdi kalkıp enstitüyü mahvedemem!”

“Nedenlerini öğrenmek istemeniz gerekmez mi?”

“Nedenleri biliyorum! Bana söylemiyorlar ama biliyorum. Onları suçladığımı da söyleyemem.”

“Bana anlatır mısınız?”

“İstiyorsanız anlatırım. İstedığınız şey gerçeğin kendisiydi, değil mi? Bu enstitünün fonları için oy veren salaklar kalkıp da

sonuç dedikleri şeyi istedikleri sürece Dr. Ferris'in elinden bir şey gelmez. Bu adamlar soyut bilim kavramını anlayabilecek tiynette değil. Bilimi ancak kendileri için, en son ürettikleri mala göre ölçüyorlar. Dr. Ferris bu enstitüyü nasıl ayakta tutabiliyor, şaşıyorum. Pratik yeteneğine hayranlık duyuyorum, o kadar. Hiçbir zaman birinci sınıf bir bilim adamı olmadı bence... Ama ne paha biçilmez bir bilim uşağı! Son zamanlarda ciddi bir sorunla karşı karşıyaydı, farkındaydım. Beni işin dışında tuttu, hep kollar beni... Ama söylentileri duyuyordum. İnsanlar enstitüyü eleştiriyormuş çünkü yeterince üretici bulmuyormuş. Kamuoyu tasarruf istiyormuş.

"Böyle zor günlerde kendi konforları tehlikeye girince ilk feda edecekleri şeyin bilim olacağından emin olabilirsiniz. Ortada bir tek bu kurum kaldı. Artık hemen hemen hiç özel araştırma kuruluşu kalmadı. Sanayilerimizi yöneten şu ağgözlü bıçkınlara bakın! Onlardan bilime destek vermelerini bekleyemezsiniz."

"Şimdi kim destekliyor sizi?" Dagny'nin sesi çok yavaş çıkıyordu.

Doktor Stadler omuz silkti. "Toplum."

Dagny büyük bir çabayla, "Bana o bildirinin ardında yatan sebepleri söyleyecektiniz," dedi.

"Anlamanız zor olmaz bence. Düşünün ki bu enstitünün on üç yıldır bir metalürji araştırma departmanı var. Kurması yirmi milyon dolar tuttu ama tek ürettiği yeni bir gümüş cilası ile bir antikorosif... Bence o da eskileri kadar iyi değil... Şimdi özel bir kuruluş ortaya çıkar da metalürji biliminde devrim yapacak bir ürün üretirse ve bu ürün çok da başarılı olursa buna kamuoyunun vereceği tepkinin nasıl olacağını düşünmek herhalde zor olmaz!"

Dagny'nin başı önüne sarktı. Ağzından hiç ses çıkmadı.

"Metalürji departmanımızı suçlamıyorum!" dedi Dr. Stadler öfkeyle. "Bu tür sonuçlar istendiği zamanda çıkmaz, onu biliyorum. Ama halk bunu anlamaz. O halde neyi feda edeceğiz? Mükemmel bir döküm malını mı, dünyada son kalan bilim merkezini mi,

yoksa onunla birlikte de insanlığın geleceğindeki tüm bilgileri mi? Alternatifler bunlar.”

Dagny başını hiç kaldırmadan öylece oturuyordu. Bir süre sonra, “Pekâlâ Dr. Stadler,” dedi. “Sizinle tartışmayacağım.”

Doktor onun eliyle çantasını aradığını gördü. Sanki ayağa kalkmak için gereken hareketlerin neler olduğunu hatırlamaya çalışıyordu.

“Bayan Taggart,” dedi alçak sesle. Sanki yalvarıyordu. Dagny başını kaldırdı. Yüzü şimdi toparlanmış, ifadesiz bir yüzdü.

Doktor Stadler yaklaştı, tek elini onun başının üzerindeki duvara dayadı. Sanki onu kolunun oyuğu içine almak istemişti. Yumuşak, acılı bir ikna tonuyla, “Bayan Taggart,” dedi. “Ben sizden yaşlıyım. İnanın bana, dünyada yaşamamanın başka yolu yoktur, insanlar gerçeklere ya da mantığa açık değildir. Rasyonel ifadelerle onlara ulaşamazsınız. Zihin onların karşısında güçsüzdür. Ama yine de onlarla uğraşmak zorundayız. Herhangi bir şey başarmak istiyorsak onları kandırmalı, o şeyi yapmamıza izin vermelerini sağlamalıyız. Ya da onları zorlamalıyız. Başka hiçbir şeyi anlamazlar. Akılla ilgili girişimler için onlardan destek bekleyemeyiz. Ruhla ilgili amaçlar için de öyle. Onlar hain hayvanlardan başka bir şey değil. Açgözlü, kendini kayıran, yamyam dolar avcılarıdır onlar...”

“Ben de dolar avcılarındayım Dr. Stadler,” dedi Dagny aynı alçak sesle.

“Siz eşi bulunmaz derecede zeki bir çocuksunuz, hayatı yeterince tanımadığınız için de insanların aptallığını tam olarak ölçemiyorsunuz. Ben tüm hayatım boyunca bununla mücadele ettim. Çok yoruldum...” Samimi bir ses tonuyla konuşuyordu. Yavaşça Dagny’dan uzaklaştı. “Bir zamanlar bu dünyayı ne trajik bir mezbele haline getirdiklerine bakıp ağlamak isterdim, onlara dinlesinler diye yalvarmak isterdim. Onlara daha iyi yaşamalarını öğretebilirdim! Ama beni duyacak kimse yoktu. Beni dinleyecek kulakları yoktu... Zekâ öyle ender bulunan bir şey ki! Bir anlığına

insanlar arasında şimşek misali çakıyor, sonra yok oluyor. Yapısını bile anlayamıyoruz... Geleceği nedir, tamamen yitip gidecek mi, onu da bilemiyoruz.”

Dagny kalkmak için bir hareket yaptı.

“Gitmeyin Bayan Taggart. Anlamanızı istiyorum.”

Dagny yüzünü ona çevirdi. Kayıtsızca itaat etti. Yüzü solgun değildi ama tüm hatları garip biçimde belirginleşmişti. Teni sanki doğal gölgelerini kaybetmiş gibiydi.

“Siz gençsiniz,” dedi adam yine. “Sizin yaşınızdayken ben de mantığın sınırsız gücüne inanırdım. İnsanı rasyonel bir varlık olarak parlak bir görünüme oturtmuştum. O zamandan bugüne çok şey gördüm. Çok kere hayal kırıklığına uğradım... Size bir hikâye anlatmak istiyorum.”

Çalışma odasının penceresinin önünde dikiliyordu. Dışarıyı kararmıştı. Karanlık sanki aşağılardaki nehrin kara yatağından yükseliyordu. Suda birkaç ışık oynaşıyordu, onlar da karşı kıyının tepelerinden yansıyan ışıklardı. Gökyüzü hâlâ koyu bir akşam mavisindeydi. Tek bir yıldız, dünyaya pek yakın, inanılmayacak kadar büyüktü. Onun yüzünden gökyüzü de olduğundan daha koyu renkmiş gibi duruyordu.

“Ben Patrick Henry Üniversitesi’ndeysen,” diye anlatmaya başladı Stadler, “üç öğrencim vardı. Geçmişte de çok parlak öğrencilerim oldu ama bu üçü, her öğretmenin dualarına bir cevaptı âdeta. Eğer bir insan, en iyi cins insan zihninin biçimlendirilmek üzere getirilip kendi eline teslim edilmesi için yakarsa, işte armağan edilen de o çocuklar olurdu. Onlardaki zekâ insanın gelecekte, değişen dünyada görmek isteyeceği türdendi. Çok farklı geçmişlerden geliyorlardı ama ayrılmaz arkadaşlardı. Kendilerine çok garip dersler seçtiler, iki konuda ilerlemek istiyorlardı, biri benim dersim, öbürü de Hugh Akston’ın dersiydi. Fizik ile felsefe. Bunlar günümüzde bir araya gelişine pek sık rastladığımız ilgi alanları değildir. Hugh Akston çok özel bir insandı. Harika bir zihni vardı... Üniversitenin sonradan onun yerine getirdiği şu akıl

almaz tip gibi değildi. Akston ve ben, o üç öğrenci söz konusu olduğunda birbirimizi biraz kıskanıyor gibiydik. Aramızda sanki bir mücadele vardı. Dostça bir mücadele tabii... Çünkü birbirimizi iyi anlayan insanlardık. Bir keresinde Akston, onları oğlu gibi gördüğünü söylemişti. Bundan çok rahatsız olduğumu hatırlıyorum... Çünkü ben de üçünü kendi oğullarım gibi görüyordum...”

Dönüp Dagny'ye baktı. O acılı yaşlılık çizgileri şimdi yanaklarına kadar yükselip belirginleşmeye başlamıştı. “Ben bu enstitünün kurulmasına taraftar olduğumda o üç çocuktan biri beni lanetlemişti. O günden beri onu görmedim. Olay beni ilk başlarda hep rahatsız etti. Ama çoktan beri o konuda rahatsızlık duymaz oldum.”

Gülümsedi. Yüzünde artık yalnızca o acı ifade kalmıştı. Gülümsemesinde de.

“O üç adam... Zekâ denilen armağanın getirebileceği tüm umutları simgeleyen, çok şey beklediğimiz o üç kişi... Onlardan biri Francisco d’Anconia’ydı. Sonradan yozlaşmış bir zampara oldu. İkincisi Ragnar Danneskjöld’dü, o da haydut olup çıktı. İşte insan zihninin sunabildiği vaatler.”

“Üçüncüsü kimdi?” diye sordu Dagny.

Stadler omuz silkti. “Üçüncüsü kötü şöhret bile kazanamadı. İz bırakamadan yok olup gitti. Kalabalığa karıştı. Herhalde bir yerlerde muhasebeci yardımcısı falandır.”

“Yalan! Ben kaçmadım!” diye bağıırıyordu James Taggart. “Buraya geldim çünkü hastaydım. Dr. Wilson’a sor. Bir tür gripmiş. O kanıtlayabilir. Sen nasıl bildin burada olduğumu?”

Dagny odanın ortasında dimdik duruyordu. Yakasındaki ve şapkasının kenarındaki karlar eriyip yere damlıyordu. Çevresine bakındı. İçindeki duygunun farkına varmaya zaman ayırsa, o duygu herhalde hüzmün olacaktı.

Hudson yamacındaki eski Taggart malikânesinin bir odasıydı burası. Malikâne Jim’e kalmıştı ama o da buraya pek seyrek gelirdi.

Çocukluklarında bu oda babalarının çalışma odasıydı. Şimdi ise ara sıra kullanılan ama içinde yaşanmayan bir oda havasına girmişti. İkisi dışında tüm koltuklara toz örtüleri geçirilmişti. Şöminede ateş yoktu. Bir elektrik sobasından sıcaklık yayılıyor, kablo su halının üzerinden duvardaki prize uzanıyordu. Bir de çalışma masası vardı ama üstü boştu.

Jim kanepeye yatmıştı. Boynuna kaşkol yerine bir havlu sarılmıştı. Dagny onun yanı başındaki sandalyenin üzerinde içi dolu kül tablasını gördü. Ayrıca bir şişe viski, bükülmüş bir kâğıt bardak, her yana saçılmış iki günlük gazeteler de ortalıktaydı. Büyükbabalarının bir portresi şöminenin üstüne asılmıştı. Tam boy bir portreydi bu. Solmuş fonda da bir demiryolu köprüsü görünüyordu.

“Tartışmaya zamanım yok Jim.”

“Senin fikrindi! Umarım senin fikrin olduğunu yönetim kurulu önünde de itiraf edersin. Senin Rearden Metal’in yaptı bunu bize! Orren Boyle’u bekleseydik...” Tıraşsız yüzünde bir duygu karışımı vardı: panik, nefret, bir nebze zafer, zayıf durumdaki birine bağırmanın verdiği rahatlama... Çok gerileride de belli belirsiz, tedbirli bir yakarış, bir yardım umudu hissediliyordu.

Jim bir anlığına duraksamıştı ama Dagny cevap vermedi. Durmuş ona bakıyordu. Ellerini mantosunun ceplerine sokmuştu.

“Artık yapabileceğimiz bir şey yok!” diye inledi Jim. “Washington’ı aramaya çalıştım. Phoenix-Durango’ya el koyup onu bize vermelerini istiyordum. Acil durum nedeniyle. Ama konuşmaya yanaşmadılar! Çok fazla kişi itiraz ediyor, dediler. Emsal yaratmaktan mı korkuyorlarmış neymiş! Ulusal Demiryolları Birliği’ni aradım, son tarihi ertelemelerini, Dan Conway’in o hattı bir yıl daha işletmesine izin vermelerini istedim. Bu bize biraz zaman kazandırırdı. Ama adam onu da reddetti! Ellis Wyatt’ı ve Colorado’daki arkadaşlarını bulup Washington’ın Conway’e çalışmasını emretmesi için destek istedim. Ama hepsi birden,

Wyatt da dâhil, reddetti! Asıl tehlikede olan onlar... Bizden daha fazla batacak olan onlar... Ama reddettiler!”

Dagny hafifçe gülümsedi ama bir yorumda bulunmadı.

“Şimdi artık yapabileceğimiz hiçbir şey kalmadı! Yakalandık. O hattan ne vazgeçebiliriz ne de hattı tamamlayabiliriz. Durmak da olmaz devam etmek de. Paramız yok. Kimse yanımıza sokulmak bile istemiyor! Rio Norte Hattı olmazsa elimizde ne kalır? Onu da bitiremiyoruz. Boykot edecekler bizi. Kara listelere alacaklar. O ray işçileri sendikası bizi mahkemeye verecek. Verirler tabii, bir yasa var o konuda. O hattı tamamlayamayacağız! Tanrım! Ne yapacağız?”

Dagny bekledi. Sonra, “Bitti mi Jim?” diye sordu. “Çünkü eğer bittiyse neler yapacağımızı söyleyeyim sana.”

Taggart sessizleşti, ağırlaşan gözkapaklarının altından ona baktı.

“Bu bir teklif değil Jim, bir ültimatom. Yalnızca dinle ve kabul et. Ben Rio Norte Hattı’nın inşaatını tamamlayacağım. Ben şahsen yapacağım, Taggart Transcontinental değil. Başkan yardımcılığı görevinden izin alacağım. Kendi adıma bir şirket kuracağım. Senin yönetim kurulun da Rio Norte Hattı’nı bana devredecek. Kendi kendimin müteahhidi olarak çalışacağım. Kendi finansmanımı kendim bulacağım. Tüm görev ve sorumlulukları üstleneceğim. Hattı zamanında tamamlayacağım. Sizler Rearden Metal rayların nasıl dayandığını gördüğünüzde de hattı yeniden Taggart Transcontinental’a devredip eski işime döneceğim. Hepsi bu kadar.”

Taggart ona sessizce bakıyordu. Ayağının ucundan terliği sarkmıştı. Dagny hiçbir zaman, bir insanın yüzünde umudun bu kadar çirkin görünebileceğini tahmin edememişti ama öyle görünüyordu işte. İçine kurnazlık karışmış bir umuttu bu. Dagny gözlerini ondan kaçırdı, böyle bir durumda bir insanın nasıl olup da ilk düşünce olarak karşısındakini kandırmaya yönelebileceğini merak etti.

Derken Jim hiç olmayacak bir şey söyledi. Heyecanlı bir sesle, “Ama o arada Taggart Transcontinental’ı kim yönetecek?” dedi.

Dagny güldü. Kendi ağzından çıkan bu ses kendini de şaşırttı. Acı bir gülüştü, o yüzden garip geliyordu. “Eddie Willers,” dedi. “Yo! Yapamaz!”

Dagny bir kere daha aynı tonda güldü. “Bu tür konularda seni daha akıllı sanırdım. Eddie, başkan yardımcısı vekili görevine yükselecek. Benim ofisimde, benim masamda oturacak. “Başka kim yönetecek sanıyorsun Taggart Transcontinental’ı?”

“Ama nasıl yapabilir, hiç anla...”

“Ben Eddie’nin ofisi ile Colorado arasında gidip geleceğim. Zaten şehirlerarası telefonlar da var. Hep ne yaptıysam yine onu yapacağım. Hiçbir şey değişmeyecek, yalnızca arkadaşlarına gösterebileceğin bir şov yaratmış olacağız... Benim için de biraz daha zor olacak.”

“Nasıl şov?”

“Beni çok iyi anlıyorsun Jim. Senin ve yönetim kurulunun ne tür oyunlara bulaştığını bilmiyorum. Kaç kılı kırk yarıyorsun, kaç cepheye oynuyorsun onu da bilmiyorum, ayrıca aldırmiyorum da. Hepiniz benim arkama saklanabilirsiniz. Rearden Metal’i tehdit sayan kimselerle anlaşmalara vardığınız için hepiniz korkuyorsanız... işte size saklanma fırsatı. Siz bu işe bulaşmıyorsunuz. Yapan siz değilsiniz, benim. Ötekilerin bana küfretmesine, beni kınamasına yardım edebilirsiniz. Hepiniz evinizde oturabilir, hiçbir riske girmeyebilir, hiç kimseyi kendinize düşman etmeyebilirsiniz. Sadece yolumdan çekilin.”

“Eh...” dedi Jim yavaşça. “...elbette ki kocaman bir demiryolu sisteminin politikalarıyla ilgili sorunlar çok karmaşık olabiliyor. Oysa küçük, bağımsız bir şirket, bir şahıs şirketi, daha kolaylıkla...”

“Evet Jim, evet, bütün bunları biliyorum. Rio Norte’yi bana devrettiğini açıkladığın anda Taggart Transcontinental’ın hisseleri yükselecek. Tahtakuruları her köşeden çıkmaz olacak çünkü kemirecekleri dev bir şirket kalmamış olacak. Onlar beni nasıl

saf dışı edeceklerine karar verene kadar ben o hattı bitirmiş olacağım. Benim açımdan bakınca da sana, senin kuruluna hesap vermek, onlarla tartışmak, izin dilenmek zorunda kalmayacağım. Eğer işi bitireceksem böyle şeylere vakit yok zaten. Tek başıma yapacağım.”

“Ya... başaramazsan?”

“Başaramazsam tek başıma batarım.”

“Böyle bir durumda Taggart Transcontinental’ın sana hiçbir yardımda bulunamayacağını anlıyorsun, değil mi?”

“Anlıyorum.”

“Bize güvenmeyeceksin, öyle mi?”

“Hayır.”

“Bizimle tüm resmî ilişkileri keseceksin, yaptıkların bizim şöhretimize yansımayacak!”

“Evet.”

“Şurasını da karara bağlasak iyi olur... Bir başarısızlık ya da skandal durumunda aldığın süreli izin daimî olacak, başkan yardımcılığı görevine geri dönmeyeceksin.”

Dagny bir an için gözlerini yumdu. “Peki Jim. Öyle bir durum olursa geri dönmem.”

“Rio Norte Hattı’nı sana devretmeden önce, sonunda orayı tekrar bize devredeceğine dair, hat başarılı olursa çoğunluk hisselerini maliyet fiyatına vereceğine dair de yazılı anlaşma imzalamamız gerekir sanıyorum. Yoksa bizden büyük kâr sızdırabilirsin. Çünkü o hatta ihtiyacımız var.”

Dagny’nin gözlerindeki şaşkınlık ifadesi yalnızca bir an sürdü, ardından kayıtsız sesi duyuldu. Kelimeler sanki dilen-ciye sadaka atıyormuş gibi döküldü ağzından. “Tabii Jim. Onu da yazılı yapalım.”

“Şimdi... Senin geçici halefin olarak...”

“Evet?”

“Aslında işi Eddie Willers’in yapmasını istemiyorsun, değil mi?”

“İstiyorum.”

“Ama o başkan yardımcısına benzemiyor bile! Ne duruşu ne davranışları ne...”

“Kendi işini de benim işimi de iyi biliyor. Benim ne istediğimi biliyor. Ben ona güveniyorum. Onunla çalışabilirim.”

“Daha seçkin gençlerimizden birini atamamız daha iyi olmaz mıydı? İyi aileden gelen, topluluk içinde davranışı daha iyi olan...”

“Eddie Willers olacak Jim.”

Jim içini çekti. “Pekâlâ. Yalnız... yalnız bu konuda dikkatli olmalıyız... İnsanlar Taggart Transcontinental’ı hâlâ senin yönettiğinden kuşkulananmamalı. Bunu hiç kimse bilmemeli.”

“Herkes bilecek Jim. Ama kimse açıkça söylemeyeceği için herkes memnun olacak.”

“Ama görüntüyü korumak zorundayız.”

“Ah tabii! Beni yolda görürsen tanımamazlıktan gelirsin istersen. Beni daha önce ömründe görmediğini söylersin, ben de Taggart Transcontinental’ın adını bile duymadım derim.”

Taggart sessizdi. Düşünmeye çalışıyor, gözlerini yerden ayırmıyordu.

Dagny dönüp pencereden dışarı baktı. Gökyüzü gri beyaz, tipik kış rengindeydi. Aşağılarda, Hudson kıyısında, gözünü dikip Francisco’nun arabasını beklediği yol vardı. Nehrin üzerindeki kayayı gördü. Oraya tırmanır, New York’un gökdelenlerine bakarlardı. Ormanın biraz ilerisinde de Rockdale istasyonunun rayları vardı. Her taraf karlarla kaplıydı şimdi. Görülebilenler, hatırladığı manzaranın iskeleti gibiydi. Çıplak dallar karlardan yükselip gökyüzüne uzanıyordu, ince çizgiler gibilerdi. Her taraf gri ve beyazdı. Fotoğraf gibi. Anı diye saklanan, çoktan ölmüş bir fotoğraf gibi. Ama o fotoğrafın da her şeyi geri getirebilme gücü vardı.

“Adına ne diyeceksin?”

Dagny döndü. Şaşırmıştı. “Ne?”

“Şirketine ne isim vereceksin?”

“Ha... Dagny Taggart Hattı herhalde.”

“Ama... sence bu akıllıca bir şey mi? Yanlış anlaşılabilir. İsimdeki Taggart kelimesi insanlara...”

“Eh, sen ne isim istiyorsun?” diye terslendi Dagny. Yorgunluk onu öfkeli bir havaya sokmuştu. “Bayan isimsiz mi? Madam X mi? John Galt mı?” Birden sustu, yüzü güldü. Buz gibi, parlak, tehlikeli bir gülümseme. “Aslında bu adı beğendim! John Galt Hattı.”

“Ulu Tanrım, olamaz!”

“Olur.”

“Ama bu... bayağı bir argodan ibaret!”

“Evet.”

“Bu kadar ciddi bir projeyi alaya alamazsın! Bu kadar bayağılaşamazsın...”

“Yapamaz mıyım?”

“Ama... Tanrım, neden?”

“Çünkü seni şaşırttığına göre ötekileri de şaşırtacak.”

“Senin etki sağlamak için adım attığını hiç görmemiştim.”

“Bu sefer öyle yapıyorum.”

“Ama...” Sesi kısıldı, hemen hemen bir fısıltıya dönüştü. “Dagny, bak... biliyorsun ki bu kötü şans getirir... Yani bunun simgelediği...” Sustu.

“Neyi simgeliyor?”

“Bilmiyorum... Ama insanların bu sözü kullanış biçimi, bunu söyledikleri durumlar hep...”

“Korku mu? Umutsuzluk mu? Boşuna çabalama duygusu mu?”

“Evet... Evet, öyle işte.”

“Ben de onların yüzüne bunu çarpmak istiyorum zaten.”

Dagny’nin gözlerindeki o parlak, kıvılcımlı öfke, konudan zevk almaya başladığının bu ilk işareti, Taggart’a sessiz kalması gerektiğini belli etti.

“Bütün kâğıtları hazırla. Tüm işlemler John Galt Hattı adına olsun.”

Taggart içini çekti. “Eh, hat senin hattın.”

“Sapına kadar!”

Taggart ona şaşkın bakışlarla baktı. Dagny artık başkan yardımcısı havalarını bırakmıştı. Rahatlamış, inşaat işçileriyle birlikte dinleniyormuş gibi olmuştu.

Taggart konuştu. “Evrak işleri ve hukuk yönünden bazı zorluklar çıkabilir. Önce izin almak için...”

Dagny ona hızla döndü. Yüzünde o parlak, şiddet içeren ifadenin izleri hâlâ vardı. Neşe silinmişti ama. Gülümsemeden de iz yoktu. Bu seferki ifade garipti, ilkelliği çağırıyordu. James Taggart bunu gördüğü anda bir daha hiçbir zaman görmemeyi diledi.

“Dinle Jim,” dedi Dagny. James Taggart bu ses tonunu daha önce hiçbir insandan duymamıştı. “Anlaşmada kendi sorumluluğun olarak bir tek şey yapabilirsin, onu da yapsan iyi olur. Washington’daki çocuklarını benden uzak tut. Bana tüm izinleri, yetkileri, kontratları, yasaların gerektirdiği tüm öteki çerçöpü kolaylıkla vermelerini sağla. Beni durdurmaya kalkmalarına izin verme. Eğer buna kalkışılırsa Jim... Söylentilere göre dedemiz Nat Taggart, almak zorunda olmadığı bir izni vermeyen politikacıyı öldürmüş. Nat Taggart’ın ne yaptığını bilemem. Ama sana şunu söyleyebilirim; öldürdüyse bunu ne hissederek yaptığını biliyorum. Yapmadıysa da onun yerine ben yapabilirim, aile efsanesini ben tamamlayabilirim. Ciddiyim Jim.”

Francisco d’Anconia, Dagny’nin masasının önündeki koltukta oturuyordu. Yüzü ifadesizdi. Dagny ona iş görüşmesi tonuyla, kendi demiryolu şirketinin kuruluşunu ve amacını anlatırken hep ifadesiz kalmıştı. Dinlemişti yalnızca Francisco. Tek kelime bile etmemişti.

Dagny onun yüzünde bu tükenmiş, pasif ifadeyi daha önce hiç görmemişti. Ne alaycılık vardı ne eğlenme ne de düşmanlık. Sanki kendisi varoluşun bu dakikalarına ait değilmiş, ona

ulaşılamıyormuş gibiydi. Ama gözleri yine de Dagny'ye dikkatle bakıyor, sanki Dagny'nin bildiğinden daha fazlasını görüyordu. O gözler Dagny'ye, tek yönlü aynaları düşündürüyordu. Tüm ışıkları içeri alan ama hiçbirini dışarı salmayan aynalar.

“Francisco, seni buraya çağırdım çünkü beni kendi ofisimde görmeni istedim. Burayı hiç görmemiştin. Bir zamanlar senin gözünde anlam taşırdı böyle bir şey.”

Francisco'nun gözleri yavaşça ofisi süzdü. Duvarlar çıplaktı. Yalnızca üç şey vardı o duvarlarda: Taggart Transcontinental'ın bir haritası, Nat Taggart'ın heykeline model olarak kullanılan orijinal resmi, bir de koskocaman demiryolu takvimi... Neşeli, kaba renklerde. Her yıl resmi değiştirilerek yeniden dağıtılan takvimlerden. Taggart şirketi bunları her istasyona yollardı. Dagny'nin Rockdale istasyonundaki ilk görevinde de yanı başında bu takvimden asılıydı.

Francisco ayağa kalktı, alçak sesle konuştu. “Dagny, kendi iyiliğin için ve...” belli belirsiz bir tereddüt yaşadı, “...ve benim için hissedebileceğin azıcık acıma duygusu hatırına, isteyeceğin şeyi isteme. İsteme. Bırak gideyim.”

Bu hal Francisco'ya hiç uymuyordu. Dagny de ondan böyle bir şey duymayı beklememişti. Bir an sonra, “Neden?” diye sordu.

“Sana cevap veremem. Hiçbir soruya cevap veremem. Tartışmamamın nedenlerinden biri de bu zaten.”

“Ne isteyeceğimi biliyor musun?”

“Evet.” Dagny'nin bakışı öyle etkili, öyle umutsuz bir soruyu yansıtıyordu ki eklemekten edemedi. “Reddedeceğimi biliyorum.”

“Neden?”

Francisco neşesiz bir gülümsemeyle ellerini iki yana açtı. Sanki Dagny'ye, bunu önceden tahmin ettiğini, kaçınmak istediği şeyin bu olduğunu anlatmaya çalışıyordu.

Dagny alçak sesle, “Denemek zorundayım Francisco,” dedi. “Talebi seslendirmek zorundayım. O da benim rolüm. Ne ce-

vap vereceğinse sana ait. Ama ben her şeyi denediğimi bilmek zorundayım.”

Francisco ayakta kaldı ama başını biraz eğdi. “Tamam, sana yardım olucaksa dinlerim.”

“Rio Norte Hattı’nı tamamlamak için on beş milyon dolara ihtiyacım var. Yedi milyonunu sahip olduğum Taggart hisselerinden buldum. Geri kalanını bulma olanağım yok. Yeni şirketim adına, sekiz milyon dolarlık tahvil çıkaracağım. Seni buraya, o tahvilleri satın almanı istemek için çağırdım.”

Francisco cevap vermedi.

“Ben dilenci konumundayım Francisco, senden para dileniyorum. İş hayatında dilenilmez sanırdım. *Herkes sunabildiği şeyin değeriyle ayakta kalır*, değere karşı değer, derdim. Artık durum öyle değil... Ama bunun dışındaki kurallarla nasıl ayakta kalabileceğimizi de bilemiyorum. Tüm nesnel verilere göre Rio Norte Hattı bu ülkedeki en iyi demiryolu. Tüm bilinen standartlara göre, yapılabilecek en iyi yatırım durumunda. Beni batıran da bu. İnsanlara iyi bir iş girişimi sunarak para toplayamam, yalnızca iyi olması bile insanların reddetmesine yeter. Benim şirketimin bonolarını satın alacak hiçbir banka yok. Yani sunacağım bir şey yok. Ancak yalvarabilirim.”

Sesi, bu sözcükleri duygudan uzak, mesafeli bir dikkatle telaffuz ediyordu. Sustu, onun cevabını bekledi. Francisco hâlâ sessizdi.

Dagny, “Sana sunacak bir şeyim olmadığının farkındayım,” dedi. “Yatırım olanağından söz edemem. Sen para kazanma peşinde değilsin. Sanayi projeleri çoktan beri senin ilgini çekmiyor. Yani bunun hakkaniyetli bir değiş tokuş olduğu numarasını yapacak değilim.” Soluk aldı, “Parayı bana sadaka olarak ver çünkü senin için hiç önemi yok,” dedi.

“Yapma.” Francisco’nun sesi çok kısıktı. Garipliği acıdan mı yoksa öfkeden mi, anlamak mümkün değildi. Gözleri yere bakıyordu.

“Bunu yapar mısın Francisco?”

“Hayır.”

Dagny bir an sonra, “Seni çağırma sebebim, kabul edersin diye düşündüğüm için değil, dediğimi anlayacak tek kişi sen olduğun içindi,” dedi. “O yüzden denemek zorundaydım.” Sesi giderek alçalıyordu. O zaman duygularını daha iyi saklayabileceğine inanıyormuş gibiydi. “Yani senin gerçekten gittiğine inanmıyorum... Çünkü beni hâlâ duyabildiğini biliyorum. Yaşayış biçimin çok yoz. Ama davranış biçimin öyle değil. O konudan söz edişin bile değil... Denemek zorundaydım... Ama seni anlamaya çalışmayı artık sürdüremem.”

“Sana bir imada bulunayım. Çelişkiler yok. Çelişkiyle karşılaştığını sandığın anda kendi varsayımlarını yeniden düşün. Verileriden birinin yanlış olduğunu göreceksin.”

“Francisco,” diye fısıldadı Dagny. “Sana ne olduğunu niçin bana söylemiyorsun?”

“Çünkü şu sıra o cevap senin canını kuşkudan daha fazla acıtır.”

“O kadar mı korkunç?”

“O cevap, senin de kendi kendine ulaşman gereken bir cevap.”

Dagny başını iki yana salladı. “Sana ne teklif edebileceğimi bilmiyorum. Artık neyi değerli buluyorsun, onu da bilmiyorum. Bir dilenci bile karşılığında bir değer vermek zorunda, görmüyor musun? Ona yardım etmek istemen için bir sebep önermek zorunda. Ben de düşündüm ki... bir zamanlar sana çok şey ifade eden bir şey: başarı. Sınai başarı. Bu konuyu nasıl konuşurduk hatırlıyor musun? Sen çok ciddiydin. Benden çok şey bekliyordun. Beklentilerimi boşa çıkarma demiştin bana. Çıkarmadım. Taggart Transcontinental’da ne kadar yükselebileceğimi merak ediyordun.” Eliyle odayı gösterdi. “Buraya kadar yükselebildim... Ve düşündüm ki... eski değerlerinin hatıraları senin gözünde hâlâ bir değere sahipse, yalnızca eğlenmek için ya da bir an hüznlenmek için bile onları değerli buluyorsan ya da bir mezara çiçek

bırakır gibi anıyorsan... Bana o parayı vermek isteyebilirsin. O anıların adına.”

“Hayır.”

Dagny büyük bir çabayla, “O paranın senin için bir önemi yok,” dedi. “O paradan fazlasını saçma sapan partilere harcadın. San Sebastian Madenleri’nde çok daha fazlasını batırdın...”

Francisco gözlerini kaldırıp ona baktı. Dosdoğru baktı. Dagny ilk defa o gözlerde canlı bir cevabın işaretini gördü. Parlak, acımasız ve inanılacak gibi değil ama gururlu bir bakış. Sanki onu güçlendiren bu suçlama olmuştu.

“Ha, evet,” dedi Dagny yavaşça. Sanki Francisco’nun düşüncesine cevap veriyordu. “Onun farkındayım. Seni suçladım o madenler için. Seni kınadım. Her vesileyle kızgınlığımı ifade ettim. Şimdi de sana geliyorum, para için. Jim gibi, karşına çıkan her asalak gibi. Biliyorum, bu senin için bir zafer. Bana gülebilir, beni haklı olarak küçümseyebilirsin, bunu da biliyorum. Evet, belki sana bunu sunabilirim. Eğer istediğin eğlenmekse, Jim ile Meksikalıları süründürmek sana zevk veriyse, beni çökertmek de keyiflendirmez mi seni? Sana yenildiğimi kabullenişimi duymak istemez misin? Önünde süründüğümü görmek istemez misin? Hangi biçimde sürünmemi istersin, söyle, yapayım.”

Francisco öyle hızlı hareket etti ki Dagny hareketin nasıl başladığını göremedi bile. Yalnızca hareketin öncesinde bir ürperti olduğunu görebilmişti. Francisco bir anda masanın arkasına geçmiş, Dagny’nin elini tutmuş, dudaklarına götürmüştü. Olay ciddi bir saygı ifadesi gibi başladı. Sanki amacı ona güç kazandırmaktı. Ama dudakları o parmaklara değdiğinde... Dagny bu hareketten aslında Francisco’nun güç almaya çalıştığını hissetti.

Francisco eli bıraktı, Dagny’nin yüzüne baktı, onun gözlerindeki korku dolu sükûneti gördü, gülümsedi. Gülümsemesindeki ıstırabı, öfkeyi, şefkati saklamaya çalışmadı.

“Dagny, sürünmek mi istiyorsun? Sen o kelimenin ne demek olduğunu bilmezsin ve hiçbir zaman da öğrenemeyeceksin. İnsan

sürünecekse, bunu böyle dürüstçe itiraf ederek yapmaz. Benden dilenmenin, ömründe yaptığın en cesur hareket olduğunu bilmiyor muyum sanıyorsun? Ama... bunu isteme benden Dagny.”

“Senin için ifade ettiğim değer adına...” diye fısıldadı Dagny. “İçinde kalmış olabilecek her şey adına...”

Bir an onun yüzünde, birlikte kentin gece manzarasına baktıkları zamanki ifadeyi gördüğünü düşündü. Son kez yanında yatarkenki ifadeyi. Ama o anda Francisco’nun çığlığını duydu. Ömründe duymadığı biçimde, bağrından kopan çığlığı.

“Sevgilim, yapamam!”

Her ikisi de bir an için şaşkınlık içinde sessizce bakiştılar. Dagny onun yüzünde bir düğmeye basılmış gibi ani bir değişiklik gördü. Francisco güldü, biraz uzaklaştı, son derece rahat, sırf o nedenle kaba sayılabilecek bir sesle konuştu.

“Lütfen ifade biçimimdeki karmaşayı bağışla. Bu sözü öyle çok kadına söyledim ki... Ama genellikle farklı koşullarda.”

Dagny’nin başı önüne düştü, kollarıyla bedenini kucaklar gibi oturdu, Francisco’nun bunu görmesine de aldırmadı.

Sonunda başını kaldırdığında kayıtsız bakışlarını ona yöneltti. “Peki Francisco. Güzel bir roldü bu, inandım. Eğer sana sunduğum keyfi bu biçimde yaşamak istiyorsan, başardın. Senden hiçbir şey istemeyeceğim.”

“Seni uyardım.”

“Senin hangi taraftan olduğunu bilmiyordum. Pek mümkün gibi görünmüyor ama... Orren Boyle, Bertram Scudder ve eski hocanın tarafındaymıydın.”

“Eski hocam mı?”

“Dr. Robert Stadler.”

Francisco bir an rahatlamış göründü ve güldü. “Ha, o mu? O bir talancı. Kendi amaçlarının, benim olanaklarıma el koymasını haklı göstereceğine inanıyor.” Sonra ekledi. “Bu arada Dagny, beni kimlerle, hangi tarafa koyduğunu unutmamanı rica

edeceğim. Günün birinde sana hatırlatacağım ve tekrar etmek isteyip istemediğini soracağım.”

“Hatırlatmana gerek kalmayacak.”

Francisco gitmek üzere döndü. Elini samimi bir selamlama ifadesiyle kaldırdı. “Eğer inşa etmek mümkün olsaydı sana Rio Norte Hattı konusunda iyi şanslar dilerdim.”

“İnşa edilecek. Adı da John Galt Hattı olacak.”

“Ne!”

Bu bir çılgıktı. Dagny sesli sesli güldü. “John Galt Hattı.”

“Dagny, Tanrı aşkına, neden?”

“Beğenmedin mi?”

“Bunu nasıl seçtin?”

“Bay Nemo ya da Bay Zero olmasından daha iyi değil mi?”

“Dagny, neden o isim?”

“Çünkü seni korkuttu.”

“Bu söz neyi temsil ediyor sanıyorsun?”

“İmkânsız. Ulaşılmaz. Hepiniz o isimden nasıl korkuyorsanız, demiryolu hattımdan da öyle korkuyorsunuz.”

Francisco gülmeye başlamıştı. Dagny’ye bakmadan gülüyordu. Dagny bir an Francisco’nun onu unuttuğunu düşünmeye başladı. Çok uzaklara gitmiş gibiydi Francisco. Dagny’nin bilmediği bir şeye, müthiş bir neşeye ve acıyla gülüp duruyordu.

Sonunda Dagny’ye döndüğünde, “Dagny, senin yerinde olsaydım bunu yapmazdım,” dedi.

Dagny omuz silkti. “Jim de hoşlanmamıştı.”

“Sen nesini beğendin?”

“Ben nefret ediyorum! Hepinizin beklediği kıyametten nefret ediyorum. Pes edişinizden, yardım dileyen o mantıksız sorudan. John Galt yakarışlarını duymaktan usandım. Onunla savaşıcağım.”

Francisco alçak sesle, “Savaşıyorsun,” dedi.

“Ona bir demiryolu inşa edeceğim. Gelsin de sahip çıksın bakalım!”

Francisco hüzünlü hüzünlü gülümseyip başını salladı. “Çı-kacaktır.”

Dökülen çeliğin ışığı tavanda oynuyor, bir duvarda kırılıyordu. Rearden masasında, tek lambanın ışığı altında oturuyordu. Işık halkasının dışında, odanın karanlığı dışarının karanlığına karışıyordu. Orayı fırın ışıklarının serbestçe dolaştığı boşluk gibi düşünüyordu Rearden. Sanki masası boşlukta asılı bir saldı, iki kişiyi orada hapis tutuyordu. Masanın önündeki koltukta da Dagny oturuyordu.

Mantosunu çıkarıp arkaya atmıştı, silueti mantonun önünde belli oluyordu. İncecik, gergin vücudunu gri tayyörü sarıyordu. Koltuğa çapraz yaslanmıştı. Yalnızca eli ışık halkasının içindeydi çünkü onu masanın kenarına dayamıştı. Rearden karanlıkta onun yüzünün solgun hayalini, beyaz bluzunu, açık yakasının üçgen biçimini ancak görebiliyordu.

“Peki Hank,” dedi Dagny. “Yeni Rearden Metal köprüsüne karar verdik. Bu da John Galt Hattı’nın resmî sahibinden resmî bir sipariş.”

Rearden ışığın altına serilmiş çizimlere bakıp gülümsedi. “Yolladığımız tasarıma bakma fırsatı buldun mu?”

“Evet. Benim yorumlarıma ve iltifatlarıma ihtiyacın yok. Sipariş her şeyi söylüyor zaten.”

“Pekâlâ. Teşekkür ederim. Metali çekmeye başlıyorum.”

“John Galt Hattı’nın sipariş verebilecek ya da siparişe işlerlik kazandırabilecek durumda olup olmadığını sormayacak mısınız?”

“Sormam gerekmiyor. Senin buraya gelişin belli ediyor.”

Dagny gülümsedi. “Doğru. Her şey tamam Hank. Sana bunu söylemeye, köprünün ayrıntılarını da şahsen konuşmaya geldim.”

“Peki. Gerçekten merak ettim: John Galt Hattı’nın tahvilleri kimin elinde?”

“Sanırım hepsi de parası bu işe yetmeyecek insanlar. Hepsinin yavaş yavaş büyüyen işleri var. Hepsinin de o paraya, kendi

işyerleri için ihtiyacı var. Ama raya da ihtiyaçları vardı, o nedenle de kimseden yardım istemediler.” Çantasından bir kâğıt çıkardı. “İşte John Galt A.Ş.,” diyerek masanın üzerinden uzattı. Rearden listedeki isimlerin çoğunu tanıyordu: “Ellis Wyatt, Wyatt Petrol, Colorado. Ted Nielsen, Nielsen Motor, Colorado. Lawrence Hammond, Hammond Oto, Colorado. Andrew Stockton, Stockton Döküm, Colorado.” Başka eyaletlerden de birkaç kişi vardı. Bunlar arasında biri Rearden’in dikkatini çekti: “Kenneth Danagger, Danagger Kömür, Pennsylvania.” Her birinin katkıları farklı oranlardaydı. Beş basamaklı rakamlardan altı basamaklılara kadar değişiyordu.

Rearden kalemine uzandı, listenin dibine bir satır ekledi: “Henry Rearden, Rearden Çelik, Pennsylvania 1.000.000 dolar.” Sonra da listeyi Dagny’ye fırlattı.

“Hank,” dedi Dagny alçak sesle. “Senin buna katılmanı istemiyordum. Rearden Metal’e öyle çok yatırım yaptın ki... Senin durumun hepimizden zor. Bir riske daha girmeyi göze almamalısın.”

“Bana iyilik yapılmasını kabul edemem.” Sesi soğuktu.

“Ne demek istiyorsun?”

“İnsanlardan benim girişimlerim konusunda, benim oynadığımdan daha büyük kumarlar oynamalarını bekleyemem. Eğer bu bir kumarsa, herkesin koyduğu para kadar ben de koyabilirim. Bu hattın benim için ilk vitrin olacağını sen söylememiş miydin?”

Dagny başını eğdi, ciddi bir sesle, “Peki,” dedi. “Teşekkür ederim.”

“Bu arada, bu parayı kaybetmeyi de bekliyor değilim. Bu tahvillerin hangi koşullar altında adıma opsiyonlu hisseye dönüşebileceğinin farkındayım. Dolayısıyla güzel bir kâr bekliyorum. Onu da bana sen kazandıracaksın.”

Dagny güldü. “Tanrım, Hank, öyle çok korkak budalayla konuştum ki bu hattın para kaybedeceğine neredeyse ben de

inanmaya başladım! Gerçeği hatırlattığın için teşekkür ederim. Evet, bence de sana büyük para kazandıracağım.”

“Korkak budalalar olmasa bu işte hiçbir risk kalmazdı. Ama onları yenmek zorundayız. Yeneceğiz.” Masasının üzerindeki kâğıtların arasından iki telgrafı çekip aldı. “Hâlâ birkaç adam var dünyada.” Telgrafları Dagny’ye uzattı. “Sanırım bunlar hoşuna gidecek.”

Bir tanesi şöyle diyordu: “Ben buna iki yıl sonra kalkışmak istiyordum ama Devlet Bilim Enstitüsü’nün bildirisi beni hemen harekete geçmek zorunda bıraktı. Bu sözümü taahhüt sayabilirsiniz. Colorado’dan Kansas City’ye, dokuz yüz kilometre boyunca otuz santim çapında boru döşeyeceğim. Ayrıntıları yollayacağım. Ellis Wyatt.”

Diğerinde de şöyle yazıyordu: “Siparişimle ilgili görüşmemizi hemen uygulamaya geçirin. Ken Danagger.”

Rearden açıklama gereğini hissetti. “O da hemen harekete geçmeye hazır değildi. Söz konusu olan, sekiz tonluk Rearden Metal’den yapı malzemesi. Kömür madenleri için.”

Birbirlerine bakıp gülümsediler. Başka yoruma ihtiyaçları yoktu.

Rearden telgrafları geri alırken başını eğmişti. Dagny’nin elinin teni, ışığın altında saydam gibiydi. İnce uzun parmaklarıyla bir genç kız eli gibiydi bu. Bir an için çok masum, savunmasız göründü gözüne.

“Colorado’daki Stockton Döküm benim siparişi bitirecek,” dedi. “Amalgam Levye ve Sinyal Şirketi’nin bırakıp kaçtığı siparişi. Metal konusunda seninle temasa geçecekler.”

“Geçtiler bile. İnşaat ekipleri konusunda ne yaptın?”

“Nealy’nin teknisyenleri kalıyor. En iyileri. Benim ihtiyaç duyacaklarım. Ustabaşılarının da çoğu kalıyor. Onların hızını sürdürmek zor olmaz. Nealy zaten pek fazla işe yaramıyordu.”

“Ya işçiler?”

“İşe alabileceğimden çok kişi başvuruyor. Sendikanın bur-nunu sokacağını sanmıyorum. Başvuranların çoğu sahte isimle geliyor. Onlar da sendika üyesi. Çalışmaya fazlasıyla ihtiyaçları var. Hat boyunca birkaç koruma koyacağım ama aslında bir sorun beklemiyorum.”

“Ağabeyin Jim’in yönetim kurulu?”

“Onların hepsi, John Galt Hattı’yla ilgileri olmadığı yolunda gazetelere beyanat verme yarışında. Bu girişimin ne kadar kötü olduğunu belirtiyorlar. Onlardan istediğim her şeye razı oldular.”

Dagny’nin omuzları gergin, bir anda kaçmaya hazırlanmış gibi arkaya doğru devrikti. Gerilim doğal görünüyordu onun üzerinde. Bir kaygı değil, keyif işaretiydi bu. Gri tayyörünün içindeki tüm vücudunun gerilimi, karanlıklar içinde yarı yarıya belli oluyordu.

“Eddie Willers ofiste işletmeden sorumlu başkan yardımcısı görevini devraldı,” diye devam etti. “Herhangi bir şeye ihtiyacın olursa onunla ilişki kur. Ben bu akşam Colorado’ya gidiyorum.”

“Bu gece mi?”

“Evet. Zaman kaybedemeyiz. Zaten bir hafta kaybettik.”

“Kendi uçağınla mı uçuyorsun?”

“Evet. Ona kadar döneceğim. Ayda bir iki kere New York’a gelmeyi planlıyorum.”

“Oradayken nerede kalacaksın?”

“Şantiyede. Kendi vagonumda... Yani, Eddie’nin vagonunda. Onu Eddie’den ödünç alıyorum.”

“Güvende olacağından emin misin?”

“Hangi tehlikeye karşı?” Dagny birden güldü. Şaşırmıştı. “Benim erkek olmadığımı ilk defa hatırladın sanıyorum. Merak etme, tabii güvende olacağım.”

Rearden ona bakmıyordu. Masasında duran, üzerinde rakamlar yazılı bir kâğıda bakıyordu. “Mühendislerime köprü’nün maliyetiyle ilgili bir döküm hazırlattım,” dedi. “Gerekli inşaat süresinin de bir programını çıkarttım. Seninle bunları konuş-

mak istiyorum.” Kâğıtları uzattı. Dagny de alıp arkasına yaslandı, okumaya koyuldu.

Yüzüne bir ı ışık çizgisi düşmüştü. Rearden onun ciddi ağzının keskin çizgilerini gördü. Dagny arkasına biraz daha yaslanınca, bu sefer o dudakların yalnızca silüetini, ayrıca inik göz kapaklarının ucundaki kirpikleri gördü.

Acaba, diye düşünüyordu içinden. Acaba seni ilk gördüğüm günden beri hiç mi düşünmedim bunu? İki yıl boyunca başka bir şey düşündüm mü ki? Hiç hareketsiz oturmuş ona bakıyordu Rearden. Kafasının içinde duyduğu kelimeler, hiçbir zaman ona biçimlendirme izni vermediği, hep hissettiği, bildiği ama yüzleşmediği, hiç söylemeyerek yok etmeye çalıştığı kelimelerdi. Şimdi apansız bir şok duygusu belirmişti içinde. Bunları ona söylüyormuş gibi bir şok... *Seni ilk gördüğümünden beri... Yalnızca vücudunu, o dudaklarını, gözlerinin bana nasıl bakacağını... eğer... Sana söylediğim her cümlede, senin güvenli sandığın her toplantıda, konuştuğumuz tüm önemli konuların altında... Bana güvenmiştin, değil mi? Senin büyüklüğünü anlama konusunda! Seni hak ettiğin gibi düşünme konusunda... Erkekmişsin gibi! Buna ne kadar ihanet ettiğimi bilmiyor muyum sanıyorsun? Hayatımın tek güzel rastlantısı, saygı duyduğum tek insan, ömrümde gördüğüm en iyi iş insanı, benim müttefikim, umutsuz bir savaşta ortağım... Ben neyim, biliyor musun? Bunu düşündüm çünkü düşünülmez bir şey olması gerekirdi. Sana hiç değmemesi gereken o aşağılayıcı ihtiyaç! Senden başka hiç kimseyi, hiçbir zaman istemedim. Seni görene kadar, istemek nedir bilmedim. Bana olmaz böyle bir şey, demiştim. Beni çokertemez. Ama o günden beri, iki yıldır, bir an huzurum olmadı... İstemek nasıl bir şey, biliyor musun? Sana baktığımda ne hissettiğimi duymak istiyor musun? Geceleri uyanık yatarken, telefonda senin sesini duyduğumda, işlerime gömülmüş çalışırken ama bunu yine de kafamdan kovamazken! Seni aklının alamayacağı yere indirmek ve bunu benim yaptığımı bilmek. Seni bir vücut saymak, sana hayvani zevkleri öğretmek, senin ihtiyaç duyduğunu görmek, bunu benden istediğini duymak, harika*

ruhunu bir günaha bağımlı görmek. Sen dünyaya temiz, gururlu gücünle bakarken seni olduğun gibi seyretmek. Ondan sonra seni kendi yatağında görmek. Benim akıl edebileceğim şeylere teslim oluşunu, gururunu bir kenara bırakacağın şeylere adı anılmaz hisleri yaşamak uğruna razı oluşunu... İstiyorum seni... Ve bu yüzden lanetleniyorum!

Dagny karanlıkta arkasına yaslanmış kâğıtları okuyordu. Rearden ateşin onun saçlarında yarattığı yansımaları gördü. Işıklar omza indi, kolundan kaydı, bileğin çıplak tenine ulaştı.

Şimdi, şu anda ne düşündüğümü biliyor musun? Gri tayyörün ve açık yakan... Öyle genç duruyorsun ki, öyle yalın, öyle kendinden eminsin ki... Şimdi başını arkaya itsem, seni üzerindekiyle birlikte yere yatırsam ve sonra kıyafetlerini çıkarmaya başlasam, acaba ne yaparsın?

Dagny gözlerini kaldırıp ona baktı. Rearden gözlerini masasındaki kâğıtlara eğdi. “Köprünün asıl maliyeti ilk sandığımızdan bile düşük. Görmüşsündür, köprünün kuvveti, sonradan ikinci hattın eklenmesini de mümkün kılacak. Bence ülkenin bu kesimine bir iki yıl içinde çok gerekli olacak o ikinci ray. Eğer maliyeti süreye yayar da...”

O konuşurken Dagny lambanın ışığında Rearden’ın yüzünü inceliyordu. Lamba, Dagny’nin görüş alanının dışındaydı. Ona sanki masadaki kâğıtlar Rearden’ın yüzünü aydınlatıyormuş gibi geliyordu. O yüz, diye düşündü. Ve sesindeki o soğuk, parlak netlik. Zekâsının keskinliği... Tek amaca yönelik güdüsünün netliği. Yüzü de kelimeleri gibiydi. Sanki bir tek temanın çizgisi, o gözlerin dengeli bakışlarından fışkırıyor, yanaklarının gergin kaslarından geçiyor, ağzının o beğenmez, uçları aşağıya dönük, acımasız sofuluğunu buluyordu.

Gün bir felaket haberiyle başladı. Atlantic Southern’ın bir marşandizi, New Mexico’nun dağlık yöresinde, keskin bir virajı alırken bir yolcu trenine çarpmış, yük taşıyan vagonları yamaca devirip saçmıştı. Vagonlarda beş bin ton bakır vardı. Arizona’daki bir madenden çıkarılmış, Rearden fabrikasına gidiyordu.

Rearden hemen Atlantic Southern'ın genel müdürüne telefon açtı ama aldığı cevap şöyle oldu: "Ah Tanrım, Bay Rearden, nereden bilebiliriz? Enkazı toparlamanın ne kadar süreceğini kim bilebilir ki? Ömrümde gördüğüm en kötü kazalardan biri... Bilemiyorum Bay Rearden. O bölgeye yakın yerlerde başka hiçbir hat yok. Dört yüz metrelik raylar darmadağın durumda. Heyelandan kayalar kaymış. Bizim tren geçemiyor. Vagonları ve yüklerini rayın üzerine alabilecek miyiz ya da ne zaman alabiliriz, bilemiyorum. İki haftadan önce olmaz herhalde... Üç gün mü? İmkânsız Bay Rearden!.. Ama elimizden bir şey gelmez! Herhalde müşterilerinize bunun mücbir sebep olduğunu söyleyebilirsiniz! Onları engellemiş olsanız ne olur ki? Bu tür bir olay karşısında kimse sizi suçlayamaz ki!"

İki saat geçmeden Rearden sekreterinin, nakliye departmanından iki genç mühendisin, bir yol haritasının ve şehirlerarası telefonun yardımıyla, kamyonlardan oluşan bir filoyu kaza yerine yollamış, bir dizi damperli vagonun da en yakındaki Atlantic Southern istasyonunda beklemesini sağlamıştı. Damperli vagonlar Taggart Transcontinental'dan ödünç alınmıştı. Kamyonlar New Mexico, Arizona ve Colorado'nun her köşesinden birer birer bulunup kiralanmıştı. Rearden'ın mühendisleri özel kamyon sahiplerini telefonla aramış, tartışmaları kısa kesecek rakamlar önermişti.

Bu parti, Rearden'ın beklediği üç parti bakırın sonuncusuydu. İlk iki parti teslim edilememişti. Şirketlerden biri işi bırakmıştı, öteki de elde olmayan sebeplerden geciktiğini söyleyip duruyordu.

Rearden bu işi çözmeye çalışırken bekleyen randevularını da geciktirmemiş, sesini de yükseltmemiş, gerilim, tereddüt ya da heyecan belirtisi göstermemişti. Birdenbire ateş altında kalmış bir komutanın hızlı hesapçılığıyla üzerine gitmişti olayın. Sekreteri Gwen Ives da çok sakın bir yardımcı olduğunu göstermişti. Yaşı henüz otuza gelmemiş bir genç kadındı. Sessiz, uyumlu halleri ve hislerini belli etmeyen yüzüyle en iyi tasarımlanmış ofis teşhizatına çok iyi uyan bir karakterdi. Rearden'ın elemanları

arasında işinin son derece ehli biriydi, çalışma biçimi, çalışırken araya karışabilecek herhangi bir duygu unsurunu bağışlanmaz bir ahlaksızlık sayma eğilimindeydi.

Acil durum geçtiğinde ağzından çıkan tek söz şu oldu: “Bay Rearden, sanırım bize mal sevk edecek herkese, her şeyi Taggart Transcontinental kanalıyla yollamalarını söylememiz gerekir.”

“Onu ben de düşünüyorum,” demişti Rearden. “Colorado’ya, Fleming’e bir telgraf çek. O bakır madeni için opsiyonu alacağımı söyle.”

Masasının başına dönmüş, bir telefonda şefle, öbür telefonda satın alma müdürüyle konuşuyor, eldeki her parti cevherin tarihini ve tonunu kontrol ediyordu. Fırının işleyişinde bir tek saatlik bile gecikme olmamalıydı. Bunu şansa da başka birinin eline de bırakamazdı. John Galt Hattı için son parti raylar dökülüyordu. Zil çaldı, Bayan Ives’in sesi, annesinin dışarıda beklediğini, onu görmek istediğini duyurdu.

Ailesine hiçbir zaman fabrikaya randevusuz gelmemelerini söylemişti. Onların fabrikadan nefret etmesi, buraya pek seyrek gelmesi de onu memnun ediyordu. Şu anda hissettiği, annesinin oradan uzaklaştırılmasını emretme yolunda şiddetli bir istekti. Ama tren kazasında gerekenden daha büyük bir iradeyle, “Peki,” dedi alçak sesle. “Söyleyin gelsin.”

Annesi kavgacı bir savunma edasıyla kapıdan girdi. Odaya, sanki buranın Rearden için ne anlam ifade ettiğini biliyormuş gibi baktı, sanki oğlunun gözünde herhangi bir şeyin ondan daha önemli sayılmasına bozuluyormuş gibi ilerledi. Koltuklardan birine oturması epey zaman aldı. Çantasını, eldivenlerini, elbisesinin eteklerini bir türlü yerleştiremiyor, bir yandan da söyleniyordu. “Annelerin dış odada bekletilmesi, kendi oğlunu görmek için bir sekreterden izin alması da ne hoş oluyormuş...”

“Anne, önemli bir şey mi var? Bugün çok meşgulüm.”

“Sorunları olan bir tek sen değilsin. Tabii ki önemli bir şey var. Önemli olmasa ta buralara kadar gelir miydin sanıyorsun?”

“Ne oldu?”

“Philip’le ilgili.”

“Evet?”

“Philip mutsuz.”

“Ee?”

“Senin sadakanla yaşamayı, kendi adına tek doları bile olmamasını yanlış buluyor.”

“Eh!” dedi Rearden şaşkınlıkla gülümseyerek. “Bunu anlamasını bekliyordum zaten.”

“Onun gibi hassas bir adamın bu durumda olması çok yanlış.”

“Tabii yanlış.”

“Benimle aynı fikirde olmana sevindim. Şimdi yapman gereken ona bir iş vermek.”

“Ne?”

“Ona bir iş vermelisin. Burada, fabrikada. Ama temiz, güzel bir iş tabii. Masası, odası, doğru dürüst bir maaşı olsun. Senin gündelik işçilerinin, pis kokulu fırınlarının arasında dolaşmasın.”

Rearden bu sözleri işittiğini biliyor ama buna kendini bir türlü inandıramıyordu. “Anne, ciddi olamazsın.”

“Tabii ki ciddiylim. İsteddiği şeyin bu olduğunu biliyorum. Gerçi senden istemesine gururu izin vermiyor ama sen ona teklif edersen, sanki sen ondan bir iyilik istiyormuş havasına sokarsan, o zaman eminim kabul edecektir. Bu yüzden seninle konuşmak için buralara geldim. Seni benim yönlendirdiğimi anlamasın diye.”

Duyduğu bu şeylerin niteliğini anlamaya Rearden’ın bilinci müsait değildi. Zihnini tek bir düşünce, spot ışığı gibi deldi, bunu kimin, nasıl görmezden gelebileceğini merak etti. O düşünce ağzından bir şaşkınlık çılgılığı gibi yükseldi. “Ama çelik işinden hiç anlamıyor ki!”

“Bunun konuyla ne ilgisi var? Çalışması gerekiyor.”

“Ama bu işi yapamaz.”

“Özgüven kazanması, kendini önemli hissetmesi gerekiyor.”

“Ama hiçbir işe yaramaz.”

“İstendiğini hissetmek zorunda.”

“Burada mı? Ona niye ihtiyacım olsun ki?”

“Bir sürü yabancıyı işe alıyorsun.”

“Ben üretebilen insanları işe alıyorum. O ne sunabiliyor?”

“O senin kardeşin, öyle değil mi?”

“Bunun konuyla ne ilgisi var?”

Annesi inanmaz bakışlarla baktı. Duyduğu şaşkınlık onu sessizleştirmişti. Bir an için birbirlerine bakakaldılar. Sanki iki ayrı gezegenden geliyorlardı.

Sonunda annesi, kendine kuşku duyma izni veremeyeceği sihirli formülü gramofon gibi bir kere daha tekrarlardı. “O senin kardeşin. Bu dünyada bir konuma sahip olmaya ihtiyacı var. Bir maaş almalı ki hakkı olan, sadaka olmayan bir parası olduğunu hissetsin.”

“Hakkı mı? Ama benim gözümde beş sent bile etmez o.”

“İlk bunu mu düşünürsün sen? Kendi kârını mı? Ben senden kardeşine yardım etmeni istiyorum, sen kalkmış onun sırtından beş sent kazanmaya çalışıyorsun, bu işten sana bir kazanç gelmezse, ona yardım etmeyeceğini söylüyorsun, öyle mi?” Rearden’ın gözlerindeki ifadeyi görünce bakışlarını kaçırdı ama sesini yükselterek konuşmasını sürdürdü; “Evet, elbette yardım ediyorsun ona... herhangi bir dilenciye yardım eder gibi. Maddi yardım. Senin tek bildiğin, anladığın şey o. Kardeşinin manevi ihtiyaçlarını, durumunun kendine olan saygısını nasıl etkilediğini hiç düşünüyor musun? Dilenci gibi yaşamak istemiyor ki o! Kendini senden bağımsız hissetmek istiyor.”

“Yapamadığı işe karşılık, kazanamayacağı bir maaşı benden isteyerek mi?”

“Seni hiç etkilemez ki! Burada sana para kazandıran yeterince çalışan var.”

“Ona bir çeşit sahtekârlık komplosu kurarak yardım etmemi mi istiyorsun?”

“Bu şekilde ifade etmek zorunda değilsin.”

“Bu sahtekârlık mı, yoksa değil mi?”

“Hiç kimseye acımıyorsun.”

“Bu tür bir sahtekârlığın hakkaniyetli olacağına mı inanıyorsun?”

“Sen şu dünyada yaşayan en ahlaksız insansın... Tek düşün-düğün adalet! Hiçbir sevgi hissetmiyorsun!”

Rearden birdenbire, gergin bir hareketle ayağa kalktı. Bu hareket, görüşmeye son vermek, ziyaretçiyi çıkmaya davet etmek anlamına geliyordu. “Anne, ben burada bir çelik fabrikası işletiyorum, genelev değil.”

“Henry!” Annesinin soluğunun boğazına tıkanması, seçilen kelimenin niteliğinden ötürüydü, başka da hiçbir nedeni yoktu.

“Bir daha benimle Philip’e iş verme konusunu konuşmaya kalkma. Ona fırından kül süpürme işini bile veremem. Onu fabrikamın kapısından içeri sokmam. Bunu kesinlikle anlamamı istiyorum. Sen ona hangi yolla istersen yardım edebilirsin ama benim fabrikamı buna alet etmeye kalkıştığını bir daha duymayayım.”

Annesinin yumuşak çenesindeki kırışıklar, alaycı bir gülümseme oluşturacak biçimde hizalandı. “Neymiş senin bu fabrikan? Bir tür kutsal tapınak falan mı?”

“Eh... evet,” dedi Rearden yavaşça. Bu düşünce ona bir anda güzel gelmişti.

“İnsanları hiçbir zaman kendi ahlaki sorumluluğun olarak düşünmez misin?”

“Senin neye ahlak demeyi seçtiğini bilmiyorum. Ama ben insanları düşünmem... Tek düşünebildiğim, eğer Philip’e bir iş veririm işe gerçekten ihtiyacı olan ve onu hak eden, işinin ehli olan hiçbir insanın yüzüne bakamam.”

Annesi ayağa kalktı. Başını omuzlarının arasına doğru çekmiş gibiydi. Sesinde kendini haklı gören bir acılık vardı. Kelimeler sanki karşısındaki uzun boylu, dik duran adama doğru tırmanıyor, aşağıdan yukarıya çıkıyordu. “İşte senin zalimliğın bu. Acımasız ve bencil yanın bu. Eğer kardeşini sevseydin ona hak

etmediği işi verirdin, hem de sırf hak etmiyor diye verirdin... Ben buna gerçek sevgi, iyilik, kardeşlik derim. Sevgi başka ne işe yarar? Eğer bir adam işi hak ediyorsa, o işi ona vermekle bir sevap işlemiş olmuyorsun ki! Asıl sevap hak etmeyene vermektir.”

Rearden ona, bir hayalete bakar gibi bakıyordu. Bu hayatın bir canavar olmasını engelleyen tek şey, Rearden'ın olup bitene inanamayışıydı. “Anne,” dedi yavaşça. “Sen ne dediğini bilmiyorsun. Bunu ciddi ciddi söylediğine inanacak kadar yabancılaşamam sana.”

O anda annesinin yüzünde gördüğü ifade onu her şeyden daha fazla şaşırttı. Bir yenilgi ifadesiydi ama çok garip, sinsî, sinik bir kurnazlık içeriyordu. Sanki annesi o anda sahip olduğu bilgelikle, onun masumiyetine gülüyor gibiydi.

O yüzün hayali belleğinde kaldı, anlaması gereken bir şeyin uyarısı olmayı sürdürdü. Ama anlayamıyordu. Zihnini bir türlü bunu değerli bir düşünce olarak görmeye zorlayamıyordu. Bir tek ipucu bile bulamıyordu, içinde yalnızca belli belirsiz bir tedirginlik, bir tiksinti hissediyordu. Ama buna ayıracak zamanı yoktu. Şu anda bunu düşünemezdi. Masasının önündeki koltukta bir sonraki ziyaretçi oturuyordu. Bu sefer de kendi hayatı için yalvaran bir adamı dinliyordu.

Adam, istediğini bu kelimelerle ifade etmiyordu ama Rearden meselenin aslının bu olduğunu çok iyi anlıyordu. Adamın kelimelerle ifade ettiği şey yalnızca beş yüz ton çelik için bir yakarıştı.

Adı Bay Ward'du. Minnesota'daki Ward Hasat Makineleri Şirketi'nin sahibiydi. Lekesiz bir isme sahip, iddiasız bir şirketti bu. Büyüdüğüne de battığına da ender rastlanacak şirketlerdendi. Bay Ward, fabrikanın sahibi olan, onu ellerinden geldiği kadar iyi çalıştıran ailenin dördüncü kuşağını temsil ediyordu.

Elli yaşlarında vardı. Köşeli, sağlam bir yüze sahipti. Ona bir kez bakmak, yüzünün acı ifade etmesine izin vermeyi, uluorta soyunmak kadar ayıp sayan biri olduğunu anlamaya yetiyordu. Kuru, iş dünyasına özgü bir sesle konuşuyordu. Babasının za-

manından beri küçük bir çelik fabrikasıyla iş yaptıklarını ama şimdi o şirketi Orren Boyle'un Associated Çelik şirketinin satın aldığını anlatıyordu. Son siparişinin teslim edilmesini bir yıldır bekliyordu. Bir aydan beri de Rearden'la yüz yüze konuşabilmek için bir randevu almak istiyordu.

"Fabrikanızın tam kapasite çalıştığını biliyorum Bay Rearden," dedi. "Yeni sipariş kabul edecek durumda olmadığınızı da biliyorum çünkü en büyük, en eski müşterileriniz bile sıralarını beklemek zorunda. Ne de olsa siz ülkedeki tek dürüst, yani güvenilir çelik imalatçısısınız. Benim talebimi bir istisna kabul etmeniz için size ne gibi bir iddia sunabileceğimi bilemiyorum, yalnızca fabrikamın kapılarının ebediyen kapanmak üzere olduğunu söyleyebilirim. Ve ben de..." sesi titrer gibi oldu, "...orayı nasıl kapatabileceğimi henüz bilemiyorum, o yüzden size geldim, pek şansım olmasa bile... elimden gelen her şeyi denemek zorundayım."

İşte bu, Rearden'ın anlayabileceği bir dildi. "Keşke size yardım edebilseydim," dedi. "Ama şu sıra benim için de en kötü bir zaman çünkü çok büyük, çok özel bir sipariş her şeyin önüne geçmek zorunda."

"Biliyorum. Ama beni lütfen dinler misiniz Bay Rearden?"

"Tabii."

"Mesele para meselesiyse ne isterseniz veririm. Eğer o yolla bu işi sizin açınızdan değerli kılabilirsem, ne kadar ekstra isterseniz ekleyin, normal fiyatın iki katını isteyin, yeter ki çeliği verin bana. Bu yıl üretimimi zararına satsam da umurumda değil, yeter ki fabrikayı açık tutabileyim. Kendi param, gerekirse fabrikayı bir iki yıl zararına çalıştırmaya yeter, buna dayanırım. Çünkü bu işin nasılsa uzun süre böyle devam edemeyeceğini düşünüyorum. Durum iyiye gitmek zorunda, yoksa..." Sözü bitirmedi. Yalnızca, "Bu şart," diye ekleyebildi.

"İyiye gidecektir," dedi Rearden.

John Galt Hattı, zihninden bu güvenli sözleri onaylarcasına geçti. Hızla ilerliyordu hat. Rearden Metal'e yönelik saldırıların

arkası kesilmişti. Kendisini ve Dagny Taggart'ı, ülkenin iki ayrı ucunda, birbirinden kilometrelerce uzakta, boşlukta duruyor gibi hissediyordu. Yolları açılmıştı artık. İş bitirebilirlerdi. Bizi rahat bırakacaklar, bitireceğiz, diye düşündü. Bu sözcükler kafasında bir savaş şarkısı gibiydi: Bizi rahat bırakacaklar.

“Bizim fabrika kapasitemiz yılda bin ünite,” dedi Bay Ward. “Geçen yıl üç yüz yaptık. İflas edenlerin sattığı çelikleri topladım, birkaç büyük şirketten birkaç ton dilendim. Olmadık yerlerden hurda toplamaya bile çalıştım. Sizi bunlarla sıkmayayım ama işleri bu yolla yürütecek kadar düşeceğimiz hiç aklıma gelmemişti. Bu arada Bay Orren Boyle da durmadan çeliği gelecek hafta teslim edeceklerini söyleyip yeminler ediyordu. Ama ne kadar çelik dökmeyi başarıyorsa o da hep yeni müşterilerine gidiyordu. Söylentilere göre bunlar siyasi güce sahip adamlardı. Şimdi de Bay Boyle'u hiç bulamaz oldum. Washington'daymış. Bir ay aşkın süredir oradaymış. Ofisi bana, elimizden bir şey gelmiyor çünkü cevher bulamıyoruz, diyor. Yaptıkları tek açıklama bu.”

“Vaktinizi onlarla ziyan etmeyin,” dedi Rearden. “O firmadan hiçbir zaman bir şey alamazsınız.”

“Biliyor musunuz Bay Rearden...” Adamın sesinde, inanmadığı bir şey keşfetmiş gibi bir ton vardı. “Sanırım Bay Boyle'un işini yönetme biçiminde bir sahtelik var. Neyin peşinde bir türlü anlayamıyorum. Fırınlарının yarısı çalışmıyor ama gazetelerde geçen ay o firmayla ilgili pek çok haber vardı! Üretimleriyle mi ilgili? Yoo! Bay Boyle işçileri için harika bir konut projesi hazırlamış, onunla ilgili. Geçen hafta da Bay Boyle tüm liselere renkli filmler göndermiş. Çeliğin nasıl yapıldığına, herkese ne büyük hizmetler sağladığına ilişkin filmler. Şimdi de Bay Boyle'un bir radyo programı var. Çelik sanayisinin ülke için önemini anlatıp duruyor. Çelik sanayisinin bütün halinde sürdürölmek zorunda olduğunu söylüyor. Bütün halinde demekle ne kastettiklerini bir türlü anlayamıyorum.”

“Ben anlıyorum. Boş verin. Bunlar yanına kalmayacak.”

“Biliyor musunuz Bay Rearden, durmadan başkaları için ne güzel şeyler yaptıklarını anlatıp duran insanlardan pek hoşlanmıyorum. Bir kere doğru değil, doğru da olsa bunun iyi bir şey olduğunu sanmıyorum. Bu yüzden açık söyleyeyim, çeliği istemem kendi işim için. Benim işim olduğu için. Çünkü kapatmak zorunda kalırsam... Eh, aslında hiç kimse anlamıyor bunu bugünlerde.”

“Ben anlıyorum.”

“Evet... evet, sanıyorum siz anlarsınız... İşte, yani bu benim ilk kaygım. Ama yine de... müşterilerim de var. Yıllardır hep benimle iş yaptılar. Bana güveniyorlar. Hiçbir yerden hiçbir türlü makine bulmak mümkün değil artık. Minnesota’da durum ne hale geldi bir fikriniz var mı? Çiftçiler alet bulamayınca makineler hasat mevsiminin ortasında bozulup yedek parça da bulunamayınca... ortalıkta Bay Orren Boyle’un renkli filmlerinden başka hiçbir şey yok. Yani... Sonra işçilerim de var. Bazıları babamın zamanından beri bizimle çalışıyor. Gidebilecekleri başka hiçbir yer yok. Hele şimdi.”

İmkânsız, diye düşünüyordu Rearden. Her fırının, her saatin, her tonun önceden, acil siparişlerle altı aylığına dolu olduğu bir durumda daha fazla çelik çıkarmaya olanak yoktu. Ama... John Galt Hattı, diye düşündü. Eğer onu yapabilirse her şeyi yapabilirdi... Sanki on yeni problemi daha üstlenmeye istekliymiş gibi hissediyordu kendini. Şu dünyada onun için hiçbir şeyin imkânsız olamayacağını hissediyordu.

“Bakın,” diyerek telefona uzandı. “Şefle bir konuşayım, önümüzdeki birkaç hafta içinde ne döküyormuşuz bir öğreneyim. Belki siparişlerin bazılarından birkaç ton ödünç almak mümkün olur da...”

Bay Ward gözlerini yavaşça ondan kaçırdı ama Rearden o yüzdeki ifadeyi yakalamıştı. Onun için öyle önemli, benim için öyle küçük bir şey ki bu, diye düşündü.

Telefonun kulaklığını kaldırırken elinden bırakmak zorunda kaldı çünkü o anda odasının kapısı açılmış, Gwen Ives uçarcasına içeri dalmıştı.

Bayan Ives'in kendine böyle bir hareketi yapma izni vermesi düşünülemezdi. O yüzdeki doğa dışı çarpılma, gözlerdeki görmüyormuş gibi ifade, adımlardaki sendeleme de düşünülemezdi. "Araya girdiğim için özür dilerim Bay Rearden," dedi. Rearden onun odayı da Bay Ward'u da görmediğinin farkındaydı. Kadıncağыз yalnızca Hank Rearden'ı görebiliyordu. "Size söylemek zorundayım, yasama meclisi, Fırsat Eşitleme Yasası'nı şu anda kabul etti."

Avaz avaz bağırان, o kendine hâkim Bay Ward oldu. "Ah, Tanrım, hayır! Ah, olamaz!" Gözlerini Rearden'dan ayıramıyordu.

Rearden ayağa fırlamıştı. Garip biçimde eğik duruyordu. Tek omzu diğerine göre öndeydi. Bir an böyle durdu. Sonra Rearden çevresine baktı. Sanki gözleri görme yeteneğini yeniden kazanıyordu. "Özür dilerim," dedi. Bakışları hem Bayan Ives'in hem de Bay Ward'un üzerindeydi. Tekrar yerine oturdu.

Kontrollü, kupkuru bir sesle, "Yasa taslağının meclis genel kuruluna indiğinden haberimiz olmadı, değil mi?" diye sordu.

"Hayır Bay Rearden. Besbelli bu sürpriz bir hamle. Yasayı kırk beş dakikada kabul etmişler."

"Mouch'tan haber var mı?"

"Hayır Bay Rearden." *Hayır* sözünü vurgulu söylüyordu. "Beşinci katın odacısı demin koşarak odama geldi, bunu radyodan duyduğunu söyledi. Gazeteleri arayıp onaylattım. Washington'da Bay Mouch'u da bulmaya çalıştım ama ofisi cevap vermiyor."

"Ondan en son ne zaman haber almıştık?"

"On gün önce Bay Rearden."

"Peki. Teşekkür ederim Gwen. Ofisini aramaya devam et."

"Peki Bay Rearden."

Gwen Ives odadan çıktı. Bay Ward ayağa kalkmıştı. Şapkası elindeydi. "En iyisi ben..." diye mırıldandı.

“Oturun,” dedi Rearden sert bir sesle.

Bay Ward bu söze uydu. Gözleri Rearden’daydı.

Rearden, “Bitmemiş alışverişimiz var, öyle değil mi?” dedi. Bay Ward, Rearden’in, dudaklarını konuşurken bu ifadeye sokan duyguların neler olduğunu anlayamadı. “Bay Ward, dünyanın en ahlak liderinin bizi sürekli olarak neden kınadığını hatırlıyor musunuz? ‘Önce iş!’ sloganımız yüzünden. Evet, önce iş Bay Ward!”

Telefonun kulaklığını eline aldı, şefi istedi. “Merhaba Pete... Ne? Evet, duydum. Öyle mi? Onu sonra konuşuruz. Benim bilmek istediğim... Bana ekstradan, program dışı beş yüz ton çelik verebilir misin? Önümüzdeki birkaç hafta içinde! Evet, biliyorum... Zor olduğunu biliyorum... Bana tarihleri ve rakamları ver.” Dinledi, hızla notlar aldı, ardından, “Tamam,” dedi. “Teşekkür ederim.” Telefonu kapattı.

Önündeki rakamları bir an inceledi, sayfanın kenarına birkaç işlem yaptı, sonra başını kaldırdı.

“Peki Bay Ward,” dedi. “Çeliğinizi on güne kadar alacaksınız.”

Bay Ward gittikten sonra Rearden dış salona çıktı, Bayan Ives’a normal bir sesle, “Colorado’daki Fleming’e bir telgraf çek,” dedi. “O opsiyonu neden iptal etmek zorunda kaldığımı anlayacaktır.” Sekreteri başıyla onayladı. Gözleri Rearden’a bakmıyordu.

Rearden bir sonraki ziyaretçisine döndü, eliyle işaret ederek onu odaya davet etti. “Nasılsınız? Buyurun.”

Sonra düşünürüm, diyordu kendi kendine. Her şey adım adım gitmeliydi, önemli olan hareket halinde kalmaktı. Bir an için zihninde tek bir düşünce vardı. Doğallık dışı bir netlikle, kolay görünecek kadar basitleştirilmiş haliyle, tek bir düşünce: Bu beni durduramaz. Cümle tek başına asılı duruyordu. Ne geçmiş ne de geleceği vardı. Kendisini neyin durduramayacağını da bu cümlelerin neden bu kadar hayati önem taşıdığını da düşünmüyordu. Cümle onu kısılcına almıştı, o da o cümleye itaat ediyordu. Adım adım ilerliyordu. Randevularını halletti, programını sona erdirdi.

Son ziyaretçisi gittiğinde vakit geç olmuştu. Sekreteri dışında tüm çalışanlar evlerine gitmişti. Bayan Ives bomboş odada, kendi masasında tek başına oturuyordu. Dimdik, kazık gibi, ellerini kucığında kavuşturmuş durumdaydı. Başını eğmemiş, kaskatı tutuyordu. Yüzü donmuş gibiydi. Yanaklarından aşağı yaşlar boşalıyor ama hiç sesi çıkmıyor, yüzünde hiçbir kas kıpırdamıyor, hiçbir şey kontrolü dışına çıkmıyordu.

Rearden'ı görünce kuru bir sesle, suçlu suçlu, özür diler gibi, "Üzgünüm Bay Rearden," dedi. Yüzünü saklamaya kalkışmamıştı.

Rearden ona yaklaştı. Yavaşça, "Teşekkür ederim," dedi.

Kız ona şaşkın bakışlarla baktı.

Rearden gülümsedi. "Ama beni biraz hafife almıyor musun Gwen? Benim için ağlamaya başlamak için vakit biraz erken değil mi?"

Gwen, "Geri kalan her şeye dayanabilirdim," diye fısıldadı. "Ama bu adamlar..." eliyle masanın üzerinde duran gazeteleri gösteriyordu, "yaptıklarını... açgözlülüğe karşı bir zafer olarak niteliyor."

Rearden yüksek sesle güldü, "Bir dilin bu şekilde çarpıtılmasının seni niçin bu kadar kızdırdığım anlıyorum," dedi. "Ama başka ne bekliyordun ki?"

Gwen ona bakarken dudaklarındaki ifade biraz gevşedi. Koruyamadığı kurban, şimdi dünyadaki tek güvence kaynağı haline gelmişti.

Rearden elini yavaşça alnının önünden geçirdi. Alışılmadık bir samimiyetti bu onun için. Çok sık görmediği şeyleri de dikkatten kaçırmadığının sessiz bir onayıydı. "Evine git Gwen," dedi. "Bu gece sana ihtiyacım olmaz. Birazdan ben de eve gideceğim. Hayır, beklemeni istemiyorum."

Gece yarısını geçtiğinde hâlâ masasında oturmuş, John Galt Hatti'nın planlarına bakarken çalışmayı birdenbire bıraktı çünkü duygular ona sonunda apansız batan bir bıçak gibi ulaşmıştı. Artık kaçış yoktu. Anestezi perdesi çatlamıştı.

Yıgılır gibi oldu, son bir direnişle öylece oturdu. Göğsü masanın kenarına dayanmış, aşağıya kaymasını engelliyor, kafası sarkıyordu. Sanki tek yapabileceği, başının masanın üzerine düşmesini engelleyebilmektir. Birkaç dakika öylece oturdu. Acıdan başka hiçbir şeyi duymuyordu. İçeriği ve sınırı olmayan, avaz avaz bir acı. O acının zihninde mi, yoksa bedeninde mi olduğunu anlayamadan oturuyordu. Acının düşünceyi durdurduğu o çirkinliğe kadar inmişti.

Birkaç dakikada bitti. Başını kaldırdı, dikleşti, yavaşça arkasına yaslandı. Bu anı saatlerce ertelemişti ama kaçmaktan suçluluk duyması gerekmediğini görebiliyordu artık. Daha önce düşünmeyiş, düşünecek bir şey olmayışındandı.

Düşünce, insanın harekete geçmek için kullandığı bir silahtır, dedi kendi kendine. Burada hiçbir hareket mümkün değildi. Düşünce, insanın bir seçimde bulunma aracıydı. Burada ona hiçbir seçenek bırakılmamıştı. Düşünce, insana amaç verir, ona ulaşma yolunu gösterirdi. Bu durumda hayatı parça parça koparılıp alınırken ne sesi ne amacı ne çıkış yolu ne de savunması olacaktı.

Bunu şaşkınlıkla düşündü. İlk defa bir gerçeği algıladı. Daha önce korkuyu hiç tanınamaması, her felaketin karşısında, o her şeye kadir harekete geçme çaresini kendi elinde bulunduruyor olmasındandı. Hayır, diye düşündü. Zaferin garantisi bu değildi tabii. Öyle bir şey kime nasip olurdu? Yalnızca harekete geçme özgürlüğüydü bu. İnsana gerekli olan da yalnızca buydu. Şimdi ilk defa korku ve dehşetin gerçek kökeninin ne olduğunu düşünüyordu. Felakete, elleri arkasında bağlı olarak itilmektir yanıt.

Eh, o zaman ellerin bağlı ilerle, diye düşündü. Zincire vurulmuş olarak yürü. Haydi yürü. Bu seni durdurmamalı. Ama bir başka ses de ona duymak istemediği şeyleri haykırıyordu. O da mücadele ediyor, ikinci sese haykırıyor, itiraz ediyordu: Öyle düşünmeye gerek yok, gerek yok... Neye yarar? Bırak onu!

Boğamıyordu o sesi. Hareketsiz oturuyordu. Önünde John Galt Hattı köprüsünün çizimleri vardı. Yarı ses yarı görüntü-

den oluşan o mesajı almayı sürdürüyordu; bunun kararını ona danışmadan vermişlerdi. Onu çağırmamış, ona sormamış, ona konuşma hakkı bile tanımamışlardı... Çünkü ona bildirmek gibi bir görevleri yoktu... Hayatının bir bölümünü kesip kopardıklarını, bundan böyle sakat gibi yürümek zorunda kalacağını söylemek zorunda değillerdi ona... Tüm ilgili kişiler arasında (onlar da her kimse, hangi nedenle ilgililerse) dikkate almak zorunda olmadıkları tek kişi kendisiydi.

Yolun sonundaki levhada Rearden Cevher yazılıydı. Siyah metal çerçeveye asılmıştı. Yıllar ve geceler boyunca, onun kanı saatin tik taklarıyla oradan damlayıp dururken o kanı seve seve vermişti, uzaklardaki bir günün uğruna vermişti, yolun ucundaki levhanın bedeli, onun çabalarıyla, gücüyle, zihniyle, umuyla ödenmişti... Ve bunların hepsi, bir yerde oturup oy veren insanlar tarafından mahvedilmişti. Kafalarında kim bilir neler vardı. Onları iktidara nasıl bir zihniyetin getirdiğini kim nereden bilebilirdi? Hangi amaçlar harekete geçirmişti onları? Bilgileri ne kadardı? İçlerinden hangisi topraktan bir avuç cevheri hiç yardımsız çıkarmayı başarabilirdi? Hiç görmediği bu adamlar, şu metal çerçeveyi de hiç görmemiş ama onu mahvetmişlerdi. Mahvetmişlerdi çünkü öyle karar alınmıştı. Ama hangi hakla?

Başını iki yana salladı. Bazı şeyleri düşünmemek gerek, diye geçirdi içinden. Kötülük, gözlemciyi de kirletebilirdi. Bir insanın görmesi gereken şeylerin de bir sınırı vardı. Bunu düşünmemeli, içine bakmamalı, yapısının köklerini öğrenmeye çalışmamalıydı.

Sessiz ve boş duygular içinde, kendine yarın her şeyin yolunda olacağını söyledi. Bu gecenin zayıflığından ötürü bağışlayacaktı kendini. Bu tıpkı cenaze töreninde insanın gözlerinden yaşların dökülmesine izin vermesi gibiydi. Ondan sonra insan, açık yarayla ya da kısırlaştırılmış bir fabrikayla yaşamasını öğrenirdi.

Kalkıp pencereye yürüdü. Fabrika bomboş ve sessiz görünüyordu. Kara bacaların orada zayıf kızılıklar görebiliyor, arada

yükselen dumanları fark edebiliyor, ağ gibi örölmüş çapraz çizgiler halinde vinçleri ve köprüleri de hissedebiliyordu.

Acı bir yalnızlık hissetti. Daha önce hiç hissetmediği türden bir yalnızlık. Gwen Ives'in, Bay Ward'un umut bulmak, rahatlamak, tekrar cesaret kazanmak için dönüp ona bakabildiklerini düşündü. Kendisi kime bakacaktı? Onun da ihtiyacı vardı bu sefer. Keşke acı çekişini görmesine izin verebileceği bir arkadaşı olsaydı. Savunmasız gösterebilseydi ona kendini. Bir an ona yaslanabilseydi. "Çok yorgunum," diyebilse, bir an dinlenebilseydi. Tanıdığı onca adam arasında, şu anda yanında bulunmasını isteyeceği biri var mıydı? Kafasının içinden bir anda fişkırان cevabı duydu. Onu hayrete düşüren bir cevaptı bu: Francisco d'Anconia.

Öfkeyle güldü, sesi onu kendine getirdi. Bu özlemin saçmalığı bir anda sakinleştirdi onu. İşte kendini zaafa kaptırırsan olacağı budur, diye geçirdi içinden.

Pencerede duruyor, düşünmemeye çalışıyordu. Ama kafasının içinde bir yığın kelime duyuyordu: Rearden Cevher... Rearden Kömür... Rearden Çelik... Rearden Metal... Neye yarardı ki? Neden yapmıştı bunu? Bundan sonra herhangi bir şey yapmayı neden isteyecekti ki?

Madendeki ilk gün... Kaya çıkıntısında, rüzgâr altında durup bir çelik fabrikasının enkazına baktığı o ilk gün... Burada, kendi odasının penceresinde durduğu, birkaç maden çubuğu üzerinde inanılmaz yükler taşıyabilecek, makas kirişleriyle desteklenmiş bir köprü yapılabileceğini düşündüğü gün... Eğer makası yay gibi, diyagonal desteklerin üst uçlarını kıvrarak yaparsa...

Bir an hareketsizce durdu. Hayır, makas kirişlerini yayla desteklemeyi o gün düşünmemişti.

Bir an sonra kendini masasında buldu. Tek dizini koltuğa dayamış, masanın üzerine eğilmişti. Oturmayı akıl edecek vakti yoktu. Durmadan çizgiler çiziyordu. Düz çizgiler, kavisler, üçgenler, sütunlar dolusu hesaplar. Planların üzerine, sümenin üzerine, birinin mektuplarının üzerine.

Bir saat sonra şehirlerarası telefona sarılmış, karşı taraftaki telefonun çalmasını bekliyordu. Bir vagonun içindeki yatağın başında çalacaktı telefon. “Dagny! Şu bizim köprü... sana yolladığım tüm çizimleri çöpe at çünkü... Ne? Ha o mu? Boş ver onu! Talancıları da çıkardıkları yasayı da boş ver! Unut onu! Dagny, bize ne onlardan! Dinle, senin Rearden Makası dediğin, çok beğendiğin o düzeni hatırlıyor musun? Beş para etmez o. Bir makas buldum, şimdiye kadar yapılmış her şeyi alt edecek! Senin köprü dört treni aynı anda taşıyabilecek, üç yüz yıl dayanacak, maliyeti de en ucuz ark kadar olacak. Çizimleri iki güne kadar yolluyorum ama sana hemen söylemek istedim. Mesele makas girişini bir yayla birleştirmek. Çapraz destek tutarsak ve... Ne? Seni duyamıyorum. Nezle mi oldun? Bana niye şimdiden teşekkür ediyorsun? Bekle de anlatayım sana.”

8 John Galt Hattı

İşçi, masanın karşısından Eddie Willers'a bakıp güldü.

“Kendimi kaçak gibi hissediyorum,” dedi Eddie. “Neden aylardır buraya gelmedim biliyorsundur herhalde.” Eliyle yer altındaki kafeteryayı işaret ediyordu. “Şimdi başkan yardımcısıym sözde. İşletmeden sorumlu başkan yardımcısı. Tanrı aşkına, ciddiye alma bunları. Dayanabileceğim kadar dayandım ama sonra kaçıp kurtulmak zorunda kaldım. Bir akşamlığına bile olsa... Terfiden sonra buraya yemek yemeye geldiğim ilk akşam bana öyle dik dik baktılar ki bir daha gelmeyi göze alamadım. Eh, baksınlar bakalım. Sen bakmıyorsun. Senin için fark etmediğine memnunum... Hayır, onu iki haftadır görmedim. Ama her gün telefonda konuşuyoruz. Bazen günde iki kere... Evet, neler hissettiğini biliyorum. Bayılıyor bu işe. Nedir telefonda duyabildiğimiz? Ses titreşimleri, değil mi? Onun sesi sanki ışık titreşimlerine dönüşüyor, ne demek istediğimi anlıyor musun? O korkunç savaşı tek başına yürütmeye ve sonunda kazanmaya bayılıyor... Evet, kazanıyor tabii! Gazetelerde bir süredir neden John Galt Hattı'yla ilgili bir şey okuyamıyorsun sence? Çünkü çok iyi gidiyor. Yalnız...

“O Rearden Metal raylar şimdiye kadar yapılmış en harika raylar olacak ama neye yarar? Ondan yararlanacak güçte lokomotiflerimiz olmadıkça, neye yarar? Elimizde kalan şu yamalı kömür lokomotiflerine baksana... Kendilerini zar zor taşıyorlar. Ama yine de umut var. Birleşik Lokomotif Fabrikası iflas etti. Haftalardır önümüzde açılan en güzel fırsat bu oldu çünkü o fabrikayı Dwight Sanders aldı. Pırıl pırıl bir genç mühendis. Ülkenin tek iyi uçak fabrikası da onun. Birleşik Lokomotif'i alabilmek için uçak fabrikasını erkek kardeşine satmak zorunda

kaldı. Bu da fırsat eşitleme yasası gereği. Tabii anlaşmalı. İki kardeş arasında danışıklı. Ama onu suçlayabilir misin? Her neyse, şimdi artık Birleşik Lokomotif Fabrikası'ndan dizeller çıkmaya başlayacak. Dwight Sanders işleri yoluna koyar. Evet, Dagny de ona güveniyor.

“Niye soruyorsun? ... Evet, adam bizim için şu ara son derece önemli. Daha yeni anlaşma imzaladık onunla. İlk partide on lokomotif teslim edecek. Dagny'ye telefon edip anlaşmanın imzalandığını söylediğimde güldü, ‘Gördün mü? Korkacak bir şey var mıymış?’ dedi... Bunu söyledi çünkü biliyordu. Ben ona hiç söylemedim ama korktuğumu biliyor. Evet, korkuyorum. Bilmiyorum... Neden korktuğumu bilsem korkmazdım zaten, ne yapacağımı bilirdim. Ama böylesi...

“Söylesene bana, işletmeden sorumlu başkan yardımcısı olduğum için kızmıyor musun bana? ... Ama bunun kötü bir şey olduğunu görmüyor musun? ... Hangi onur? Aslında ne olduğumu ben de bilmiyorum. Bir soytarı mı, bir hayalet mi, bir çırak mı, yoksa lanet olası bir casus mu? Onun odasında, onun koltuğunda otururken içime daha da kötü duygular doluyor. Kendimi bir katil gibi hissediyorum... Tabii, onun buradaki casusu olduğumu, bunun bir onur olduğunu ben de biliyorum. Ama... korkunç bir biçimde ve anlayamadığım bir nedenle, ben Jim Taggart'ın da casusuyum. Dagny'nin neden casusa ihtiyacı olsun ki? Neden saklanmak zorunda kalsın? Onu neden binadan dışarı attılar? Bizim ekspres yük kapısının karşısında, arka sokakta bir izbeye taşınmak zorunda kaldığını biliyor muydun? Geçerken bir bak da gör. John Galt Şirketi'nin ofisi orası. Ama Taggart Transcontinental'ı hâlâ onun yönettiğini herkes biliyor. Başardığı harikulade işleri neden saklamak zorunda kalsın? Neden hakkını teslim etmiyorlar? Neden çalışıyorlar onun başarılarını? Beni de o hırsızlıkların tahsilatçısı durumuna sokuyorlar. Onun başaramaması için ellerinden gelen her şeyi yapmalarının nedeni nedir?

Oysa yıkımla aralarındaki tek engel o! Hayatlarını kurtarıyor, buna karşılık onlar da ona eziyet ediyor. Neden?

“Ne oluyor sana? Neden bana öyle bakıyorsun? ... Evet, herhalde anlıyorsun. Bu konuda benim tanımlayamadığım kötü, çok kötü bir şeyler var. O yüzden korkuyorum. Kimse bundan kurtulamaz. Biliyor musun, çok garip ama bence bunu aslında kendileri de biliyor. Yani Jim ve çevresindekiler. Binadaki herkes. Buranın tümünde suçluluk ve sinsilik kokan bir şey var. Suçlu, sinsi ve ölü. Taggart Transcontinental artık ruhunu kaybetmiş bir insana benziyor, kendi ruhuna ihanet etmiş birine. Yo, Dagny buna hiç aldırmıyor. New York’a en son habersiz gelmişti. Ben kendi ofisimdeydim, yani onun ofisindeydim. Birdenbire kapı açıldı, o girdi. Daha kapıdan girerken, ‘Bay Willers, istasyon müdürü olarak iş arıyorum, beni işe alır mısınız?’ diye soruyordu. Hepsine lanet okumak istedim ama gülmeden de edemedim. Onu gördüğüme öyle sevinmiştim ki! O da neşeyle gülüyordu. Dosdoğru havaalanından gelmişti. Üzerinde pantolon ve pilot ceketi vardı. Harika görünüyordu. Yüzündeki rüzgâr yanığı, tıpkı güneş yanığına benziyordu. Tatilden dönüyormuş gibi. Masanın başındaki koltuktan kalkmamam için ısrar etti. John Galt Hattı’nın yeni köprüsünü anlattı... Hayır. Hayır, o adı neden seçtiğini ona hiç sormadım... Onun kafasında bu sözün ne anlam taşıdığını bilmiyorum. Bir meydan okuma herhalde... Kime olduğunu bilemem... Önemi de yok zaten, anlamsız çünkü. John Galt diye biri yok nasılsa. Ama keşke bu ismi seçmeseydi. Hoşlanmıyorum bu sözden. Ya sen? Pek mutlu görünüyorsun bakıyorum.”

John Galt Hattı ofisinin pencereleri karanlık bir arka yola bakıyordu. Dagny masasında çalışırken kafasını kaldırdığında gökyüzü yerine, karşıda yükselen binanın duvarlarını görüyordu. O duvar Taggart Transcontinental gökdeleninin yan duvarıydı.

Yeni ofisi, yarı yıkık bir binanın giriş katında, iki odadan oluşuyordu. Yapı hâlâ ayakta idi ama üst katları güvensiz ve tehlikeli

olduğu için kapatılmıştı. Binadaki kiracılar yarı iflas durumunda, geçmişin getirdikleriyle idare ederek hayatta kalan kuruluşlardı.

Dagny yeni yerinden memnundu. Böylece tasarruf yapmış oluyordu. Odalarda ne fazla mobilya ne de fazla insan vardı. Var olan eşyalar eskiciden alınmaydı. İnsanlarsa bulabildiklerinin en iyileriydi. New York'a yaptığı nadir ziyaretlerde, çalışma odasının nasıl bir yer olduğunu fark etmeye zaten zaman bulamıyordu. Yalnızca istenen işi görebildiğinin farkındaydı.

Bu gece neden durup da pencerelerdeki, duvarlardaki yağmur sularına, sokağın karşı tarafındaki binanın yan duvarına baktığını bilmiyordu.

Vakit gece yarısını geçmişti. Az sayıdaki büro çalışanı evlerine gitmişti. Kendisi gecenin üçünde havaalanında olmak zorundaydı. Kendi uçağıyla Colorado'ya uçacaktı. Burada fazla işi kalmamıştı. Eddie'nin birkaç raporunu okuyacaktı, o kadar. Gerilim ve telaş bir anda bitmiş gibi olunca duraksadı, devam edemediğini hissetti. Raporları okumak, sahip olmadığı bir güç gerektiriyordu sanki. Eve gidip uyumaya zaman yoktu, havaalanına gitmek içinse çok erkendi. Yorgunsun, dedi kendine. Kendi ruhsal durumunu uzaktan seyrediyor gibiydi. Az sonra geçerci zaten.

New York'a habersiz gelmişti. Bir anda karar vermiş, radyodaki yayını duyduktan yirmi dakika sonra soluğu uçağının pilot koltuğunda almıştı. Radyodaki ses, Dwight Sanders'ın emekli olmaya karar verdiğini söylemişti. Hiçbir neden göstermemiş, hiçbir açıklama yapmamış, bu karara aniden varmıştı. Dagny onu caydırmak umuduyla koşmuştu New York'a. Ama daha göklerde uçarken bile adamın iz bırakmadan kaybolmuş olacağını düşünüyordu.

Pencerenin dışında bahar yağmuru havayı ince bir sis gibi dolduruyordu. Oturduğu yerden Taggart terminalinin ekspres yükleme kapısına baktı. İçeride çıplak ampuller yanıyor, tavanın çelik payandaları görünüyordu. Beton taban üzerinde birkaç sandık yük duruyordu. Terk edilmiş bir hali vardı oranın.

Kendi ofisinin duvarındaki çatlak ilişti gözüne. Hiç ses yoktu. Bu enkaz binada yapayalnız olduğunu biliyordu. Ona zaten sanki koca kentte yalnızmış gibi geliyordu. Yıllarca gecikmiş bir duygu hissetti. Bu anın, odadaki sessizliğin, sokaktaki ıslaklığın çok ötesine de bulaşan bir yalnızlık. Gri boşlukların, hiçbir şeyin çabalamaya layık olmayışının getirdiği yalnızlık. Çocukluğunun yalnızlığı.

Kalkıp pencereye yürüdü. Yüzünü cama yapıştıınca Taggart binasının bütününe görebiliyordu. Düşey çizgiler en tepede buluşacakmış gibi birbirine yaklaşıp yükseliyormuşçasına bir duygu veriyordu. Eski ofisinin karanlık pencerelerine baktı. Kendini sürgünde hissediyordu. Sanki hiçbir zaman geri dönemeyecekti. Sanki onu binadan ayıran şey yalnızca bir cam, bir yağmur perdesi ve birkaç aylık süre değilmiş gibiydi.

Dökülen sıvaların çevrelediği odada öylece durdu, sevdiği her şeyin simgesi olan o ulaşılmaz yere baktı. Hissettiği yalnızlığın niteliğinden habersizdi. Aklına gelen kelimeler, "Beklediğim dünya bu değildi," sözleriydi.

On altı yaşındayken upuzun Taggart raylarına baktığında o çizgiler de uzaklarda buluşacakmış gibi yaklaşıyordu birbirine. Eddie Willers'a da söylemişti bunu. Sanki ufkun ilerisinde bir adam, rayları eliyle tutuyormuş gibi geliyordu ona. Yo, babası değildi, ofisteki bir başkası da değildi. Günün birinde o adamı tanımayı umuyordu.

Başını iki yana salladı, pencereye arkasını döndü.

Masasına yürüdü, raporlara uzanmak istedi. Fakat birdenbire masanın üzerine çöktü, başını koluna dayadı. Yapma, dedi kendine. Yine de kalkmaya davranmadı. Fark etmezdi. Burada onu görececek kimse yoktu.

Bu özlem, kendine kabullenme izni vermediği bir özlemdi. Eğer dünyanın sunabildiği şeylere kişinin cevabı duyguysa, kendisi rayları, binaları, o tür şeyleri seviyorsa, onları sevmeyi de seviyorsa, yine de en büyük cevabı kaçırıyordu. Kalıcı bir duygu,

hepsinin ifadesi olan bir duygu. Dünyada sevdiği her şeyin amacı... Kendisinininki gibi bir bilinçle tanışmaktı. Dünyasının anlamı olan bir bilinç. Yo, Francisco d'Anconia değil. Hank Rearden da değil. Tanıdığı, hayranlık duyduğu adamların hiçbiri değil. Yalnızca hiç hissetmediği ama hissetmek için canını verebileceği duyguları hissedebilme kapasitesinin bilincinde olan biri... Yavaşça kıpırdadı. Göğüsleri masaya değdi. Özlemi vücudunun kaslarında, sinirlerinde hissediyordu.

O mu istediğin? O kadar basit mi, diye düşündü. Aslında o kadar basit olmadığını biliyordu. İşine yönelik sevgi ile bedensel arzuları arasında koparılamaz bir bağ vardı. Sanki biri, öteki için hak yaratıyordu. Hak ve anlam. Biri diğerinin tamamlayıcısıymış gibi. Arzu aynı büyüklüğe erişmedikçe hiçbir zaman tatmin edilemezdi.

Başını hâlâ koluna dayalı haldeyken hareket ettirdi, bir şeyi inkâr eder gibi iki yana salladı. Asla bulamazdı öyle bir şeyi. Hayatın nasıl olması gerektiğine ilişkin kendi kafasındaki düşünceler neyse, dünyada ancak onlarla karşılaşabilirdi. Yalnızca düşüncesi ve birkaç ender zamanda oradan yansıyan birkaç ışık... Bilşin diye, tutsun diye, sonuna kadar izlesin diye...

Başını kaldırdı.

Pencerenin dışında, sokakta bir adamın gölgesi vardı. Ofis binasının kapısında duruyordu.

Kapı birkaç adım ötedeydi. Dagny onu da, sokağın o tarafını da göremiyor, yalnızca taşlara düşen gölgeyi fark edebiliyordu. Adam hiç hareket etmeden duruyordu.

Kapıya çok yakındı, içeri girmeye hazırlanırcasına yakın. Dagny onun kapıya vurmasını bekledi. Ama gölge birdenbire irkildi, dönüp uzaklaştı. Durduğu zaman yerde yalnızca omuzlarının ve şapkasının gölgesi vardı. Gölge bir an hareketsiz kaldı, sonra döndü, uzamaya başladı. Adam yine yaklaşıyordu.

Dagny hiçbir korku hissetmedi. Masasında hareketsiz oturuyor, bomboş bir merakla bekliyordu. Adam kapıda durdu, sonra

geri geri uzaklaştı, sokağın ortasında bir yerde duraksadı, birkaç tedirgin adım attı, yine durdu. Gölgesi taşların üzerinde sarkaç gibi gidip geliyor, sessiz bir savaş verdiğini belli ediyordu. Kapıdan girmek ile oradan kaçmak arasında savaş veren bir adam...

Dagny garip bir uzaklıktan bakıyordu olaya. Tepki gösterecek, gözlemde bulunacak gücü yoktu. Beyni uyuşmuş gibi, kim bu, diye düşündü. Karanlıkta bir yerlerden bu ofisi mi seyretmişti? Pencereden içeriye bakıp onun masaya yıkıldığını mı görmüştü. Kendisi şimdi nasıl adamın yalnızlığını görüyorsa, o da az önce kendisinin yalnızlığını mı seyretmişti. Hiçbir şey hissetmiyordu. Ölü bir kentin sessizliği içinde yalnızlardı. Adam sanki kilometrelerce uzaktaydı. Kimliksiz bir acı simgesi idi. O da sağ kalma savaşı veriyordu. Kendi problemleri o adama ne kadar uzaksa, onunkiler de Dagny'ye o kadar uzaktı. Sokakta volta atıyor, bir gidip bir geliyordu. Dagny oturmuş bakıyordu. Karanlık sokağın taşları üzerinde, bilinmeyen bir acının gölgesi.

Gölge tekrar uzaklaştı. Dagny bekledi. Bu sefer dönmüyordu. Dagny ayağa fırladı. Savaşın nasıl sonuçlandığını görmek istiyordu. Adam kazanmış ya da kaybetmişti çünkü. Dagny bu yüzden onun kimliğini ve amacını merak etmeye başlamıştı. Fırlayıp karanlık dış odaya koştu, kapıyı açtı, eğilip sokağa baktı.

Sokak boştu; seyrek ışık benekleri altında uzanıp gidiyor, ıslaklık ayna gibi parlıyordu. Terk edilmiş bir dükkânın kırık vitrin camındaki karanlık deliği gördü. Biraz ileride, pansiyonun odaları vardı. Karşı tarafta Taggart Transcontinental'ın yer altı tünellerine inen kapı da açıktı.

Rearden kâğıtları imzaladı, masasının üzerinde öteye iterken bir daha bunları düşünmek zorunda kalmayacağım, diye düşündü. Keşke şu anı çok gerileride bırakmış olacağım zamana uçuverseydim, diyordu kendi kendine.

Paul Larkin tereddüt içinde kâğıtlara uzandı. Çok büyük çaresizlik hissediyormuş gibi görünüyordu. "Yapağımız sadece

işi kitabına uydurmak Hank,” dedi. “O maden cevherlerini her zaman senin sayacağımı biliyorsun.”

Rearden başını yavaşça iki yana salladı. Aslında bu, boyun kaslarının yaptığı bir hareketti. Yüzünde ifade yoktu. Bir yabancıyla konuşuyor gibiydi. “Hayır,” dedi. “Bir şeyin ya sahibiyimdir ya da değilimdir.”

“Ama bana güvenebileceğini biliyorsundur herhalde. Cevher ihtiyacın konusunda hiçbir kaygı duymana gerek yok. Bir anlaşma yaptık. Bana güvenebileceğini biliyorsun.”

“Böyle bir şey bildiğim yok. Yalnızca güvenebileceğimi umuyorum.”

“Ama sana söz verdim.”

“Daha önce hiç kimsenin sözünün insafına sığınmak zorunda kalmamıştım.”

“Neden söylüyorsun bunu? Biz arkadaşız. Ne istersen yaparım. Tüm üretimim senin. Madenler hâlâ senin. Yani tıpkı seninmiş gibi. Korkmana hiç gerek yok. Ben... Hank, neyin var senin?”

“Konuşma.”

“Ama... ne var ki?”

“Bana güvenceler verilmesinden hoşlanmam. Ne kadar güvende olduğuma dair bana numaralar yapılmasını istemiyorum. Güvende değilim. Uygulatabayacağım bir anlaşmaya imza attım. Durumu tümüyle anladığımı bilmeni istiyorum. Eğer sözünü tutmak niyetindeysen bunu söyleyip durma, yalnızca yap.”

“Neden yüzüme bu sanki benim suçummuş gibi bakıyorsun? Bu konuda kendimi ne kadar kötü hissettiğimi biliyorsun. Madenleri satın alışım yalnızca sana yardımı olur diye. Yani... bir yabancıya satmaktansa bir dosta satmayı tercih edersin diye düşündüğüm için. Benim suçum değil ki. O sefil eşitleme yasasından ben de hoşlanmıyorum, arkamda kim var bilmiyorum, kabul edeceklerini rüyamda bile göremezdim, haberi alınca öyle şaşır...”

“Boş ver.”

“Ama ben yalnızca...”

“Neden bu konuda konuşmakta direniyorsun?”

“Ben...” Larkin’in sesi yalvarır gibiydi. “Sana en iyi fiyatı verdim Hank. Yasada ‘makul bedel’ diyordu. Benim teklif ettiğim fiyat, başka herkesin teklif ettiğinden daha yüksekti.”

Rearden hâlâ masasının üzerinde yatan kâğıtlara baktı. Bu kâğıtların ona, maden ocaklarına karşılık olarak getirdiği parayı düşündü. O paranın üçte ikisi, Larkin’in devletten aldığı krediydi. Yeni yasa, yeni sahiplere adil bir fırsat tanımak için bu tür kolaylıklar da getirmişti çünkü bu kişilerin daha önce hiç fırsat bulamadığı öngörülmekteydi. Geri kalanın üçte ikisi de Rearden’ın Larkin’e açtığı krediydi. Kendi maden ocaklarının ipoteğine karşılık... Ya devletin parası, diye düşündü birdenbire. Kendi mülküne karşılık şimdi ona verilen bu paralar nereden gelmişti? Kimin çalışmalarının karşılığıydı o para?

“Kaygılanmana hiç gerek yok Hank,” dedi Larkin. Sesinde yine o ısrarlı yalvarma tonu vardı. “Bu yalnızca bir formalite.”

Rearden derinden derine, Larkin’in istediği şeyin ne olduğunu merak ediyordu. Fiziksel satışın ötesinde bir şeyler beklediğini sezmişti. Belki Rearden’ın söyleyeceği bazı sözler, göstereceği anlayışı simgeleyen bir hareket... Larkin’in bu en şanslı gününde, gözleri tıpkı dilenci gibi bakıyor, insanın midasını bulandırıyor.

“Neden kırgınsın Hank? Bu da bildiğimiz kırtasiyeciliğin yeni bir biçimi. Tarih boyunca gelenler arasında yeni bir durum. Kimsenin elinden bir şey gelmez tabii. Bunun için hiç kimse suçlanamaz. Ama her şeyin bir idare yolu vardır. Başkalarına baksana. Onlar aldırıyor. Yalnızca...”

“Onlar kendi kontrol ettikleri casusları yerleştiriyor, ellerinden zorla alınan mülklerini o yolla yönetmeye çalışıyor. Ben...”

“Ama neden bu tür sözcükler kullanmayı seçiyorsun?”

“Sana söylesem de olur herhalde, zaten biliyorsun sanıyorum... Ben bu tür oyunlarda pek iyi değilimdir. Seni kısıvrak yakalamak, kendi madenlerime senin kanalınla sahip olmak için gereken şantaj türlerini geliştirmeye ne zamanım var ne de bu işleri

kaldıracak midem. Sahiplik denilen şeyi ben paylaşmam. Ve onu, senin korkaklığın sayesinde elimde tutmak, sürekli senden daha zeki davranarak tepende tehdit kılıcını sallamak istemem. Ben o tür işler yapan biri değilim, korkaklarla da işim yoktur. Madenler senin. Eğer ürettiğin tüm cevherler üzerinde bana birinci sipariş hakkını tanımak istersen bunu tanırsın. Bana dalavere yapmak istersen onu da yaparsın. Yapacak gücün var.”

Larkin incinmiş gibi göründü. “Bana çok haksızlık ediyorsun,” dedi. Sesinde kendini haklı gören kuru bir sitem vardı. “Bana güvenmemene sebep olacak bir şeyi hiçbir zaman yapmadım.” Aceleci bir hareketle kâğıtları masadan aldı.

Rearden o kâğıtları Larkin’in ceket cebine girerken gördü. Ceketin açık önünden, göbeğinin kıvrımları yüzünden buruşmuş yelek de görünüyordu. Gömleğin kol altlarında ter lekeleri vardı.

Hiç nedensiz, yirmi yedi yıl önce gördüğü bir yüz o anda Rearden’ın belleğinde canlandı. Yürürken bir köşe başında gördüğü papazın yüzüydü bu. Hangi kentte ya da kasabada olduğunu hatırlamıyordu. Hatırlayabildiği yalnızca gecekonduların karanlık duvarları, sonbahar akşamının yağmuru, bir de adamın dudaklarındaki, kendini haklı gören o ifadeydi. Karanlıklara haykırıyordu adam: “...en soylu ideal... İnsanlar kardeşleri için yaşar, güçlüler zayıflar için çalışır, yeteneği olan, olmayana hizmet eder...”

Ardından on sekiz yaşındaki Hank Rearden’ı gördü. Yüzdeki o gerilimi, yürüyüşteki o hızı, gecelerce uyumamanın getirdiği enerjiyi, başın gururla dik tutuluşunu ve duru, dengeli, acımasız gözleri, kendini istediği hedefe hiç acımadan süren bir insanın bakışlarını... Sonra da Paul Larkin’in o yaşlarda nasıl olması gerektiği geldi gözünün önüne. Bebek yüzü, insanların beğenisini kazanmak için gülümseyen, kayırılmak için yakaran, evrenden ona bir şans tanınmasını dileyen biri. Eğer o günlerde birisi Hank Rearden’a o genci gösterse, enerjisinin meyvelerini, ağrıyan kaslarının ürünlerini ileride onun toplayacağını söylese acaba nasıl bir tepki...

Bir düşünce değildi bu. Kafasının içine atılan bir yumruğa benziyordu. Yeniden düşünebildiğinde, eskiden kendisi olan o çocuğun ne hissedeceğini biliyordu Rearden. Larkin denilen o iğrenç ve ayıp şeyin üzerine basmak, eze eze onu evrenden silip yok etmek isteyecekti.

Daha önce böyle bir duyguyu hiç hissetmemişti. Birkaç saniye sonra insanların nefret dedikleri duygunun bu olduğunu anladı.

Gitmek üzere ayaklanan Larkin'in veda sözleri mırıldandığını fark etti. Sitem dolu, bükük dudaklı bir ifadeyle hem de. Sanki incinen Larkin'miş gibi.

Kömür ocaklarını, Pennsylvania'nın en büyük kömür şirketinin sahibi Ken Danagger'a satarken neden hemen hemen hiç acı hissetmediğini merak etti. Nefret de hissetmemişti. Ken Danagger elli yaşlarında, sert ifadeli bir adamdı. Hayata madenci olarak atılmıştı.

Rearden ona yeni mülklerinin tapusunu uzattığında Danagger duygularını belli etmeyen bir sesle konuştu. "Sanırım size söylemedim. Benden satın almak isteyeceğiniz kömürü her zaman maliyetine alacaksınız."

Rearden ona şaşırarak baktı. "Öyle bir şey yasaya aykırı olur," dedi.

"Evinizin salonunda size ne kadar nakit para verdiğimi kim nereden bilecek?"

"Siz para iadesinden söz ediyorsunuz."

"Öyle."

"O da belki iki düzine yasaya aykırı. Bir yakalarlarsa bana yaptıkları hiç kalır size yapacaklarının yanında."

"Tabii. İşte bu, sizi koruyan şey... yani benim iyi niyetime kalmış durumda değilsiniz."

Rearden gülümsedi. Mutlu bir gülümsemeydi yüzündeki. Ama gözlerini, sanki şamar yemiş gibi yummuştı. Başını iki yana salladı. "Teşekkür ederim," dedi. "Ama ben onlardan değilim. Kimsenin benim için maliyetine çalışmasını istemem."

Danagger, “Ben de onlardan değilim,” diye karşılık verdi öfkeyle. “Buraya bak Rearden, taş atıp kolum yorulmadan elde ettiğim şeyin ne olduğunu bilmiyor muyum sanıyorsun? Aldığın para, kaybettiğini karşılamaz. Hele ki bugünlerde.”

“Siz benim malımı almaya gönüllü olmadınız. Ben istedim almanızı. Keşke madencilikte de sizin gibi biri olsaydı da madenlerimi alsaydı. Ama yoktu. Bana bir iyilik yapmak istiyorsanız para iadesini falan unutun. Bana herkese verdiğinizden yüksek fiyat verin, istediğiniz gibi kazıklayın, yeter ki kömürü ilk teslim alan müşteri ben olayım. Ben kendi işlerimi kendim yoluna koyarım. Yeter ki kömürü verin bana.”

“Tamam, kabul.”

Rearden bir süre, Wesley Mouch’tan hiçbir haber çıkmamasının sebebini merak etti. Washington’a telefon açıyor ama cevap alamıyordu. Derken bir mektup geldi. Tek cümlelik bir mektuptu bu. Bay Mouch’un, Rearden’ı temsil etme görevinden istifa ettiğini bildiriyordu. İki hafta sonra gazetede, Wesley Mouch’un Ekonomik Planlama ve Doğal Kaynaklar Bürosu Koordinatör Yardımcılığı’na atandığını okudu.

Nice akşamların sessizliği içinde, hissetmek istemediği o duygu birdenbire üzerine saldırdığında, aldırma bunların hiçbirine diye düşünüyordu... Dünyada, adı ağza alınamayacak bir kötülük var, biliyorsun. O kötülüğün ayrıntılarına girmeye gerek yok. Biraz daha fazla çalışman gerek o kadar. Onun kazanmasına izin verme.

Rearden Metal’den yapılan köprünün kiriş ve kasnakları her gün John Galt Hattı şantiyesine sevk ediliyor, orada mavimsi yeşil metal, dar boğazın üzerinde yerini bulup ilk biçimleri belirliyor, ilkbaharın sabah ışıkları altında ışıldıyordu. Rearden’ın acı çekmeye ayıracak zamanı olmadığı gibi öfkeye ayıracak enerjisi de yoktu. Birkaç hafta içinde olay bitti, nefretin kör edici bıçak darbeleri yok oldu, bir daha da dönmedi.

Eddie Willers’a telefon açtığı akşam, otokontrolünü ve güvenini yeniden kazanmış durumdaydı. “Eddie, ben New York’ta-

yım. Wayne-Falkland'da kalıyorum. Yarın sabah birlikte kahvaltı edelim. Seninle görüşmek istediğim bir şey var.”

Eddie Willers randevuya büyük bir suçluluk duygusu içinde gitti. Fırsat Eşitleme Yasası'nın şokundan henüz kurtulabilmiş değildi. O olay içinde tuhaf bir sızı bırakmıştı. Yediği darbeden kalan bir çürük gibiydi. Kentin görünümünden hoşlanmıyordu. Hele şu ara, bilinmeyen bir ihanetin tehdidiyle yüzleşmiş gibi bir hava vardı kentte. Yasanın kurbanlarından biriyle karşılaşmak onu son derece tedirgin ediyordu. Sanki kendisi, Eddie Willers olarak, korkunç ve tanımlayamadığı bir biçimde o yasanın sorumluluğuna katılmış gibi hissediyordu.

Rearden'ı gördüğü anda o duygular hemen kayboldu çünkü onun üzerinde kurban havasından eser yoktu. Otel odasının pencereleri dışındaki sabah güneşi, kent pencerelerine ilk pırıltılarını yerleştirmişti. Açık mavi gökyüzü sanki gençti. Henüz işyerleri, ofisler açılmamıştı. Kentte hiçbir kötülük yok gibiydi. Hevesle eyleme geçmeye hazırlanıyordu... Tıpkı Rearden'ın kendisi gibi. Rearden iyi uyumuş, dinlenmiş görünüyordu. Üzerinde robdöşambr vardı. Giyinmek için sabırsızlanıyor gibiydi. İşlerini geciktirmek istemiyordu.

“Günaydın Eddie. Seni evinden bu kadar erken çıkardığım için özür dilerim. Kahvaltıdan hemen sonra Philadelphia'ya dönmem gerek. Bir yandan yerken bir yandan konuşuruz.”

Robdöşambr lacivert pazen kumaştandı. Göğüs cebine “HR” harfleri işlenmişti. Onun içinde Rearden'ın genç, rahat, dünyayla ve bu odayla uyumlu bir hali vardı.

Eddie garsonun kahvaltıyı servis arabasıyla getirmesine baktı. Kolalı, beyaz masa örtüsünün, gümüş takımlarda oynaşan ışıkların, iki kâse içinde portakal suyunu soğutan kırılmış buzların görünüşü ona da bir zindelik verdi. Böyle şeylerden zevk ve enerji alabileceğinin daha önce pek farkına varmamıştı.

Rearden, “Bu konuyla ilgili olarak Dagny’yi şehirlerarası aramak istemedim,” dedi. “Zaten işi çok. Sen ve ben bunu birkaç dakikada çözeriz.”

“Eğer benim yetkim varsa.”

Rearden gülümsedi. “Yetkin var.” Masanın üzerine doğru eğildi. “Eddie, Taggart Transcontinental’ın şu anki mali durumu nasıl? İşler kötü mü?”

“Kötüden de beter Bay Rearden.”

“Maaşları ödeyebiliyor musunuz?”

“Tamamını değil. Gazetelere düşmesini engelledik ama sanıyorum bilmeyen yok. Sistemin her yanında borçlarımızı ödeyemez durumdayız ve sanıyorum Jim artık özür ve bahane bulmakta zorlanıyor.”

“Rearden Metal’e ilk ödemenizin haftaya olduğundan haberin var mı?”

“Evet, biliyorum.”

“Gel bir moratoryumda anlaşıalım. Size vade tanıyayım... Altı ay boyunca bana hiçbir şey ödemeyin. Yani John Galt Hattı açılıncaya kadar.”

Eddie Willers kahve fincanını önündeki tabağa sertçe bıraktı. Ağzından tek kelime çıkmıyordu.

Rearden güldü. “Ne oluyorsun? Herhalde bunu kabul edecek yetkin vardır, değil mi?”

“Bay Rearden... Bilemiyorum, yani ne diyeceğimi bilemiyorum.”

“Peki demen yeterli.”

“Peki Bay Rearden.” Sesi zar zor duyuluyordu.

“Ben kâğıtları hazırlatıp sana yollarım,” dedi Rearden. “Jim’e söyler, altılarını imzalatırsın.”

“Peki Bay Rearden.”

“Jim’le iş yapmaktan hoşlanmıyorum. Böyle bir durumda iki saatimi ziyan edecektir.”

Eddie hareketsizdi. Gözleri de önündeki tabaktaydı.

“Neyin var?”

“Bay Rearden size... teşekkür etmek isterim ama böyle büyük bir teşekkürün nasıl...”

“Bak Eddie, sende iyi bir iş adamının hamuru var. Birkaç şeyi şimdiden bilsen iyi olur. Bu tür durumlarda teşekkürü yer yoktur. Ben bunu Taggart Transcontinental’ın hatırı için yapmıyorum. Benim açımdan basit, pratik, bencil bir eylem. Paramı sizden şimdi almaya kalksam belki de bu, şirketinizin ölüm fermanı olur. Kötü bir şirket olsaydınız hemen isterdim. Sadaka vermeye meraklı değilim, beceriksizlerle kumar oynamam. Ama siz hâlâ ülkedeki en iyi demiryolusunuz. John Galt Hattı bittiğinde mali açıdan da en sağlam durumdaki demiryolu siz olacaksınız. O yüzden beklemem için geçerli nedenler var. Hem zaten benim raylarım yüzünden sorun yaşıyorsunuz. Kazandığınızı görmek istiyorum.”

“Yine de size teşekkür borçluyum Bay Rearden, sadakadan çok daha büyük bir şey için.”

“Hayır. Anlamıyor musun? Bana çok yakın geçmişte büyük paralar ödendi, hem de ben istemeden. Bunları yatırıma yöneltemem. Hiçbir işime de yaramıyorlar... Böyle olunca o parayı benimle birlikte aynı savaşı veren insanların lehine kullanmak bana zevk veriyor. Onlarla savaşabilmeniz için size mehil süresi tanımamı yine kendileri sağlamış oldu.”

Eddie’nin yüzünü buruşturduğunu gördü. Sanki bir yaraya çarpmıştı. “İşin korkunç tarafı da o!”

“Hangisi?”

“Size yaptıkları... Ve sizin buna karşılık ne yaptığınız. Yani...” Sustu. “Beni bağışlayın Bay Rearden, biliyorum iş konuşmalarında böyle şeylere yer yoktur.”

Rearden gülümsedi. “Sağ ol Eddie. Ne demek istediğini anlıyorum. Ama boş ver. Cehennem dibine gitsinler.”

“Evet. Ama... Bay Rearden, size bir şey söyleyebilir miyim? Biliyorum hiç uygun değil, zaten başkan yardımcısı sıfatıyla konuşmuyorum.”

“Devam et.”

“Bu teklifinizin Dagny için, benim için, Taggart Transcontinental’daki herkes için ne anlama geldiğini size söylemem gerekmediğini biliyorum. Zaten biliyorsunuz. Bize güvenebileceğinizi de biliyorsunuz. Ama... bundan Jim Taggart’ın da yararlanacağını düşünmek korkunç bir şey. Onu ve onun gibileri sizin kurtarmanız, hele ki onların yaptıklarından sonra...”

Rearden güldü. “Eddie, onun gibilere neden aldırış ediyorsun? Biz bir ekspres sürüyoruz, onlar da vagonun damında oturuyor, kendilerinin lider olduğunu söyleyip duruyorlar. Bize ne onlardan? Onları taşıyabilecek gücümüz var nasılsa... Öyle değil mi?”

“Taşımaz.”

Yaz güneşi kent pencerelerinin camlarını tutuşturuyor, sokakların tozunu bile aydınlatıyordu. Sıcak hava sütunlar halinde yükseliyordu. Damların üzerinden, takvimin beyaz sayfasına tırmanıyordu. Takvimin motoru tam gaz çalışıyor, haziranın son günlerini birer birer devirip atıyordu.

“Taşımaz,” diyordu insanlar. “John Galt Hattı’ndan ilk treni geçirdikleri anda o raylar yarılr. Köprüye varamazlar bile. Var-salar bile köprü, daha lokomotif geçerken onun ağırlığı altında çökecektir.”

Colorado yamaçlarından marşandizler, Phoenix-Durango’nun hattı üzerinden iniyor, kuzeye, Wyoming’e yönelip Taggart Transcontinental’ın hattına ulaşıyor, ardından güneye, New Mexico’ya, Atlantic Southern’ın ana hattına kavuşuyordu. Wyatt Petrol’den ta uzaklardaki eyaletlerde kurulu sanayi kuruluşlarına tanker vagonlar gidiyordu. Kimsenin bunlardan söz ettiği yoktu. Halkın bildiği kadarıyla, tanker trenler ışık gibi sessiz ilerliyor, yine tıpkı ışık gibi, ancak bir lambaya, bir fırına, çeşitli motorlara ulaştığında kendini belli ediyordu. Kendi başınayken göze çarpmıyordu.

Phoenix-Durango Demiryolu, çalışmasına 25 Temmuz günü son verecekti.

İnsanlar, “Hank Rearden açgözlü bir canavar,” diyordu. “Şu biriktirdiği servete bak. Karşılığında halka hiçbir şey verdi mi? Sosyal vicdana sahip olduğuna dair bir tek işaret gösterdi mi? Para... peşinde olduğu tek şey o. Köprü çökecek, insanlar ölecek, onun umurunda mı?”

“Taggart’lar kuşaklardan beri akbaba gibidir. Kanlarında var. Unutmayın ki ailenin kurucusu Nat Taggart’tı. O, bu ülkedeki gelmiş geçmiş en antisosyal domuzdur. Kendine bir servet edinmek için ülkeyi kansız bıraktı. Bir Taggart, kâr edebilmek için insanların hayatını tehlikeye atmaktan kaçınmaz. Düşük kalite raylar aldılar çünkü çelikten daha ucuz... Felaketlere, uçuruma dökülecek cesetlere aldırırlar mı?.. Yeter ki paraları toplasınlar!”

İnsanların böyle söylemesi, başkaları da böyle söylediği içindi. Bu sözlerin neden her yerde tekrarlandığını bildikleri yoktu. Olayın mantığını sormuyor ve söylemiyorlardı. Dr. Pritchett onlara, mantık tüm batıl inançların en naif olanıdır, dememiş miydi?

Claude Slagenhop bir radyo konuşmasında, “Kamuoyunun kaynağı mı?” demişti. “Kamuoyunun kaynağı olmaz. Kendiliğinden ve genel olarak doğar. Kolektif zihnin, kolektif içgüdünün bir refleksidir.”

Orren Boyle, en çok satan haber dergisi *Globe*’a bir röportaj vermişti. Röportajın konusu, metalürjistlerin sosyal sorumluluğuydu. Nice insan hayatının metal kalitesine bağlı olduğunu, metallerin bu açıdan dünyada hayati önem taşıyan pek çok iş yaptığını söylüyordu. “Bence yeni bir ürünün lanse edilebilmesi için insanlar kobay olarak kullanılmamalı,” demiş ama hiçbir isim vermemişti.

Associated Çelik şirketinin baş metalürjisti bir televizyon programında, “Yo, hayır, köprü çökecek demedim,” demişti. “Ben hiç öyle bir şey söylemedim. Benim tek söylediğim, eğer kendi çocuklarım olsaydı, o köprüden geçecek ilk trene binmelerine izin vermeyeceğimdir. Ama bu kişisel bir tercih tabii. Çocukları çok severim de ondan.”

Bertram Scudder da *The Future'a* şöyle yazmıştı: “Ben Rearden-Taggart köprüsü yıkılacak demiyorum. Belki yıkılır, belki yıkılmaz. Önemli olan o değil. Esas önemli olan, geçmişinde kamu ruhuna dönük eylemlere ilişkin hiçbir sicili olmayan iki sivri bireycinin küstahlığına, bencilliğine ve açgözlülüğüne karşı bu toplumun ne gibi bir garantiye sahip olduğudur. Bu iki kişi besbelli, bunca saygın uzmanın ezici çoğunluğu oluşturan görüşlerine karşı, kendi kibirli kararlarını zorla devreye sokmaktan, bu uğurda başka insanların hayatını tehlikeye atmaktan çekinmemektedir. Toplum buna izin vermeli midir? Eğer o hat çökerse önlem almak için iş işten geçmiş olmayacak mıdır? Böyle bir hareket, at kaçtıktan sonra ahırını kilitlemeye benzemeyecek midir? Bu sütunun görüşü her zaman, bazı tür atların bağlı ve kilit altında tutulması gerektiği yolundadır ve bu görüşün dayanağı da genel sosyal ilkelerdir.”

Kendilerini *Çıkarı Olmayan Vatandaşlar Komitesi* diye adlandıran bir grup, John Galt Hattı üzerinde ilk trenin işlemesine izin verilmeden önce, bir yıl boyunca hattın devlet uzmanları tarafından incelenmesi için bir dilekçe hazırlamış, imza toplamaya başlamıştı. Dilekçede bu girişimi başlatanların, “yurttaşlık görevi duygusu” dışında hiçbir amaçlarının olmadığı yazıyordu. İlk imzalar Balph Eubank ile Mort Liddy'ye aitti. Dilekçeye tüm gazetelerde büyük yer ayrılmış, olay pek çok yoruma konu olmuştu. Yaklaşımlar genellikle olumluydu çünkü nihayetinde bu girişim çıkarı olmayan insanlardan geliyordu.

Ama gazetelerde John Galt Hattı inşaatının kaydettiği ilerlemeye hiç yer verilmiyordu. Gidip inşaata bakmak üzere hiçbir muhabir yollanmıyordu. Basının genel politikası, beş yıl önce ünlü bir editör tarafından şöyle ifade edilmişti: “Nesnel gerçek diye bir şey yoktur. Gerçeklerle ilgili her haber, birinin fikridir. Bu nedenle gerçekleri yazmak yararsızdır.”

Birkaç iş adamı, Rearden Metal'in belki de ticari bir değere sahip olabileceği ihtimalini düşünüyordu. Konuyu incelemek için

bir araştırma yapmak istediler. Ama bunun için, numuneleri inceleyecek metalürjistler tutmadılar, inşaat yerini ziyaret edecek mühendisler de aramadılar. Yalnızca bir anket yaptılar. Farklı düşünce yapılarını temsil ettiği düşünülen on bin kişiye aynı soruyu sordular: “John Galt Hattı’nda trene biner misiniz?” Büyük çoğunluğun verdiği cevap, “Asla binmem!” oldu.

Kamuoyunda Rearden Metal’i savunan hiçbir ses duyulmadı. Taggart Transcontinental hisselerinin borsada çok yavaş, gizli gizli yükseliyor olması da hiç kimsenin dikkatini çekmedi. Bekleyip görmeyi seçen, kendini garantiye almaktan hoşlanan bazı insanlar vardı. Bay Mowen, kız kardeşi adına Taggart hisseleri satın almıştı. Ben Nealy de kuzeni adına almıştı. Paul Larkin, takma bir isimle almıştı. Bu insanlardan biri, bir yakınına, “Tartışmalı konularda ilk harekete geçen olmaktan hoşlanmam,” demişti.

James Taggart, yönetim kurulu toplantısında omuz silkerek, “Evet, tabii, tamamen güvenebilirsiniz,” demişti. “Benim kız kardeşim insan değil, içten yanmalı bir motordur. Onun başarılarına şaşırmamak gerekir.”

James Taggart, köprü payandalarının yarılıp kırıldığına, üç işçinin öldüğüne ilişkin dedikoduyu duyunca ayağa fırlamış, sekreterinin odasına koşmuş, ona Colorado’yu aramasını emretmişti. Telefonun bağlanmasını sekreterin masasına yaslanarak, sanki oradan destek umarak beklemişti. Gözlerinde odaklanmamış bir panik ifadesi vardı. Ama dudaklarına birdenbire bir gülümseme ifadesi yayılmış, “Şu anda Henry Rearden’ın yüzünü görmek için neler vermezdim,” demişti. Dedikodunun yalan olduğunu duyunca, “Tanrı’ya şükür!” diye solumuştu ama sesinde bir nebze hayal kırıklığı da yok değildi.

Philip Rearden aynı dedikoduyu duyduğunda dostlarına, “Eh, belki o da ara sıra başarısızlığa uğrar,” demişti. “Belki harika ağabeyim, sanıldığı kadar harika değildir.”

Lillian Rearden kocasına, “Sevgilim,” demişti. “Dün senin için savaş verdim. Bir çaya gitmiştim, hanımlar Dagny Taggart’ın

senin metresin olduğunu söylüyorlardı... Ah, Tanrı aşkına, öyle bakma bana! Saçma, ben de biliyorum, o kadınların da canına okudum zaten. Aptal kadınların anlayamadığı şey, bir kadının niçin senin metalin uğruna tüm dünyayı karşısına alacağıydı. Tabii ben işin aslını biliyorum. Taggart denilen kadının tümüyle aseksüel olduğunu, seni de hiç umursamadığını bilen bir tek benim... Hem sevgilim, böyle bir şeye eğilimin olsa bile, ki yok biliyorum, tayyör giymiş bir hesap makinesine gitmezdin, onun da farkındayım. Sarışın, kadınsı bir fahişeye giderdin... Öf, Henry, şaka yapıyorum! Öyle bakma bana!”

“Dagny,” dedi James Taggart sefil bir sesle, “Ne olacak bize? Taggart Transcontinental popüleritesini öylesine kaybetti ki!”

Dagny güldü. Hatırladığı anın zevkini çıkarıyordu. Sanki gülmek onun için çok doğalmış, en küçük fırsatta ortaya çıkıyormuş gibi güldü. Rahatlıkla. Bronz teninde dişleri bembeyazdı. Gözlerinde, açık havada çok bulunmuş insanların bakışları vardı. Çok uzaklara bakıyormuş gibi. Jim, kız kardeşinin New York’a son gelişlerinde, ona sanki hiç görmüyormuş gibi baktığını fark etmişti.

“Ne yapacağız? Halk bize öyle karşı ki!”

“Jim, Nat Taggart’la ilgili bir hikâye anlatılıp durulur, biliyor musun? Rakiplerinden yalnızca bir tekine hayranlık duyduğunu söylemiş, ‘Halkın canı cehennem!’ diyen adama. ‘Keşke bunu ilk söyleyen ben olsaydım,’ demiş.”

Yaz günleri ve kentin akşam sessizlikleri boyunca bir park kanepesinde, bir köşe başında ya da açık bir pencerenin önünde tek başına oturan biri, ender de olsa John Galt Hattı’nın kaydettiği ilerlemeye dair bir iki satır okuma fırsatını da buluyor, o anda başını kaldırıp kente umutla bakıyordu. Çoğunlukla genç insanlardı bunlar. Bunun, dünyada gerçekleşmesini umdukları türden bir olay olduğunu seziyorlardı. Ya da çok yaşlılardı ve bu tür şeylerin yaşandığı bir dünyayı tanıma olanağı bulmuşlardı. Demiryolu konusunu bilmez, iş dünyasını da anlamazlardı ama

birinin koşullara karşı büyük bir savaş verdiğini ve kazandığını seziyorlardı. Savaşcının amacına hayranlık duydukları yoktu. Kamuoyunun sesine inanmıyorlardı. Ama yine de demiryolunun ilerlediğini okudukları anda içlerinde bir anlık bir kıvılcım hissediyor, bunun kendi sorunlarını neden daha küçük gösterdiğini merak ediyorlardı.

Taggart Transcontinental'ın Cheyenne'deki nakliye alanı ve John Galt Hattı'nın karanlık ara yoldaki ofisi dışında pek kimsenin bilmediği bir gerçek de John Galt Hattı'nda işleyecek ilk trenle taşınacak malların yüklenip geldiği ve vagon rezervasyonlarının da üst üste yığıldığıydı. Dagny Taggart ilk trenin, alışlageldiği gibi içinde ünlü kişiler ve politikacılar bulunan bir yolcu treni olmayacağını, özel bir marşandiz olacağını açıklamıştı.

Mallar bölgenin her yanındaki çiftliklerden, kereste alanlarından, madenlerden geliyordu. Kimi çok uzak yerlerden ulaşıyordu. Oraların da sağ kalabilmek için tek umudu, Colorado'da yeni açılan fabrikalardı. Bu insanlar hakkında hiçbir yerde yazı falan çıkmıyordu çünkü bunlar "çıkarı olmayan" tipler değildi.

Phoenix-Durango Hattı 25 Temmuz'da kapanacaktı. John Galt Hattı'ndaysa ilk tren 22 Temmuz günü hareket edecekti.

Lokomotif Makinistleri Sendikası'nın adamı, "Durum şöyle Bayan Taggart," diyordu. "O treni hareket ettirmenize izin vereceğimizi sanmıyorum."

Dagny yeni ofisinin lekeli duvarı önünde, harap masasının başında oturuyordu. Hiç kıpırdamadan, "Defol buradan," dedi.

Bu söz adamın, büyük demiryolu şirketlerinin cilalı ofislerinde hiç işitmediği bir sözdü. şaşkın görünüyordu. "Size söylemeye geldim ki..."

"Bana söyleyecek bir şeyiniz varsa baştan başlayın."

"Efendim?"

"Bana neyi yapmama izin vereceğinizi söylemeyin."

"Yani demek istiyorum ki adamlarımızın treninizle çalışmasına izin vermeyeceğiz."

“Bu farklı bir söz.”

“Şey, öyle karar verdik.”

“Kim karar verdi?”

“Komite. Sizin yaptığınız şey insan haklarının düpedüz ihlal edilmesi. İnsanların o trene binip de o köprü yıkılınca ölmesine izin veremezsiniz... Sırf size para kazandırsınlar diye!”

Dagny masada beyaz bir kâğıt arayıp buldu, adama uzattı. “Şuraya kendi yazınızla yazın bunu,” dedi. “O yönde bir kontrat imzalarız.”

“Ne kontratı?”

“Sendikanızın hiçbir üyesinin hiçbir zaman John Galt Hattı’nda çalıştırılmayacağına dair.”

“Şey... durun bir dakika... Ben hiç öyle bir şey...”

“Böyle bir kontrat imzalamak istemiyor musunuz?”

“Hayır, ben...”

“Neden istemiyorsunuz? Nasılsa o köprü’nün çökeceğinden eminsiniz, öyle değil mi?”

“Benim istediğim yalnızca...”

“Ben sizin ne istediğinizi biliyorum. Kendi adamlarınızı, onlara benim verdiğim işler kanalıyla boyunduruk altına alırken beni de o adamlar kanalıyla boyunduruk altına almak istiyorsunuz. Bir yandan istihdam yaratmamı isterken bir yandan da istihdam yaratmamı köstekliyorsunuz. Şimdi artık ben size seçenek tanımıyorum. O tren çalışacak. O konuda bir seçeneğiniz yok. Tek seçeneğiniz, onu çalıştıracak kişinin sizin adamlarınızdan biri olup olmayacağı. Onlara izin vermeseniz de tren çalışacak. Lokomotif ben kullanmak zorunda kalsam bile. Köprü çökerse zaten ortada demiryolu da kalmayacak demektir. Ama çökmezse sendikanızın hiçbir üyesi, hiçbir zaman John Galt Hattı’nda işe giremez. Benim üyelerinize duyduğum ihtiyacın, onların bana duyduğundan fazla olduğuna inanıyorsanız kararınızı o yönde verirsiniz. Benim lokomotif sürebileceğime ama demiryolu inşa

edemeyeceğime inanıyorsanız o zaman da kararınız o yönde olur. Şimdi... adamlarınızın o treni çalıştırmasını yasaklıyor musunuz?”

“Yasaklayacağız demedim. Yasaklama sözünü hiç ağzıma almadım. Ama... daha önce hiç kimsenin denemediği bir şey için o adamları hayatlarını tehlikeye atmaya zorlayamazsınız.”

“Hiç kimseyi o treni kullansın diye zorlayacak değilim.”

“Ne yapacaksınız?”

“Gönüllü isteyeceğim.”

“Ya kimse gönüllü olmazsa?”

“O benim sorunum, sizin değil.”

“O halde ben de size söyleyeyim, onlara bunu reddetmelerini tavsiye edeceğim.”

“Edin. Ne isterseniz onu tavsiye edin. Ne isterseniz onu söyleyin. Ama seçimi onlara bırakın. Yasaklamaya kalkışmayın.”

Taggart Transcontinental’ın her istasyonuna aynı duyuru asılmıştı. Altındaki imza, “Edwin Willers, İşletmeden Sorumlu Başkan Yardımcısı” biçimindeydi. Makinistlere, John Galt Hattı’nda ilk treni kullanmak isteyenlerin, 15 Temmuz günü saat 11’e kadar Bay Willers’ın ofisine bu taleplerini bildirmeleri söyleniyordu.

Ayın on beşinde, saat on bire çeyrek kala Dagny’nin ofis telefonu çaldı. Arayan Eddie’ydi. Pencerenin dışında yükselen Taggart binasının üst katından arıyordu. “Dagny, sanıyorum buraya gelsen fena olmayacak.” Sesinde bir gariplik vardı.

Dagny çabucak fırlayıp sokağı aştı, mermer holden, üzerinde kendi adının hâlâ yazılı olduğu odaya ilerledi, kapıyı çekip açtı.

Dış ofis doluydu. Bir sürü adam masalar arasında ya da duvarlara dayanmış bekleyiyordu. O girince hepsi sessizce şap-kalarını çıkardı. Dagny ağarmış saçları, yapılı omuzları gördü. Masalarda çalışan elemanlarının gülümseyen yüzlerini, ardından da odanın karşı tarafında duran Eddie Willers’ın yüzünü gördü. Bir şey söylemeye gerek olmadığını herkes biliyordu.

Eddie, Dagny’nin odasının açık duran kapısındaydı. Kalabalık açılıp yol verdi ve Dagny, Eddie’ye yaklaştı. Eddie elini, odayı

göstermek ister gibi hareket ettirdi, ardından yığın halindeki mektup ve telgrafları gösterdi.

“Dagny, her biri...” dedi. “Taggart Transcontinental’da çalışan ne kadar makinist varsa. Gelebilenler doğrudan buraya ulaşmış. Kimi Chicago bölümünden kalkıp gelmiş.” Parmağını mektuplara uzattı. “İşte burada da geri kalanlar var. Tam sayı istersen, içlerinden yalnızca üç kişiden haber gelmedi. Biri kuzey ormanlarında tatilde, biri hastanede, biri de tehlikeli araba kullanmaktan hapiste.”

Dagny adamlara baktı. Ciddi yüzlerinden, gülümsemelerini saklamaya çalıştıkları belli oluyordu. Dagny bir an, başı eğik halde olduğu yerde durdu. Sanki verilen bir hükmü dinliyordu. O hüküm kendisine, bu odadaki adamlara ve binanın dışındaki tüm dünyaya yönelikti.

“Teşekkür ederim,” dedi.

Adamların çoğu onu defalarca görmüştü. Başını kaldırışına bakarlarken çoğu içinden (ilk defa ve şaşkınlıkla) İşletmeden Sorumlu başkan yardımcısının yüzünün bir kadın yüzü olduğunu ve çok güzel bir yüz olduğunu düşündü.

Odanın arka taraflarından biri birdenbire, “Jim Taggart cehennem dibine!” diye bağırdı.

Ona bir patlama cevap verdi. Adamlar gülüyor, tezahürat yapıyorlardı. Derken alkışlamaya başladılar. Gösterdikleri tepki, arkadan duyulan cümleye göre oldukça aşırıydı. Ama o cümle onlara ihtiyaç duydukları özrü sağlamıştı. Görünüşte otoriteye meydan okuyor, az önce bağırarak alkışlıyorlardı. Ama aslında kime tezahürat yaptıklarını o odada bilmeyen yoktu.

Dagny elini kaldırdı. “Henüz çok erken,” dedi gülerek. “Bir hafta daha bekleyin. Asıl o zaman kutlama yaparız. Ve inanın bana, kutlayacağız!”

İlk sefer için kura çektiler. Tüm isimlerin yazılı olduğu kâğıtlar, kocaman bir kavanozun içindeydi. Dagny oradan bir tek ismi çekti. Kazanan bu odada değildi ama sistemin en yaman

adamlarından biriydi. Taggart Comet'in Nebraska bölümünden Pat Logan çıkmıştı.

Dagny, Eddie'ye, "Hemen Pat'e bir telgraf çek, marşandizde ona iş çıktığını söyle," dedi. Ardından, son anda karar vermiş gibi ekledi (ama bunu kimse yutmadı): "Ha, evet, o gün benim de yolculuğa lokomotifte katılacağımı söylemeyi unutma."

Yanı başında duran yaşlı bir makinist gülümsedi. "Zaten tahmin etmiştim Bayan Taggart," dedi.

Dagny ofisinden telefon açtığında Rearden New York'taydı. "Hank, yarın bir basın toplantısı yapıyorum."

Rearden yüksek sesle güldü. "Olamaz!" dedi.

"Evet." Sesi sakın ancak tehlikeliydi. "Gazeteler birdenbire beni keşfetti, soru soruyorlar. Onlara cevap vereceğim."

"İyi eğlenceler."

"Eğlenceli olacak. Sen yarın New York'ta mısın? Senin de bulunmanı isterdim."

"Olur. Kaçırmak istemem."

John Galt Hattı ofisindeki basın toplantısına gelenler hep genç gazetecilerdi. Onlara mesleklerinin, olayları dünya kamuoyundan saklamakla ilgili olduğu öğretilmişti. Gündelik işleri, kamu sorumluluğu taşıyan birinin, dikkatle seçilmiş kelimelerle, hiçbir anlam taşımayan konuşmalar yapması sırasında dinleyici olmaktı. Ya da kelimeleri canları istediği gibi bir araya getirmek ama belirli bir anlam taşımamalarına özen göstermekti. Şu anda onlara söylenenleri anlamakta zorluk çekiyorlardı.

Dagny Taggart, gecekonduya benzer John Galt Hattı ofisindeki masasının başında oturuyordu. Çok güzel dikilmiş bir lacivert tayyörle beyaz bluz giymişti. Resmî, neredeyse askerlere özgü bir zarafet sergiliyordu. Dimdik oturuyordu. Gururlu bir hali vardı. Belki de aşırı bir gururdu bu.

Rearden odanın köşesinde, kırık bir koltukta yayılmış oturuyordu. Upuzun bacaklarını koltuğun bir kolunun üzerinden

atmış, sırtını diğer kola dayamıştı. Genel tavrı sevimli bir rahatlık yansıtıyordu. Bu da aşırı bir rahatlıktı.

Dagny önündeki kâğıtlara ara sıra bakarak askerî rapor tek-düzeliğiyle konuşuyor, gözleri oraya gelen basın temsilcilerinden pek ayrılmıyordu. John Galt Hattı'nın teknolojik gerçeklerini, köprünün kapasitesini, inşaat yöntemini, maliyetini, gerçek rakamlar vererek anlattı. Daha sonra bankacı gibi kuru bir sesle hattın mali beklentilerini sıraladı, elde etmeyi umduğu büyük kârlardan söz etti. Sonunda, "Hepsi bu kadar," dedi.

Muhabirlerden biri, "Bu kadar mı?" diye sordu. "Kamuoyu için bir mesaj vermeyecek misiniz bize?"

"Mesajım bunlardı."

"Ama... Tanrı aşkına... Kendinizi savunmayacak mısınız?"

"Neye karşı?"

"Bu hattı inşa etmekle haklı olduğunuzu ispatlamak için bir şeyler söylemeyecek misiniz?"

"Söyledim zaten."

Dudaklarında ebedî bir alaycılık ifadesi bulunan bir adam konuştu. "Benim bilmek istediğim, Bertram Scudder'ın dediği gibi, eğer hattınız kötüyse bizim bundan ne gibi bir korunma olanağımız var?"

"O trenlere binmeyebilirsiniz."

Bir başkası sordu. "O hattı inşa etme amacınızı söylemeyecek misiniz?"

"Söyledim size. Oradan sağlayacağımı düşündüğüm kâr için."

Çok genç bir delikanlı, "Ah Bayan Taggart, öyle söylemeyin!" diye bağırdı. Meslekte yeniydi. İşi konusunda dürüstlüğü henüz kaybetmemişti. Nedenini bilmeseydi Dagny Taggart'tan hoşlandığını hissediyordu. "Bu en söylenmeyecek şey. Herkes bunu söylüyor zaten sizin hakkınızda."

"Öyle mi?"

"Yani... o şekilde demek istemediğinizden eminim. Ve anlamını netleştirmek isteyeceğinizden de."

“Tabii, istiyorsanız açıklarım. Demiryollarının kârı genellikle yatırım yapılan paranın yüzde ikisi oranındadır. Bu kadar çok şey yapıp bu kadar azını alabilen bir sanayi, kendini ahlak dışı saymak zorundadır. Daha önce anlattığım gibi, John Galt Hattı’nın yatırımını trafiğiyle karşılaştırdığınızda, bana yatırılan paranın yüzde on beşi gibi güzel bir kâr getireceğini hesaplıyorum. Günümüzde yüzde dördün üstünde bir kârın gasp sayılmaya başladığının farkındayım. Ama ben yine de John Galt Hattı’ndan mümkün olursa yüzde yirmi kâr sağlamaya çalışacağım. Hattı inşa etme amacım buydu. Şimdi netleştirebildim mi?”

Delikanlı ona çaresiz gözlerle bakıyordu. “Herhalde kendiniz için kâr sağlamaktan söz etmiyorsunuzdur Bayan Taggart! Küçük hissedarlarınız için demek istiyorsunuz, eminim.” Sesinde hâlâ umut vardı.

“Yo, hayır. Ben Taggart Transcontinental’ın en büyük hissedarlarından biriyim, o nedenle kârım da en büyük kârlardan biri olacak. Ama Bay Rearden benden çok daha şanslı durumda çünkü onun bir şey paylaşacağı hissedarları yok... Belki durumunuzu kendiniz anlatmak istersiniz Bay Rearden!”

“Evet, memnuniyetle,” dedi Rearden. “Rearden Metal’in formülü benim özel ve şahsi sırrımdır. O metali üretmek de sizin hayal edemeyeceğiniz kadar düşük bir maliyetle olabiliyor. Bu nedenle önümüzdeki birkaç yıl boyunca halktan yüzde yirmi beş gibi bir kâr koparmak niyetindeyim.”

“Koparmak ne demek Bay Rearden?” dedi delikanlı. “Okuduklarım doğruysa metaliniz başka metallerden üç kat daha uzun ömürlü ve yarı fiyatına. Böyle olunca halk da kelepire konmuş olmuyor mu?”

“Ya, onu fark ettiniz mi?” dedi Rearden.

Alaycı ifadeli adam, “Siz ikiniz, basını temsil edenlere hitap ettiğinizin farkında mısınız?” diye sordu.

Dagny terbiyeli bir şaşkınlıkla, “Ama Bay Hopkins,” dedi. “Basın için olmasa, sizinle konuşmamızı gerektirecek başka bir neden var mı?”

“Bütün bu söylediklerinizi yazmamızı istiyor musunuz?”

“Yazacağınıza güvenebileceğimi düşünüyorum. Özellikle şu sözlerimi kelimesi kelimesine kaydedin lütfen...” Bir an sustu, kalemnin hazır olduğunu görünce konuştu. “Bayan Taggart diyor ki, tırnak işareti, John Galt Hattı’ndan yığınla para kazanmayı bekliyorum. O parayı hak etmiş olacağım kesin. Tırnak işareti. Çok teşekkür ederim.”

Rearden, “Sorunuz var mı beyler?” dedi.

Başka soru yoktu.

Dagny, “Şimdi size John Galt Hattı’nın açılışından söz etmem gerek,” dedi. “İlk tren Cheyenne, Wyoming’daki Taggart Transcontinental istasyonundan, 22 Temmuz günü öğleden sonra saat dörtte hareket edecek. Özel bir marşandiz olacak ve seksen vagon taşıyacak. Treni sekiz bin beygir gücünde, dört ünitelik bir dizel lokomotif çekecek. O lokomotifi o gün için Taggart Transcontinental’dan kiralıyorum. Hiç durmadan Colorado’daki Wyatt kavşağına kadar gidecek, ortalama hızı saatte yüz altmış kilometre olacak. Pardon?” Dagny bir anda upuzun bir ıslık duyduğu için duraksadı.

“Ne dediniz Bayan Taggart?”

“Saatte yüz altmış kilometre dedim... yokuşlar, virajlar da dâhil.”

“Ama bu hatta hızınızı normalin de altına düşürmeniz gerekmez mi Bayan Taggart, kamuoyunun görüşüne önem veren biri misiniz?”

“Tabii veriyorum. Kamuoyu olmasa saatte ortalama yüz kilometre de yeterli olurdu.”

“Kim kullanacak o treni?”

“O konuda hayli zorluk çektim. Taggart makinistlerinin hepsi o işe gönüllü oldu. Ateşçiler, makasçılar ve kondüktörler

de gönüllü oldu. Tren kadrosu için kura çekmek zorunda kaldık. Makinist, Taggart Comet'ten Pat Logan olacak. Ateşçi de Ray McKim. Ben de onlarla birlikte lokomotifte olacağım.”

“Bu gerçek olamaz!”

“Lütfen açılışa gelin. 22 Temmuz'da. Basın özellikle davetli. Her zamanki politikamın tersine basında duyulmaya çok önem veriyorum. Gerçekten. Spot ışıkları, mikrofonlar, televizyon kameraları hoşuma gidiyor. Köprü'nün yakınlarına da birkaç kamera koymanızı tavsiye ederim. Köprü'nün çöküşü size birkaç ilginç fotoğraf sağlayabilir.”

“Bayan Taggart,” dedi Rearden. “Benim de lokomotifte olacağımı neden söylemiyorsunuz?”

Dagny dönüp ona baktı, bir an için bakışları birbirine kenetlenmiş durumda, odada yalnızmışlar gibi bir duyguya kapıldılar.

“Evet, tabii Bay Rearden,” dedi Dagny.

22 Temmuz günü Cheyenne platformunda göz göze gelene kadar birbirlerini görmediler.

Dagny platforma ayak bastığında gözleri hiç kimseyi aramıyordu. Sanki beş duyusu birleşmiş, gökyüzünü, güneşi, korkunç kalabalığın gürültüsünü birbirinden ayıramaz hale gelmişti. Yalnızca heyecanı ve ışığı hissedebiliyordu.

Ama yine de ilk gördüğü insan o oldu. Uzun süre de sadece onu görebildi... Ama Dagny o sürenin ne kadar olduğunu bilemedi. Rearden lokomotifin yanında duruyordu. Dagny'nin kim olduğunu bilmediği biriyle konuşuyordu. Gri pantolon, gri gömlek giymişti. Usta bir makiniste benziyordu Rearden bu haliyle. Ama çevresindekiler yine de ona bakıp duruyordu çünkü o, Rearden Çelik'in sahibi Hank Rearden'dı. Dagny, Rearden'ın başının üzerinde, TT harflerini okuyabildi. Lokomotifin ön tarafındaydı. Lokomotifin hatları aerodinamiği yüzünden arkaya yatık gibiydi.

Aralarında mesafe ve kalabalık vardı ama onun gözleri de daha ilk anda Dagny'yi bulmuştu. Birbirlerine baktıklarında Dagny onun da aynı duyguları hissettiğini anladı. Bugün, geleceklerini bağladıkları ciddi bir gün olmayacaktı. Zevk alacakları bir gün olacaktı. İşler bitmişti. Şu an için ortada gelecek diye bir şey de yoktu. Şimdiki zamanı kazanmış, hak etmişlerdi. Bir zamanlar Rearden'a, insan ancak kendini çok önemli hissederse gerçek anlamda hafifleyebilir, demişti. Bu trenin yola çıkması başkaları için ne anlam taşırsa taşırsın, onların ikisi için günün tek anlamı, kendi kimlikleri ve kişilikleriydi. Başkaları hayattan ne bekliyor olursa olsun, onların tek bulmak istedikleri şey, şu anda hissettiklerini hak etmektir. Sanki platformun iki ucundan birbirlerine bunu söylüyorlardı.

Sonra Dagny başka tarafa döndü.

Gözleri üzerine çektiğini fark etmişti. Çevresinde insanlar vardı. Gülerек sorulara cevap vermeye devam etti.

Bu kadar büyük bir kalabalıkla karşılaşacağını tahmin etmemişti, insanlar platformu doldurup rayların üzerine, istasyonun dışındaki meydana taşmıştı. Yan raylarda park etmiş vagonların üstüne çıkmışlardı. Her evin penceresinden sarkmışlardı. Onları buraya çeken bir şey vardı, havaya sinmiş bir şey. James Taggart'ın son anda John Galt Hattı'nın açılışına gelmek istemesi de o yüzden. Fakat Dagny gelmeyi yasaklamıştı ona. "Eğer gelirsen seni kendi Taggart istasyonundan dışarı attırırım Jim," demişti. "Bu olayı sen göremeyeceksin." Ondaki sonra da açılışta Taggart Transcontinental'ı temsil etmek üzere Eddie Willers'ı seçmişti.

Kalabalığa bakarken, bir yandan insanların ona bakıp durmasından ötürü şaşkınlık hissediyordu (çünkü bu olay öylesine kişiseldi ki hiçbir iletişime gerek yoktu), bir yandan da buraya gelmelerinin çok yerinde bir hareket olduğunu düşünüyordu çünkü görmek istemeleri doğaldı. Başarıyı görmek, bir insanın diğerlerine sunabileceği en büyük armağandı.

Yeryüzünde yaşayan hiç kimseye karşı öfkeli değildi. Tüm çektikleri artık uzaklarda kalmış bir sise dönüşmüştü. Hâlâ varlığını sürdüren ama can yakacak gücü kalmayan bir ağrı gibi. O tür şeyler, şu anın gerçekliği karşısında ayakta duramazdı. Bugünün anlamı, güneş ışınlarının gümüş rengi lokomotif üzerindeki parıltısı kadar güçlüydü. Herkes görmek zorundaydı bunu artık. Kimse kuşku duyamazdı. Nefret edebileceği hiç kimse yoktu.

Eddie Willers ona bakıyordu. Platformun üzerindeydi. Çevresinde Taggart yöneticileri, bölüm başkanları, bölge ileri gelenleri, ikna ya da rüşvetle trenin yüz altmış kilometrelik hızla kent bölgelerinden geçebilmesine izin vermiş yerel yönetim temsilcileri vardı. Bu sefer, bugünlük. Başkan yardımcısı unvanı gerçek geliyordu ona. Bu unvanı iyi taşıyordu. Ama çevresindekilerle konuşurken gözleri hep Dagny'deydi. Dagny lacivert pantolon, lacivert gömlek giymişti. Resmî görevinin farkında değildi. Bu işleri Eddie'ye bırakmıştı. Şu anda tek kaygısı trendi. Sanki o trenin tek mürettebatı oydu.

Dagny, Eddie'yi gördü, yaklaşıp onun elini sıktı. Gülümsemesi, birbirlerine söylemedikleri her şeyi ifade ediyordu. "Eh Eddie, artık Taggart Transcontinental'sın."

"Evet," dedi Eddie ciddiyetle. Sesi derindendi.

Gazeteciler soru soruyordu. Dagny'yi sürükleyip Eddie'den uzaklaştırdılar. Bu arada Eddie'yi de soru yağmuruna tutmuşlardı. "Bay Willers, Taggart Transcontinental'ın bu hatla ilgili politikası nedir?" "Yani Taggart Transcontinental burada ilgisiz bir gözlemci olarak mı bulunuyor Bay Willers?" Eddie elinden geldiği kadar iyi cevaplar verdi. Gözleri dizel lokomotiften yansıyan ışıklardaydı. Ama gördüğü şey, ormandaki açıklıkta parlayan güneşin altında, on iki yaşındaki bir kızın ona günün birinde demiryolunu yöneteceğini söyleyişiydi.

Mürettebatın lokomotif önünde sıralanmasına uzaktan baktı. Fotoğraf makinelerinden oluşan idam mangasını karşılarına almışlardı. Dagny ile Rearden gülümsüyor, sanki yaz tatilindeymiş

gibi poz veriyorlardı. Makinist Pat Logan kısa boylu, ince, kır saçlı, sert ifadeli bir adamdı. Eğleniyormuş gibi bir kaygısızlık içinde poz vermekteydi. Ateşçi Ray McKim yapılı bir gençti. Gülümsemesi hem utangaç hem de kasıntıydı. Geri kalanlar, neredeyse kameralara göz kırpacak gibiydi. Fotoğrafçılardan biri gülerek, “Biraz mutsuz görünemez misiniz lütfen?” diye sordu. “Editörüm bunu istiyor, biliyorum.”

Dagny ile Rearden basının sorularına cevap veriyordu. Bu seferki cevaplarında alaycılık yoktu. Acı da yoktu. Bundan zevk alıyorlardı. Soruların iyi niyetle sorulduğunu düşünerek cevap veriyorlardı. Sonunda, kimsenin fark etmediği bir şekilde, sorular gerçekten iyi niyetle sorulmaya başlandı.

Bir muhabir, frencileriden birine, “Bu seferden neler bekliyorsunuz?” diye sordu. “Oraya varacak mısınız, ne dersiniz?”

Adam, “Bence varacağız,” dedi. “Herkes böyle düşünüyor.”

“Bay Logan, çocuklarınız var mı? Ek sigorta yaptırdınız mı? Köprüyü düşünüyorum, anlarsınız ya.”

Pat Logan sesinde bir tiksintiyle, “Köprüyü görmeden paçaları sıvamam,” dedi.

“Bay Rearden, raylarınızın dayanacağından nasıl emin olabiliyorsunuz?”

Rearden, “Matbaayı insanlara öğreten adam nereden biliyordu?” diye karşıladı soruyu.

“Söyler misiniz Bayan Taggart, yedi bin tonluk bir treni, üç bin tonluk bir köprünün üzerinde destekleyecek olan nedir?”

“Benim kararım,” dedi Dagny.

Mesleklerinden her zaman nefret etmiş olan basın temsilcileri, bugün bu işten zevk aldıklarının farkında değildi. İşlerinden, yıllardır adı kötüye çıkmış, yüzünde yaşının iki katı kinik bir ifadeyle dolaşan bir genç birdenbire, “Ne olmak istediğimi biliyorum artık,” diye patladı. “Keşke haber muhabiri olsam!”

İstasyonun saati 15.45'i gösteriyordu. Mürettebat trenin öbür ucundaki yerlerine doğru yola koyuldu. Kalabalığın uğultusu da azalıyordu. İnsanlar hiç niyet etmedikleri halde sessizleşmişti.

İstasyon görevlisi, trenin Wyatt Petrol alanına kadar olan dört yüz seksen kilometrelik yolu üzerindeki her yerel operatörden mesajları almış bulunuyordu. İstasyon binasından çıktı, Dagny'ye bakarak sinyali kaldırdı, yolun açık olduğunu belirtti. Dagny lokomotifin yanındaki yerinden elini havaya kaldırdı, sinyali aldığına ve anladığına dair işaret verdi.

Vagonlar düzenli aralıklarla, bir omurga gibi dizilmişti. Öbür uçta kondüktörün kolu havada sallandı, Dagny o işarete de aynen karşılık verdi.

Rearden, Logan ve McKim sanki hazır ola geçmişti. Trene ilk önce Dagny'nin binmesi için kenara çekildiler. O basamaklara tırmanırken gazetecinin biri sormayı unuttuğu bir soruyu hatırladı.

"Bayan Taggart," diye seslendi. "John Galt kim?"

Dagny metal çubuğa tek eliyle asılarak döndü, kalabalığın başları üzerinden seslendi.

Logan onu izleyip lokomotifin girdi, arkadan McKim geldi. Rearden son olarak girip kapıyı sımsıkı kapattı.

Sinyal köprüsünde asılı ışıklar yeşildi. Raylar arasında da yeşil ışıklar vardı. Raylar uzaklaşıp dönerken o ışıklar yaz yapraklarının arasında parlıyor, yaprakları da ışıkmiş gibi gösteriyordu.

İki adam lokomotifin önünde, beyaz, ipek bir kurdeleyi iki yandan gererek tutmuştu. Biri Colorado bölümü şefi, öbürü de Nealy'nin baş mühendisiydi. Nealy gidince işin başına geçmişti. Eddie Willers kurdeleyi keserek yeni hattı açacaktı.

Fotoğrafçılar onun, elinde makasla, lokomotifin arkasını dönmüş halde fotoğrafını çekti. Ona aynı töreni iki üç kere tekrarlaması, kendilerine poz seçeneği tanınması gerektiğini söylediler. Elllerinde yedek beyaz kurdeleler hazırdu. Eddie tam kabullenecekti ki birden durdu. "Hayır," dedi. "Bunda bir sahtelik olmamalı."

Sesi otoriterdi. Başkan Yardımcısı Eddie Willers'ın sesiydi bu. Parmağıyla kameraları göstererek emrini verdi. "Geri çekilin. Daha geri. Ben keserken bir tek poz çekin, ondan sonra da yoldan çıkın. Hemen."

Söz dinlediler, hızla hattın ilerisine geçtiler. Sadece bir dakika kalmıştı. Eddie kameralara arkasını döndü, raylar arasında, yüzü lokomotif dönük olarak durdu. Makasını beyaz kurdeleye uzatmış, hazır bekliyordu. Şapkasını başından çıkarıp yana fırlattı. Gözleri lokomotifeydi. Tatlı bir rüzgâr sarı saçlarını uçuruyordu. Lokomotif, üzerinde Nat Taggart'ın logosunu taşıyan dev bir gümüş kalkan gibiydi.

İstasyon saatinin akrebi tam dördün üzerine geldiğinde Eddie Willers elini kaldırdı.

"Aç onu Pat!" diye seslendi.

Lokomotif ileriye fırlarken kurdeleyi kesip yolun üzerinden sıçrayarak çekildi.

Yandaki rayın üzerinde dururken lokomotifin penceresinden ona cevap verircesine el sallayan Dagny'yi gördü. Sonra lokomotif geçip gitti, Eddie yine rayların üzerinden kalabalık platforma baktı. Vagonlar önünden geçerken bir görünüp bir kayboluyordu platform.

Mavimsi yeşil raylar onları karşılamak üzere açılıyor, dünyanın kavisinin ötesindeki bir tek noktadan gelen iki jete benziyordu. Bağlantı yerleri görüntünün içinde eriyor, tekerlerin altında dümdüz bir çizgi varmış gibi oluyordu. Lokomotifin yan tarafında da bulanık bir şerit vardı sanki. Ağaçlar ile telgraf direkleri birden ortaya çıkıyor, sonra biri onları geriye doğru çekermiş gibi yok oluyorlardı. Yeşil ovalar dümdüz serilip yayılmıştı. Gökyüzünün kenarında dağların kesintisiz silueti sanki hareketi tersine çeviriyor, trenin peşinden geliyormuş gibi görünmelerine sebep oluyordu.

Dagny ayaklarının altında tekerlekleri hissedemedi. Lokomotif rayların üzerinde askıya alınmış gibi kayarak ilerliyordu. Hızı

da hissetmiyordu. Yeşil ışıkların bu kadar sık, birkaç saniyede bir gelip geçmesi garipti çünkü o, sinyal ışıklarının üç buçuk kilometre arayla döşendiğini çok iyi biliyordu.

Pat Logan'ın önündeki hız saatinin ibresi yüzün üzerinde sabitlenmişti.

Dagny ateşçinin sandalyesinde oturuyor, ara sıra Logan'a bakıyordu. Logan biraz öne eğik oturmuştu, tavrı rahattı. Tek eli sanki tesadüfen oradaymış gibi çubuğun üzerindeydi ama gözleri ileriye bakıyordu. Bir uzmanın rahatlığı vardı halinde. Öyle güvenliydi ki rahat görünüyordu. Ama aynı zamanda yüksek konsantrasyon sonucu gelen bir rahatlardı bu. Kişinin işine, mutlak bir amansızlıkla konsantre olmasının sonucuydu. Ray McKim onların arkasındaki banka oturmuştu. Rearden kabinin orta yerinde ayakta idi.

İki eli ceplerinde öylece duruyordu. Bacakları ayırık, dengeyi sağlıyor, gözleri ileriye bakıyordu. Şu anda rayların yan taraflarında onun görmek isteyeceği hiçbir şey yoktu. Raylara bakıyordu sadece.

Sahiplik, diye düşündü Dagny. Bu duyguyu hiç bilmeyen, gerçek olup olmadığından bile kuşku duyan insanlar yok muydu? Hayır; kâğıtlarla, damgalarla, bağışlarla, izinlerle sağlanamaz bir şeydi bu, buradaydı. Rearden'in gözlerindeydi.

Kabinin içini dolduran ses, aştıkları mesafenin bir parçası gibiydi. Motorların pes uğultusu vardı bir kere... Sonra her dokunmada yükselen metal çılgınlıkları vardı. Bir de o tiz ses, titreyen camların sesi.

Bir şeyler yanlarından hızla geçiyordu; bir su deposu, bir ağaç, bir baraka, bir tahıl ambarı... Cam sileceğinin hareketi gibiydi hepsi. Yükseliyor, bir grafik gibi kavisleniyor, sonra iniyor, geriye kayıyorlardı. Telgraf telleri trenle yarışıyor, direktan direğe yükselip düşüyordu. Dengeli bir tempoda oluyordu tüm bunlar. Sağlıklı bir kalbin elektro kardiyogramı gökyüzüne çizilmiş gibi.

Dagny ileriye baktı. Rayları ve mesafeleri eritip birleştiren bir sis vardı. O sis her an parçalanabilir, bir felaket karşılarında

belirebilirdi. Fakat neden burada kendini hiç hissetmediği kadar güvende hissettiğini merak etti. Karşılarında bir engel belirse, ilk parçalanan şu camla birlikte kendisi olurdu. Gülümsedi, cevabı çabucak kavradı: İlk olmanın verdiği güvendi bu. Rotayı bilmenin güveniydi. İlerideki bilinmeyen bir gücün, bilinmeyene doğru çekip götürdüğü biri değildi o. Varoluşun en harikulade duygusu buydu. Güvenmek değil, bilmek!

Kabin pencerelerinin camları, etraflarındaki tarlaları daha geniş gösteriyordu. Dünya görüşe ne kadar açıksa, harekete de o kadar açık gibiydi. Ama hiçbir şey uzak değil, hiçbir şey erişilemeyecek yerde değildi. İlerideki bir gölün pırıltısını ancak görebilmişti. Ve bir an sonra yanı başındaydı göl. Sonra da geriye kayıp yok oldu.

Görüş ile temas arasındaki sürenin böyle kısılması çok garipti. Dilek ile tatminin arası, diye düşündü Dagny. Kelimeler zihninde keskin biçimde beliriyor, sonra şaşkınlıkla duralıyordu. Ruh ile beden arası. Önce görüş, sonra onu ifade edecek fiziksel biçim. Önce düşünce, sonra dümdüz çizgi üzerinde, seçilen amaca doğru amaçlı bir hareket. Biri olmadan diğeri anlam kazanabilir miydi? Hareket etmeden yalnızca dilemek kötü bir şey değil miydi? Ya amaçsız hareket etmek? Kimin ihaneti sızmıştı dünyaya? Sızıp bu ikisini ayırmış, onları birbirine karşı kıskırtmıştı.

Başını iki yana salladı. Arkasında kalan dünyanın neden öyle olduğunu düşünmek, merak etmek istemiyordu. Aldırmıyordu da. Uçarak uzaklaşıyordu o dünyadan. Saatte yüz altmış kilometre hızla. Yanındaki açık pencereye yaslandı, hızın yarattığı rüzgâr saçlarını alnından arkaya uçurdu. O şekilde kaldı. Bunun verdiği zevkin dışında hiçbir şeyin farkında değildi.

Ama kafası yıldırım gibi işliyordu. Kırık düşünce parçaları hızla gelip dikkatini çekiyor, sonra uçarak geçiyordu. Fiziksel zevk mi, diye düşündü. Bu tren çelikten yapılmış... Rearden Metal'in rayları üzerinde gidiyor, yanan yağların ve elektrik jeneratörlerinin enerjisiyle hareket ediyor. Mekân içindeki fiziksel hareketin

fiziksel zevki... Ama Şu anda hissettiklerimin nedeni ve anlamı bu mu? Buna alçak bir hayvansı zevk mi diyorlar... Şu anda raylar altımızda kırılrsa umurumda olmazdı. Kırılmayacağını biliyorum tabii, ama aldırmayıŐım, bu anı yaşıadığım için mi? Düşük düzeyli, fiziksel, maddesel, alçaltıcı bir bedensel zevk mi?

Gölümsedi. Gözleri kapalıydı. Rüzgâr saçlarının arasından kayıp geçiyordu.

Gözlerini açtı, Rearden'ın ona baktığını gördü. Raylara nasıl bakıyorsa, ona da öyle bakıyordu. Uçma gücünün bir tek darbeyle elinden alındığını, onu hareket edemez duruma getirdiğini hissetti. Oturduğu yerde geriye yaslanmış, ona bakmayı sürdürdü. Rüzgâr ince giysisinin kumaşını da vücuduna yapıştırıyordu.

Rearden başka tarafa baktı, Dagny de bir kere daha, önlerinde yırtılarak açılan dünyaya geri döndü.

Düşünmek istemiyordu ama düşünceler kafasının içinde, tıpkı motordan gelip kabinin içini dolduran sesler gibiydi. Çevresine bakındı. Tavandaki ince çelik örgü, köşelerde duvar levhalarını birleştiren kaplamasız köşebentler... Kim yapmıştı bunları? İnsanoğlunun o kaba kas gücü mü? Peki ya Pat Logan'ın önündeki dört disk ile üç levyenin, arkadaki on altı motordan o inanılmaz gücü çıkarmasını? O gücü insanın eline, çabasızca kontrol etsin diye getirip teslim etmesini?

Bunlar ve bunları yaratan o kapasite... Bu çabalara mı kötü diyordu insanoğlu? Maddesel dünyaya yönelik soyluluktan uzak bir çaba dedikleri bu muydu? Maddenin esaretine girmek dedikleri bu muydu? İnsan ruhunun bedenine teslim olması da mı buydu?

Başını yine salladı. Bu düşünceleri fırlatıp pencereden atmayı, rayların yakınında bir yere düşüp parça parça olmalarını izlemeyi ne kadar da isterdi! Tarlaların üzerine dökülen yaz güneşine baktı. Düşünmek zorunda değildi çünkü bunların hepsi, onun bildiği, her zaman aşına olduğu bir gerçeğin ayrıntılarıydı. Varsın Şu telgraf direkleri gibi gelip geçsinler, dedi kendi kendine. Onun bildiği Şey, direklerin tepesinde kesintisiz bir çizgi halinde uza-

nan kablolarla benziyordu. O şeyi, bu yolculuğu, bu duyguları, insanoğlunun tüm dünyasını ifade edecek kelimeler de belliydi: Öyle basit ve öyle doğru ki!

Pencereden kırlara baktı. Bir süredir rayların yakınında belli aralıklarla göze çarpan insanları fark etmeye başlamıştı. Ama öyle çabuk geçiyorlardı ki Dagny onların anlamını kavrayamamıştı. Sonunda bir sinema filminin karelerinin tek tek bir araya gelişi gibi, o görüntüler de birleşti ve Dagny durumu kavradı. Hattın döşenmesi bittiği anda, onu korumak için adamlar tutmuştu.

Ama deminden beri düzenli aralıklarla gördüğü bu insan zincirini o tutmuş olamazdı. Her kilometre direğinin yanında tek başına bir adam duruyordu. Kimi genç, okullu delikanlılar, kimisi iki büklüm yaşlılardı. Hepsi silahlıydı. Ne buldularsa onu almışlardı silah olarak. Kimininki pahalı tüfekler, kimininki eskiden kalma altıpatlar tipi şeylerdi. Hepsinin başında demiryolu kepleri vardı. Ömürleri boyunca Taggart Transcontinental'da çalıştıktan sonra emekli olmuş kişilerin çocuklarıydı bunlar. Çağrılmadan gelmişlerdi ve treni korumaya çalışıyorlardı. Lokomotif önünden geçerken her biri hazır ola geçiyor, tüfeğini kaldırıp asker gibi selam duruyordu.

Dagny durumu kavrayınca birdenbire gülmeye başladı. Çılgılık gibi apansız başlamıştı gülmesi. Çocuklar gibi sarsıla sarsıla gülüyordu. Hıçkırık gibi sesler çıkarıyordu. Pat Logan ona belli belirsiz gülümseyerek başını salladı. O çoktan fark etmişti bu onur kıtasını. Dagny açık pencereden sarktı, kolları zaferi ifade edencesine sallandı, rayların yanında duran insanları selamladı.

Uzaktaki bir tepenin doruğunda kalabalık bir grup görünüyordu. Kollarını göğe doğru sallıyorlardı. Köyün gri duvarlı evleri alttaki vadiye saçılmıştı. Sanki oraya yuvarlanmış, sonra unutulmuşlardı. Damları sivriydi. Yılların etkisiyle dış boyaları solmuştu. Belki kuşaklar boyunca yaşamıştı aileler orada. Belki günlerin geçişini işaretleyen tek şey, güneşin doğudan yükselip batıda yok olmasıydı. Şimdi o insanlar tepeye çıkmış, gümüş

rengi trenin kendi ovalarını yararak geçişini, sessizlik içinde bir bandoyu dinler gibi selamlıyorlardı.

Evler sıklaşmaya, raylara yaklaşılmaya başlarken pencerelerde de insanlar görünmeye başladı. Kimi ön balkonda, kimi damlardaydı. Geçitlerin kapılarına kalabalıklar toplanmıştı. Yollar çevrelerinde yelpaze gibiydi. Dagny insanları ayırt edemiyor ama onların havada sallanan kollarını görüyor, treni selamladıklarını biliyordu. Sallanan kırmızı ışıkların, uyarı sinyallerinin altındaydı insanlar. Tepelerindeki yazılarda, “Dur. Bak. Dinle,” deniliyordu.

Kasabayı saatte yüz altmış kilometre hızla geçerken yanından geçtikleri istasyon da platformundan çatısına kadar insanla doluydu. Dagny orada da sallanan kollar, havaya fırlatılan şapkalar gördü. Bir şey gelip lokomotifin yanına çarptı. Bir demet çiçekti bu.

Kilometreler tıkr tıkr akarken kentler arkalarında kayıp gidiyor, durmadıkları istasyonlar, görmeye, alkışlamaya, umut etmeye gelen insanlar da geride kalıyordu. İnsanların eski istasyon binalarının kirli saçaklarına, çiçeklerden çelenkler yapıp astığını görüyordu. Eskimiş duvarlarda kırmızı, beyaz ve lacivert bayraklar asılıydı. Çocukken okul kitaplarında demiryollarının tarihiyle ilgili eski resimler görür, hep imrenirdi. Bu manzara o resimleri hatırlatıyordu. İnsanların toplanıp bir bölgeye ilk gelen treni alkışladıkları günleri hatırlatıyordu. Nat Taggart’ın ülkeyi arşınladığı, uğradığı her durakta, başarıyı görmeye gelen insanlarla karşılaştığı günlerdeki gibiydi. O çağı çoktan kapanmış sanıyordu Dagny. Üzerinden kuşaklar geçtiğine inanıyordu. Geçen süre içinde hiçbir yerde selamlanmayı hak eden bir olay olmadığını, yalnızca Nat Taggart’ın diktiği duvarlardaki çatlakların giderek uzadığını düşünüyordu. Ama işte insanlar yine gelmişti. Onun gününde olduğu gibi. Aynı şeyi görmeye gelmişlerdi hem de.

Rearden’a baktı. Rearden duvara dayanmıştı. Kalabalıkları fark etmiyor, alkışlara ve onlara yöneltilen hayranlık duygularına aldırılmıyordu. Onun dikkati, rayların ve trenin performansındaydı. Bu performansı profesyonel bir dikkatiyle izliyordu. Her

halinden belliydi bu. “Beğendiler,” türünden bir düşünceyi fark etse bile bir tekmede uzaklara fırlatırdı. Onun beyni, “İyi işliyor!” düşüncesine odaklanmıştı.

Upuzun boyu, tek renk gri pantolon ve gömleğiyle depara hazırlanmış gibiydi. Pantolon, bacaklarının uzun çizgilerini vurguluyor, onu rahat ve çabasızsız ama bir işaretle fırlamaya hazır gösteriyor, gömleğin kısa kolları gücünü sergiliyor, açık duran yakası ise, göğsünün gerginliğini ortaya çıkarıyordu.

Dagny çabucak başını öteye çevirdi. Ona çok sık baktığını fark etmişti. Ama bugünün geçmişle de gelecekle de hiçbir bağı yoktu. Kafasındaki düşünceler, getirebilecekleri sonuçlardan kopuk ve bağımsızdı. Şu anda onunla birlikte aynı atmosferin içinde bulunmasının, Rearden’ın rayları nasıl trenin uçup gitmesini sağladıysa, yakınlığının da duygularını yoğunlaştırmasının ötesinde hiçbir anlamı yoktu.

Kararlı bir hareketle dönüp arkasına baktı. Rearden da ona bakıyordu. Gözlerini kaçırmadı. Bakışlarını soğuk bir yoğunlukla onunkilere kilitledi. Sonra meydan okur gibi gülümsedi. O esneklikten uzak yüze yöneltebileceği en güçlü darbenin bu olduğunun farkındaydı. Birdenbire içinden, onun titrediğini görmek, içinden bir çığlık koptuğunu duymak için güçlü bir istek kabardı. Başını yavaşça çevirdi. Eğleniyordu. Solumayı neden bu kadar zor başarabildiğini ise hiç anlayamıyordu.

Oturduğu yerde arkasına yaslanıp ileriye baktı. Dagny onun ne kadar farkındaysa Rearden’ın da onun aynı derecede farkında olduğunu biliyordu. Bunun yarattığı özel çekingenlik ona zevk veriyordu. Bacaklarını üst üste atarken, kolunu pencerenin kenarına dayarken, saçlarını alnından çekerken... her hareketinin altında itiraf etmediği bir duygu vardı: O görüyor mu bunu?

Kasabalar geride kalmıştı. Raylar artık geçit vermeye pek de hevesli olmayan bir arazide yükselmeye koyulmuştu. Raylar ikide bir kıvrılarak gözden kayboluyor, tepeler hat boyuna daha da yakınlaşıyordu. Colorado’nun yassı kaya rafları rayların kıyısına

kadar sokuluyor, gökyüzünün uzaklardaki kesimlerinin önüne, dalgaya benzeyen mavimsi dağlar geçiyordu.

Çok uzakta, fabrika bacalarının üzerindeki sisi gördüler, ardından bir elektrik santralinin şebekesi, sonra da çelik bir kule çıktı ortaya. Denver'a yaklaşıyorlardı.

Dagny, Pat Logan'a baktı. Öne doğru biraz daha eğilmişti. Parmaklarında ve gözlerinde belli belirsiz bir gerilim vardı. Bu hızla bir kentin içinden geçmenin tehlikelerini o da Dagny kadar biliyordu.

Peş peşe dakikalar onlara tek bir bütün gibi geliyordu, ilk önce tek tek yapılar geçmeye başladı pencerelerin dışından. Bunlar fabrikalardı. Derken biçimler, sokakların oluşturduğu bir bulanıklığa dönüştü. Ardından raylardan bir delta açıldı önlerinde. Bir huni onları Taggart istasyonuna doğru emiyormuş, yerdeki minik yeşil ışıkların dışında onları koruyacak hiçbir şey yokmuş gibi. Lokomotifin yüksekliğinden bakınca, yan raylarda duran vagonlar, kurdele şeritleri gibi görünüyordu. İstasyonun üstü kapalı bölümü kara bir delik gibi onlara doğru uçu. Bir ses patlamasının içinden uçtular, kalabalıkların tezahüratı, çelik sütunlar arasındaki karanlıktan sıvı gibi yükseldi. Işıklı kubbenin altında, ileride görünen açık gökyüzüne doğru hızla gidiyorlardı. Yeşil ışıklar sanki kapı tokmaklarıydı, önlerinde kapıları peş peşe açıyor, sonra arkalarında kayboluyorlardı. İnsan trafiğinin doldurduğu sokaklar yeniden ortaya çıktı. Açık pencerelerde kalabalık insan grupları vardı. Sirenler ötüyor, uzaktaki bir gökdelenin tepesinden renkli konfetiler uçuruluyor, gümüş rengi mermi, durup seyreden kentin içinden geçiyordu.

O da geride kaldı. Birdenbire dağları yine karşılarında buldular. Sanki kent onları granit bir duvara doğru fırlatmış, incecik bir aralık son anda kurtulmalarını sağlamıştı. Dimdik bir kayanın yanından dolaşıyorlardı. Öbür taraf uçurumdu. Daracık rayın üzerinde gidiyorlardı. Uçurum tarafında ikide bir dev kayalar görünüyor, hızla geçiyor, kimi güneşi de kapıyor, mavimsi bir

ışık içinde, toprağı da gökyüzünü de görmeden ilerlemelerine yol açıyordu.

Hattın kıvrımları yılan gibi bükülürken iki yandaki duvarlar onları ezmek üzere sıkışıyor gibiydi. Ama ara sıra da raylar duvarı yarıyor, rayların iki kanadı gibi açılan dağların arasından, aşağıdaki çamlıkların tepeleri görünüyordu. İki kanat da düşey çubuklardan oluşmuş gibiydi; biri yeşil, öbürü kızıl kahverengiydi.

Dagny açık pencereden aşağıya baktı, lokomotifin gümüş rengi yan duvarını boşlukta asılıymış gibi gördü. Ta aşağılarda incecik bir dere akıyor, ağaçların tepeleri ışıldıyordu. Lokomotifin kuyruğunu oluşturan vagonlar, dimdik granit duvarın yamacında sürükleniyordu. Aşağıda kilometrelerce uzanan kayalar vardı. Başını çevirince mavimsi yeşil rayları vagonların gerisinde gördü.

Yollarının üstünde bir kaya duvarı belirdi, ön camı doldurup kabinin içini karanlıklara gömdü. Öyle yakındı ki aradaki zaman dilimi kurtulmalarına yetmeyecekmiş gibi göründü. Ama Dagny tekerlerin raylar üzerinde çıkardığı gıcırtiları duyuyordu. Derken ışık patlarcasına geri döndü, karşıda daracık bir kaya rafının üzerinde ilerleyen raylar ortaya çıktı.

On altı motorun gümbürdeyen şiddetini ve yedi bin ton çeliğe ek olarak taşıdığı yükü kontrol altına almak, bu virajda savurmadan götürmek gibi bir başarıyı, kendi kolundan kalın olmayan bu mavimsi yeşil iki metal şeridin nasıl başardığını merak etti. Neydi bunu mümkün kılan? Gözle görülemeyen moleküller dizininin hangi gücü, hayatlarını ona emanet etmelerini sağlamıştı? Seksen vagona bakan tüm görevli insanların hayatını! Laboratuvar fırınının ışığına karşı, bir insanın yüzünü ve ellerini gördü hayalinde. Önündeki beyaz sıvı metal örneğinin üzerine eğilmiş bir yüz.

İçinde kabaran duyguyu hissetti. Kontrol edemedi bu duyguyu. Motor ünitelerinin kapısına döndü, tuttuğu gibi açtı, korkunç haykırışlarla çalışan motorların sesi içeriye doldu.

Bir an için sanki beş duyusu eriyip teke inmişti. Yalnız işitme vardı. İşitebilme yeteneğinden geriye kalan da upuzun, tekrar tekrar yükselip alçalan o çığlıktı. Sallanıp duran o kapalı metal odada durmuş, dev jeneratörlere bakıyordu. Onları görmek iste-yişi, içindeki zafer duygusunun onlardan kaynaklanmasındandı. Onlara olan sevgisi yüzünden seçmişti bu iş alanını. Şiddetli duyguların getirdiği o anormal berraklık içinde, hiçbir zaman fark edemediği ama anlaması şart olan bir şeyi o anda anlayıve-recekmiş gibi hissediyordu. Yüksek sesle güldü ama gülmesinin sesini duyamadı. Birbirini izleyen patlamalardan başka bir şey duyulmuyordu. “John Galt Hattı!” diye haykırdı. Sesinin du-daklarından çalınıp yok edilmesini yaşamak için yapmıştı bunu.

Motor üniteleri boyunca ilerledi. Dar bir koridordaydı. Bir yanında motorlar, öbür yanında duvar. Kendini oraya izinsiz gir-miş gibi hissetti. Canlı bir organizmanın gümüş rengi derisinin içindeymiş de gri metal silindirlerde, kangallanan kablolarda, mühürlü tüplerde, tel kafesler içinde dönen pervanelerde atan bir yüreği seyrediyormuş gibi. Çevresindeki biçimlerin inanılmaz karmaşıklığı görünmez kanallara aktarılıyor, içindeki o şiddet, canlı göstergelerin incecik ibrelerinde sergileniyor, panellerde göz kırpan kırmızı ve yeşil ışıklarda, üzerinde “Yüksek Gerilim” yazılı ince uzun çelik dolaplarda son buluyordu.

Acaba neden makinelere bakarken içine böylesine coşkulu bir güven doluyordu? Bu dev biçimlerde insanlık dışı unsurlar-dan ikisi kesinlikle yoktu: sebepsizlik ve amaçsızlık. Motorun her parçası, “Neden?” ve “Ne için?” sorularına kesin cevaplar veriyordu. Dagny’nin taptığı zihinlerin seçeceği hayat biçim-lerinde atılan adımlar gibi. Motorlar çelikten dökme bir dizi “ahlak kuralı” gibiydi.

Canlı bunlar, diye düşündü. Çünkü yaşama gücünün fi-ziksel biçimleri görevini görüyorlardı. Bütün bu karmaşıklığı kavrayabilen, amacını seçebilen, ona biçim verebilen bir zihnin gücünün fiziksel biçimleri. Bir an için, sanki motorlar saydammış

da içlerindeki sinir sistemi görölüyormuş gibi geldi ona. Tüm tellerinden ve devrelerinden daha karmaşık bir bağlantılar ağı... Bunların herhangi bir parçasını ilk defa oluşturup modelleyen o insan zihninin rasyonel bağlantıları.

Evet, canlı bunlar. Ama ruhları, onları uzaktan kumandayla çalıştırıyor. O ruh, aynı başarıyı gösterme kapasitesine sahip olan her insanın içinde. Eğer o ruh dünyadan yok olursa bütün motorlar dururdu. Çünkü onları çalıştıran güç aslında tabanın altındaki yakıt değil, o ruhtu. Ruh yok olduğu anda o yakıt da ilkel bir sıvıya dönüşürdü. Çelik silindirler de değildi. Onlar da titrek vahşilerin barındığı mağaraların duvarlarında paslanıp kalırdı. Yaşayan bir zihnin gücüydü bu. Düşüncenin, seçimin ve amacın gücüydü.

Kabine dönerken içinden gülmek geliyordu. Diz çökebilsem, kollarımı havaya kaldırılabilem, içimdekini serbest bırakabilsem, diyordu ama bunun bir ifade biçimi olamayacağının da farkındaydı.

Birden durdu. Rearden'ı kabin kapısındaki basamakta görmüştü. Dagny'ye sanki neden kaçtığını, neler hissettiğini biliyormuş gibi bakıyordu. Hareketsiz durdular. Bedenleri dar geçitte karşılaşan bakışlara dönüştü. Dagny'nin içindeki atışlar, motorların titreşimiyle sanki birdi. Bu atışların ikisinin de nedeninin Rearden olduğunu hissediyordu. Vuruşların ritmi Dagny'nin iradesini sildi. Birlikte sessizce kabine geri döndüler. Aralarında hiç sözü edilmeyecek bir an yaşandığının farkındalardı.

İleride dağların dorukları sıvı altın gibi pırıl pırıl parlıyordu. Vadileride gölge şeritleri her geçen saniye biraz daha uzuyordu. Güneş batıdaki doruklara doğru alçalıyordu.

Uzaktaki vadileriden birinde bacaları gördüklerinde, gökyüzü artık rayların mavimsi yeşil rengine dönüşüyor, koyulaşıyordu. Orası Colorado'nun yeni kasabalarından biriydi. Wyatt Petrol alanlarından yayılan gücün etkisiyle doğmuş, büyüyordu o yerleşim yerleri. Dagny orada modern evlerin dik açılar oluşturan biçimini, yassı damları, kocaman camlı pencereleri gördü. Mesafe

çok uzak olduğundan insanlar görünmüyordu. Herhalde treni seyrediyorlardı, diye düşündüğü sırada binaların arasından bir roket fırlayıp yükseldi, parçalandı, koyulaşan gökyüzünde altın rengi yıldızlar halinde aşağıya doğru yağdı. Göremediği insanlar, dağın yamacında yaklaşan gümüş rengi treni görmüş, ona bir selam yollamışlardı. Bir kutlama sembolü, aynı zamanda da bir imdat çağrısıydı bu.

Bir sonraki virajı döner dönmez gökyüzünde, oldukça alçak hizada iki elektrik ışığı gördü. Biri beyaz, diğeri kırmızıydı. Uçak değildi bunlar. Arkalarında onları destekleyen metal kulelerin çizgileri de belli oluyordu. Dagny o anda, Wyatt Petrol'e geldiklerini anladı. Raylar yokuş aşağı inmeye başlıyor, sanki toprak yayılıyor, dağlar açılarak geçit veriyordu. En dipte, Wyatt tepesinin eteğinde, bir kanyonun koyu renkli yarıklarının üzerinde Rearden Metal'den yapılmış köprüyü gördü.

Aşağıya doğru uçuyorlardı. Dagny o yavaşlatılmış inişin dikkatle eğimlendirildiğini, kıvrımlarını tümüyle unutmuştu. Kendini balıklama dalıyormuş gibi hissediyordu. Köprünün irileşerek onları karşılamak üzere yaklaştığını gördü. Küçük, kare bir tüneldi bu. Madenden bir dantel gibiydi. Birkaç kirişi havada çapraz geçişler yapıyordu. Mavimsi yeşil bir pırıltıydı. Dağların arasından kendine yol bulmuş batı güneşi de tam üzerine düşmüştü. Köprünün yakınında insanlar vardı. Kalabalığın yarattığı bir karanlık leke oluşturunyorlardı. Ama onlar Dagny'nin bilincinin kenarından yuvarlanıp gidiverdi. Tekerleklerin yükselen, hızlanan sesini duyuyordu. Bir müziğin ezgisi ve bir de tekerlerin ritmi yükselerek zihnine egemen oluyordu. Birdenbire kabinin içini dolduracak şekilde patladı... Ama Dagny bu müziğin yalnızca kendi kafasının içinde çaldığını biliyordu.

Richard Halley'nin Beşinci Konçertosu'ydu bu. Bunun için mi yazmış bunu, diye düşündü. Böyle bir duyguyu hiç yaşamış mıydı? Daha da hızlı gitmeye başlamışlardı. Yerden yükseldik, diye düşündü. Dağın yamacından tıpkı tramlenden fırlar gibi

fırladık, şimdi uzayda uçuyoruz... Hakkaniyetli bir test değil, dedi kendi kendine... Köprüye değmeyeceğiz bile. Tepesinde Rearden'ın yüzünü gördü. O gözlere bakarken başını arkaya yasladı. Metalin çılgınlıklarını dinliyor, ayaklarının altındaki davul vuruşlarını hissediyorlardı. Köprünün çapraz kirişleri pencerelerin dışından kaydı, çiti oluşturan metal çubuklar göründü. Sonra pencereler birden boşaldı. İnişlerinin hızı onları yokuş yukarı taşıyordu artık. Karşılarında Wyatt Petrol'ün kuleleri vardı. Pat Logan döndü, Rearden'ın yüzüne, bir gülümsemenin gölgesini taşıyan bir ifadeyle baktı, Rearden da ona, "İşte bu kadar," dedi.

Bir çatının kenarında, "Wyatt kavşağı" yazısı okunuyordu. Dagny bakarken, bunda bir gariplik olduğunu sezmişti. Sonunda anladı. Yazı hareket etmiyordu. Yolculuğun en sarsıcı olayı, motorların artık durduğunu kavramaktı.

Bir yerlerden sesler duyuyordu. Aşağıya baktı, platformdaki insanları gördü. Derken kabinin kapısı açıldı. İlk kendisinin inmesi gerektiğini biliyordu. Bir an için kendi bedeninin inceliğini, rüzgâra karşı o basamakta dururkenki hafifliğini hissetti. Metal çubuklara sarıldı, merdivenden inmeye başladı. Yarıya geldiğinde birinin avuçlarını kaburgalarında ve belinde hissetti. Merdivenden koparılıp alındı, havada savruldu, yere kondu. Karşısında neşeyle gülen delikanlının Ellis Wyatt olduğuna inanamamıştı. Hatırladığı o gergin, küçümseyen yüz ifadesi gitmiş, yerine bir saflık, bir heves, kendine uygun bir dünyada yaşayan çocuklara özgü bir neşe gelmişti.

Dagny onun omzuna yaslanmıştı. Artık sarsılmayan zemine basınca dengesini sağlamakta zorluk çekiyordu. Wyatt kolunu onun beline sarmıştı. Gülüyordu Dagny. Wyatt'ın sözlerini dinliyor, cevap veriyordu. "Başaracağımızı bilmiyor muydunuz sanki?"

Yavaş yavaş çevrelerindeki yüzleri de görebilmeye başladı. Bunlar John Galt Hattı'nın hissedarlarıydı. Nielsen Motor, Hammond Oto, Stockton Döküm ve diğerleri. Dagny onlarla el sıkıştı, aralarında hiç konuşma olmadı. Hâlâ Ellis Wyatt'a yas-

lanmış duruyordu. Saçlarını gözünden çekerken alnına karalıklar bulaştırdı. Tren mürettebatıyla da tokalaştı. Yine konuşmadan. Yüzlerindeki gülümsemeler mühürlüyordu arada gidip gelen mesajları. Çevrelerinde flaşlar parlıyor, insanlar petrol kulelerinin çubuklarından, dağların yamaçlarından onlara el sallıyordu. Tüm kalabalığın başları üzerinden görülen gümüş rengi metale işlenmiş TT harflerine, batan güneşin ışıkları düşmüştü.

Ellis Wyatt kontrolü ele aldı. Dagny'yi bir yere götürüyordu. Sallanan kolu, kalabalığın içinde onlara yol açıyordu. O sırada elinde kamera taşıyan bir adam Dagny'nin tarafında belirdi. "Bayan Taggart," diye seslendi. "Kamuoyuna bir mesaj verecek misiniz?" Ellis Wyatt eliyle uzayıp giden vagonları göstererek, "Verdi işte," dedi.

Az sonra Dagny kendini üstü açık bir arabanın arka koltuğunda, bir dağ yolunda ilerlerken buldu. Yanında oturan adam Rearden'dı, arabayı Ellis Wyatt kullanıyordu.

Bir tepenin kenarındaki evde durdular. Yakınlarda başka hiçbir ev yoktu. Aşağıda petrol alanının tümü serilmiş yatıyordu.

İçeriye girerlerken Ellis Wyatt, "Tabii ki bu gece benim evde kalacaksınız," dedi. "İkiniz de. Nerede kalmayı bekliyordunuz ki?"

Dagny güldü. "Bilmiyorum. Hiç düşünmemiştim."

"En yakın kasaba bir saat uzakta. Mürettebatınız oraya gitti. Bölge bürosunda çalışan elemanlarınız, onların onuruna bir parti veriyor. Bütün kasaba bayram yapıyor. Ama ben Ted Nielsen ve diğerlerine, sizin için ziyafet vermeyeceğimizi, nutuklar atmayacağımızı söyledim. Ama siz istiyorsanız o başka!"

"Tanrım, hayır!" dedi Dagny. "Sağ ol Ellis." Kocaman pencereleri, az sayıda pahalı mobilyaları olan bir odada sofraya oturduklarında ortalık kararmıştı. Servisi beyaz ceketli, sessiz bir adam yapıyordu. Evde yaşayan ikinci kişi de oydu. Kızılderiliydi. Taş gibi yüzü, nazik davranışları vardı. Birkaç da ışık noktası göze çarpıyordu. Kimi içeride kimi dışarıdaydı: masadaki mumlar, teras köşelerindeki lambalar, bir de gökteki yıldızlar. "Sen şimdi

kendini çok meşgul mü sayıyorsun?” diye sordu Wyatt. “Bir yıl bekle de bak, asıl işi o zaman göreceksin. Günde iki tanker trene var mısın Dagny? Ya dörtlük ya da altılık. Hatta kaç tane doldurmamı istersen o kadar.” Kolunun bir hareketiyle dağlardaki ışıkları gösterdi. “Bu mu? Yaratacaklarımın yanında bu solda sıfır kalır.” Batıyı işaret etti. “Buena Esperanza geçidi buraya sekiz kilometre uzakta. Orada ne yaptığımı herkes merak ediyor. Kaya altında petrol. Kayadan petrol alma işini kaç yıl önce terk etmişlerdi? Pahalı diye mi? Bir de benim geliştirdiğim yöntemi gör de bak! Suratlarına fışkıracak en ucuz petrol o olacak. Üstelik sınırsız miktarda. En geniş rezervleri çamur birikintisi gibi göstermeye yeter. Boru hattını sipariş ettim mi diye soruyorsun, öyle mi? Hank, sen ve ben o boruları birlikte yapmalıyız. Her yöne doğru... Ah, affedersin. İstasyonda konuşurken kendimi sana tanıtmayı unutmuştum. Adımı bile söylemedim henüz sana.”

Rearden sırtıttı. “Adını çoktan tahmin ettim,” dedi.

“Özür dilerim. Dikkatsizlik etmeyi sevmem ama çok heyecanlıydım.”

Dagny gözlerini kısarak, şakacı bir sesle, “Neye heyecanlandın öyle?” diye sordu.

Wyatt bir an gözlerini ondan ayırmadı. Konuştuğunda sesi ciddi ama keyifliydi. “Yüzüme yediğim ama hak ederek yediğim en güzel şamardan ötürü,” dedi.

“İlk karşılaşmamızdan mı söz ediyorsun?”

“Evet, ilk karşılaşmamızdan söz ediyorum.”

“Hiç açma onu. Sen haklıydın.”

“Haklıydım. Her konuda haklıydım, bir tek senin hakkında yanılmıştım Dagny. Bunca yıldan sonra bir istisna bulmak... Of, cehennemin dibine gitsinler! Bu gece ikiniz hakkında neler söylendiğini duymak istiyorsanız radyoyu açabilirim.”

“Hayır.”

“İyi. Ben de duymak istemem. Kendi nutuklarını kendileri dinlesinler. Şu ara hepsi alkışçı. Hepsi sırtımıza tırmanıyor.” Rearden’a baktı. “Sen neye gülümsüyorsun?”

“Nasıl biri olduğunuzu hep merak etmiştim.”

“Kendim olmaya hiç fırsatım olmadı ki, bu akşam dışında.”

“Burada böyle yapayalnız mı yaşıyorsunuz? Her şeyden kilometrelerce uzakta?”

“Benimle iş konuşmaya gelenler için bu evde yatak odaları var. Öbür tür kişilerle de aramda uzun mesafeler bulunmasından hoşlanırım.” Şarap kadehlerini doldurmak üzere öne eğildi. “Hank, sen neden Colorado’ya taşınmıyorsun? New York da Doğu Kıyısı da cehennemin dibine! Rönesans’ın başkenti burası asıl, ikinci Rönesans. Katedrallerdeki yağlı boyalardan söz etmiyorum. Ben petrol yataklarından, elektrik santrallerinden, Rearden Metal’den yapılma motorlardan söz ediyorum. Önce Taş Devri, sonra Maden Devri geldi, şimdikine de Rearden Metal Devri diyecekler. Çünkü senin metalinle yapılabileceklerin sınırı yok.”

“Pennsylvania’da birkaç kilometrekare arazi alacağım,” dedi Rearden. “Kendi fabrikamın çevresindeki alan. İstedğim gibi bir şubeyi burada açmak belki daha ucuz olabilir ama neden yapmayacağımı biliyorsun. Hepsinin canı cehenneme! Onları nasılsa alt ederim. Fabrikayı genişleteceğim. Eğer Dagny bana günde üç kere Colorado seferi sağlayabilirse Rönesans’ın başkentinin neresi olacağı konusunda seninle yarışmaya da varım!”

Dagny, “Bir yıl verin bana,” dedi. “John Galt Hattı bir yıl çalışsın. Bu arada Taggart sistemini toparlayayım. Ondan sonra Rearden Metal’in rayları üzerinde kıtanın bir başından bir başına günde üç kere yük treni çalıştırırım!”

Ellis Wyatt, “Kimdi o, bana bir destek verin diyen?” diye sordu. “Bana da tıkanıklığı olmayan bir yol hakkı verin, ben de dünyayı yerinden oynatayım!”

Dagny, Wyatt’ın gülüşü neden bu kadar hoşuma gidiyor, diye merak ediyordu içten içe. Konuşurkenki sesler, kendi sesi

de dâhil olmak üzere, daha önce duymadığı bir tınıya sahipti. Masadan kalktıklarında, odadaki tek ışığın mumlar olduğunu görüp şaşırdı. Oysa burası ona aydınlık gelmişti.

Ellis Wyatt kadehini aldı, onların yüzüne baktı. “Şimdi gördüğümüz türden bir dünyaya!” dedi.

Sonra şarabını bir hamlede dikip bitirdi.

Dagny kadehin duvarda patlayışını, kolun savrulma hareketini görmesiyle aynı anda duydu. Korkunç bir şiddet vardı o harekette. Alışılmış bir kutlama jesti değildi bu. İsyan dolu bir öfkeydi. Bir acı çılgılığının yerini alabilecek türden hareketti.

“Ellis,” diye fısıldadı Dagny. “Ne oldu?”

Wyatt dönüp ona baktı. Gözleri bir anda berraklaşmış, yüzü sakinleşmişti. Dagny’yi esas korkutan, Wyatt’ın yüzündeki gülümseme oldu. “Özür dilerim,” dedi Wyatt. “Aldırmayın. Bunun devam edebileceğini düşünmeye çalışalım.”

Wyatt onları üst kattaki terasa çıkarırken dışarıyı mehtap ışığı doldurmuştu. Odaları gösterdi, onlara iyi geceler diledi, sonra onun merdivenden inen ayak seslerini duydular. Ay ışığı renkleri kadar sesleri de sindiriyor gibiydi. Ayak sesleri sanki geçmişe doğru uzaklaşıyordu. O sesler duyulmaz olduğunda, sessizliğin yalnızlık niteliği uzun süreli oldu, sanki erişilebilecek yerlerde hiç kimse yokmuş gibi.

Dagny kendi odasının kapısına doğru dönmedi. Rearden da hiç kıpırdamadı. Ayaklarının hizasında, ince bir parmaklık ile boş mesafeden başka bir şey yoktu. Evin aşağısına doğru inen yamaç, taş raflardan oluşan bir merdiven gibiydi. Maden payandalar, parlak kayalar üzerinde kara damarlar görünüyordu. Beyazlı kırmızılı birkaç ışık, çelik karkasın birkaç yerinde yağmur damlası gibi ışıldıyordu. Uzaklarda bir yerde, üç yeşil ışık damlası Taggart hattı boyunca dizilmişti. Daha ileride, beyaz bir kavisin dibinde, örgü gibi gözüken beyaz bir dikdörtgen göze çarpıyordu: köprü.

Dagny sessiz ve hareketsiz bir ritim hissediyordu. Tempolu bir duyguydu bu. Sanki John Galt Hattı'nda tekerlekler hâlâ dönüyormuş gibi. Yavaşça, sessiz bir çağrıya direnir gibi, dönüp Rearden'a baktı.

O yüzde gördüğü ifade, hep bildiği bir gerçeğin, yolun sonunun buraya varacağıının bilincine ilk defa varmasına sebep oldu. O ifade, erkeklere öğretilen ifadelerden değildi. Gevşek kasların, sarkık dudakların, kontrolsüz açlığın da rolü yoktu. Bu yüzün hatları oldukça gergindi. Yüze garip bir masumluk, keskin bir biçim katıyor, onu temiz ve genç gösteriyordu. Dudaklar gergindi... Biraz içe çekilmişti ve biçimin dış çizgilerini daha da bir vurguluyordu. Yalnızca gözleri bulanıktı. Gözlerinin altı şişti. Bakışları yoğundu. Nefret ve acı ifade eden bakışlar kadar yoğundu hem de.

Duyduğu şok, vücuduna yayılan bir uyuşmaya dönüştü. Boğazında ve midesinde sımsıkı, ağır bir basınç hissediyordu. Farkına varabildiği tek şey, soluk almasını zorlaştıran sessiz bir ürperti idi. Ama hissettiği farklıydı. Sözsüz bir duyguydu bu: Evet Hank, evet çünkü hepsi aynı savaşın parçası. Açıklayamayacağım bir biçimde... Çünkü bizim varlığımız onlarınkine karşı... Bize dev kapasitemiz yüzünden işkence ediyorlar, mutlu olma kapasitemiz... Şimdi böyle olması, sözsüz ve sorusuz, sırf istediğimiz için...

Bir nefret eylemine benziyordu bu, bedene vuran bir kırbacı andırıyordu; Dagny, Rearden'ın kollarının ona sarılışını, bacaklarının ona doğru çekildiğini, göğsünün onun baskısıyla arkaya büküldüğünü, dudaklarının onunkilere kapandığını hissetti.

Eller, Dagny'nin omuzlarından beline, bacaklarına kaydı, her karşılaşmalarında hissedilen ama itiraf edilmeyen arzuları serbest bırakmışlardı. Dagny dudaklarını onunkileriden kurtardığında sessizce gülüyordu. Zafer vardı gülüşünde. Sanki ona bir mesaj veriyordu: Hank Rearden, rahiplere özgü bir ofiste yaşayan, iş toplantılarından başını alamayan, durmadan sert pazarlıklarla uğraşan

o kontrollü Hank Rearden... Şimdi bu duyguları hatırlamaya mı başladın? Ben düşünüyorum hepsini. Seni bu noktaya getirmiş olmanın keyfiyle... Fakat Rearden gülümsemedi. Yüzü gergindi, bir düşmanın yüzü gibi. Başını kıpırdattı, Dagny'nin dudaklarını yeniden buldu. O dudaklara yaralamak istemiş gibi davranıyordu.

Dagny onun ürperdiğini hissetti, işte ondan koparmak istediğim çığlık buydu, diye düşündü. İşkenceli direnişinin parçalanışı! Ama yine de zaferin aslında Rearden'a ait olduğunu, kendi yüzündeki gülümsemenin ona bir selam olduğunu, meydan okumasının aslında boyun eğme olduğunu, kendi korkunç gücünün ancak onun zaferini büyötmeye yaradığını biliyordu. Rearden onu, sanki kendi arzularını tatmin etmekte kullandığı bir araç olduğunu bilmesini ister gibi sımsıkı tutmuştu. Zaferi ise Dagny'nin de bunu istemesiydi. Ben her ne isem, ne gibi bir insanlık onuruna inanıyorsam, cesaretimin, işimin, aklımın, özgürlüğümün bana verdiği gurur her ne ise sana sunduğum da odur. Bedeninin verdiği zevke karşılık, kullanmanı istediğim o. Senin onu kullanmayı istemen de bana verilebilecek en büyük ödöl.

Arkalarındaki iki odada ışıklar yanıyordu. Rearden onu bileğinden tuttu, kendi odasına doğru itti, böylelikle onun rızasının ya da direncinin bir önemi olmadığını işaretini verdi. Kapıyı kilitledi ve dönüp Dagny'ye baktı. Dagny dimdik duruyordu. Gözünü Rearden'dan ayırmadan elini masaya doğru uzattı, lambayı kapattı. Rearden yaklaştı, elinin tek bir umursamaz hareketiyle ışığı tekrar açtı. Dagny ilk defa olarak onun gülümsediğini gördü; yavaş, alaycı bir gülümseme idi bu... Hareketinin amacını vurgulayan bir gülümseme.

Dagny'yi yatağın üzerinde, yan uzanmış durumda tutuyor, giysilerini yırtarcasına üzerinden çıkarıyordu. Bu arada yüzü onunkine yapışmış, dudakları onun boynuna, omzuna doğru kayıyordu. Dagny kendi arzularının ifadesi olan her hareketinin, ona bir darbe gibi indiğinin farkındaydı. İnanılmaz bir

öfke yaratıyordu bunlar onun içinde. Ama zaten hiçbir hareket Rearden'ın, Dagny'nin arzularına yönelik açlığını doyuramazdı.

Rearden ayakta duruyor, onun çıplak vücuduna bakıyordu. Eğildi, Dagny onun sesini duydu. Soru değil, öfkeli bir zafer ifadesiydi bu: "İstiyor musun?" Dagny'nin cevabı bir kelimeden çok bir soluktu. Gözleri kapalı, ağzı açıktı. "Evet."

Kolunun tenine değenin onun gömleği, dudaklarına değenin onun dudakları olduğunu biliyordu ama bunun dışında, neyin kendisine, neyin Rearden'a ait olduğunu farkında değildi çünkü vücutları arasında bir fark kalmamıştı. Geride kalan yıllar boyunca atılmış her adımda, tek bir sadakatin cesaretiyle seçilmiş yolda ilerlediklerinde, içlerindeki varoluş sevgisiyle ve verilecek hiçbir şey olmadığını, herkesin kendi arzularını, kendi doyumunu biçimlendirmek zorunda olduğunu bilerek metallere, raylara, motorlara şekil verirken, daima bir düşüncenin gücüyle hareket etmişlerdi. İnsanın dünyayı kendi keyfine göre yeniden biçimlendirebileceğine, insan ruhunun duyarsız maddeleri eritip, biçimlendirip kendi seçtiği amaca hizmet ettirmeyi başarabileceğine inanarak. Bu yolun onları getirdiği noktada, kişinin en yüce değerlerine cevap olarak, başka hiçbir saygı ifadesiyle anlatılamayacak bir hayranlıkla, sadece ve sadece kendi vücudunu sunabileceği, vücuduna yeni bir rol biçebileceği, onu bir kanıt, bir yaptırım, bir ödül olarak, var olan en yoğun zevk için kullanabileceği, böylelikle başka bir onaylamaya da gerek kalmayacağı ortaya çıkmıştı. Rearden'ın onun soluğundaki inlemeyi duyması ve Dagny'nin onun vücudundaki ürpertiye hissetmesi aynı anda gerçekleşti.

9 Kutsal ve Dünyevi

Dagny kolunun üzerine vuran ılık şeritlerine baktı. Bileğinden omzuna kadar, bilezik gibi dizilmişti. Yabancı bir odanın penceresindeki jaluziden süzülen ışıklar yol açıyordu bu görüntüye. Dirseğinin yukarısında bir çürük gördü. Üzerindeki boncuk gibi kara noktalar, toplanan kanlardı. Kolu, vücudunu örten battaniyenin üzerindeydi. Bacaklarını, kalçalarını hissedebiliyordu ama vücudunun geri kalanı yalnızca bir hafiflik duygusundan ibaretti. Güneş ışıklarından oluşmuş bir kafese benzeyen bu yerde havayla taşınarak uçuyor gibi.

Ona bakmak için dönerken düşünüyordu; Rearden'ın mesafeliliğinden, cam mahfaza içindeymiş gibi resmiyetinden, hiçbir zaman hiçbir şey hissetmemekle gurur duymasından çıkıp bu noktalara gelmek. Yatakta yanı başında yatan Hank Rearden'a bakmak üzere dönüyordu, şu anda isim bile veremedikleri, saatler süren o şiddetin sonrasında... Gün ışığında isim verilemezdi öyle bir şeye. Ama onlar birbirlerine bakarken yine de bir isim bulmak, bunu vurgulamak, onu birbirlerinin yüzüne fırlatmak istiyorlardı.

Rearden karşısında genç bir kızın yüzünü gördü. Dudaklarında bir gülümseme vardı bu kızın. Sanki insanın normal dinlenme biçimi böyle ılık ılıdı. Saçının bir buklesi yanağının üzerinden boynuna, çıplak omzuna düşmüştü. Gözleri Rearden'a, ne söylese kabul etmeye razıymış gibi bakıyordu.

Rearden uzandı, o bukleyi Dagny'nin yanağından kaldırdı. Özenle, dikkatle. Parmak uçlarıyla havada tutup o yüze baktı. Sonra parmakları saç tutamını kavradı, onu dudaklarına götürüp öptü. Dudaklarını o saça gömüğünde şefkat vardı ama tutamı kavrayan parmakları çaresizliği ifade ediyordu.

Kendini sırtüstü yastığa attı, gözleri kapalı, hareketsizce uzandı. Yüzü genç ve huzurlu görünüyordu. Dagny o yüzü bir an için gerilimsiz görünce, onun ne büyük acılar çektiğini anladı. Ama geçti artık, diye düşündü. Bitti artık.

Rearden ona bakmadan ayağa kalktı. Yüzü yine ifadesizdi, kapalıydı. Yerden giysilerini aldı, odanın ortasında, ayakta giyinmeye başladı. Dagny'ye yan dönmüştü. Dagny odada yokmuş gibi davranmıyordu. Var da olsa yok da olsa bir şey değişmeyecekmiş gibi davranıyordu. Hareketleri, gömleğinin düğmelerini ilikleyişi, pantolonunun kemerini bağlayışı, bir görevi hızla yerine getiriyor gibiydi.

Dagny başını yastığa koymuş yatıyor, onun hareketlerini zevkle seyrediyordu. Gri pantolon ile gömleği beğenmişti. John Galt Hattı'nın uzman teknisyeni, diye düşündü içinden, jaluzilerin çizgilerini taşıyan üniformasıyla. Cezaevindeki bir hükümlü gibi. Ama parmaklık değildi artık o çizgiler, John Galt Hattı'nın çatlattığı bir duvarın yankılarıydı. Dışarıda, jaluzilerin dışında onları bekleyen şeylerin bir ön habercisiydi. Geri dönüş yolculuğunu düşündü. Wyatt kavşağından kalkacak ilk trenle. Tekrar Taggart binasındaki ofisine, bundan böyle kazanabileceği bütün şeylere dönüş. Ama bütün bunları bekletme özgürlüğüne de sahipti. Şu anda düşünmek istemiyordu bunu. Rearden'ın dudaklarının onun dudaklarına ilk kez dokunduğu anı düşünmek istiyordu. Bunu saatlerce sürdürebilirdi. Başka hiçbir şeyin öneminin kalmadığı o anı uzatabilirdi. Jaluzilerin dışında şeritler halinde görünen gökyüzüne bakarken meydan okurcasına gülümsedi.

“Şunu bilmeni istiyorum...”

Rearden yatağın yanına gelmişti. Giyinmiş halde ona bakıyordu. Sesi dengeli, sakın, netti. Dagny ona baktı. Rearden konuştu.

“Sana karşı ne hissettiğimi merak ediyorsan, seni hor görüyorum. Ama kendimi çok daha hor gördüğüm için seninki onun yanında hiç kalır. Sevmiyorum seni. Hiçbir zaman, hiç

kimseyi sevmedim. Seni ilk gördüğümünden beri arzuluyorum. Bir orospuyu arzular gibi, aynı nedenle ve aynı amaçla. İki yıl boyunca kendime lanetler okudum çünkü senin bu tür arzuların çok üstünde olduğunu sanıyordum. Değilsin. Sen de benim kadar aşağılık bir hayvansın. Bunu keşfettiğim için kendimden nefret etmem gerekirdi ama etmiyorum. Daha dün birisi çıkıp bana senin bu gece yaptıklarını yapabileceğini söylese onu öldürürdüm. Bugünse başka türlü olmaman, böyle kahpe olmayı sürdürmen için hayatımı veririm. Sende gördüğüm onca büyüklüğe gelince... hayvansal zevklere olan istidadını feda edip onu asla almazdım. Çok yüce kişilerdik... sen ve ben. Gücümüzden gurur duyuyorduk, öyle değil mi? İşte bizden geriye kala kala bu kaldı, bu konuda kendini kandırmanı istemiyorum.”

Rearden ağır ağır konuşuyor, sanki kelimeleriyle kendini kırbaçlıyordu. Sesinde duygu yoktu. Yalnızca cansız bir çaba vardı. Konuşmaya istekli bir adamın sesi olmaktan çok görev bilincinin çirkin, ıstıraplı sesiydi bu.

“Hiçbir zaman, hiç kimseye ihtiyacım olmamasını kendi onurum saydım. Sana ihtiyacım var. Her zaman inançlarıma göre hareket eden biri olmaktan gurur duydum. Şimdi nefret ettiğim bir arzuya teslim oldum. Bu arzu benim zihnimi, irademi, varlığını, var olma gücümü azaltıp beni sana bağımlı hale getirdi... Hayran olduğum Dagny Taggart’a bile değil... Vücuduna, ellerine, dudaklarına, kaslarının birkaç saniyelik kasılıp gevşeyişine. Sözümden hiçbir zaman dönmemiştım. Şimdi ömrüm boyunca tutmak üzere verdiğim bir sözü bozmuş oldum. Daha önce hiçbir zaman saklanması gereken bir şey yapmamıştım. Şimdi yalan söylemem, sinsilik etmem, saklanmam gerekiyor. Ne istiyorsam onu açıkça, yüksek sesle söyleyebilir, onu bütün dünyanın gözü önünde elde edebilirdim. Şimdi ise tek arzum, kendime bile itiraf etmek istemediğim bir şey. Ama yine de tek arzum o. Sana sahip olacağım... Bu uğurda, sahip olduğum her şeyi feda edebilirim. Fabrikaları da Rearden Metal’i de hayatımdaki tüm başarıları da.

Kendimin ötesinde bir bedelle sahip olacağım sana. Kendime olan saygım pahasına. Bunu bilmeni istiyorum. Hiçbir açıdan numara yapmak, bir şeyleri açıklamaktan kaçınmak, kendimi kandırmak istemiyorum. Aşkmış, değermiş, sadakatmış, saygıymış... Bunlara yer yok. Arkasına saklanabileceğimiz hiçbir onur kırıntısı kalmamalı. Hiçbir zaman yardım dilenmemiştim. Şimdi bunu yapmayı seçiyorum. Tüm sonuçlarına katlanacağım, yaptığım seçimle yüzleşmeye katlanacağım. Yoz bir şey bu, ben de onu olduğu gibi kabul ediyorum. Üstelik bu uğurda feda etmeyeceğim hiçbir yüce şey de yok. Şimdi bana tokat atmak istiyorsan hemen at. Keşke yapsan.”

Dagny bu sözleri dimdik oturarak, battaniyeyi yumrukları arasında kavrayıp boğazına dayamış halde, vücudunu saklayarak dinlemişti. Başlangıçta Rearden, Dagny’nin ona inanmayan gözlerle baktığını görmüştü. Daha sonra, onun bu sözleri daha büyük bir dikkatle dinlemeye başladığını sezmiş, gözlerine bakarken daha fazlasını gördüğünü hissetmişti. Sanki daha önce hiç karşılaşmadığı bir açılımı büyük bir yoğunlukla inceliyordu. Rearden kendi yüzünde bir ışık huzmesinin güçlendiğini hissetti çünkü o ışığın yansımasını Dagny’nin yüzünde görmeye başlamıştı. Şok yavaş yavaş kayboldu, ardından merak da... Dagny’nin yüzü hem sakin hem pırıltılı, garip bir asudeliğe doğru kayıp düzgülüştü.

Rearden konuşmayı bırakınca Dagny bir anda patlayıp gülmeye başladı.

Rearden’ı şoka sürükleyen, bu gülüşün içinde hiçbir öfke belirtisi bulamamasıydı. Dagny rahatça, neşeyle gülüyordu. Bir sorunun çözümüne gülmüş gibi değil de hiçbir sorun olmadığını anlamış gibi gülüyordu.

Kolunun gergin, bilinçli bir hareketiyle battaniyeyi üzerinden attı, ayağa kalktı. Yerde giysilerini gördü, onları bir tekmeyle uzağa itti ve çırılçıplak Rearden’ın karşısına dikildi... Ve konuştu.

“Seni istiyorum Hank. Senin sandığından daha fazla hayvanım. Seni ilk gördüğüm andan itibaren istedim... Bu konuda

tek utandığım nokta ise o sıra seni istediğimi anlayamamam. İki yıldır neden en parlak dakikalarımın senin ofisinde, başımı kaldırıncı seni görebileceğim yerlerde geçirdiklerim olduğunu anlayamamıştım. Senin yanıdayken hissettiklerimin niteliğini de nedenini de anlayamamıştım. Ama şimdi biliyorum. Tek istediğim bu Hank. Seni yatağında istiyorum... Geri kalan tüm zamanda benden kurtulmuş durumdasın. Hiçbir konuda numara yapmak zorunda değilsin. Beni düşünme, hissetme, aldırma. Senin zihnini, iradeni, varlığını ya da ruhunu istemiyorum, yeter ki arzularının en aşağı olanı için bana gel. Tek istediği, seni tiksindiren o duygular olan bir hayvanım ben... Ama onları da senden istiyorum. Sen o uğurda en yüce değerleri feda edebilirmişsin... Bende feda edecek bir şey de yok. Erişmek istediğim bir değer de yok. Öyle aşağıdayım ki bir lokomotifin içinde senin vücudunu görebilmek için dünyanın en büyük güzelliklerini feda edebilirim. Onu görünce de kayıtsız kalamam. Bana bağımlı hale geldiğin için korkmana gerek yok. Asıl senin her kaprisine bağımlı hale gelen benim. Bana her yerde, her zaman, istediğin her şekilde sahip olabilirsin. Buna benim ayıbım mı demiştin? Bu sana benim üzerimde öyle bir sahiplik hakkı getiriyor ki başka hiçbir mülküne bu şekilde sahip olamazsın. Beni istediğin gibi kullanabilirsin... Bunu itiraf etmekten çekinmiyorum. Senden koruyacağım ya da saklamak isteyeceğim hiçbir şeyim yok. Bunu kendi başarılarına bir tehdit olarak görüyorsun ama benimkilere tehdit değil. Ofisimde, masamın başında oturup türlü işlerle uğraşırken karşıma sorunlar çıktığında, durum dayanılmaz hale geldiğinde gece ödül olarak senin yatağında olacağımı düşünebileceğim. Bunun yozlaşma olduğunu mu düşünüyorsun? Ben senden çok daha yozlaşmış durumdayım. Sen bunu günahın olarak görüyorsun, bense gururum olarak. Yaptığım her şeyden çok bundan gurur duyuyorum. Hattı inşa etmekten bile çok. Bana en gurur duyduğun başarın nedir diye sorsalar, Hank Rearden'la yattım ve bunu hak ederek yaptım derim."

Rearden onu yatağın üstüne savurduğunda odada sanki bir çarpışma sesi yankılandı ve buna Rearden'ın acıyla inlemesi ile Dagny'nin gülüşü eşlik etti.

Sokakların karanlığı, yağmur yağdığını saklıyordu ancak köşe ışığının hemen altında pırıl pırıl bir ıslaklık vardı. James Taggart ceplerini yokladığında mendilini kaybettiğini anladı. Alçak sesle bir küfür savurdu. Sanki bu kaybının yanı sıra yağmurun yağması ve nezle olması birilerinin bilinçli bir komplosuymuş gibi güceniklik ve öfke duyuyordu.

Kaldırımlarda ince bir çamur tabakası vardı. Pabuçlarının lastik tabanlarında bir ses ve sırtından aşağı bir ürperme duygusu hissetti. Ne yürümek ne de durmak istiyordu. Gideceği hiçbir yer yoktu.

Yönetim kurulu toplantısı sonrasında ofisinden çıktığında başka hiçbir randevusu olmadığını, önünde koskoca bir akşam olduğunu ve birlikte vakit öldürecek kimsesi de olmadığını fark etmişti. Gazetelerin baş sayfaları John Galt Hattı'nın başarısını haykırıyordu. Radyolar da dün akşam ve gece boyunca aynı şeyi tekrarlayıp durmuştu. Taggart Transcontinental'ın adı koskoca ülkenin her yanında manşetlerdeydi. Tebrikleri gülümseyerek kabul etmişti. Yönetim kurulu toplantısında da upuzun masanın başındaki koltuğa oturup yine gülümsemişti. Kurul üyeleri Taggart hisselerinin borsada nasıl yükseldiğini anlatıp durmuş, ona kız kardeşiyle karşılıklı imzaladığı yazılı anlaşmayı dikkatli bir sesle sormuşlardı. Ne olur ne olmaz, diyorlardı. O da gülümseyerek, anlaşmada hiçbir boşluk olmadığını, her şeyin yolunda olduğunu, kız kardeşinin hattı kesinlikle Taggart Transcontinental'a devredeceğini söylemişti. Onlar da buna karşılık, parlak gelecekten, James Taggart'a ne büyük minnet borcu hissettiklerinden söz etmişti.

Toplantı boyunca hep, bu iş bir an önce son bulsa da eve gitsem, diye düşünmüştü. Sonra sokağa adım attığında, bu gece eve gitmeye cesaret edemeyeceğini hissetmişti. Yalnız kalamazdı.

Hele şu birkaç saat boyunca. Kimseyi de arayamazdı. İnsanlarla birlikte olmak, onları görmek istemiyordu. Yönetim kurulundaki adamlar ona ne kadar büyük insan olduğunu söylerken gözlerine bakmıştı. Ama onu küçümsüyorlardı. Daha korkuncu, kendilerini de küçümsüyorlardı.

Kafasını eğip yürüdü. Arada sırada bir yağmur damlası ense-sine ve boynuna iğne gibi değiyordu. Gazete bayilerinin önünden geçerken başka tarafa bakıyordu. Gazeteler ona durmadan John Galt Hattı'nın adını haykırıyor gibiydi. Bir de yine duymak istemediği bir başka ismi: Ragnar Danneşkjöld. Dün gece Norveç Halk Cumhuriyeti'ne giden bir gemiye ve geminin taşıdığı, acil durum için hibe edilmiş takım tezgâhlarından oluşmuş kargoya Ragnar Danneşkjöld el koymuştu. Bu hikâye Jim'i, açıklayamadığı bir biçimde rahatsız ediyordu. Her nedense bu duygu da John Galt Hattı'yla ilgili hissettikleriyle aynı niteliğe sahipti.

Biraz rahatsızım da ondan, diye düşündü. Grip olmasa böyle hissetmezdi. İnsanın bu halde keyifli olması beklenemezdi... Ama elinde değildi, ne yapmasını bekliyorlardı ki bu akşam, şarkı söyleyip dans etmesini mi? Bu soruyu ruhsal durumunun bilinmeyen yargıçlarına öfkeyle yöneltti. Cebinde bir kere daha mendilini aradı, küfretti, sonunda bir dükkâna girip kâğıt mendil satın almaya karar verdi. Bir zamanlar oldukça canlı bir yer olan meydanın karşı tarafında büfe gibi bir dükkânın ışıklarını gördü, bu geç saatte bile kapanmadığını umdu. Karşı tarafa geçerken, işte yakında batacak biri daha, diye düşünüyordu. Bu düşünce onu keyiflendirdi.

İçerisi aydınlıktı. Yorgun haldeki birkaç tezgâhtar kız, boş tezgâhların başında bekliyor, avaz avaz bir müzik çalıyor, köşede tek bir müşteri göze çarpıyordu. Müzik Taggart'ın sesindeki sinirliliği yok etti. Aslında kâğıt mendil isterken, sanki nezlesinden o tezgâhtar kız sorumluymuş gibi konuşmuştu. Kız arkadaki rafa döndü ama sonra hemen yine dönüp çabucak onun yüzüne

baktı. Avucuna bir paket kâğıt mendil almıştı fakat duraksadı, onu garip bir dikkatle inceledi.

“Siz James Taggart mısınız?” diye sordu.

“Evet,” diye terslendi Taggart. “Neden?”

“Ya!”

Kız havai fişek gösterisindeki çocuklar gibi şaşırmıştı. Soluğu tıkanır gibi oluyordu. Bakışlarında, ancak film yıldızlarına bakarken görülebilecek bir nitelik vardı.

“Bu sabah gazetede resminizi görmüştüm Bay Taggart,” dedi kız hızla. Yüzüne bir pembelik yayıldı, sonra yok oldu. “Ne kadar büyük bir başarıya imza attığınız anlatılıyor, hepsini yapanın siz olduğunuzdan bahsediliyordu. Ama bunun bilinmesini istemiyormuşsunuz.”

“Ya,” dedi Taggart. Gülümsüyordu.

“O resme tıpatıp benziyorsunuz.” Kızın sesinde inanılmaz bir şaşkınlık vardı. “Buraya gelmeniz dehşet bir şey!”

“Gelmemeli miydim?” Sesi eğleniyor gibiydi.

“Şey, yani... herkes onu konuşuyor. Bütün ülke. Yapan da sizsiniz... Ve şimdi buradasınız! Daha önce ömrümde hiç önemli bir insan görmemiştim. Hiç önemli bir şeye yakın olmamıştım...”

James Taggart’ın daha önce bir yere girip de oraya renk getirdiği olmamıştı. Kız artık yorgun gibi görünmüyordu. Küçük dükkân sanki bir olay yerine dönüşmüştü.

“Bay Taggart, gazetelerde hakkınızda yazılanlar doğru mu?”

“Ne diyorlar?”

“Sırrınızla ilgili?”

“Hangi sır?”

“Diyorlar ki herkes o köprüyü tartışıp dayanacak mı, dayanmayacak mı diye kavga ederken siz işe devam etmişsiniz çünkü dayanacağını biliyormuşsunuz, oysa başka hiç kimse bundan emin değilmiş. Yani hat aslında bir Taggart projesiymiş, perde arkasında olayı yürüten de sizmişsiniz ama bunu sır olarak saklamışsınız çünkü alkışların size gelip gelmemesi umurunuzda değilmiş.”

Halkla ilişkiler departmanının herkese yolladığı basın bültenini Jim de görmüştü. “Evet,” dedi. “Doğru.” Kızın ona bakışı, bunların gerçekten doğru olduğu duygusu veriyordu.

“Harika bir şey yapmışsınız Bay Taggart.”

“Gazetede okuduklarınızı her zaman bu kadar ayrıntılı olarak hatırlar mısınız?”

“Evet, tabii. Herhalde. Tüm ilginç şeyleri hatırlarım. Büyük şeyleri. Bunları okumak hoşuma gider. Benim hayatımda hiçbir zaman büyük çapta şeyler olmadı.”

Bunu neşeyle, kendine acımadan söylemişti kız. Sesinde ve hareketlerinde genç, kararlı bir canlılık vardı. Saçları kızıl kahverengi, bukleliydi. Ayrık gözleri, kalkık burnunun üzerinde birkaç çili vardı. Taggart içinden, insan dikkat etse buna güzel bir yüz der ama dikkat etmek için bir neden yok, diye düşündü. Sıradan bir yüzdü ama uyanık, ilgi dolu bakışları vardı. Dünyanın her köşesinde ilginç sırlar olduğuna inanan bakışlara sahipti kız.

“Bay Taggart, büyük adam olmak nasıl bir duygu?”

“Küçük kız olmak nasıl bir duygu?”

Kız güldü. “Şey, harika.”

“Demek senin durumun benimkinden iyi.”

“Böyle bir şeyi nasıl söyle...”

“Belki de gazetelerdeki büyük olaylarla ilgin olmadığı için şanslısın. Büyük... Neye büyük denir ki?”

“Şey... önemli yani.”

“Neler önemli?”

“Onu asıl siz bana söyleyebilirsiniz Bay Taggart.”

“Hiçbir şey önemli olamaz.”

Kız ona inanmaz gözlerle baktı. “Bunu böyle bir gecede söylemeniz...”

“Kendimi hiç de harika hissetmiyorum, eğer bilmek istediğin buysa. Ömrümde harika olmaktan hiç bu kadar uzaklaşmamıştım.”

Kızın, gözlerinde bir kaygıyla ona baktığını görünce şaşırdı. Daha önce kimse onun için böyle kaygılanmamıştı. “Siz yor-

gunsunuz Bay Taggart,” dedi kız inançla. “Onlara cehennem dibine gitmelerini söyleyin.”

“Kimlere?”

“Sizi kim üzüyorsa onlara. Doğru bir şey değil yaptıkları.”

“Doğru olmayan ne?”

“Böyle hissetmeniz. Zor günler geçirdiniz ama hepsini alt ettiniz, şimdi keyfini çıkarma zamanınız. Hakkınız bu.”

“Keyfini nasıl çıkarmamı öneriyorsun?”

“Eh, bilemem. Ama bu gece kutlama yaparsınız herhalde. Bir parti, önemli insanlar, şampanya, size verilen ödüller, örneğin kentlerin anahtarları falan. Gösterişli bir parti yani. Tek başınıza yürüyüp kâğıt mendil almak için dükkâna girmek yerine... Ah, olur şey değil!”

“Sen büsbütün unutmadan şu mendilleri bana ver.” Kıza on sent uzattı. “Lüks partiye gelince, bu gece kimseyi görmek istemeyebileceğim hiç aklına gelmedi mi?”

Kız bunu ciddi ciddi düşündü. “Hayır,” dedi sonunda. “Gelmedi. Ama niçin öyle hissettiğinizi anlayabiliyorum.”

“Nedenmiş?” James Taggart bu soruya kendisi cevap bulamıyordu.

“Kimse sizin çapınızda değil Bay Taggart,” dedi kız samimiyetle. Bu bir iltifat değildi, inanarak konuşuyordu.

“Öyle mi düşünüyorsun?”

“Ben galiba insanları pek sevmiyorum Bay Taggart. Çoğunu yani.”

“Ben de. Hiçbirini.”

“Sanırdım ki... sizin gibi biri onların ne kadar zalim olduğunu, izin verirsiniz nasıl sırtınıza binmek isteyeceklerini bilir. Dünyadaki büyük insanların onlardan kurtulabileceğini, pire yemi olmayacağını düşünürdüm ama belli ki yanılmışım.”

“Pire yemi ne demek?”

“İşler zorlaşınca kendim için kullandığım bir söz o. Çaba gösterip o çukurdan kurtulmam gerektiğini, her asalağa pire

yemliği yapmamam gerektiğini söylerim kendime. Ama belki de her yerde aynı durum var, yalnız pireler daha büyük oluyor.”

“Evet, çok daha büyük.”

Kız susmuştu. Düşünüyor gibiydi. “Garip,” dedi hüzünlü bir sesle. Kafasındaki bir düşünceyi seslendiriyordu sanki.

“Garip olan ne?”

“Bir zamanlar bir kitap okumuştum, büyük insanların her zaman mutsuz oldukları anlatılıyordu. Ne kadar büyüklerse o kadar mutsuzlardır, diyordu. Bana pek anlamlı gelmemişti ama belki de doğrudur.”

“Senin sandığından çok daha doğru.”

Kız gözlerini kaçırdı. Tedirgindi.

“Neden büyük adamlar için bu kadar kaygılanıyorsun?” diye sordu Taggart. “Nesin sen? Kahramanlara tapan biri mi?”

Kız dönüp baktığında Taggart onda gizli bir gülümsemenin ışığını gördü. Oysa yüz ifadesi ciddiyetini koruyordu. Taggart’a ömrü boyunca hiç kimse böyle bakmamıştı. Kız alçak sesle, resmî bir havada cevap verdi. “Bay Taggart, başka hayranlık duyulacak ne var ki?”

Sonra başını çevirdi. Sanki çalar saatle uyanıyordu. “Dükkânı kapatma saati geldi Bay Taggart,” dedi üzgün bir sesle.

Taggart, “Şapkanı al, seni dışarıda bekliyorum,” deyiverdi.

Kız ona baktı. Sanki hayatta mümkün olabilecek şeyler arasında en zayıf olasılık buydu.

“Ciddi misiniz?” diye fısıldadı.

“Ciddiyim.”

Kız olduğu yerde döndü, elemanların kullandığı kapıya şimşek gibi gitti. Tezgâhı da görevlerini de bir daveti kabul ederken fazla hevesli görünmeme konusundaki kadınlık kuralını da unutmuştu.

Taggart bir an durup onun arkasından baktı. Gözleri kı-sılmıştı, içindeki duyguları nitelemeye kalkışmadı. Duyguları incelememek, onun hayatının tek değişmez kuralıydı. Yalnızca hissetmek yeterdi. Bu seferki duygu da hoş bir duyguydu. Bilmek

istediği o kadardı. Ama o duygu, adını anmak istemediği bir düşüncenin ürünüydü. Alt sınıftan kızlarla daha önce de karşılaşmıştı. Ona hayranmış gibi numara çeker, belli amaçlarla ham iltifatlar yağdırırlardı. Ne hoşlanır ne de kızardı bunlara James Taggart. Onlarla birlikte olduğu süreyi sıkıcı bir eğlence olarak kabul eder, oyun süresince karşısındakine kendi eşitiymiş gibi davranırdı. Öyle yapmak gerektiğine inananlardandı. Ama bu kız farklıydı. Taggart'ın kafasındaki seslendirilmemiş kelimeler de farklıydı: *Budala kız bu konuda ciddi!*

Kaldırımında, yağmur altında, onu sabırsızlıkla bekledi. Bu gece ihtiyaç duyduğu tek kişinin o kız olması onu rahatsız etmediği gibi, bu bir çelişki gibi de gözüküyordu. Duyduğu ihtiyacın yapısına isim takmadı. İsmi olmayan ve seslendirilmeyen şeyler çelişki oluşturamazdı.

Kız çıktığında, bütün utangaçlığına rağmen başını dik tuttuğu dikkatini çekti. Çirkin bir pardösü giymişti. Yakasına taktığı ucuz mücevher de kıyafeti daha beter gösteriyordu. Buklelerinin üzerine kondurduğu küçük şapkaya çiçekler yerleştirilmişti. Garipti ama başı öyle dik olunca kıyafeti de iyiymiş gibi duruyordu. Üstündekileri taşımasını bilen bir kızdı.

Taggart, "Evime gelip benimle bir kadeh bir şey içmek ister misin?" diye sordu.

Kız sessizce, ciddi ciddi başını evet anlamında salladı. Sanki kabul ettiğini anlatmak için gereken uygun kelimeleri bulamayacağından korkuyordu. Sonra ona hiç bakmadan, kendi kendine konuşuyormuş gibi ekledi. "Bu gece kimseyi görmek istemiyordunuz ama benimle olmak istediniz..." Taggart kimsenin sesinde bu kadar ciddi bir gurur duymamıştı.

Kız takside, yanında sessizce oturdu. Önlerinden geçtikleri gökdelenlere bakıyordu. Bir süre sonra, "New York'ta böyle şeyler olduğunu duymuştum ama benim başıma geleceğini hiç tahmin etmezdim," dedi.

"Nerelisin sen?"

“Buffalo.”

“Ailen var mı?”

Kız bir an kararsız kaldı. “Var sanırım. Buffalo’da.”

“Herhalde ne demek?”

“Onları terk ettim.”

“Neden?”

“Bir şey olacaksam onlardan uzaklaşmalı, temizlenmeliyim, diye düşündüm.”

“Niye? Ne oldu ki?”

“Hiçbir şey olmadı. Olacağı da yoktu. Tahammül edemediğim şey de oydu zaten.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Yani onlar... Size doğrusunu söylemem gerekir herhalde Bay Taggart. Babam hiçbir zaman bir baltaya sap olamadı, annem de buna aldırış etmedi. Yedi kardeş arasında bir işte çalışmayı sürdürebilen sadece ben oluyordum, bundan da bıkmaya başlamıştım. Ötekilerin şansı her zaman ters giderdi. Şu ya da bu şekilde. Oradan kurtulmazsam bana da bulaşacak diye korktum. Ötekiler gibi ben de çürüyecektim. Günün birinde kendime bir tren bileti aldım ve yola çıktım. Veda dahi etmedim. Gideceğimden haberleri bile yoktu.” Aklına gelen düşünceye yüksek sesle güldü. “Bay Taggart, bindiğim tren de bir Taggart treniydi.”

“Ne zaman geldin buraya?”

“Altı ay önce.”

“Yalnız mısınız?”

“Evet,” dedi mutlu mutlu.

“Yapmak istediğin neydi?”

“Eh.... bir yerlere varmak, bir şey olmak.”

“Nereye varmak?”

“Bilemiyorum ama... insanlar dünyada hep bir şeyler yapıyor. New York’un resimlerini gördüğümde demiştim ki...” Parmağıyla ıslak camların dışındaki dev binaları gösteriyordu. “Bu binaları birileri yaptı, o kişi oturup sızlanmadı, mutfak kirli, dam akıyor,

musluk tıkanı, dünya kötü, deyip durmadı Bay Taggart.” Kız başını çevirdi, dosdoğru ona baktı. “Biz çok fakirdik ama umurumuzda da değildi. Benim dayanamadığım şey oydu. Umurlarında olmaması. Parmaklarını bile kıpırdatmıyorlardı. Çöpü bile dökmeye niyetleri yoktu. Komşumuz olan bir kadın vardı, o da bana durmadan, aileye yardım etmenin benim görevim olduğunu söyleyip duruyordu. Bana, ona ya da herhangi birimize ne olduğunun önemi yok çünkü zaten tek bir kişi ne yapabilir ki, diyordu!” Taggart onun gözlerindeki pırıl pırıl bakışların gerisinde bir incinme fark etti. Kız, “Bunlardan söz etmek istemiyorum aslında,” dedi. “Hele size... Bu olay, yani sizinle karşılaşmam, onların başına asla gelemez. Bunu onlarla paylaşmayacağım. Benim deneyimim bu. Onların değil.”

“Kaç yaşındasın?”

“On dokuz.”

Taggart evindeki salonun ışıkları altında ona baktığında, birkaç öğün yemek yese aslında güzel bir vücudu olurdu, diye düşünüyordu. Boyuna ve kemik yapısına göre fazla zayıftı. Üstüne oturan eski olduğu belli bir siyah elbise giymiş, bileğindeki şingirtılı bileziklerle bu durumu saklamaya çalışmıştı. Salona müzedeymiş gibi bakıyordu. Hiçbir şeye elini süremeyeceği, her şeyi adamakıllı ezberlemek zorunda olduğu bir yere gelmiş gibiydi.

“Adın ne?”

“Cherryl Brooks.”

“Eh, otur hadi.”

James Taggart içkileri sessizce hazırladı. Kız bu arada söz dinleyip bekledi. Bir koltuğun koluna ilişmişti. Taggart ona kadehi uzattığında alıp birkaç yudumu bir görevi ifa edermişçesine yuttu, sonra avuçlarını kadehe sardı. Taggart onun ne içtiğinin farkında bile olmadığını biliyordu. Dikkat bile etmemişti. Dikkat etmeye vakti yoktu.

Kendisi de içkiden bir yudum aldı, bardağı gergin bir hareketle sehpa koydu. Canı içki de istemiyordu. Suratını asıp

odada volta attı. Kızın onu izlediğini biliyor, bundan hoşlanıyordu. O sorgulamayan, yumuşak bakışlar altında her hareketi önemli oluyordu. Kol düğmeleri de önemliydi, pabuç bağları da odadaki abajurlar da tablalar da...

“Bay Taggart, sizi bu kadar mutsuz eden nedir?”

“Mutlu ya da mutsuz olmamı sen neden umursuyorsun?”

“Çünkü... şey, yani sizin de mutlu ve gururlu olmaya hakkınız yoksa kimin var?”

“Benim bilmek istediğim de o... kimin var?” Birdenbire kıza döndü, kelimeler ağzından sanki sigortası atmış gibi, patlayarak döküldü. “Demir cevheri ile yüksek fırını da o icat etmedi ya!”

“Kim?”

“Rearden. Dökümhaneleri, kimyayı, kompresörleri o icat etmedi ya. Daha önce gelmiş geçmiş binlerce kişi olmasa metalini de icat edemezdi. Metal. Onun metal! Neden kendisine ait sanıyor onu? Niçin kendi icadı sayıyor? Herkes herkesin çalışmasını kullanır. Hiç kimse hiçbir zaman bir şey icat edemez.”

Kız şaşkın bir sesle, “Ama demir cevheri de bütün öbür şeyler de zaten vardı,” dedi. “Neden metalı başka kimse yapmadı da Bay Rearden yaptı?”

“Soylu bir amaç uğruna yapmadı ki! Kendi kârı için yaptı. Hiçbir şeyi başka bir amaç uğruna yapmadı.”

“Bunda ne kötülük var Bay Taggart?” Sonra yavaşça güldü. Sanki bir bulmacayı şu anda çözebilmişti. “Bu çok saçma. Yani bunu ciddi söylüyor olamazsınız. Bay Rearden elde ettiği kârın hepsini hak etmiş biri, bunu pekâlâ biliyorsunuz. Siz de öylesiniz. Bunları tevazu göstermek için söylüyorsunuz. Herkes ne müthiş işler yaptığınızı biliyor da ondan. Siz de Bay Rearden da kız kardeşiniz de... Ah, evet, ne harika bir insan olmalı o da!”

“Öyle mi? Sana öyle geliyor. O sert, duygusuz bir kadındır, tüm ömrünü raylar, köprüler yapmakla geçirir. Bunları da büyük bir amaç uğruna yapmaz, yalnızca zevk aldığı için yapar. Madem zevk alıyor, yaptı diye alkışlamanın ne manası var? Colorado’daki

o şımarık sanayiciler için o hattı yapmanın o kadar da harika bir şey olduğundan emin değilim... öte yandan kuş uçmaz yerlerde, ulaşım ihtiyacı duyan onca yoksul insan varken hele..."

"Ama Bay Taggart, o hattı yapabilmek için mücadele veren sizdiniz!"

"Evet, çünkü görevimdi. Bunu şirkete, hissedarlara ve elemanlarımıza borçluydum. Ama bundan zevk almamı bekleme. Bu karmaşık yeni metali icat etmenin de o kadar harika bir şey olduğundan emin değilim. Onca ülke bugün bildiğimiz demirin açlığını çekiyor. Çin Halk Cumhuriyeti'nde milletin başını sokacak bir dam kurmasına yetecek çivi bile yok, biliyor musun?"

"Ama... ama bunun sizin suçunuz olduğunu sanmıyorum."

"Ama birileri bununla da ilgilenmeli. Gözleri kendi cüzdanından daha ilerisini görebilen biri. Bugün çevremizde bunca acı çekilirken hiçbir duyarlı insan on yılını şık metallere deney yapmaya gömemez. Sen bunu harika buluyorsun, öyle mi? Bu üstün bir yetenek değil ki! Kendi çeliğinden bir tonunu kafasına boşaltsan yine de delinmeyecek bir derisi var! Dünyada ondan yetenekli onca insan var ama ne manşetlere adları yazılır ne de insanlar köprülere koşup onları seyreder çünkü ruhları acı çeken insanların ağırlığı altında ezilirken onlar yıkılmaz köprüler kurmakla uğraşmamışlardır!"

Kız ona sessizce, saygılı bakışlarla bakıyordu. Coşkulu hevesi biraz dinmiş, gözleri sakinleşmişti. Taggart artık kendini daha iyi hissediyordu.

Kadehini eline aldı, bir yudum içti, birdenbire aklına gelen şeye sesli sesli güldü.

"Komikti ama," dedi. Sesi rahatlamış, biraz canlanmıştı. Sanki bir arkadaşına içini açıyordu. "Dün Wyatt kavşağından ilk haberler radyoda duyulduğunda Orren Boyle'u görmeliydin! Yemyeşil kesildi. Yemyeşil. Bozulmuş balık rengi gibi! Dün gece kötü haberi alınca ne yaptı, biliyor musun? Valhalla Otelinde kendine bir süit tuttu. Orası nasıl bir yer bilirsin... Son duy-

duğumda hâlâ oradaydı. Masaların altında, yatakların üstünde içmeyi sürdürüyordu... Yanında birkaç arkadaşı ve Amsterdam Caddesi'ndeki kadın nüfusunun da yarısıyla birlikte!”

“Bay Boyle kim?” diye sordu kız. Şaşırıp kalmıştı.

“Şişko bir salak. Hep gücünün yetmeyeceği şeylere uzanır. Kurnaz biridir, bazen de aşırı kurnazlaşır. Dün yüzünü görmeliydin! Ben bayıldım. Bir o, bir de Dr. Floyd Ferris. O sinsiyılan da hoşlanmadı bu işten. Hiç hoşlanmadı! Devlet Bilim Enstitüsü'nden zarif Dr. Ferris! Halkın hizmetkârı. Ağdalı konuşan adam. Ama durumu yine de iyi idare etti bence. Tabii her paragrafta tutukluğu fark ediliyordu. Bu sabahki röportajında, ‘Bu ülke Rearden’a metali verdi, şimdi onun da bunun karşılığında ülkeye bir şey vermesini bekliyor,’ dedi. Oldukça kurnaz! Öyle bir yağcı için hele! Bertram Scudder’dan iyi iş çıkardı bir kere. Gazeteciler duygularını sorduklarında Scudder yalnızca ‘yorum yok’ demekle yetindi, başka da söyleyecek hiçbir şey bulamadı. Oysa doğduğu günden beri hiç susmamıştır, fikri sorulsa da sorulmasa da... İster İbni Sina’yı sorun, ister tekstil sanayisinde kadınlar tuvaletlerinin ne kadar yer tuttuğunu! Sonra bir de Dr. Pritchett var. Koca sersem! O da ortada dolaşıp herkese, metali Rearden’ın icat etmediğini, formülü beş parasız bir mucitten çaldığını, adamı da öldürdüğünü söyleyip duruyordu!”

James Taggart mutlu mutlu kıkırdıyordu. Kız sanki yüksek matematikle ilgili bir konferans dinliyor gibiydi. Hiçbir şey anlamıyordu. Kullanılan dili bile. Anlamamak, sırrı daha da derinleştiriyordu çünkü bu sözleri o söylediğine göre herhalde her zamanki anlamlar söz konusu olamazdı.

Taggart kadehini tekrar doldurdu, dikip bitirdi ama bu arada neşesi de yok oluverdi. Kendini kızın karşısındaki koltuğa attı, kel alnının altından ona baktı. Gözleri bulutluydu.

“Yarın dönüyor,” dedi. Sesi neşesiz bir gülüş gibi çıkmıştı.

“Kim?”

“Kız kardeşim. Sevgili kız kardeşim. Kendini ne harika buluyordur kimbilir!”

“Kız kardeşinizi sevmiyor musunuz Bay Taggart?” Taggart yine aynı sesi çıkardı. Bu ses öyle belirgin anlamlar taşıyordu ki kızın açıklama yapılmasına ihtiyacı yoktu. “Neden?” diye sordu.

“Çünkü kendini beğenmişin teki. Böyle düşünmeye ne hakkı var? Kimin ne hakkı var buna? Kimse iyi değildir!”

“Ciddi olamazsınız Bay Taggart.”

“Yani insanız alt tarafı... İnsan nedir ki? Zayıf, çirkin, günahkâr bir yaratıktır. Öyle doğmuştur. Kemiklerine kadar çürümüştür. Demek ki ona gereken şey tevazudur. Ömrünü dizlerinin üzerinde, kirli varlığı için bağışlanmayı dileyerek geçirmelidir. İnsan kendini iyi sayıyorsa... İşte o zaman çürümüştür. Gurur, günahların en kötüsüdür... İşlediği diğer günahlar ne olursa olsun.”

“Ama ya o insan yaptığı şeyin iyi olduğunu biliyorsa?”

“O zaman da özür dilemelidir.”

“Kimden?”

“O şeyi yapmamış olanlardan.”

“Ben... anlayamıyorum.”

“Tabii anlamazsın. Bunu anlamak için yüksek entelektüellik düzeyinde yıllarca çaba göstermek gerekir. Dr. Simon Pritchett’ın *Evrende Metafizik Çelişkiler*’ini hiç duydun mu?” Kız korkuyla başını iki yana salladı. “Neyin iyi olduğunu nereden bileceksin bir kere? Kim bilebilir neyin iyi olduğunu? Kim bilebilir? Kesin diye bir şey yoktur. Bunu Dr. Pritchett itiraz edilmez biçimde kanıtladı. Hiçbir şey kesin değildir. Her şey bir görüş meselesidir. O köprünün çökmediğini nereden biliyorsun? Yalnızca çökmedi diye düşünüyorsun. Orada bir köprü olduğunu nereden biliyorsun zaten? Sen bir felsefe sistemini, örneğin Dr. Pritchett’inkini akademik bir şey sayıyorsun. Bizden uzak, uygulaması olmayan bir şey, değil mi? Oysa hiç öyle değil. Hem de hiç değil!”

“Ama Bay Taggart, sizin inşa ettiğiniz o hat...”

“Of, hat da neymiş? Yalnızca maddi bir başarı. O kadar önemli mi? Maddesel şeylerde ne büyüklük var? O köprüye aval aval ancak bir hayvan bakar. Oysa hayatta bir sürü yüce şey var. O yüce şeylere hiç saygı gösteriliyor mu? Hayır tabii ki! Şu insanlara bak. Baş sayfalarda onca patırtı, nedeni de birtakım hurda maddelerin bir hilesi! Daha soylu şeylere aldırış ediyorlar mı? Bir manevi olguya baş sayfayı hiç ayırıyorlar mı? Daha ince duyguları olan insanları takdir ediyorlar mı? Sen de bana, bu yoz dünyada büyük adamlar mutsuzluğa mı mahkûm diye soruyorsun!” Öne eğildi, kıza güçlü bakışlarla baktı. “Söyleyeyim sana... Bak, bir şey söyleyeyim... mutsuzluk, sevabın işaretidir. İnsan mutsuzsa, gerçekten mutsuzsa, bu onun üstün bir insan olduğu anlamına gelir.”

James Taggart kızın yüzündeki şaşkın ve kaygılı ifadeyi fark etti. “Ama Bay Taggart, siz istediğiniz her şeye sahipsiniz. Bugün ülkedeki en iyi demiryolu sizin. Gazeteler çağın en büyük iş adamı diye söz ediyor sizden, şirketinizin hisseleri size bir gecede servet kazandırıyor. İsteyebileceğiniz her şeye sahipsiniz, bundan memnun değil misiniz?”

Kız bir an için onun yüreğindeki korkuyu hissetti, o korku kendi yüreğine de yansıdı. Taggart cevap verdi. “Hayır.”

Kız sesini neden fısıltı düzeyine indirdiğini bilemeden, “Köprü yıkılsın mı istiyordunuz?” diye sordu.

“Öyle bir şey söylemedim!” diye terslendi Taggart. Sonra omuz silkti, elini havada salladı. “Anlamıyorsun.”

“Özür dilerim... Biliyorum, daha öğreneceğim çok şey var!”

“Ben o köprünün çok ötesinde bir şeye duyulan açlıktan söz ediyorum. Maddesel hiçbir şeyin doyuramayacağı bir açlıktan.”

“Nedir o Bay Taggart? Nedir istediğiniz?”

“Bak, işte yine yaptın! Nedir diye sorduğun anda, yine o ham, maddesel dünyaya dönüyorsun. Orada her şeyin etiketlenmesi ve ölçülmesi gerek. Ben kelimelerle isimlendirilemeyen şeylerden söz ediyorum, ruhun daha yüksek katmanlarından. İnsanın

asla ulaşamayacağı düzeylerden... İnsanların başarıları nedir ki? Dünya dediğin, evrende dönüp duran bir atom... O köprünün güneş sistemi içinde sahip olduğu önem nedir?”

Kızın gözlerine birdenbire mutlu bir anlayış ifadesi geldi, bakışları berraklaştı. “Gerçekten büyüyorsunuz Bay Taggart. Başarınızın size yetmediğini düşünmeniz çok güzel. Herhalde nereye varsanız daha ötelere varmak isteyeceksiniz. İhtiraslısınız. İşte en çok hayranlık duyduğum şey: ihtiras. Yeni bir şeyler yapmak, durmamak, pes etmemek, yine yapmak. Anlıyorum Bay Taggart... büyük düşüncelerin hepsini anlayamamış olsam bile.”

“Öğreneceksin.”

“Ah, öğrenmek için öyle çok çalışacağım ki!”

Kızın hayran bakışları değişmemişti. Taggart kalkıp odanın karşı tarafına yürüdü, o bakışların önünde, yumuşak bir spot ışığının karşısındaymiş gibi hareket etti. Kadehini doldurdu. Barın arkasında bir ayna asılıydı. Orada kendi vücut biçimini gördü. Uzun boyluydu ama derbeder, sarkık duruşu, insan zarafetini inkâr etmek istercesine görünümünü çarpıtıyordu. Saçları seyrelmeye başlamıştı, ağız ifadesi fazla yumuşaktı. Birdenbire, kızın aslında onu göremediğini fark etti. Onun gördüğü, bir şeyler yapan birinin kahramanca varlığıydı. Gururlu, dik omuzlar, rüzgârda uçuşan saçlar. Yüksek sesle güldü. İyi bir şaka bu, diye düşündü. Duyduğu memnuniyet, zafer duygusuna oldukça yakındı: birinin üstesinden gelmek.

İçkisini yudumlarken yatak odasının kapısına doğru baktı, bu tür serüvenlerin normal sonucunu düşündü. Kolay olacak, diyordu kendi kendine. Kız direnemeyecek kadar büyük bir şaşkınlık içindeydi. Saçlarındaki kızıl kahve pırıltıya baktı. Işığın altında başını eğmiş oturuyor, teni düzgün ve pırıl pırıl görünüyordu. Gözlerini kaçırdı. Zahmete ne gerek, diye düşündü.

Hissettiği arzu iması, fiziksel bir rahatsızlığın ötesine geçmiyordu. Kafasından geçen ve onu eyleme iten en önemli konu kızla ilgili değil, bu tür bir fırsatı kaçırmayacak insanlarla il-

giliydi. Bu kızın Betty Pope'tan daha iyi bir insan olduğunu kabullenmek zorundaydı. Belki de karşısına çıkmış insanların en iyisiydi. Ama bu düşünce de onu harekete geçirmedi. Betty Pope için hissettiklerinden fazla değildi bu kıza karşı hissettikleri de. Hiçbir şey hissetmiyordu. Zevk alma umudu, gösterilecek çabaya değmezdi. Niyeti de yoktu zaten.

“Geç oluyor,” dedi. “Nerede oturuyorsun? Bir içki daha iç, ondan sonra da seni evine bırakayım.”

Yoksul bir mahalledeki eski püskü pansiyonun kapısında vedalaşırlarken kız bir an kararsız kaldı, sormak istediği soruyu sormamak için kendisiyle mücadele etti.

“Acaba ben...” Sonra birden sustu.

“Ne?”

“Ah, hiçbir şey!”

Taggart sorunun ne olduğunu biliyordu. “Sizi bir daha göreceğim miyim?” Cevap vermemek hoşuna gitti. Oysa onu yine göreceğini biliyordu.

Kız ona bir daha baktı. Belki de onu son görüşü olduğunu düşünüyordu. “Bay Taggart,” dedi. “Size minnettarım çünkü... Yani başka hangi erkek olsa bir denerdi, istediği o olurdu ama siz o kadar iyisiniz ki! O kadar iyisiniz ki!”

Taggart belli belirsiz, ilgi dolu bir gülümsemeyle ona doğru eğildi. “Buna razı olur muydun?” dedi.

Kız birden geri çekildi. Kendi sözlerinin korkusuna kapılmıştı. “Yo, o anlamda demek istemedim!” diye soludu. “Ah Tanrım, öyle bir şey demek istememiştim... Ya da... ya da...” Kız fena halde kızardı, olduğu yerde döndü, pansiyonun ön kapısına çıkan merdivenlerden yukarı koşmaya başladı.

Taggart kaldırımında duruyor, içinde çok garip, çok ağır, sisli bir tatmin duygusu hissediyordu. Sanki bir sevap işlemiş gibi. Ve üç yüz kilometrelik John Galt Hattı boyunca dikilip alkış tutan herkesten intikamını almış gibi.

Tren Philadelphia'ya vardığında Rearden tek kelime etmeden ondan ayrıldı; sanki dönüş yolculuğunda geçirdikleri geceler, gündüz ışığı geldiğinde, kalabalık istasyon platformları karşısında, yani onun asıl saygı duyduğu şeyler karşısında hiçbir önem taşımıyormuş gibi. Dagny New York'a kadar yola kendi başına devam etti. Ama o akşamın geç saatinde, oturduğu dairenin kapısı çalındığı zaman Dagny bunu zaten beklediğini fark etti.

Rearden içeri girince hiçbir şey söylemedi, Dagny'ye baktı, sessiz varlığının, sözlü selamlardan daha etkileyici olmasını sağladı. Yüzünde o küçümseyici gülümsemenin belli belirsiz bir gölgesi vardı. Dagny'nin ve kendisinin saatler süren sabırsızlığını hem kabulleniyor hem de bununla dalga geçiyor gibiydi. Salonun ortasında durdu, yavaşça çevresine bakındı. Dagny'nin dairesiydi burası. Koca kentte, iki yıldır Rearden'ın tüm ıstıraplarının merkezi haline gelen yerdi. Düşünmemesi gerektiği halde düşündüğü yer. Girmemesi gerekirken girdiği ve şimdi de buranın sahibiymiş gibi habersiz gelip rahatça daldığı yer. Bir koltuğa oturdu, bacaklarını öne uzattı, Dagny de gelip karşısında durdu. Sanki oturmak için ondan izin bekliyor, beklemek de hoşuna gidiyordu.

“Sana o hattı inşa etme konusunda harika bir iş çıkardığını söyleyeyim mi?” dedi. Dagny ona şaşkın bakışlarla baktı. Hiçbir zaman böyle açık iltifatlarda bulunmamıştı Rearden. Sesindeki beğeni samimiydi ama o alaycı ifadenin gölgesi yüzünden hâlâ okunuyordu. Dagny onun aslında, henüz tahmin edemediği bir amaca yönelik konuştuğunu hissetti. “Bütün gün seninle, o hatla, metalle ve gelecekle ilgili sorulara cevap verip durdum. Bir de gelen metal siparişlerini saydım. Saatte binlerce tonluk sipariş geliyor. Ne zamandı, dokuz ay önce miydi? Hiçbir yerden tek cevap alamıyordum. Bugün telefonun fişini çekmek zorunda kaldım. Rearden Metal için benimle şahsen konuşmak isteyen insanlardan kaçtım. Sen neler yaptın bugün?”

“Bilmiyorum. Eddie'nin raporlarını dinlemeye çalıştım, insanlardan kaçmaya çalıştım... John Galt Hattı'nda daha çok tren

çalıştırabilmek için lokomotif ve vagon aradım çünkü benim öngördüğüm programın yetmeyeceği üç gün içinde ortaya çıktı.”

“Bugün pek çok kişi seni görmek istedi, değil mi?”

“Evet.”

“Seninle konuşmak için ne olsa feda ederlerdi, değil mi?”

“Şey... herhalde.”

“Gazeteciler bana durmadan senin nasıl biri olduğunu sordu. Yerel basından genç bir delikanlı, senin harika biri olduğunu tekrarlayıp duruyordu. Fırsat bulsa bile seninle konuşmaktan korkacağını söyledi. Hakkı var. Sözünü ettikleri ve karşısında titredikleri o gelecek... Senin biçimlendirdiğin bir gelecek olacak çünkü sen onların aklından bile geçemeyecek cesareti gösterdin. Şimdi atıldıkları servet kazanma yolları var ya... O yolların hepsini senin gücün açtı. Herkese karşı koyabilme gücü. Kendininkinden başka hiçbir iradeyi tanımama gücü.”

Dagny soluğunun tıkanmaması için çaba sarf etti. Rearden’in amacını anlamıştı. Kolları yana sarkmış, yüzü sakın, öylece durmayı sürdürdü. Sarsılmaz bir iradeye sahipmiş gibi. O övgülerin ve hakaret şamarlarının karşısında öylece bekledi.

“Sana da sorular sorup durdular, değil mi?” Ses tonu çok ciddiydi. Öne eğildi. “Ve sana hayran hayran baktılar. Sanki sen bir dağın doruğundaymışsın da kendileri ancak uzaktan sana şapka çıkarabiliyorlarmış gibi. Değil mi?”

Dagny, “Evet,” diye fısıldadı.

“Sana yaklaşamayacaklarını, senin önünde konuşamayacaklarını, elbisenin kumaşına el süremeyeceklerini biliyorlardı. Sana saygıyla bakıyorlardı, değil mi? Saygıyla.”

Birden Dagny’yi kolundan yakaladı, dizleri üzerine çökmesini sağlayacak şekilde fırlattı, bedeninin kendi bacaklarına dayanarak kıvrılmasına, dönmesine yol açtı, eğilip onu dudaklarından öptü. Dagny sessizce güldü. Alaycı bir gülüştü bu ama yarı kapalı gözlerinden, bundan ne büyük bir zevk aldığı belli oluyordu.

Saatler sonra birlikte yatakta yatarlarken Rearden'ın eli onun vücudunda gezinirken, birdenbire onu kendi kolunun kıvrımına yatırdı, üzerine eğildi. Yüzünün gerginliğinden durumu anladı Dagny. Oysa Rearden'ın sesi dengeli çıkıyordu. Sorduğu soru sanki saatler süren bir işkenceden süzöldükten sonra çıkıyordu ağzından.

“Sana sahip olan diğer erkekler kimdi?”

Rearden onun yüzüne sanki bu soruyu gözünde canlandırmış gibi bakıyordu. Her ayrıntısıyla. Dagny o sesteki küçümsemeyi, nefreti, acıyı duydu... Bir de işkenceyle ve acıyla hiç ilgili olmayan garip bir heves vardı. Soruyu sorarken onu kendine sımsıkı yaslamıştı.

Dagny sakın cevap verdi ama gözlerinde tehlikeli bir pırıltı vardı; onu anladığına dair bir uyarı. “Başka tek bir kişi vardı Hank.”

“Ne zaman?”

“On yedi yaşımdayken.”

“Uzun sürdü mü?”

“Birkaç yıl.”

“Kimdi o?”

Dagny kendini biraz geri çekti ama onun kollarında yatmayı sürdürdü. Rearden ise ona doğru eğildi, daha yaklaştı. Yüzü gergindi. Dagny gözlerini kaçırmadı. “Sana cevap vermek istemiyorum.”

“Onu sevdin mi?”

“Buna da cevap vermek istemiyorum.”

“Onunla yatmaktan hoşlandın mı?”

“Evet.”

Dagny'nin sesindeki keyif, cevabı Rearden'ın yüzüne patlattığı bir şamar gibi gösteriyordu. Onun asıl bu cevaptan korktuğunu ama yine de bunu duymak istediğini bilmekten gelen bir keyif.

Rearden, Dagny'nin kollarını arkaya doğru bükte, onu çaresiz bir duruma soktu. Soluğunu kendi teninde hissediyordu. Dagny

omuzlarındaki sancıyı hissetti, Rearden'ın konuşmasındaki öfkeyi de zevkin getirdiği boğukluğu da sezdi. "Kimdi o?"

Dagny cevap vermedi. Koyulaşmış gözleriyle ona garip garip baktı. Rearden onun acıyla bükülmüş dudaklarında yalnızca alaycı bir gülümseme görebildi.

Sonra dudaklarının, kendi dudaklarının temasıyla bir teslimiyet ifadesine dönüşmesini seyretti. Ona sarılışının ve sahip oluşunun, sanki bilinmeyen rakibi silebileceğine inanıyor gibiydi. Dagny'nin mazisinden silebilecekti o olayı. Onu da rakibini de değiştirebilecekti sanki. İkisini de kendi zevkinin bir aracı haline indirgeyecekti. Dagny'nin kolları ona sarıldığı anda onun da böylesini istediğini hemen anladı.

Konveyör kayışının silueti gökteki ateş şeritlerine karşı hareket halindeydi. İlerideki kulenin yukarısına kömür taşıyordu. Günbatımının önünde, kovalar yerin içinden yükseliyor gibiydi. Sistemin başındaki mavi tulumlu genç adam zincirleri takarken belli belirsiz şangırtılar duyuluyor, Quinn Bilyeli Motor Şirketi'ne ait Connecticut fabrikasının önünde sırayla kamyonlar göze çarpıyordu.

Amalgam Makas ve Sinyal Şirketi'nden Bay Mowen sokağın karşı tarafında durmuş onları seyrediyordu. Fabrikasından evine giderken durup seyretme ihtiyacını duymuştu. Kısa boylu, göbekli vücuduna dar gelen ince bir pardösü giymiş, kırışmaya başlayan sarı saçlarının üzerine bir şapka kondurmuştu. Havada eylülün ilk serinliği hissedilmeye başlıyordu. Quinn tesislerinin tüm kapıları ardına kadar açıktı. İşçiler ve vinçler, makineleri dışarı taşıyıp duruyordu. Bay Mowen içinden, sanki hayati organları çıkarıyor, geriye iskeleti bırakıyorlar, diye düşündü.

Parmağıyla fabrikayı göstererek, "Bir tane daha mı?" diye sordu, oysa cevabı biliyordu.

"Hı?" dedi genç adam. Onu daha önce fark etmemişti.

"Bir şirket daha Colorado'ya mı taşınıyor?"

"Evet."

“Son iki haftada Connecticut’tan taşınan üçüncü şirket bu. New Jersey’de, Rhode Island’da, Massachusetts’te, Atlas Okyanusu kıyısı boyunca her yerde olup bitenlere de bakarsan...” Genç adamın oralara baktığı yoktu. Pek dinliyor gibi de görünmüyordu. “Sızıntı yapan bir musluk gibi,” dedi Bay Mowen. “Tüm sular Colorado’ya akıyor. Tüm paralar.” Genç adam elindeki zinciri fırlattı, kendisi peşinden yürüdü, brandayla kaplı yığının üzerine çıktı. “İnsanlar kendi eyaletlerine bağlıdır, sadıktır sanırsın... Oysa kaçıyorlar, insanlara ne oluyor anlamıyorum.”

“Yasa,” dedi genç adam.

“Ne yasası?”

“Fırsat Eşitleme Yasası.”

“Nasıl yani?”

“Duyduğuma göre Bay Quinn bir yıl önce, Colorado’da şube açma planları yapıyormuş. Yasa çıkınca o iş kalmış. O da bunun üzerine taşı tarağı toplayıp oraya taşınmaya karar vermiş.”

“Bununla neyin düzeleceğini anlamıyorum. O yasa gerekliydi. Çok ayıp bence. Bunca yıllık firmalar! Kuşaklar boyunca burada çalışmışlar... Bunu önleyen bir yasa olmalı...”

Genç adam hızlı hızlı, işinin ehli bir havada çalışıyor, sanki işinden zevk alıyordu. Arkasında konveyör kayışı şangır şungur gökyüzüne yükselip duruyordu. Uzaktaki dört baca, bayrak direkleri gibi dikiliyor, dumanlar çevrelerinde dönüyor, akşam kıızıllığı içinde yarıya indirilmiş bayrakları hatırlatıyordu.

Bay Mowen babasının, dedesinin gününden beri bölgedeki her bacayla birlikte yaşamış biriydi. Ofisinin penceresinden bakınca otuz yıldan beri hep bu konveyör kemerini görürdü. Quinn Bilyeli Motor Yatakları Şirketi’nin karşı kaldırımından yok olması ona imkânsız bir şeymiş gibi geliyordu. Quinn’in kararını duymuş ama buna inanamamıştı. Daha doğrusu inanmıştı da... duyduğu veya söylediği her söze ne kadar inanıyorsa ona da o kadar inanmıştı. Sesti bunların hepsi. Fiziksel gerçeklerle ilişkileri olamazdı. Ama şimdi gerçek olduğu belliydi artık. Kenardaki

kamyonların yanında, sanki onları durdurmaya gücü yetecekmiş gibi dikilip kalmıştı.

“Doğru bir şey değil,” dedi. Sanki gökyüzüne söylüyordu. Ama genç adam gökyüzünün altında bu sözleri duyabilen tek kişiydi. “Babamın zamanında böyle olmazdı bu işler. Ben büyük adam değilim. Kimseyle kapışmak istemem. Nesi var bu dünyanın?” Cevap gelmedi. “Sen örneğin... Seni de Colorado’ya götürüyorlar mı?”

“Beni mi? Yo, ben burada çalışmıyorum. Geçici işçiyim ben. Taşınma için işe alındım. Bunların taşınmasına yardım ediyorum.”

“Eh, onlar taşınıp gidince ne yapacaksın?”

“Hiçbir fikrim yok.”

“Daha başka fabrikalar da taşınırsa ne yapacaksın?”

“Bekle gör.”

Bay Mowen ona kuşkulu bakışlarla baktı. Bekleyip görecek olanın kendisi mi yoksa bu genç adam mı olduğunu pek anlamamıştı. Ama genç adamın dikkati işine dönüktü. Aşağıya bakmıyordu. Bir sonraki kamyonun üzerine çıkmıştı. Bay Mowen da oraya yöneldi. Başını kaldırmış, delikanlıya bakıyor, sanki yakarıyordu. “Benim bazı haklarım yok mu? Burada doğdum ben. Büyürken burada gördüğüm eski şirketlerin yine burada kalmasını bekledim. Babam fabrikamızı nasıl yönettiyse ben de öyle yönetmeyi bekledim. İnsan kendi toplumunun bir parçasıdır, değil mi? Bu konuda bir şeyler yapılmalı.”

“Hangi konuda?”

“Of, anladım, sen bu işi harika bir şey olarak görüyorsun, değil mi? Şu Taggart yükselişini, Rearden Metal’i, Colorado’daki beklenmedik yükselişi, Wyatt ve grubunun üretimi taşıyan çaydanlıklar gibi artırmasını! Herkes bunları harika buluyor, nereye gitsen bunu duyuyorsun... İnsanlar sevinçten uçuyor, tatile çıkmış çocuklar gibi planlar yapıyorlar. Sanki ulusal bir balayındaymışız ya da her gün Bağımsızlık Bayramı’yymış gibi!”

Genç adam hiçbir şey söylemedi.

“Ama bence hiç öyle değil,” dedi Bay Mowen. Sesini biraz kısımıştı. “Gazeteler de öyle demiyor zaten, o kesin. Gazeteler aslında hiçbir şey demiyor.”

Cevap gelmedi, yalnızca zincirlerin şangırtısı duyuldu.

“Neden hepsi Colorado’ya kaçıyor?” diye sordu Bay Mowen. “Bizde olmayan ne var orada?”

Genç adam sırtıttı. “Belki de bizde olan, orada olmayan bir şey vardır.”

“Ne?” Genç adam cevap vermedi. “Anlamıyorum. Orası geri kalmış, ilkel, aydınlanmamış bir yer. Modern bir yönetimleri bile yok. En kötü eyalet yönetimi onlarda. En tembel. Hiçbir şey yapmıyorlar. Bir tek mahkemeler ve emniyet teşkilatı çalışıyor. Halk için hiçbir şey yaptıkları yok. Kimseye yardım etmiyorlar. En iyi şirketlerimiz neden oraya koşuyor anlayamıyorum.”

Genç adam başını eğip aşağıya, konuşan adama baktı ama cevap vermedi.

Bay Mowen içini çekti. “İşler iyi gitmiyor,” dedi. “Fırsat Eşitleme Yasası iyi bir fıkirdi. Herkesin bir şansı olmalı. Quinn gibi adamlar bundan yararlanırsa çok yazık. Başka birinin Colorado’da aynı üretimi başlatmasına izin verse ya! Bu Colorado’lular bizi rahat bıraksa keşke. Stockton Döküm var orada. Onların da makas ve sinyal işine girmeye hakkı yok. O alan yıllardan beri benim alanımdır. Kıdem hakkım var, adil bir şey değil bu. İt dalaşı gibi rekabet! Yeni gelenlerin eskileri dirsekleyip kendilerine yer açmasına izin verilmemeli. Kime satacağım ben makasları ve sinyalleri? Colorado’da iki büyük demiryolu şirketi vardı. Şimdi Phoenix-Durango yok oldu, bir tek Taggart Transcontinental kaldı. Hak mı bu? Dan Conway’i zorla saha dışına itiyorlar. Rekabete yer bırakılmalı oysa. Altı aydır Orren Boyle’dan çelik siparişimi teslim etmesini bekliyorum, şimdi kalkmış hiçbir şey için söz veremem, diyor. Nedeni de Rearden Metal’in piyasayı mahvetmesi. O metal çoşarken Boyle geri basmak zorunda kalıyor. Hak mı bu? Rearden’in piyasayı bozmasına izin verilmemeli...

Hem ben de biraz Rearden Metal almak istiyorum, ihtiyacım var. Ama alabilirsen al bakalım! İnsanlar kuyruğa girmiş, kuyruk üç eyalet boyunca uzayıp gidiyor, kimse bir şey alamıyor, bir tek kendi eski dostlarına, Wyatt, Danagger ve onun gibilere veriyor. Bu hiç doğru değil. Ayrımcılık bu. Ben de başkalarıyla eşitim. Benim payıma düşen metal de verilmeli.”

Genç adam başını kaldırdı. “Ben geçen hafta Pennsylvania’daydım,” dedi. “Rearden fabrikalarını gördüm. Arı gibi çalışıyorlar! Dört yeni açık fırın kuruyorlar. Altı tanesi daha geliyormuş... Yeni fırınlar...” Gözleri güneğe doğru dönmüştü. “Atlas Okyanusu kıyısında son beş yıldır hiç kimse tek bir fırın bile kurmadı...” Kamyonun yükü üzerinde, gökyüzüne karşı, öylece duruyor ve ufka doğru, yüzünde hafif bir gülümsemeyle, hevesle, özlemle bakıyordu. Sevgilisinin uzaklardaki hayaline bakar gibi. “Çok işleri var...” dedi.

Sonra gülümsemesi birden kayboldu. Zincire asılıp çekişi, ustalığının ilk aksayışıydı. Sanki öfke vardı bu harekette.

Bay Mowen gökyüzüne, kayışlara, çarklara, dumanlara baktı. Dumanlar akşam havasına yavaşça yerleşiyor, bir sis halinde New York tarafına uzanıyordu. New York’u kendi kutsal ateşleri, bacaları, gazhaneleri, yüksek gerilim hatları arasında düşünmek, içinde bir güven duygusu uyandırdı. Çok iyi tanıdığı bu sokağa bile sızıyordu o taze gücün bir kısmı. Tepedeki genç adamın görüntüsü hoşuna gidiyordu. Onun çalışma biçiminde insanı rahatlatan bir şey vardı. Şu gökyüzüne yakışan bir şey... Ama Bay Mowen yine de bir yerlerde bir çatlağın yavaşça büyüdüğünü, sağlam duvarları aşındırdığını hissediyor, bunun sebebini anlayamıyordu.

“Bir şeyler yapılmalı,” dedi. “Bir arkadaşım geçen hafta iflas etti. Petrol işindeydi. Oklahoma’da iki kuyusu vardı. Ellis Wyatt’la rekabet edemedi. Haksızlık bu. Küçük insanlara da bir fırsat tanınmalıdır. Wyatt’ın üretimine bir sınır getirmeliler. Bu kadar çok üretilip herkesi piyasadan kovmasına izin verilmemeli... Dün New York’ta kalakaldım. Arabamı orada bırakıp yerel trenle

dönmek zorunda kaldım. Benzin bulamadım arabaya. Kentte benzin kıtlığı varmış dediler... İşler yolunda gitmiyor. Bir şeyler yapılmalı..."

Bay Mowen gökyüzüne bakarken bu tehdidin ne olduğunu, kimden geldiğini düşünüyor, cevap bulamıyordu.

Genç adam, "Ne yapmak istiyorsunuz?" diye sordu.

"Kim, ben mi?" diye sordu Bay Mowen. "Ben bilemem. Ben büyük adam değilim ki ulusal sorunları çözeyim. Tek istediğim hayatımı kazanmak. Ama birileri bir şeyler yapmalı... İşler iyi gitmiyor... Baksana, adın ne senin?"

"Owen Kellogg."

"Bak Kellogg, sence ne olacak bu dünyanın hali?"

"Bilmek istemezsiniz."

Uzaktaki kuleden gece vardiyasının düdüğü duyuldu. Bay Mowen zamanın geçtiğini anladı. İcini çekip pardösüsünün önünü ilikledi, gitmek üzere döndü.

"Eh, bir şeyler yapılıyor," diye söylendi. "Adımlar atılıyor. Yapıcı adımlar. Meclis yasayı kabul etti, Ekonomik Planlama ve Doğal Kaynaklar Bürosu'na daha geniş yetkiler verdi. Çok yetenekli bir adamı baş koordinatör yaptı. Daha önce adını duyduğumu söyleyemem ama gazetelere göre, izlemeye değer bir adammış. Adı Wesley Mouch'muş."

Dagny salonunda, pencerenin önünde durmuş kente bakıyordu. Vakit geçti. Işıklar, sönmüş bir kamp ateşinin kara külleri arasındaki tek tük kıvılcımlara benziyordu.

İçi huzurluydu. Keşke aklımı bir noktada durdurabilsem de duygularım bana yetişebilse, diye düşündü. O zaman yıldırım gibi geçen bir ayın her anına tek tek bakabilirdi. Taggart Transcontinental'daki ofisine geri döndüğünü hissedebilmeye bile zaman bulamamıştı. Yapılacak öyle çok iş vardı ki bunun bir sürgünden dönüş olduğunu bile unutmuştu. Dönüşünde Jim'in ne söylediğini, hatta bir şey söyleyip söylemediğini bile hatırlamıyordu. Tepkisini

bilmek istediği tek bir kişi vardı. Wayne-Falkland Oteli'ne telefon da açmıştı ama ona, Sinyor Francisco d'Anconia'nın Buenos Aires'e döndüğü söylenmişti.

Hukuk dilinde yazılmış ince yazılarla dolu sayfanın dibine imzasını attığı anı hatırlıyordu. O anlaşma John Galt Hattı'nın sonuydu. Şimdi orası, eskiden olduğu gibi Taggart Transcontinental'ın Rio Norte Hattı olmuştu. Ama tren mürettebatı olarak çalışan adamlar, hattın ilk adını gözden çıkarmaya yanaşmıyordu. Dagny'ye de zor geliyordu bu isimden vazgeçmek. Ondan söz ederken "John Galt" dememek için kendini güç tutuyor, bunun niçin çaba gerektirdiğine şaşıyor, içini neden hüznün kapladığını anlayamıyordu.

Bir akşam ani bir sezgisellikle Taggart binasının köşesini dönmüş, ara yoldaki John Galt Şirketi'nin ofisine bir göz atmak istemişti. İstedikinin ne olduğunu bilmiyor, bir bakmak istiyorum herhalde, diyordu. Kaldırım boyunca siyah bir bariyer çekilmişti. Eski bina yıkılacaktı. Pes etmişti sonunda. Dagny bariyeri aşmış, bir zamanlar bir yabancıнын gölgesini kaldırıma düşüren sokak ışığından yararlanarak pencereden eski ofisinin içine bakmıştı. Giriş katında hiçbir şey kalmamıştı artık. Parçalar yıkılmış, tavandan kırık boruların uçları sarkıyordu ve yerde molozlar görünüyordu.

Bir ara Rearden'a, geçen ilkbaharda buraya gelip gelmediğini, pencerenin dışında durup durmadığını, içeri girme arzusuyla mücadele edip etmediğini sormuştu. Ama cevabın hayır olduğunu, daha o söylemeden biliyordu. Bu soruyu niçin sorduğunu ona açıklamadı. O anının neden hâlâ zaman zaman canını sıktığını bilemiyordu.

Salon penceresinin dışında, takvimin ışıklandırılmış dikdörtgeni, kapkara gökyüzünde küçük bir etiket gibiydi. "2 Eylül" diyordu takvim. Dagny meydan okur gibi gülümsedi, takvimin değişen sayfalarına karşı nasıl bir yarış kazandığını düşündü.

Artık bitiş tarihi yoktu. Düşünce de engeller de tehditler de sınırlar da yoktu.

Dairenin kapısında anahtarın döndüğünü duydu. Beklediği ses buydu. Bu sesi duymak istiyordu bu akşam.

Rearden içeri girdi. Dagny'nin verdiği anahtarı, kendini tanıtmak için kullanıyor gibiydi. Paltosu ile şapkasını sandalyenin üzerine her zamanki hareketlerle attı. Üzerinde siyah bir takım elbise vardı.

Dagny, "Merhaba," dedi.

Rearden, "Hâlâ seni evde bulamayacağım bir akşamı bekliyorum," diye karşılık verdi.

"O durumda Taggart Transcontinental'ın ofisine telefon etmen gerekecektir."

"Hangi akşam olursa olsun hep orada mısınız? Başka hiçbir yere gitmez misin?"

"Kıskandın mı Hank?"

"Hayır. Nasıl bir duygudur, onu merak ettim."

Rearden karşıdan ona bakıyor, kendine yaklaşma izni vermiyor, ne zaman isterse yaklaşabileceğinin bilinciyle, bu zevke erişme süresini uzatıyordu. Dagny'nin üzerinde iş takımının dar, gri eteği vardı. Üstüne transparan kumaştan, erkek gömleği gibi dikilmiş beyaz bir bluz giymişti. Belden aşağısı volan gibi genişliyor, kalçalarının darlığını vurguluyordu. Arkasından gelen lambanın ışığında Rearden onun vücudunun silüetini görebiliyordu.

Dagny, "Davet nasıldı?" diye sordu.

"İyi idi. İlk fırsatta kaçtım. Sen neden gelmedin? Davetliydin."

"Seni kalabalık içinde görmek istemedim."

Rearden ona baktı, sanki bu cevabın anlamının farkında olduğunu belirtmek istedi, sonra yüzünün çizgileri eğlenen bir gülümsemeye doğru dönüştü. "Çok şey kaçırdın. Metal Sanayileri Ulusal Konseyi bir daha beni onur konuğu olarak çağırma hatasına düşmez. Yani... ellerinden gelirse."

"Ne oldu?"

“Hiçbir şey. Yalnızca bir yığın nutuk atıldı.”

“Senin için zor muydu?”

“Hayır... Yani evet, bir bakıma... Aslında tek istediğim zevkini çıkarmaktı.”

“Sana bir içki vereyim mi?”

“Evet, lütfen.”

Dagny döndü ama Rearden onu omuzlarından tutarak durdurdu, başını arkaya atıp onu dudaklarından öptü. Başını çektiğinde bu sefer Dagny onu kendine çekti. Hareketinde çok şey talep eden bir sahiplik vardı. Sanki bunu yapma hakkını vurguluyordu. Sonra dönüp uzaklaştı.

“İçkiyi boş ver,” diye seslendi Rearden. “Aslında istemiyordum. Senin bana hizmet etmeni görmek istemiştım.”

“Eh, o zaman bırak da hizmet edeyim.”

“Hayır.”

Rearden gülümsedi, kanepeye uzandı, ellerini ensesinde kenetledi. Kendini evindeymiş gibi rahat hissediyordu. Aslında ilk defa kendine ev diyebileceği bir yer bulmuştu.

“Biliyor musun, bu davetin en ilginç yanı, oradaki herkesin bir an önce davetin bitmesini istemesiydi,” dedi. “Benim asıl anlayamadığım, en başta bu işe niye kalkıştıkları. Mecbur değildiler. Hele benim hatırıma, hiç değildiler.”

Dagny eline bir sigara kutusu alıp Rearden’a uzattı, sonra çakmağın alevini sigaranın ucuna tuttu, onun her şeyiyle ilgilemeyeceğini göstermek istiyordu. Rearden sesli sesli gülünce Dagny de gülümsedi, karşıdaki koltuğun koluna oturdu.

“Daveti neden kabul ettin Hank?” diye sordu. “Onlara katılmayı her zaman reddetmiştın.”

“Bir barış teklifine hayır demek istemedim çünkü onları yenmiş durumdayım ve kendileri de bunun farkında. Hiçbir zaman onlara katılacak değilim ama onur konuğu olarak davet edilince... Doğrusu kaybetmeyi efendice kabullendiklerini düşündüm. Aferin onlara, dedim kendi kendime.”

“Onlara mı?”

“Yani, aferin *bana* mı diyecektim?”

“Hank! Seni durdurmak için yaptıkları onca şeyden sonra...”

“Ama kazandım, öyle değil mi? Böyle olunca da düşündüm ki... Biliyor musun, metalin değerini daha önce anlayamadıkları için onları suçlamıyorum... Sonunda anladılar ya, bu bana yeter. Herkes farklı hızda, farklı yollarla öğrenir. Tabii ki bu işe büyük ölçüde korkaklık karıştığını, ikiyüzlülük karıştığını da biliyorum ama bunların yüzeysel şeyler olduğunu düşündüm. Şimdi artık tezimi kanıtladığıma göre... Hele böylesine çarpıcı biçimde kanıtladığıma göre beni davet etmelerinin nedenini, metali beğenmeleri olarak yorumladım ve...”

Konuşmadaki kısa duraklama sırasında Dagny gülümsedi. Rearden’in susma nedenini anlamıştı. “Buna karşılık kimi ve neyi olsa bağışlarım,” dememek için susmuştu.

“Ama öyle değilmiş,” dedi sonra. “Amaçlarının ne olduğunu da anlayabilmiş değilim. Dagny, bence aslında hiçbir amaçları yoktu. O daveti benim hoşuma gitsin diye vermedikleri gibi, benden bir şey koparmak ya da halk önünde yaptıklarının utancından kurtulmak için de değildi. Hiçbir amacı, hiçbir anlamı yoktu. Metali eleştirip kınadıkları zaman da bu iş umurlarında değildi, şimdi de değil. Hepsini piyasadan kovacağımdan da korkmuyorlar, ona bile aldırıyorlar. O davet nasıl bir şeydi biliyor musun? Sanki alkışlanması gereken birtakım değerler olduğunu bir yerlerden duymuşlar da onurlandırmak için bu yolu düşünmüşler gibi. Rol yapıyorlardı. Daha iyi bir çağdan kalma bir geleneğin ipleriyle yönetilen kuklalar gibilerdi. Ben... buna dayanamadım.”

Dagny gergin bir ifadeyle, “Yine de kendini cömert bulmuyorsun, öyle mi?” dedi.

Rearden gözlerini kaldırıp ona baktı. Bakışlarında eğlenen, ıslıl ıslıl bir ifade vardı. “Sen niye bu kadar kızılıyorsun onlara?” diye sordu.

Dagny sesindeki şefkati gizlemek için fısıldar tonda konuştu. “Sen bunun zevkini çıkarmak istemiştin...”

“Herhalde hak ettim. Bir şey beklememem gerekirdi. İstedğim neydi, hiç bilemiyorum.”

“Ben biliyorum.”

“Böyle toplantılardan hiçbir zaman hoşlanmadım. Bu seferkinin farklı olacağını neden düşündüm, bilemiyorum... Biliyormusun, oraya giderken metalin her şeyi, hatta insanları bile değiştirdiğine inanıyor gibiydim.”

“Ah, evet Hank, biliyorum!”

“Eh, bir şey beklenecek yer değilmiş... Hatırlıyor musun? Bir keresinde kutlamalar ancak kutlayacak bir şeyi olanlar içindir demiştin.”

Dagny’nin yanan sigarasının ışığı, hareketin ortasında birdenbire durdu. Rearden’la o partiyi hiç konuşmamış, onun eviyle ilgili de hiçbir şey söylememişti. Dagny bir saniye sonra alçak sesle, “Evet, hatırlıyorum,” dedi.

“Ne demek istediğini anlıyorum... O zaman da anlamıştım.”

Rearden dosdoğru Dagny’ye bakıyordu. Dagny bakışlarını indirdi.

Rearden sessiz kaldı. Yeniden konuştuğunda sesi neşeliydi. “İnsanların en kötü yanı, savurdıkları hakaretler değil, sundukları iltifatlar. Bu gece ağızlarından çıkanlara dayanamadım. Özellikle de herkesin bana ne kadar çok ihtiyacı olduğunu söyledikleri zaman. Kendilerinin de şehrin de ülkenin de tüm dünyanın da herhalde. Görünüşe göre bunların kafasındaki şeref fikri, ihtiyaç duyan insanlara bağlı. Bense bana ihtiyaç duyan insanlara hiç tahammül edemem.” Dagny’ye göz attı. “Senin bana ihtiyacın mı var?”

Dagny samimi bir sesle, “Hem de umutsuzca,” dedi.

Rearden güldü. “Hayır. O türlüşünü demek istemedim. Sen bunu onların söylediği gibi söylemiyorsun.”

“Nasıl söylüyorum?”

“Aldığının bedelini ödeyen bir tüccar gibi. Onlarsa ellerindeki teneke kupayı senet gibi uzatan dilencilere benziyor.”

“Ben... bunun bedelini ödüyorum Hank.”

“Masum numarası yapma. Ne demek istediğimi bal gibi biliyorsun.”

“Evet,” diye fısıldadı Dagny. Gülümsüyordu.

Rearden mutlu bir sesle, “Of, cehennemın dibine gitsin hepsi,” dedi. Bacaklarını uzattı, kanepenin üzerinde pozisyonunu değiştirdi, gevşemenin verdiği hoş hissi vurgular gibi yerleşti. “Ben topluluk içinde o kadar iyi değilim. Her neyse, artık önemi yok. Onların neyi anlayıp neyi anlamadığı konusuna bizim kaygılanmamız gerekmez. Bize ilişmeyeceklerdir. Artık yolumuz açık. Bundan sonraki girişimimiz ne olacak Bayan Başkan Yardımcısı?”

“Rearden Metal’den yapılmış, kıtanın iki ucunu birleştiren bir hat.”

“Ne kadar erken istiyorsun bunu?”

“Yarın sabaha. Üç yıl sonra da teslim.”

“Üç yılda yapabilir misin yani?”

“Eğer John Galt... yani Rio Norte Hattı’nın işleri bugünkü gibi giderse.”

“Daha bile iyileşecek. Henüz yeni başlıyor.”

“Bir ödeme planı yaptım. Para geldikçe ana hattı sökmeye başlayacağım. Bölüm bölüm. Her birinin yerine Rearden Metal koyarak.”

“Tamam. Ne zaman başlamak istersen.”

“Eski rayları ikincil hatlara aktaracağım. Zaten öyle yapmazsam fazla dayanamazlar. Üç yıl sonra kendi metalinin üzerinde San Francisco’ya kadar gidebileceksin... Eğer birileri sana orada ziyafet vermek isterse!”

“Üç yıla kadar Rearden Metal’i Colorado’da, Michigan’da ve Idaho’da da döküyor olacağım. Bu da benim taksitlendirme planım.”

“Kendi fabrikalarında mı? Şubelerinde mi?”

“Aynen öyle.”

“Ya Fırsat Eşitleme Yasası?”

“Onun üç yıl sonra hâlâ yürürlükte olacağını sanıyor olamazsın, değil mi? Onlara öyle bir gösteri yaptık ki her şeyi süpürüp temizledik. Tüm ülke bizden yana. Kim durdurmak ister işleri bundan sonra? Kim dinler o fasa fisoyu? Şu anda bile Washington’da mücadeleye başlamış daha iyi bir kulis var. Gelecek oturumda o yasayı lağvettirirler.”

“Şey... umarım.”

“Şu son birkaç hafta boyunca yeni fırınları harekete geçirebilmek için çok uğraştım. Şimdi artık işler yolunda, hepsi inşa halinde, ben de yan gelip rahatıma bakabilirim. Masamda oturur, paraları toplar, serseriler gibi yayılır, gelen metal siparişlerine göz atar, iltimas yapacaklarımı seçerim... Baksana, yarın sabah Philadelphia’ya ilk trenin ne zaman kalkıyor?”

“Aslında bilmiyorum.”

“Bilmiyor musun? İşletmeden sorumlu başkan yardımcısı başka neye bakar? Yarın yedide fabrikada olmak zorundayım. Altı civarında kalkan bir şeyin var mı?”

“Sanırım ilki sabahın beş buçuğunda.”

“Beni zamanında uyandırır mısın, yoksa trenin kalkışını mı ertellersin?”

“Seni uyandırırım.”

Rearden sessiz otururken Dagny ona bakıyordu. Eve ilk girdiğinde yorgun görünüyordu Rearden. Ama şimdi o yorgunluk ifadesi yüzünden silinip gitmişti.

“Dagny,” dedi birdenbire. Ses tonu da değişmişti. Altta yatan bir açık sözlülük havası vardı sesinde. “Neden beni herkesin arasında görmek istemedin?”

“Senin... resmî hayatının bir parçası olmak istemiyorum.”

Rearden cevap vermedi. Biraz sonra rahat bir sesle, “Sen en son ne zaman tatile çıktın?” diye sordu.

“Galiba iki... hayır, üç yıl önceydi.”

“Nereye gitmiştin?”

“Adirondack Dağlarına. Bir aylığına. Ama bir haftada döndüm.”

“Ben de aynı şeyi beş yıl önce yaptım. Ama gittiğim yer Oregon’du.” Sırtüstü yatmış tavana bakıyordu. “Dagny, birlikte bir tatil yapalım. Benim arabaya atlayalım, birkaç haftalığına çekip gidelim. Nereye olursa. Arka yollardan, kimsenin bizi tanımayacağı yerlere. Adres bırakmayız, gazetelere bakmayız, telefona elimizi sürmeyiz... Hiçbir şekilde resmî bir hayatımız olmaz.”

Dagny ayağa kalktı, ona yaklaştı, kanepenin yanında durup ona baktı. Lambayı arkasına almıştı. Rearden’ın yüzünü görmesini, gülümsemesini tutmaya çalıştığını fark etmesini istemiyordu.

Rearden, “Birkaç hafta işten ayrı kalabilirsin, değil mi?” dedi. “İşler toparlandı, artık güvenli biçimde kendi kendine yürüyebilir. Bak, bu fırsat kaçtı mı bir daha üç yıl hiç fırsat bulamayız.”

“Peki Hank.” Sesini sakın ve ifadesiz çıkarmaya çalışıyordu.

“Olur mu?”

“Ne zaman yola çıkmak istiyorsun?”

“Pazartesi sabahı.”

“Tamam.”

Dagny uzaklaşmak üzere döndü. Rearden onu bileğinden yakalayıp aşağıya çekti, kendi üzerine uzanmasını sağladı, hareketsiz tuttu. Rahatsız bir pozisyondu bu. Dagny düştüğü pozda kalmıştı. Rearden’ın bir eli onun saçlarında, dudaklarını kendininkilere bastırıyor, öbür eli ince bluzun altına kaymış, ensesinden sırtına doğru iniyordu. Sırtından kalçalarına, oradan da bacaklarına indi. Dagny fısıldadı. “Bir de sana ihtiyacım olmadığını söylüyorsun...”

Kendini itip ondan uzaklaştırdı, ayağa kalktı, saçlarını yüzünden çekti. Rearden hareketsiz yatıyor, gözlerini kısmış ona bakıyordu. Gözlerinde bir ilginin pırıltıları vardı. Yoğun, biraz alaycı bakışlardı bunlar! Dagny ona baktı. Kombinezonunun bir askısı kopmuş, giysi çapraz olarak üstünden sarkıyordu. Rearden saydam bluzun altından onun çıplak göğsünü gördü. Dagny askıyı düzeltmek üzere elini kaldırdı, Rearden ise onun elini iterek

indirdi. Dagny durumu kavrayıp gülümsedi, onun ifadesinde de biraz alaycılık vardı. Yavaşça yürüdü, yüzü ona dönük olarak masanın üzerine eğildi. Omuzlarını arkaya atıp germiştii. Rearden'ın hoşlandığı bir çelişkiydi bu. Dagny'nin kıyafetlerinin ciddiliğı ve yarı çıplak vücudu. Bir demiryolu yöneticisi ve... sadece ona ait.

Rearden doğrulup oturdu. Kanepeye rahatça yaslanmış, bacıklarını çaprazlayıp ileri uzatmıştı. Malını değerlendiren bir ifadeyle bakıyordu Dagny'ye.

"Rearden Metal'den yapıлма, kıtanın bir kıyısından öteki kıyısına bir hat mı istiyordunuz Bayan Başkan Yardımcısı?" diye sordu. "Ya size öyle bir şey vermezsem? Artık müşterilerimi kendim seçebilirim, fiyatımı da istediğim gibi ayarlayabilirim. Bu iş bir yıl önce olsaydı karşılığında benimle yatmanı isteyebilirdim."

"Keşke isteseydin."

"Yapar mıydın?"

"Tabii ki."

"İş anlaşması olarak mı? Satış olarak mı?"

"Alıcıysan, evet. Hoşuna giderdi, değil mi?"

"Ya senin?"

"Evet..." Sesi bir fısıltıydı.

Rearden ona yaklaştı, omuzlarını tuttu, dudaklarını ince bluzun üzerinden göğüslerine dayadı.

Sonra ona sarılmış halde, bir süre sessizce baktı. "O bileziğı ne yaptın?" diye sordu.

Bu konuyu hiç konuşmamışlardı. Dagny sesinin titremesinin geçmesi için birkaç saniye bekledi. "Bende," dedi sonunda.

"Takmanı istiyorum."

"Biri durumu anlarsa benden çok kaybeden sen olursun."

"Tak onu."

Dagny, Rearden Metal'in bileziğini çıkardı, tek kelime söylemeden ona uzattı. Dosdoğru Rearden'ın yüzüne bakıyor, mavimsi yeşil bilezik avucunda parıldıyordu. Rearden bakışlarını onunkileriden kaçırmadan bileziğı alıp onun bileğine taktı. Bir

an sonra, bileziğin klipsi bir çıt sesiyle yerine oturduğunda Dagny başını eğdi ve dudaklarını Rearden'ın eline götürdü.

Yeryüzü arabanın kaputunun altına doğru emiliyor, kayboluyor, sonra gerilere kayıyordu. Wisconsin tepelerinin virajlı yollarından geçmiş, otoyola varmışlardı. Gözün görebildiği alan içinde insan yapımı tek şey altlarındaki otoyoldu. Otoyol çalılardan, otlardan ve ağaçlardan oluşmuş bir denizin üzerinden geçen tehlikeli bir köprüyü andırıyordu. Altındaki deniz yavaşça hareket ediyordu. Sarı yeşil rengine ara sıra yamaçlarda yetişen kırmızılıklar da karışıyor, çukur yerlerde yeşil havuzlar görünüyordu. Gökyüzü masmaviydi. Bu kartpostal renklerinin arasında arabanın kaputu bir kuyumcunun tezgâhından çıkmış gibiydi. Krom çeliğe güneş yansıyor, siyah emayesi gökyüzünü yansıtıyordu.

Dagny arabanın kapısına yaslandı. Bacaklarını öne uzatmıştı. Koltuğun geniş, mesafeli yerleşiminden çok memnundu. Güneş de omuzlarına hoş bir duygu veriyordu. Kırklar çok güzel, diye düşündü.

Rearden, "Görmek istediğim şey bir ilan panosu," dedi.

Dagny güldü. Onun da zihninden geçen düşünceyi dillendirmişti Rearden. "Kime, neyi satan bir pano peki?" diye sordu. "Bir saattir ne bir araba gördük ne de bir ev!"

"İşte hoşuma gitmeyen de o." Rearden öne doğru biraz eğildi. Elleri direksiyonda, kaşları çatıktı. "Şu yola bak."

Uzayıp giden yolun rengi solup grileşmişti. Güneşten ve karlardan, tüm lastik izleri, yağ sızıntıları, kömür kalıntıları, hareketin cilalama etkileri yok olmuş gibi. Yıllardır bu yolu kullanan da onaran da olmamıştı. Ama beliren çatlaklar yeniydi.

"İyi bir yolmuş," dedi Rearden. "Uzun süre dayanmak üzere yapılmış. Bu yolu yapan, besbelli üzerinden ağır yük trafiğinin geçeceğini düşünmüş."

"Evet..."

"Bu durumdan hoşlanmadım."

“Ben de.” Sonra gülümsedi. “Ama insanlar ilan panolarının yollarda manzarayı bozduğundan ne kadar çok yakınıyor, onu düşün,” dedi. “İşte onlara manzarası bozulmamış bir kırsal alan... Nefret ediyorum o tür insanlardan.”

Dagny zevkli bir günün ortasında, ince bir çatlak gibi hissettiği duygudan hoşlanmamıştı. Bu tedirginliği son üç haftadır ara sıra hissediyordu. Hep ülkeyi kaputun altına girip geriye doğru kayar gibi gördüğü zamanlarda. Gülümsedi. Onun görüş alanının değişmez unsuru, öndeki kaputtu. Dünya altında kayıp kayboluyordu. Merkez kaputtu. Odak kaputtu. Eriyen, bulanıklaşan bir dünyada net olan tek şey oydu... Ve Rearden'ın elleri de direksiyonda. Yine gülümsedi. Dünyasının böyle kalmasına bir itirazı yoktu.

Rastgele sürdürdükleri, gelişigüzel dönemeçlerden saptıkları gezilerinin ilk haftası sona erdiğinde bir sabah yine yola çıkarlar-ken Rearden ona, “Dagny, dinlenmemiz amaçsız olmak zorunda mı?” diye sormuştu. O da gülerek, “Hayır,” demişti. “Hangi fabrikayı görmek istiyorsun?” Rearden da gülümsemişti. Suçluluk duymak zorunda olmadığı için, açıklama yapması beklenmediği için gülümsemişti. “Saginaw koyunda terk edilmiş bir maden olduğunu duymuştum. Cevheri tükendi demişlerdi.”

Michigan üzerinden madene ilerlemişlerdi. Boş çukurların kenarlarındaki raflarda gezinmiş, tepelerinde göğe yükselen terk edilmiş vincin altından geçmiş, birinin orada bıraktığı paslanmış kumanya kutusuna tekme atmışlardı. Dagny hüzünden daha beter bir tedirginlik hissetmişti orada. Ama Rearden neşeyle, “Tükemişmiş, hah!” demişti. “Buradan kaç ton ve kaç dolar çıkarılabileceğini göstereceğim onlara!” Arabaya dönerken, “Doğru adamı bulabilsem burayı hemen yarın onun adına satın alır, çalıştırmaya başlamasını söyledim,” demişti.

Ertesi gün güneybatı yönünde, Illinois ovalarında ilerlerken upuzun bir sessizliğin sonrasında birdenbire, “Yo, önce yasayı iptal etmelerini beklemem gerek,” demişti. “O madeni işletebilecek

adam, benim ona bir şeyler öğretmeme ihtiyaç duymaz. Bana ihtiyaç duyacak adam da beş para etmez.”

Her zamanki gibi yine işlerden söz edebiliyorlardı. Birbirlerini anlamamanın rahatlığı içindelerdi ama hiç birbirlerinden söz etmiyorlardı. O ihtiraslı yakınlıkları, isimsiz bir fiziksel gerçekmiş, iki zihnin iletişimi içinde tanımlanamazmış gibi davranıyorlardı. Her gece Dagny bir yabancıнын kollarında yatıyor, o yabancı bedenindeki her ürpertiye onun görmesine izin veriyor ama bu ürpertilerin, benliğinde ve ruhunda da ürperti yaratıp yaratmadığını bilmesine izin vermiyordu. Dagny onun yanında çıplak yatarken Rearden Metal bilezik her zaman bileğinde oluyordu.

Yol kenarlarındaki salaş otellere kaydolurken, “Bay ve Bayan Smith” imzasını atmaktan Rearden’in çok rahatsız olduğunu farkındaydı. Bazı akşamlar o imzayı atarken dudaklarının nasıl öfkeyle büzüştüğünü görüyordu. O sahte isimleri yazarken, bu sahtekârlığa onları mecbur bırakanlara duyduğu öfke müthişti. Öte yandan otel görevlilerinin anlamamış gibi görünmeye çalışırken sergilediği sinsi tavır da vardı. Onlar da bu utanç verici durumun suç ortağıydı. Zevk arama günahının. Ama yalnız kaldıklarında Rearden için bu durumun hiçbir öneminin kalmadığını biliyordu. Ona sarıldığında, bir an yüzüne baktığında, gözleri canlı ve suçluluktan uzaktı çünkü.

Kasabalardan, ıssız köy yollarından, yıllardır görmedikleri türde yerlerden geçiyorlardı. Kasabaları görmek Dagny’yi tedirgin ediyordu. Buralarda gözlerinin neyi aradığını anlaması günler sürdü: yeni sürülmüş boya! Evler tıpkı ütüsüz giysiler içindeki adamlar gibiydi. Dik durma isteğini kaybetmiş adamlar gibi. Kornişler sarkık omuzlara, çarpılmış teras merdivenleri sökülük eteklere, kırık camların yamaları kartona benziyordu. Sokakta yürüyen insanlar, yeni arabaya dönüp dönüp bakıyordu. Böyle şeyleri seyrek görüyormuş gibi değil de bu pırıltılı görüntü bir başka dünyadan geliyormuş gibi. Sokaklarda taşıt pek azdı, onların çoğu da at arabasıydı. Dagny atların gücünün bu amaçla

kullanıldığını çoktan unutmuştu. Bu uygulamanın geri dönmüş olması hiç hoşuna gitmiyordu.

O gün hemzemin geçitte beklerlerken küçük yerel treni çeken o öksürüklü, kara duman çıkaran lokomotifi gördüklerinde Rearden gülerek parmağıyla göstermiş ama Dagny gülememişti.

“Of, Hank, hiç komik değil!”

“Biliyorum,” demişti o da.

Bir saat geçtiğinde ve oradan yüz kilometreden fazla uzaklaştıklarında Dagny, “Hank,” dedi birdenbire. “Taggart Comet trenini böyle kömürlü bir lokomotifin çektiğini düşünabiliyor musun?”

“Neyin var senin? Toparla kendini.”

“Özür dilerim... Düşünüp duruyorum da... Eğer dizel motor yapan birini bulamazsak, hem de hemen bulamazsak benim yeni hatlarım da senin yeni fırınların da hiçbir işe yaramayacak.”

“Colorado’daki Ted Nielsen tam aradığın adam.”

“Evet ama yeni fabrikasını açmanın bir yolunu bulabilirse. John Galt Hattı tahvillerine gereğinden çok para yatırdı.”

“O hat da çok iyi bir yatırım olduğunu kanıtladı, öyle değil mi?”

“Evet ama Nielsen’i geciktirdi. Şimdi artık harekete geçmeye hazır ama araçları bulamıyor. Satın alması gereken takım tezgâhı yok. Hiçbir yerde yok. Kaç para verirse versin! Ona durmadan sözler veriliyor ancak her defasında ertelemeler geliyor. Nielsen tüm ülkeyi gezip duruyor, kapanmış fabrikalardaki hurdaları bile yokluyor. Çabucak işe başlamazsa...”

“Başlar. Kim engel olabilir ona bundan sonra?”

“Hank,” dedi Dagny birdenbire. “Görmek istediğim bir yer var, oraya gidebilir miyiz?”

“Tabii. Nereye istersen. Neresi o?”

“Wisconsin’de. Babamın zamanında orada büyük bir motor fabrikası vardı. Bizim ikincil hatlardan biri oraya hizmet götürürdü ama yedi yıl kadar önce fabrika kapanınca biz de o

hattı kapattık. Terk edilmiş yerlerden biri oldu. Belki orada Ted Nielsen'in kullanabileceği makineler kalmış olabilir. Belki gözden kaçmıştır. Unutulmuş bir yer. Nakliyesi de yok.”

“Bulurum. Adı ne bu fabrikanın?”

“Twentieth Century Motor Şirketi.”

“Ha, tabii! Gençliğimde orası en iyi motor firmalarından biriydi. Hatta belki en iyisiydi. Kapanışında bir gariplik vardı sanırım ama ne olduğunu hatırlamıyorum.”

Üç gün boyunca sorup soruşturdular ve sonunda o ıssız yolu buldular. Sarı yapraklar arasından Twentieth Century Motor Şirketi'ne doğru ilerliyorlardı.

Sessizce giderlerken Dagny birdenbire, “Hank, ya Ted Nielsen’a bir şey olursa?” diye sordu.

“Neden bir şey olsun ki?”

“Bilemiyorum ama... Bak, Dwight Sanders vardı, bilirsin. Birdenbire ortadan kayboldu. United Locomotives kapandı. Diğer fabrikalar da dizel yapabilecek durumda değil. Vaatleri dinlemiyorum bile artık. Onu harekete geçirecek güç olmazsa raylar ne işe yarar?”

“Aslında harekete geçiren güç olmayınca herhangi bir şey neye yarar ki?”

Yapraklar pırıl pırıldı. Rüzgârda sallanıp duruyorlardı. Kilometrelerce gittiler, çimenlerden çalılara, çalılardan ağaçlara daldılar. Sonbahar renkleri alev gibiydi. Kavuşulmuş bir amacı kutluyorlarmış gibi. Kontrolsüz yanııyorlarmış gibi.

Rearden gülümsedi. “Yabanın da bir güzelliği var,” dedi. “Benim hoşuma gitmeye başladı. Kimsenin keşfetmediği yeni diyarlar.” Dagny başını neşeyle salladı. “Toprak kaliteli. Bak bitkiler nasıl büyümüş! Bana versen hemen bu bitkileri yok edip yerine...”

Birdenbire gülümsemeleri yok oldu. Yolun kenarında, yaban otlarının arasında eski bir benzin istasyonunun paslı silindirleri, kırık camların ortasında yatıyordu.

Gözle görülebilecek bir tek o kalmıştı. Birkaç kararmış levha, çatlamış beton taban, elenmiş gibi küçük cam parçaları. Bitki örtüsü yutmuştu benzinliği. İnsan dikkatli bakmasa göremeyebilirdi bile. Bir yıl geçince artık kimse göremeyecekti.

Gözlerini kaçırdılar, ilerlerken yol üstünde başka nelerin gömülüp saklanmış olabileceğini düşünmemeye çalıştılar. Aralarındaki sessizlikte bir ağırlık vardı. Bu bitkiler nesneleri ne hızla yutabiliyordu acaba?

Bir tepenin kenarından dönünce yol birdenbire bitiverdi. Geriye kalan, zift ile çamur karışımından oluşan birkaç şeride eşlik eden beton bloklardı. Birileri betonları kırmış, at arabasına yükleyip götürmüştü. Geriye kalan toprakta ot bile bitememişti. Uzaktaki bir tepenin doruğunda tek bir telgraf direği eğik olarak duruyordu, mezara dikilmiş bir haç gibi.

Kaba arazi üzerinde, düşük viteste, çukurlar arasında ilerlemeleri üç saat sürdü. Bir de lastiklerden birini patlattılar, sonunda telgraf direkli tepenin ardındaki vadide bir yerleşim yeri buldular.

Bir zamanlar bir sanayi kasabası olan yerin iskeleti arasında birkaç ev hâlâ ayaktaydı. Taşınabilen her şey taşınıp götürülmüştü ama birkaç insan kalmıştı. Boş binalar artık molozdan başka bir şey değildi. Onları kemiren şey zaman değil insanlar olmuştu. Rastgele tahtalar sökülmüş, çatılardan kaplama parçaları eksilmiş, boşaltılmış bodrumlar boş deliklere dönmüştü. Sanki kör eller uzanıp o anda aklına eseni almış, ertesi sabah neyin ayakta kalacağına hiç önem vermemişti, içinde yaşanan evler, harabelerin arasına rastgele saçılmıştı. Koca yerleşim yerindeki tek hareket, o evlerin bacasından yükselen dumanlardı. Kenarda eskiden okul olan bir beton kabuk duruyordu. Kurukafa gibi. Camsız pencereleri de boş göz çukurlarıymış gibi. Tek tük kopuk teller de sanki geriye kalan saçlarıydı.

Kasabanın ötesinde, uzaktaki tepede, Twentieth Century Motor Şirketi'nin fabrikası duruyordu. Duvarları, çatı hatları ve

bacaları yerli yerindeydi. Sağlam bir kale gibi. Sağlam sanılabilirdi, tabii su deposu olmasaydı. Su deposu çarpılmış, yana kaykılmıştı.

Yamacı kaplayan ve kilometrelerce uzanan sık bitki örtüsü arasında fabrikaya giden yol görünmüyordu. Arabayı duman çıkaran en yakın eve doğru sürdüler. Kapısı açık duruyordu. Motor sesini duyan yaşlı bir kadın dışarı çıktı. İki büklüm, eklemleri şişmiş, yalınayak bir kadındı. Elbisesi un çuvalından dikilmeydi. Arabaya hiç şaşırmadan, meraksız bakışlarla baktı. Yorgunluktan başka hiçbir duygu hissedemeyen birinin boş bakışlarıyla.

Rearden, “Fabrikanın yolunu tarif eder misiniz?” diye sordu.

Kadın hemen cevap vermedi. Sanki İngilizce bilmiyordu. Sonunda, “Hangi fabrika?” diye sordu.

Rearden parmağıyla gösterdi. “Şu fabrika.”

“Kapalı orası.”

“Kapalı olduğunu biliyorum. Ama oraya ulaşmanın bir yolu var mı?”

“Bilmiyorum.”

“Yol gibi bir şey var mı?”

“Orman içinde yollar var.”

“Arabanın geçebileceği bir yol mu?”

“Belki.”

“En iyi yol hangisi?”

“Bilmiyorum.”

Açık kapıdan evin içini görebiliyorlardı. İşe yaramaz bir gaz sobası vardı. İçine paçavralar doldurulmuştu. Belli ki çekmece diye kullanılıyordu. Köşedeki taş sobada odunlar yanıyor, üzerinde bir çaydanlık kaynıyordu. Duvarda is lekeleri vardı. Bir masanın ayağına beyaz bir nesne dayamışlardı. Eski bir lavaboydu bu. Herhalde bir banyonun duvarından sökülüp çıkarılmıştı. Şimdi içine lahanalar konmuştu. Masadaki şişeye bir mum dikilmişti. Yerlerde boya diye bir şey kalmamış, fırçalanarak temizlenmiş yer tahtaları, eğilip onları fırçalayan kişinin acılarını yansıtır

gibi bir görünüme kavuşmuştu. Ama mücadele kaybedilmişti çünkü kirler, tahtaların pürüzleri arasına yeniden yerleşiyordu.

Kadının arkasında teker teker, bir grup çocuk sessizce birikmişti. Arabaya bakıyorlardı. Ama çocuklara özgü o merakla değil, ilk tehlike işaretinde ortadan kaybolmaya hazır vahşilerin gerilimiyle.

Rearden, “Fabrikaya kaç kilometre yol var?” diye sordu.

“On beş kilometre, belki de on.”

“Bir sonraki kasaba ne kadar uzak peki?”

“Buradan sonra kasaba yok.”

“Bir yerlerde kasabalar vardır... Ne kadar uzak?”

“Evet. Bir yerlerde...”

Evin yan tarafındaki boş alana asılmış soluk çamaşırlar vardı. İp de bir telgraf teliydi. Sebze bahçesinde üç tavuk geziniyor, her şeyi gagalıyordu. Dördüncüsü, su tesisatından kalma borunun üzerine oturmuştu. Çamur ve pislik çukurunda iki domuz vardı. Çamurun içinden geçebilmek için atılmış taşlar, aslında otoyoldan kopmuş beton parçalarıydı.

İleriden bir gıcirtı sesi duyuldu, bir adamın kuyudan kovayla su çektiğini gördüler. Sonra adam sokak boyunca yaklaşırken ona baktılar. İncecik kollarına fazla ağır gelen iki kova taşıyordu. Yaşı belli değildi. Yaklaştı, durdu, arabaya baktı. Gözleri yabancılar üzerinde gidip geldi, sonra bakışlarını kaçırdı. Kuşkulanmış, ürkmüştü.

Rearden bir on dolar çıkarıp uzattı. “Lütfen bize fabrikanın yolunu tarif eder misiniz?” diye sordu.

Adam paraya boş bir kayıtsızlıkla baktı, hiç kıpırdamadı, elini uzatmadı. Hâlâ iki kovayı tutuyordu. Dagny içinden, eğer hiç hırsı olmayan bir adam arayan varsa işte burada, diye geçirdi.

Adam, “Buralarda paraya ihtiyacımız yok,” dedi.

“Çalışıp hayatınızı kazanmıyor musunuz?”

“Evet.”

“Eh, para yerine ne kullanıyorsunuz?”

Adam kovaları yere bıraktı. Sanki o ağırlığa dayanmak zorunda olmadığı yeni aklına gelmiş gibiydi. “Para kullanmayız,” dedi. “Malları aramızda değişiriz.”

“Başka kasabalardan gelenlerle nasıl değişiyorsunuz?”

“Başka kasabaya gitmeyiz.”

“Burada hayatınız pek kolay değil galiba.”

“Sana ne?”

“Hiç. Yalnızca merak. Neden burada yaşıyorsunuz?”

“Babamın burada bir bakkal dükkânı vardı. Ama fabrika kapandı.”

“Neden taşınıp gitmediniz?”

“Nereye?”

“Nereye olursa.”

“Ne için?”

Dagny iki kovaya bakıyordu. Dört köşe tabanlı tenekelerdi bunlar. Hepsine birer ip geçirilmişti. Yağ tenekesi oldukları belliydi.

“Bak,” dedi Rearden. “Fabrikaya çıkan bir yol var mı, söyleyebilir misin bize?”

“Çok yol var.”

“Arabanın sığacağı yol var mı?”

“Vardır herhalde.”

“Hangisi?”

Adam soruyu birkaç saniye ciddi ciddi düşündü. “Şimdi...” dedi. “Okulun yanından sola döner, çarpık meşeye kadar giderseniz oradan çıkan yol... eğer iki hafta boyunca yağmur yağmamışsa iyidir.”

“En son ne zaman yağmur yağdı?”

“Dün.”

“Başka yol var mı?”

“Hanson’ın otlığına kadar gidip ormana girerseniz orada iyi, sağlam bir yol var. Dereye kadar gidiyor.”

“Derenin üstünde köprü var mı?”

“Yok.”

“Başka ne yollar var?”

“Eğer istediğiniz araba yoluysa Miller’ın bostanının öbür yanında var. Yapılı yol. Araba için en iyisi o. Okul binasından sağa dönün, sonra...”

“Ama o yol fabrikaya gitmiyor herhalde, öyle değil mi?”

“Yo, fabrikaya gitmez.”

“Peki,” dedi Rearden. “Kendi yolumuzu kendimiz bulacağız herhalde.”

Tam marşa bastığı anda bir taş gelip ön cama çarptı. Cam darbeye dayanıklıydı ama üzerini örümcek ağı gibi çizgiler kaplayıverdi. Paçavralar giymiş bir veledin bir anda köşeyi dönüp yok olurken yüksek sesle kahkaha attığını duydular. Daha gerileriden, ona cevap veren başka çocukların çığlıklara karışan gülüşleri de duyuldu.

Rearden ağzından fırlamak üzere olan küfrü engelledi. Su taşıyan adam sokağın ilerisine doğru bakarken kaşları biraz çatıktı. Yaşlı kadın da bakıyordu ama o hiçbir tepki vermemişti. Sessizce durmuş, fotoğraf filmi gibi gördüklerini kaydeder halde fakat ilgisiz ve amaçsız bakışlarla bakıyordu. Kaydettiği biçimlere pek bir anlam veremediği ortadaydı.

Dagny birkaç dakikadır yaşlı kadını inceliyordu. Kadının şiş eklemleri ve biçimsizliği, yılların ya da ihmalin ürünüymüş gibi gözükmüyordu. Hamile olabilirdi. Bu imkânsız gibi görünse de Dagny daha dikkatli bakınca saçlarının ağarmış değil tozlu olduğunu, yüzünde de pek az kırışık olduğunu fark etmişti. Boş gözler, bükük omuzlar, ayak sürüyerek yürümeler ona ihtiyarlara özgü bir hava veriyordu.

Dagny pencereden eğilip ona, “Kaç yaşındasın?” diye sordu.

Kadın dönüp baktı. Gücenmiş değildi, amaçsız bir soruyu sorana bakıyordu yalnızca. “Otuz yedi,” diye karşılık verdi.

Birkaç blok ilerlediklerinde Dagny, “Hank,” dedi dehşet içinde. “O kadın benden yalnızca iki yaş büyük.”

“Evet.”

“Tanrım, nasıl düşmüşler bu duruma?”

Rearden omuz silkti. “John Galt kim?”

Kasabadan ayrılırken son gördükleri şey bir ilan panosu oldu. Şerit şerit soyulmuştu ama solmuş, grileşmiş de olsa hâlâ ne olduğu seçilebiliyordu. Bir çamaşır makinesinin reklamıydı bu.

Kasabanın ilerisindeki uzak bir tarlada bir adamın ağır ağır hareket ettiğini gördüler. İnsan vücudunu normalin ötesinde bir fiziksel çabaya zorlamanın çirkinliği idi gördükleri; adam sabanı eliyle sürüyordu.

Twentieth Century Motor Şirketi’ne iki saat sonra vardılar. Tepeye tırmanırken bu girişimlerinin yararsız olduğunu biliyorlardı. Ana giriş kapısında paslı bir asma kilit sallanıyordu ama camlar kırılmış, içerisi gelene geçene açılmıştı. Fabrikanın içinde tahta parçaları, tavşanlar, kuru yapraklar vardı.

Fabrika çoktan boşaltılmıştı. Büyük makineler uygar yollarla çıkarılmıştı ve eskiden tutturuldukları yerlerdeki delikler betonun üzerinde görünüyordu. Geri kalanı da buraya yolu düşen yağmacılara gitmişti. Hiçbir şey kalmamıştı geriye. Yalnızca çerçöp vardı. En yoksul serserinin bile işine yaramayacak şeylerdi bunlar. Yığınlar halinde bükülmüş, paslanmış hurdalar, tahtalar, sıvalar, cam kırıkları... Bir de çelikten helezon biçiminde merdivenler. Onlar uzun süre dayanmak üzere yapılmıştı. Yerden tavana kadar yükseliyorlardı.

Koca salonun ortasında durdular. Tavandaki delikten bir ışık çaprazlama giriyordu. Kendi adımlarının sesleri boş mekânda yankılanıyordu. Çelik kirişler arasından bir kuş uçtu, delikten geçip gökyüzüne yükseldi.

Dagny, “Bir dolaşalım, ne olur ne olmaz,” dedi. “Sen çalışma yerlerine bir bak, ben de ek binalara. Mümkün olduğu kadar çabuk bitirelim.”

“Tek başına dolaşmanı istemiyorum. Döşemeler, merdivenler ne kadar sağlamdır, bilinmez.”

“Ne saçma! Fabrikalarda yolumu kolay bulurum. Yıkıntılarda da. Yapalım bitsin. Buradan gitmek istiyorum.”

Dönüp sessiz avluları dolaşmaya başladı. Çelik köprüler hâlâ yerindeydi. Tepelerde geometrik kusursuzluğun simgesi gibi duruyorlardı. Onları görmeyi hiç istemiyordu ama kendini zorlayıp baktı. Sevdiği birinin cesedini teşhis etmeye benziyordu bu iş. Bakışlarını projektör gibi dolaştırıyordu. Dişleri sımsıkı kenetlenmişti. Hızlı hızlı yürüyordu çünkü hiçbir yerde durması gerekmiyordu.

Eskiden laboratuvar olan odada durdu. Onu durduran şey spiral şeklinde sarılı bir kablo olmuştu. Bir atık yığınının ortasından kablonun ucu çıkmıştı. Tellerin bu biçimde sarıldığını daha önce görmüş değildi ama yine de tanıdık bir yanı vardı. Sanki bir anıyı çağırıyordu. Soluk ve uzak bir anı. Kablolara uzandı ama kıpırdatamadı. Yığının altına gömülmüş bir şeyin parçası gibiydi.

Buranın bir laboratuvar olduğunu duvarlardan koparılmış şeylerin kalıntılarına bakarak tahmin etmişti. Bir yığın elektrik prizi, ağır kablo parçaları, cam tüpler, rafları ve kapakları olmayan dolaplar. Yerdeki yığında da birçok cam, lastik, plastik ve metal vardı. Bir zamanlar kara tahta olan şeyin parçaları da vardı. Kâğıt parçaları kurumuş, yerde hışır hışır dolaşıyordu. Buraya sahipleri tarafından getirilmemiş şeyler de vardı. Mısır patlağı kutuları, bir viski şişesi, bir “itiraflar” dergisi.

Kabloyu yığından çekmek için zorladı ancak kıpırdatamadı. İri bir cismin parçasıydı bu. Çömeldi, yığını eşelemeye koyuldu.

Ayağa kalkıp ortaya çıkardığı cisme baktığında elleri yer yer kesilmiş, üstü başı toz içinde kalmıştı. Bu cisim, bir motor modelinin kırık kalıntısıydı. Parçalarının çoğu kayıptı ama ilk biçimiyle ve amacıyla ilgili biraz fikir verebilecek gibiydi.

Dagny hiç böyle bir motor görmediği gibi, buna benzeyen herhangi bir şey de görmemişti daha önce. Parçaların garip ta-

sarımını da, neyi başarmak üzere bir araya getirildiklerini de anlayamıyordu.

Kirli boruları, garip biçimli bağlantıları inceledi, bunların amacını tahmin etmeye çalıştı, kafasında bildiği her motoru hatırlamaya uğraştı. Hiçbiri bu modele uymuyordu. Elektrik motoruna benziyordu ama bunun nasıl bir yakıt kullandığı belli değildi. Buharla, mazotla ya da bildiği diğer maddelerle çalışan bir şey olamazdı.

Soluğu tıkanır gibi oldu, kendini yığının üzerine attı. Elleri ve dizleri üzerinde emekliyor, gözüne ilişen her kâğıdı kapmaya çalışıyor, fırlatıyor, yine aranıyordu.

Sonunda umduğu şeyin bir parçasını buldu. Daktiloyla yazılmış sayfalar birbirine tutturulmuştu. Bir metnin parçalarıydı bunlar. Ancak başı da sonu da kaybolmuştu. Yırtık kâğıtlar, destenin bir zamanlar ne kadar çok sayfalı olduğunu belli ediyordu. Kâğıtlar sararmış, kurumuştu. Bu yazılar motoru tarif ediyordu.

Rearden fabrikanın jeneratör odasından onun çığlığını duydu. “Hank!” diye bağırıyordu Dagny. Sesi bir korku çığlığı gibiydi.

Hemen o sese doğru koştu, Dagny’yi odanın orta yerinde, elleri kan içinde gördü. Çorapları yırtılmış, tayıörü toz içinde kalmıştı. Elleri bir deste kâğıda sımsıkı sarılmış durumdaydı.

“Hank, bu neye benziyor?” diye sorup ayaklarının dibindeki şeyi gösterdi. Sesi çok heyecanlıydı. Paniğe kapılmış, gerçek dünyadan kopmuş birinin sesi gibiydi. “Neye benziyor?”

“Yaralı mısın? Ne oldu?”

“Hayır! Boş ver onu, bana bakma! Ben iyiyim! Sen şuna bak. Bunun ne olduğunu biliyor musun?”

“Ne yaptın kendine?”

“Şunu ortaya çıkarmak zorundaydım. Ben iyiyim.”

“Titriyorsun.”

“Sen de titreyeceksin birazdan Hank! Bak şuna. Bak ve neye benzettiğini söyle bana.”

Hank yerdeki nesneye baktı, sonra daha dikkatli inceledi. Az sonra yere oturmuş gördüklerinin ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Kaşlarını çatarak, “Motor monte etmenin böyle garip bir yolu olur mu yahu,” diye söylendi.

Dagny sayfaları ona uzatarak, “Oku şunu,” dedi.

Hank okudu, başını kaldırdı, “Ulu Tanrım!” dedi.

Dagny de yere, onun yanına oturmuştu. Bir an için hiçbir şey söyleyemediler.

“Sarılı kablo,” dedi Dagny. Kafası yıldırım hızıyla çalışıyor ama gördüğü sarsıcı şeylere yetişemiyordu. Kelimeler ağzından çıkarken sanki birbirine çarpıyordu. “İlk önce kabloyu fark ettim çünkü böyle çizimler görmüştüm. Yıllar önce. Tam böyle değil ama benzer bir şey. Okuldayken. Eski bir kitaptaydı. Uzun zaman önce imkânsız diye vazgeçilmişti. Ama ben demiryolu motorları konusunda her bulduğumu okumaya meraklıydım. Kitapta insanların bir zamanlar böyle bir şey düşündüğü anlatılıyordu. Üzerinde çalışmışlar, deneylere yıllar harcamışlar, sonunda çözümlayemedikleri için vazgeçmişlerdi. Bizim çağımızda yaşayan hiçbir bilim adamının bu konuyu düşündüğünü sanmıyordum. Ama biri düşünmüş. Biri çözümlemiş. Bu çağda! Hank, anlıyor musun? O adamlar yıllar önce atmosferden statik elektriği çekebilecek bir motor icat etmeye çalışmış, yolda giderken kendi gücünü yaratmasını istemiş ancak yapamayıp vazgeçmişlerdi.” Yerdeki kırık cismi gösterdi. “Ama işte burada...”

Rearden başıyla onayladı. Gülümsemiyordu. Oturmuş o cisme bakarken kendi düşüncelerine gömülmüştü. Pek mutlu düşünceler içinde olmadığı belliydi.

“Hank! Bunun ne anlama geldiğini anlıyor musun?”

İçten yanmalı motordan bu yana motor dalında en büyük devrimdi bu! Hatta ondan bile büyüktü! Her şeyi siliyordu bu, aynı zamanda her şeyi de mümkün kılıyordu. Dwight Sanders da ötekiler de cehennemin dibine! Böyle bir şey gerçek olduk-

tan sonra dizelin yüzüne kim bakardı? Petrolü, kömürü, yakıt istasyonlarını kim takardı?”

Benim gördüğümü sen de görüyor musun? Yepyeni bir lokomotif... dizelin yarısı boyunda ama on katı güce sahip. Gücünü kendi üretiyor. Birkaç damla yakıt ona yetiyor. Enerjisinin sınırı yok. Keşfedilmiş hareket araçlarının en temiz, en hızlısı, en ucuzu. Nakliye sistemlerimize ve ülkemize bunun neler yapabileceğini düşünebiliyor musun? Sadece bir yıl yeter!”

Rearden’ın yüzünde hiçbir heyecan kıvılcımı yoktu. Yavaşça, “Tasarımını kim yapmış?” diye sordu. “Neden burada bırakılmış?” “Öğreneceğiz.”

Rearden elindeki sayfaları düşünceli bir tavırla tarttı. “Dagny,” dedi. “Bunu yapan adamı bulamazsan geriye kalan şu parçalara bakarak sen böyle bir motor yaratabilir misin?”

Dagny uzun süre sessiz kaldı, sonunda ağzından çıkan kelime sanki *pat* diye yere düşmüştü: “Hayır.”

“Hiç kimse yapamaz. O yapmış. Motor çalışmış da. Buradaki yazılar öyle diyor. Ömrümde gördüğüm en harika şey. Ama tekrar çalıştıramayız. Eksiğin ne olduğunu bulmak için de onunki kadar büyük bir zekâ gerekir.”

“Onu bulurum... Başka her işimi bıraksam bile bulurum ve...”

“Eğer hâlâ sağsa tabii...”

Rearden’ın sesinden, onun neyi tahmin ettiğini anlamıştı. “Neden öyle diyorsun?”

“Bence değil. Sağ olsa bu tür bir icadı bu enkaz yığnında çürümeye bırakır mıydı? Bu çapta bir başarıyı terk eder miydi? Eğer sağ olsa kendi kendine enerji yaratan lokomotifleri sen yıllardan beri çalıştırıyor olurdun. Onu aramak zorunda da kalmazdın çünkü bugüne kadar bütün dünya onun adını öğrenmiş olurdu.”

“Bu modelin çok eski tarihli olduğunu sanmıyorum.”

Rearden elindeki kâğıtlara, motorun paslarına baktı. “Yaklaşık on yıl kadar önce herhalde,” dedi. “Belki biraz daha eski.”

“Onu bulmak zorundayız. Ya da onu tanıyan birini. Bu her şeyden önemli...”

“Evet, günümüzde herhangi bir kimsenin sahip olduğu ya da ürettiği her şeyden önemli! Ama onu bulabileceğimizi sanmıyorum. Kimsenin onun yaptığını tekrar yapabileceğini de sanmıyorum. Onun motorunu başka hiç kimse yapamaz. Geriye yeterli parça kalmamış. Bu yalnızca bir ipucu. Değerli bir ipucu ama işi tamamlamak için, ancak yüz yılda bir gelen o beyinlerden biri gerekir. Bugünün motor tasarımcılarının buna kalkışabileceğini düşünüyor musun?”

“Hayır.”

“Birinci sınıf tasarımcı kalmadı. Motor dalında yıllardır tek bir yeni fikir yok. Ölen ya da çoktan ölmüş bir meslek de bu işte.”

“Hank, eğer yapılabilirse bu motorun ne anlama geleceğini biliyor musun?”

Rearden gülümsedi. “Herhalde ülkedeki herkesin ömrü on yıl uzardı... Ne çok şeyin üretimini kolaylaştıracağını, ucuzlatacağını düşünürsen... insan emeğinden ne büyük tasarruflar sağlayacağını hesaba katarsan... O emekler başka alanlara kayardı. Herkes harcadığı emeğe karşılık çok daha fazla kazanırdı. Lokomotifler! Ya bu tür motorlarla çalışan otomobiller, gemiler, uçaklar? Traktörler! Santraller. Hepsi sınırsız bir enerji kaynağına bağlanmış, hiç yakıt parası ödemiyor, ancak konvertörü çalıştırmak için birkaç kuruş ödüyorlar, o kadar. Bu motor tüm ülkeyi harekete geçirebilir, fitilini ateşleyebilir. Her mağaraya bir elektrik ampulü sokabilir. Şu vadide gördüğümüz insanların evlerine bile.”

“Tabii ki! Ve bu olacak da, bunu yapan adamı bulacağım.”

“Deneriz.”

Rearden birdenbire ayağa kalktıktan sonra yerdeki kalıntılara baktı ve neşesiz bir gülüşle, “İşte John Galt Hattı’nın motoru,” dedi. Ardından bir iş yöneticisinin ses tonuyla konuştu. “Önce bakalım bu fabrikanın personel ofisi buralarda mı! Kayıtları arayalım, yani kalmışsa tabii. Araştırmacıların ve mühendislerin

adlarını öğrenmeliyiz. Burası şimdi kime ait bilmiyorum. Herhalde sahiplerini bulmak kolay olmaz çünkü kolay olsa, buranın bu hale gelmesine izin vermezlerdi. Daha sonra laboratuvarın her odasını ararız. Ardından birkaç mühendisi uçağa koyup buraya getirir, geri kalan her yeri elden geçiririz.”

Çıkmak üzere döndüler ama kapıda bir an durdular. “Hank, o motor bu fabrikanın içindeki en değerli şeydi,” dedi Dagny alçak sesle. “Tüm fabrikadan ve içindeki her şeyin toplamından daha değerli. Yine de geride bırakmış, atık saymışlar onu. Kimsenin çalmaya değer bulmadığı tek şey o olmuş.”

Rearden, “Bu olayda beni asıl korkutan da o,” dedi.

Personel ofisini bulmaları fazla uzun sürmedi. Kapıdaki yazı kalmıştı ama başka hiçbir şey yoktu. Ortalıkta eşya, kâğıt falan da görünmüyordu. Yalnızca moloz ve camı kırık pencereler.

Motorun olduğu odaya geri döndüler. Dizleri üzerinde emekleyerek odadaki her hurda parçayı incelediler. Bulunacak fazla şey kalmamıştı. Laboratuvardaki notlara benzeyen her kâğıdı bir kenara ayırdılar ama hiçbiri o motordan söz etmiyordu. Aralarında zımbalı yazılardan parçalar yoktu. Mısır patlağı kutuları ve içki şişeleri buraya ne tür insanların gelip gittiğini belli ediyordu. Geride kalmış her şeyi yok eden, hepsini bilinmez derinliklere taşıyan dalgalar gibi.

Motora ait olabilecek birkaç metal parçasını ayırdılar ama bunlar da değerli olamayacak kadar küçük şeylerdi. Aslında motorun büyük bölümleri ve parçaları koparılıp alınmış gibiydi. Bunları başka bir yerde kullanabileceğini sanan kişiler almış olabilir. Geri kalanlar da kimsenin ilgisini çekmeyecek kadar acayip görünüyordu.

Dagny ağrıyan dizleri üzerinde, avuçları beton tabanın pütürlerine yapışmış durumda aranırken öfkeden titrediğini hissetti. Karşısındaki bu sahneye cevap veren, acı dolu, çaresiz bir öfkeydi içindeki. Acaba motorun kayıp kablolarına birinin çamaşırları mı asılıyor şimdi, diye düşündü. Acaba tekerlekleri bir kuyudan

su çekmek için yapılmış bir tulumhada mı kullanılıyor? Acaba silindiri, burada içki içen adamın sevgilisinin penceresinde, içine sardunyalara ekilmiş olarak mı duruyor?

Tepede hâlâ biraz ışık kalmıştı ama vadiden mavi bir sis yaklaşıyor, yaprakların kızılımsı sarısı da gurubun ışıklarına dönüşüyor, gökyüzüne tek renk yayılıyordu.

İşleri bittiğinde ortalık kararmıştı. Dagny kalktı, pencerenin boşluğuna dayanıp alnında serin havayı hissetmeye çalıştı. Gökyüzü lacivertti. “Tüm ülkeyi harekete geçirebilir, fitilini tutuşturabilir bu...” Dönüp motora göz attı, sonra pencereden dışarı baktı. Birdenbire ağzından bir inilti çıktı, bir ürperti hissetti, başı koluna doğru sarktı.

Rearden, “Ne oldu?” diye sordu.

Dagny cevap vermedi.

Rearden pencereden dışarı baktı. Aşağıda, vadinin dibinde oluşan karanlıkların içinde birkaç solgun ve titrek ışık fark ediliyordu. Mum ışığıydı bunlar.

10 Wyatt'ın Meşalesi

Arşiv bölümündeki memur, “Tanrı bizi korusun!” diyordu. “O fabrikanın şu anda kime ait olduğunu bilen yok. Herhalde hiçbir zaman da olmayacak.”

Memur giriş katındaki bir masada oturuyordu. Dosyaları iyice toz bürümüştü, buraya pek az ziyaretçi geldiği belliydi. Adam pencerenin hemen dışına, bir zamanlar canlı ve varlıklı bir kentin işlek meydanı olan çamurlu alana park etmiş pırıl pırıl parlayan otomobile baktı, sonra karşısındaki iki yabancı ziyaretçiye dönerken yüzünde belli belirsiz bir şaşkınlık görüldü.

“Neden?” diye sordu Dagny.

Adam elini çaresizlik içinde, dosyalardan çıkardığı kâğıt kalabalığına uzattı. “Oranın kime ait olduğuna mahkeme karar vermek zorunda, bence bunu da hiçbir mahkeme yapamaz. Tabii eğer sonunda bir mahkemenin önüne gelebilirse. Bence gelemmez.”

“Neden? Ne oldu ki?”

“Şey, satmışlardı... Yani Twentieth Century demek istiyorum. Twentieth Century Motor Şirketi. İki tarafa devredildi aslında. Aynı zamanda ve iki ayrı gruba. O sıralarda bu büyük bir skandal olmuştu. İki yıl önce. Şimdi de...” Eliyle gösterdi. “Bir yığın belge var, o kadar. Duruşma yapılması bekleniyor. Hangi yargıç bu kargaşanın içinden mülkiyet haklarını bulup çıkarabilir ya da hangi tür hakları ayıklayıp çıkarabilir hiç bilemiyorum.”

“İşin detaylarını bana anlatır mısınız lütfen?”

“Şey, fabrikanın son yasal sahibi, Halk İpotek Şirketi adında, Wisconsin’in Rome kentinde bir kuruluş. Yani fabrikanın öte yanında, elli kilometre kadar kuzeydeki bir kent. İpotek şirketi hayli gürültücü bir şirketti. Kolay kredi verdiklerine dair reklam yapıp dururlardı. Şirketin başında da Mark Yonts vardı. Nereden

geldiğini de sonra nereye gittiğini de bilen yok. Ama ipotek şirketinin çökmesini izleyen günün sabahında, Mark Yonts'un fabrikayı Güney Dakota'dan gelme bir grup enayiye sattığı ama aynı zamanda Illinois'daki bir bankadan kredi alırken de o fabrikayı teminat olarak gösterdiği ortaya çıktı. Gelip fabrikaya baktıklarında tüm makineleri önceden çıkarıp tek tek sattığı da anlaşıldı. Kimlere sattığını bilen yok. Yani görünüşe göre herkes oranın sahibi ama ortada gerçek bir sahip yok. Güney Dakotalılar da banka da ipotek şirketinin avukatı da birbirine dava açtı. Her biri fabrikayı istiyor ama hiçbirinin oradan bir araba lastiğini bile çıkarma hakkı yok, zaten çıkaracak lastik falan da kalmadı.”

“Mark Yonts o fabrikayı satmadan önce hiç çalıştırdı mı?”

“Yok canım! O adam hiçbir şeyi işletebilecek türden adam değildi hanımefendi. Niyeti parayı *kazanmak* değil, yalnızca *ele geçirmektir*. Geçirdi de. O fabrikadan kimsenin kazanamayacağı kadar para kazandı.” Bu kadınla birlikte gelen sarışın adamın neden o anda başını çevirip dışarıdaki arabasına baktığını pek kavrayamadı. Arabanın bagaj kısmında büyük bir şey brandaya sarılmış, iplerle sımsıkı bağlanmış, arabanın bagajına sokulmuş ama kapak kapatılamamıştı.

“Fabrikanın kayıtlarına ne oldu?”

“Hangi kayıtlar hanımefendi?”

“Üretim kayıtları. Çalışma kayıtları. Mesela... personel dosyaları.”

“Artık onlardan geriye hiçbir şey kalmadı. Bunca zamandır yağmalandı gitti hepsi. Sahiplik iddia eden herkes bulduğu her parça mobilyayı, taşınabilecek her şeyi götürdü. Şerif kapıya asma kilit taksa da buna engel olamadı. Kâğıt türü şeylere gelince, onları herhalde Starnesville'dekiler gelip almıştır. Vadinin içindeki bir yerleşim yeri burası. Bugünlerde durumları pek kötü. Onları toplamış, yakacak olarak kullanmışlardır herhalde.”

Rearden, “O fabrikada çalışan insanlardan kimse kaldı mı?” diye sordu.

“Kalmadı beyefendi. Buralarda kalmadı. Hepsi Starnesville’de otururdu.”

“Hepsi mi?” diye fısıldadı Dagny. Oradaki harabeler gözünün önünde belirmişti. “Mühendisler de mi?”

“Evet hanımefendi. Fabrikanın kasabasıydı orası. Ama hepsi çoktan gitti.”

“Orada çalışmış insanlardan birinin ismini hatırlıyor musunuz?”

“Hayır hanımefendi.”

Rearden, “Fabrikayı en son çalıştıran kimdi peki?” diye sordu.

“Bilemiyorum efendim. Jed Starnes öldükten sonra orada öyle çok hareket oldu, fabrika öyle çok el değiştirdi ki! Fabrikayı ilk kuran oydu. Herhalde ülkenin bu taraflarını baştan sona o kurdu sayılır. On iki yıl önce öldü.”

“Bu Mark Yonts denen adamın fabrikayı nasıl ele geçirdiğini bilmiyor musunuz?”

“Onu biliyorum. Rome’un Belediye Başkanı Bascom’dan satın aldı. Ama Bascom oraya nasıl sahip oldu, onu bilemiyorum.”

“Belediye Başkanı Bascom nerede şimdi?”

“Hâlâ orada. Rome’da.”

Rearden ayağa kalkarken, “Teşekkür ederiz,” dedi. “Onu bir ziyaret edelim.”

Kapıya vardıklarında memur arkalarından, “Siz ne arıyordunuz efendim?” diye seslendi.

Rearden, “Bir arkadaşımızı arıyoruz,” dedi. “Kaybettiğimiz bir arkadaşımızı. Bu fabrikada çalışıyordu.”

Wisconsin’de, Rome kentinin Belediye Başkanı Bascom koltuğunda arkasına yaslandığında, göğsü ile göbeği, kirli gömleğinin altında bir armut şekli oluşturuyordu. Hava, güneş ile tozun bir karışımıydı. Evin balkonu üzerinde ağır bir baskı oluşturuyordu. Adam kolunu sallayınca parmağındaki düşük kaliteli iri topaz parıldadı.

“Hiç yararı yok hanımefendi, hiç yararı yok,” dedi. “Buralardaki insanlara sorular sormak, vaktinizi ziyan etmekten başka

işe yaramaz. Etrafta o fabrikadan hiç kimse kalmadı, insanlar da onları çoktan unuttu gitti. Öyle çok insan toparlanıp taşındı ki burada kalanlarda iş yok artık. Ben kendim söylüyorum, iş yok bunlarda. Ben de bir yığın işe yaramazın belediye başkanıyım.”

Bascom iki konuğuna da oturacak yer göstermişti ama kadının balkon parmaklığına dayanıp durmayı yeğlemesi onu rahatsız etmedi. Kendini arkaya verip kadının ince uzun vücuduna baktı. Kaliteli mal, diye düşündü. Ama zaten yanındaki adam da besbelli hayli zengindi.

Dagny, Rome’un sokaklarına bakıyordu. Evler, kaldırımlar, elektrik direkleri, hatta meşrubat reklamları vardı ama bu kentin de Starnesville’e dönmesine sanki birkaç santim ya da birkaç saat kalmış gibi bir hava seziliyordu.

“Hayır, fabrika kayıtlarından bir şey kalmadı,” dedi Bascom. “Aradığınız oysa vazgeçin hanımefendi. Fırtınada yaprak kovalamaya benzer. Ayrıca kâğıtlar kimin umurunda? Böyle bir zamanda insanlar hep sağlam, iyi, maddesel objelerin peşine düşer. Pratik davranmak gerek.”

Tozlu pencere doğramaları arasından evin içi de görünüyordu. Yerde, parkelerin üzerinde Acem halıları vardı. Geçen yılın yağmurundan kalma lekelerin doldurduğu duvarın önüne bir bar kurulmuştu. Kenarlarında kromajlar vardı. Pahalı bir radyo göze çarpıyordu. Üzerine eski bir gaz lambası konmuştu.

“Tabii fabrikayı Mark Yonts’a satan bendim. İyi adamdı Mark. Capcanlı, enerjik biriydi. Tamam, fırsat bulursa durumdan istifade etmeye çalışırdı ama... kim yapmıyor ki bunu! Hoş, o biraz ileri gitti. Bunu beklememiştim. Yasal çerçeveden çıkmayacak kadar akıllı vardır sanıyordum... Yasadan geriye ne kaldıysa!”

Başkan Bascom gülümsedi. Onlara çok dürüst, içini açmaya hazır bir ifadeyle bakıyordu. Gözlerinde pırıl pırıl bir zekâ, gülümsemesinde iyilik vardı.

“Sizin dedektif olduğunuzu sanmıyorum,” dedi. “Ama olmanız bile bana vız gelir. Mark’tan komisyon falan almadım.

Anlaşmalarının hiçbirine beni dâhil etmedi, sonradan nereye gittiği hakkında da zerre fikrim yok.” İcini çekti. “Severdim onu. Keşke çekip gitmeseydi. Kilise vaazları ne derse desin, insanoğlu yaşamını sürdürmek zorundadır, bu Mark için de geçerliydi, öyle değil mi? O da başkalarından daha kötü değildi. Yalnızca daha zekiymiş. Kimi yakalanır kimi de yakalanmaz, aradaki tek fark odur zaten. Hayır, fabrikayı aldığı sırada ne yapmak niyetinde olduğunu bilmiyordum. Tabii, bana verdiği para o bubi tuzağının hak edeceğinden çok daha fazlaydı. Orayı satın almakla bana iyilik etmişti, o da doğru... Yo, hayır, orayı satın alsın diye ona baskı falan yapmadım. Gerekli olmadı. Daha önce ben de ona iyilikler yapmıştım. Bazı yasalar vardır, lastikten yapılmış gibidir. Belediye başkanları da bir dostun hatırı için o tür yasaları biraz esnetme gücüne sahiptir... Ee, ne olmuş yani? Şu dünyada zengin olanların hepsi bu yolla zengin olmuştur.” Gözü, dışarıdaki siyah arabaya doğru kaydı. “Siz de çok iyi bilirsiniz eminim.”

Rearden kendini kontrol etmeye çalışarak, “Fabrikayı anlatıyordunuz,” dedi.

Başkan Bascom, “Benim tahammül edemediğimse ilkelerden söz eden insanlardır,” dedi. “İlkeler hiç kimsenin süt güğümünü dolduramaz. Hayatta tek önemli şey sağlam, maddi varlıklardır. Çevremizde her şey parça parça olurken teorileriden bahsetmeye zaman yoktur. En azından ben dibe batmaya razı değilim. Onlar ideallerini muhafaza etsin, ben de fabrikayı alayım. İdealleri istemem ben. Günde üç öğün yemeğimi isterim, o kadar.”

“O fabrikayı niçin aldınız?”

“Bir işyerini kim niçin alır ki? Sıkınca ne yağı çıkacaksa onu çıkarmak için. İyi bir fırsat görürsem bunu anlarım. İflastan satılıyordu, kimsenin de o eski enkaza para vermeye niyeti yoktu. Yok pahasına aldım orayı. Elimde fazla uzun süre de kalmadı. Mark orayı iki üç ayda aldı benden. Tabii akıllıca bir hareket olduğunu kendim de kabul ediyorum. Büyük iş adamları bile benden kârlı çıkamazdı.”

“Siz devraldığınızda fabrika çalışır durumda mıydı?”

“Hayır. Kapatılmıştı.”

“Yeniden açmaya çalıştınız mı?”

“Ben mi? Ne münasebet! Ben pratik bir insanım.”

“Orada çalışmış insanlardan herhangi birilerinin adını hatırlıyor musunuz?”

“Hayır. Hiçbiriyle tanışmadım.”

“Hiçbir şeyi fabrika dışına çıkardınız mı?”

“Bakın, söyleyeyim size. Gidip etrafa bir bakındım, beğendiğim de yalnızca bizim Jed’in masası oldu. Harika bir masaydı. Masif maun. Onu yükleyip eve getirdim. Adını bilmediğim bir yönetici de çalışma odasına portatif bir duş taktırmıştı. Böylesini daha önce hiç görmemiştim. Cam bir kabindi. Camına bir deniz kızı kazınıp işlenmişti. Gerçek bir sanat eseri. Yağlı boya tabloların hepsinden güzel. Onu da çıkarttırıp buraya getirttim. Ne olacak ki? Kendi malımdı, öyle değil mi? O fabrikadan değeri olan bir şeyleri almaya hakkım yok mu?”

“Siz orayı iflas ettikten sonra almıştınız, değil mi?”

“Madison’daki ulusal banka çökmüştü o sıra! Tüm Wisconsin eyaletinin de sonunu getiren o oldu. En azından bu kesimlerin. Kimine göre bankayı batıran bu motor fabrikası olmuştu. Ama kimi de bunun bardağı taşıran damla olduğunu söylüyordu çünkü ulusal bankanın zaten üç dört eyalette başarısız yatırımları olmuştu. Bankanın başında Eugene Lawson vardı. Şefkatli bankacı derlerdi ona. İki üç yıl önce buralarda pek meşhurdur.”

“Lawson fabrikayı çalıştırmış mıydı?”

“Hayır. Ama oraya karşılık çok para vermişti. O yitik yerden geri alabileceğinden çok daha fazla. Fabrika batınca Gene Lawson için de her şey bitti. Üç ay sonra banka da battı.” Bascom içini çekti. “Buradaki insanları çok kötü sarstı bu durum. Hepsi dişlelerinden tırnaklarından artırdıkları her şeyi o bankaya yatırmıştı.”

Başkan Bascom hüznü gözlerle balkon parmaklığının ötesine, kendi kentine baktı. İşaret parmağıyla karşı kaldırımdaki birini

gösterdi. Ak saçlı bir hizmetçi kadındı bu. Dizleri üzerinde, bir evin önündeki merdivenleri silip fırçalıyordu.

“Şu kadına bakın örneğin. Bunlar sağlam, saygın vatandaşlardı. Kocasının bakkal dükkânı vardı. Adam ömrü boyunca, hep karısının ihtiyarlığını sağlama almak için çalışıp durdu. Sonunda öldüğünde başarmıştı da. Ama paralar o bankadaydı.”

“Fabrika battığında kim işletiyordu orayı?”

“Amalgam Hizmetler A.Ş. diye bir sabun köpüğü firma. Köpükten üflenmiş balon gibi bir şey. Bir anda ortaya çıktı, sonra da hemen yok oldu.”

“Ortakları nerede?”

“Sabun balonu patlayınca parçaları nereye gider? Koca ülkenin her yanında arayın da bulun onları!”

“Eugene Lawson nerede?”

“O mu? Onun bir derdi yok. Washington’da, Ekonomik Planlama ve Doğal Kaynaklar Bürosu’nda bir görevi var.”

Rearden bir anda ayağa fırladı. Öfkeden kaynaklanan otomatik bir hareketle, gereğinden hızlı fırlamıştı yerinden. Sonra kendini kontrol etmeyi başardı. “Bilgi için teşekkürler,” dedi.

Başkan Bascom dümdüz bir sesle, “Bir şey değil dostum, bir şey değil,” dedi. “Ne peşindesiniz bilmiyorum ama inanın vazgeçseniz iyi olur. O fabrikadan alınabilecek hiçbir şey kalmadı artık.”

“Söylemiştim size, bir arkadaşımızı arıyoruz.”

“Eh, öyle diyorsanız öyle olsun. Uğrunda bunca zahmete katlandığınıza göre çok iyi bir arkadaşınız olmalı... Eşiniz olmayan güzel bayanla birlikte!”

Dagny, Rearden’ın yüzünün bembeyaz kesildiğini gördü. Dudakları bile kireç gibi olmuştu. Teninden ayırt edilemiyordu. “Sen kendi kirli düşünce...” diye söze başlarken Dagny ikisinin arasına girdi.

Adama sakın bir sesle, “Neden onun karısı olmadığını düşünüyorsunuz?” diye sordu.

Bascom aslında Rearden'ın tepkisi karşısında şaşırılmıştı. O sözü de öyle kötü niyetle söylemediğini düşünüyordu. Bir kurnazın diğer kurnazlarla şifreli konuşması gibi bir hava vermeye çalıştı sözlerine.

“Hanımefendi, ben gençliğimde çok şey gördüm,” dedi iyi huylu bir havada. “Evli insanlar birbirlerine, akıllarında yatak odası varmış gibi bakmazlar. Bu dünyada iki yol vardır, ya erdemlisinizdir ya da hoşça vakit geçiriyorsunuzdur. İkisi birden olmaz hanımefendi, ikisi birden olmaz.”

Dagny, Rearden'ın konuşmasına engel olmak ister gibi ona döndü. “Ben basit bir soru sordum ama o bana öğretici bir cevap verdi,” dedi.

Başkan Bascom, “Bir tavsiye isterseniz, ucuz bir alyans alıp takın,” dedi Dagny'ye. “Garantili değildir ama biraz yardımı olur.”

Dagny, “Teşekkür ederim,” dedi. “Hoşça kalın.”

Tavrındaki ciddiyet, gerilimli sakinlik, Rearden'a peşinden arabaya kadar sessizce gelmesi için verilmiş mutlak bir emir gibiydi.

Kentten kilometrelerce uzaklaştıktan sonra Rearden ona bakmadan, çaresiz bir fısıltıyla konuştu. “Dagny, Dagny, Dagny, çok üzgünüm!” dedi.

“Ben üzgün değilim.”

Az sonra Rearden'ın kontrolünü kazandığı yüzünden belli olunca Dagny, “Hiç kimseye doğruyu söylediği için kızma,” dedi.

“Bu seferki doğru, onu ilgilendirmeyen bir şeydi.”

“Onun tahmini de ne seni ne de beni ilgilendirir.”

Rearden sıkılı dişlerinin arasından konuşurken sanki cevap vermiyor da beyni bu sesleri onun iradesi dışında zorla çıkarıyormuş gibiydi: “Seni koruyamadım, o iğrenç serseri...”

“Benim korunmaya ihtiyacım yoktu.”

Rearden sessiz kaldı. Ona bakmıyordu.

“Hank, öfken geçtikten sonra, yani yarın ya da haftaya, adamın açıklamalarını bir düşün, herhangi bir bölümü sana tanıdık gelecek mi, bir bak.”

Rearden başını hızla çevirip ona baktı ama bir şey söylemedi.

Uzun süre sonra konuştuğunda sesi yorgundu. “New York’a telefon açıp mühendisleri çağıramayız. Gelip fabrikaya bakmalarını isteyemeyiz. Onlarla burada buluşamayız. Motoru birlikte bulduğumuzu kimseye söyleyemeyiz... Bunların hepsini unuttum... yani orada, laboratuvardayken.”

“Bir telefon bulduğumuzda ben Eddie’yi ararım. Taggart kadrosundan iki mühendis göndermesini söylerim. Ben bu bölgede yalnızım, tatil yapıyorum. O kadar bilsinler.”

Şehirlerarası görüşme yapabilecekleri bir telefonu ancak üç yüz elli kilometre sonra bulabildiler. Dagny, Eddie Willers’ı aradı, Eddie onun sesini duyar duymaz soluğu boğazına tıkanmış gibi oldu.

“Dagny! Tanrı aşkına, neredesin?”

“Wisconsin’de. Niye?”

“Sana nasıl ulaşacağımı bilemedim. Hemen dönsen iyi olur. Hem de hemen.”

“Ne oldu?”

“Henüz olmadı. Ama gidişata bakılırsa... onları şimdi durdurmalısın, gücün yeterse. Ancak sen yapabilirsin. O da belki.”

“Neyi?”

“Gazete okumuyor musun?”

“Hayır.”

“Telefonda söyleyemem. Ayrıntıları anlatamam. Dagny, delirdiğimi zannedebilirsin ama galiba... Colorado’yu öldürmeyi planlıyorlar.”

“Hemen dönüyorum,” dedi Dagny.

Manhattan granitine ve Taggart terminalinin altına oyulmuş tüneller eski zamanlarda, trafiğin her saatte garı kilitleyecek kadar yoğun olduğu zamanlarda, yan hatlar olarak kullanılmıştı. Ama yıllar içinde alan ihtiyacı azalmış, yan tüneller de kurumuş nehir

yatakları gibi terk edilmişti. Birkaç mavi ışık kalmıştı oralarda. Granitin üzerindeki raylar da paslanmaya bırakılmıştı.

Dagny motoru tünellerden birindeki kocaman bir kasaya koydu. Bir zamanlar bu kasada acil durum elektrik jeneratörü dururdu ama artık çoktan çıkarılmıştı. Dagny'nin Taggart araştırma kadrosundaki işe yaramaz gençlere güveni yoktu. Aralarında yeteneği olan yalnızca iki mühendis vardı. Bu keşfin değerini ancak o ikisi bilebilirdi. Sırrını o ikisine açmış, onları Wisconsin'deki fabrikaya bakmaya yollamıştı. Sonra da motoru başka kimsenin bilmediği bir yere saklamıştı.

İşçiler motoru aşağıdaki kasaya kadar taşıyıp gittikten sonra o da onların peşinden çıkmak, çelik kapıyı kilitlemek üzereydi ki birden durdu. Anahtar elindeydi. Sanki buradaki sessizlik ve yalnızlık, günlerdir karşısında duran sorunu onun yüzüne bir anda çarpıvermişti... Sanki kararı o saniye vermek zorundaydı.

Özel ofis vagonu onu terminal platformlarının birinde bekliyordu. Birkaç dakikaya kadar Washington'a doğru yola çıkacak trene bağlanmıştı. Orada Eugene Lawson'dan randevu almıştı ama şimdi kendi kendine o randevuyu iptal etmek, yolculuğu da ertelemek gerektiğini düşünüyordu... Tabii kente döner dönmez öğrendiği durumlarla ilgili olarak New York'ta bir eyleme geçme olanağı bulabilirse. Eddie'nin ona, "Bunlarla savaş," diye yalvardığı şeylere karşı!

Düşünmeye çalışıyor ama nasıl savaşacağını da savaşın kurallarını da kullanılabilecek silahları da bulamıyordu. Çaresizlik çok garip bir tecrübeydi. Olaylarla yüzleşmek, karar vermek, ona hiçbir zaman zor gelmemişti. Ama bu sefer karşısındaki şey... normal değildi. Bir sist. Biçimi, çizgileri yoktu. Bir şeyler oluşuyor, daha görülemeden dağılıyor, pelte kıvamındaymış, tam olarak sıvı da değilmiş gibi hareket ediyordu. Sanki gözleri yalnızca iki yanı görüyor, karşısından bir felaketin yaklaştığını ancak o yolla seziyor fakat gözlerini karşıya odaklayamıyormuş gibi.

Lokomotif Makinistleri Sendikası, John Galt Hattı'nda işleyen tüm trenlerin hızının saatte doksan beş kilometreyle sınırlandırılmasını istiyordu. Demiryolu Kondüktör ve Makasçıları Sendikası ise bu hattaki marşandizlerin en çok altmış vagonlu olmasını talep ediyordu.

Wyoming, New Mexico, Utah ve Arizona eyaletleri, Colorado'ya giden tren sayısının, bu komşu eyaletlere gidenlerden fazla olmaması için baskı yapıyordu.

Orren Boyle liderliğindeki bir grup, Sürdürmeyi Sağlama Yasası diye bir şey önermişti. Buna göre Rearden Metal'in üretimi, benzer kapasiteye sahip başka çelik tesislerinin azami üretimi düzeyinde sınırlanmalıydı.

Bay Mowen liderliğindeki bir başka grup da Eşit Pay Yasası diye bir öneriyi savunuyordu. Bu girişim de isteyen her müşteriye eşit miktarda Rearden Metal verilmesini sağlamaya yönelikti.

Bertram Scudder öncülüğündeki bir grup Kamu İstikrarı Yasası çıkarılmasını, doğu kıyısındaki şirketlerin kendi eyaletleri dışına taşınmasının engellenmesini savunuyordu.

Ekonomik Planlama ve Doğal Kaynaklar Bürosu Baş Koordinatörü Wesley Mouch durmadan beyanat veriyor, bu beyanatların içeriği de amacı da pek belirgin olmuyor ama "acil durum" ve "dengesiz ekonomi" terimleri birkaç satırda bir kendini gösteriyordu.

Eddie Willers, "Dagny, ne hakla?" diye sormuştu ona. Alçak sesle sormuştu bunu ancak yine de ağlıyor gibiydi. "Bunu ne hakla yapıyorlar? Hangi hakla?"

Dagny, James Taggart'ın odasına gidip karşısına dikilmiş, "Jim, bu senin savaşın. Ben kendi savaşımı verdim," demişti. "Madem ki sen yağmacılarla başa çıkma konusunda uzmanlaştın, durdur onları."

Taggart ona hiç bakmadan, "Ulusal ekonomiyi kendi çıkarlarına göre yönetmeyi bekleyemezsin," demişti.

"Ben ulusal ekonomiyi yönetmek falan istemiyorum! Senin ulusal ekonomi yöneticilerinin beni rahat bırakmasını istiyorum!"

Bir demiryolu çalıştırıyorum ben... Ve eğer demiryolum çökerse senin ulusal ekonomin ne hale gelir, onu da hiç bilemiyorum!”

“Paniğe kapılmak için bir neden göremiyorum ben.”

“Jim, bizi çökmekten kurtaran tek gelirimizin Rio Norte Hattı’ndan gelen para olduğunu neden anlamıyorsun? O paranın her kuruşuna, her bilete, vagonlarındaki her yüke ihtiyacımız var ve hepsini en kısa zamanda kendimize çekmek zorundayız!” James cevap vermedi. “Eskiyen dizellerimizin son gücünü bile kullanmak zorundayız. Bu bile Colorado’ya ihtiyaç duyduğu hizmet vermeme yetmez. Hızı azaltır, trenlerin boyunu kısaltırsak neler olur dersin?”

“Ama sendikanın görüşünde de bir haklılık payı var. Bu kadar çok demiryolu kapanır, bu kadar çok demiryolu işçisi işsiz kalırken senin Rio Norte Hattı’nda elde ettiğin aşırı hızı bir haksızlık olarak görüyorlar. Onun yerine daha çok sayıda tren çalışsın, istihdam artsın istiyorlar. Onlar yeni döşenen hattın tüm getirisini bizim kapmamızı istemiyor, kazançtan biraz pay almak istiyorlar.”

“Kim pay istiyormuş? Ne karşılığında?” Jim yine cevap vermedi. “Tek trenin yapabileceği işi iki tren yaparsa aradaki maliyet farkı kimden çıkacak?” Hâlâ bir yanıt yoktu. “Ek vagonları ve lokomotifleri nereden bulacaksın?” Çıt çıkmıyordu. “Taggart Transcontinental yok olunca o adamlar ne yapacak?”

“Taggart Transcontinental’in çıkarlarını korumaya her zaman hazırım.”

“Nasıl peki? Colorado’yu öldürürsen, Taggart Transcontinental’in çıkarlarını nasıl koruyabilirsin?”

“Bazılarına büyüme fırsatı tanımadan önce bazı insanlara da sağ kalma şansı tanımamız gerekir diye düşünüyorum.”

“Colorado’yu öldürürsen senin lanet olası parazitlerin kimi yiyerek sağ kalacak?”

“Sen her türlü ilerici sosyal önleme her zaman karşı çıktın. Anti İt Dalaşı Yasası’nı çıkardığımız sırada da bunun felaket getireceğini söylemiştin, oysa felaket falan olmadı.”

“Çünkü sizi ben kurtardım, lanet olası ahmaklar! Ama bu sefer sizi ben de kurtaramam!” Jim ona bakmadan omuz silkmekle yetindi. “Ben de kurtaramazsam kim kurtarır?” Yine cevap gelmedi.

Şu anda yer altı tünellerindeyken bu yaşananlar gerçekmiş gibi görünmüyordu ona. Buradan bakınca Jim’in savaşında kendisinin hiçbir rolü olamayacağını görüyordu. Düşüncesi, amacı belirli olmayan insanlara karşı hiçbir şekilde eyleme geçemezdi. Onlara söyleyebileceği hiçbir şey yoktu. Söylediklerinin hiçbirini duymayacak, hiçbirine cevap vermeyeceklerdi. Mantığın silah olmaktan çıktığı bir alanda, silah olarak ne kullanılabilir, diye düşündü. Kendisinin giremeyeceği bir alandı orası. Orayı Jim’e emanet etmek, onun kendi bencil çıkarlarının işi üstleneceğine güvenmek zorundaydı. Derinlerden gelen buz gibi bir sezgi, Jim’in aslında bencil çıkarlar peşinde olmadığını fısıldadı ona.

Önündeki objeye baktı. Motorun kalıntısını koydukları cam mahfaza. Ya bu motoru yapan adam, diye düşündü birden. Bir anda gelmişti aklına ve içinden bir umutsuzluk çığlığı yükselmişti. O kişiyi bulmaya yönelik bir anlık, çaresiz bir özlem duydu. Ona yaslanmak, ne yapması gerektiğini ondan duymak istedi. Ancak öyle bir beyin, bu savaşın nasıl kazanılacağını bilebilirdi.

Çevresine bakındı. Yer altı tünellerinin tertemiz, rasyonel dünyasında hiçbir şey motoru yapan adamı bulmak kadar aciliyete sahip olamazdı. Orren Boyle’la konuşmak uğruna bu konuyu erteleyebilir miyim, diye sordu kendine. Ya Bay Mowen’la mantık tartışması yapma uğruna? Bertram Scudder’a yalvarma uğruna? Gözünün önünde o motorun yapılmış, bitmiş hali belirdi. Lokomotif takılmış, iki yüz vagonu Rearden Metal raylar üzerinde saatte üç yüz kilometre hızla çekiyordu. Böyle bir hayalin gerçekleşmesi mümkünken, buna ulaşılabilirken zamanını doksan beş kilometre hız, altmış vagon pazarlığı yaparak mı ziyan edecekti?

Yeteneklerini kullanamayacaksa beyni işlevsiz hale gelirdi. Yavaşla, eğil, alçal, elinden gelenin en iyisini yapma, senden böyle bir şey istenmiyor... Bunlar gibi kurallara göre yaşayamaz, çalışamazdı o!

Kararlı bir hareketle dönüp kasadan çıktı, Washington'a kalkan trene binmek üzere ilerledi.

Kasayı kilitlerken kulağına sanki uzaklardan yankılanan adım sesleri gelir gibi olmuştu. Tünelin karanlık uçlarına baktı. Görünürlerde kimse yoktu. Nemli granit duvarlardaki seyrek mavi ışıklardan başka hiçbir şey yoktu.

Durmadan yeni yasa taleplerinde bulunan gruplara karşı mücadele etmek Rearden'ın elinden gelmezdi. Onun elinde iki seçenek vardı aslında. Ya onlarla mücadele etmeye çalışacak ya da fabrikasını çalışır durumda tutacaktı. Fabrikaya düzenli demir cevheri akışını kaybetmişti. Ya bir yönde savaş verecekti ya da öbür yönde. İkisini birden yapmaya zaman yoktu.

Geri döndüğünde, programlanmış cevher teslimatlarından birinin gerçekleşmemiş olduğunu görmüştü. Larkin'den ne haber ne de bir açıklama gelmişti. Rearden'ın ofisine çağrıldığında Larkin ancak üç gün sonra gelmiş, özür de sunmamıştı. Rearden'a hiç bakmadan, dudakları bir gurur ifadesiyle gerilmiş durumda, "İnsanlara her istediğinde koşa koşa senin ofisine gelmelerini emredemezsin," demişti.

Rearden yavaş ve dikkatli konuştu. "Cevher neden teslim edilmedi?"

"Hakarete dayanamam. Elimde olmayan bir şey için azarlanmayı kabul edemem. Ben de madeni senin kadar iyi yönetebiliyorum. Sen ne yaptıysan aynısını yapıyorum... Neden habire beklenmedik terslikler oluyor anlayamıyorum. Beklenmedik şeyler için beni suçlaman doğru değil."

"Geçen ay cevherini kime yolladın?"

"Senin payını sana yollamak niyetindeydim. Niyetim gerçekten oydu. Ama tüm Kuzey Minnesota'da sürüp giden fırtına

yüzünden on gün kaybetmemiz benim suçum mu? Cevherini sana, beni suçlamayasın diye yollamak istedim çünkü niyetim son derece iyiydi.”

“Fırınlarımdan biri sönerse senin niyetini kullanıp yakabilir miyim?”

“İşte bu yüzden kimse seninle iş yapamıyor, kimse seninle konuşmıyor... Çünkü insanlık dışı bir varlıksın sen.”

“Duyduğuma göre son üç aydır cevherini göl şilepleriyle yollamıyor, demiryoluyla yolluyormuşsun. Neden?”

“Eh, ne de olsa kendi işimi istediğim gibi yönetmeye hakkım var.”

“Ekstra maliyeti ödemeye neden katlanıyorsun?”

“Sana ne? Senin hesabına yazmıyorum ya!”

“Trene artık paranın yetmediğini ama bu arada göldeki şilep seferlerini de yok ettiğini anlayınca ne yapacaksın?”

“Dolarlar ile sentlerin dışındaki düşünceleri senin hiç anlayamayacağının farkındayım ama bazı insanlar sosyal sorumlulukları ile vatanseverlik sorumluluklarını da düşünmek zorundadır.”

“Hangi sorumluluklar?”

“Bence Taggart Transcontinental gibi bir şirket, ulusal refah için şart. Jim’in zararına çalışan Minnesota Hattı’nı desteklemek de bizim kamu görevimiz.”

Rearden masanın üzerinde öne eğildi. Daha önce hiçbir zaman anlayamadığı bağlantılar dizisini görebilmeye başlıyordu. Ciddi bir sesle, “Geçen ay cevherini kime yolladın?” diye sordu.

“Eh, ne de olsa bu benim kendi işim, hem...”

“Orren Boyle’a yolladın, değil mi?”

“İnsanların, ülkenin koskoca çelik sanayisini sırf senin bencil çıkarların uğruna feda etmesini bekleyemezsin, hem...”

“Defol buradan,” dedi Rearden. Sesi çok sakindi. Artık bağlantılar zincirini açık seçik görmüştü.

“Beni yanlış anlama. Niyetim asla...”

“Defol.”

Larkin odadan çıktı.

Bundan sonra Rearden günler ve geceler boyunca ülkenin her yanına telefonlar açmaya, telgraflar çekmeye, uçaklara atlayıp gitmeye koyulmuş, terk edilen ya da terk edilmek üzere olan madenleri aramıştı. Saygınlıktan uzak restoranların loş köşe masalarında insanlarla gergin pazarlıklar yapıp durmuştu. Karşısındaki adamlara bakarken adamin yalnızca görünüşüne, davranışına ve sesine güvenerek ne kadar yatırım yapmayı riske edebileceğini düşünüyordu. Dürüstlüğü bir istisna saymak zorunda kaldığı için kendisinden nefret ediyor, yine de riski göze alıyor, destekten yoksun vaatlere karşılık tanımadığı insanların eline paraları boşaltıyor, başarısız madenlerin paravan sahiplerine kayda geçmemiş krediler açıyordu. Gizli alınan, gizli verilen paralar! Anlaşmanın ihlali durumunda, cezayı aldatanın değil, aklananın çekeceğini tarafların ikisi de biliyordu ama beyaz metalin akışını kesmemek için tek çare, o fırınlara kesintisiz cevher akışını sağlamaktı.

Fabrikasının satın alma müdürü, “Bay Rearden,” demişti ona. “Bunu böyle sürdürürseniz siz nasıl kâr edeceksiniz?”

Rearden bitkin bir sesle, “Sürümünden kazanırsız,” demişti. “Rearden Metal’in sınırsız bir piyasası var.”

Satın alma müdürü yaşlıca, kır saçlı bir adamdı. İnce, kemikli bir yüzü vardı. Herkes onun tüm hayatını, her kuruştan mümkün olan en çok değeri almaya adanmış olduğunu söylerdi. Rearden’in masasının karşısında durmuş, hiçbir şey söylemeden patronunun yüzüne bakıyordu. Buz gibi gözleri kısılmış, bakışları ciddileşmişti. Rearden’in ömründe gördüğü en derin anlayış ifadesi vardı o yüzde.

Başka çare yok, diye düşünüyordu Rearden. Gece gündüz düşünüyor, başka çare bulamıyordu. İstedığı şeyin parasını ödemeyi bilirdi o. Başka yol tanımazdı. Değere karşı değer. Doğadan bir şey alacaksa, karşılığında kendi emeğini vermek zorundaydı. İnsandan bir şey istediğinde de öyleydi. Artık silah olarak bu

değerler kullanılmayacaksa neler silah sayılacak acaba, diye merak ediyordu.

“Sınırsız piyasa mı Bay Rearden?” dedi satın alma müdürü kupkuru bir sesle.

Rearden başını kaldırıp ona baktı. Masanın karşısından gelen seslendirilmemiş soruya bir cevap olarak, “Herhalde ben bugünlerde gerekli olan türden anlaşmalara girmekte başarılı değilim,” dedi.

Satın alma müdürü başını iki yana salladı. “Hayır Bay Rearden,” dedi. “Ya biri olur ya öbürü. Tek tür beyin ikisini birden yapamaz. Ya fabrikayı çalıştırmakta başarılısınızdır ya da Washington’a koşturmakta.”

“Belki de onların yöntemlerini öğrenmem gerekiyor.”

“Öğrenemezsiniz, zaten işinize de yaramaz. O türlü anlaşmalarda asla kazanamazsınız. Anlamıyor musunuz? Yağmalanacak şeyi olan sizsiniz.”

Rearden yalnız kaldığında kör edici bir öfkeye kapıldı. Daha önce de tatmıştı bu tür bir öfkeyi. Bir anda gelen, acı veren, elektrik çarpması gibi bir şeydi. Katıksız kötülükle, bilinçli, kendini haklı görmeye çalışmayan, çıplak kötülükle savaşmanın olanaksız olduğunu kavramaktan gelen bir öfke. Ama öz savunmanın haklı nedenine sarılıp o kötülüğü öldürme isteği geldiğinde, zihninde Başkan Bascom’un sırtıkan şişko suratı ile yılışık sesi canlandı: “...eşiniz olmayan güzel bayanla birlikte.”

O zaman haklı neden diye bir şey de kalmadı; öfkenin acısı, teslim olmanın utanç verici acısına dönüşmeye başladı. Hiç kimseyi suçlamaya, ayıplamaya hakkım yok benim, diye düşündü. Neşe ve coşku içinde savaşıp ölmeye, kendimi iyi ve erdemli saymaya hakkım yok. Verdiği sözden dönüş, itiraf edilmeyen arzular, ihanet, aldatma, yalanlar, sahtelik... Bunların hepsi vardı işlediği suçlar arasında. Hangi kötülüğe kaç çatabilirdi ki? Derecesinin önemi yok, diye düşündü, insanoğlu kötülüğün santim santim pazarlığını yapamaz.

Masasında yığılmış oturur, artık dürüstlük iddiasında bulunamayacağını düşünürken o silahı elinden alıp yere çalan şeyin yine kendi dürüstlüğü ve sarsılmaz adalet duygusu olduğunun farkında değildi. Tabii ki savaşıyordu yağmacılarla. Ama içindeki hiddet ve ateş artık yok olmuştu. Savaşıyordu ama... bir suçlunun diğer suçlularla savaşması gibi savaşıyordu. Seslendirmese de içindeki acı, “Ben kim oluyorum ki ilk taşı atayım!” türünde bir acıydı.

Bedeninin masaya yığılmasına izin verdi... Dagny, diye düşündü. Dagny, eğer ödemem gereken bedel buysa öderim... Hâlâ arzularına karşı bedel ödemeye inanan iş adamı olmaktan vazgeçemiyordu.

Eve döndüğünde vakit çok geçti. Sessizce odasına çıkmaya çalıştı. Bu sinsilik düzeyine düştüğü için nefret ediyordu kendinden... Ama aylardır her akşam aynı şeyi yapıyordu. Ailesini görmeye dayanamaz hale gelmişti. Nedenini bilmiyordu. Kendi suçun yüzünden onlardan nefret etme, diyordu kendine. Ama aslında nefretinin sebebinin bu olmadığını da derinden derine seziyordu.

Kendi yatak odasının kapısını, sığınacağı yere varmış bir kaçağın rahatlama duygusu içinde kapattı. Yatmaya hazırlanırken yine sessizdi. Ailesi varlığını fark etmemeliydi. Onlarla zihinsel bir temasta bulunmaya bile razı değildi.

Pijamalarını giymiş, sigarasını yakmak üzere bir an duraksamıştı ki yatak odasının kapısı açıldı. Kapıyı vurmadan bu odaya girmeye hakkı olan tek kişi, hiçbir zaman böyle bir şey yapmaya kalkışmamıştı. Rearden kapıya boş bakışlarla bir süre baktıktan sonra, gelenin Lillian olduğunun ancak bilincine vardı.

Açık yeşil bir elbise giymişti Lillian. Pilili eteği göğsünün hemen altından, zarif çizgilerle genişleyerek iniyordu. Tuvalet mi, yoksa gecelik mi olduğu belli değildi. Gecelikti aslında. Lillian kapıda duraksadı, vücudunun çizgileri arkadan vuran ışıktaki çekici bir silüet oluşturdu.

“Bir yabancıya kendimi takdim etmem doğru değil, biliyorum ama sanırım mecburum. Benim adım Bayan Rearden.” Hank bunun bir sitem mi yoksa bir yakarış mı olduğunu anlayamadı.

Lillian girdi, kapıyı rahat bir hareketle, sahiplik duygusu vermek ister gibi kapattı.

Rearden alçak sesle, “Ne var Lillian?” diye sordu.

“Ah sevgilim, bu kadar çok şeyi bu kadar açıkça itiraf etmemelisin.” Karısı odada rahat adımlarla ilerledi, yatağın yanından geçip koltuğa oturdu. “Hem de bu benim için bir iltifat sayılmaz. Senin zamanını almak için özel bir nedene ihtiyacım olduğunu ima etmiş oluyorsun. Yoksa sekreterin kanalıyla randevu mu almam gerekir?”

Rearden odanın ortasında, sigarasını ağzına götürmüş ona bakıyor, cevap vermeyi gereksiz buluyordu.

Lillian güldü. “Nedenim o kadar rastlanmadık bir şey ki herhalde dünyada aklına gelmez: Yalnızlık, sevgilim. Değerli dikkatinden birkaç kırıntıyı bu dilenciye vermeye razı olur musun? Herhangi bir resmî amacım olmaksızın burada bir süre kalmama itirazın var mı?”

“Hayır,” dedi Rearden alçak sesle. “İstiyorsan itirazım yok.”

“Konuşmak istediğim önemli bir konu olduğunu söyleyemem... Milyon dolarlık siparişler, kıta aşırı alışverişler, raylar, köprüler değil konuşmak istediğim. Siyasal durum bile değil. Yalnızca bir kadın olarak önemsiz konularda çene çalmak istiyorum.”

“Buyur.”

“Henry, beni durdurmanın bundan iyi yolu olamaz, öyle değil mi?” Çaresizlik dolu, sevimli bir içtenlik yansıtıyordu. “O sözden sonra ne diyebilirim ki? Diyelim ki sana Eubank’ın yazdığı yeni romandan söz edeceğim... Onu bana ithaf ediyor. Bu sana ilginç gelir miydi?”

“Eğer doğrusunu istiyorsan... gelmez.”

Lillian güldü. “Ya doğrusunu istemiyorsam?”

“O zaman ne diyeceğimi bilemem,” dedi Rearden. Kanın hızla beynine doğru yükseldiğini hissediyordu. Bir tokat gibi. Dürüstlüğe itiraz olarak fırlayan yalanı fark etmiş, bunun çifte sahtekârlık olduğunu görmüştü. Ama söylediği sözde, artık hak etmediği bir kibir de vardı. “Doğru olmayanı neden isteyesin ki?” dedi. “Hangi amaçla?”

“Bak, gördün mü? İşte çalışkan insanların zalimliği de burada yatıyor. Anlayamazsın, değil mi? Gerçek sevginin yalan söylemeye razı olmak, başkasını mutlu etmek için hile yapmaya, sahtekârlık yapmaya razı olmak, o kişi var olan gerçeği sevmiyorsa, böylelikle ona sevdiği gerçeği sunmak olduğunu söylesem... anlayamazsın.”

“Hayır,” dedi Rearden yavaşça. “Anlayamam.”

“Aslında çok basit. Güzel bir kadına güzelsin dediğinde ona ne sunmuş olursun ki? Yalnızca gerçeği. Sana bunun hiçbir maliyeti yok. Ama çirkin bir kadına güzelsin dersen, güzellik kavramını onun uğruna çarpıtarak ona büyük bir saygı gösterisinde bulunmuş olursun. Bir kadını iyi yanları için sevmek anlamsızdır. Bunu zaten hak etmiştir, bu bir ödemedir, bir armağan değil. Ama onu günahları için sevmek gerçek bir armağandır çünkü hak edilmemiş, kazanılmamış bir şeydir. Onu kusurları için sevmek, tüm iyilikleri onun uğruna feda etmektir. Aşkın asıl işareti budur çünkü vicdanını, mantığını, dürüstlüğünü ve o paha biçilmez kendine olan saygını kurban etmiş olursun.”

Rearden ona boş boş baktı. Bu söylenenler korkunç bir ah-laksızlık andırıyordu. Birinin bunları ciddi olarak söyleyebileceğini düşünemezdi insan. Tek merak ettiği, Lillian'ın bunu niçin söylediği idi.

“Aşk nedir ki sevgilim? Eğer fedakârlık değilse nedir o zaman?” Hafif bir havada, salon sohbeti tonunda konuşuyordu. “Kendini feda etmek, kendin için en değerli, en önemli olan şeyi feda etmek değil midir? Ama senin bunu anlamayı beklemiyorum. Senin gibi paslanmaz çelikten bir püriten bunu anlayamaz elbette. İşte püritenin dev bencilliği de odur. Kendi kusursuz

benliğine seni utandırabilecek minicik bir leke sürülmesin diye bütün dünyanın yok olmasına bile izin verirsin.”

Rearden yavaşça, garip gerilimler taşıyan ciddi bir sesle, “Ben hiçbir zaman kusursuz olduğumu iddia etmedim,” dedi.

Lillian güldü. “Ya şimdi ne yapıyorsun? Bana dürüst bir cevap veriyorsun, değil mi?” Çıplak omuzlarını silktilti. “Ah sevgilim, beni ciddiye alma! Öylesine konuşuyorum işte.”

Rearden sigarasını bir tablada söndürdü, cevap vermedi.

“Sevgilim,” dedi Lillian. “Buraya gelişimin tek bir sebebi var: Benim bir kocam olduğunu düşünüp duruyordum, bari nasıl biri olduğunu bir göreyim dedim.”

Odanın karşı ucundan onu inceliyordu. Uzun boylu, dimdik, gergin vücudunu lacivert pijamalar daha da vurgulamıştı.

“Çok yakışıklısın,” dedi. “Şu son birkaç ayda... çok daha iyi görünüyorsun. Daha genç. Daha mutlu da diyebilir miyim acaba? Daha az gergin bir halin var. Yo, her zamankinden daha çok işin olduğunu biliyorum.

“Bir hava saldırısında komuta sendeymiş gibi yaşıyorsun. Ama o yalnızca yüzeyde öyle. Kendi içinde daha az gerginsin.”

Rearden ona şaşkın gözlerle baktı. Doğruydı bu. Kendisi farkına varmamış, kendine bile itiraf etmemişti. Lillian’ın gözlem gücüne şaşırp kaldığını hissetti. Son birkaç aydır kocasını pek seyrek görmüştü. Rearden, Colorado’dan döndüğünden beri Lillian’ın odasına hiç gitmemişti. Bu uzaklaşmadan o da memnun kalır diye düşünmüştü. Şimdiyse ondaki değişikliğe Lillian’ın bu kadar duyarlı olmasının sebebini anlamaya çalışıyordu... Anlaşılan o ki Lillian hissedebildiğini düşündüğü duygulardan çok daha büyük bir duygu hissediyordu.

“Farkında değildim,” dedi.

“Sana çok yakışıyor sevgilim... Hem çok da şaşırtıcı çünkü oldukça zor dönemlerden geçiyorsun.”

Rearden, acaba bu bir soru mu, diye merak etti. Lillian cevap bekliyormuş gibi bir an duraksadı ama ısrar etmedi, devam etti.

“Fabrikada türlü türlü sorunların olduğunu biliyorum, ayrıca siyasi durum da berbat, öyle değil mi? O sözünü ettikleri yasaları gerçekten çıkarırlarsa bu iş seni fena vurur, değil mi?”

“Evet, öyle. Ama o da senin ilgini pek çekebilecek bir konu olmasa gerek?”

“Yo, ilgimi çeken bir konu!” Lillian başını kaldırıp dosdoğru kocasına baktı. Gözlerinde Rearden’ın daha önce de gördüğü boş, perde inmiş gibi bir ifade vardı. Esrarengizliği bilinçli olarak yaratan, karşıdakinin bunu çözemeyeceğinden emin olan bir ifade. “Beni çok ilgilendiriyor... ama muhtemel maddi kayıplar sebebiyle değil,” diye ekledi yavaşça.

Rearden ilk defa olarak, karısının gülümsemeler altına saklayarak sunduğu alaycı, sivri hakaretlerin, kendi düşündüğü sebeplerden kaynaklanmayabileceğini fark etti. Belki de bunlar bir işkence biçimi değildi. Umutsuzluğun çarpık bir biçimi değildi. Kendisine acı çektirmek için söyleniyor olmayabilirdi o sözler. Belki hepsi, Lillian’ın acılarının bir itirafıydı. Seilmeyen bir eşin gururlu savunması, gizli bir yakarış olabilirdi hepsi. O zaman Lillian’ın imalı, kaçamaklı davranışları, anlaşılmaya çalışmak olabilir, düpedüz ihanet etmek olmayabilir, gizli bir sevgi olabilirdi. Bunu şaşkınlıkla düşündü Rearden. Böyle bir durum, onun kendi suçunu sandığından daha da büyük gösteriyordu.

“Eğer politika konuşuyorsak aklıma hoş bir düşünce geldi Henry. Şu senin temsil ettiğin taraf... neydi o hep tekrarladığınız slogan? Akte vefa... öyle miydi?”

Rearden’ın bakışlarının hızla hareket ettiğini gördü. Çok yoğun bir ifade vardı gözlerinde. Lillian ilk kez söylediği sözün bam telini bulduğunu anladı, yüksek sesle güldü.

“Devam et,” dedi Rearden. Sesi boğuktu; tehdit tonu taşıyordu.

“Sevgilim, niçin... madem ki beni çok iyi anlamış durumdasın...”

“Ne söylemeye çalıştın?” Rearden’ın sesi sertti, her türlü duygudan da yoksundu.

“Beni gerçekten şikâyet eder duruma düşürmek istiyor olabilir misin? Kestirme ve sık rastlanan bir şikâyetçilik. Ama ben hep kocamın sıradan insanlar gibi olmamakla gurur duyduğunu düşünürdüm. Bir zamanlar, benim mutluluğumu hayatının amacı haline getirmeye söz verdiğini sana hatırlatmamı gerçekten istiyor musun? Ama mutlu olup olmadığımı bilmene imkân yok çünkü benim iyi olup olmadığımı bile hiçbir zaman merak edip sormadın.”

Üstüne hep birlikte gelen bu okları birer fiziksel acı olarak hissetti Rearden. Lillian’ın sözleri bir yakarış, diye düşündü ve suçluluğun o karanlık, sımsıcak yükselişini hissetti. Acımaydı duyduğu... İçinde sevgi barındırmayan acımanın o soğuk çirkinliği! Biraz da öfke. Boğmaya çalıştığı bir ses, onun sapık yalanlarıyla niçin uğraşayım, diye haykırıyordu. Acıma uğruna neden işkence çekmeyi kabulleneyim? İtiraf etmediği bir duyguyu niçin korumaya çalışayım? Beni seviyorsa neden söylemiyor? Korkak! Neden açıklamıyor, olayı net bir şekilde görmemizi neden engelliyor? Ama daha yüksek bir ses daha vardı: Suçu onun üzerine çevirme... Korkakların en eski hilesiydi bu. Ama suçlu olan sensin. O ne yaparsa yapsın, senin suçunla ölçülemez. Hakkı var. Haklı tarafın o olduğunu bilmek içini bulandırıyor, değil mi? Bırak bulandırсын, pis zampara... Haklı olan o!

“Neler seni mutlu eder Lillian?” diye sordu. Dümdüz sesinde hiçbir ima yoktu.

Lillian gülümsedi, koltuğunda arkasına yaslandı. Dikkatle Rearden’ın yüzünü inceliyordu.

Sıkkın ama eğlenir gibi, “Aman Tanrım!” dedi. “Çekingen bir soru bu. Bir tuzak. Kaçış hilesi.”

Lillian ayağa kalktı, kolları iki yanına sarktı, vücudu zarif bir çaresizlik ifadesi yansıttı.

“Beni neler mi mutlu eder Henry? Bunu bana senin söylemen gerekir. Benim hatırım için bunu sen keşfetmiş olmalısın. Ben bilemem. Onu sen yaratacak, bana sunacaktın. Senin yükümlü-

lüğün, senin sorumluluğundu o. Ama sözünden dönen ilk erkek sen değilsin. En kolay dönülebilecek söz o zaten. Fabrikana teslim edilen bir kamyon cevherin parasını asla ödememezlik etmezsin. Ama konu bir hayatsa sözünden dönebilirsin.”

Odanın içinde rahatça dolaşan Lillian’ın sarımsı yeşil renkte etekleri, çevresinde uzun dalgalar oluşturunuyordu.

“Bu tür iddiaların pratik şeyler olmadığını bilirim,” dedi. “Elimde sana karşı kullanılabilecek ne bir ipotek var ne bir teminat ne bir tabanca ne de bir zincir. Sana karşı kullanabileceğim hiçbir şey yok Henry... Bir tek senin şerefın var.”

Rearden ona bakarken sanki gözlerini ondan ayırmamak, bu görüntüye tahammül etmek için müthiş bir irade gerekiyor gibiydi. “Ne istiyorsun?” diye sordu.

“Sevgilim, ne istediğimi bilmek istiyorsan kendi kendine keşfedebileceğin öyle çok şey var ki! Örneğin eğer aylardır benden kaçırıyorsan bunun sebebini bilmek istemez miydim?”

“Çok meşguldüm.”

Lillian omuz silkti. “Bir kadın, kocasının ilk ve en önemli meşguliyeti olmayı bekler. Sen başka her şeyden vazgeçeceğine yemin ettiğinde yüksek fırınların istisna sayılacağını bilememişim.”

Lillian bunu söyledikten sonra yaklaştı, her ikisiyle de eğlenir gibi bir gülümsemeyle kollarını ona sarıverdi.

Rearden’ın tepkisi, genç bir damadın, bir fahişeden gelen yılışık harekete otomatik olarak verdiği tepkinin aynısı oldu. Boynundaki kolları kendi boynundan koparırcasına ayırdı, Lillian’ı yana fırlattı.

Rearden verdiği bu tepkinin kabalığından şaşırılmış halde, felç olmuş gibi öylece duruyordu. Lillian ona bakakalmıştı. Yüzünde çıplak bir şaşkınlık okunuyordu. Esrar da kalmamıştı, rol de korunma da. Buraya gelirken ne gibi hesapları olursa olsun, bunu beklemediği belliydi.

“Özür dilerim Lillian,” dedi Rearden alçak sesle. Bu seste, çektiği acıların samimiyeti vardı.

Ama Lillian cevap vermedi.

“Üzgünüm... Çok yorgunum da ondan,” diye ekledi. Sesi çok cansızdı. Bu üç katmanlı yalan eziyordu onu. Bu biraz da yüzleşmeye cesaret edemediği sadakatsizlikten kaynaklanıyordu. Ama söz konusu sadakatsizlik, Lillian’a karşı sadakatsizlik değildi!

Lillian kısacık güldü. “Eh, eğer işin senin üzerinde bu etkiyi yapıyorsa belki onaylarım da. Beni bağışla, yalnızca görevimi yapmaya çalışıyordum. Senin duygusal biri olarak, çamurlarda yuvarlanan bir hayvanın içgüdülerini asla aşamayacağını düşünmüştüm. Ben böyle ortamlara ait kahpelerden değilim.” Kelimeleri kuru bir sesle, dalgın bir havada, sanki düşünmeden söylüyordu. Akıllı sanki bir soru işaretine takılmış, cevabı bulmak için tutuşuyordu.

Son cümlesi, Rearden’ın bir anda ona doğru dönmesine yol açtı. Dosdoğru. Artık savunmada değildi Rearden. “Lillian, sen hangi amaç için yaşarsın?” diye sordu.

“Ne dobra bir soru! Aydın bir insan asla sormaz bunu.”

“Peki, aydın insanlar hayatlarında ne yaparlar?”

“Belki de hiçbir şey yapmaya kalkışmazlar. Onların aydın oluşu belki bundandır.”

“Zamanlarını nasıl harcarlar?”

“Herhalde su boruları yaparak harcamazlar.”

“Söyle bana, neden bana bu tür sözleri söyleyip duruyorsun? Biliyorum, su borularına karşı bir nefretin var. Bunu uzun süre önce belli etmiştin. O nefret bana hiçbir şey ifade etmiyor. Neden tekrarlayıp duruyorsun?”

Bunun Lillian’ı neden bu kadar sarstığını merak etti. Ne tür bir sarsıntı olduğunu bilmiyor ama bam teline dokunduğunu görüyordu. Bunun söylenecek en doğru şey olduğunu nasıl sezdim, bundan nasıl emin olabildim, diye merak etti.

Lillian kuru bir sesle sordu. “Bu ani sorgulamanın amacı nedir?”

Rearden basit cevap verdi. “Gerçekten istediğin bir şey var mı onu merak ettim. Eğer varsa onu sana vermek isterim... elimden gelirse.”

“Yani *satın almak* mı istiyorsun? Tek bildiğin bu. Fiyatını ödemek. Kolayca kurtuluyorsun, değil mi? Hayır, o kadar basit değil. Benim istediğim maddi bir şey değil.”

“Nedir?”

“Sensin.”

“Nasıl yani Lillian? Bunu cinsel anlamda söylemiyorsun.”

“Hayır, cinsel anlamda değil.”

“Nasıl o zaman?”

Lillian kapıya varmıştı. Durup döndü, başını kaldırıp ona baktı, soğuk soğuk gülümsedi.

“Sen anlayamazsın,” deyip çıktı ve gitti.

Rearden’a kalan işkence, Lillan’ın onu hiçbir zaman kendisini terk etmeyeceğini, kendisinin de onu terk etme hakkına sahip olmadığını bilmektir. Ona en azından zayıf bir anlayış, bir saygı borçluydu ama bu da elinden gelmiyordu. Lillian’la ilgili hissedebildiği tek şey garip, mantıksız ve katıksız bir beğenmezlikti. Acıma duygusunu, sitemleri, kendi içinden yükselen adalet yakarışlarını etkilemeyen bir duyguydu o. Kendi vardığı yargıya yönelik tiksintiyi alt etmek kolay değildi. Kendini nefret ettiği bu kadından aşağı görme yargısı alt edilemezdi.

Derken bir anda, bunların Rearden’ın gözünde taşıdığı önem kayboldu. Hepsi uzaklaştı, geriye bir tek düşünce kaldı. Her şeye dayanabileceği düşüncesi. Bu ona hem gerilim hem huzur getirdi. Yatakta yüzünü yastığa gömmüş, Dagny’yi düşünüyordu. Onun incecik, duyarlı vücudunu, kendi yanına uzanmış, parmaklarının dokunuşuyla titrer gibi görüyordu. Keşke Dagny New York’a dönmüş olsa, diye düşündü. Dönse hemen şu anda, gece yarısı çıkıp ona giderdi.

Eugene Lawson masasının başında otururken, sanki o masa bir bombardıman uçağının kontrol paneliymiş gibi davranıyordu. Ama zaman zaman bunun böyle olduğunu unutuyor, koltuğunda yığılır gibi oluyor, elbisesinin içinde tüm kasları gevşeyiveriyordu. Dudakları hiçbir zaman içine çekip gerginleştiremediği tek yeriydi. İnce yüzünde o dudaklar rahatsız edici derecede ön plandaydı. Karşıdakinin dikkati hep o noktaya kayıyor, konuştuğunda alt dudağı öne çıkıyor ve üst dudağıyla birlikte ilginç şekillere bürünüyor.

“Bundan utanç duymuyorum,” dedi Eugene Lawson. “Bayan Taggart, Community National Bankası’nın başkanı olarak kariyerimden utanç duymadığımı bilmenizi istiyorum.”

“Ben utançtan söz etmedim,” dedi Dagny soğuk bir sesle.

“Bana hiçbir manevi suç atfedilemez çünkü bir kere, o banka battığında ben de her şeyimi kaybettim... Böyle bir fedakârlıktan gurur duymam gerektiğini hissediyorum.”

“Ben size yalnızca Twentieth Century Motor Şirketi’yle ilgili birkaç soru sormak istiyordum. Orayı...”

“Sorulara memnuniyetle cevap veririm. Saklayacak hiçbir şeyim yok. Vicdanım rahat. Eğer konunun benim için utanç verici olacağını düşündüyseniz yanılmışsınız.”

“O şirkete kredi verdiğiniz sırada fabrikanın sahibi olan kişiler hakkında bir şeyler öğrenmek istiyordum...”

“Çok iyi insanlardı. Risk açısından sağlamlardı. Ama tabii bunu söylerken insani açıdan söylüyorum, maddi açıdan değil, oysa bankacıların hep o açıdan bakmasını beklersiniz. Onlara fabrikayı satın almaları için gerekli olan krediyi ben verdim çünkü o paraya ihtiyaçları vardı. Eğer insanların paraya ihtiyacı varsa bu benim için yeterlidir. İhtiyaç benim standardımdı Bayan Taggart. İhtiyaç önemlidir, açgözlülük ise değildir. Community National Bankası’nı benim büyükbabam ve babam kurup geliştirdi. Amaçları kendilerine bir servet edinmektir. Ben onların servetini daha yüce bir idealin hizmetine sundum. Yığınla paranın tepesine oturup paraya ihtiyaç duyan zavallı insanlardan teminat göstermelerini

istemedim. Benim teminatım, yüreğimdi. Tabii bu materyalist dünyada kimsenin beni anlamasını bekleyemem. Bana gelen ödüller, sizin sınıfınızdan kimselerin nazarında makbule geçecek şeyler değildi Bayan Taggart. Bankada masamın karşısına gelip oturan insanlar, sizin oturduğunuz gibi oturmuyordu. Mütevazı insanlardı, kendilerinden pek emin değillerdi, kaygılar onları yıpratmıştı, konuşmaya korkuyorlardı. Bana gelen ödüller, onların titreyen seslerindeki minnetti, başka herkesin reddettiği krediyi verdim diye elimi öpen kadının kutsamalarındaydı.”

“Bana lütfen motor fabrikasının sahibi olan insanların isimlerini verebilir misiniz?”

“O fabrika bölge için çok önemliydi. Kesinlikle çok önemliydi. O krediyi vermekte çok haklıyım. Başka türlü hayatlarını kazanamayacak binlerce insana çalışma olanağı sağlıyordu.”

“Fabrikada çalışan kimseyi tanıyor muydunuz?”

“Elbette. Hepsini tanırdım. Beni insanlar ilgilendirirdi, makineler değil. Sanayinin insan yönüyle ilgiliydim, yazarkasa yönüyle değil.”

Dagny hevesle ona doğru uzandı. “Orada çalışan mühendislerden tanıdığınız var mıydı?”

“Mühendisler mi? Yo, hayır. Ben çok daha demokratım. Beni gerçek işçiler ilgilendirirdi. Sıradan insanlar. Beni görür görmez tanırdı hepsi. Fabrikadaki atölyelere girdiğimde, ‘Merhaba, Gene,’ diye seslenirlerdi. Öyle derlerdi bana. Gene derlerdi. Ama tabii bütün bunlar size ilginç gelmez. Geçmişte kaldı bunlar. Aslında Washington’a gelişiniz benimle kendi demiryolunuzu konuşmak içinse...” Bir an doğruldu, bombardıman komutanı havasına yeniden kavuştu. “...özel bir imtiyaz için söz verebilir miyim bilemiyorum çünkü ulusal güvenliği elbette ki başka çıkarların üzerinde tutmak zorun...”

“Kendi demiryolumu konuşmaya gelmedim,” dedi Dagny. Adama şaşkın gözlerle bakıyordu. “Demiryolumu konuşmak gibi bir isteğim yok.”

“Yok mu?” Adam hayal kırıklığına uğramış gibiydi.

“Yok. Motor fabrikasıyla ilgili bilgi almaya geldim. Orada çalışmış mühendislerden herhangi birinin ismini hatırlayabilir misiniz acaba?”

“İsimlerini sorduğumu pek hatırlamıyorum. Ben ofislerdeki, laboratuvarlardaki parazitlerle ilgili değildim. Gerçek işçiler için kaygı duyuyordum. Fabrikayı işler durumda tutan o eli nasırlı adamlarla. Benim dostlarım onlardı.”

“Bana onlardan birkaçının adını verebilir misiniz? Orada çalışmış herhangi birinin adı da olsa olur.”

“Sevgili Bayan Taggart, aradan öyle uzun zaman geçti ki... Binlerce insan vardı, nasıl hatırlayabilirim?”

“Bir tanecik bile hatırlamıyor musunuz?”

“Elbette hatırlamıyorum. Hayatımı dolduran öyle çok sayıda insan var ki o okyanusun içindeki damlaları hatırlamam beklenemez.”

“O fabrikanın üretimi hakkında bir şeyler biliyor muydunuz? Ne tür işler yapıklarını, neler planladıklarını...”

“Tabii. Tüm yatırımlarına şahsen ilgi gösterirdim. O fabrikayı sık sık teftişe giderdim. Çok iyi çalışıyorlardı. Harikalar yaratıyorlardı. İşçi lojmanları, ülkedeki en iyi lojmanlardı. Her pencerede dantel perdeler, hepsinde saksı çiçekleri görüyordum. Her evin birer bahçesi vardı. Çocuklar için yeni bir okul inşa etmişlerdi.”

“Fabrikanın araştırma laboratuvarında yapılan işlerle ilgili bir şey biliyor muydunuz?”

“Evet, evet, harika bir araştırma laboratuvarları vardı. Çok ileri, çok dinamik, vizyon sahibi bir yer. Harika planları vardı.”

“Acaba... Yeni tip bir motorla ilgili bir şeyler duymuş muydunuz?”

“Motor mu? Ne motoru Bayan Taggart? Benim ayrıntılara ayıracak zamanım yoktu. Benim amacım sosyal ilerleme, evrensel zenginlik, insan kardeşliği ve sevgisiydi. Sevgi, Bayan Taggart.

Her şeyin anahtarı o. Eğer insanlar birbirini sevmeyi öğrense tüm sorunları çözülmüş olurdu.”

Dagny o nemli dudaklardaki hareketleri görmemek için başını çevirdi.

Ofisin bir köşesindeki heykelin kaidesinde hiyeroglif yazılar vardı. Nişin içinde dört kollu bir Hint tanrısının heykeli duruyordu. Duvarda şaşırtıcı matematik ayrıntılarıyla dolu garip bir grafik asılıydı. Postayla mal yollayan bir firmanın satış grafiği gibi bir şeydi.

“Yani eğer demiryolunuzu düşünüyorsanız Bayan Taggart... ki eminim düşünüyorsunuzdur çünkü muhtemel gelişmeler var... Her ne kadar ülkenin çıkarları benim için önde gelirse de o uğurda başka herkesin çıkarlarını feda edebilirsem de bir imdat çağrısına hiçbir zaman kulaklarımı tıkamam ve de...”

Dagny adama baktı ve onun ne istediğini hemen anladı. Bu adamı harekete geçiren de buydu besbelli.

“Demiryolunu konuşmak istemiyorum,” derken sesini tek düze çıkarabilme mücadelesi veriyordu, oysa içinden tiksintiyle haykırmak gelmişti. “O konuda söyleyeceğiniz her şeyi ağabeyim James Taggart’a söyleyebilirsiniz.”

“Bence böyle zor bir zamanda kendi bakış açınızı sunabilme konusunda çıkan ender bir fırsatı kaçırmamalısınız...”

“Motor fabrikasının kayıtlarına ilişkin sakladığınız bir belge var mı?” Dagny dik oturmuş, ellerini kucağında kavuşturmuştu.

“Ne kayıtları? Banka battığında her şeyimi kaybettim, söylemişim sanıyorum.” Vücudu yine gevşemiş, ilgisi sönmüştü. “Ama aldırımıyorum. Kaybettiğim yalnızca maddi varlıklardı. Tarihte bir ideal uğruna kayba uğrayan tek insan ben değilim. Çevremdekilerin bencil açgözlülüğü mahvetti beni. Kâr peşinde koşanlarla, dolar avcılarıyla dolu bir ülkede, küçük eyalette bir kardeşlik ve sevgi sistemi kuramazdım. Suç benim değildi. Ama beni yenmelerine izin vermeyeceğim. Durduramayacaklar beni. Geniş açıdan baktığınızda insanlara hizmet için mücadele ve-

riyorum. Kayıtları soruyorsunuz, öyle mi Bayan Taggart? Ben Madison'dan ayrılırken kayıtlarımı, daha önce hiç fırsat bulamamış yoksulların yüreklerinde bıraktım.”

Dagny gereksiz hiçbir kelime söylemek istemiyordu ama kendini tutamadı. Gözünün önünde merdivenleri silen o kadının hayali vardı. “Bölgenin o kesimini o günden sonra hiç gördünüz mü?” diye sordu.

“Benim suçum değil!” diye bağırdı adam. “Aslında suç ellerinde para olduğu halde bankamı ve Wisconsin halkını kurtarmaya yanaşmayan zenginlerin! Beni suçlayamazsınız! Ben her şeyimi kaybettim!”

Dagny büyük bir çabayla, “Bay Lawson,” dedi. “Fabrikanın sahibi olan şirketin başkanı kimdi peki, acaba onun adını hatırlayabilir misiniz? Sizin kredi verdiğiniz şirket. Adı Amalgam Servis’ti, değil mi? Başkanı kimdi?”

“Ha, o mu? Evet, onu hatırlıyorum. Adı Lee Hunsacker’dı. Çok değerli bir gençti. Sonunda fena hırpalandı.”

“Şimdi nerede? Adresini biliyor musunuz?”

“Galiba... Oregon’da bir yerdeydi. Grangeville, Oregon. Sekreterim size adresini verebilir. Ama ona neden ilgi duyduğunuzu hiç... Bayan Taggart, eğer aklınızdaki Bay Wesley Mouch’la görüşmekse size şimdiden söyleyeyim, Bay Mouch böyle demiryolu gibi konularda benim görüşlerime çok önem verir ve...”

Dagny ayağa kalkarken, “Bay Mouch’u görmek gibi bir arzum yok,” dedi.

“Ama o halde, anlayamıyorum... Buraya gelmekteki gerçek amacınız neydi?”

“Eskiden Twentieth Century Motor Şirketi’nde çalışmış bir adamı arıyorum.”

“Onu neden bulmak istiyorsunuz?”

“Demiryolumda işe almak istiyorum.”

Adam kollarını iki yana açtı. İnanmamış gibiydi. Biraz da gücenmiş görünüyordu. “Böyle bir zamanda çok kritik konular

pamuk ipliğine bağılyken siz bir tek elemanı aramakla zaman harcıyorsunuz, öyle mi? İnanın bana demiryolunuzun kaderi, bulabileceğiniz elemanlardan çok, Bay Mouch'a bağılı durumda."

"İyi günler," dedi Dagny.

Odadan çıkmak üzere döndüğünde adam tiz ve heyecanlı bir sesle, "Benden tiksilmeye hakkınız yok," deyiverdi.

Dagny durup dönüp ona baktı. "Ben herhangi bir fikir belirtmedim," dedi.

"Ben yüzde yüz masumum çünkü kendi paramı, kendi paramın tümünü iyi bir amaç uğruna kaybettim. Niyetim çok temizdi. Kendim için hiçbir şey istemedim. Hiçbir zaman. Bayan Taggart, ömrüm boyunca hiçbir zaman kâr etmediğimi gururla söyleyebilirim!"

Dagny'nin sesi güçlü ve ciddiye.

"Bay Lawson, sanırım size söylemem gerek; bir insanın ağzından çıkabilecek sözler arasında bana en korkunç gelen bu sözünüzdür."

"Bana hiçbir zaman fırsat verilmedi!" dedi Lee Hunsacker.

Mutfağın ortasında, üstü kâğıt dolu bir masanın başında oturuyorlardı. Tıraş olma zamanı gelmiş de geçiyordu. Gömleğinin de yıkanmaya ihtiyacı vardı. Yaşını kestirmek kolay değildi. Şiş yüzü bomboş ve ifadesiz görünüyordu. Yaşadığı tecrübeler onu hiç hırpalamamış gibiydi. Kırışan saçları ve bulanık gözlerinde yorgunluk vardı. Aslında kırk iki yaşındaydı.

"Kimse bana şans tanımadı. Şimdi beni bu hale getirdikten sonra, umarım memnunlardır. Ama bilmiyorum sanmayın. Hak-kım olan şeyin hileyle elimden alındığını biliyorum. Kendilerinin ne iyi yürekli olduğunu söyleyip havalara girmelerine gerek yok. Bir tomar ikiyüzlü sahtekâr onlar."

"Kimler?" diye sordu Dagny.

Lee Hunsacker, "Herkes," dedi. "İnsanlar aslında itoğluttur, değilmiş gibi numara yapmalarının da yararı yoktur. Adalet mi?

Hah! Şu hale bakın!” Kolunu sallayıp çevresini gösterdi. “Beni bu hale düşürdüler!”

Pencerenin dışında, öğlen ışığı sanki akşam olmuş gibi cılızdı. Kasvetli damlar, çıplak ağaçlar vardı. Burası pek kırsal sayılmazdı ama hiçbir zaman kasaba da sayılamayacak bir yerdi. Mutfağın duvarlarına bile o loşluk ve rutubet sinmişti sanki. Musluğun altına kahvaltı bulaşıkları biriktirilmişti. Ocağın üzerinde bir tencere kaynıyor, ucuz etlere özgü, yağ kokan buharlar çıkarıyordu. Masadaki kâğıtların arasında eski bir daktilo vardı.

Lee Hunsacker, “Twentieth Century Motor Şirketi, Amerikan sanayi tarihinin en parlak isimlerinden biridir,” dedi. “O şirketin başkanı bendim! Sahibiydım o fabrikanın. Ama bana bir fırsat tanımadılar.”

“Siz Twentieth Century Motor Şirketi’nin başkanı değildiniz, değil mi? Sizi Amalgam Servis diye bir şirketin başkanı olarak biliyordum.”

“Evet, evet, ama aynı şey. Fabrikayı biz devraldık. Onlar kadar iyi götürecektik. Daha bile iyi. Biz de onlar kadar önemliyedik. Jed Starnes da kim oluyordu ki? Sapa yerde bir tamirhane teknisyeni. Hayata ilk öyle atılmıştı, biliyor muydunuz? Hiç iyi bir geçmişi yok. Benim ailem bir zamanlar New York’un ilk dört yüzü içindeydi. Büyükbabam Washington’da kongre üyesiydi. Babam beni okula yolladığında altıma bir araba alamadıysa bu benim suçum değil elbette. Öbür çocukların hep arabaları vardı. Benim de soyadım onlarınki kadar etkileyiciydi. Üniversiteye gittiğimde...” Birden sustu. “Hangi gazeteden geldim demiştiniz?”

Dagny ona yalnızca adını söylemişti. Adamın bu adı tanımayışına şu anda çok memnun oluyordu. Onu aydınlatmaya da niyeti yoktu. “Gazeteden geldim demedim,” dedi. “O motor şirketiyle ilgili enformasyonu kendim için istiyorum, yayınlamak için değil.”

“Öyle mi?” Hunsacker hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Sanki Dagny ona karşı bilerek bir kusur etmiş gibi suratını asıp

konuşmasını sürdürdü. “Belki ön röportaja gelmişsinizdir diye düşündüm çünkü hayat hikâyemi yazıyorum.” Masanın üstündeki kâğıtları gösterdi. “Çok şey anlatmak niyetindeyim. Aslında o kitapta... of lanet olsun!” Birdenbire aklına bir şey gelmişti.

Fırlayıp ocağa koştu, tencerenin kapağını açtı, yahniyi karıştırmaya koyuldu. Hareketlerinde nefret vardı. Performansına hiç dikkat etmiyordu. Elindeki yağlı kaşığı ocağın üzerine fırlattı, damlayan yağlara hiç aldıriş etmeden masaya döndü.

“Evet, hayat hikâyemi yazacağım... Tabii bana biri bir fırsat tanırса,” dedi. “Bu tür şeyler yapmak zorunda kaldıkça kafamı nasıl toplayıp ciddi şeylere eğilebilirim?” Kafasıyla ocağı işaret etti. “Arkadaşlarımmış, hıh! Beni aralarına aldılar diye sömürebileceklerini sandılar! Gidecek başka yerim yok diye. Onların işleri yolunda tabii. Sadık dostlarım! O hiç ev işine yardım etmez. Bütün gün dükkânında oturur. Berbat bir kırtasiyeci dükkânı. Önem bakımından benim yazdığım kitapla kıyaslanabilir mi bu? Öbürü de alışverişe çıkar, benden yahniye göz kulak olmamı ister. Bir yazarın huzura, konsantrasyona ihtiyacı olduğunu bilir ama umurunda mı? Bugün ne yaptı biliyor musunuz?” Sırrını açacakmış gibi masanın üzerinden uzandı, eliyle lavabodaki bulaşıkları gösterdi. “Markete gitti, kahvaltı bulaşıklarını orada bıraktı, daha sonra yıkayacağını söyledi. Ne istediğini bal gibi biliyorum. Benim yıkamamı bekliyor. Ama ben de onu kandıracağım. Olduğu gibi bırakacağım bulaşıkları.”

“Size motor fabrikasıyla ilgili bir soru sormama izin verir misiniz?”

“O motor fabrikasını benim hayatımdaki tek şey mi sanıyorsunuz? Daha önce de nice önemli görevlerde bulundum. Çeşitli zamanlarda çok nüfuzlu tanıdıklarım oldu. Cerrahi aletler, mukavva konteynerler, erkek şapkaları, elektrik süpürgeleri yapan şirketlerde bulundum. Tabii o tür işler bana pek perspektif kazandırmadı. Ama motor fabrikası... O benim büyük şansımdı. Hep beklediğim şeydi o.”

“Nasıl ele geçirdiniz onu?”

“Alnıma yazılmıştı. Rüyalarımın gerçeğe dönüşüydü. Fabrika kapanmıştı. İflas etmişti. Jed Starnes’in vârisleri onu son hızla batırmıştı. Tam nedir bilemiyorum ama... orada tuhaf bir şeyler oluyordu. O yüzden parasız kalmıştı şirket. Demiryolu şirketi buraya gelen hattı kapattı. Kimse istemiyordu fabrikayı. Kimse fiyat teklif etmiyordu. Ama orada duruyordu fabrika. Koskoca fabrika. Tüm makine ve teçhizatıyla, Jed Starnes’a milyonlar kazandıran her şeyiyle. Benim aradığım da öyle bir şeydi. Hak-kım olan fırsat oydu. Birkaç arkadaşı topladım, Amalgam Servis Şirketi’ni kurduk, biraz para kazanmayı başardık. Ama yetmedi. Harekete geçebilmemiz için bir kredi gerekiyordu bize. Garantili işti. Genç insanlardık, büyük bir kariyere başlıyorduk, içimiz heves ve umut doluydu. Ama kimse bizi teşvik etti mi sanki? Etmedi. O gemisini kurtarmış açgözlü imtiyazlılar! Akbabalar! Kimse bize bir fabrika vermezse nasıl başarılı olabiliriz ki? Koca servetleri miras olarak devralanlarla rekabet edebilir miyiz? Aynı fırsat bizim de hakkımız değil mi? Öf, sakın bana adaletten söz etmeyin! Birinin bize kredi vermesini sağlamak için it gibi çalıştım. Ama o Midas Mulligan denilen domuz canıma okudu.”

Dagny birden dikleşti. “Midas Mulligan mı?”

“Evet, kamyon şoförüne benzeyen bir bankacıydı. Davranışları da öyleydi zaten.”

“Midas Mulligan’ı tanır mıydınız?”

“Tanımak sözcüğü yetersiz kalır. Onun canına okuyan tek adamdım ben. Hoş, bana yararı da olmadı ya!”

Dagny zaman zaman, denizlerde başıboş gezerken bulunan hayalet gemileri merak ettiği gibi, Midas Mulligan’ın nasıl ortadan kaybolduğunu da merak eder dururdu. Bu esrarengiz olayları onun çözmesi beklenemezdi tabii. Ama bu olayların da esrarengizliklerini korumaya hakları yoktu. Sebepsiz olamazlardı ama yine de... hiçbir sebeple açıklanamıyorlardı.

Midas Mulligan bir zamanlar ülkenin en zengin, o nedenle de en çok nefret edilen adamıydı. Hiçbir yatırımında para kaybetmemişti. Neye elini sürse altın oluyordu. “Dokunmasını biliyorum da ondan,” derdi kendisi. Yatırım kararlarını neye dayanarak verdiğini kimse çözemiyordu. Herkesin çok güvenli saydığı teklifleri reddeder, başka hiçbir bankacının elini sürmek istemediği girişimlere dünyanın parasını akıttırdı. Yıllar boyunca hiç beklenmeyen sınai başarı mucizelerini ülkenin her yanında bir şeyler yaratıp durmuştu. Rearden Çelik’e başlangıçta ilk yatırım yapan o olmuştu. Rearden’a Pennsylvania’daki o terk edilmiş çelik fabrikasını satın alması için o yardım etmişti. İktisatçının biri ondan “ıflah olmaz bir kumarbaz” diye söz ettiğinde, “Senin asla zengin olamamanın nedeni, benim yaptıklarımı kumar zannetmen,” diye cevap vermişti.

Söylentilere göre Midas Mulligan’la iş görürken bazı yazılı olmayan kurallara uymak şarttı. Eğer kredi başvurusu yapan kişi, bir ara kendi kişisel ihtiyacından ya da kişisel duygularından söz açarsa görüşme hemen sona eriyor, ona bir kuruş bile kredi verilmiyor, bir daha Bay Mulligan’la görüşme fırsatı da tanınmıyordu.

Ona, “Kalbinde acıma duygusu olmayan birinden daha kötü insan var mıdır?” diye sorulduğunda, “Vardır,” demişti. “Birilerinin ona acımasını silah olarak kullanan insan.”

Uzun kariyeri boyunca halktan gelen her türlü karalamayı hiç aldırış etmeden dinlemişti, yalnız bir teki hariç! Bir gazetede köşe yazıları yazan, hümaniter hizipten bir yazar bir keresinde ondan (asıl adı Michael Mulligan’dı), sırf hakaret etmek amacıyla “Midas Mulligan” diye söz ettiğinde hemen mahkemeye başvurmuş, ilk adını Midas olarak değiştirmek istemiş, mahkeme de onun bu isteğini kabul etmişti.

Çağdaşlarının gözünde, bağışlanmaz bir günah işlemiş biri-ydi, o günah da servetiyle gurur duymasıydı.

Dagny’nin Midas Mulligan konusunda duydukları bunlardı. Onunla hiç karşılaşmamıştı. Midas Mulligan yedi yıl önce ortadan

kaybolmuştu. Bir sabah evinden çıkmış, bir daha da kendisinden haber alınamamıştı. Ertesi gün Chicago'daki Mulligan Bankası'nın mudilerine, bankanın kapanacağını, bu nedenle gelip paralarını çekmelerini isteyen mektuplar gönderilmişti. Yapılan soruşturmalardan anlaşıldığına göre Mulligan bankanın kapatılmasını çok önceden, en ince ayrıntısına kadar planlamıştı. Bankada çalışanlar yalnızca onun talimatını yerine getiriyordu. Ülkede bu kadar düzenli bir banka tasfiye operasyonu görülmemişti. Her mevduat sahibi parasını son kuruşuna kadar çekmiş, faizini de almıştı. Bankanın tüm varlıkları, çeşitli mali kuruluşlara tek tek satılmıştı. Muhasebe defterlerinde de hesaplar tutunca, her şeyin kuruşu kuruşuna karşılığı bulundu ve geriye de hiçbir şey kalmadı. Mulligan bankası silinip gitti.

Mulligan'ın niyetinin ne olduğu konusunda hiçbir ipucu bulunamadı. Ne akıbeti öğrenildi ne de milyonlarca dolarlık kişisel servetine ne olduğu. Adam da serveti de sanki hiçbir zaman var olmamış gibi kaybolmuştu ortadan. Bu kararı hiç kimse önceden sezememişti. Olaya neden olacak hiçbir şey bulunamadı. İnsanlar kendi kendilerine, eğer emekli olmak istiyorsa neden bankasını muhteşem bir kârla birilerine satmadı, diye merak ediyordu. İstese bunu yapabilirdi. Oysa o, bankayı heba etmeyi seçmişti. Bu sorulara kimse cevap bulamıyordu. Ne arkadaşları vardı ne de ailesi. Hizmetkârları da hiçbir şey bilmiyordu. O sabah her zamanki gibi evinden çıkmış, bir daha da dönmemişti. O kadar.

Dagny yıllardır içinde bir tedirginlikle, Mulligan'ın ortadan kayboluşunda bir imkânsızlık niteliği olduğunu düşünmüştü. Sanki New York gökdelenlerinden biri bir gece sessizce ortadan kaybolmuş, sabah olduğunda köşe başında boş bir arsa kalmış gibi. Mulligan gibi biri ya da yanında götürdüğü çapta bir servet asla saklı kalamazdı. Bir gökdelen kaybolamazdı. Hangi ovaya, hangi ormana saklasanız sipsivri görünürdü. Parçalasalar, bu sefer de çıkan moloz fark edilirdi. Ama Mulligan gitmişti. Aradan geçen yedi yıl boyunca da onca dedikoduya, tahminlere, teorilere,

gazetelerin pazar eklerinde yayınlanan hikâyelere, onu dünyanın her köşesinde gördüklerini iddia eden tanıklara rağmen akla yakın hiçbir açıklama bulunamamıştı.

Bu anlatılanlar arasında bir tanesi öylesine saçmaydı ki Dagny bu yüzden doğru olabileceğine inanıyordu. Mulligan'ın karakterine ilişkin hiçbir ipucu bu tür bir hikâyenin uydurulmasına yol açmazdı çünkü. Bu söylentiye göre onu son gören kişi, kaybolduğu sabah Chicago'da, Mulligan Bankası'nın köşesinde çiçek satan yaşlı bir kadındı. Kadının anlattığına göre Mulligan orada durmuş, mevsimin ilk mavi çiçeklerinden bir buket satın almıştı. Yüzü ömrümde gördüğüm en mutlu yüzdü, demişti kadın. Önünde uzanan harika geleceğe doğru yola çıkmaya hazırlanan bir gence benziyordu. Yılların acısıyla, gerilimiyle birikmiş çizgiler silinmişti yüzünden. Yalnızca neşeli bir heves ve huzur kalmıştı. Çiçekleri sanki o anda canı istemiş gibi almış, yaşlı kadına göz kırpmıştı. Sanki onunla pırıl pırıl bir şakayı paylaşmış gibi. "Yaşamayı her zaman ne kadar çok sevdim, biliyor musun?" demişti. Kadın ona şaşkın bakışlarla bakarken o yürüyüp uzaklaşmıştı. Bir yandan çiçekleri bir avucundan diğerine fırlatıp duruyordu. İş adamlarına özgü o ciddi, pahalı pardösülerinden giymiş, dimdik, iri yarı bir adam camlarında güneş ışınlarının oynadığı dev iş hanları arasında uzaklaşıp gitmişti öylece.

Lee Hunsacker, "Midas Mulligan, yüreğine dolar işareti damgalanmış, kötü yürekli bir itti," dedi yahni kokuları arasında. "Benim bütün geleceğim, yarım milyon dolarlık sefil bir paraya bağlıydı. Onun gözünde bozuk para sayılırdı bu. Ama kredi için başvurduğumda beni reddetti. Bulduğu bahane de gösterecek teminatımın olmamasıydı. Hiç kimse bana şans tanımamışsa nasıl göze görünür bir teminata sahip olabilirdim? Neden başkalarına kredi veriyor da bana vermiyor? Bu yaptığı ayrımcılıktı resmen. Duygularıma bile aldırış etmedi. Geçmişteki başarısızlıklarına bakıldığında sebze satılan bir işporta arabasına bile sahip olmamam gerektiğini, motor fabrikası sahibi olmamınsa hiç düşünüleme-

yeceğini söyleyip beni reddetti. Hangi başarısızlık? Mukavva kutular konusunda bir tomar cahil bakkal benimle işbirliği yapmayı reddettiye suç benim mi? Ne hakla benim yeteneğim hakkında hüküm verebilir? Geleceğimle ilgili planlarım nasıl olur da bencil bir tekelcinin rastgele fikrine bağımlı olur? Buna dayanamazdım. Öylece kabullenemezdim bunu. Dava açtım ona.”

“*Ne yaptım dediniz?*”

“Tabii,” dedi adam gururla. “Dava açtım. Eminim sizin boyunduruk altında yaşayan doğu eyaletlerinizdekilere çok garip görünecektir ama Illinois eyaletinin çok insancıl, çok ilerici yasaları vardır... Ona dava açmama izin verdi o yasalar. Kabullenmem gerekir, kendi türünün ilk davasıydı ama çok zeki bir avukatım vardı, bir yolunu buldu ve davayı açtı. Bir ekonomik acil durum yasasından yararlandı. Yasada, insanların geçimi söz konusu olduğunda kimsenin hiçbir sebeple ayrımcılık yapamayacağı yazılıydı. Yevmiyeli işçileri korumak için çıkarılmıştı bu yasa ama bana ve arkadaşlarıma da uyuyordu. Mahkemeye gittik, hepimiz geçmişte nasıl hiç fırsat bulamadığımızı anlattık, sonra ben Mulligan’ın sebze işportasıyla ilgili ne dediğini söyledim, ardından da Amalgam Servis’te hiçbirimizin saygınlığı, kredisi, geçinme olanağı olmadığını kanıtladık. Geçinebilmemiz için motor fabrikasını satın almaktan başka çaremiz olmadığını ortaya koyduk, Midas Mulligan’ın bize ayrımcılık uygulayamayacağını söyledik. Yasaya dayanarak ondan kredi istedik. İddiamız çok güçlüydü ama yargıç da Narragansett’ti. Eski model bir yargıçtı. Kürsüde matematikçi gibi düşünür, duygulara hiç yer vermezdi. Duruşma boyunca orada mermerden bir heykel gibi oturdu durdu. Hani gözü bağlı heykeller var ya, onlar gibi. Sonunda jüriye, Midas Mulligan’ın lehine hükme varmaları için talimat verdi, benim ve ortaklarımın aleyhine çok sert şeyler söyledi. Daha sonra bir itiraz mahkemesi kararı bozdu, Mulligan’a da bize krediyi vermesini emretti. Emri yerine getirmesi için üç ay süre tanınmıştı. Ama daha üç ay dolmadan, kimsenin beklemediği bir şey oldu, adam

ortadan kayboldu gitti. Bankası da yok oldu. Bankadan geriye tek kuruş kalmadığı için hakkımız olan parayı da alamadık. Adamı bulabilmek için hafiyelere dünya kadar para harcadık... Kim harcamazdı ki! Ama sonunda vazgeçmek zorunda kaldık.”

Yo, hayır, diye düşündü Dagny. İçinin bulanması bir yana, bu olay herhalde Midas Mulligan'ın yıllar boyunca tahammül ettiği olayların en kötüsü değildi. Bu tür yasalar yüzünden çok daha fazla para kaybetmişti o. Daha nice kural ve ilke de para kaybettirmişti tabii. Hepsine dayanmış, daha çok çalışmıştı. Tek bir olayın onu çökertmesi düşünülemezdi.

İsteksiz bir sesle, “Yargıç Narragansett’e ne oldu?” diye sorarken, acaba hangi bilinçaltı dürtü bunu sordurdu bana, diye merak ediyordu. Yargıç Narragansett’le ilgili pek az şey biliyordu ama onun adını çok iyi hatırlıyordu çünkü o isim bir zamanlar Kuzey Amerika kıtasını ilgilendiren bir isimdi. Birdenbire aklına, yıllardır onunla ilgili hiçbir şey duymadığı gelmişti.

Lee Hunsacker, “O emekli oldu,” dedi.

“Öyle mi?” Soluğu boğazına tıkanmıştı.

“Evet.”

“Ne zaman?”

“Olaydan yaklaşık altı ay sonra.”

“Emekli olduktan sonra ne yaptı?”

“Bilmiyorum. Sanırım bir daha kimse ondan haber almadı.”

Dagny’nin niçin bu kadar korkmuş görüldüğünü anlayamamıştı Hunsacker. Aslında korkunun birazı, sebebini kendisinin de anlayamamış olmasından kaynaklanıyordu. Konuşmak için çaba göstererek, “Lütfen bana motor fabrikasından söz edin,” dedi.

“Neyse, sonunda Madison’daki Community National Bankası’nın başkanı Eugene Lawson bize fabrikayı alacak krediyi verdi... ama o da sarsak meteliksizin tekiydi. İş bitirmemize yetecek kadar parası çıkmadı. Bize yardım edemediği gibi kendisi de battı. Bizim suçumuz değildi. Daha başlangıçtan itibaren her şey bizim aleyhimizydi zaten. Demiryolu olmazsa fabrikayı nasıl

çalıştırabilirdik? Bir demiryoluna hakkımız yok muydu bizim? Buraya gelen hattı yeniden açmaları için baskı yaptım onlara ama Taggart Transcontinental'daki o lanet olası tipler..." Birden sustu. "Hey, siz o Taggart'lardan mısınız yoksa?"

"Ben Taggart Transcontinental'ın işletmeden sorumlu başkan yardımcısıyım."

Adam bir an için bomboş bir bakışla, sersemlemiş gibi baktı. Dagny o bulanık gözlerde korku ile nefretin kavgasını gördü. Sonunda adam hırladı. "Sizin gibi kodamanlara ihtiyacım yok! Sizden korktuğumu sanmayın. İş verin diye dilenecek değilim. Kimseden iyilik istemiyorum. Herhalde insanların sizinle böyle konuşmasına hiç alışkın değilsinizdir, değil mi?"

"Bay Hunsacker, fabrikayla ilgili istediğim bilgileri verirseniz gerçekten çok makbule geçecek."

"İlgi göstermekte biraz geç kaldınız. Ne oldu öyle? Vicdanınız mı rahatsız etti? Jed Starnes'in o fabrikadan bok gibi para kazanmasına izin verdiniz ama bize bir şans tanımadınız. Yine aynı fabrikaydı. Biz de onun yaptıklarının aynısını yaptık. Yıllardır en çok satan, en çok kâr getiren motoru hangisiyse hemen onu üretmeye başladık. Derken adı sanı duyulmamış biri ortaya çıkıp, Colorado'da ufak bir fabrika kurdu. Nielsen Motor adını verdi o fabrikaya. Starnes'in modelinin klasında yeni bir motoru, onun yarı fiyatına piyasaya sürdü! Bizim elimizden ne gelirdi ki? Jed Starnes'a göre hava hoştu tabii. Onun zamanında ortaya böyle yıkıcı rakipler çıkmamıştı. Ya biz ne yapacaktık? Bu Nielsen denen tiplerle nasıl savaşıcaktık? Kimse bize onunkiyile yarışabilecek bir motor vermemişti ki!"

"Starnes'in araştırma laboratuvarını da devralmış mıydınız?"

"Evet. Evet, o da oradaydı. Her şey fabrikanın içindeydi."

"Elemanları da mı?"

"Eh, bazıları. Fabrika kapalıyken bir kısmı gitmişti."

"Ya araştırma kadrosu?"

"Onlar da gitmişti."

“Siz kendinize araştırmacı tuttunuz mu?”

“Evet, birkaç tane. Ama bakın, size söyleyeyim, benim öyle laboratuvarlara falan harcayacak fazla param yoktu. Hiçbir zaman rahat bir nefes alacak kadar param olmadı. Mecbur olduğum modernleştirme ve redekorasyon işinin faturalarını bile ödeyemedim. O fabrika, insan etkinliği açısından kullanılamayacak kadar demodeydi. Müdür odalarının duvarları dümdüz sıva halde, tuvaletler ufacıktı. Böyle depresif ortamlarda hiç kimsenin elinden gelenin en iyisini yapamayacağını size hangi psikolog olsa söyleyebilir. Ofisime daha parlak renkler sokmak zorundaydım. Doğru dürüst de bir banyo... bir de duş. Daha sonra bir hayli parayı işçiler için kafeterya, oyun odası ve tuvaletler yaptırmak için harcadım. Morale ihtiyacımız vardır, öyle değil mi? Her aydın bilir ki insanı oluşturan şey geçmişinde yatan maddi etkenlerdir, zihnini de üretim araçları biçimlendirmiştir. Ama insanlar, iktisadi determinizmin yasaları gelip bizi etkilesin diye bekleyemez. Daha önce hiç motor fabrikamız olmamıştı. Araç gerecin zihnimizi koşullandırmasını sağlamaya mecburduk. Ama kimse bize zaman tanımadı.”

“Araştırma kadrosunun çalışmalarından söz edebilir misiniz?”

“Çok istikbal vadeden genç bir grubum vardı. Hepsi en iyi üniversitelerden mezundu. Ama işime yaramadı. Ne yapıyorlardı, bilemiyorum. Galiba öylece boş boş oturuyor, maaşlarını yiyip bitiriyorlardı.”

“Laboratuvarınızdan kim sorumluydu?”

“Lanet olsun, onu nereden hatırlayayım şimdi?”

“Araştırma kadronuzdan herhangi birinin adını hatırlıyormusunuz?”

“İşe alınan herkesle şahsen tanışmaya vaktim nasıl olsun?”

“İçlerinden hiçbiri size... yepyeni tür bir motorla ilgili deneyler yaptığından söz etti mi?”

“Ne motoru? Bakın size söyleyeyim, benim düzeyimdeki bir yönetici, laboratuvarlarla uğraşmaz. Ben zamanımın çoğunu

New York'ta ve Chicago'da, işe devam edecek parayı bulmaya çalışmakla geçiriyordum."

"Fabrikanın genel müdürü kimdi?"

"Roy Cunningham adlı çok yetenekli biriydi... Geçen yıl bir otomobil kazasında öldü. Alkollü araba kullandığını söylediler."

"Bana ortaklarınızdan bazılarının adını, adresini verebilir misiniz? Hatırladığınız kimse var mı?"

"Onlara ne oldu, hiç bilmiyorum. O işi izlemeye ruhsal durumum elverişli değildi."

"Fabrika kayıtlarından hiç sakladığınız oldu mu?"

"Tabii."

Dagny hevesle dikleştirdi. "Görmeme izin verir misiniz?"

"Zevkle."

Hunsacker çabucak kalktı, odadan çıktı. Dönüşte Dagny'nin önüne, kupürlerle dolu kalın bir albüm koydu. İçinde gazete röportajları ile kendi basın temsilcisinin yayınlattığı şeyler vardı.

Gururlu bir sesle, "Büyük sanayicilerden biriydim," dedi. "Ulusal çapta bir şöhrettim. İşte, görüyorsunuz. Hayat hikâyem, insani fedakârlıklarla dolu bir kitap olacak. Elimde uygun üretim araçları olsa çoktan yazardım." Daktiloya öfkeyle bir yumruk indirdi. "Bu lanet olası şeyle çalışamıyorum. Espasları atlayan bir makinede nasıl ilham bulur, nasıl çöksatan bir roman yazarım?"

"Teşekkür ederim Bay Hunsacker," dedi Dagny. "Sanırım bana söyleyebilecekleriniz bu kadar." Ayağa kalktı. "Starnes'ın vârislerine ne olduğunu bilmiyorsunuzdur herhalde."

"Fabrikayı mahvettikten sonra kaçıp saklandılar. Üç kişilerdi. İki oğlan, bir kız. Son duyduğumda Durance, Louisiana'da saklanıyorlardı."

Dagny çıkmak üzere dönerken adamın bir kez daha ocağa doğru atıldığını gördü. Tencerenin kapağını kapmıştı. Eli yarıncı kapağı yere fırlattı, ağzından peş peşe küfürler döküldü. Yahni yarıncıydı.

Starnes servetinden geriye pek az şey kalmıştı ama vârisler konusunda geriye kalan daha bile azdı.

Louisiana'nın Durance kentinin şerifi, "Onları görmek hoşunuza gitmeyecek Bayan Taggart," demişti. Yaşlıca bir adamdı. Ağır, ciddi bir hali vardı. Yüzündeki sert ve acı ifade, kör bir güceniklikten değil, kesin standartlara adanmışlığından kaynaklanıyordu. "Dünyada türlü türlü insan var. Katiller ve manyaklar var. Ama bana öyle geliyor ki doğru dürüst insanlar... Bu Starnes'ları hiç görmek zorunda kalmamalı. Kötü tohum bunlar Bayan Taggart. Yapış yapış ve kötü... Evet, hâlâ bu kentteler. İkisi burada yani. Üçüncüsü öldü. İntihar. Dört yıl önceydi. Çirkin bir hikâye. Üçünün en küçüğüydü. Eric Starnes. Her yanda dolanıp kendi duygulu yapısından söz eden, sızlanan gençler vardır hani. Kırk yaşını geçtiklerinde bile sürdürürler bunu. Sevgiye ihtiyacım var, diye tutturmuştu. Fırsat buldukça yaşlı kadınlara jigololuk yapıyordu. Sonradan on altı yaşındaki bir kızın peşine düştü. İyi bir kızdı bu. Eric Starnes'la ilişki kurmaya yanaşmadı. Kendi nişanlısıyla evlendi. Eric Starnes düğün günü onların evine girmiş. Onlar kilisedeki törenden döndüklerinde Eric'i yatak odasında bulmuşlar. Ölmüş... hem de feci bir ölüm. Bileklerini kesmiş... Şimdi bana sorarsanız, kendini öldürenin bile, eğer bu işi kendi kendine, sessiz biçimde yapmışsa, bağışlanması mümkündür. Başkasının çektiği acılarla, ne kadarına dayanabileceğiyle ilgili ahkam kesmek kimin haddine? Ama kendini öldürürken bile bunu bir şov haline getiren, başkasına zarar vermek için böyle bir şey planlayan, hayatını kötülük uğruna bitiren kişi için bağışlanma da mazeret de yoktur. Köküne kadar çürümüş bir adamdır öylesi. İnsanların ona acımamasını, onun umduğu gibi incinmemesini, onun anısına tükürmesini hak etmiştir. Böyleydi işte Eric Starnes. Eğer istiyorsanız, öbür ikisini nerede bulabileceğinizi söylerim size."

Gerald Starnes'ı salaş bir otelin koğuşunda buldu. Yatağında büzülmüştü. Saçları hâlâ siyahtı ama çenesindeki beyaz sakal, bomboş bir yüzde bitmiş yaban otlarına benziyordu. Konuşurken

sesi ikide bir amaçsız bir kıkırdamayla kesiliyordu. Parazit gibi, odaklanmamış bir kötülük.

“Battı koca fabrika. Olan bu. Battı gitti. Bu sizi rahatsız mı ediyor hanımefendi? Berbat bir şeydi o fabrika. Birilerinden özür dilemem gerekir ama dilemeyeceğim. Vız gelir bana. İnsanlar şovu sürdürmek için krizlere girer, oysa her şey çürümüştür. Otomobiller de binalar da ruhlar da... Batmış ya da batmamış, hiçbiri fark etmez. Param varken, ben bir ıslık çaldığımda hazır olda duranları bir görmeliydiniz. Profesörler, şairler, aydınlar, dünyayı kurtarmaya kalkanlar, kardeş sevgisi taslayanlar. Çok eğlendim. İyi bir şeyler yapmak istiyordum ama artık istemiyorum. İyi diye bir şey de yok zaten. Koskoca evrende iyi hiçbir şey yok. Canım banyo yapmak istemezse yapmam, olur biter. Fabrikayla ilgili bir şey öğrenmek istiyorsanız kız kardeşime sorun. Benim sevgili kız kardeşimin bir vakfı vardı, o paraya el süremiyorlardı, bu sayede o iyi kurtuldu. Gerçi şimdi o da artık bearnez soslu file minyon sınıfından, hamburger sınıfına düştü ama... kardeşine bir kuruş yardım eder mi? Fos çıkan soylu plan, benim olduğu kadar onundu da. Ama tek kuruş veriyor mu? Hah! Gidip de bir bakın Düşes’e! Bir bakın! Fabrika umurumda mı benim? Bir tomar yağlı makineden ibaretti orası. Bir kadeh içki uğruna size orayla ilgili tüm haklarımı satarım. Starnes soyadını taşıyan son kişiyim ben. Bir zamanlar büyük isimdi bu. Onu da satarım size. Beni kokuşmuş bir serseri diye görüyorsunuz ama bu herkes için geçerli, buna sizin gibi zengin hanımlar da dâhil. Ben insanlığa iyilik yapmak istedim. Hah! Kızgın yağda haşlansın hepsi. Pek eğlenceli olur. Boğulsunlar da kurtulalım. Ne önemi var? Neyin önemi var ki?”

Bitişik yatakta ak saçlı, sefil bir serseri yatıyordu. Uykusunda döndü, inledi, paçavra giysilerinin arasından bir beş sent yuvarlanıp yere düştü. Gerald Starnes hemen onu aldı, kendi cebine attı, Dagny’ye baktı. Yüzünün çizgilerinde kötü bir gülümseme

belirmişti. “Onu uyandırıp sorun çıkarmak mı istiyorsunuz?” diye sordu. “Öyle bir şey yaparsanız yalancı olduğunuzu söylerim.”

Dagny, Ivy Starnes’ı ise kentin ucunda bir yerde, Mississippi kıyısında, leş kokan bir bungalovda buldu. Çevredeki sarkık dallar ve mumlu gibi gözüken yapraklar, bitki örtüsünün salyası akıyormuş gibi bir izlenim yaratıyordu. Küçük odanın leş havası içinde, her yana asılmış gereğinden fazla uzun perdede de aynı nitelik vardı. Koku köşelere birikmiş tozlardan, Doğu’ya ait Tanrı heykelciklerinin dibindeki gümüş kavanozlar içinde yakılan tütsülerden geliyordu. Ivy Starnes bir Buda heykeli gibi minder üstüne oturmuştu. Dudakları sımsıkı bir hilal oluşturunuyordu. Şımarık bir çocuğun inatçı dudaklarıydı bunlar. Hem de ellisini geçmiş bir kadının genişlemiş yüzünde. Sesinde yağmurun tekdüze damlamalarını hatırlatan bir hava vardı.

“Bu sorduğun tip sorulara cevap veremem kızım. Araştırma laboratuvarı mı? Mühendisler mi? Onları neden hatırlayayım ki? Öyle şeylere babam ilgi duyardı, ben değil. Kötü adamdı babam, işinden başka hiçbir şeye önem vermezdi. Sevgiye vakti yoktu, yalnızca paraya vakti vardı. Kardeşlerim ve ben bambaşka bir dünyada yaşıyorduk. Bizim amacımız aletler değil, iyilikler yapmaktı. Fabrikaya şahane bir yeni plan getirdik. On bir yıl önceydi. Bizi alt eden şey insanların açgözlülüğü, bencilliği ve aşağılık, hayvansı yapısı oldu. Ruh ile maddenin, maneviyat ile beden arasındaki sonu gelmez savaşın kurbanı olduk. Bedenlerini feda etmediler, oysa onlardan tek istediğimiz buydu. O adamların hiçbirini hatırlamıyorum. Hatırlamak da istemiyorum... Mühendisler, öyle mi? Sanırım hemofiliyi başlatan onlar olmuştu... evet, öyle dedim. Hemofili. Yavaş sızıntı. Kan kaybının durdurulamaması. Önce onlar kaçtı.

“Birer birer bizi terk ettiler... Planımız mı? Biz soylu bir tarihsel düsturu uygulamaya koyduk: Herkes yeteneğince katkıda bulunsun, herkese ihtiyacı kadar verilsin, dedik. Fabrikadaki herkes, temizlikçi kadından başkana kadar hepsi aynı maaşı alıyordu.

İhtiyaç duyulabilecek en az paraydı o maaş. Yılda iki kere koskoca bir toplantıda bir araya geliyorduk, herkes ihtiyaç duyduğu şeyi ortaya koyuyordu. Sonra her talep oylanıyordu. Çoğunluk oyu, herkesin yeteneğini de ihtiyacını da saptamış oluyordu. Fabrika-nın parası buna göre dağıtılıyordu. Ödüller ihtiyaçlara, cezalar yeteneklere dayanıyordu. İhtiyaçlarının en büyük olduğuna karar verilenler en çok parayı alıyordu. Oyların talep ettiği kadar üretemeyenler cezalandırılıyor, o cezayı da bedava fazla mesai yaparak ödüyorlardı. Planımız buydu. Bencil olmamaya dayanan bir plandı bu. İnsanların şahsi kazançla değil kardeşlerine olan sevgileriyle motive olmalarını gerektiriyordu.”

Dagny içindeki o soğuk, inkâr edilmez sesi duydu: Unutma. İyi hatırla. Katıksız kötülüğü her zaman göremezsin. Ona iyi bak, hatırla. Günün birinde onun çekirdeğini ifade edebilecek kelimeleri de bulacaksın... Bu sesi, çaresizlik çığlıkları atan diğer karmaşık seslerin arasında duyuyordu: *Daha önce de duydum, her yerde duyuyorum, aynı zııııııı bir türü bu da... Niçin dayanamıyorum? Dayanamıyorum dayanamıyorum!*

“Neyin var senin kızım? Niçin sııııııı öyle? Niye titriyorsun? Ne? Daha yüksek sesle konuş, seni duyamıyorum... Plan nasıl mı sonuç verdi? Onu tartışmak istemiyorum. Her yıl durum biraz daha çirkinleşti, daha kötüleşti. İnsan yaradılışına duyduğum güveni kaybettirdi bana. Dört yıl içinde hesaplarla değil, kalbin gerçek sevgisiyle oluşturulmuş o plan durduruldu; polisler, avukatlar, iflas prosedürleri devreye girdi. Ama ben hatamı gördüm ve artık kurtuldum. Makineler dünyasıyla, imalatçılarla, parayla, maddenin esiri olan dünyayla işim bitti artık. Ruhun özgürleşmesini öğreniyorum. Hindistan’ın büyük sııııııı gizli hepsi. Bedene esir olmaktan kurtulmak, fiziksele karşı zafer kazanmak, ruhun maddeyi yenmesi.”

Dagny öfkenin kör edici beyaz alevinin arasından upuzun betonu görüyordu. Eskiden yol olan, şimdi çatlaklarından otlar

yükselen beton... Ve ileride, insan gücüyle çalışan sabanı itebilmek için iki büklüm olmuş adam.

“Ama kızım, hatırlamıyorum demiştin sana... Adlarını bilmiyorum, hiç isim bilmiyorum, babamın o laboratuvara ne tür maceracıları doldurduğundan haberim yok! İşitmiyor musun söylediğimi? Bu tür şeylerin sorulmasına hiç alışkın değilim, üstelik... Durmadan bunu tekrarlayıp durma, mühendisten başka kelime bilmez misin sen? Duymuyor musun dediklerimi? Neyin var senin? Yüzünden hoşlanmıyorum... Rahat bırak beni. Kim olduğunu bilmiyorum, sana hiçbir kötülük yapmadım, yaşlı bir kadını sadece, öyle bakma bana... Geri dur! Yanıma yaklaşma yoksa imdat diye bağırırım! Hemen şimdi... Ha, evet, evet, onu tanıyorum! Baş mühendis. Evet. Laboratuvarın başıydı. Evet. William Hastings. Adı buydu, William Hastings. Hatırlıyorum. Brandon, Wyoming’e gitti. Planı uygulamaya koyduğumuzun ertesi günü işten ayrıldı. İkinci ayrılan kişi o oldu... Yo, hayır, ilkinin kim olduğunu hatırlamıyorum. Zaten önemli biri de değildi.”

Kapıyı açan kadın kır saçlı, kibar görünümlü, bakımlı biriydi. Dagny kadının üzerindeki elbisenin basmadan bir ev elbisesi olduğunu ancak dakikalar sonra fark edebildi.

“Bay William Hastings’i görebilir miyim?” diye sordu Dagny.

Kadın ona bir an için garip bir ifadeyle baktı. Kuşkulu, ciddi bir bakıştı bu. “Adınızı sorabilir miyim?”

“Adım Dagny Taggart. Taggart Transcontinental’dan.”

“Ya. Lütfen girin Bayan Taggart. Ben de Bayan William Hastings.” Ölçülü sesi ve ciddiyeti her bir heceye bir uyarı gibi işliyordu. Davranışı nazikti ama hiç gülümsemiyordu.

Burası bir sanayi kentinin banliyösünde, mütevazı bir evdi. Bir yokuşun tepesindeydi. Dışarıda parlak, soğuk mavi gökyüzüne karşı çıplak dallar çok belirgindi. Salonun duvarları gümüşümsü gri renkteydi. Beyaz abajurlu lambanın kristal ayağına güneş

düşmüştü. Açık duran bir kapının ötesinde, kahvaltı odasının duvarında kırmızı benekli, beyaz bir duvar kâğıdı vardı.

“Eşimle işten mi tanışırdınız Bayan Taggart?”

“Hayır, Bay Hastings’le hiçbir zaman tanışmadım. Ama çok önemli bir iş konusunda kendisiyle konuşmak istiyorum.”

“Eşim beş yıl önce öldü Bayan Taggart.”

Dagny gözlerini yumdu. Duyduğu kör şokun içinde, ulaştığı halde kelimelendirmek zorunda kalmadığı sonuçlar yatıyordu. Demek ki aradığı adam buydu. Demek Rearden haklıydı. Motor bu yüzden enkaz arasında kalmış, bu yüzden onu bunca zamandır kimse gelip almamıştı.

“Çok üzüldüm,” dedi. Bu sözü hem Bayan Hastings’e hem de kendine söylüyordu.

Bayan Hastings’in yüzünde beliren gülümsemenin gölgesinde hüznün vardı ama trajedi yoktu. Kabullenmenin ve sessiz asudeliğin ciddiyeti vardı.

“Bayan Hastings, size birkaç soru sormama izin verir misiniz?”

“Tabii. Lütfen oturun.”

“Eşinizin bilimsel çalışmaları konusunda bilginiz var mıydı?”

“Çok az. Aslında pek de vardı diyemem. Evde o konuları hiç konuşmazdı.”

“Bir süre Twentieth Century Motor Şirketi’nde baş mühendis olarak çalışmış mıydı?”

“Evet. On sekiz yıl boyunca orada çalıştı.”

“Ben Bay Hastings’e oradaki çalışmalarını ve sonunda niçin oradan ayrıldığını sormak istiyordum. Eğer söyleyebilirsiniz o fabrikada neler olup bittiğini öğrenmek isterim.”

Bayan Hastings’in yüzünde o hüzünlü gülümseme bir kere daha belirdi. “Ben de bilmek isterdim,” dedi. “Ama korkarım artık hiç öğrenemeyeceğim. Fabrikadan neden ayrıldığını biliyorum. Jed Starnes’in vârislerinin orada başlattıkları o korkunç program nedeniyle ayrıldı. O tür insanların yanında o koşullarda çalışmak istemedi. Ama bir şey daha vardı. Twentieth Century

Motor'da bir şey olduğunu, kocamın bana bunu anlatmadığını her zaman hissettim.”

“Verebileceğiniz her ipucu çok makbule geçecek.”

“Hiçbir ipucum yok. Tahmin yürütmeye çalıştım, sonunda vazgeçtim. Ne anlayabiliyorum ne de açıklayabiliyorum. Ama bir şey olduğunu biliyorum. Kocam Twentieth Century'den ayrıldıktan sonra buraya geldik, bu sefer Acme Motor'un mühendislik bölümünde işe girdi. O sıra başarılı, adım adım büyüyen bir şirketti Acme. Kocama sevdiği türde bir iş verdiler. Anlaşmazlıklara, çekişmelere yatkın biri değildi. Kendisiyle her zaman barışıktı. Wisconsin'den ayrılışımızdan sonra bir yıl boyunca hep bir iç mücadeleyi yaşıyormuş, bir şey ona işkence ediyormuş gibiydi. Çözemediği bir sorunu varmış gibi. O yıl bitti, bir sabah bana gelip istifa ettiğini söyledi. Emekli olacaktı artık. Başka işe girmeyecekti. İşini çok seviyordu. İşini onun bütün hayatıydı. Hep sakin, özgüvenli ve mutlu görünüyordu. Buraya geldiğimizden beri ilk defa mutlu gibiydi. Kararının nedenini ona sormamamı istedi. Sormadım, itiraz da etmedim. Bu ev vardı, biraz tasarrufumuz vardı, ömrümüzün sonuna kadar mütevazı bir hayat sürmemize yeterdi. Kararının sebebini hiçbir zaman öğrenemedim. Burada sessiz, sakin ve huzurlu bir hayat sürdük. Kocam derin bir memnuniyet hissediyor gibiydi. Garip bir ruh dinginliği vardı. Daha önce böyle bir şeyi hiç görmemiştim onda. Ama davranışlarında herhangi bir gariplik yoktu. Yalnızca zaman zaman ama seyrek olarak çıkıp bir yerlere gider, nereye gittiğini, kimlerle konuştuğunu bana hiç söylemezdi. İki yıl daha süren ömrü boyunca, her yaz bir ay ortadan yok olur, dönünce de nereye gittiğini anlatmazdı. Onun dışında hayatı eskisi gibiydi. Çok araştırma yapar, okur, kendi mühendislik problemlerine eğilirdi. Evin bodrumuna inip orada çalışırdı. Notlarını, maketlerini ne yaptı bilemiyorum. Ölümünden sonra bodrumda bu çalışmalarına ilişkin hiçbir ize rastlamadım. Yıllar önce de bir süredir çektiği kalp yetmezliğinden öldü.”

Dagny umutsuzca sordu. “Deneylerinin neyle ilgili olduğunu biliyor muydunuz?”

“Hayır. Mühendislikten pek anlamam.”

“Meslektaşlarından, arkadaşlarından ya da birlikte çalıştığı insanlardan bu araştırmaları bilebilecek birilerini hatırlıyor musunuz?”

“Hayır. Twentieth Century’deyken çok geç saatlere kadar çalıştığı için baş başa geçirdiğimiz süreler pek azdı. Hiç sosyal hayatımız yoktu. Arkadaşlarını eve hiç getirmezdi.”

“Twentieth Century’deyken size hiç kendi tasarladığı bir motordan söz etti mi? Tümüyle yeni tip, sanayinin gidişatını değiştirebilecek bir motordan?”

“Bir motor mu dediniz? Evet, etti aslında. Evet, ondan birkaç kere söz etti. İnanılmaz derecede önem taşıyan bir icat olduğunu söyledi. Ama onu tasarlayan benim kocam değildi, kocamın genç bir asistanının icadıydı.”

Dagny’nin yüzündeki ifadeyi gördü, sonra yavaşça, içinde bir soru gizliymiş gibi, hiç sitemsiz, yalnızca hüznü bir gülümsemeyle, “Anlıyorum,” dedi.

Dagny, “Ah, çok özür dilerim,” dedi hemen. Duygularının yüzünde bir sevinç yarattığını anlamıştı. Rahatlama çığlığı sayılacak kadar belirgin bir gülümseme.

“Rica ederim. Çok iyi anlıyorum. Siz o makinenin mucidiyle ilgileniyorsunuz. Onun hâlâ sağ olup olmadığını bilmiyorum ama sağ olmaması için de bir sebep göremiyorum.”

“Onun kim olduğunu öğrenme... Onu bulma uğruna pek çok şeyi feda ederdim. O derece önemli Bayan Hastings. Kimdi o?”

“Bilmiyorum. Ne adını biliyorum ne de hakkında herhangi bir şey. Kocamın yanında çalışanların hiçbirini tanımadım. Bana yalnızca yanında genç bir mühendis olduğunu, günün birinde onun dünyayı altüst edeceğini söyledi. Kocam insanların yeteneğinden başka hiçbir şeye önem vermezdi. Sanırım tek sevdiği adam da oydu. Öyle bir şey söylemezdi ama ben bu genç asistandan söz

etme şeklinden bunu anlardım. Motorun bittiğini söylediği gün sesinin tonunu hatırlıyorum. ‘Üstelik de daha yirmi altı yaşında!’ demişti. Bu olay, Jed Starnes’in ölümünden bir ay kadar önceydi. Ondan sonra motordan da o genç mühendisten de bir daha hiç söz etmedi.”

“Genç mühendise ne olduğunu bilmiyor musunuz?”

“Hayır.”

“Onu bulmam için bir yol öneremez misiniz?”

“Hayır.”

“Adını öğrenmem için bir ipucunuz, bir yardımınız olamaz mı?”

“Hiç yok. Söyler misiniz, o motor gerçekten çok mu değerliydi?”

“Size sunabileceğim her tahminden çok daha fazla.”

“Garip, biliyor musunuz, çünkü... bakın, o konuyu bir kere, Wisconsin’dan ayrılmadan önce düşünmüştüm. Kocama, o kadar büyük dediği icada sonunda ne olduğunu, onunla ne yapılacağını sordum. Yüzüme garip garip baktı, ‘Hiçbir şey,’ dedi.”

“Neden?”

“Bana söylemedi.”

“Twentieth Century’de çalışan kimseyi hatırlıyor musunuz? O genç mühendisi tanıyan herhangi biri? Bir arkadaşı falan?”

“Hayır, ben... Durun! Durun, sanıyorum size bir ipucu verebilirim. Onun bir arkadaşını nerede bulabileceğinizi söyleyebilirim. O kişinin de adını bilmiyorum ama adresini biliyorum. Garip bir hikâye. En iyisi nasıl olduğunu anlatayım size. Buraya taşınmamızdan iki yıl kadar sonraydı. Bir akşam kocam dışarıya çıkacaktı ama o akşam araba bana lazımdı. O yüzden dönerken kendisini tren istasyonunun restoranından almamı istemişti. Orada kiminle yemek yiyeceğini söylemedi. İstasyona gittiğimde onu, yanında iki kişiyle birlikte restoranın önünde bekler buldum. Biri genç ve zayıf, diğeri yaşlıca, kibar biriydi. O iki kişiyi şimdi bile nerede görsem tanırım. Unutulmayacak yüzleri vardı. Kocam beni görünce onların yanından ayrıldı. Onlar istasyon platformu boyunca yürümeye koyuldu. O sıra bir tren geliyordu. Kocam

genç adamı göstererek, ‘Onu gördün mü?’ dedi. ‘Sana sözünü ettiğim genç o işte.’”

“Size başka hiçbir şey söylemedi mi?”

“Hiçbir şey. Sonraki olay ise dokuz ay önce oldu. Geçtiğimiz ilkbaharda, Cheyenne’de oturan ağabeyime gitmiştim. Bir gün öğleden sonra tüm aileyi arabaya bindirip uzun bir gezintiye çıkardı. Kayalık dağlarında hayli yüksek yerlere çıktık, yol kenarındaki bir lokantada durduk. Tezgâhın gerisinde kibar görünümlü, kır saçlı bir adam duruyordu. Sandviçlerimizi, kahvelerimizi hazırladığı süre boyunca bakıp durdum ona. O yüzü daha önce gördüğümü biliyordum ama kim olduğunu hatırlamıyordum. Sonra yine yola koyulduk. Restorandan kilometrelerce uzaklaştıktan sonra hatırladım. Siz de hemen oraya gitseniz iyi olur. Seksen altı numaralı yoldaydı. Cheyenne’in batısındaki dağlarda, Lennox Bakır Dökümhanesi’nin yakınında küçük bir sanayi yerleşim yeri var, ona yakındı. Garip gözükecek ama o lokantadaki aşçının o gece istasyonda, kocamın genç kahramanının yanında gördüğüm adam olduğundan eminim.”

Lokanta uzun, zorlu bir yokuşun tepesindeydi. Cam duvarları, batan güneşe doğru alçalan kayalık ve çamlık manzaraya bir kat cila çekiyor gibiydi. Aşağısı karanlıktı ama lokantada hâlâ pırıltılar vardı. Sular çekilirken geride kalmış küçük bir su birikintisi gibi.

Dagny tezgâhın ucunda oturuyor, hamburger yiyordu. Ömründe yediği en lezzetli şeydi bu. Basit maddeler ile olağanüstü becerinin bir karışımıydı. İleride iki işçi yemeklerini bitiriyordu. Dagny aslında onların gitmesini bekliyordu.

Tezgâh arkasındaki adamı bir daha inceledi. Adam ince, uzun boyluydu. Kibarlığı sanki eski bir şatoya ya da bir bankanın iç ofisine ait gibiydi ama kendine özgü kalitesi, o seçkinliğin burada, bu tezgâhın ardında bulunuşunu normal gösterebilmesinde yatıyordu. Üzerindeki beyaz aşçı ceketi, smokin gibi duruyordu. Çalışma tarzından bir uzmanın ehliyetine sahip olduğu belliydi.

Hareketleri rahat, zeki ve ekonomikti. İnce yüzü ve kır saçları, soluk mavi gözleriyle renk uyumu içindeydi. Ciddiyetinin gerisinde mizahi bir gölge de vardı. Ama bu öyle hafif bir gölgeydi ki biri görebilmeye çalıştığı anda yok oluyor gibiydi.

İki işçi yemeklerini bitirdi, paralarını ödeyip çıktı. Onar sent de bahşiş bırakmışlardı. Dagny tezgâhtaki adamın tabakları toplayışına, bozuk paraları beyaz ceketinin cebine atışına, tezgâhı silişine baktı. Sonra adam da dönüp ona baktı. İfadesiz bir bakıştı bu. Sohbeta davet iması yoktu. Ama Dagny, üzerindeki New York yapımı tayyörünü, ayağındaki topuklu ayakkabıları, boşa zaman ziyan edecek biri olmadığını bu adamın çoktan fark ettiğinden emindi. Soğuk, gözlemci gözler, Dagny'nin buraya ait olmadığını bildiğini, amacını açıklamasını beklediğini söyler gibiydi.

“İşler nasıl?” diye sordu Dagny.

“Bir hayli kötü. Lennox Döküm’ü haftaya kapatıyorlar, benim de çok geçmeden kapatıp başka yere taşınmam gerek.” Sesi duru, samimiyetten uzak ama ağırbaşlıydı.

“Nereye?”

“Karar vermedim.”

“Aklınızda ne tür bir şey var?”

“Bilmiyorum. Bir oto tamircisi açmayı düşünüyorum. Kentlerin birinde uygun bir yer bulursam tabii.”

“Yo, olamaz! İşinizde öyle iyisiniz ki değiştirmeniz yazık olur. Aşçılıktan başka hiçbir şey yapmamanız gerekir.”

Adamın dudaklarının köşelerinde garip, ince bir gülümseme belirdi. “Öyle mi?” diye sordu nezaketle.

“Öyle! New York’ta bir yer açmaya ne dersiniz?” Adam ona şaşırarak baktı. “Ben ciddiyim. Size önemli bir demiryolunda iş verebilirim. Vagon restoran departmanından sorumlu olacağınız bir iş.”

“Bunu neden isteyebileceğinizi sorabilir miyim?”

Dagny hamburgerini, beyaz peçetesiyle birlikte havaya kaldırıp gösterdi. “Nedenlerden biri bu,” dedi.

‘Teşekkür ederim. Ötekiler ne?’

“Sanırım büyük kentte hiç yaşamadınız. Yaşamış olsanız her tür iş için ehil adam bulmanın ne kadar zor olduğunu bilirdiniz.”

“O konuyu biraz bilirim.”

“Ne diyorsunuz öyleyse? New York’ta yılda on bin dolarlık bir iş ister misiniz?”

“Hayır.”

Dagny adamın yeteneğini keşfedip ödüllendirebildiği için duyduğu sevince kendini kaptırmış gibiydi. Bu cevap üzerine adama şaşkınlık içinde baktı. “Galiba beni anlamadınız,” dedi.

“Anladım.”

“Böyle bir fırsatı kabul etmeyecek misiniz yani?”

“Öyle.”

“Ama neden?”

“Kişisel bir durum.”

“Daha iyi bir iş sahibi olabilecekken neden böyle çalışsınız?”

“Daha iyi bir iş aramıyorum.”

“Yükselmek, para kazanmak istemiyor musunuz?”

“Hayır. Neden ısrar ediyorsunuz?”

“Çünkü yeteneklerin ziyan olduğunu görmekten nefret ederim.”

Adam yavaşça, vurgulaya vurgulaya, “Ben de öyle,” dedi.

Bunu söyleyiş biçimindeki bir şey, Dagny’yi ikisinin de bazı derin ortak duyguları paylaştıklarına inandırdı, bu arada adamdan yardım istememe konusundaki disiplini de kırılmış oldu. “Öyle bıktım ki onlardan!” Kendi sesi şaşırtıyordu Dagny’yi. İstmeden ağzından fırlayan bir çığlıktı sanki. “İşini iyi yapabilen birini görmeye öyle hasretim ki!”

Elinin tersini gözlerine dayadı, kabullenmeye yanaşmadığı umutsuzluğun ortaya dökülmesini engellemeye çalıştı. Bu duygunun ne kadar güçlü olduğunun farkında değildi. Bu yolculuğun kendi dayanma gücünü ne kadar azalttığıнын da farkına varmamıştı.

Adam alçak sesle, “Üzgünüm,” dedi. Bunu özür diler gibi değil, bir merhamet ifadesiyle söylemişti.

Dagny ona baktı. Adam gülümsedi, Dagny bu gülümsemenin, karşılıklı hissettikleri o bağı koparmaya dönük olduğunu hemen anladı. Nazik bir alaycılık vardı o gülümsemede. Adam, “Ama New York’tan buraya, Kayalık Dağları’nda trenlerinizde çalıştırmak üzere aşçı bulmaya geldiğinizi sanmam,” dedi.

“Hayır, başka bir şey için geldim.” Öne eğildi, kollarını tezgâha sağlam biçimde dayadı, kendini yeniden sakın hissedince kontrolünü kazandığından emin olmaya çalıştı çünkü tehlikeli bir hasımla karşı karşıya olduğunu hissediyordu. “Bundan yaklaşık on yıl kadar önce Twentieth Century Motor Şirketi’nde çalışan genç bir mühendis tanıdım mıydınız?”

Dagny on saniyelik bir sessizliği saniye saniye saydı. Adamın bakışlarını tam anlayamıyor, yalnızca bunun çok dikkatli bir bakış olduğunu görebiliyordu.

“Evet, tanıdım.”

“Bana adını ve adresini verebilir misiniz?”

“Ne için?”

“Onu bulmam hayati önem taşıyor.”

“O, adamı mı? Ne önemi var ki onun?”

“O, dünyadaki en önemli adam.”

“Sahi mi? Neden?”

“Çalışmaları hakkında bir şey biliyor muydunuz?”

“Evet.”

“Son derece büyük sonuçlar doğurabilecek bir fikir bulduğunu da biliyor muydunuz?”

Adam bir an sessiz kaldı. “Kim olduğunuzu sorabilir miyim?”

“Dagny Taggart. Ben başkan yardımcısı olarak...”

“Evet Bayan Taggart. Kim olduğunuzu biliyorum.”

Bunu mesafeli bir saygı ifadesiyle söylemişti. Özel bir soruya kafasında aradığı cevabı bulmuş gibiydi ve artık şaşırmış görünmüyordu.

“O halde duyduğum ilginin boş bir ilgi olmadığını da biliyorsunuz,” dedi Dagny. “Ona ihtiyacı olan fırsatı verebilecek durumdayım ve ne isterse vermeye de hazırım.”

“Ona ilginizi neyin uyandırdığını sorabilir miyim?”

“O motor.”

“Motoru nereden öğrendiniz?”

“Twentieth Century fabrikasının enkazı arasında, motorun kırık kalıntılarını buldum. Onaracak ya da nasıl çalıştığını anlayacak kadar bir şey kalmamıştı. Ama çalıştığını, benim demiryolumu da ülkeyi de bütün dünyayı da kurtarabileceğini anlayabilecek kadarı vardı. Şimdi bana o motoru ve mucidini bulabilmek için nasıl bir rota izlediğimi sormayın. Bunun bir önemi yok. Şu anda kendi hayatımın ve işimin bile gözümde önemi yok. Tek önemli olan onu bulmam... başka hiçbir şey önemli değil. Nasıl olup da size gelmeyi başardığımı da sormayın. Siz sürdürdüğüm izin sonusunuz. Bana adını söyleyin onun.”

Adam hiç kıpırdamadan dinlemiş, gözlerini Dagny’den ayırmamıştı. Gözlerindeki dikkat, her kelimeyi alıp dikkatle istifliyor gibiydi ama bunu yapmaktaki amacı konusunda hiç renk vermiyordu. Uzun süre kıpırdamadı. Sonunda, “Vazgeçin Bayan Taggart,” dedi. “Onu bulamazsınız.”

“Adı nedir?”

“Size onun hakkında hiçbir şey söyleyemem.”

“Hâlâ sağ mı?”

“Hiçbir şey söyleyemem.”

“Sizin adınız nedir?”

“Hugh Akston.”

Aklını toplaması için geçen o boş saniyeler içinde Dagny kendi kendine bir şeyler tekrarlayıp duruyordu: *Histeriye kapılma, saçmalama... Yalnızca isim benzerliği...* Ama aslında bu insanın o Hugh Akston olduğundan açıklanamaz bir dehşet içinde emindi.

“Hugh Akston mu?” diye kekeledi. “Filozof mu? Mantığın avukatlarının sonuncusu mu?”

Adam, “Evet, öyle,” derken çok rahattı. “Ya da geri dönen avukattan ilki.”

Dagny’nin hayrete düşmesi onu şaşırtmamıştı ama bunu gereksiz bulduğu belliydi. Davranışı sade, hemen hemen dostçaydı. Sanki kimliğini saklamaya hiç ihtiyacı yokmuş, anlaşılmasına da hiç bozulmamış gibi.

“Bugünlerde genç bir insanın adımı bileceğini ya da önemli bulacağını sanmazdım,” dedi.

“Ama... burada ne yapıyorsunuz?” Dagny’nin kolu, salonu gösterir gibi havada döndü. “Mantık yok bunda.”

“Emin misiniz?”

“Ne bu? Bir numara mı? Deney mi? Gizli bir misyon mu? Özel amaçla bir şeyi mi inceliyorsunuz?”

“Hayır Bayan Taggart. Hayatımı kazanıyorum.” Sözlerde ve seste gerçeğin samimi basitliği vardı.

“Dr. Akston, ben... inanılmaz bir şey. Bu sanki... siz... siz bir filozofsunuz, yaşayan filozofların en büyüğü, ölmez bir isim... Bunu neden yapasınız?”

“Filozof olduğum için Bayan Taggart.”

Emin olma ve anlama yeteneklerinin o anda yok olduğunu hissetse de bu adamdan yardım alamayacağından son derece emindi. Soru sormanın yararı yoktu. Adam hiçbir şeyi açıklamayacaktı. Ne mucidin kaderinden söz edecekti ne de kendi kaderinden.

“Vazgeçin Bayan Taggart,” dedi adam alçak sesle. Sanki düşüncelerini okuduğunu kanıtlamak istiyordu. Dagny de biliyordu zaten Akston’ın, onun düşüncelerini okuyabildiğini. “Umutsuz bir uğraş bu. Ne kadar imkânsız bir işe kalkıştığınızı bilmediğiniz için durum daha da umutsuz oluyor. Benden istediğiniz bilgileri alabilmek için düşünebileceğiniz savları, hileleri ya da yakarışları arama zahmetinden sizi kurtarmak istiyorum. Sözüme inanın, bu yapılamaz. İzin sonunun ben olduğumu söylediniz. Burası çıkmaz sokak Bayan Taggart. Paranızı ve çabanızı daha alışılmış soruşturma yöntemleriyle ziyan etmeyin, dedektif falan tutmayın.

Onlar hiçbir şey öğrenemez. Uyarıma kulak asmamayı seçebilirsiniz ancak sanıyorum zeki bir insansınız, ne söylediğimi, bilerek konuştuğumu anlamanız gerekir. Vazgeçin. Çözmeye çalıştığınız sır, atmosfer elektriğiyle çalışan bir motordan çok daha önemli bir konuyla ilgili. Size yardımcı olabilecek tek bir öneride bulunabilirim: Varoluşun doğası ve ruhu itibarıyla çelişkiler var olamaz. Eğer bir dâhinin icadının molozlar arasında terk edilmesini ya da bir filozofun aşçı olarak çalışmasını mantıksız buluyorsanız... kendi varsayımlarınızı yeniden inceleyin. Birinden birinde bir yanlış bulacaksınız.”

Dagny konuşmaya başlayacakken birden sustu. Bu sözleri daha önce de duyduğunu hatırlamıştı. Söyleyen de Francisco’ydu. İşte o zaman... bu adamın Francisco’nun öğretmenlerinden biri olduğunu da hatırladı.

“Nasıl isterseniz Dr. Akston,” dedi. “Size bu konuda soru sormaya kalkışmayacağım. Ama bambaşka bir konuda size bir soru sormama izin verir misiniz?”

“Elbette.”

“Dr. Robert Stadler bir zamanlar bana, sizin Patrick Henry Üniversitesi’ndeyken üç öğrencinizi favoriniz saydığınızı, bunların çok parlak zekâlar olduğunu ve sizin de onlardan büyük bir gelecek beklediğinizi söylemişti. Bu gençlerden biri Francisco d’Anconia’ydı.”

“Evet. Biri de Ragnar Danneskjöld’dü.”

“Bu arada... soracağım soru bu değil ama... üçüncüsü kimdi?”

“Adı size hiçbir şey ifade etmez. Ünlü değil o.”

“Dr. Stadler bana, bu üç öğrenci konusunda birbirinizle mücadeleye girdiğinizi söylemişti, ikinizin de onları oğlunuz gibi gördüğünüzü anlatmıştı.”

“Mücadele mi? Çocukları kaybeden o oldu.”

“Söyleyin bana, o üçünün bugünkü durumundan gurur duyuyor musunuz?”

“Umabileceğimden daha çok gurur duyuyorum.”

Ortalık hemen hemen kararmıştı. Adam birden döndü, cebinden bir paket sigara çıkardı, içinden bir tane çekti ama sonra duraksadı. Dagny'nin varlığını hatırlamıştı. Sanki bir an için unutmuş gibi. Paketi konuğa doğru tuttu. Dagny bir sigara aldı, adam kibrit çakıp iki sigarayı yaktı, sonra kibriti sallayarak söndürdü, cam odanın ve dışarıda kilometrelerce uzanan dağların karanlığı içinde yalnızca iki kıvılcımın ışığı kaldı.

Dagny kalktı, hesabı ödedi, “Teşekkür ederim Dr. Akston,” dedi. “Sizi hilelerle, yakarışlarla rahatsız etmeyeceğim. Dedektif falan da tutmayacağım. Fakat sanıyorum size pes etmeyeceğimi söylemem gerek. O motorun mucidini bulmam gerek. Bulacağım.”

“Ancak o sizi bulmak istediği gün bulabileceksiniz... ki isteyecektir.”

Dagny arabasına yürürken adam lokantanın ışıklarını yaktı. Dagny kenarda duran posta kutusunun üzerinde “Hugh Akston” adının yazılı olduğunu gördü.

Dağların yamaçlarındaki yoldan aşağıya doğru bir hayli ilerlemiş, lokantanın ışıkları çoktan görünmez olmuştu ki adamın verdiği sigaranın tadının ne kadar güzel olduğunu fark etti. Daha önce içtiği sigaraların hiçbirine benzemiyordu. İzmariti ön panelin ışığına tuttu, sigaranın markasını görmeye çalıştı. İsim yoktu. Yalnızca bir amblem vardı. İnce, beyaz kâğıdın üzerine altın rengiyle basılmış bir dolar işareti, o kadar.

Markayı dikkatle inceledi. Daha önce hiç görmemişti bunu. Sonunda Taggart terminalindeki küçük sigara standını çalıştıran adamı hatırladı, gülümsedi. İşte bu, adamın koleksiyonunun bir parçası olmak zorundaydı. Ateşi söndürdü, izmariti çantasına attı.

Cheyenne’e vardığında 57 numaralı tren, Wyatt kavşağına doğru harekete hazır bekliyordu. Arabayı, kiraladığı garaja bıraktı, Taggart istasyonunun peronuna doğru yürüdü. Doğuya gidecek New York treninin kalkmasını yarım saat kadar beklemek zorundaydı. Platformun ucuna kadar yürüdü, elektrik direğine tembel tembel yaslandı. İstasyon görevlilerinin onu tanımasını

istemiyordu. Hiç kimseyle konuşmak istemiyordu. Dinlenmeye ihtiyacı vardı. Yarı boş platformun üzerinde birkaç grup insan duruyordu. Hararetli hararetli konuşuyorlardı. Gazeteler de her zamankinden daha çok göze çarpıyordu.

57 numaralı trenin ışıklı pencerelerine baktı, bir başarıyı görmekten gelen anlık bir rahatlama kazanmaya çalıştı. Bu tren John Galt Hattı'nda ilerleyecek, kasabaların, dağların arasından geçecek, insanların alkışlamak için altına toplandığı yeşil sinyal ışıklarını, yaz mevisiminde gökyüzünde roketlerin havalandığı vadileri geçecekti. Trenin tepesinden görünen dallarda artık dö-külmemiş tek tük yapraklar kalmıştı. Yolcuların üzerinde kürkleri, kulaklarında kulaklıklar vardı. Sakin ve güven içinde biniyorlardı trene. Güvenlik performansını çoktan kanıtlamış bu trene binmek artık olağan bir şeydi. Başardık, diye düşündü Dagny. En azından bu kadarını yaptık.

Arkasındaki iki adamın konuşmalarıyla bir anda dikkatini tekrar dış dünyaya verdi.

“Ama yasalar bu kadar hızlı kabul edilmemeli.”

“Bunlar yasa değil yönerge.”

“Hukuka aykırı bir şey bu.”

“Ama yasaya aykırı değil çünkü meclis geçen ay bir yasa kabul etti, ona yönerge çıkarma yetkisini tanıdı.”

“Bence yönergeler insanlara böyle apansız sunulmamalı. Hiç haberleri yokken... burunlarına atılan yumruk gibi...”

“Ama ulusal acil durum söz konusuysa palavraya vakit yoktur.”

“Bence bu hiç doğru değil, zaten yerine de oturmuyor. Rearden bu işi nasıl yapacak? Burada diyor ki...”

“Rearden için ne diye kaygılanıyorsun ki? Yeterince zengin zaten. Her istediğini yapmanın bir yolunu bulur.”

Dagny fırladığı gibi ilk gazete bayisine koştu ve akşam gazetesinden bir tane kaptı.

Haber baş sayfadaydı. Ekonomik Planlama ve Doğal Kaynaklar Bürosu Baş Koordinatörü Wesley Mouch sürpriz bir hareketle,

“ulusal acil durum nedeniyle” bir dizi yönerge çıkarmıştı. Bu yönergeler sayfanın aşağısına doğru, bir sütun halinde sıralanıyordu.

Ülkenin tüm demiryolları, azami hızlarını saatte doksan beş kilometreye indirecek, katar uzunluğunu da azami altmış vagonla sınırlandıracaktı. Beş komşu eyaletten oluşan her bölgede, her eyalete aynı sayıda tren çalıştıracaklardı. Ülke bu amaçla bölgelere ayrılmıştı.

Ülkenin çelik fabrikalarına, her türlü metal alaşımının azami üretimini, eşit kapasite sınıfındaki diğer fabrikaların başka metal alaşımı üretimleriyle denk düzeyde sınırlamaları emrediliyordu. Ayrıca her metal alaşımı, almak isteyen tüketiciler arasında hakkaniyete uygun bir biçimde paylaştırılmak zorundaydı.

Ülkenin tüm imalat kuruluşlarının, büyüklükleri ve nitelikleri ne olursa olsun, şimdi bulundukları yerden taşınmaları, Ekonomik Planlama ve Doğal Kaynaklar Bürosu’ndan alınacak özel izinler dışında yasaklanmıştı.

Ülkenin demiryollarını doğacak ek maliyet yüküne karşı korumak ve “geçiş sürecini kolaylaştırmak” amacıyla tüm demiryolu tahvillerinin anapara ve faiz ödemelerine beş yıllık bir moratoryum getirilmişti.

Personelin bu yönergeleri uygulaması için gerekli fonları sağlama amacıyla, ihtiyaç içinde bulunan eyaletlere ulusal acil durumun yükünü aşmalarında yardımcı olabilecek en güçlü eyalet olan Colorado eyaletine özel bir vergi konuyor, bu vergi Colorado’lu sanayi kuruluşlarının cirolarının yüzde beşi düzeyinde oluyordu.

Ağzından kurtulan çığlık, daha önce hiç kendine izin vermediği türdendi çünkü daha önce cevabı her zaman kendi kendine verebilmekten gurur duymuştu. Ama... birkaç adım ötede duran adamı görünce onun bir serseri olduğunu bile fark edemedi, bir insandan mantık dilenmek amacıyla atmıştı o çıığı.

“Ne yapacağız?”

“John Galt kim?”

Dagny'nin zihninde, korkunun odağında duran, Taggart Transcontinental değildi. İplere bağlanıp çeşitli yönere doğru çekilen Hank Rearden da değildi... Ellis Wyatt'tı. Başka her şeyi silen, Dagny'nin tüm bilincini dolduran, kelimelere de me-raklara da hiç yer bırakmadan, daha Dagny'nin sormaya fırsat bulamadığı sorulara cevap veren iki resim vardı kafasında: Ellis Wyatt'ın gelip karşısına dikildiği gün, "Beni yıkma gücü bugün sizin elinizde, belki yok olabilirim ama giderken hepinizi de bir-likte götüreceğimi bilin," deyişi, bir de kadehi duvara fırlatırken benliğini saran o şiddet.

Bu resimlerden kalan tek duygu, akla sığmaz bir felaketin yaklaştığı ve bundan kaçmak zorunda olduğu duygusuydu. Ellis Wyatt'a ulaşmak, onu durdurmak zorundaydı. Önlemek zorunda olduğu şeyin ne olduğunu bilemiyordu. Tek bildiği onu durdur-ması gerektiği idi.

Bir bina enkazının altında yatıyor olsa bile, bombardımanda bedeni parçalanmış olsa bile, yaşadığı sürece bir insanın görevi-nin eyleme geçmek olduğundan, bunu tüm duygularına rağmen yapmak zorunda olduğundan emin olduğu için de peron üze-rinde koşmayı başardı, istasyon müdürünü bulup, "57'yi durdurun, beni beklesin!" diye emretti, sonra peronun sonundaki telefon kulübesinin ıssız karanlığına doğru uçtu, şehirlerarası santralin görevlisine Ellis Wyatt'ın ev numarasını verdi.

Gözleri kapalı, kulübenin duvarına yaslanmış bekliyor, uzak-larda bir yerde çalan zilin titreşimini dinliyordu. Cevap gelmedi. Zilin hırıltısı belli aralıklarla, kulağını delen, bedeninden geçen bir matkabın sesi gibiydi. Kulaklığa hâlâ sıkı sıkı sarılıyordu, sanki onu bir temas, bir bağ aracı olarak görüyordu. Keşke zil sesi daha da yüksek olsaydı. Bu duyduğu sesin, öbür uçtaki zil sesi olmadığını unutmuştu. "Ellis, yapma! Yapma! Yapma!" diye bağırdığının da farkında değildi. Sonunda santralin soğuk sesi duyuldu. "Karşı taraf cevap vermiyor."

57 numaralı trenin bir vagonunda, pencerenin yanında oturuyor, tekerleklerin Rearden Metal raylar üzerinde çıkardığı çıtırtıları dinliyordu. Trenin sarsıntısıyla o da sallanıyordu. Simsiyah camlar, görmek istemediği kırsal manzarayı saklıyordu. John Galt Hattı'nda ikinci seferiydi bu onun. İlkini düşünmemeye çalışıyordu.

Tahvil sahipleri, diye düşündü. John Galt Hattı tahvillerini satın alan insanlar. Dagny'nin onuruna, yeteneğine, yıllardır gösterdiği başarıya güvenip yatırmışlardı paralarını. Onun çalışmasına ve kendi çalışmalarına güvenmişlerdi. Dagny ise onları bir yağmacılar tuzağına sürüklemek zorunda bırakılmıştı. Trenler de olmayacaktı, seferlerin kanını oluşturan yükler de. John Galt Hattı, Jim Taggart'ın drenaj borusu olabilmıştı ancak. O boruyla adamların paralarını toplayıp demiryolu üzerinden başkalarının cebine aktarıyordu Jim. Daha bu sabah sahiplerine gurur veren, onlara gelecek sağlayacak olan John Galt tahvilleri, bir saat içinde hiç kimsenin satın almayacağı değersiz kâğıtlara dönüşmüştü. Tek sonuç, kapıların kapanması ve ülkenin son umudunun hareketi durdurmasıydı. Taggart Transcontinental, çalışmasının yarattığı kanla beslenen canlı bir işletme değildi. Büyüklüğün doğmamış çocuklarını yiyip yutan bir yamyamdı.

Colorado vergisi, diye düşündü. Ellis Wyatt'tan alınacak vergi, onu kısıktırak bağlamakla ve yaşatmamakla görevli insanlara harcanacaktı. Nöbetçiler bekleyecek, onun tren bulamamasını, tanker bulamamasını, Rearden Metal'den yapılmış boru hattı bulamamasını sağlayacaktı. Özsavunma hakkı elinden alınıyordu Ellis Wyatt'ın. Sesi kısılıyor, silahları kapışılıyor, daha da beteri, kendi mahvoluşunun aracı haline getiriliyor, karşısındakilere besin ve silah sağlar duruma düşürülüyordu. Boğuyorlardı Ellis Wyatt'ı. Onu, pırıl pırıl enerjisini ilmik yapıp boynuna geçirerek boğuyorlardı... Sınırsız petrol yataklarından, ikinci Rönesans'tan söz eden Ellis Wyatt'ı...

Dagny iki büklüm oturuyordu. Başını kollarına dayamış, pencerenin kenarına abanmıştı. Mavimsi yeşil ray kıvrımları,

Colorado'nun dağları, vadileri ve yeni kasabaları karanlığın içinde görülmeden geçip gidiyordu.

Frenlerin ani sarsıntısı birden doğrulmasına yol açtı. Programda olmayan bir duraklamaydı bu. Küçük istasyonun platformu hıncahınç doluydu. Herkes aynı yöne bakıyordu. Dagny'nin çevresindeki yolcular da yüzlerini cama dayayıp görme çabası içindeydi. Dagny ayağa fırladı, orta yolda koşarak ilerledi, merdivenlerden aşağıya, platformu süpüren buz gibi rüzgârın altına indi.

Olayı görmeden, cıgılığı yükselmeden önceki o son anda, aslında ne göreceğini çok iyi biliyordu. İki doruk arasındaki yerden yükselen ışık, tüm damlarda ve istasyon duvarlarında oynayıyordu. Wyatt Petrol'ün bulunduğu tepe masif bir alev kaynağı gibiydi. Daha sonra ona Ellis Wyatt'ın ortadan kaybolduğu, geride yalnızca tepenin eteğindeki direğe çaktığı bir levhayı bıraktığı söylendiğinde, o levhadaki sözlerin ne olacağını önceden bildiğini hissetmemek elinden gelmedi.

“Bulduğum halde bırakıyorum. Buyurun alın. Sizindir.”

**Ayn Rand'ın Objektivizm felsefesinin
bir özeti olarak görülen *Atlas Vazgeçti*
destanlara özgü kahramanlarıyla ve
kötü adamlarıyla, iyinin ve kötünün
ne olduğuna dair sorularıyla bir roman
formunda yazılmış olsa da aslında felsefi
bir devrim amacı taşıyor.**

Birleşik Devletler'de en büyük mucitler, sanayiciler, bilim insanları ve yetkin kişiler bir bir ortadan kayboluyor ve nereye gittiklerini kimse bilmiyor. Bu kaotik ortamda ekonomi tepetaklak olurken hırslı iş kadını Dagny Taggart, yönettiği kıtalararası demiryolunu ayakta tutmak için varını yoğunu ortaya koyuyor ancak gün geçtikçe dünyanın geri döndürülemez bir şekilde yıkıma sürüklendiği ve kurtuluşun mümkün olmadığı anlaşıyor...

Büyük bir sanayi dehası insanların gözü önünde işe yaramaz bir sosyete çapkınına dönüşüyor, çelik endüstrisinde çığır açan yenilikçi bir üretici kendi elleriyle yıkımını hazırlıyor, çağının öncüsü olabilecek kadar yetkin bir filozof yasadışı yollara sapıyor ve dâhi bir besteci kariyerinin zirvesinde müziği bırakıyor... İnsanlığı ayakta tutan tüm değerler kaybolurken, devinimi sağlayan itici güç yok olmuşken kurtuluşu kim sağlayacak? Dünya yok oluşa mı sürüklenecek yoksa yıkıntıların arasında, var olmanın tanımı yeni baştan mı yapılacaktır?

Kolay kolay bir tanıma sığdırılamayan ve hem bir gerilim hikâyesi hem de felsefi ve siyasi bir roman olarak görülebilecek *Atlas Vazgeçti* ilk kez 1957 tarihinde okuyucuyla buluştu ve o günden bu yana yazılmış en etkili ve sansasyonel eserlerden biri olmayı sürdürüyor.

www.pegasusyayinlari.com

ISBN: 978-625-410-243-1

